

ACTORVM
ORBIS ERVDITI,

quæ Lipsiæ publicantur,

DECENNIVM,

una cum

TOMO
SVPPLEMENTORVM,

&

INDICIBVS AMPLISSIMIS.

VOLUMINA XII.

Cum S. CÆSAREÆ MAJESTATIS
& POTENTISSIMI ELECTORIS SAXONIÆ
PRIVILEGIIS.

L I P S I Æ,

*Prostant apud JOH. GROSSII HÆREDES
& J. F. GLEDITSCHIUM,
M DC XCIII.*

ACTORVM

ORRIS ERVDITI

quodlibet publicum

DECENNIVM

1700

TOMO

APPLEMENTORVM

INDICIBVS AMPLISSIMIS

NOVAVM XVM

COM. S. C. S. A. R. E. M. A. J. E. S. T. A. T. I. S.

& P. O. T. A. T. I. S. I. N. T. O. R. I. S. S. A. M. O. R. I. S.

PRIVILEGIIS

1700

EDITUM AUCTORITATE REGIA

IN P. A. R. I. S.

IN O. F. F. I. C. I. O.

ACTA
ERUDITORUM

ANNO MDCLXXXII.

publicata,

ac

SERENISSIMO FRATRUM PARI,

DN. JOHANNI

GEORGIO IV.

Electoꝛatus Saxonici Hæredi,

&

DN. FRIDERICO

AUGUSTO

Ducibus Saxoniae &c. &c. &c.

PRINCIPIBUS JUVENTUTIS

dicata.

Cum Privilegio Potentissimi Electoꝛis Saxonie.

LIPSIÆ.

Prostant apud JOH. GROSSIUM & C. F. F. Hæredes, nec non apud
Hæredes JOH. FRITSCHII, & J. F. GLETITSCHIUM.

Typis CHRISTOPHORI GÜNTHERI.

A. MDC LXXXII.

W. A. G. T. A. M.
MILITARY MEDICAL

THE JOURNAL OF THE
ROYAL ARMY MEDICAL SOCIETY

Vol. 10, No. 1, 1900
95690

CONTENTS

THE JOURNAL OF THE
ROYAL ARMY MEDICAL SOCIETY
1900

Lectori Benevolo Salutem!

Vemadmodum Seculo nostro eam jure optimo
gratulamur felicitatem, quòd Artes omnes Scien-
tiæque, & Literarum quarumcunqve Studia, sum-
mum ad fastigium enituntur, illudqve indies pro-
piùs attingunt: ita magno omnium, quotquot literis
operantur commodo, ipsa Rei Literariæ Historia, diversarum Genti-
um studio, non ita pridem tradi sic cœpit, ut multò faciliori nunc,
quàm olim, negotio, quid in quovis ferè Europæ angulo Erudito-
rum ingenia moliantur atqve præstent, cognosci cuique possit. Se-
ptendecim nempe jam anni sunt, ex quo Angli atqve Galli, Gentes ut
armorum olim, ita literarum nunc exercitatione æmulæ, Histori-
am Literariam, Illi quidem *Transactionum Philosophicarum*, Hi *Diari-
um Eruditorum* titulo, aggressi sunt componere: illudqve institu-
tum, præclarum sanè atqve fructuosum, curante apud Illos *Hoochio*,
apud Hos *Abbate Roqvio*, Clarissimis diligentissimisqve Viris, in hunc
usqve diem strenuè prosequuntur. Eo tamen discrimine, quòd An-
gli experimenta in primis & observata Physico-Mathematica publici
juris faciunt; è libris verò vix alios, quàm qui ad rem spectant Physi-
cam, Medicam, aut Mathematicam, recensent: Galli è diverso per
omnium Artium & Scientiarum spatia feruntur, Universalem magis
diffusamqve Rei Literariæ Historiam adornantes. Gallorum exem-
plum secuti inde ab anno 1668. sunt & Itali, studio atqve constantiâ
non minori. Nam tametsi in urbe Venetâ, huic rei manum qui ad-
moverant, telam cœptam, incertum quâ causâ, abruperunt dudum;
Romæ tamen Ephemerides Eruditorum (*Giornali de Letterati*) cele-
berrimi *Abbatis Nazari* studio continuantur indefesso. Ast in Germa-
niâ simile quid tentatum hæctenus fuisse, non meminimus. Nam
Illustris *Societatis Naturæ Curiosorum* institutum, ut laudandum
omnino est, Gentiqve nostræ haud exiguum decus etiam apud exte-
ros conciliat; ita ut plurimum intra Naturalis Scientiæ atqve Me-
dicæ Artis pomæria se continet. Itaqve cum in lucem nondum

pro-

prodierit, qui universalius aliquod Systema, Gallorum atque Italo-
rum ad morem, polliceretur; licuit, opinor, nobis, citra cujus-
quam invidiam, vacuum veluti locum occupare. Quam etiam li-
bertate freti decrevimus, Supremo favente Numine, in concinnan-
dis edendisqve Literatorum Actis, Exterorum industriam utcunqve
in posterum sic imitari, ut certa Actorum pars singulis in anno men-
sium Calendis lucem publicam adspiciat. Quemadmodum verò
laudatarum Nationum unaqvæqve lingvâ vernaculâ, suas secuta ra-
tiones, in hoc scribendi genere utitur: ita nos, ut latinum nuñc ser-
monem nostro præferamus, prægnantibus utiqve causis addu-
cimur. De quibus tamen, ut & totâ reliquâ instituti nostri ratio-
ne, consultò plura nolumus nunc præfari. Nam ex ipsis Actis co-
gnosci eam malimus: ac interea Apellem imitati, subjiciemus nos
lubenti animo Lectoris cordati candidiqve judicio, modum ac ra-
tionem feliciter continuandi, aut pro re natâ emendandi operis vel
inde collecturi; nonnullis fortasse etiam regeffuri illud, *Ne sutor
ultra crepidam*. Nisi fortè monendum adhuc verbo est, nullius
hominis scripta carbone nos esse notaturos: ast nec vitio verti No-
bis debere, seu styli inæqualitatem, quæ vel ex ipsâ materiæ, ac in-
geniorum Actis hisce manum admoventium, varietate nata est, seu
minùs accuratum in disponendis argumentis ordinem, in tali scili-
cet scriptione, qualis hæc nostra est, minimè requirendum. Vale,
Lector Benevole, ac quem hoc ipso die, Divini Numinis gratiâ,
auspicamur annum, cum plurimis sequentibus, ex voto animiqve
sententiâ transige, conatibusqve nostris fave. Dab. Lipsiæ ipsis
Calendis Januariis, Anni Salutis Reparatæ M DC LXXXII.

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Januarii, Anno M. DC. LXXXII.

MUSÆUM REGALIS SOCIETATIS.

Or, à Catalogue & Description, of the Natural and Artificial Rarities, belonging to the Royal Society &c. by Nehemias Grew Med. D. &c. vehereunto is subjoyned the comparative Anatomy, of Stomachs and Guts: by the same Author &c. London, 1681.

Catalogus & Descriptio Rariorum rerum Naturalium & Artificialium, quæ pertinent ad Societatem Regalem: per *Nehemiam Grew*, Med. D. cui subjungitur *Anatome Comparata Ventriculorum & Intestinorum*: per eundem Autorem &c. *Londini* 1681. fol.

UTi felici hætenus progressu per plures annos studia sua, pro Naturalis scientiæ ac Medicinæ, hinc & aliarum artium majori complemento, continuavit Illustris Societas Regia Anglicana, ita interea temporis insignem suppellectilem plurium rerum, tam naturalium quàm artificialium collegit, & in Musæum suum ceu Gazophylacium recondidit, primo hujus fundatore existente *Daniele Collwall*, Armigero. Ut verò recondita curiosa pluribus innotescerent, exactam eorum descriptionem instituit *Nehemias Grew*, Med. D. & dictæ Societatis olim, post defunctum *Oldenburgium*, Secretarius. Præmisit verò Naturalia, quibus subjunxit Artificialia, observando in istis quidem trium Naturæ regnorum ordinem. In descriptione ipsâ ita se gessit, ut incognita, vel aliàs non delineata, exactè describat, recensita jam ab aliis, suis ubiqve scriptoribus, debitâ

allegatione tribuat, vitiosè ab aliis tradita, studiosè corrigat & emendet: subjungendø simul subjectorum magis curiosorum figuras convenienter æri incisas. Nec historicæ saltem enarrationi inhæsit, sed subinde succinctas etiam ac elegantes speculationes, ut & curiosas observationes inseruit, Lectori non minus jucundas quàm utiles. Ex ingenti hoc Cornu Copiæ, saltem pauca quædam excerpere placuit.

Ex ANIMALI REGNO se offert *Mumia Ægyptiaca*, integra. p. 2. in quâ non tantùm molliores partes conditura balsamica undiqve penetravit, sed etiam ipsa ossa ita infecit, ut penitus nigra redita, adusta quasi videantur. Unde probabiliter colligit autor, quòd Ægyptii balsamanda corpora coxerint in Caldario; in certâ quâdam balsami liquidi specie, donec aqueæ partes corporis exhalaverint, oleosa verò & gummosa balsami substantia penitus se insinuaverit. Qua occasione simul parilem condiendi corpora rationem, per coctionem aut macerationem eorum in oleo v. g. juglandis nucis, pro usu speciatim anatomico proponit. *Integrum porrò systema Arteriarum, Venarum & Nervorum*, artuum pariter ac viscerum, ex corpore humano, Patavii, sub anatome, extractum, & in Tabula exactè explicatum p. 4. *Ignavus seu Pigritia*. p. 11. *Tamandua major*, p. 14. *Cranium Hippopotami* seu potius *Bupotami*, in Scriptura Sacra dicti Behemoth, ab aliorum erroneis descriptionibus vindicatum. p. 14. *Echinus Brasiliensis* seu *Tatu* aut *Armadillo* p. 17. it. *Tatu porcinus* & *Tatu Mustelinus*, nullibi descripti: p. 18. & 19. *Sciurus volans*, p. 20: idem apparenter animal, quod sub nomine felis volantis designat Scalliger. *Cutis integra Rhinocerotis junioris* p. 29. *Crocodylus*, in sacris dictus Leviathan. p. 41. ejusque *skeleton*, p. 42. exactè descriptum, ubi simul motus maxillæ superioris, tam hujus, quàm aliorum quorumvis animalium, ceu fictitius redarguitur. p. 45. *Caput Hungum, seu Rhinocerotis avis*, h. e. Corvi cornuti. p. 58. it. *Corvi Coronati*. p. 59. *Caput Toucan seu Pica Brasiliensis* p. 60. *Avicula Gvanumbi*. p. 62. *Caput Ciconiæ Indicæ*, nullibi descriptæ p. 64. *Penquin seu Anser Magellanicus* Clusii. p. 72. *Costa Tritonis*. p. 81. *caput Xiphie inferioris*, p. 87. nondum descriptæ. *Monoceros marinus minor*, nuspiam aliàs, sed hîc accuratè descriptus. p. 104. *Remora piscis*, ejusque descriptio clarior, cum consideratione traditionis, de potentiâ ejus sistendi motum navium

navium : p. 106. *Hirundo marina* Salviani. p. 116. *Stella marina*, levior, arborefcens, coronalis, hætenus non descripta. p. 122. & 123. Quibus accedunt *Conchyliorum 600. differentia*, eodem in Musæo asservatæ, p. 124. quæ inter, *Cochlea dactylata*, nondum descripta p. 135. it. *Cochlea turbine antico*. p. 136. it. *Spondylus echinatus & corallinus*, nondum descripti. p. 145. quorum omnium differentias, in Tabulas ordinatè dispositas, pro varietatis faciliori apprehensione, sedulus autor subjunxit : p. 150. Sequuntur hæc, alia inter, *Muscæ seu potius Locustæ species*, *Cucujus Peruvianus*, capite noctu lucente, penitus differens ab eo, quem describit *Mousetus*, adeoque ab alio haud delineatus. p. 158. it. ex scarabeorum genere, *Carabus Indie Orientalis* maximus it. crassus, it. longus, à nemine adhuc expositi. p. 165. 166.

Animale regnum excipit VEGETABILE : in quo imprimis se offert *Ramus arboris fœtida* p. 180. ita dictæ, quod fortissimum excrementorum humanorum foetorem spiret, etiamsi aliquot annos jam asservata sit ; ast dum comburitur, nullum odorem spargit. Hinc fructus, quos India utraqve fert, plures ; in specie fructus *Palme Cocciferae*, die Coccus Nuß, exactè descriptus, p. 197. cum explicatione multiplicis usus arboris cocciferae, ejusque partium. *Nuci dactylus* nullibi descriptus, p. 204. *Nux Cacaw*, p. 204. cum ratione parandi ex granis ejus seu potius nucleis, Chacavlatam : quodque ex amygdal. dulc. saccharo ac speciebus aromaticis potus æque gratus, ac optima chacavvlata parari queat. *The Butter-Nut* ex novâ Angliâ, nuspiam descripta : p. 205. *Avellana purgatrix Mexicana*, exactè explicata, p. 206. unâ cum observatione virtutis ejus Laxativæ, simpliciter in tenui membranâ, interius, intra quasi-nucleum, complicatâ residentis : p. 207. *Nux Metella*, & genuina *Nux Vomica*, communiter ex nominum transpositione confusæ. p. 210. *Conus Cedri Magnæ* ex Libano. p. 212. *Maizum, seu frumentum Indicum* : p. 222. ubi autor simul varios præparandi istud modos, pro usu tam alimentoso quàm medicamentofo recenset. *Papyrus seu potius Cyperus Nilotica* : p. 226. cujus medulla (cum aliorum vegetabilium vel cortex vel folia usui scriptorio inservierint) in pastam contusa, hinc in tenuia folia expansa, & hæc denuo aptè composita, papyrus scriptorium olim subministravit. *Radix Ninsin*, Chinensium quasi panacea : p. 227. cujus planta penitus hætenus fuit incognita, pictura tamen ejus pa-

riter in Musæo hoc asservatur: p. 376. & ab autore delineatur, quod caulem exhibeat, triticei graminis crassitie, pedis unius altitudinis, cum foliis similibus istis leucoii lutei seu cheiri: flores dum adhuc complicati, rubescant, aperti verò conspiciantur albi, trini semper juncti, ex 6. foliolis compositi, formati ferè instar moly flor. orbiculato Bauhini, non tamen adeò magni. *Rad. Ari Ægyptiaci*: p. 228. circa quam observat Autor, radicem ejus annuatim regenerari novam, pro plantæ perennitate, ex ipso ejus caule, id quod pariter in aliis plurimis plantis obtineat, minus licet à Botanographis observatum: modum regenerationis vide c.l. Sequuntur *frutices marini* plures, tam lignei, quam Corneo lignei: p. 244. & sq. cum consideratione, quomodo nutriantur, ab ambiente fluido, per radices non ramosas, sed membranæ instar, super solidum quoddam corpus expansas, ob id molliusculas, & quasi spongiosas, præsertim recenter collectæ si fuerint.

Ad Regnum Minerale quæ spectant, nec non Artificialia, Februarii: appendicem verò, Martii Calenda proxima, volente Deo, sistent.

SACRUM ANTIOCHENUM CONCILIUM
pro Arianorum Conciliabulo passim habitum, nunc verò primum ex omni Antiquitate auctoritati sue restitutum,

operâ ac studio

D. EMANUELIS à SHELSTRATEN

S.S.Th. D. Eccl. Antverpiensis Canonici

& Cantoris.

Opus, in quo nomina Episcoporum cum Actis Synodicis ex editis & Mss. Codicibus eruuntur, tota Synodi anno 341. in Orientis Metropoli habitæ historia contra recentiorum opinionem illustratur, quin etiam occasione 25. Canonum ibidem constitutorum exponuntur prisca Episcoporum jura cum Metropolitum Orbis notitia, antiqui Christianorum ritus cum Orientalis Ecclesiæ disciplina, præcipua demum fidei Catholica mysteria, & inter illa Confessio auricularis à Christo ad

sto ad hæc usque tempora per Orientis universi, Ægypti, Africa, Italia & Anglia regiones posteritati tradita. Additur pro coronide de schismatico Eusebianorum conventiculo Antiochia post veramibi Synodum celebrato Dissertatio historica. Antverpiæ A. 1681. in 4to.

INtentio Autoris generalis fuit, imitari in Antiquitate Ecclesiastica Iperscrutanda Baronium, Antonium Augustinum, Perronium, Bellarminum aliosque, *præfationis p. 1. & 2. qvo studio ediderat jam A. 1678. Antiquitatem illustratam circa Concilia Generalia & Provincialia, Decreta & Gesta Pontificum, & præcipua totius Historiæ Ecclesiasticæ capita; Anno verò 1679. Ecclesiam Africanam sub Primate Carthagenensi.*

Specialis; Antiocheni, de qvo scribit, Concilii confirmationem impetrare à Pontifice; in qvo fatetur, se seqvi Ferdinandum Mendozam, qvi industria sua ad confirmandum Illiberitanum Concilium contulerit multum; sub initium Epistolæ primæ ad Innocentium XI. qvam hunc in finem exaravit toti; tractationi præmisit. Confer alteram ad eundem sub finem Operis, p. 699.

Specialissima; depromerè hinc præter historica, nonnulla etiam dogmatica, qvæ partim faciant ad ritus Missæ probandos, præfat. num 6. tametsi ibid. à Patribus Antiochenis non exponi, in quibusnam consistat hoc sacrosanctum mysterium, non diffiteatur; partim, qvæ confessionem Sacramentalem concernant, num. 7.

Tractatio ipsa absolvitur dissertationibus quinque. Quarum *Prima* agit de causa Athanasii & occasione ac autoritate Antiocheni Concilii. *Secunda* de Episcopis, in hoc Concilio præsentibus. *Tertia* de iis, qvæ ad fidem spectant & in hoc Concilio decreta sunt. *Quarta* de Canonibus hujus Concilii 25. agit. *Quinta* continet Appendicem de Actis post Synodum Antiochenam, deqve Eusebianorum Conventiculo.

Nervus totius hujus tractationis per elegantem ἀνακεφαλαίωσιw continetur in epistola altera ad Pontificem p. 699. & 700. Verbo: Inter Antecedentia Epistolam à solis Eusebianis ante Synodum de fide conscriptam, & formulam ab eisdem aliquot mensibus post Encænia confectam, cum occasione hæresis Ariane editæ sint, ob prætermissam vocem, consubstantialis, suspectas habet; & inter consequentia, statuta & de-

creta à quadraginta Arii complicibus post Synodum edita, imprimis Athanasii damnationem, posthumo Eusebianorum Conventiculo adscribendam planè detestatur; Canones v. XXV. à Nonaginta Patribus in ipso Concilio formatos probat & commendat.

EUSRATII JOHANNIDIS ZIALOWSKI RUTHENI,

Brevis Delineatio

ECCLESIAE ORIENTALIS GRÆCÆ,

*nunquam antehac, nunc verò cum notis
evulgata*

*WOLFFGANGO GUNDLINGIO,
Eccles. ad D. Laurentii apud Noribergenses Ministro.*

Norimbergæ, in 8. 1681.

Opusculum hoc Autor, homo religioni Græcæ addictus, Viro Clarissimo, *Johanni Vogelio* Rectori Scholæ Sebaldinæ, anno 1621. ante abitum suum mense Octobri reliquerat, occasione scribendi accepta à *Georgio Mauritio* Professore Altdorffino, cujus hospitio *Eustratius* Altdorffii degens usus fuerat. Hoc inter Soceri sui, modò laudati *Vogelii* scripta reperiens *Wolffgangus Gundlingius* publicâ luce dignum esse vel eo nomine censuit, quòd pauca admodum de statu Ecclesiæ modernæ Græcæ ad nos pervenere: Suspecta verò multa, præsertim quæ à Latinis communicantur. Idem quæ brevissimè in hac delineatione continentur, notis eruditis illustravit, hac methodo servata, ut (1) in quibus *Eustratius* cum aliis, qui de Religione hodiernæ Græcanicæ Ecclesiæ scripserunt, conveniat, in quibus discrepet: (2) ubi Græci cum Latinis pugnent, ubi idem sentiant & loquantur: & (3) ubi eorum, quorum in hac delineatione fit mentio, vestigia in Ecclesia antiqva reperiantur, deligenti studio annotaret.

Inter alia observatione digna *Gundlingius* à p. 69. ad p. 83. Sex recitat formulas Symboli, quod perhibetur esse *Athanasii*. Prima est, quam *Gilbertus Genebrardus* adeptus est ex MS. *Lazari Baiffii* à
Diony-

Dionysio Episcopo Zienensi & Firmiensi Anno 1533. oblato. *Secunda* est, quam olim evulgavit Basileæ Nicolaus Bryling, deinde in Gallia Henr. Stephanus Anno 1565. Quæ duæ formulæ septem in locis invicem dissident. *Tertia* est Philippi Labbei & Gabrielis Cossartii XL. vicibus varians. *Quarta* est Ecclesiæ Constantinopolitanæ juxta Genebrardum, de qua mirum discrepante à præcedentibus, etiam quoad integras voces & constructiones, non immerito quis dubitare posset, annon sit supposititia, aut minimum corrupta, cum viderit §. 15. addi verba $\lambda\pi\omicron\tau\tilde{\epsilon}\ \upsilon\tilde{\delta}\ \epsilon\kappa\pi\omicron\rho\epsilon\upsilon\tau\omicron\nu$ ($\epsilon\kappa\pi\omicron\rho\epsilon\upsilon\omicron\mu\lambda\mu\omicron\nu$) : siquidem constet, Græcos hæc verba in Symbolo Athanasiano non legere. *Quinta* hujus Symboli editio est, prout habetur Tom. II. Opp. S. Athanasii edit. Commel. p. 38. ubi notandum, in Versione quidem Latina hujus exemplaris legi: Spiritus S. à Patre & Filio non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens: In Græco verò verba $\lambda\pi\omicron\tau\tilde{\epsilon}\ \upsilon\tilde{\delta}$ non apparere. *Sexta* est, quam Labbeus ex Usserio, Usserius ex Patricii Junii apographo Anno 1647. publici juris fecit. Ex diversis his Symboli Athanasiani formulis, quæ sit ipsius Athanasii, difficile erit divinare. Omnes has unius esse Autoris, tot insignes mutationes non concedunt. *Voces* $\lambda\pi\omicron\tau\tilde{\epsilon}\ \upsilon\tilde{\delta}\ \epsilon\kappa\pi\omicron\rho\epsilon\upsilon\tau\omicron\nu$ Symbolo huic à Latinis intertextas esse, inde probabile fit, tum quod sic etiam fecerint Symbolo Nicæno, ut prolixè ostendit Autor à p. 54. ad p. 68. tum quod usque ad Seculum XIV. nemo contra Græcos Symbolum Athanasianum produxerit, cum tamen controversia de Spiritus S. processione jam quingentos annos durasset.

LE PRUDENT VOYAGEUR,
par le Chevalier Louis du May. à Genevè. 12.

Peregrinator prudens, autore Ludovico
Majo, Equite. 1681.

Quid observandum sit isti, qui potiores Orbis partes peragrare propositum habet, insigni exemplo ac veluti specimine in hoc libro ostendit Autor, dum apud omnes gentes quid obtineat, exactè refert. Asiæ enim, Africae, & Americae, sed cum primis Europæ statum exponit, illustresque familias & earum ortum,
genea

genealogias, ac fata : Rerumpublicarum conditiones, Provinciarum & regionum situs, fertilitatem, robur, magistratus, quidve cuius earum conducat aut noceat, omnem denique civilem scientiam recenset.

Univerſum opus in tres diſtinxit partes, quarum *prima* veluti generalis, partium univerſi orbis ſitum & conditionem exponit, inque ſinibus deſignandis occupata eſt, initio ab Americâ, Aſiâ, & Africâ factò : quas tamen tres orbis partes levi brachio attingit, & tribus Diſcurſibus earum hiſtoriam abſolvit : inde ad Europæ, quam potiffimum exhibere ſibi propoſuit, provincias, regna & principatus, Reſque publicas progreſſus, Græciæ primùm ac Thraciæ, Turcarumque gentis, inde Moſcoviæ, Poloniæ, Sveciæ, Daniæ, Britanniæ, & cum primis Galliæ, Hiſpaniæ, Luſitaniæ, Italiæ : in eaque Regni Neapolitani, Statûs Mediolanenſis, Papæ, Venetorum, Ducis Sabaudiæ, Magni Ducis Hetruriæ, Ducis Mantuæ, Modenæ, Parmæ & Urbini: Rerumpublicarum Genuæ, Luccæ, minorumque Italiæ Principum: tandem Hungariæ præſentem ſtatum exponit.

Altera Germaniæ potiffimum ſtatum & regiminis formam exhibet, Imperiique circulos & originem ac progreſſum illuſtrium in eâ familiarum, Imperatoris, Electorum ac Principum; liberorumque Statuum rationem tradit. Ducto igitur ab Imperatore initio ejuſque excellæ gente, quâ ratione illi innexæ & divulſæ iterum ſint illuſtres aliquot Domus, enarrat. Inde Burgundici circuli, iſtiſque illigatarum Belgii provinciarum, ab Imperio hodie avulſarum, Principis Arauſionenſis, aliarumque illuſtrium Belgii familiarum : circuli item Rhenani, domusque Lotharingicæ & Haſſiacæ hodiernum ſtatum exponit. Inde Electoralem dignitatem, & quæ iſthac gaudent illuſtres Familias recenset : & poſteaquam tres Eccleſiaſticos Electoratus, Moguntinum, Coloniaſem & Trevirenſem leviter attigiffet, ſecularibus eorumque Domibus præſſius inhæret, Palatinæ cum primis genealogiam exhibens. Ad Franconicum dein circulum progreſſus, quæ ad iſtum pertinent illuſtres Domus & Liberas Imperii civitates enumerat : eadem ratione Bavarici, Svevici (in quo prolixior eſt, dum Sereniſſimorum Württembergiæ Principum genealogiam recenset & eorum provinciam deſcribit) Weſtphalici, ſuperioris & inferioris Saxonicæ Circulorum hiſtoriam pertexens, & hanc partem tractatione de

Vicariatu Imperii & regiarum Imperii Romani inde usque à Carolo Magno urbium ratione claudens.

Tertia pars tota circa Hispaniam occupata est, cujus tractationem historicam & politicam exequitur, ac cum primis veras rationes indagat, quibus regnum istud superiori seculo eam in magnitudinem ac potentiam evectum sit, ut omnibus aliis populis formidinem incusserit, eosque ad infringendas has vires concitavit: hodie contra hæ adeo attritæ sint, ut pleraque gentes contrariis studiis nitantur, ne alienæ potentiæ prorsus succumbat. In cujus rei dum inquirunt causas, varia, quæ ad statum istius regni pertinent, profert in medium, Regesque, qui olim ea tenuerunt, & quibus hodie ista parent, potentiam item atque alia, quæ huc spectant, exponit: majorique curâ istud hoc regnum quam reliquos Orbis terrarum Status describit.

TRAITE DU DROIT DE CHASSE.

à Paris. 12.

Tractatus de jure venandi, Parisiis 1681.

Autor hujus libelli *F. de Launay* Professor Juris Gallicani, ut specimen artis ederet quam facere novo exemplo à Rege jussus est, hanc juris Gallicani partem, quæ circa feras occupatur, explicandam sibi sumsit. Ergo quid olim legibus Salicis, & ab ipsis Merovingorum temporibus usque hac de re sancitum sit, quodque jam tum capitale crimen admiserit, qui hoc majestatis jus involavit, docet: ejus æquitatem ostendit: quâ ratione Rex istud subditis communicavit, & utrum vi jurisdictionis competat, tradit; ad singularia verò juris hujus capita neutiquam descendit, ut ex eo, quid hodie apud Gallos obtineat, cognoscere possimus.

PHOCÆNA,

*Or the Anatomy of à Porpeß, dissected at
Gresham Colledge.*

i. e.

Anatome Phocænæ, dissectæ in Collegio Greshamensi.

Londini in 4. 1680.

B

Ante-

ANtequam autor libri *Edwardus Tyson* hujus Aqvatis, quod aliàs *Tursionem*, germ. *Meerschwein*/ vocant, descriptionem anatomicam aggreditur; Anatomicam in genere, hinc comparativam, commendat, simulque quæ methodo naturalis animalium historia erui & formari debeat, docet. Inde Dissectionem Phocænæ, methodo commendatæ conformem exhibet, animalis, quod facietenus & formâ externâ pisci per pleraque simile est, (nisi pinnas anteriores excipias, quæ integumentis externis detractis, brachia humana satis accuratè repræsentant) quoad partium verò internarum structuram quadrupes potiùs dicendum foret, imò, secus ac reliqui pisces, sanguine fervente gaudet. Mox enim sub cute per universum corpus, simili modo, ac in porco (unde germanica nomenclatura ipsi contigit) expansam observavit pinguedinem, Panniculum Carnosum crassiore, Musculos valde sanguineos, ac Omentum notabile, utut hujus contrarium *Bartholinus cent. 2. hist. 25.* & *J. D. Major, anno III. Miscell. Acad. Nat. Cur. observ. 20. p. 25.* & apud *Blasium in anat. animal. part. 3. c. 16. p. 286. sqq.* asseruerint. Huic 10. aut 12. circiter Glandulas intertextas Lienis officio fungi, contra eundem *Majorem* docet. Ventriculum triplicem, Intestina Cæco & Colo destituta, Mesenterium cum Pancreate *Asellii*, hincque ad Receptaculum lumbare derivata Lactea Vasa testatur. Epar sine Folliculo *Fellis*, ut in homine, integrum, minimè juxta *Ray in Transact. Philos. Angl. No. 76.* in lobos divisum, ac Renes ex plurimis Glandulis, communi cuidam tunicæ inclusis, coagmentatos ait. Glandulis verò renalibus, Vesicâ urinariâ, Vasis umbilicalibus, Organis genitalibus, & quidem dissectum subjectum foemineis, Diaphragmate reliquisque Thoracis membris quadrupedes quàm exactissimè pariter imitari docet: nisi quod in eodem pectore corpus, glanduloso simile Vasisque sanguiferis intertextum, lateribus Spinæ adhærescat; quæ quid in nullo alio animalium genere deprehendatur, quod totum etiam Medullæ Spinalis tractum operiat; cujus tamen partis usum sibi satis obscurum fatetur. Ratione dentium, quorum 96. numerat, *Jonstonum* erroris accusat, dum in *Hist. natural. pisc.* illos obtusos & molaribus similes asserit, qui tamen acuti magis sint: ac quoad Ossis Hyoidis conformationem itidem *Majorem* stringit. Cum aliis piscibus cetaceis commune in hoc vidit spiraculum aut fistulam, loco narium ipsi in inspiratione inservientem, simul tamen

viam

viam quoque concedentem pro aqua, quæ uberiùs cum præda assumpta est, nec deglutienda tamen, denuò expellendâ. Porrò quamvis *Rondeletius* omnibus piscium generibus Palpebras denegarit, illis tamen Phocæna non caret, in quarum superiore Ductus Lachrymales Stenonis cum glandulâ ejus innominatâ observavit noster Anatomicus, ut & in oculis præter Musculos sex humanos septimum seu suspensorium brutis proprium. Cerebrum hujus, aliorum piscium atq; quadrupedum cerebra mole longè superare, destitui tamen Nervis Olfactoriis & Processibus Mammillaribus, (licet *Rondeletius* olfactum Delphinis concedat) perhibet. Contrâ, licet *Ray* in hoc nates & testes non deprehenderit, vidit tamen Noster, & Testes quidem Natibus majores. Pariter, ut ut *Aristoteles* & *Plinius* Aures, ipsaque autopsia auricularum apparatus ipsi deneget, Meatus tamen Auditorii singularem structuram internam prolixè describit. Tandem Osteologiam annectit, in qua Spinæ Vertebras *Major* 54. tantùm, *Tyson* 60, ac 13. cujuslibet lateris Costas numerat, & Ossium Pinnarum anteriorum cum brachio & manu humana analogiam evincit. Cuncta verò membra in tabulis duabus delineata addit.

GERH. BLASII AMSTELODAMENSIS

Anatome Animalium, figuris variis illustrata,
in 4to Amstelod. 1681.

Quam *Tyson* in Phocæna Anatome animalium diversorum commendabat Anatomem comparativam, quamque non unius hominis, sed plurium ingeniorum atque manuum opus esse, ipsi lubentissimè concedimus, hujus Specimen illustre, ex propriis partim, partim aliorum, & quidem Veterum æquè ac Neotericorum observatis, cum figuris pluribus, edidit *Blasius*, cujus famam aliàs diversa scripta Medica atque Anatomica notissimam reddiderunt.

Dividit hoc opus in partes 5. quarum *prima* varias illorum brutorum, quæ terrestria audiunt, species exhibet, unâ cum sciagraphia nutritionis animalium ex *Theodori Aldes* (aliàs *Matth. Sladi*) tractatulo, superioribus annis edito. *Alteram* pars plurimum Volatilium dissectiones suggerit, cum ovi & pulli, hujusque generationis historia, ex *Aquapendente*, *Harveo* &c. congesta. *Tertia* verò Aquatilium: *Quarta* Insectorum: ac *Quinta* Serpentis anatomem continet.

VITÆ SELECTORUM ALIQUOT VIRO-
rum, qui doctrinâ, dignitate aut pietate inclaruere.

Londini in 4to. 1681.

Guilielmus Batesius, utili sanè instituto, vitas præstantium aliquot virorum, à diversis autoribus, partim orationibus, partim narratione brevi & epistolis descriptas collegit; atque illas uno volumine Londini nuper evulgavit. Quas si dignitatem virorum respicimus, in tres classes commodè dispescere possumus.

Ad primam pertinent Principes ac viri nobiles. Quo spectant *Heinrici Walliæ Principis* Laudatio funebris, per Franc. Neatherfole Academ. Cantabr. Oratorem. p. 401. *Ulderici Daniæ Regis filii* laudatio funebris per Opitium p. 432. *Frederici Heinrici Aurasionensium Principis* laudatio funebris per Fridericum Spanhemium. p. 493. *Job. Pici Mirandulæ & Concordiæ Principis* vita per Johannem Franciscum filium Principem Mirandulæ p. 90. In obitum *Thomæ Bodleji* Equitis, celeberrimæ apud Oxonienses bibliothecæ fundatoris, Oratio funebris, à Johanne Halesio habita p. 416. Commentarius de rebus pace belloque gestis Domini *Fabiani Senioris Burggravii à Dona* per Gerhardum Vosium p. 446.

Ad secundam classem referimus viros Ecclesiasticâ dignitate conspicuos. Huc spectant *Heinrici Chichele* Archiep. Cantuariensis vita per Arthurum Duck p. 1. *Gul. Waynflati*, Episcopi Wintoniensis & Angliæ Cancellarii per Gul. Buddenum p. 49. *Petri Bembi* Cardinalis vita per Joannem Casam p. 140. Vita *Gasp. Contareni* Cardinalis per eundem Casam pag. 154. Vita *Hieronimi Savanarole* per Joh. Picum Mirandulæ Principem p. 107. De obitu *Martini Buceri* Epistolæ duæ Johannis Checi, & Nicolai Carri p. 250. Vita *Bernardi Gilpini* per Georgium Carletonum Episcopum Cistrensem p. 282. & vita *Jacobi Usserii* Armachani Archi-Episcopi cum catalogo operum ab eo editorum. p. 734.

Ad tertiam classem spectant viri ob rem literariam maximè celebres. Quò pertinent vita *Desiderii Erasmi* per Rhenanum descripta, cum indice lucubrationum ab ipso editarum. pag. 187. *Gvil. Budæi* per Lud. Rhegium p. 215. *Christoph. Longolii* p. 240. *Vincentii Pinelli*, per Gualdum p. 314. *Scævola Sammarthani* per Gabrielem Michaëlium

Rupi-

Rupimalletum p. 379. *Jul. Caesaris Scaligeri* vita & scripta, p. 404. Dan. Heinsii Epistola de morte *Josephi Scaligeri* ad IS. Casaubonum p. 417. *H. Grotii* vita & scripta, p. 420. *Petri Pithæi* vita p. 435. Panegyricus *Jano Grutero* scriptus à Balthasare Venatore cum catalogo Scriptorum, p. 526. *Julii Caesaris Lagallæ* Medici & Philosophi vita per Leonem Allatium p. 575. *Gvilielmi Cambdeni* per Degorum Wheare pag. 589. vita *Antonii Walai* p. 600. *Petri Puteani* per Nicol. Rigaltium. p. 660. *Dionysii Petavii* vita per Heinr. Valesium p. 678. *Jacobi Sirmondi* per Heinric. Valesium vita cum indiculo Scriptorum editorum, p. 687. *Petri Molinæi* vita p. 697. *Heinrici Valesii* per Hadrianum Valesium pag. 729.

Inter has vitas præ cæteris lectu dignæ videntur, Hieronymi Savaonarolæ, Joh. Pici Mirandulæ, P. Bembi, Desiderii Erasmi, Jul. Cæs. Scaligeri, & H. Grotii, qui nostro ævo inter eruditos principatum tenuit.

AMMIANI MARCELLINI

rerum gestarum, qui de XXXI. supersunt, libri XVIII.

Ope MSS. codicum emendati ab HENRICO VALESIO,
& auctioribus adnotationibus illustrati.

Nec non *Excerpta vetera de gestis Constantini & Regum Italia.* Editio posterior, In fol. Parisiis 1681.

DE *Ammiano Marcellino*, notissimo Romanarum rerum ab exortu *Nervæ* ad *Valentis Augusti* mortem Scriptore, ac post primam editionem, quæ Romæ, ubi & opus ipsum compositum olim à Marcellino fuerat, *A. Sabini* Poëtæ laureati operâ A. 1474. prodiit, plus tredecies typis descripto, non attinet dicere. Tantùm quæ novæ hujus, nitidissimæque editionis fuerit occasio, quidque in ea diligentissimus curator *Hadrianus Valesius* præstiterit, monendum erit paucis.

Ediderat anno 1636. Parisiis Marcellinum *Henricus Valesius*, vir de literis egregiè meritus, ex manuscriptorum codicum fide doctisque conjecturis, quantum fieri potuit, emendatissimum, notisque illustratum perquam eruditis. Ex quo tempore & familiaris magis reddi

hic Auctor eruditus coepit, à cuius lectione antea quamplurimos tot in eo lacunæ ac menda absterruerant: & editio præcipuè illa Valefiana, distractis brevi tempore exemplaribus, summo apud doctos omnes in pretio fuit. Quo factum, ut iterari editionem, & ex *Henrici Valefii*, qui primæ editioni quadraginta annis superfuit, eoqve temporis intervallo *Marcellino* suo curatius emendando aut illustrando non poterat non subinde admovere manum, schedis perpoliri, unum omnium votum esset ac desiderium. Itaque frater *Henrici Hadrianus Valefius*, Historiographus Regius, tum ut novis in rem literariam meritis partum jamdudum augeret decus, tum quod dandum id fratris memoriæ putaret, at imprimis Illustrissimi Colberti hortatu, novæ tandem editionis curam suscepit, ac in ea sic versatus est, ut expectationi publicæ non responderit tantum, sed supergressus etiam docti orbis vota videri possit. Nam ex Colbertino imprimis codice textum *Marcellini* sæpiuscule & emendavit ipse, & fratris veteribus posthumisqve observationibus suas non minus eruditas inspersit passim, & *FridERICI* deniq; *Lindenbrogii* notas ex schedis ejus uberiores exhibuit.

Præmittitur Operi universo *Hadriani Valefii* præfatio, quæ rationem primùm instituti sui reddit, totiusqve operis œconomiam exhibet: tum de *Ammiani* vita scribendiq; genere, & libris, qui periére partim, partim supersunt, eruditè disserit: inde locorū quorundam *Ammiani* ex codice Colbertino emendationes, in notis ipsis ob Typographorum festinationem omissas inserit: deniqve *Lindenbrogii* errores nonnullos, quos in istius observationibus notaverat, perstringit. Sequitur vetus præfatio *Henrici Valefii*, eamqve vita *Ammiani Marcellini* à *Claudio Cbiffetio* composita. Ipsi textui notæ utriusqve Valefii ita subjiciuntur, ut quæ nudè expressæ sunt, veteres *Henrici Valefii*; quæ duobus asteriscis inclusæ, *Henrici Valefii* novæ ac posthumæ; quæ deniqve duobus uncinis inclusæ sunt, *Hadriani Valefii* esse primo conspectu intelligantur. *Ammiano* subjunguntur *Excerpta vetera Auctoris ignoti de Constantio Chlora* aliisque nonnullis Imperatoribus, nec non ex libris *Chronicorum de Odoacre & Theodorico Regibus Italiae* nonnulla; cum *Hadriani Valefii* Dissertatione de Hebdomo, & indice rerum accurato. Sub calcem operis *Frid. Lindenbrogii* notæ ad *Marcellinum* auctiores separatim exhibentur. *Marcelli Donati* Dilucidationes in *Marcellinum*, quas tomo VI. *Thesauri Critici Janus Gruterus* inseruit, indignæ

dignæ *Hadriano Valesio* visæ sunt, quas Editioni suæ, quam omnibus numeris voluit absolutam, jungeret. Nec tulisset fortè pretium operæ. At de ipsius *Gruteri* in *Marcellinum* Observationibus, quas *Corpori Scriptorum Historiæ Augustæ Anno 1611. editorum* inseruit, an non ex dignitate novæ huic editioni jungi potuissent, cogitandum aliis relinquimus. Etsi visas eas *Hadriano Valesio* non fuisse, haud obscure ex eâ Præfationis parte conjicias, quâ *Ammianum* ope veteris codicis emendatum, sed nudum à notis & observationibus publicatum à *Grutero* commemorat.

DE VERA ANTIQVORUM HERBA
Britannica, ejusdemque efficacia contra Stomacacem seu Scelotyrbem.

Auctore

ABRAHAMO MUNTINGIO,
 Groning. Frisio, Med. D. & Botan. Prof. Publ. Groning.
 Amstelod. 4to 1681.

INDUSTRIUS hic & curiosus Botanicus, cujus jam nomen, de Plantarum Culturâ edito scripto, Belgico Idiomate, anno 1672. *Tit. waare Oefening der Planten*, inclaruit, præsentis hoc Tractatu *Britannicam* herbam, ceu veteribus cognitissimam, neotericis verò penitus ignotam, ex oblivionis tenebris, in lucem denuo protrahere satagit; cui *Aloëdarium*, sive specierum Aloës historiam botanicam in fine adjungit. *Britannica* ergo planta Frisiis olim, & vicinis regionibus, endemico scorbuti malo graviter afflictis, optima medicina extitit, adeoque & Romanis, quorum exercitus sub primis Imperatoribus, in istis regionibus ex aquarum insalubritate dicto morbo graviter laborare cœpit, demonstrata, & explorato ejus auxilio, decantatissima tunc temporis, & postea pariter ab omnibus (ut antè ab ipso mundi exortu) scorbuto afflictis ultra 8. annorum centurias frequentissimè usurpata fuit. Quum verò anno Christi 757. 80. & sequentibus, Gothi & Normanni in Frisiam irruissent, libertate gentis oppressâ, extinctisqve quibusvis disciplinis, oblivioni quoque planta hæc tradita fuit. Autor itaque 1. Veterum *Britannicam* veram denuo demonstrat. 2. alias pro *Britannicâ* habitas plantas expun-

expungit. 3. Britannicæ veræ faciem, vires & usus edocet. Primum quod attinet, postquam ex *Dioscoride* lib. 4. cap. 2. *Plinio* lib. 25. cap. 3. *Galeno* l. 6. simpl. cap. 98. & cæteris Græcis, quin & Arabibus ostendisset, ab omnibus Lapatho, quod latinis Rumex audit, & quidem silvestri, foliis nigrioribus & longioribus, similem Britannicam statui, universam Lapathi sive Rumicis genealogiam tradit, & 27. ejusdem differentias, adjunctis in fine singularum descriptionibus & iconibus æri incisus, recenset, & has inter *Lapa-*

TAB .I. thumsylvestre longifolium, nigrum, palustre sive Hydrolapathum nigrum, cujus figuram tabula nostra prima exhibet, veram Veterum Britannicam esse determinat. Huic malè substitutas plantas alias, in specie Bistortam, Heptaphyllon, Tormentillam, Primulam veris, Betonicam, Cochleariam, Beccabungam aquaticam, Veronicam, Bugulam, Plantaginem aquaticam, & alias plures rejicit. Pressius postmodum Britannicam explicare aggreditur, & postquam occasione loci, in quo frequentius propullulat, plura de terris veneis, morinis, cespitibus & Torfis exposuisset, ipsius Britannicæ descriptionem, p. III. & prolixiorem explicationem pag. 113. & seq. subjungit. Etymologiam in primis explicat, ostendens nomen esse absolutè Frisicum compositum ex *Brit*, quod consolidare, firmare, *Tan*, quod dentem, & *ica sive bica*; quod ejectionem significat: Ab effectu ergo à Frisiis vocatam fuisse britannicam, herbam nimirum, solidarum partium, præsertim dentium, contabescentiam, aut ejectionem consolidantem, ceu symptomata scorbuto familiarissima. Pro quorum confirmatione plura sequuntur experimenta, quantum in cura scorbuti ejusque symptomatum, hujus herbæ beneficio autor præstiterit. Progreditur hinc ad qualitates plantæ, & ratione (sic dictarum) primarum, eam frigidam & siccam esse; ratione secundarum, adstringere, conglutinare; ratione tertiarum, nervorum malis, hinc venenis mederi, adeoque alexipharmacum esse: ratione virtutis specificæ, scorbuto efficacissimè occurrere asserit. Usurpandi denique & cum aliis miscendi rationem, & multiplicem internum ac externum usum declarat. Internè speciatim decoctum ejus, tam compositum, quàm principaliter simplex, ceu præ aliis efficax & probatum propinat, quod posterius, non scorbuticis saltem malis, sed præterea hæmorrhoidibus, hydropi, anginæ, dysentericæ, diarrhœæ, pleu-

TAB. I.

Britannica

Antiquorum vera .

ad Arab. pag. 16.

pleuritidi mederi, exemplis ostendit: monendo simul, decoctum rad. britannicæ c. duplic. tormentillæ in fero lactis, cruentum mictum pecorum curare. Addit potiones quasdam britannicæ universales vulnerarias, item contra casum ac vitia dentium scorbutica, dentifricium non inelegans. Sequuntur Electuaria, item triplicia extracta, & denique spiritus abstractitii, ex planta ac seminibus concinnari. Agmen claudunt Emplastra & Unguenta, ex Britannica cum aliis pro vario usu externo composita. Ex quibus omnibus tandem concludit, Britannicam eam Frisiorum non solum, sed etiam Belgarum, jure meritissimo vocari posse Panaceam.

In Aloëdario, *Aloës mucronato folio Americanæ majoris*, aliarumque ejus specierum Historiam recenset, & iconibus illustrat, occasione modò dictæ aloës, in Viridario Autoris, inusitato, vereque stupendo more florecentis, nec à quopiam, præter *Tobiam Aldinum* in Horto Farnesiano, descriptæ; protrusit autem intra triennium 18. caules, floribus onustos, modo planè inaudito, quibus omnibus deperditis ipsa adhuc virescat, annum agens 42. Subjungit culturam, & ejus usum, tam medicum, quàm diæteticum ac mechanicum, apud Americanos multiplicem. Dum porro persequitur cæteras aloës species, etiam aloën veram vulgarem, ac in specie majorem, *Asiaticam* scil. quibusdam sempervivum marinum dictam, & cujus succus universæ Europæ adeo usitatus existit, describit, idque eo exactiùs, quòd in Viridario suo eandem aluerit, (in quo tres flores protrusit,) & quòd exacta ejus historia à nemine hæctenus feliciter satis tradita. Florum præsertim rationem habet, qui colore luteo & gilvo intermixto conspicui sint, odore nullo. Denique concretum succum parandi modum annectit, quem speciatim ex *Garcia ab Horto* recenset.

RELATION NOUVELLE D' UN VOYAGE

de Constantinople. i. e.

Itinerarium novum Constantinopolitanum, in 12.
juxta exemplar Parisiense A. 1681.

Auctor libelli hujus *Grelotus* tametsi fatetur, nec primum se Orientem peragrâsse, nec primum Constantinopoleos descriptionem fuisse aggressum: reliquorum tamen omnium, quos idem labor

exercuit, industriam in delineando quàm exactissimè locorum situ, & ichnographicâ ædificiorum publicorum designatione, visus sibi est superâsse. Utiqve decorè æri incisas esse quas exhibet tabulas, inspicienti manifestum est: respondere verò eas exactissimè operibus ipsis, exprimenda quæ suscepit, celebrium aliquot virorum, *Marchantii, Blondelli, Bernerii, Covelli, Galandi*, qui & ipsi per orientem peregrinationes olim fecêre, testimoniis præfationi subjectis confirmat. Nec diffitendum, *S. Sophiæ* imprimis templum, Christianorum olim sacris celeberrimum, nunc Mahumedanâ impietate fœdatum, cujus alioquin aditu Christianos omnes prohiberi constat, & lustratum fuisse à *Greloto* ipso diligenti anxioqve studio, & operosè descriptum. Etsi non minorem in designando hoc ipso templo industriam, habitâ tamen Antiquitatum præcipuâ ratione, illustris Scriptor *Carolus de Fresne*, tum in *Commentariis ad Paulum Silentiarium* cum *Cinnamo* A. 1670. editis, tum in *Constantinopoli Christianâ* A. 1680. cum egregio *de Familiis Byzantinis* opere publicatâ, adhibuit.

Auspicatur verò *Grelotus* Itinerarium suum ab *Helleponto*, paucaque de *Promontorio Sigæo*, ruinis *Trojæ*, & celebratis tantopere apud veteres, etsi exilibus admodum, fluviiis *Xanto* & *Simoënte* præfatus, latius differit de duobus *novis castellis* (*Natoli-inghi-issar* Turcæ vocant quod in Asia situm est, quod in adverso Europæ littore *Roumeli-inghi-issar*) quæ *Mahumedes IV.* modernus Turcarum Imperator, ut aditus *Helleponti*, in quo non semel classem Turcicam oppresserant Veneti, communiret, exstrui curavit; monetqve non insuperabilia tamen ea esse, aut formidanda magnopere Christianis, ex eâ parte Turcicum fortè Imperium oppugnaturis.

Exin *Castella* duo vetera describit (*Dardanelles* nostri appellant, Turcæ *Boghase-issari*;) quorum item alterum in Asiatico, alterum in Europæo littore, eo loco, ubi quàm maximè *Hellepontus* constringitur, situm est, quæqve adeo pro claustris *Propontidis* habentur, credunturqve vulgo ex ruinis *Sesti* & *Abydi* veterum surrexisse: atqve sic sensim in *Propontidem* delatus recenset haud perfunctoriè tum urbes in utroqve maris illius littore sitas, tum insulas *de Marmara*, quæ *Propontidi* ipsi nomen *Maris de Marmara* apud recentiores pepererunt; nec non quas nostri *Principum*, Turcæ *Papas-adasi* vocant.

Tum ad urbem *Constantinopolitanam* progressus, ubi de situ ejus, origine,

gine, ac nominibus, de arce item, quam *septem turrium* dicunt, de *turri Belisarii*, *columnâ Arcadii*, ac palatii, quod *Serraglio* Italâ dictione appellant, *portâ* (nam interiora ejus, velut sibi non perlustrata, ex *Tavernerii* Relatione peti ipse cupit) quædam commemorâset, *Templum S. Sophiæ* curatissimè describit, vel hoc labore solo, quo conciliare præcipuum libello suo pretium ac decus voluit, applausum Lectoris promeritus. Qua occasione & de *Græcorum* ceremoniis Ecclesiasticis, tam quæ olim, cum S. Sophiæ templum adhuc in manibus habuerunt, receptæ fuerunt, quàm quæ hodiernum obtinent: & de *Turcarum* religione ejusque præcipuis capitibus, & externo cultu differit. Inde & *Turcica* *Templa* tria, quorum primum ab *Achmete*, alterum à *Solimanno*, tertium ab Imperatoris moderni matre conditum est, describit; finemque libello relatione de summo *Turcarum* tribunali, aliisque eorum institutis imponit.

JOHANNIS ADAMI SCHERZERI,
 Ingenui Præfulatus Misnensis ac R. Capituli S. Petri
 Budiss. Resp. Præpositi ac Senioris,
 Theologiæ Lips. Primarii

ANTIBELLARMINUS

sive

In IV. Tomos Controversiarum Roberti Bellarmini
 DISPUTATIONES ACADEMICÆ.

Lipsiæ, sumptibus Jo. Fuhrmanni ac Viduæ Matth. Ritteri.
 in 4to. 1681.

Cum Cardinalis *Bellarminus* sit celeberrimæ famæ Scriptor, & maximæ inter Romano-Catholicos autoritatis, cujus Opus Controversiarum IV. Tomis comprehensum hi adeo venerantur, ut nullum adversus hæreses præsentius antidotum isto scripto inveniri, nihilque præter apinas tricasque contra hoc ab ullo dici vel scribi posse pronuncient: Causas sanè gravissimas habuit Autor, cur *Dissertationes Academicas* adversus illos scripturus, hujus Cardinalis, præ cæteris Polemicis, Scripta, ceu Religionis Romano-Catholicæ murum

& antemurale sibi oppugnanda deligeret. Accedebat nec inelegans *Bellarmini*, nec incommoda methodus, quæ tantum non omnibus suæ partis Scriptoribus in hoc genere palmam præripuit, sanè dubiam reddidit. Huic verò Cardinali, ex quo tanquam Eqvo Trojano plerique Controversiarum Scriptores hæcenus prodierunt, fundamenti loco subinde Noster adjungere non intermisit *Concilium Tridentinum*, cujus vocem Ecclesiæ Catholicæ vocem omnes salutare, & ut Magistram, in omnibus, Romano-Catholicos sequi, experientia quotidiana confirmat. Idem, ubi ad Thesin ipsorum vel constituendam, vel explicandam opus erat, alia nobiliorum Autorum nomina ac testimonia in subsidium advocavit. Ex universis autem, per singulas Dissertationes, quarum sunt numero sedecim, *Præcipua* quæ Scripturæ auctoritatem præ se ferre, aut aliquid præ reliquis in recessu habere videbantur *ἀξιωματικῶς*, accurato studio selegit, inque gratiam Studiosorum Theologiæ (qui in præsentem Libellum alibi occurrentes aliorum objectiones, pro quotidianis Studiorum incrementis facili negotio annotare poterunt) post statum Controversiæ per Thesin & Antithesin, ac utriusque Ecthesin, ritè formatum, sine ambage aut circuitione tædiosâ, brevi ac rotundâ non minùs atque eruditâ excipiendi probandi que ratione solvere instituit. In fine Libri adjecti sunt octo variâ utilitate se commendantes indices.

*OBSERVATIONES QUÆDAM ANATOMICÆ,
Structuram Vasorum Biliariorum, & Motum Bilis
spectantes.*

Folliculi fellis cervicem propagines notabiles, præter illam, cujus *Glissonius, Collegium Amstelodamense, & Blasius* mentionem faciunt, ad substantiam epatis spargere, seu potiùs inde recipere, imò harum quasdam cum ductu epatico communicare, persuadent mihi sequentia.

I. In Epate bubulo flatum, per ductum cysticum, ad turgescenciam usque vesiculæ, immissum & epatis cavam partem diversis tractibus transeuntem, per porum epaticum redire, aliquoties observavi. Bis vel ter equeidem eundem nominati experimenti successum expectavi frustra, in talibus sc. subjectis, quorum epas calculis atque tartareâ

reâ materiâ refertum: in aliis tamen postmodum felicior, & idem cum pristino eventus expectationi meæ respondebat; quibus nempe epatis constitutio naturalis magis contigerat.

2. Ex vitulini epatis cysti fellea omnem emulsi bilem, ligavi hujus ductum, ubi poro epatico inosculatur, ut per illius orificium nihil liquoris vesiculam subintrare posse, certus essem: hinc epatico, ope siphonis, aquam tepidam immisi, cujus tandem aliqua portio ad folliculum flaccidum divertebatur, hunc notabiliter distendebat, ac per vulnus ipsi inflictum effluebat.

3. Aperto hominis, canis, & bovis ductu cystico, illâ in parte, qua is epati continuus est, plura deprehendi foramina (ab Amstelodamensibus & Blasio in bove saltem notata) tanquam totidem vasorum biliarium oscula; ita quidem, ut hujus generis aliquando in cane tria, in humano cadavere quinque, in epate bovino plura, v. g. duodecim, interdum pauciora, v. g. octo, ut in figura annexa, & nuperrimè quinque tantum comparuerint. Tractus eorum, modò longiores, modò breviores, oblique satis meatus cystici tunicas ut plurimum penetrant, in cane & homine stylum eque idem admittentes, hincque vasorum peculiarium emanationem aut insertionem promittentes: quorum tamen ulteriorem progressum, propter exilitatem molestissimam, nec detegere hætenus, nec investigare licuit. Ast in subjecto quodam bubulo, quod commodioris magnitudinis causâ eligebam, præter reliquos folliculi canalis meatus, ad epatis interiora decurrentes, duo patentiorum orificiorum vasa, ex lateribus illius oppositis prodeuntia, epatisque substantiæ saltem leviter immersa, ad sinum ductus epatici sic tendebant, ut flatui & stylo, à cervice folliculi usque ad porum epaticum, aditum liberrimum concederent. In epate alio, pariter bovino, unus saltem horum ductuum se manifestabat, cujus orificio ceram liquefactam injiciebam: quæ per sinum pori epatici rediens insertionem ductus, cystico atque epatico communis ac intermediæ, aperte ostendebat. Imò leviter tantum excarnato epate, totum illius tractum & ramificationem, cum propagine notabili epaticum ad ductum tendente, conspiciendam exhibebat, prout fig. etiam declarat. An communicatio hæc canalium biliarium ordinata ac universalis sit, dubium eque idem ideo videri posset, quòd, prout superius conquererem, illam interdum planè non, semel duntaxat duplicem, fre-

quentiùs simplicem deprehenderim: quia nihilominus semper, cadaveribus modò epas induratum exhibentibus exceptis, aliquid ejus observavi, à conformatione illam naturali dependere, probabiliter satis infero; quamvis eam aliàs majorem, aliàs minorem, modò simplicem, modò multiplicem esse, & epatis substantiam nunc profundiùs, nunc superficiariè tantùm, jam pluribus, jam paucioribus propaginibus subire libens concedam.

In ductu Glissoniano ad folliculi cervicem annotavi, structuram hujus atqve insertionem non semper eandem esse. Cùm aliquando ipsius orificio binos similes ductus adjacentes, stylumqve ab intra recipientes, viderim: rariùs in fundi extremitate, ut plurimum in cystici canalis principio illius insertionem deprehenderim; imò aliquoties ne vestigium ejus observare potuerim. Quod posterius quidem etsi hactenus oculorum meorum caligini existimavi tribuendum; nuperimum tamen subjectum bubulum me docuit, lusum potiùs naturæ etiam in hujus canalis ramificatione atqve insertionem interdum contingere posse. Quamvis enim omnibus in hoc evolvendo usus fuerim enchiribus necessariis, minimè tamen vel hujus osculum in solennioribus ipsi locis, vel ejus radices ex epate progerminantes, conspiciere mihi licuit: donec tandem in ipsius ductus cystici latere hiatus manifestissimus apparuit, per quem impulsæ cera, adhibitâ levi excarnatione, canalem, digitum ferè suâ longitudine, crassitie verò calamus scriptorium mediocris magnitudinis æquantem, diversisq; ramulis instructum exhibebat; quem ipsum non sine omni ratione Glissoniano ductui succenturiari auguror.

Quid hæc pro officinâ, & motu bilis, satis aliàs ambiguis, determinandis facere possint, aliis, pluribus forsân experimentis instructis, judicandum nunc relinquo: ab epate tamen omnem forsân bilem, folliculo fellis non tantùm per canales superiùs recensitos, sed epaticum quoque porum, infundi, observatio seqvens testatur. Scilicet canis vivi, præsentibus pluribus spectatoribus, dilaceravi vesiculam usqve ad cervicem, tentaturus, an aliquid bilis per hanc versus fundum laceratum deflueret. Respondebat expectationi eventus, i.e. non tantùm bilis, quasi turgescentiâ quadam, ex angustiore ductu cystico per latiorema cervicem copiosissimè eructabatur, sed idem cysticus, post injectum
ipsi

Fig: 1

TAB. II.
ad A 1602. pag 23.

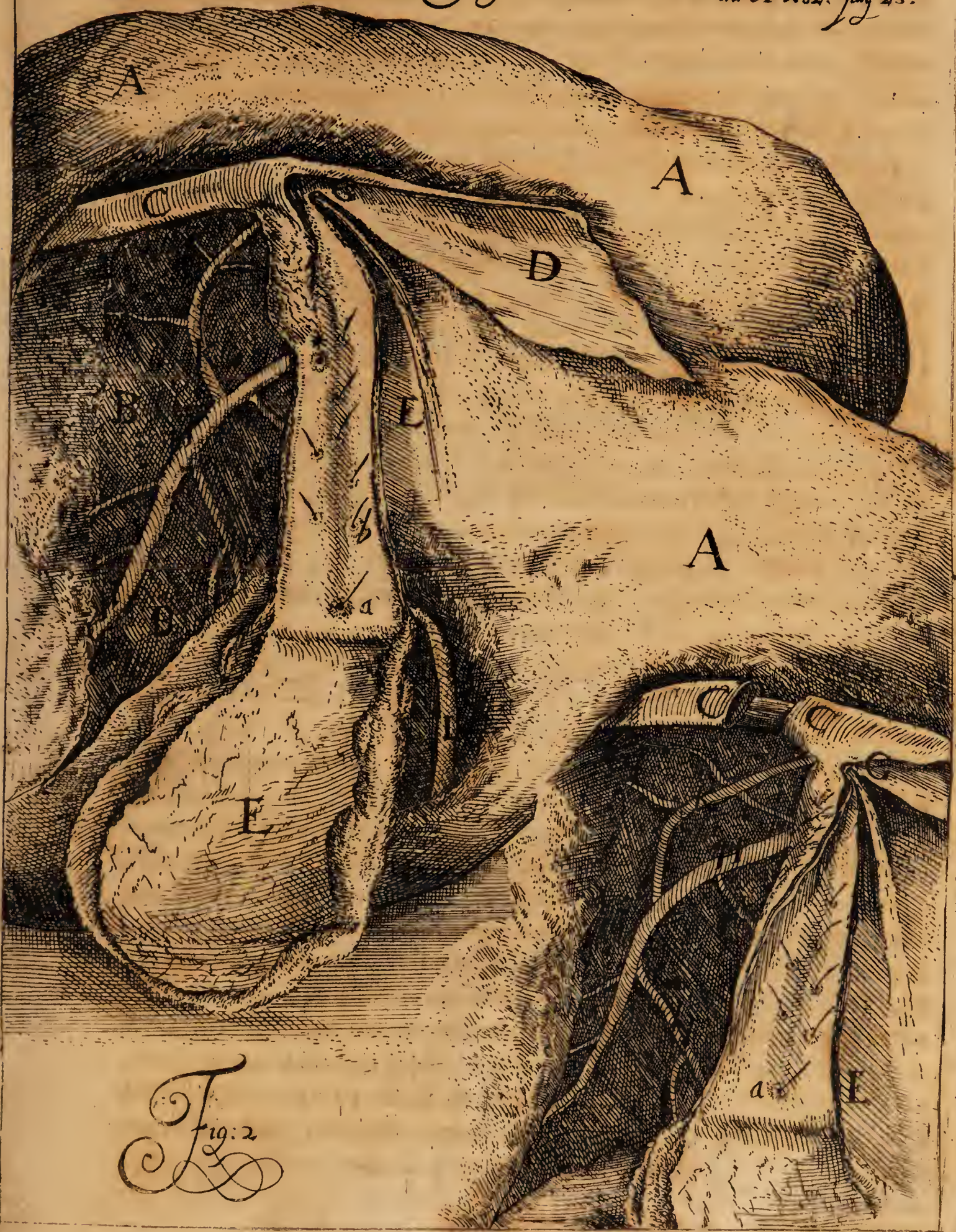

Fig: 2

1875
No. 10

ipsi vinculum, notabiliter sic intumescebat, ut nihil, aut parum saltem bilis per dictam cervicem amplius promanaret.

Explicatio Fig. 1. & 2. Tab. II.

AA. Epatis substantia.

TAB. II.

BBB. Epatis excarnati portio.

CC. Ductus Epaticus.

D. Ductus cholodochus seu intestinalis apertus.

EE. Ductus cysticus apertus cum Vesicula fellis aperta,

* Orificium ductus cystici & epatici intermedii.

G. Ejusdem ductus cum poro epatico communicatio.

HH. Ductus intermedius cum ramis, per epatis substantiam dispersis.

K. Hujus ramus cum epatico communicans.

a. Ductus Glissoniani insertio.

I. Ductus Glissonii canalis æmulus.

b. Hujus orificium.

D U P L A T I O T R I A N G U L I

I S O G O N I,

*Et reliquarum figurarum rectilinearum,
novâ ratione ostensa.*

Proposuerat mense Septembri Anno 1679 P. Sigismundus Hartmann, è Soc. Jesu olim Matheseos Professor, Pragæ Problema, de Duplacione Trianguli Isogoni, citra adjumentum proportionum solvendum: invitatis ad hanc rem peculiari schedâ Geometris. Horum solutiones, si fortè aliquæ ante Solstitium æstivum anni 1680 ad se venturæ essent, suæ, quam publico tum dare destinaverat, non sine debito præconio juncturus erat. Cæterum invitatio dicta non antè multas hebdomadas demum, manu amici descripta, Lipsiam perlata est: incertis utiqve, utrum solutio à Dn. Patre Hartmanno promissa, quod temporis interea lapsi interstitium arguebat, lucem adspexisset. Unde, cum *Illustri* cuidam *Viro*, profundissimæ in Mathematicis scientiæ, suâ indagine Problema non indignum, nec Martè suo elaborata solutio, si forte propositum Dn. Hartmanni interjectæ moræ hæctenus tardassent,

tardassent, ingrata eidem futura, ex humanissimâ provocatione, videretur: quis eventus aut fatum solutionis Hartmannianæ fuisset, percontandum nobis rati sumus. Inter utrumque autem ambiguis, literæ Pragenses, & fato functum *P. Hartmannum*, & dicto Problemati, monumentisque ejus aliis, publico bono concinnandis, occupari *R. P. Kolpitiu* paucis abhinc diebus nunciavere. Non dubiis ergo, re adhuc in integro, pari animo futurum successorem, ac *P. Hartmannus*, erga conatus circa hoc Problema susceptos, affectum se professus est, *Illustris Vir* ingeniosa sua, sub manu tamen nata mathemata, ut publico impertiremus, non gravatè indulgit. In iis verò 1. *Duplatio Trianguli Isogoni* N. I & III. 2. *Æqualitas inter Triangulum Isogonum, super hypotenusâ, & duo similia super crura recti anguli in Scaleno constituta*, N. II & IV. 3. 47 Imi *Eucl. methode ab Euclide, Clavio, Gregorio à S. Vincentio diversâ, eâque*, quod Peletarius olim fieri posse negaverat, *sine proportionibus*, N. V. 4. *Universalis denique ratio figuras rectilineas quascunque duplandi ex fig. tertiâ, N. V. proponitur*. Annexuit *Illustris Autor* duo insignia theoremata, *de potentiis laterum, sive linearum, Pyramidis rectangule, ad verticem cœuntium, junctim potentie Diametri Sphære circumscriptæ æqualibus, & inventione duarum mediarum proportionalium beneficio Sphære: quæ quin suscitatura sint ad demonstrationem sui solertia Mathematicorum ingenia, nihil dubitamus.*

TAB. III.

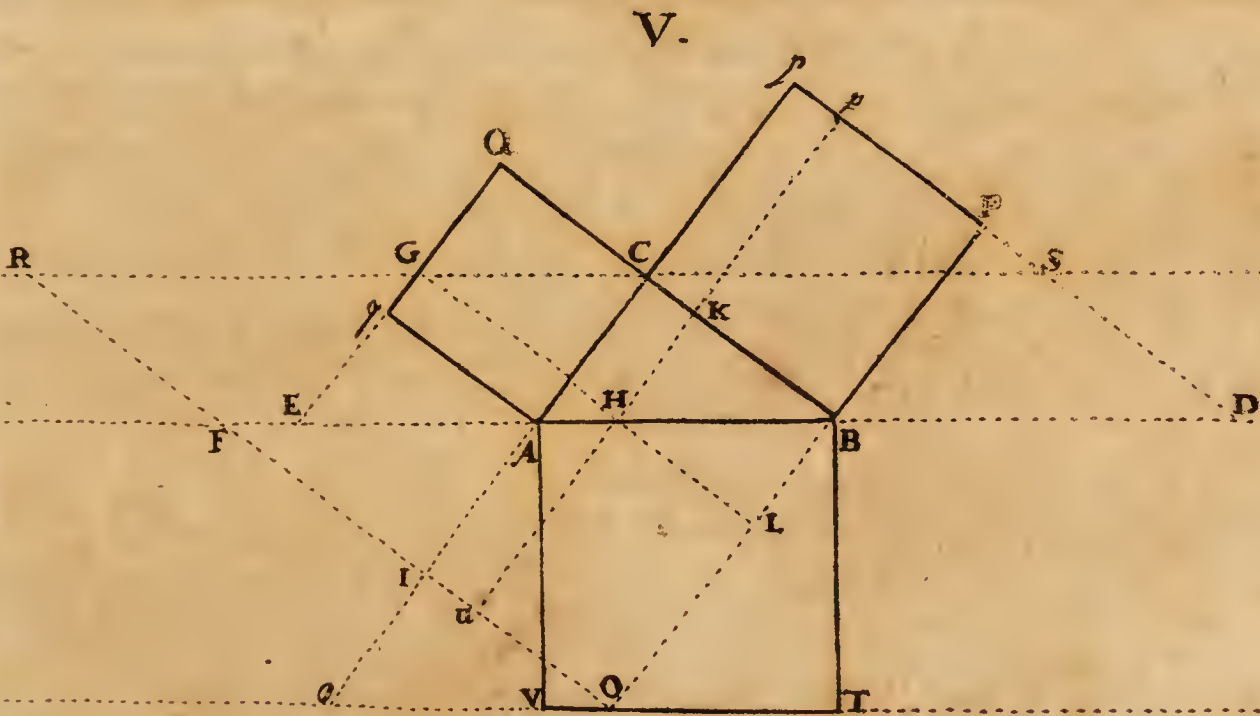
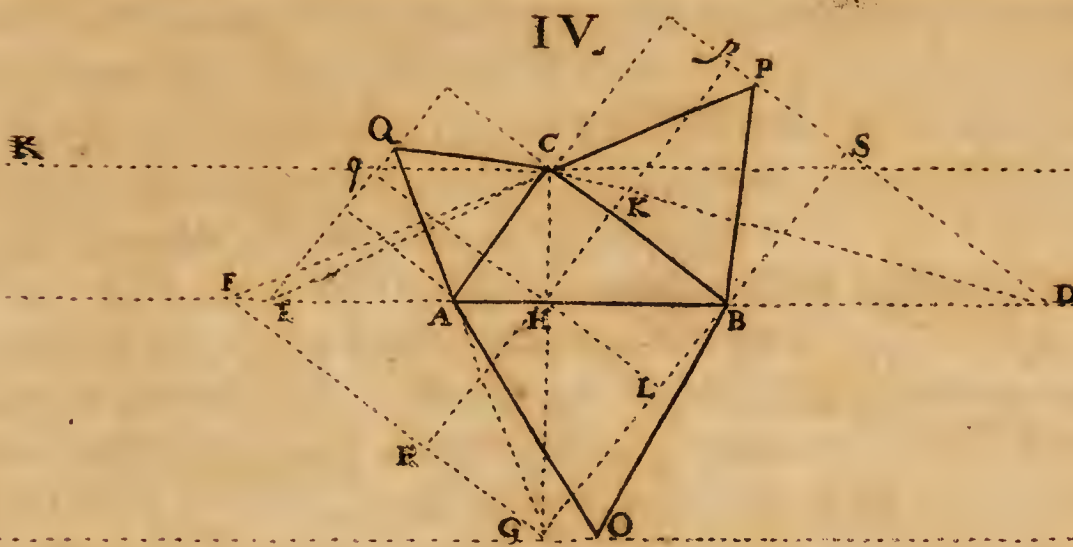
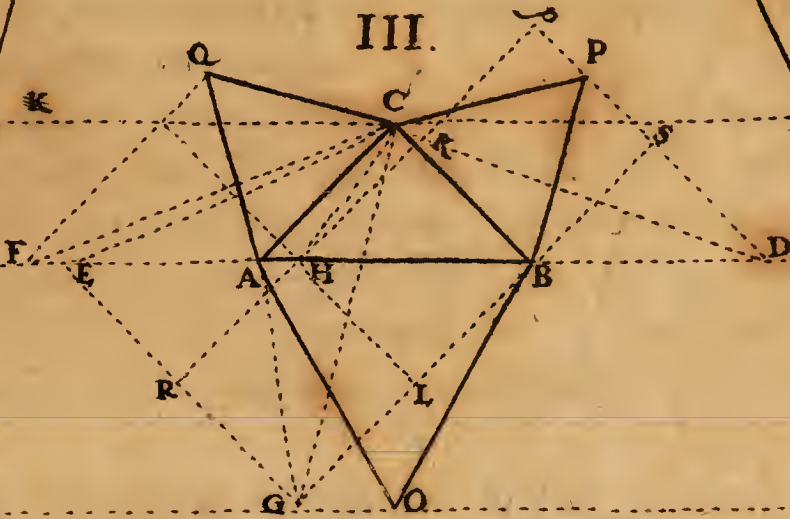
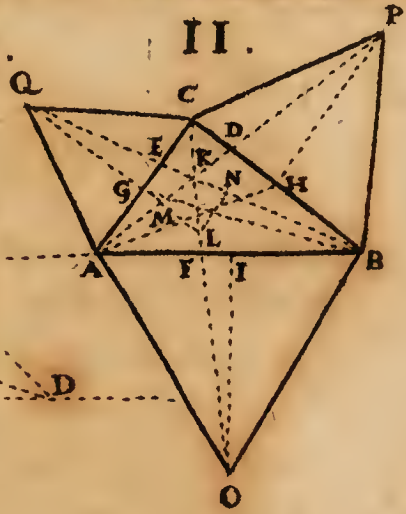
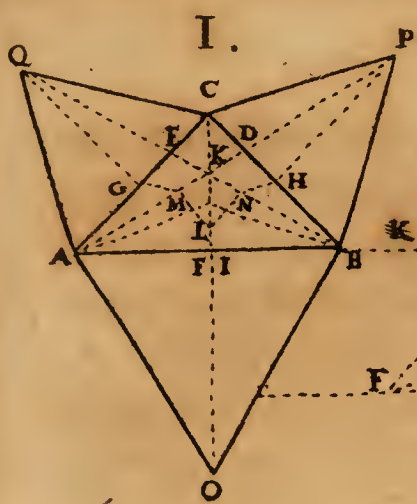
N. I.

DUPLATIO TRIANGULI ISOGONI.

Super Trianguli rectanguli (Fig. I.) ABC Isoscelis, crure uno AC, constructum Triangulum Isogonum (s. æquilaterum) ACQ sit duplandum.

Constitutis super AB & BC Triangulis Isogonis ABO, BCP: dico Triangulum ABO, Triangulis BCP, & ACQ ævari, & hujus posterioris duplum esse.

Ductis enim lineis AP, BQ, CO, & perpendicularibus, OI, PH, QG; item AH, BG, CI; & tandem constitutâ KL æquali ipsi KC, factoque triangulo KLN, simili & æquali ipsi EKC; & KLM, ipsi CKD: Anguli BAO & QAC Triangulorum Isogonorum sunt æquales, ut & communi BAC addito, anguli CAO & BAQ; lateribus autem
AC,

AC, AQ, item AO, AB circa æquales angulos æqualibus, Triangula CAO, BAQ similia sunt & æqualia.

Eâdem ratione Triangula OBC, ABP, tum inter se, tum, ob æqualitatem laterum AC, BC, Triangulis CAO & BAQ sunt æqualia.

Demto jam Triangulis BAQ, CAO, in K mutuò sectis, communi Trapezio AEKF; reliqua Triangula QAE & FKB junctim æqualia sunt Triangulis AFO & EKC: & demto rursus utrinque EKC i.e. KLN; reliquum Trapezium BNLF additum Triangulo QAE æquale erit Triangulo AFO.

Pari ratione ostenditur, Trapezium AMLF junctum Triangulo BDP æquale esse Triangulo BFO.

Unde Triangula QAE & BDP, juncta Trapeziis BNLF & AMLF, æqualia erunt toti Triangulo ABO.

Porrò: cum perpendiculares, PH, QG; item lineæ BG, AH, subjectas bases bifariam secent; erunt Triangula, BCG, ACH, singula totius ABC dimidia, adeoque inter se æqualia.

Sunt autem anguli PHC, HCG, CGQ recti, & inde lineæ PH & CA, item CB & QG parallelæ: & Triangula ACP, ACH; item BCQ, BCG super eâdem basi & in iisdem parallelis, inter se æqualia: eademque ACP, BCQ (quæ & ipsa propter angulorum ACP & BCQ, laterumque circa illos æqualitatem æqualia sunt & similia, quod certâ de causâ obiter notamus) consequenter æqualia toti Triangulo ABC.

Demtis ergo utrinque Triangulis ACD, BCE, i.e. Triangulo ACD, BDK, & Trapezio MKLN (loco ECKD, Trianguli BCE) æqualia remanebunt Triangula QEC, CDP, duobus Trapeziis AMLF & BNLF.

Cum ergo supra ostensum sit, Triangula QAE, BDP, unâ cum Trapeziis BNLF, AMLF æquari Triangulo ABO; assumtis loco Trapeziorum Triangulis QEC, CDP, erunt Triangula ACQ, BCP æqualia Triangulo ABO, & hoc duplum ipsius ACQ, q. e. d.

N. II.

Ostendendum sit (Fig. II.) constitutis super Trianguli rectanguli Scaleni ABC Lateribus, Triangulis Isogonis ABO, BCP, CAQ, primum horum æquari duobus postremis.

Demonstratio ab antecedenti nihil differt, nisi quod puncta F & I, ut in Schemate priori, non concurrant.

D

N. III.

*DUPLATIO TRIANGULI ISOGONI.
VIA UNIVERSALI.*

Constitutis. (Fig. III.) ut supra, super latera Trianguli rectanguli Iſoſcelis ABC, Triangulis æquilateris, ostendendum ſit, Triangulum ABO, æquale eſſe duobus ACQ & BCP.

Per puncta O, P, Q, lateribus AB, AC, CB, ducantur parallelæ, OG, pD, QF; & his aliæ parallelæ, CK, GE, SG.

Eritque Triangulum $\left\{ \begin{array}{l} CBD \\ CAF \end{array} \right\}$ æquale Triangulo $\left\{ \begin{array}{l} CBP \\ CAQ \end{array} \right\}$

Quia ſubiisdem baſibus & in iisdem parallelis ſunt.

Assumtâ verò ex AB lineâ BH, æquali ipſi FA; erit ob æqualitatem baſium intra eadem parallelas, Triangulum HBC æquale Triangulo FAC: & conſequenter Triangulum HCD, æquale duobus Triangulis BCP & ACQ. Porro: ob ſitum inter eadem parallelas, eademque baſes

Triangulum $\left\{ \begin{array}{l} ABO \\ BGA \\ CBG \\ \& \text{conſe-} \\ \text{quenter} \\ CBE \end{array} \right\}$ æquale eſt Triangulo $\left\{ \begin{array}{l} ABG \\ BGC \\ CBE \\ \\ ABO \end{array} \right\}$

Jam ut oſtendatur, lineas BD & EH eſſe æquales: in Parallelogrammo rectangulo SpGR, lineæ Sp, GR, item BK, LH ſunt æquales; ſumatur GL ſive RH, æqualis BS ſive Kp, eruntque, demtis utrinque æqualibus pH & BG, reſidua HR & BS æqualia.

Et quia: Triangula BSD & HRE ſub æqualibus baſibus HR, BS, æquales (ob paralleliſmum linearum, quibus continentur) habent angulos; erunt etiam æquales hypothenuſæ HE, BD.

Et conſequenter: Triangula BDC, EHC, æqualium baſium BD & EH, & ſub iisdem parallelis ED, KC, erunt æqualia.

Addito jam ipſi EHC, communi Triangulo HBC, æquali ipſi FAC, ſive EHC; erit Triangulum BCE, i. e. ABO, æquale Triangulo HCD, i. e. duobus Triangulis BCP, ACQ, q. e. d.

N. IV.

Eâdem Methodo (Fig. IV.) ostenditur, super Trianguli rectanguli ACB Scaleni hypotenusâ AB, constitutum Triangulum æquilaterum ABO, æquale esse Triangulis æquilateris, CBP, ACQ, super crura CB, AC constructis, simul sumtis.

Si enim per puncta O, P, Q, singulis lateribus Trianguli ABC parallelæ, GO, QE, PD; & his aliæ parallelæ Cq, BG, GF, ducantur: reliqua demonstratio penè conveniet cum superiori.

Notandum autem: Si loco Triangulorum similia Parallelogramma, aut etiam Triangula irregularia similia sumantur, demonstrationem parùm variari; universalitatem verò demonstrationis ad oculum apparere.

N. V.

Eâdem methodo (Fig. V.) ostenditur: In Triangulo rectangulo quocunque ABC, quadratum hypotenusæ ABVT, æquale esse duobus quadratis BCpP, ACQq, reliquorum laterum quomodocunque se habentium.

Ductis enim, ut antea, parallelis, CS, PO, OR: ob situm inter easdem parallelas, easdemque bases

Parallelogrammum $\left\{ \begin{array}{l} BCSD \\ ACGE \\ CGHB \end{array} \right\}$ æquale est Parallelogr. $\left\{ \begin{array}{l} BCpP \\ ACQq \\ CGEA. \end{array} \right.$

Et consequenter, Parallelogrammum HGSD æquale est duobus quadratis, BCpP, & ACQq.

Porro sub iisdem Basibus & intra easdem parallelas, æquale est Quadratum ABVT Parallelogrammo ABOo; huic eâdem ratione BO CI, & huic BCFR. Quia autem supra num. 3. ostensum est, lineas BP, HV (ibi BS, HR) æquales esse: hinc sequitur, & BD, æquale HF; & sub his basibus, iisdemque parallelis DF, SR, parallelogrammum BDSC æquale esse parallelogr. HGRF.

Addito ergo communi BHGC, erunt BCRF i.e. ABVT, & HGSD, i.e. BCpP & ACQq simul, æqualia. q. e. d.

Quod verò demonstrationem hanc universalem nominare aucti simus, ex figurâ IVtâ facillimè apparet, si loco Triangulorum Parallelogramma similia sumantur: demonstratio enim penè eadem erit. In figuris Regularibus Triangula è centris assumi, aut eâdem ad Pa-

rallelogramma reduci poterunt: eâdem ut in irregularibus manente demonstratione.

Cæterùm quamvis mutatâ horum Diagrammatum constructione, idem modis aliis compluribus demonstrari potuisset: in præsens tamen ad continuandam propositionem Pythagoream sequens enunciatum hîc referre suffecerit: IN OMNI PYRAMIDE RECTANGULA, TRIA QVADRATA LATERUM, ANGULOS RECTOS IN VERTICE COMPREHENDENTIUM, ÆQUALIA SUNT QVADRATO DIAMETRI SPHÆRÆ CIRCUMSCRIPTÆ. Nesciis nobis, utrum à quoquam enunciatum hoc sit demonstratum, semestre spacium (exemplo *P. Hartmanni*, ad laborem hunc nos invitantis) definitum sit: intra quod demonstrationem ejus aut ab aliis expectabimus, aut ipsi dare tenebimur. An autem (ut analogicè apparet) uti IN CIRCULO, UNICA MEDIA PROPORTIONALIS; Sic etiam IN SPHÆRA DUÆ inveniri possint, curiositati uniuscujusque pensandum relinqvimus.

ECLIPSIS LUNÆ

Anno 1681. die 29. August. mane

GEDANI

à

JOH. HEVELIO.

observata.

Tempus juxt. Horol. amb.				Altitudi- nes.		Tempus corre- ctum.		
Hor.	I.	II.		o.	I.	Hor.	I.	II.
1.	1.	3.	Altitudo Palilicii.	24.	14.	1.	4.	48.
2.	4.	30.	Eadem altitudo.	32.	58.	2.	6.	32.
2.	9.	0.	Rursus capta.	33.	30.	2.	10.	32.
2.	45.	0.	Vestigium penumbræ.			2.	46.	30.
2.	53.	0.	Penumbra paulò densior.			2.	54.	0.
2.	59.	0.	Adhuc densior.			3.	0.	0.
3.	1.	0.	Densissima.			3.	2.	0.
3.	2.	0.	Initium Eclipseos.			3.	3.	0.
3.	6.	0.	Prima Phasis.			3.	6.	30.

Tempus

Tempus juxt. Horol. amb. Hor. / . //				Altitudi- nes		Tempus corre- ctum.		
Hor.	/ .	//.		o.	/ .	Hor.	/ .	//.
3.	12.	o.	Secunda Phasis.			3.	12.	30.
3.	14.	o.	Tertia Phasis.			3.	14.	30.
3.	20.	o.	Quarta Phasis.			3.	21.	o.
3.	22.	30.	Mons Sinai totus tectus.			3.	23.	o.
3.	29.	o.	Sexta Phasis.			3.	30.	o.
3.	43.	o.	Altitudo Pollucis.	30.	o.	3.	43.	o.
5.	2.	o.	Centrum Solis oritur.					

ANIMADVERTENDA.

INitiò, Hor. sc. i. matutinâ, cum Spëculam ascenderem, vix spes aliqua, ob nubes totum ferè cœlum obtegentes, dabatur vel quicquam solidi observandi; at verò circa Hor. 2. nubibus paulatim dehiscen- tibus, Eclipseos hujus, tam Initium penumbrae, quàm ipsum verum Ini- tium optimè notare, ac etiam sex Phases crescentis ad Hor. usque 3. 22. min. faciei Lunaris, in Schemate delineare mihi obtigit; at post- modum densissimæ nubes intervenerunt, ut nihil quicquam amplius de reliquis Phasibus, maximâ obscuratione, multò minus de decre- scentibus observari potuerit: atque exinde minimè constat, quanta hæc Eclipsis extiterit, aut quousque duraverit. Color ejus erat ci- neritius, sive fuliginæus. Tempore observationis *Mons Porphyrites*, & *M. Ætna* ferè in eodem perpendicularo existebant.

Phasis, I. quæ in Schemate delineata fuit, per *Montem Eoum* trans- ibat.

II. Ad *Paludes Arabia* incedebat.

III. Inferiorem ripam *Paludis Maræotidis*, & extremitatem *Sinus Sirbonis* tangebatur.

IV. Per *Insulam Letoam* incedebatur, ad ipsum *M. Sinai* usque; sed dictus *Mons* totus adhuc erat conspicuus.

V. *Sinum Syrticum* transire videbatur, sic ut totum *M. Sinai* umbra jam tegeret.

VI. Supra *Sinum Syrticum*, ultra *Ins. Cretam*, & per *Mare Mor- tuum* incedebatur.

His Phasibus delineatis densissimæ nubes intervenerunt, ut nihil quicquam amplius, utut animitus exoptassem, deprehendere poterim. *Nova* verò *Stella in collo Ceti* hâc nocte, Lunâ etsi plenâ & splendente, major erat eâ in ore Ceti, sed nondum æqvabat lucidam Mandibulæ; altera verò *in collo Cygni*, nudis oculis ob ejus tenuitatem, parvitatemque haud quidem conspecta, sed Telescopio tamen deprehensa est.

Excerpta est hæc observatio, quam Celeberrimus Autor in restitutâ, (de quo & ipsi & universo Orbi literato enixè gratulamur) post immanem fortunarum laborumque ex lugubri incendio jacturam, Speculâ suâ Astronomicâ, inter primas instituit, ex literis Ejusdem, d. 20. Dec. st. nov. 1681: cui etiam longè benevolentissimam Operum suorum, hoc anno, per DEI gratiam edendorum, communicationem nos debere, cum prolixâ gratissimæ mentis significatione non possumus non profiteri. Tanti autem eadem nobis est, ut ex voto & re Eruditorum omnino existimemus, si, nobis indicibus, velut anticipatò, quid è penu Celeberrimi Hevelii ipsis brevi expectandum sit, cognoscant. Inter ea verò sunt

I. Annus climactericus, sive Rerum Uranicarum aut observationum Annus quadragesimus nonus; exhibens diversas occultationes, tam Planetarum, quàm Fixarum post editam *Machinam Cœlestem*; nec non plurimas Altitudines Meridianas Solis, ac distantias Planetarum, Fixarumque Anno 1679, quousque divina benignitas concessit, impetratas, cum Amicorum nonnullorum Epistolis ad rem istam spectantibus. Gedani in Folio.

Continebit Liber, referente Cel. Autore, observationes maximè notabiles rarissimasque, post editam Machinam cœlestem, ad feralem usque incendiî diem, quo tota ipsius Urania conflagravit, nim. 26. Sept. ex athe-re impetratas: eas cum primis, quas presente Præcl. Domino Edmundo Hallejo, Illustris Societatis Regiæ Anglicanæ, in fidem Instrumentorum suorum nudis pinnacidiis constructorum, Observationumque totis quinquaginta annis habitarum, ac parte II. Machinæ Cœlestis comprehensarum, habuit. Quæ singulari divini Numinis Benignitate flammis erepta curiosis siderum scrutatoribus vel eo nomine acceptæ erunt, quod suffragio suo cæterarum, ex quibus Catalogum Stellarum Fixarum, Globosque accuratissimos mox habebunt, stabilient. Accedet
iis con-

ii^a continuatio historiæ novarum Stellarum, imprimis mira illius in collo *Ceti*.

II. Literæ & judicia Illustrum ac Celebratissimorum Virorum de Rebus Astronomicis, ad JOH. HEVELIUM; studio atqve operâ I. E. O. Gedani.

III. Uranographia, Sidera Univerſa ex Catalogo *Cel. Autoris*, tam circa Polum Arcticum, quàm Antarcticum, in plano, secundum omnium Stellarum veram magnitudinem complexa. Referet ea, præter Stellas aliàs recensas, 800 circiter novas; Asterismos pristinis recenter adiectos, Camelopardalim, Canes Venaticos, Lacertam, Leonem Minorem, Lynxem seu Tigridem, Monocerotem, Urania sextantem à Vulcano repetitum, Triangulum minus, & Vulpeculam cum Anſere.

IV. Globi cœlestes diversissimæ magnitudinis, ad annum 1700 completum: ex observatis, diligentia tot annorum incredibili, stellarum omnium hæctenus cognitarum locis correcti, & alterâ ferè parte Stellarum, atqve hæctenus prodierunt auctiores. Cui documentum esto Tabella ad latus posita, numerum Stellarum Tychonicarum & Hevelianarum unius & alterius sideris referens: Sparsis illis, quæ ab aliis huic illive Asterismo adscriptæ, à Nostro verò novis suis tributæ sunt, non connumeratis.

Sidera Cœlestia.	Num. Stell. in Globis	
	Tychonis.	Hevelii.
Andromeda.	23.	48.
Antinous.	7.	26.
Aquila.	11.	24.
Bootes.	26.	54.
Canis Minor.	3.	14.
Cepheus.	11.	52.
Cetus.	22.	47.
Cygnus.	26.	48.
Hercules.	28.	49.
Leo.	36.	60.
Pegasus.	20.	34.
Perseus.	28.	46.
Serpentarius.	18.	37.
Ursa Major.	36.	74.

V. Catalogus Stellarum Fixarum omnium, ex observationibus multorum annorum indefesso labore Gedani habitis, constructus, ac plurimis stellis hæctenus nondum à quoquam observatis, locupletatus; exhibens tam Longitudines, & Latitudines, quàm Ascensiones Rectas & Declinationes, ad Annum

Annum Christi completum 1660. Cui annexa sunt quorundam Illustrissimorum Virorum loca, ad eundem Annum deducta, earum videlicet Fixarum, quas ipsi olim observarunt, secundum Longitudinem & Latitudinem: utpote *Tychonis Brahei, Principis Hassiæ, Riccioli, Ulug Beighi, & Ptolemæi*. Quo protinus ad oculum cuique pateat, an & quousque observationes omnium conveniant? an verò & in quantum discrepent.

Huic Catalogo Universali, annexus erit alter ad annum 1700 completum, secundum longitudinem & latitudinem, cum Tabulâ Ascensionum & Declinationum, & quidem 526 Fixarum, earundemque differentiis, inter annum videlicet 1660 & 1760.

Hæc præter, Cel. Vir in quindecim Volumina, Vulcano per Dei gratiam subducta, Literas omnes Illustrissimorum ac Clarissimorum Virorum ad se scriptas, cum responsionibus, ab anno 1630. ad præsentem 1682. digessit: in quibus præter ea, quæ ad Astronomiam, Geometriam, Opticam, Chronologiam, Mechanicam & Physicam spectant, nihil rerum privatarum aut aliorum in Orbe gestorum; atque inde tantò major Orbi Erudito thesaurus sperandus foret, si, quod elegantissima Typographia Heveliana, ubi flammæ indignas evasisset, præstitura fuisset, aliorum operâ sumtuque, in vicem laudabilem succedente, sperari posset. Plurimum certè referret, aliis etiam constare, ut verbis laudatæ Epistolæ rem enunciemus: quid inter nos (Dnum Hevelium, Aliosque) gestum, scriptum, disceptatum, & quibus rationibus quilibet res suas corroboraverit, tum quorum opinio de diversissimis rebus mathematicis prævaluerit.

Potuissemus, insignis colophonis loco, antegressis adjungere Catalogum MSSorum ἀνερότων Celeberrimi Kepleri, in scriniis Dn. Hevelii hætenus reconditorum, Eadem Humanissimâ Manu Nobis indultum: nisi jam laborem hunc Clariss. Editor Transactionum Philosophicarum Anglicarum Anno 1674, Vol. octavo, pag. 29. occupasset.

Ne verò, pari cum cæterâ eruditâ suppellectile Hevelianâ fato, Eadem diris flammis in rapinam cessisse, frustra quisquam fortè doleat; suffecerit hinc divinam clementiam debitè deprædicasse, per quam ea tam Vulcani, quàm Autolyçi deprædatrices manus, singulari providentiâ evasere: ut adeo Celeberrimo Possessori & hunc thesaurum, obstetricantibus Eorum, qui publico ea curare possunt, manibus, gratâ aliquando debere possit posteritas.

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Februarii, Anno M DC LXXXII.

MUSEUM REGALIS SOCIETATIS,

Londini A. 1681.

& prostat Lipsiæ apud J. Grossium & C. F. F. Hæredes.

Recensuimus Calendis Januarii pag. 1. sqq. Naturalia quædam ex animali & vegetabili Regno, Museo hoc recondita. Superfunt quæ ad Minerale Regnum spectant, nec non Artificialia: quæ nunc promissi memores subjicimus.

MINERALE ergo quod attinet Regnum, se offerunt primò petrefacta, quæ inter pag. 255. *Ichthyites* in modum typi: hoc est lapis, cujus plano figura piscis non est impressa, sed cavitas lapidis interior in figuram ac typum piscis exactè est formata, adeoq; quasi matricem aut formam exhibet, cui alia corpora, pro induendâ piscis figurâ imprimenda sint. Sequuntur plures entrochitarum, item Coralliorum species ac varietates; speciatim *Corallium rubrum*, cujus radix supra truncum corallii albi expansa p. 275. *Rupes Adamantum*, ex quâ in formâ crystallorum sexangulari excrescunt. p. 281. *Lapis viridis, Smaragdi species*, quæ intensius calefacta, in tenebris, ad tempus notabile, scilicet per $\frac{1}{8}$. horæ partem luceat: ita quidem, ut color ejus viridis, (secundum ea, quæ observavit autor) admoto igne incalentescentis, in intensissimè cæruleum mutetur, quem pariter retineat, quamdiu splendet, redeunte postmodum nativâ viriditate. p. 287. *qui lapis, si non idem est cum Phosphoro Smaragdino Elsholzii, in observat. de 4. Phosphoris, no. iii. sanè haud multum ab eo discrepare videtur.* De *Turcoide* etiam refert Autor, speciem eum videri æruginis, suo modo petrefactæ: id quod præter colorem & sapor ejusdem calcinati confirmet:

E

unde

unde minus mirum videri possit, lapidem hunc tandem, praesertim aëri diutius expositum, coloris elegantiam perdere, quæ possit restitui per Oleum vitrioli, quod absumat fatiscentem & deflorescentem ejus superficiem. p. 294. quod posterius tamen experientiae scrutinio ulteriori committendum, cum aliàs haud facile sit, colorem Turcoidis deperditum restituere. Prout verò Autor hoc loco Turcoidis alterationem considerat, ita sub lapidum & similium fossilium recensione ubivis ferè observat, quomodo acidorum respectu se gerant, an cum iisdem, & cum quibus effervescent. Quæ inserviunt illustrando similis argumenti Autoris scripto, *of the Luctation, arising from the mixture of bodies*: hoc est, de lucta è mixtura corporum oriundâ, quod ipsum jam Gallico Idiome Parisiis Ao. 79. prodiit, sub Tit: *Experiences sur le combat, qui arrive du melange du diverses liqueurs, avec toutes sortes des corps.* Recenset porro *Crystallum Talcosam seu Crystallum Islandicam* Bartholini, p. 309. Refractiones singulares hujus lapidis, structuræ tribuit inæquali ideo, quod is non frustum unicum saltem, aut absolutè continuum, sed compositus sit ex distinctis laminis seu bracteis, diversimode contiguis, adeo ut in quibusdam locis distinctæ istæ laminæ, saltem unam Refractionem, in aliis duas, vel plures efficiant. p. 310. Prostat hinc *Magnes* ponderis 60. librarum, haud quidem ingens adeo pondus elevans, acumen tamen novem pedes distantem movens. Partes quædam ipsius diffractæ, in proprium locum denuò repositæ, multum ejus robori addiderunt. p. 317. Mutabile scilicet magnetis robur est, adeo ut successu temporis multum de sua vi tractoriâ, & quæ inde pendet, appensorum ferramentorum suspensoriâ amittat. Pro avertendo tamen hoc defectu, quin & pro eodem, jam factò fortè, corrigendo, facit actionis ejus continuitas, simili ferè ratione, atque in moralibus exercitium virtutum generosiores eas reddit, & animales motiones per crebriorem usum fortiores evadere solent; id quod curiosa ab Autore recensita confirmat observatio magnetis cujusdâ armati. Sedecuplum is proprii sui ponderis initio attollebat, sed per aliquot annos sepositus, quartam roboris partem amiserat; cujus restituendi causa, tantum eidem rursus, quantum sustinere poterat, ponderis ferrei fuit appensum, & ita aliquandiu relictus; hinc ab aliquot septimanis denuò plus ponderis appensi ferre posse observatus fuit: quod ubi pedetentim, addito novi semper ponderis augmento,

augmento, repeteretur per biennium, lapis iste non solum pristinum robur recuperavit, sed vigoris etiam sui incrementum cepit tantum, ut vigecuplum proprii ponderis attolleret. p. 318. *Ingenis mineralium luna varietas*, p. 323. *cum vix ullum metallum, tantâ minere seu matricis varietate ludat, ac Luna: sicut Cupri minera, præ aliis elegantissimorum colorum mixturâ conspicua esse solet.* Item præter lunam capillaceam, etiam *Cupri capillaris*: p. 326. it. *capillaceum & granulatum Cuprum* simul, nativum, in uno frusto. c. l. *Minere aliquot Jovis*: quâ occasione mentionem Autor injicit mixturæ, contra morsum canis rabidi, ex mithridatio & stanno, plurimi à Venatoribus quibusdam æstimatæ. p. 329. *Plumbum crystallinum*, hoc est in apices hexagonos finiens, ex minera. p. 329. *Ferri minera*, ex qua metallum, plurium longarum & rotundarum stiriæ formam, majorumque acicularum crassitiem induens exsurgit. p. 330. *Duo ossa pedis humani in ferrum mutata*: item *frustum stiriæ lapideæ* (Germ. *Tropffstein*) ferrificatum. p. 332. *Frustulum naturalis salis Ammoniaci*, per subterraneos calores, in lithantra cum fodinâ prope Civitatem Angliæ New Castle, sublimati pag. 339. Idem Sal in forma Coni sacharini ex suâ matrice, prout ex terra dicti loci fuit eruta, arte sublimatum: uti & spiritus vol. ex eodem Sale cum calce vivâ additâ destillatus. p. 353. *Sal quoddam singulare* (seu anomalon) ex montanis Teneriffæ desumptum, ad alcalisatorum Naturam accedens. p. 339. *Frustum succini* $\frac{1}{2}$ pedis longitudine, fossile, seu fodiendo repertum sub propugnaculis Rensburgensibus in Holsatia, pedes 18 sub terrâ, loco 25. milliaria (intellige Anglicana) à Baltico pariter & Germanico Oceano distante. p. 343. *Frustum succini flavi*, cum cicada inclusa: p. 334. Ut & alia, cum culice, muscis, & similibus insectis reconditis. c. l. *Sulphur nativum* crystallizatum Peruvianum semi perspicuum. p. 345. *Terra*, quæ pluvix ad instar copiosa ex aëre decidit in Archipelago, sub incendio Vesuvii a. 1631. eaque duplex, grysea una, altera bolaris, similis jalapæ pulverifatæ: p. 346. hinc & alia *terra pluvialis*, ex Tenariffa, pallidi argillacei coloris & insipida. Hæc cum Oleo vitrioli mox effervescit, illæ minimè.

Naturalibus succedunt ARTIFICIALIA. I. *Chymica*: ut *Oleum Nicotianæ* seu tabaci per descensum: hujus una, vel duæ guttæ lingvæ felis impositæ, immediatè horridas convulsiones excitant, &

1. minuti horæ spatio eam enecarunt: de eodem oleo aliquoties autor Parenti suo, Tabaci fumo assveto, aliquantulum contra odontalgiam exhibuit, dentibus applicandum, felici planè cum successu: ipse verò autor tabaci fumo minimè assvetus, eodem modo aliquando idem oleum cum usurpasset, tamen nihil sputi salivarii deg uti-
 verat, nihilominus summè debilis redditus fuit, cum superveniente vomitu p. 352. Oleum per Alembicum destillatum, *ex rad. arboris Cinamomi*, contusâ & in aqua maceratâ, simillimum camphoræ p. 352. *Oleum macis* recens expressum, liquidum, colorem referens Tincturæ croci, & odoratissimum: id quod confirmat assertum Linschotti, colorem originale macis esse scarlatinum. *Salia fixa* plurium simplicium Vegetabilium, de quibus autor asserit, quod ritè tractata, eadem ex diversis subjectis, multum inter se differant, tam acrimoniâ, quàm modis aliis, etiamsi æqualiter sint calcinata: adeo ut usus eorum promiscuus, in Medicinâ minus tutus sit: cum, exempli gratia, Sal. Tartari scrup. ß. tam potens sit, ac scrup. i. Sal. absinthii. p. 353. *Phosphorus Hermeticus solidus*, qui luci vel Solis vel ignis expositus, in tenebris aliquandiu lucere solet. Autor hujus primus rectè dicitur *Balduinus*, nunc defunctus, qui tamen nec modum, nec ingredientia ullibi manifestavit. Eundem *Dr. Fr. Slare*, Anglus, Ann. 1679. felici successu & præparavit, & Societati Regiæ exhibuit. Cretam scilicet calcinatam solvit in s. q. spiritus nitri, solutionem filtratam evaporat ad salis consistentiam: hoc in testâ sub tegulâ fornicatâ calcinat, non absque ebullitionis impetu successivè, observando ubique debitas enchirises, (prolixius ab autore recensitas) restitante tandem, omnia ubi refrixerint, in testâ capite mortuo flavescens coloris, qui quousque conspicitur, eousque etiam vis luminosa se extendit: custodienda massa hæc sedulo ab aëre, alias septimanæ intra spatium vim suam amittit. Observationes haud vulgares circa hunc Phosphorum factæ, & ab autore recensitæ, sequentes sunt. Expositus auroræ splendori, paulò ante Solem exortum, exhibet lucidum quasi roseum nitorem: appropinquante verò Sole ad meridianum, ad intensiorem ferri candefacti splendorem assurgit: paulò post Solis occasum, ad pallidum colorem instar matris perlarum declinat. Luci candelæ, vel fasciculi lignorum expositus, pallidi coloris lumen, simile illi, quod sub Solis descensum asciscit, contrahere solet: expositus verò ad

verò ad notabile tempus Lunæ clarissimæ radiis, nec tantillum hinc lucere observatur. In Vacuo Boyliano asservatus, etiam per 4. aut 5. menses, proprietatem istam Luminis rapacem minus solet perdere. Causam Phanomeni hujus in genere redditurus supra laudatus *Dr. Slare*, 1. id, quod in mistura ista lumen suggerit, arbitratur esse partes igneas puras, Spiritus Nitri, in cretâ concentratas: 2. modum quod attinet, fieri hoc ipsum non per imbibitionem lucis, sed saltem per impressionem ab illâ factam, unde oriatur motus in mistura, luminis productivus: &c. Noster verò Autor suspendit propè judicium: inprimis enim quid lux sit, pressius declarari cupit: hinc arbitratur, quod in præsentî calu Sal cretaceus, nitrosus, & aëreæ particulæ insimul inserviant ad componendum subjectum aptum recipiendo genuino corpori lucido &c. &c. p. 357. Sed præter hunc Phosphorum solidum, Autor præterea mentionem facit duplicis *Phosphori liquidi*, quorum prioris quidem supponatur autor *Dn. Dan. Krafft*, (revera tamen est *Kunckelius*, *Electori Sax. olim à Laboribus Chymicis*, qui secretum hoc se *Krafftio* communicasse affirmavit) posterioris verò inventor est *Dn. Boyle*, qui noctilucam aëriam appellavit.

Seqvuntur 2. *Instrumenta ad Philosophiam naturalem* pertinentia: in quibus eminet inprimis à *Weather Clock*, seu automaton, mutationes tempestatum & temperaturæ aëris ostendens: constat principaliter ex horologio cum pendulo, Barometro, thermometro, mensura pluviali, Ventilugio & hygroscoPIO. p. 358. Instrumentum pro mensurandâ quantitate pluvie, quæ certo temporis spatio, super certam soli partem, v.g. jugerum defluat, descriptum p. 358. Autor ejus est *D. Wren*, nunc Soc. Reg. Præses Illustrissimus. *Furnus Lampadis*, inserviens tam exclusioni ovorum, pro observando generationis processu, quam digestionis liquorum &c. p. 358. *Speculum ustorium cavum*, h. e. compositum ex duobus vitris concavis, uti eo cum volueris, aqua communi replendis: p. 359. *Instrumenta Otocoustica* tria, pro juvando auditu, ex ebore unum, alterum ex cupro, in forma infundibuli, nisi quod rostrum sit nonnihil inflexum, pro meliori ad aurem applicatione & soni receptione: unum ex stanno figuræ conicæ, cum inclusa cochlea, p. 359.

Hinc 3. *Artificialia Mathematica & Mechanica*, v. g. *Telescopium* reflectens. p. 360. *Instrumentum* demonstrans, in quantum

navis adverso vento vela facere queat. p. 364. *Canot* seu navicula Groenlandorum. p. 364. *Venenum Macassarensum*, quo arma inficiunt. Cujus cum varii sint modi, in eo, quod hic prostat, apparent crura aliaque partes speciei cujusdam ex cantharidibus, quæ videntur mixta cum certo Sale corrosivo. p. 368.

Denique 4. *Purè Mechanica*. *Statira Chinensis*, exactè descripta: p. 369. *Par follium ligneorum*. p. 369. *Sembradore Hispanicus*: hoc est machina, mediante qua simul & aratur & feritur & occatur. *Varia Indorum Utensilia* p. 372. item *Chirotheca* & *Ocrea* Islandorum. pag. 375.

Tandem *moneta*, & alia ad *Antiquitatem* pertinentia, Opus finiunt. p. 380.

Præter opinionem crevit sub manibus recensus Musæi. Sed ea ratione consultum voluimus Anglicana lingua minus gnaris, qui nihilominus uti hoc libro suo cum fructu poterunt, si figuras quibus expressa cuncta ad amissim sunt, conferre cum Excerptis his nostris sustinuerint. Appendicem verò quæ anatomen comparatam ventriculorum & intestinorum continet, Calendis Martii sumus exhibituri.

HERMANNI NICOLAI GRIM,

Chirurgiæ & Medicinæ Practici, & Societatis Indiæ Oriental. Medici, Compendium Medico-Chymicum.

Batavia Javanorum. Anno 1679. in 8.

PRæfens hoc scriptum est succincta quædam Praxis medica, ex longæ experientiæ senu, ut in præfatione loquitur Autor, protracta. Primò quidem uniuscujusque affectus specialis remedia & formulas, sibi tam in Europâ, quam Indiâ usitatiora, in genere, Ille ipse recenset: hinc Observationum nomine speciales curationes, historiam morbi paucissimis enarrando, & remedia administrata adjiciendo, subjungit: denique in fine Operis, curiosam variorum medicamentorum nonnullorum præparationem, annectit. Ipsas quod attinet curationes, & remedia adhibita, præter Vomitoria antimonialia & purgantia vegetabilia, alterantia adhibita maximam partem de natura Salium

Salium vol. Oleosorum existunt, sive præparatione jam ita elaborata, sive per misionem in ipsis præscriptionibus talia reddita. In specie *l. 1. c. 1. obs. 1. p. 13.* Hemicrania gravis ex acri salsa materia, exterioribus membranis infixæ, applicato cum linteis spiritu Corn. Cerv. brevi fuit fugata. *Obs. 15. p. 61.* Virgo Epilepsia habituali à 3. ætatis anno, ad 15. usque conflictata, interpositis laxativis debitis, sequenti misturâ, crebrius eam capiendo, fuit curata:

Rec. Spir. sangv. humani dr. i.

Tinctur. castor.

Ess. succini ana dr. ʒ.

Sal. succini volatil. scr. i.

Aqv. secundinæ unc. ij.

Syr. Pæoniæ unc. ʒ. M.

Observ. 99. referuntur modi, quibus restituti fuerint ii, qui sub navali ad Indiam Orientalem itinere scorbuto correpti, membrorum rigore & aliis gravioribus symptomatis laborarunt. *L. 3. Obs. 26. & 27.* contra Icterus, spiritus Salis ammoniaci acidus potui ordinario instillatus, mirè extollitur. *Obs. 36. p. 255.* notatur Diabètes, cum macie, ex abusu potus Thee, curatus, cum diæta, ut plurimum ex lacte, sequenti mistura, interponendo quandoque sem. frigid emulsiones:

Rec. Liqvor. Sal. hæmatitis dr. ʒ.

Tinct. rosarum,

Santal. rubr. ana dr. i.

Syr. corall. unc. ʒ.

Aqv. rosarum,

Nymphææ ana unc. ij. M

Capiatur cochleatim.

Quod denique præparationes medicamentorum attinet, observandum est, quod Autor præsentis scripti, jam anno 1677. Belgico idiomate Bataviæ Indorum ediderit *Laboratorium Ceylonicum* ex inquilinis Ceyloniæ Insulæ simplicibus concinnatum, ut patet ex *Compend. hujus l. iii. obs. 25. p. 208.* (in specie ex Act. Hafniens. Vol. V. observ. 51. pag. 223.) quod à *Barthol. Pielat Med. D.* latinitate donatum, publicæ luci, suppresso licet penitus Autoris nomine, expositum fuit. Plura ergo remediorum, præsentis scripto annexorum, jam in illo *Laboratorio Ceylonensi* fuerunt descripta, præter quæ tamen
Spiri-

Spiritum Tartari sassafratum, fuliginis succinatum, Sal. ammon. succinatum, Sal. ammon. theriacalis, Sal. vol. oleosum ex rad. aromaticis destillando eliciendū, Sal. cran. human. aromaticum, Tincturam coralliorum, cum proprio eorum spiritu, Tincturam Sal. Liqvozem Hæmatitis, Spiritum Sal. ammon. acidum, mediante quo Tincturam Martis parat, Elixir panis, Elixir Helmontii, Extractum Opii Tartarifatum aromaticum, Hæmatitem Philosophicum, aliaque nonnulla præparare docet.

LA CHIAVE DEL GABINETTO
del Cavagliere Gioseppe Francesco Borri,
Milanese.

h. e.

CLAVIS AD CONCLAVE SECRETIUS
Josephi Francisci Burrbi, Mediolanensis Equitis.
 Colonia, 1681. 12mo.

CUm jam olim undiqve Burrhi fama innotuerit, veridica subinde eadem, non rarò quoque mendacissima, visum fuit, & præsentis, nomine ejus insigniti, scripti mentionem injicere. Bipartitum est hoc ipsum, cujus priori parte, Editor Anonymus, Burrho tamen minus favens, ut vel ex præfatione innotescit, sub specie Dialogi, aliquot Epistolas exhibet, quas Burrhum scripsisse asserit: quibus succinctam Vitæ Burrhi historiam, magis tamen Ecclesiasticam, quam civilem subjungit. In parte verò posteriori recensentur Instructiones Politicæ, quas Burrhus Regi Daniæ subministraverit. Epistolas quod attinet, earundem sunt X: In quarum prioribus duabus refertur Discursus habitus cum quodam nobili Dano, qui certas quasdam creaturas, præter hæcenus cognitæ, adeoque chimericas, utriusque sexus in quovis elemento sibi finxerit, quæ sint dociles, scientiarum amantes, sapientibus officiosæ, aut inimicæ stolidorum: quales in aqua sint *Ondini seu Nymfæ*, in Terra *Gnomi*, in igne *Salamandra*, in Aëre verò *Sylvi*: quæ Matrimonio junctæ cum hominibus, fiant immortales, &c. In 3. considerat generationem metallorum, tam naturalem, quam artificialem. In 4. docet secretum extrahendi

hendi semen auri, quod sit lapis verus Philosophorum; in 5. vero, modum coagulandi Mercurium per Saturnum liquefactum: sicuti in 6. modum convertendi Mercurium in Solem & Lunam. In 7. describitur aqua destillata cosmetica, ex quibusdam vegetabilibus, pro corrigendis faciei vitiis. In 8. referuntur varia sic dicta secreta: v. g. conficere globulos vitreos, qui in igne cum insigni strepitu, instar bombardæ displodantur: item statuam, quæ extinctam candelam, quasi inspirando, reaccendat: mobile perpetuum alchymisticum: progerminationem variarum plantarum intra horæ spatium, ex earum seminibus promoveri: & denuo præparare atramentum crypticum, cujus scriptura evanescat, quæ alio superinducto atramento denuo compareat. In 9. docetur methodus separandi metalla ex suis mineris, per fusionem cum pulvere composito ex p. ii. Tartari p. ii. borrac. & p. nitri carbon. pulveris. p. i. In decimo denique refertur discursus Medici cujusdam Germani, de differentiâ corporis & animæ, & structurâ corporis animalium mechanicâ: cujus vi, citra animam, & citra ullam cognitionem, quasvis suas functiones edant bruta: & hæc omnia simpliciter ex principiis Cartesii: & hæc de Epistolis.

Altera hujus scripti pars continet plura Axiomata Politica, haud tamen adeò secreta, ad quorum normam Princeps imperium suum administrare debeat, illustrata discursibus & exemplis variis.

De quibus tamen omnibus, in Clave hæc contentis, fides quidem sit penes *Editorem*, judicium verò penes *Lectorem*.

DE VERA PROPORZIONE CIRCULI AD
*Quadratum circumscriptum in Numeris
rationalibus*

GOTHOFREDO GVILIELMO LEIBNITIO
expressa.

Proportiones curvilinearum ad Rectilinea investigare Geometræ semper sunt conati, & tamen nunc quoque, etiam post Algebram adhibitam, nondum ea res satis in potestate est, secundum methodos

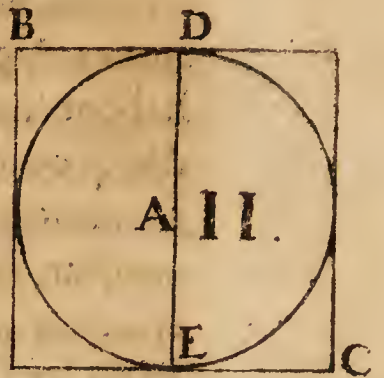
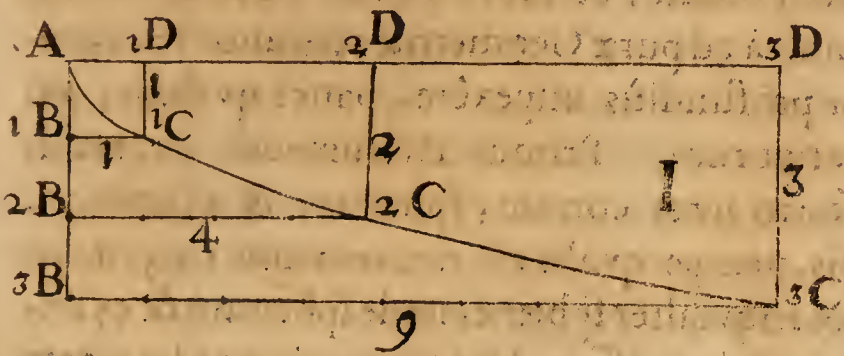
quidem hæcenus publicatas; neque enim hæc problemata ad æquationes Algebraicas revocari possunt: & usum tamen pulcherrimum habent, imprimis in Mechanicâ ad puræ Geometriæ terminos reducendâ, quod norunt, qui talia profundius inspexere, pauci quidem, sed maximè eximii Mathematicorum. Primus Archimedes, quantum constat, invenit, quæ sit ratio inter conum, spheram & cylindrum ejusdem altitudinis & basis, nempe qualis est numerorum 1, 2, 3, ita ut cylinder sit triplus coni, & sesquialter spheræ; unde spheram & cylindrum etiam sepulcro suo insculpi jussit: Idem invenit quadraturam

TAB. IV. Parabolæ. Nostro seculo repertus est modus metiendi figuras curvilineas innumerabiles, imprimis quando ordinatæ BC, in Schemate 1, sunt in ratione utcumque multiplicatâ aut submultiplicatâ, directâ aut reciproâ, abscissarum AB vel DC; erit enim figura ABCA ad rectangulum circumscriptum ABCD, ut unitas ad numerum rationis multiplicationem exprimentem, unitate auctum. Exempli gratiâ, quia in *Parabolâ* abscissis AB sive DC, existentibus ut numeris naturalibus, 1, 2, 3, &c. ordinatæ BC, sunt ut eorum quadrata 1, 4, 9, &c. seu *in duplicatâ* ratione numerorum, tunc numerus rationis multiplicationem exprimens *erit 2*: ergo erit figura ABCA ad rectangulum circumscriptum ABCD, ut 1 ad 2 + 1; seu ut 1 ad 3: sive, figura erit tertia pars rectanguli. Si AB vel CD maneant numeri naturales, & BC fiant cubi, 1, 8, 27, &c. (nempe in *Paraboloide cubicâ*) foret ratio ordinarum *triplicata* rationis abscissarum: Ergo figura ad rectangulum, ut 1 ad 3 + 1 sive 4; seu pars quarta. Sin DC sint quadrata, BC cubi, sive ratio ipsorum BC, rationis ipsarum DC *triplicata subduplicata*, erit figura (*paraboloides cubico-subquadratica*) ABCA ad rectangulum ABCD, ut 1 ad $\frac{3}{2} + 1$; seu duas quintas rectanguli constituet. In *reciprois*, numero rationis multiplicationem exprimenti præfigitur signum —, sive minus.

Sed circulus nondum hæcenus cogi potuit sub hujusmodi leges, quamvis ab omni retrò memoriâ à Geometris exercitus. Nondum enim inveniri potuit Numerus exprimens rationem Circuli A, ad quadratum circumscriptum BC *Figur. 2*, quod est quadratum diametri DE. Nec inveniri potuit ratio circumferentiæ ad diametrum, quæ est quadrupla rationis Circuli ad Quadratum. Archimedes quidem, Polygona Circulo inscribens & circumscribens, quoniam major est in-

scriptis,

TAB. IV. ad fl. i 682 p. 42

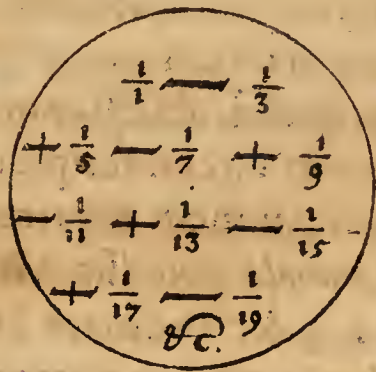

Numero DELL

I

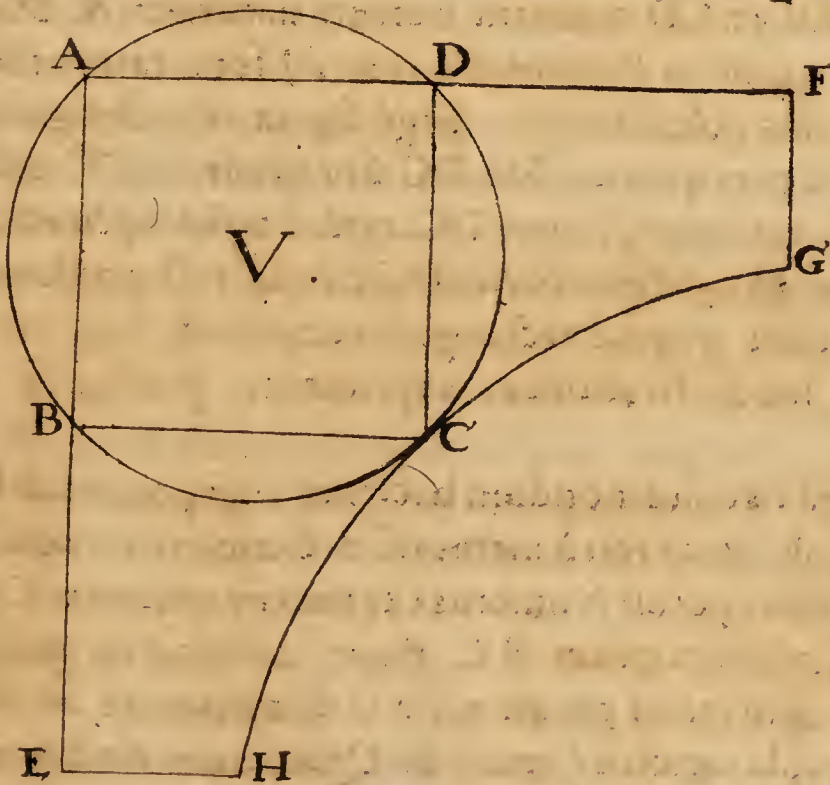
impare gaudet

III

BHG F E D

A IV.

TABLE

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and is difficult to decipher due to its low contrast and orientation.

scriptis & minor circumscriptis, modum ostēdit, exhibendi limites intra quos circulos cadat, sive exhibendi appropinquationes: esse scilicet rationem circumferentiæ ad diametrum, majorem quàm 3 ad 1, seu quàm 21 ad 7; & minorem quàm 22 ad 7. Hanc Methodū alii sunt prosecuti, Ptolemæus, Vieta, Metius, sed maximè Ludolphus Colonienſis, qui ostendit esse circumferentiā ut 3.14159265358979323846 &c. ad diametrum, ad 1.0000000000000000000000000000000000

Verūm hujusmodi Appropinquationes, etsi in Geometriā practicā utiles, nihil tamen exhibent, quod menti satisfaciat, avidæ veritatis, nisi progressio talium numerorum in infinitum continuandorū reperiatur. Multi quidem perfectum Tetragonismum profesſi sunt, ut Cardinalis Cusanus, Orontius Finæus, Josephus Scaliger, Thomas Gephyrander, Thomas Hobbes, sed omnes falsò; calculis enim Archimedis vel hodie Ludolphi, refellebantur.

Sed quoniam video, multos non satis percepisse, quid desideretur: sciendum est, Tetragonismum sive conversionem circuli in æquale quadratum, aliamve rectilineam figuram (quæ pendet à ratione circuli ad quadratum diametri, vel circumferentiæ ad diametrum) posse intelligi quadruplicem, nempe vel per calculum, vel per constructionem linearem; utrumque vel accuratè, vel propemodum. *Quadraturam* per calculum accuratum voco *Analyticam*; eam verò quæ per Constructionem accuratam fit, voco *Geometricam*: per calculum prope verum, habetur *appropinquatio*; per constructionem prope veram, *Mechanismus*. Appropinquationem longissimè produxit Ludolphus; Mechanismos egregios Vieta, Hugenus, aliiqve dedere.

Constructio Geometrica accurata haberi potest, quâ non tantum Circulum integrum, sed & quemlibet sectorem sive arcum metiri liceat, motu exacto atqve ordinato, sed qui curvis transcendentibus competat; quæ per errorem alioqui Mechanicæ censentur, cum tamen æquè sint Geometricæ, ac vulgares: licet Algebraicæ non sint, nec ad æquationes Algebraicas, seu certi gradus, reduci queant; suas enim proprias, etsi non Algebraicas, tamen analyticas habent. Sed ista hinc pro dignitate exponi non possunt. *Quadratura Analytica*, seu quæ per calculum accuratum fit, iterum in tres potest dispesci; in Analyticam transcendentem, Algebraicam, & Arithmeticam. *Analytica transcendens*, inter alia habetur per æquationes gradus indefiniti, hæcenus

à nemine consideratas, ut si sit $X^2 + X$ æqual. 30, & quærat^rur X , reperietur esse 3, quia $3^2 + 3$ est 27 + 3 sive 30: quales æquationes pro circulo dabimus suo loco. *Algebraica* expressio fit per numeros, licet irrationales, vulgares, seu per radices æquationum communium: quæ quidem pro quadraturâ generali circuli sectorisq; impossibilis est. Superest *Quadratura Arithmetica*, quæ saltem per series fit, exhibendo valorem circuli exactum progressionem terminorum, in primis rationalium, qualem hoc loco proponam.

Inveni igitur: vid. fig. 3.

Quadrato Diametri existente 1

circuli aream fore: $\frac{1}{1} - \frac{1}{3} + \frac{1}{5} - \frac{1}{7} + \frac{1}{9} - \frac{1}{11} + \frac{1}{13} - \frac{1}{15} + \frac{1}{17} - \frac{1}{19} \&c.$
nempe quadratum Diametri integrum demtâ (ne nimius fiat valor) ejus tertiam partem, additam rursus (quia nimium demsimus) quintam, demtamque iterum (quia nimium re-ad-jecimus) septimam; & ita porro.

Eritq; valor justo major	$\frac{1}{1} - \frac{1}{3} + \frac{1}{5} - \frac{1}{7} + \frac{1}{9} - \frac{1}{11} + \frac{1}{13} - \frac{1}{15} + \frac{1}{17} - \frac{1}{19} \&c.$	errore tamen existente infra	$\frac{1}{3}$
minor	$\frac{1}{1} - \frac{1}{3}$	-----	$\frac{1}{5}$
major	$\frac{1}{1} - \frac{1}{3} + \frac{1}{5}$	-----	$\frac{1}{7}$
minor	$\frac{1}{1} - \frac{1}{3} + \frac{1}{5} - \frac{1}{7}$	-----	$\frac{1}{9}$
&c.			&c.

Tota ergo series continet omnes appropinquationes simul, sive valores justo majores & justo minores: prout enim longè cõtinuata intelligitur, erit error minor fractione datâ, ac proinde & minor datâ quavis quantitate. Quare tota series exactum exprimit valorem. Et licet uno numero summa ejus seriei exprimi non possit, & series in infinitum producat^rur; quoniam tamen unâ lege progressionis constat, tota satis mente percipitur. Nam, si quidem Circulus non est quadrato commensurabilis, non potest uno numero exprimi, sed in rationalibus necessariò per seriem exhiberi debet; quemadmodum & Diagonalis quadrati, & sectio extremâ & mediâ ratione facta, quam aliqui divinam vocant, aliæque multæ quantitates, quæ sunt irrationales. Et quidem si Ludolphus potuisset regulam dare, quâ in infinitum continuarentur numeri 314159 &c, dedisset nobis quadraturam Arithmeticam exactam in integris, quam nos exhibemus in fractis.

Ne quis autem in his parum versatus putet, seriem ex infinitis terminis constantem non posse ævari Circulo, qui est quantitas finita,

nita: sciendum est, multas series numero terminorum infinitas, esse in summâ quâtitates finitas. Exempli facillimi loco sit series ab unitate decrescens, progressionis geometricæ duplæ, $\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \frac{1}{32} + \frac{1}{64}$ &c. in infinitum; quæ tamen non facit plus quàm 1. Nam in adjectâ lineâ rectâ AB. (Fig. 4.) quæ sit 1, erit AC $\frac{1}{2}$, & residuum (CB) biseccando in D, habebis CD $\frac{1}{4}$; & residuum (DB) biseccando in E, habebis DE, $\frac{1}{8}$; & residuum (EB) biseccando in F, habebis EF, $\frac{1}{16}$; & ita continuando sine fine, nunquam egredieris terminum B. Idem in fractionibus numerorum figuratorum seu triangulo Harmonico fieri, à me alibi ostensum est.

Multa notari possent circa hanc Quadraturam, sed quæ nunc persequi non vacat: hoc tamen præterire non oportet, terminos seriei nostræ, $\frac{1}{1}, \frac{1}{3}, \frac{1}{5}, \frac{1}{7}, \frac{1}{9}$ &c, esse progressionis harmonicæ, sive in continuâ proportionem harmonicâ, ut experienti patebit: Quin & per saltum, $\frac{1}{1}, \frac{1}{5}, \frac{1}{9}, \frac{1}{13}, \frac{1}{17}$ &c, est etiam series progressionis harmonicæ; & $\frac{1}{3}, \frac{1}{7}, \frac{1}{11}, \frac{1}{15}, \frac{1}{19}$ &c, est itidem series harmonicè proportionalium. Itaq; cum Circulus sit $\frac{1}{1} + \frac{1}{5} + \frac{1}{9} + \frac{1}{13} + \frac{1}{17}$ &c, $-\frac{1}{3} - \frac{1}{7} - \frac{1}{11} - \frac{1}{15} - \frac{1}{19}$ &c, posteriorem seriem partialem, à priori subtrahendo; erit magnitudo Circuli, differentia duarum serierum progressionis harmonicæ. Et quoniam quotcunqve terminorum numero finitorum progressionis harmonicæ summa, compendio aliquo iniri potest, hinc appropinquationes compendiosæ, (si post Ludophinam illis esset opus) duci possent.

Si quis in serie nostra terminos signo $-$ affectos tollere volet, is duos proximos $+\frac{1}{2} - \frac{1}{3}$, item $+\frac{1}{5} - \frac{1}{7}$, item $+\frac{1}{9} - \frac{1}{11}$, & $+\frac{1}{13} - \frac{1}{15}$, & $+\frac{1}{17} - \frac{1}{19}$, & ita porro, in unum addendo, habebit seriem novam pro magnitudine Circuli, nempe $\frac{2}{3}$ (id est $\frac{1}{2} - \frac{1}{3}$) $+\frac{2}{35}$ (id est $\frac{1}{5} - \frac{1}{7}$) $+\frac{2}{99}$ (id est $\frac{1}{9} - \frac{1}{11}$) &c. itaqve:

Quadrato inscripto existente. $\frac{1}{4}$

Erit Area Circuli $\frac{1}{3} + \frac{1}{35} + \frac{1}{99} + \frac{1}{195} + \frac{1}{323}$ &c.

Sunt autem numeri 3. 35. 99. 195. 323 &c, excerpti per saltum ex serie numerorum quadratorum (4. 9. 16. 25 &c.) unitate minorum, unde fit series: 3. 8. 15. 24. 35. 48. 63. 80. 99. 120. 143. 168. 195. 224. 255. 288. 323. 360. 399 &c; ex cuius seriei numeris, quartus quisque post primum noster est. Inveni autem (quod memorabile est) seriei infinitæ $\frac{1}{3} + \frac{1}{8} + \frac{1}{15} + \frac{1}{24} + \frac{1}{35} + \frac{1}{48} + \frac{1}{63} + \frac{1}{80} + \frac{1}{99}$ &c. summam esse $\frac{3}{4}$ quin
F 3 & sim-

& simplici saltu excerpando, nempe $\frac{1}{3} + \frac{1}{15} + \frac{1}{35} + \frac{1}{63} + \frac{1}{99} \&c$, ejus seriei infinitæ summa facit $\frac{2}{4}$ seu $\frac{1}{2}$. Sed si ex hac iterum, simplici saltu terminos excerpamus, nempe: $\frac{1}{3} + \frac{1}{35} + \frac{1}{99} \&c$, ejus seriei infinitæ summa erit Semicirculus, posito quadratum Diametri esse 1. Quoniam autem eadem operâ & quadratura Hyperbolæ Arithmetica habetur, placet totam harmoniam oculis subjicere:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20				
1	4	9	16	25	36	49	64	81	100	121	144	169	196	225	256	289	324	361	400				
0	3	8	15	24	35	48	63	80	99	120	143	168	195	224	255	288	323	360	399				
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	&c.			
3	8	15	24	35	48	63	80	99	120	143	168	195	224	255	288	323	360	399					
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	&c.		
3	8	15	24	35	48	63	80	99	120	143	168	195	224	255	288	323	360	399			&c.		
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	&c.	
3	8	15	24	35	48	63	80	99	120	143	168	195	224	255	288	323	360	399			&c.		
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	&c.
3	8	15	24	35	48	63	80	99	120	143	168	195	224	255	288	323	360	399			&c.		

æqvatur {
 - - - - - $\frac{3}{4}$
 - - - - - $\frac{2}{4}$
 - - - - - $\frac{1}{4}$

æqvatur {
 circulo ABCD cujus
 potentia inscripta
 Hyperbolæ CBEHC, cu-
 jus quadratum ABCD } est $\frac{1}{4}$

Sit in *Figurâ 5.* Asymptotis AF, AE, sibi normalibus, Hyperbolæ curva descripta GCH, cujus vertex C, potentia verò Hyperbolæ inscripta sive quadratum, quod rectangulo sub ordinatâ quâcunque EH, in suam abscissam AE, semper æqvale est, sit ABCD: circa hoc quadratum describatur Circulus, & ponatur Hyperbola ita continuata à C usq; ad H, ut sit AE dupla ipsius AB. Tunc posito AE esse unitatē, erit AB $\frac{1}{2}$, & ejus quadratum ABCD erit $\frac{1}{4}$, & Circulus cujus potentia inscripta est ABCD, erit $\frac{1}{3} + \frac{1}{35} + \frac{1}{99} \&c$. Hyperbolæ verò (cujus potentia inscripta est idem quadratum $\frac{1}{4}$) portio CBEHC quæ logarithmū rationis ipsius AE ad AB (sive binarii) repræsentedat, erit $\frac{1}{8} + \frac{1}{72} + \frac{1}{120} \&c$.

JOHANNIS OLEARII

Sereniss. Sax. Ducis JOH. ADOLPHI Concionatoris Aulici Pri-
marii, Consilarii Eccles. & Superint. General.

Biblishe Erklärung/

in

Fünff Theilen.

Hoc est

ANNOTATIONES AD SCRIPTURAM

*totius Vet. ac Nov. Testam. Germanicæ, Tomis**V comprehensæ.*

Lipsiæ, sumptibus Joh. Christoph. Tarnovii. in fol. 1681.

O Pushoc sexaginta ferè annorum (ut Autor ipse vocat sub finem Tomi ultimi) omnis generis & conditionis Hominibus per Germaniam, præcipue Theologis ac Verbi Divini Ministris, utilissimum & valde accommodum, post *Generalem totius Scripturae Clavem & Introductionem*, pandit: *I. Uniuscujusque Libri Biblici* (a) Nomenclaturam (b) Comprehensionem summariam (c) Distinctionem accuratam (d) Interpretum selectiorum recensione (e) Principalis Scopi considerationem (f) Autoritatis Canonice ac prorsus Divinæ Certitudinem infallibilem (g) Succinctam & versibus mnemonicis inclusam Recensionem. *II. Singulorum Caputum* (1) summarium unâ voce expressum (2) Justam Partitionem (3) Exquisitam Connexionem unâ cum scopi primarii ostensione (4) Dictorum præcipuorum & phrasæologię sacræ notabilioris ex fontibus Hebraicis & Græcis deductam explicationem (5) Usus Didactici, Paracletici, atque Pædevtici necessariam demonstrationem (6) per sententias Patrum Ecclesiæ Veteris, ac (7) B. etiam Lutheri, sufficientem illustrationem.

D. VALENTINI ALBERTI, P.P. Lipsiensis,

INTERESSE PRÆCIPUARUM RELI-

*gionum Christianarum in Omnibus Fidei Articulis**deductum.*

Lipsiæ & Francofurti apud Davidem Fleischerum. 1681. in 12

Non

Non momentum modò Sacrorum Dogmatum in hac Religionum collatione exponit Autor, sed causas quoque primas & imas veluti radices prodit, ex quibus dissentientium Partium propriæ hypotheses profeminatæ sunt. Idque sine potissimum gemino: cum ne quis Politicorum forte in animum inducat, operam vel suam in salutifera doctrinâ perdiscendâ: vel Doctorum, in eâdem proponendâ ac defendendâ, occupari frustra; tum ut intentione Docentium ubique perspectâ, rectum secernere à pravo, verum à contrario, tanto rectius possint, quotquot Religionis curam à se non spernunt procul, sed veram eamque unicam Salutis viam non ignorare, suâ quidquam interesse arbitrantur.

Supposito autem, quod per *Interesse Partium*, in Religione puta dissidentium, nihil designatum aliud hoc in loco velit, quam *πρωτον ἀληθές* rectè; & *πρωτον ψεύδος*, secus sentientium, limites etiam constituit Autor accuratos inter Religionis cujusque *Articulum Principalissimum*, & *Principium Primum Dogmaticum*: Certus, Articulum de *Justificatione* v.g. per fidem, de *Capite Summo Ecclesie visibili infallibilique*, *Pontifice Romano*, de *Absoluto Prædestinationis Decreto*, à suis utique Patronis ac Defensoribus pro Principalissimis haberi, alios ab aliis; Primi verò Principii Dogmatici partes non nisi horum effatorum, *Deus dixit, Papa dixit, Ratio dixit*, aliquod in eorundem scholis occupare ideò, quod articulis singulis à suis, jam expressè, jam tacitè subternantur, reveraque Analysis omnium ultima in ista tandem fiat.

Quibus fundamentis instituti sui jactis, ad ipsam Articulorum *Γενεάν* pedem promovet, quatuor ubique faciens dicendorum membra. Quorum *primo* distinctè perque partes proponit Thesin suam, in Libris Lutheranorum Symbolicis definitam, Dictoque Scripturarum Classico, aut testimonio etiam ecclesiastico probatam. *Secundo* Antithesin aliorum subjicit, è primariis cujusque Partis scriptis ac Scriptoribus petitam: atque ita subjicit, ut simul & Syncretistarum, ut vocant, indolem, ubi thesin scilicet nostram in gratiam adversæ partis inflectunt aut detorquent; & reliquorum Antagonistarum artes, cum æquivocationis mysterio sua dogmata conantur occultare, notet ad observet. *Tertio* ipsum non solum Lutheranæ, sed contrariarum quoque Religionum Interesse, quo nimirum adducta & permota

permota unaquæque hoc illudve statuatur, persequitur. *Quartum* denique ex Historiâ Ecclesiasticâ erroris cujusque repetit originem. Atque hæc singula, ordine jam dicto, in Articulo de S. Scripturâ, de DEO, de CHRISTO, de Integritatis & Corruptionis statu, de Prædestinatione, de Justificatione, de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Sacra Cœnâ, de Ecclesiâ & Hierarchiis, de Adiaphoris & de Statu post mortem, reliquis nimirum, quibus specialis titulus datus non est, ad alios cognatos Articulos redactis, illisque potissimum Thesis selectis Antithesibusque, in quibus Interesse Partium fuit maximè conspicuum, solerti studio, & ad *σωτηριᾶς* Articulorum, integramque Fidei catenam plenius intelligendam perquam utili, exequitur.

CASPARIS ZIEGLERI

DE JURIBUS MAJESTATIS TRACTA-

tus Academicus, in quo pleraque omnia, quæ de

Potestate & Juribus Principis disputari solent,

strictim exponuntur.

Wittebergæ in 4. 1681.

MAGNUM libro huic decus ab Auctore, Consiliario Saxonico, Antecessore in inelyta Leucorea primario, viro tot in lucem editis literarum monumentis de orbe erudito præclarissimè merito. Opus ipsum ex variis Disputationibus Academicis in unum hoc volumen succrevit, in duos libros ita distributum, ut prior inter Regalia exhibeat ea, quæ *πρώτως τὸ κύριον* afficiunt: posterior verò in iis, quæ Fiscus augmento potissimum inserviunt, occupetur. Argumenta singula utilissimi operis ut recensamus, ipsa eorum prohibet amplitudo ac varietas. Habent hîc, quod discant, subditi: habent, quo doceantur, Magistratus: habet ipsa, quod sequatur, Majestas. Instruunt Theologum, quæ *de jure Majestatis circa sacra* integris undecim Disputationibus, à p. 241. ad 367. traduntur. Jcto, etiam quæ in foro in usus suos transferat, abunde subministrant tot Præjudicia, ac Responsa Prudentum, imprimis Nobilissimi Jctorum in Academia Wittebergensi Ordinis, quæ explicandis juris cujuscunque Quæstionibus passim inseruntur. Civilis verò Scientiæ cultori ea propi-

nantur principia, quæ sequi tutò possit, quibusque imbutus probè ac munitus à perniciosis aliorum dogmatibus cavere sibi quàm optimè valeat. Adeò vel hic Ziegleri liber comprobatur, quantum consuli Reipublicæ literariæ per illos possit, qui cum civilis Canonicique ac publici Juris solidiore scientiâ, SS. etiam Theologiæ, civilis item ac moralis Philosophiæ, imò humaniorum quarumcunque literarum cultum per omne vitæ spatium conjungunt.

SEBASTIANI SCHELOCKENS,
*Acti ET ANTECESSORIS FRISI, ELEMENTA
 Jurisprudentiæ Romanæ: quibus accessit liber ejus
 repetitæ prælectionis de Successione ab intestato, ex præ-
 scripto Novellæ 118 concinnatus.*

Franeqveræ, in 4. 1681.

HOc opusculum, pro tyronibus, ceu videtur, conscriptum, eundem ordinem methodumque servat, quâ in suis Jurisprudentiæ elementis Justinianus utitur. Auctor enim totum id ad Imperatoris ductum, quadraginta & unâ tabulis mnemonevticis complexus, in eò potissimum occupatur, ut singulas, quæ in iis occurrunt, definitiones atque divisiones, uberiori tum ex antiquitate Romanâ, tum historiâ nonnunquam recentiori petitâ, explicatione partim illustret, partim legibus Romani ac novissimi Juris, nec non nobiliorum Interpretum auctoritate confirmet, præmissis cuique titulo paragraphorum numero, quique in Pandectæ, Codice & Novellis eidem respondeant, succinctâ recensione. Adjectus de successione ab intestato libellus sex Capitibus absolvitur. Primum successione hujus homonymiam, definitionem atque divisionem exhibet. Secundum Descendentium jura cum primi tum ulterioris ordinis explicat. Tertium, quomodo succedant Ascendentes, docet. Quartum Collateralium ordinem enarrat. Quintum, quò jure conjuges utantur, suggerit. Sextum denique, quando succedat Fiscus, proponit; Feudorum, ut & Saxonico jure, sicubi res postulat, non penitus neglectò.

M. JACOBI THOMASII
 PRÆFATIONES SUB AUSPICIA DIS-
 putationum suarum in Academiâ Lipsiensi recitatae,
 argumenti varii.

Lipsiæ A. 1681. apud Joh. Fuhrmannum. in 8.

Octoginta quinque Disputationes per id spatium temporis, quo
 docendi munere in Academiâ Lipsiensi functus est, publicæ dis-
 quisitioni Jacobus Thomasius, Moralium primùm, post Dialecticæ,
 nunc Eloquentiæ Professor Publicus exposuit. Totidem Præfationes
 suo quasque tempore ante ipsum confabulationis conflictum ab se re-
 citatas publici nunc juris fecit, quæ argumenti tam varii, ut nemi-
 nem non reperiturum in iis arbitremur quædam usibus suis ingenio-
 que accommoda. Theologo, exempli causâ, quæ de causis Atheismi,
 (præf. 65.) de superbiâ, primi in paradiso falsi matre, (præf. 80.) de du-
 plici morte, unâ corporis, alterâ animæ, (præf. 38.) de dogmate Pro-
 clianitarum super visione quadam Ezechielis (pr. 63.) de testibus veri-
 tatis Bernhardo, Anselmo, atq; aliis (pr. 84. & 85.) differuntur: quæ
 contra Machiavellum, indignantem quòd ethnica religio sit abolita,
 (pr. 69.) contra eos, qui Poëtarum fabulas ad Historiam sacram detor-
 qvent, (pr. 81.) contra duplicis & contradictoriae veritatis assertores,
 (pr. 42.) contra Gentiles Deum cælo alligantes (pr. 4. & 25.) disceptan-
 tur, non poterunt non probari. Inveniet Politicus, quæ cum fructu
 legat de Machiavellistis & Monarchomachis, (pr. 49.) de pomo eridos in
 certamine dignitatum civilium, (pr. 26.) de Optimatum & Plebejorum in
 Republicâ conjunctione, (pr. 39.) de Republicâ Rerumpublicarum, (pr. 37.)
 aliisque ejus generis. Ethicus ut passim in argumenta moralia inci-
 det, & quàm plurimos Aristotelis in libris Ethicis locos, veluti I. Nic.
 9. de πεπεωμένους πρὸς ἀρετήν, (pr. 13.) & illum i. Magn. Moral. ult.
 sapientiam hero, prudentiam ejus procuratori comparantem (pr. 64.)
 illustratos animadvertet: ita præcipuè de vindicatâ (pr. 52. & 57.) à
 pestilenti Thomæ Hobbesii dogmate de statu hominis naturali, quem
 in bello omnium contra omnes constituit, morum Philosophiâ sibi gra-
 tulabitur. Grammatico proverbium de modio salis (pr. 76.) de barbâ
 stramineâ (pr. 73.) illudque Anglorum, quo Utilagatum caput ajunt
 lupinum

lupinum habere (pr. 59.) explicata placebunt. Historiarum cupido non injucundum erit *memoriam Mauriti Electoris Saxonie* (pr. 44.) doctorumque quorundam virorum, *Joachimi Camerarii* (præfat. 75.) *Joh. Benedicti Carpzovii* (pr. 24.) *Frid. Leibnützii* (pr. 7.) recolere; de *Brasiliatorum* item *linguâ, religione ac Republicâ* (pr. 16.) cognoscere. Nec defutura vel Physico vel Dialectico sunt, quæ cum voluptate legant. Ast fatendum tamen, præcipuam in his Præfationibus paginam facere *Philosophicam Historiam*, quam & antehac in *Schediasmate Historico* Ao. 1665. evulgato, inque *Exercitatione de exustione mundi Stoicâ*, aliisque ad Stoicæ imprimis Philosophiæ Historiam facientibus *dissertationibus* Lipsiæ a. 1676. editis: & in novissimo hoc opere illustrandam Auctor suscepit. Huc enim spectant, quæ de *sententiâ Aristotelis circa originem corporis & animæ humanæ*, (pr. 67.) de *controversiâ de tribus in homine animabus*, (pr. 46.) de *erroribus gentilium circa animam hominis*, (pr. 46. & 48.) de *μετεωρολογειᾷ Aristotelicorum, ἀπὸ θεῶν Stoicorum, ἐμπύθησι Epicureorum*, (pr. 55.) de *triplici Gallorum Philosophiâ comparatâ cum triplici Græcorum*, (pr. 79.) de *causis ineptiarum barbari ævi Scholastici*, (pr. 82.) de *origine controversiæ Scholasticæ, de principio individuationis*, (pr. 43.) de *affectibus se miscentibus controversiæ de gynæcocratiâ*, (pr. 56.) ejusdemque generis aliis alibi traduntur. Quæ cum ita sint, consultum omnino fore putamus rei literariæ, si & *Disputationes* ipsæ, quæ Præfationibus hisce occasionem præbuerunt, junctim edantur; & varii item argumenti orationes justæ, quas paratas idem Auctor prælo habet, in publico quamprimum conspiciantur.

MYTHOGRAPHI LATINI, HYGINUS, Fulgentius, Lactantius Placidus, & Albricus Philosophus. Th. Munckerus omnes è Mss. & conjecturis emendavit & commentariis instruxit.

Amstelod. 2. Voll. in 8. 1681.

Prost. Lipsiæ apud Joh. Grossium, & C. F. F. Hær.

Fabularem historiam, quam Mythologiam vocant, explicare instituerunt complures Veterum Græci æquæ ac Latini: quorum tamen

tamen pleraque monumenta interciderunt, pauca ad nos pervenerunt. E Latinis quæ supersunt, olim Basileæ & post apud Commelinos junctim edita Th. Munckerus cum Commentariis, eo ipso, quo diem suum obiit, anno, emisit in publicum, Clarissimi Angli *Thomæ Gale* eâ in re haud dubiè æmulatus industriam. Is enim ex Græcis Fabularis historiæ Scriptoribus jam Cantabrigiæ a. 1671. Palæphati, Heracliti, ac Anonymi cujusdam Heraclito recentioris de Incredibilibus libellos, cum Pornuti Commentario de naturâ Deorum, opusculisque similibus aliis: anno 1675. verò Parisiis Bibliothecam Apollodori, Cononis Narrationes 50. Ptolemæi Hephæstionis novæ ad variam eruditionem Historiæ libros 7, Parthenii Nicaensis Erotica, ac Antonini Liberalis Metamorphoses, cum Præfationibus & notis eruditissimis, in lucem ediderat. Illius ergo exemplo Munckerus noster Latinis Mythologis illustrandis omni studio incubuit, tandemque duobus eos tomis comprehensos edidit: quorum prior *Hyginæ fabulas & Poëticon Astronomicon*: alter *Fabii Planciadis Fulgentii Mythologias, Continentiam Virgilianam, & libellum de prisco sermone; Lactantii Placidi argumenta Metamorphoseon Nasonianarum, & Albrici Philosophi commentariolum de Imaginibus Deorum* exhibet. In Notis, quæ cuiusvis paginæ substratæ sunt, plenissimus Autorum horum, quos explicandos suscepit, habetur Commentarius, ex omnibus omnino, qui historiam fabularem persecuti sunt, contextus monumentis: Textus ex optimis impressis & Mscis Codicibus emendatus & restitutus, dictio ex variis autoribus illustrata, Indices etiam copiosi congesti sunt, & cuiusvis Autorum de stylo, ætate & vitâ ipsius editionibusque antea vulgatis Dissertatio præfixa: ut instructum fabularis historiæ thesaurum dedisse magno studio apparatus, doctissimus autor censendus sit.

THE AERIAL NOCTILUCA:

Or some new Phenomena, and à Process, of à factitious self skinnig substance, by Rob. Boyle, Fellow of the Royal Society. Lond. 1680. 8.

*NOCTILUCA AEREA, SEU NOVA
quædam Phænomena & Processus substantiæ arti-
ficialis per se lucentis. Per Robertum Boyle, Societatis
Regiæ Socium. Londini*

1680. in 8.

NON æquè intuentium oculos perstrinxisse videtur Phosphori Noctilucæque splendor, ac curiosorum excitavit ingenia, & exercuit manus; illa quidem, ad expiscanda Naturæ in istis recondita secreta, has verò ad elaborandum eadem accuratiùs. Phosphori itaque artificialis præmissa superius consideratio, exigit omnino, ut & Noctilucæ, idque præsentis scripti occasione injiciatur mentio. Præmittit autem Nobilissimus Autor differentiam Phosphorum inter & Noctilucam: dum illo innuitur corpus, quod ab objecto lucido, Sole vel igne illustratum priùs, aliquandiu in tenebris lucet: quale est famosus ille Lapis Bononiensis, & Phosphorus Hermeticus Balduini: collationem quorum mutuam superioribus jam annis singulari scripto instituit *Christ. Menzelius*, D. Med. Noctiluca verò tale significat corpus, quod citra præviam extrinsecus factam illuminationem, insitâ luce in tenebris fulget. Hujus tres recensentur differentiæ: 1. est *Noctiluca consilens* (seu gummea) quibusdam *constans* dicta, quæ sub spissiori consistentiâ continuo lucet. 2. *Noctiluca liquida*: sive quæ fluidi liquoris texturam obtinet. De quibus jam *Kirchmaierus* dissertatione peculiari egit. Hisce sibi à D. Kraft monstratis, tertiam, ceu proprii ingenii, (haud tamen absque repetitis frustraneorum tentaminum tædiis) partum, superaddit Autor differentiam, *Noctilucam scil. Aëream*, quæ quidem ipsa more priorum non soleat splendere, attactu verò aëris immediatè lumen spargat, ita quidem, ut non ipsa materia Noctilucæ, sed ejus effluvia cum aëre admisso permista, lucis phænomena exhibeant. Hisce præmissis, subjungit plures observationes, in quibus accuratè omnia recensentur phænomena, circa aëream hanc noctilucam notabilia, ista speciatim, quæ in relatione ejus ad aërem apparent, utpote tam ad productionem, quam propagationem lucis ejus specialiter necessariis, utut vis ejus elastica ab illa imminuatur: item quod lux, & fumus lucidus, flam-

ma

mæ ad instar, sensilis caloris haud videatur particeps, nec pulverem pyrium accendere aptus, utut densior & unctuosior luciferæ materiæ portio, disposita magis ad incalescentiam, & combustionem existat: quòd materiæ lucifera, etiam citra aëris admissionem, calor paulò intensioris impetu, fulgurationes quasdam edat, &c. Ex quibus & aliis eò incitat, ut arbitretur, lucem noctilucae dependere à peculiari & celerrimâ agitatione particularum quarundam minutarum materiæ luciferæ, in magnitudine, figurâ & texturâ ita specialiter constitutarum, ut impellere valeat contiguum ætherem ad oculum usque nostrum: quòdque aëris externi contactus, multum contribuat ad specialem istam agitationem; in Noctiluca quidem consistente, tanquam adjuvans, in aërea v. tanquam necessarium concurrens. Sequitur denique ipsa Noctilucae hujus aëreæ præparatio, quæ consistit in Urinæ humanæ putrefactæ ad consistentiam spissioris Syrupi seu mollioris extracti inspissatione; quod magna cum triplo arenæ permistum, successivis ignis aperti destillatur gradibus, usque ad summum ejus rigorem, donec sub finem destillationis prodeat materia, cæteris prioribus ponderosior, & in fluido prius destillato promptè subsidens in Receptaculo, quæ est illa ipsa Noctiluca. Qui Processus, num quoad principaliora cum modo Kunckelii coincidat, cogitandum rerum harum peritis relinquimus.

PETRI LOTICHII SECUNDI ECLOGA,

in qua Serenissima duæ Germanica Domus Saxonica

& Palatina ab origine prima percensentur; L. Joachimi

Felleri, Poës. P. P. in Acad. Lips. Notis Philologicis

& Historicis illustrata

Lipsiæ, anno 1681. in 8. apud J. H. Frommannum.

ID potissimum hic agit Notatum Autor, ut ostendat, non parum eos falli, qui præter delectationem nihil in Poëtarum monumentis reperiri arbitrantur. Nam uti Poëtas alios, tanquam humanæ Sapientiæ Doctores & Civilis Prudentiæ Magistros, introduxit alibi, cum Rappolto, Antecessore suo, ad Philosophiam eos exigens, id est, Philosophorum dogmata ex Poëtarum scriptis collecta erudito orbi sistens: ita optimum Superioris Seculi Poëtam, Petrum Lotichium Se-

cun-

cundum, in medium nunc producit, velut locupletem antiquiorum temporum & historicae veritatis testem.

Primam Scripti partem ipsa facit Ecloga, è tersis politisque Lotichii Poëmatis, sepositis tantisper aliis, huc translata. Cujus textui plenâ deinde manu flores adsperfit, è Philologorum partim, partim Historicorum hortis atque Viridariis decerptos, sedulus ἀνθολογικῶν. Cum enim Carmen hoc Heroicum, in Saxoniae Ducis JOHANNIS WILHELMI, & Palatinae Principis DOROTHEÆ SUSANNÆ Illustrissimas Nuptias conscriptum, Celsissimos Sponsi atque Sponsæ Majores inde ab Origine prima repetat; non modò ipsum argumentum Carminis, partes, atque genus ex historiae propriaeque artis legibus Autor explicat; sed uberius quoque de Serenissimæ Utriusque, cum Saxonicae, tum Palatinae Domus origine, Majoribus, Heroum, quos utraque habuit, rebus domi forisque præclare gestis, de Germaniæ populis antiquis, metallifodinis hinc inde per Sudetum juga repertis, Urbium, quin & Academiarum incunabulis, Nominibus, Insignibus, & incrementis, de arcibus prædatoriis & earum destructione, aliisque rebus canam antiquitatem spirantibus disserit, Illustri Epithalamio ubique duce usus atque indice: idque eo facit compendio, ut Historia Saxonica & Palatina antiquior, velut in nuce exhibita hoc ipso commentario fuisse videatur. In extremo geminus, pro Philologicarum & Historicarum rerum discrimine, indiculus occurrit.

*LA COSMOGRAPHIE AISEE, CONTENANT LA SPHERE,
l'usage du Globe terrestre, & la Geographie &c. par Gilles de Launay.*

i. e.

*COSMOGRAPHIA FACILIS, SPHÆRICAM, USUM GLOBI
terrestris, & Geographiam complexa.*

Auctore Gv. Launayo. Parisiis 1681. in 12.

Libellus hic, in gratiam Nobilitatis, Cosmographiam compendio completus, post communissima de Corporibus Cœlestibus, juxta Ptolemæi hypothesein, & Elementaribus, ad placita Aristotelis, præmissa; Sphæræ artificialis circulos, ut & Globi terrestris usum, per vulgò hic tradi solita, explicat. In Geographiâ Terrarum continentium, Marium &c. partes generatim recensuisse contentus; soli Europæ specialius describendæ, sed strictim, operam (nisi quod suæ Genti præcipui quid Gallus indulfit) impendit.

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Martii, Anno M DC LXXXII.

*THE COMPARATIVE ANATOMY
Of Stomiachs and guts begun: by Nehemiah Grew
M. D. Fellow of the Royal Society, and of the col-
ledge of Physicians.*

*Inchoata Anatome comparativa ventriculorum &
intestinorum: auctore Neh. Grew M. D. Regalis So-
cietatis & Collegii Medici Collega.
Londini in fol. 1681.*

Liber hic *Musæo Societatis Regalis* à Clarissimo Auctore Appen-
dicis in modum annexus est, quo intestinorum & ventriculo-
rum structuram, pro animalium eorumque alimenti varietate
distinctam exponit.

Cap. I. exhibet anatomen *Ventriculi & Intestinorum* sex Qua-
drupedum carnivororum, sc. *Mustelæ, Furonis, Putorii, Felis,*
Canis, Vulpis, in iisque ad tria inprimis respicit. I. *Ad structu-
ram & texturam harum partium,* tam quoad substantiam plus
minus membranofam vel carneam, quâ ratione intestina felis in mu-
sculare & membranaceum dividuntur, quàm quoad earundem secun-
dum tres dimensiones quantitatem: unâ cum respectivis earum dif-
ferentiis, cum mustela simplicissimam intestinorum habeat confor-
mationem, canis & vulpes solum obtineant cæcum, omnia careant
colo.

2. *Ad glandulas* intestinorum horum animalium, non in mustela quidem, at in cæteris, præsertim quatuor ultimis, copiosas; easque vel *sociatim* in racemos junctas, & has ferè minores, ex opposito insertionis vasorum in intestina sitas, quorum racemorum quilibet *pancreas intestinale* vocari possit, saltem quod non unum communem ductum habeant, cum singulæ glandulæ propria habeant sua orificia mucosi liquoris excretoria: vel *separatim* hinc inde dispersas, easque majores ac ampliores. 3. *Ad folliculos* binos sive sacculos prope anum sitos, quibus omnia hæc animalia gaudent, & quos existimat proprios saltem carnivoris quadrupedibus, interius cavos, & liquorem, foetorem animali proprium spirantem continentes; quos analogos arbitratur istis folliculis, in quibus Zibethum in Civetta continetur. Speciatim in mustela expansus est super hos folliculos sphincter, qui eos & anum unà comprimendo, ad simultaneam evacuationem has partes cogit.

Cap. II. Ventriculum & Intestina *Talpæ*, quæ insectis vesci videtur: it. *Erisacei, Sciuri & Gliris*, qui principaliter fructuum voraces, considerat.

Cap. III. Ubi de Ventriculo & Intestinis animalium, quæ simul sunt frugum & graminis voracia, ut *Cuniculi, Equi & Porcelli*, tractat, inter alia in genere, simplex esse cæcum horum animalium, non duplex, contra Glissonium observat. In specie in Cuniculi intestinis structuram Cæci mirabilem, tam quoad magnitudinem, quam quoad valvulam, in linea curiosè spirali, ab uno extremo Cæci ad alterum extensam: Gulæ Equinæ amplitudinem, crassitiem, ruborem &c. proprietates Gulæ in omnibus voracioribus animalibus; Intestinorum, præsertim Cæci, & quasi triplicis Coli singularis structuram, tam quoad amplitudinem, quam quoad quadruplex ligamentum, dicta intestina in debita figura conservans, & in plures cellulas ampliores & angustiores contrahens: Post Porcellini ventriculi quasi duplicis, ventrem magnum instar carnivorum quadrupedum figuratum & muscularem, ibique ex opposito pylori situatam rotundam carunculam, magnitudinis avellanæ, ceu obturaculum pylori, partem huic animali propriam; appensumque majori illi, simili modo ac cæcum aliis intestinis, ex sinistro latere alium minorem ventriculum, ob id cæcum vocandum, & mediante ligamento musculari, tanquam semivalvulâ à priori

priori separatim describit. Quoad intestina in sex vel septem differentias discriminanda, ex omnibus quadrupedibus, porcelli & equi Cæco peculiare esse notat, quod ejusdem cum Colo sint structuræ: sicut ex omnibus quadrupedibus, his ipsis & cuniculo (forsan etiam asino ac lepori) proprium sit, quod geminum habeant Colon.

In *Cap. IV.* de animalibus quadrupedibus graminivoris, *Ove & Vitulo* agit; ubi considerandam proponit gulæ ovinæ curiosam texturam ex quinque membranis: quarum intima & extima cuticulares sunt, illa insuper glandulosa, candida, & friabilis. Cui proxima est nervosa, in hoc & quibusdam aliis animalibus adeò densa, ut propriè corpus nervosum dici queat, compositum ex fibris partim secundum longitudinem gulæ extensis, partim per transversum ad binas musculares membranas excurrentibus: adeoque tendo sit duarum proximarum musculosarum membranarum, quarum fibræ nec spirales simpliciter secundum *Stenonem*, nec decussatæ tantum secundum *Willisium*, sed mixtâ quadam ratione, ex adjecto ab Auctore schemate rectiùs intelligendâ, instar scuticæ, quæ equi incitantur, formatæ sint. His quatuor ventriculi & intestinorum sex vel octo connectuntur. Cum modò recensitis, quoad numerum, texturam & figuram, Gula & Ventriculus *Vituli* conveniunt: intestina verò in septem vel novem partes divisibilia, multum ab istis *Ovium* differunt; speciatim horum partes tertia, quarta & quinta, glandularum copia præ istis ovium maximè conspicuæ sunt.

His præmissis, *Cap. 5. 6. & 7.* usum harum partium, quantum ex anatomica structuræ earum consideratione explicabilis est, subjungit: Pluribus Gulæ, officium deglutiendi, evomendi, eructandi vindicans: oscitationem & expuitionem contra *Willisium* ab eadem removens: contra quem pariter genuinum gulæ motum, tam sub deglutitione deorsum, quam sub evomitione sursum exponit, idque præsertim elegantè, quam supra attigimus, gulæ *Ovillæ* mechanicâ. Simili modo ex structura partium ventriculi, præter alios usus, quintuplicem ejus motum, corrugationem, adstrictionem, undulationem, convulsionem (pro vomitu) & voluntariam motionem (pro ruminatione) eruit: modum ejus perspicuè ubique explicans. Idem circa intestinorum usum & officium, secundum eorum structuram diversimodè exponendum agit: Speciatim Cæco intestino triplex officium assignat: 1. exactiorem

alimentorum coctionem. 2. alimentorum & excrementorum receptionem. 3. contenti fluidi ejectione, excernendorum ex inferioribus promotam excretionem. Glandularum verò intestinalium mucositas tribuit hunc usum, ut lubrica intestina reddat, & ceu quoddam fermentum alimentorum colliqvationem adjuvet; sicut in Diarrhœis naturalibus & artificialibus per illas ipsas humoris evacuandi, ex sanguine fiat separatio.

Cap. VIII. Ventriculos & Intestina Avium examinat. Ex quorum quadraginta speciebus dissectis, tantum tredecim recenset Anatomen.
 1. *Cassovarii.* (avis nobis incognitæ) 2. *Ulula.* 3. *Cuculi junioris.*
 4. *Galli gallinacei.* 5. *Columba domestica.* 6. *Monedula.* 7. *Sturni.*
 8. *Luteola.* 9. *Rubicilla.* 10. *Torquilla sive Verticilla.* 11. *Ferrareola.*
 (*Calandra Carletoni*) 12. *Funconis sive passeris arundinacei.* 13. *Hirundinis domestica.*

Circa horum Anatomen in genere observat, quòd omnes ferè aves bina Cœca habeant: quæ obtusos faciant angulos cum recto contra *Willoughby's Ornitol.* Speciatim omnia gallinaceorum anatome quæve genera duo cœca admodum longa obtinere, quæ in Gallo in rectum hient, sive aperta sint. *Torquillam* verò cœco carere. Rectum prope anum in quamplurimis avibus silvestribus amplum, adeoque ferè pyriforme esse: *Cassovariam, Cuculum, anatem silvestrem, queredulam,* & omnes hujus species, ingluvie destitui.

Porro quoad *Galli Gallinacei* Ventriculum, in multis consentit Autor, cum iis, quæ *J. J. Peyerus* circa ventriculi gallinacei Anatomen aliquot ab annis prodidit: (quam ipsam tamen, anno demum, post lectam hanc ab Autore coram Soc. Reg. Anatomen, sequenti, lucem aspexisse asserit) In hoc tamen diversus, quod binis paribus musculorum, sive quatuor illis, molam ventriculi juxta *Peyerum* conformantibus, ab Autore verò molaribus appellatis, adhuc duos alios musculos, quorum unum ex parte sinistra, *deductorem*, alterum ex parte dextra, *reductorem* appellat, superaddit. Circa *Columbas* verò notat earum ingluviem, in *domesticâ*, parte inferiore, sex vel septem glandulosis laciniis, eleganti figurâ expressis, concinnè instructam: In *Columba Turcicâ* verò curiosè præ cæteris conformatam & triplici quasi ventre constantem seu cavitate: In *Columba* item *gutturosa* similis ferè figuræ; gulam verò admirandæ extensibilitatis, modò tantil-

tantillum infletur. Ventriculos harum, similes gallinaceo, memorat. Circa intestina *Monedula*, observat fibras musculares primarias, secundum longitudinem tenuium, & ex parte Recti quoque, curiosè esse sinuatas sive laciniatas, qualem structuram supra in intestinis *Talpæ* quoque notaverat, quibus aliæ circulares, istas lacinias æqualiter dividentes, superinstratæ essent. Similem fibrarum intestinalium conformationem in aliis pluribus aviculis, ut non ubique eodem modo, nec eodem loco, v.g. in avicula *Anadavadensi*, *Rubicilla*, *corruca*, *moracilla*, *passere solitario*, *passere domestico*, *fringillâ*, *sturno*, *luteola*, *hirundine* &c. advertit.

His sequente *Cap. 9.* usum istarum partium, in specie illarum ventriculi Gallinacei, & sinuatarum, fibrarum intestinalium, subjungit.

Denique *Cap. 10.* Ventriculum & Intestina Piscium considerat. Circa quæ duo imprimis singularia notat: 1. multos non habere ventriculum, scil. in specialem cavitatem expansum, aut saltem exiguum, ut *Salmo*, *Tinca*, *Barbus*, *Abramus* sive *Cyprinus latus*. 2. Multos plura habere cœca, tria vel quatuor *Percam*, novem vel decem *Rubellionem*, supra triginta *Truttam*; supra quadraginta invicem coacervata, *asellum majorem* & *mollem*: *Salmonem* circiter octoginta, intestino erassiori successivè, simili ferè modo, ac juba collo equino adhærentia, quæ ab aliis quibusdam pro tot pancreatis habita fuerunt.

JOH. CHRISTOPHORI VVAGENSEILII, TELA IGNEA SATANÆ.

Altdorfi Noricorum. A. 1681.

Prostat Noribergæ apud Jo. Hoffmannum & Francofurti ad
Mœnum apud Jo. David Zunnerum in 4to.

CONTinentur hoc Volumine arcani & horribiles Judæorum adversus Christum Deum & Religionem Christianam Libri *avéndotai*, quos ex Europæ Africæque latebris erutos in lucem hoc fine protrusit Autor, ut Theologi Christiani ad tanto rectius meditandum ea, quæ conversionem miserrimæ Gentis Judaicæ juvare possunt, occasionem nanciscerentur. Siquidem ex istis ita productis Libris satis

superque innotescit, quid in Christianæ religione Judæi desiderant ac reprehendant, quidve ex Cacodæmonis suggestione obstare arbitrentur, quo minus illam tanquam veram possint admittere.

Sunt autem Librorum istorum numero quinque. *Primus est Carmen Memoriale Libri Nizzachon à R. Lipmanno, qui seculo post Christum natum XV. vixit, compositi.* Scripserat is primò Librum prolixum, cui *Nizzachon* h. e. *Victoria*, nomen fecerat, eò quod in eodem se omnes Christianorum copias, quas in sui sacrorumque suorum defensionem ex Veteri Testamento legere solent, fudisse & coniecisse in turpem fugam sibi visus fuerat. Idem confecto infelici hoc opere, memoriæ tribulium consulturus, potiora ejus argumenta strictim & breviter *Carminè* complexus est, idque ediscendum proposuit, ut responsiones adversus Christianos tanto magis in promptu haberentur, si ex improviseo cum his agendum esset. Ipsum Librum Judæis ereptum pridem publici juris fecit *Theodoricus Hackspanius*: Carmen autem *Lipmanni*, quod Hackspaniano MS. deerat, *Wagenseilius* ex *Gvil. Henr. Vorstii*, & uno suorum Codicum primus in lucem emisit.

Alter est Liber Nizzachon Vetus Autoris incogniti ex MS. Bibliothecæ Argentoratensis, à Dn. Sebastiano Schmidio, communicato, qui uti Hackspaniano multò antiquior (nam Seculo XII. hunc Autor foetum enixus esse videtur) ita & longè nequior ac planè talis, quem omnia secula obstupescunt. Habuit eundem hunc Librum Sebastianus Munsterus, & quia is complura ex eo fragmenta Commentariis in Vetus Testamentum & Matthæi Hebraicum Evangelium inseruerat, ideo pridem desiderium cepit Eruditos integro scripto potiundi. De cætero, totus refertus est mendaciis, quique ipsa Veteris Testamenti testimonia mirè corrupta ac depravata passim exhibet, idque ex industria Autoris, nullo Scribarum vitio; unde & aliqua pronuntiata pro divinis obtrudere laborat, quæ nusquam in S. Codice comparent.

Tertius ex eodem Codice Argentoratensi exhibet πλοκωδω sive Cinnum quendam ex duabus Disputationibus, ob stylum, homines altercantes, & ipsam rem, planè diversis implexum confusumque, sed à Wagenseilio evolutum ac bene distinctum. Prior Disputatio inter R. Jechielem & Nicolaum quendam, qui à Judæis ad Christianos secesserat, Lutetiæ habita: Posterior verò inter Nachmanidem & Antagonistas

gonistas Fratrem Paulum, Fratremque Raymundum Martini, illum ipsum, cujus Liber *Pugio fidei* inscriptus in omnium manibus versatur, præsentè Jacobo Tarraconensis Provinciae Rege instituta fuit. Utraque disputatio eodem ævo peracta, & hæc quidem anno post Christum natum 1263. Prioris contentionis vix alii meminerint: posterior inter Christianos famosa est, deque illa Franc. Bosquet in Epistola, quæ *Pugioni fidei* præfixa est, ad Josephum de Voisin nonnulla perscripsit.

Quartus est *Chisuk Emuna* h. e. liber *Munimen Fidei* autore R. Isaaco Filio Abrahami, cujus in Linguam Hispanicam conversi, Theologus magni nominis Job. Müllerus in optimo Libro, quem adversus Judæos Germanicè conscripsit, passim non meminuit tantum, sed & ferè totum confutavit. Dignum sanè hoc munimentum est, in cujus disturbancem Christiani nervos intendant suos, quando non extat aliud Judæorum in hoc infelici argumento scriptum, quod magis eos in erroribus suis confirmet, veritatisque agnitionem impediat. Ipsa Lectio facilè cuique prodit, circa medium superioris seculi demum conceptum esse tetrum ac stygium hunc foetum. Sed quò recentior, eo est nequior, ferocior & ad fucum faciendum aptior. Wagenfeilius ipsum ex MS. Africano. quo ipsum in Abyla versantem Judæus quidam donaverat, primus edidit.

Quintus & Ultimus est Liber *Toldos Jeschu*, in quo totam vim, nervosque universos ac artus suæ exercuit erga Deum blasphemix Pater omnis doli ac fraudis Diabolus, horrenda & abominanda mendacia de vita & gestis Messix *יעושעווען*, ac Ecclesix ejus initiis inter recutitam Gentem disseminans. Iffum nefandum Libellum solo Latino idiomate Parti II. c. 8. pugionis sui primus inferuit Raymundus Martini circa finem seculi à nato Christo XIII. Inde haut multò post Porchetus Salvaticus Monachus Carthusianus in suam adversus Judæos commentationem transcripsit. Lutherus denique ex Porchero eundem Germanicum fecit, in cujus Tomo IIX. Jenensi comparet. Hebraicum tandem Exemplar, quo hæctenus eruditus orbis caruit, magno labore summoque pretio sibi comparatum hîc evulgavit Wagenfeilius. Qui præterea ad hos quinque Libros jam recensitos, Interpretationes Latinas exquisitissimas adjecit, & sedulam solidamque Confutationem, tum Carminis R. Lipmanni, tum Libri *Toldos Jeschu*

concinnavit. In *Praefatione* autem totius voluminis longè doctissimâ lectuqve dignissimâ rationes, quæ ipsum ad hos libros evulgandos impulerint, gravissimo stylo exposuit, multa simul inspergens aliocui parum in vulgus nota, de modo, quem *Tribunal Romanum in Librorum censura & proscriptione observare solet*, de *Talmude Judæorum*, de *Conversionis Eorundem negotio feliciter & cum successu à Christianis tractando*, deqve hujus generis aliis pluribus.

In fine voluminis accedit *Mantissa de LXX. Hebdomadibus Danielis* adversus *Johannis Marshami Equitis Aurati Angli* novam earundem interpretationem, qua is in Libro, qui *Canon Chronicus* inscribitur, ac *Londini* primum anno 1672. editus, & postea *Lipsiæ*, non sine præfatione tamen, ut alia, ita & hoc paradoxum notante, a. 1676. recusus est, orbi Christiano vult persuadere, finem septuaginta illarum Hebdomadum haut sanè propriè ad Christum, sed ad Antiochum Epiphanem attinere, atqve hunc verè significare omne illud vaticinium. Cujus novæ interpretationis accuratum examen instituens *Noster* in illa *Mantissa* totius Christianæ Ecclesiæ, quæ est, quæ ullis unquam seculis fuit, causam masculè defendit, & *Classici Spiritus S. vaticinii*, quo pro columna & firmamento Ecclesia semper usa est, auctoritatem egregiè contra omnia machinamenta *Marshami* tuetur.

JOB I LUDOLPHI

*Aliàs LEUTHOLF Dicti, HISTORIA
Æthiopica, sive brevis & succincta Descriptio Regni
Habessinorum, quod vulgò malè Presbyteri Johannis
vocatur.*

Francof. ad Mœnum. A. 1681 in fol.

Magnam sanè operam & curam Historiæ Æthiopiæ seu Regni Habessinorum condendæ insumpsit Vir Nobilissimus & Linguarum Exoticarum callentissimus Dn. *Jobus Ludolphus* S. Cæsareæ Majestati, ut & Seren. Electori Palatino à Consiliis, & hoc tempore Ser. Ducis Saxo-Vinariensis ad Conventum Francofurtensem Legatus. Nam quicquid de nominatæ gentis notitiâ haberi hæctenus potuit, id magno ipse studio, nec minori sumptu undiqve collegit, convenientiqve

venientiqve pòst digesit ordine; plurimum tamen passim tum Patrum Societatis Jesu, qui sibi Sediqve Romanæ Regnum illud aliquot annis obnoxium habuerunt, Relationibus annuis, compositæqve ex iis à *P. Balth. Tellezio* sermone Lusitano Historiæ Æthiopiæ: tum Habesini cujusdam exulis *Gregorii*, quo Romæ primùm, pòst & in Germania longo tempore familiariter fuit usus, narrationibus tribuens.

Totum opus libris quatuor constat. Quorum *primum* ab Etymologia ipsius nominis, quo Abyssini vocantur, seu rectius Habeseni, auspicatur, illudqve ab Arabica voce *Habes* mixturam seu collusionem gentium denotante derivat, Habesenis ipsis hanc ob causam exosum. Inde situm Regni, & cœli illud ambientis soliqve genium, provincias, altissimos montes, flumina, metalla, varii & rari generis animalia, ac plantas describit; novas etiam easqve accuratiores Tabulas Geographicas pollicitus. Inter flumina *Nilus* eminent, de cujus fontibus, Antiquitati tamdiu sollicitè quæsitis, ac in Habesinia tandem Patrum Societatis Jesu solertiâ detectis, cursu item, & duobus alveis, quorum sinistrum *Nigrin* fluvium esse pro comperto habet, curatè agit; ac num diverti ab Habesinis Nilus, ne in Ægyptum fluat, sed in mare Rubrum exoneretur, possit, quod multis creditum Tellezium negaverat, non perfunctoriè disquirat. Inter herbas Regionis illius ob vim alexipharmacam memorabilis ea est, quam *Affazoë* vocant. Nam tanta ejus contra venenum efficaciam perhibetur, ut umbra etiam illius stuporem viperis inducat, possitqve serpentes & hydros impunè tollere & manibus tractare, qui radicem herbæ illius comederit. Ex quo argumentum ducitur, non alio olim, quàm hujus aut similis herbæ remedio Pnylos, decantatissimam Africae gentem contra serpentum morsus fuisse usos.

Libro *secundo* Regum Æthiopiæ Historiam, Regnatricem Domum, formam regiminis, ac cætera, quæ Politicæ inquisitionis sunt, prosequitur. Et antiquitate quidem originis Principes orbis universos Habesini Reges superant, si, quod jactant, ab ipso *Salomone* genus ducunt. Reginam enim Sabæ, quam Hierosolymam Salomonem salutatum venisse sacrae literæ testantur, ex Salomone filium *Menilebecum*, Habesiniæ pòst Regem, suscepisse, illiusqve posteros ad annum usqve 960. à Christo nato continuâ serie regnasse: Tum

verò Familiam *Zageam* invasisse Regnum, & trecentis ac quadraginta annis tenuisse : ast circa annum Christi 1300 *Salomoneam* Familiam Regno restitutam per *Icon-Amlacum* fuisse, longo sed ambiguo commento tradunt. Quæ uti sunt incerta, sic facile fidem facit Auctor, potentiam illorum Regum olim formidandam exteris fuisse; etsi non dissimulat, eam *Adelensium* primùm bellis, post vicinorum *Gallanorum* vi, ac intestinis denique dissensionibus adeo fractam, ut hoc tempore Habesiniam quis in ipsâ Habesiniâ vix inveni-
nerit.

Cæterùm, tradente Ludolpho, Despotico Reges imperio in subditos utuntur; nec proprii quicquam privati, paucissimos si exceperis, habent, sed fundi omnes atque prædia Regis esse, ac precariò à subditis possideri censentur. Reditus tamen Regii pro Regni amplitudine non adeo magni sunt, nec in pecunia numerata, sed in proventibus Regionum naturalibus consistunt. Aulæ splendor minimè ad formam Europæorum. Ne palatia quidem Reges superioribus temporibus habuere, tentoriis contenti; primusque Regi domum Europæo more hoc nostro Seculo P. *Petrus Pays*, *Gorgora* in peninsula quadam lacus Tzanici, ubi hybernare Rex consueverat, exstruxisse memoratur. Mensæ Regiæ apparatus nullo luxu: non orbibus, non cultris, non cochlearibus appositis, imò ne salino quidem. At in eo tamen supervacaneam majestatis curam mireris, quòd Principes non ipsi cibum ori admoveere sustinent, sed per famulos sibi in os ingeri ac inferiri, velut altilis apud nos aves saginantur, curant. Unum superest, quod, etsi singula attingi non patitur instituti ratio, prætereundum tamen non fuit: remedium per quod regnatricis Domus concordia apud Habesinos longo tempore stetit. Scilicet ne quæ turbæ dari ab illis possent, qui sanguinis jure tumidi rapere quàm expectare imperium malunt, Reges Habesini olim filios suos, quamprimùm res novas moliri per ætatem viderentur posse, in rupem quandam relegare, & arcuâ in custodiâ asservare, à turbulentorum hominum commercio remotos, ac suo tempore & loco è rupe illa ad Regnum prodituros, inter Arcana Status habuere. Quem morem exeunte demum superiore seculo *Naodus* Rex, velut imitem, sed magno Regni, ut Auctor noster censet, malo abrogavit.

Liber *tertius* res Ecclesiasticas Habesinorum complectitur. Ad
Christia-

Christianam eos religionem, *Fruventii* operâ, *S. Athanasii* Alexandrini Patriarchæ temporibus conversos, Habesinorum pariter, ac Græcorum Latinorumque Scriptorum auctoritate facilè probatur; nec immeritò ab Auctore *Cedrenus* & *Nicephorus Callistus* erroris arguuntur, conversionem Habesinorum sub *Justiniano* demum Imperatore factam arbitrati. A Catholica Ecclesiâ secessionem occasione Concilii Chalcedonensis, quod hodieque damnant & convitiantur, fecere, Jacobitarum Patriarcham sprete Melchitis secuti. Itaque Alexandrinæ Ecclesiæ placitis subscripserunt, neque ex illo tempore ad præsens usque seculum à Majorum religione deflexerunt. Eo verò ineunte, cum Societatis Jesu Patres in Habessiniam, ut Romanæ Ecclesiæ subjicerent, magno numero venissent, scissi fuere in partes, Alexandrinam aliis, aliis Romanam religionem sectantibus, gravissimisque inde bellis civilibus agitati; donec ad extremum, pulsus Regno Jesuitis, avita apud illos religio prævaluit. Ejus verò ritus si spectemus, derivantur illi partim à Judæis, ut circumcisio, abstinentia à carne suillâ, aliaque: partim à moribus antiquæ Ecclesiæ, ut vita ascetica, etsi hoc tempore valde soluta: partim ab Ecclesiâ Romana, ut oratio pro defunctis ac sanctorum, præcipuè B. Mariæ virginis, invocatio. At in aliis doctrinæ capitibus à Romana Ecclesiâ multum Habesseni disident. Nam ut alia taceam, nec primatum Episcopo Romano Oecumenicum concedunt, neque communionem ut vocant sub una probant, negantque cum Græcis omnibus Spiritum Sanctum à Filio procedere. Quæ omnia diligentissimo studio ab Auctore uberius explicantur.

Quartus liber rebus Habesinorum privatis describendis occupatur, eò brevior, quò magis & res literaria, & commercia, atque opificia sunt apud Habesinos tenuia. Neque plura nos iis, quæ excerpere ex doctissimo opere visum fuit, addimus; nisi quòd veniam nobis daturum Nobilissimum Dn. Auctorem speramus, si promissi illum admoneamus, publicoque adeo rogemus nomine, ne uberioribus, quos pollicitus est, commentariis carere diutiùs Literarum Orbem patiat.

*LE GRAND DICTIONNAIRE HISTORIQUE,
ou Le Melange curieux de l' Histoire Sacrée & pro-
fane. Par M. Louys Moreri, Pretre, Docteur en Theologie.*

à Lyon. M DC LXXXI.

**Magnum Dictionarium Historicum, seu Sacrae &
Profanae Historiae curiosa Permissio, Auctore Ludovico**

Moreri, Presbytero, Theologiae Doctore. Lugduni

M DC LXXXI. in fol. 2. voll.

Lexica Historica componere aggressi multi sunt: ast palmam omnibus vasto hoc opere diligentissimus Auctor eripuit. Utiqve accuratum aequè ac absolutum Dictionarium Historicum lucem hactenus non adspexit; quodqve mireris, annorum non ita multorum industriâ illud ab Auctore confectum est. Nam anno ætatis suæ trigesimo septimo fati concessit, brevis vitæ luculento hoc illustriqve monumento relicto. Continentur autem eo, usitato Lexicographis ordine

Vitæ Patriarcharum, Judicum, & Regum Veteris Testamenti; Summorum Ecclesiæ Pontificum; Patrum Sanctorum & Doctorum Orthodoxorum, Episcoporum quatuor Ecclesiarum Patriarchalium, Cardinalium, Prælatorum celebrium, & Hæresiarcharum: Vitæ item Imperatorum Romanorum, Græcorum, Germanorum, Christianæ, paganæ, Mahomedanæ religionis; Regum, Principum illustrium, & Imperatorum bellicorum; Auctorum Græcorum & Latinorum, veterum aequè ac recentiorum; Philosophorum, Inventorum artium, ac aliorum cujuscunqve professionis, eruditione, scriptis, aut actione quadam speciosa illustrium: Nec non Libri paulo majoris momenti ab Auctoribus editi; Opiniones singulares Philosophorum; & potissima dogmata Hæresiarcharum: Porro Descriptio Statuum, Imperiorum, Regnorum, Provinciârum, Urbium, Insularum, Montium, ac fluminum, in veteri ac nova Geographia occurrentium; ubi regionum fines, situs, ac qualitates, populorum verò mores, consuetudines, Imperium civile, ac Religio exactè referuntur: Quin & Historia Conciliorum generalium & particularium, Synodorum, Conciliabulorum, & alio-

& aliorum conventuum Ecclesiasticorum, Descriptioni urbium, in quibus celebrata fuere, passim inserta: Item Nomen, fundatio, ac propagatio Religiosorum & Militarium Ordinum, Fundatorum vita, Genealogiæ, & actiones memorabiles plurimum Familiarum illustrium: Historia denique Fabulosa Deorum, & Heroum, ex antiquitate gentili.

Cuncta verò observationibus & Dissertationibus eruditis exornantur, tum pro explicandis difficultatibus Chronologicis, tum pro decidendis controversiis Historicis; quodque omnium maximè placet, diligenti ubivis studio Auctores, iique selectissimi allegantur, quorum fide singula tradita sunt, quosque consulere possunt, qui unum alterumve uberius edoceri desiderant.

BALTHASARIS STOLBERGI, P. WITTEB.

De Solœcismis & Barbarismis Græcæ Novi Fœderis Dictioni falsò tributis, ut & de Cilicisms aliisque à D. Paulo novè usurpatis, Exercitationes VII. quibus varia Scripturae S. Nov. Testam. loca explicantur & illustrantur.

Wittebergæ A M. DC. LXXXI. in 4.

CUM de indole styli N. Testamenti, ejusque puritate, varii proflent commentarii, tum illud quoque in vulgus notum est, alios post *Erasmum*, viros doctos inventos esse, qui Eiusdem dictioni Græcæ Solœcismos & Barbarismos tribuerent. Horum sententia cum nec solidæ eruditionis gravitate subnitatur, nec utilitatis ac ædificationis quidquam habeat, inter alios eam nuper impugnandam sibi sumisit vir Græcè doctissimus, *Balthasar Stolbergius Græc. liter. in Academia Wittebergensi Professor clarissimus*. Qui dum aliquot illustriora N. Testamenti loca, ab hac profana cavillatione liberat, simul in *Dissertatione sexta* Hieronymi sententiam D. Paulo Cilicismos tribuentis examinat, quâ occasione dicta Apostoli *Coloss. II. 18. Rom. VI. 19. 2. Cor. XI. 9. 1. Cor. IV. 3.* illustrantur.

TELLURIS THEORIA SACRA,

Orbis nostri Originem & mutationes generales, quas aut jam subiit, aut olim subiturus est, complectens. Libri duo priores de Diluvio, & Paradiso.

Londini MDCXXXI. in 4.

Autor operis, docente Epistolâ dedicatoriâ, est *T. Burnetius*, Scriptor Anglicus; qui supra vulgus hominum philosophaturus, & quantum in ornando argumento, utut paradoxo, valeat, ostensurus, omnes, sumptô à primævo Chaos tenerisqve rerum principiis exordiô, naturæ motus & renovationes ad earundem rerum exitum supremum persequi in hac *Theoriâ* proposuit. *Sacram* appellavit, quòd non communem telluris Physiologiam, sed majores mundi vicissitudines, quarum Scriptura sacra meminit, respiciat: alibi, *Historiam Naturalem nascentis & denascentis mundi.*

Tametsi verò duplicis generis mutationes, quas terrarum orbis videlicet aut jam subiit, aut olim subiturus est, promittat; in duobus tamen hisce libris non nisi de primo mutationum genere, quo *Diluvium*, & *Paradisum* retulit, egisse deprehenditur: reliquo, hodiernæ terræ & compagis mundanæ conflagrationem, ultimamqve mundi faciem quod spectat, peculiarem adhuc librum destinavit: & de Diluvio quidem prius agere, quàm de Paradiso, voluit, quod ordo probandi facilius in suâ sententiâ procedat à Diluvio ad Paradisum.

Primô ergo librô, ubi universalis Cataclysmi rationes sic exponere aggreditur, ut quomodo factus ille fuerit, à mente humana possit comprehendi, hypotheseos (quàm firmæ, nos non disputamus) locò ponit, *Diluvium Universale non contigisse simplici inundatione, aut solâ aquarum redundantia, sed accessisse insuper dissolutionem exterioris telluris. & subsidentiam in abyssum magnam.* Quatuor ille sectionibus constat: in *prima* ipsum non modò operis argumentum explicat, sed simul etiam, quò armorum genere susceptam tueri causam velit: Divinis nempe monumentis & ratione naturali, seu cœlesti & naturali lumine; quanquam tutissimum esse ducat, in materia rerum naturalium respicere tantùm conclusiones Scripturæ generales, summas rerum, & receptissima capita; partes verò, modos, & explicatio-

cationes speciales supplendas esse ex observationibus in ratione, scientiis, & experienciâ fundatis. Imò rebus naturalibus investigandis qui unicè incumbunt, iis in sacrarum literarum interpretatione nihil esse admittendum censet, quod evidenter repugnet rationi & observationibus naturalibus.

Principiis probandi constitutis, Noëtici Diluvii historiam ex Sacris repetit, & rationes contra communem explicationem militantes, imò insuperabiles, quas vocat, difficultates adfert, quibus adductum se fatetur, ut Diluvium aliò modò statueret contigisse. Sex enim aut octo Oceanis mari partim, partim aridæ superfusis opus esse, suò quòdam calculò nixus asserit, ut altitudinem maximorum montium mediterraneorum transcendant aquæ: vel, molem aquæ octoduplam totius aquæ in Oceano contentæ necessariam esse, ad inducendum terris diluvium eò modò, quò vulgò intelligi & explicari solet: Tantam autem aquarum vim nusquam in rerum hac natura, neque in regionibus mundi superis & mediis, neque in inferis & subterraneis reperiri posse. Imò si poneretur diluvii tempore adfuisse, an exonerari postea stupendâ aquarum mole terra potuerit, dubitat. Eorum denique exceptiones, qui, ut objectis difficultatibus argumentum hoc expediant, vel ad novam aquarum creationem, & annihilationem confugiunt, vel certos diluvio limites ponere, & particulare facere malunt, diluit.

Alienâ remotâ hypothesi ad propriam convertitur, & quâ occasione in eam descenderit, quidve generatim alii Autores de dissoluta, fracta, & deperdita terræ forma senserint, *Severianus* nempe in *Hexaëmero*, *Postellus* in *Cosmographia*, & ex sacris Scriptoribus *Moses* capite *Geneseos septimò*, *divus Petrus* capite *tertiò* *secundæ Epistolæ*, ut & *Petrini* loci autoritate *motus Augustinus de Genesi ad literam*, fusius exponit.

Sectione secundâ hujus libri, refutatâ inter alia hæresi de tellure æterna & ingenita, probat è Scriptura primùm, hinc è ratione naturali, & quidem à priori, tellurem primævam, sive quæ primùm ex Chao emerfit, 1) alterius fuisse compagis & formæ ab hodierna: 2.) totam fuisse continentem sine maris hiatu: totam levem, & æqualem, sine montibus: totam denique solidam (usque ad abyssum) sine cavernis: eoque 3.) talem & quæ dissolutioni esset obnoxia, & ex cujus dissolutione

soluzione oriretur necessario universale diluvium. Quò loco plura de Chaos motibus, & transformationibus successivis, de gyro abyssi, de ovo antiquorum, quod apud *Orpheum, Aristophanem, Plutarchum, Macrobius* & alios celebratur, quasi per digressionem, adducuntur.

Tertiâ sectione ex hodiernæ telluris forma & facie, & contemplatione cavitatum Subterranearum, Oceani, & Montium, tanquam ex Phænomenis quibusdam & effectis, à posteriori ostendit, regionem exteriorem terræ fuisse reipsâ disruptam & dissolutam eò modò, quò ex causis antea deduxerat.

Ultimâ denique sectione, totius primi libri recapitulationem, cum quibusdam argumentorum Spicilegiis, proponit, nec tantùm ad ea, quæ opponi explicationibus suis possunt, respondet, sed & eorum explicationes, quæ eadem Phænomena ruinis partialibus, terræ motibus, eluvionibus, & subterraneis aquarum attritionibus, vel ignium eruptionibus imputant, refellit. Imò quæ hætenus de terræ dissolutione protulit, ad Planetas etiam & Planetarum maculas, sed non nisi per conjecturam, transfert. Et utinam hæc in parte nihil adhiberetur, quod immotum hætenus discursum mentis, è contemplatione divinorum operum, non cœli solius, sed & terræ, immensam Artificis atque Creatoris sapientiam, potentiam, atque bonitatem æstimantis, labefactet & impediat! Utinam telluris elegantiam, & orbis ordinationem atque perfectionem non ex humani alicujus artificis cerebro æstimaret, mensurâ sanè periniquâ & admodùm fallaci!

Secundus liber, qui de Tellure agit Primigeniâ, & de Paradiso, tribus partibus absolvitur: quarum *prima* præliminaria continet de Phænomenis Paradisi generalibus, & specialibus: *secunda* quæstionem in hoc argumento principalem tractat de Paradisi Loco: *tertia* veterum de Autoris sententiis suffragia collecta sistit. Phænomena Paradisi generalia, id est, quæ reliquus orbis habitabilis cum Paradiso communia, à nostris verò seculis diversa, habuit, primò recitat, & sunt, summa cœli clementia, & æqvabilitas in recenti mundo & in Paradiso: animalium ortus: hominum, quin & cæterorum animalium longævitas: egregia fertilitas soli, morumque & vivendi ratio simplex, quoad victum, habitum, cætera: vita denique facilis & beata, quorum tamen durationem inæqvalem fuisse notat.

Dein monstrat, Phænomena recensita in tellure nostrâ, ut hodie

die constituitur, neque reperiri posse, neque explicari juxta formam & situm hodierni cœli ac terræ, seu, quod idem est, stante hâc rerum compage. Cui contemplationi dum inhæret, simul de vera causa longævitatæ Antediluvianorum: de causis senectutis in genere & brevitatæ hodiernæ vitæ, nec non de machina & constitutione humani corporis, prolixius differit, eorumque opinionem, qui annorum nomine in hoc calculo, menses, sive annos lunares menstruos volunt intelligi, confutat. Nam ex eadem semper naturæ facie, eodem tenore, & perpetuâ cœli clementiâ & æqualitate deducendam esse censet originem atque veram rationem longævitatæ antediluvianæ: vitæ nostræ verò brevitatem ab inæquali anni forma & intemperata vi frigoris & caloris corpus alternatim impetentium, provenire. Hinc propriam hypothesein reassumens, ostendere è diverso satagit, istâ rerum compage, qualem librô primô jam signavit, admiffâ, Phænomena memorata omnia repertum ibidem iri, & quæcunque alia de primævo naturæ statu hæctenus vel certâ ratione, vel historia innotuerunt. Nec tantùm hypothesein suam, præsertim de telluris ad solem situ, non obliquo aut inclinato, sed recto, explicat uberius & ad præsens institutum accommodat; sed ab hypothesei *Cartesii*, de orbe parato & omnibus vitæ commodis instructo otiosè in aëre per multa secula fluitante, etiam discernit: & quamvis eum habeat pro Philosophorum omnium, qui hæctenus floruerunt, principem, aliquot tamen defectibus theoriæ ejus obnoxiam esse, non dissimulat. Objectioni præterea de immodico in tali Sphæra calore, sic occurrit, ut modos adferat varios, quibus temperari solis ille æstus potuerit; causam postea mutati hujus sitûs ex mutato Centro gravitatis arcessit.

Phænomenis Paradisi generalibus aquarum contemplationem subjungit, tanquam Phænomenon speciale, nec ortum solùm & motum, sed etiam exitum aquarum & fluviorum in primigenia tellure explicat. Pro quibus illustrandis, mox de figura ejusdem terræ agit, non accuratè Sphærica, sed ovali & oblonga, deque fluviis, qui statis temporibus inundant. Denique cum scripturarum dictis hæctenus de primi mundi aquis asserta confert, & quæ de constitutione primi mundi ab *Apostolo Petro*: de aquis cœlestibus, de causis Diluvii supernis, apertisque cœli cataractis: de fluviis Paradisi, nec non de Iride, datâ Noë post diluvium in signum ejus nunquam redituri, à *Mose* proferuntur,

runtur, ordine expendit eò fine, ut suæ inde theoriæ Philosophicæ aliquem cum Sacra historia consensum efficiat.

Præliminaria disquisitione excipit *de Loco* aut regione *Paradisi*, cœu argumento hujus libri principali instituta. Postquam enim *Eugubini*, & *Neotericorum*, in *Mesopotamia*, vel alio *Asiæ* tractu *Paradisum* constituentium, opinionem refellit, Propriam sententiam aperit, & situm *Paradisi* in orbe sive hemisphærio non *Boreali*, sed *Australi* (neque enim auferre telluri *Paradisum* voluit, quasi in regionibus aëris, aut in luna quærendus esset) cum ex inspectâ primæva naturæ facie, tum ex nonnullis veterum (quos quatuor classibus distinxit) dogmatis, quæ inde fluxerunt, adstruit: sic tamen, ut non materiam hanc tantum impeditam & vexatissimam, sed & imperfectam ejus cognitionem tandem fateatur.

In postrema libri parte, coronidis loco, Veterum de mundi ortu statuque primævo placita annectit; non in hoc quidem, ut theoriam suam aliorum testimoniis probet; sed ut ingenia aspera & propositorum tenacia, qualia abstractis rationibus difficulter tractari possint, humanioribus argumentis, à consensu gentium. testimoniis veterum, exemplis, & similitudinibus petitis demulceat, animosque in alteram partem nimis propendentes ad æquilibrium reducat. Pro eorum verò numero, quæ tanquam nova & singularia haberi suo in opere possint, postremam partem hanc in quinque articulos distribuit.

Articulò primò suam de *Cosmogonia* sententiam cum *Cosmogoniis* aliorum confert; ac, ne quis clavi ad explicandas *Cosmogonias* Antiquorum necessariâ destituatur, notat primò, Antiquorum *Theogoniam* nihil aliud esse, ac *Cosmogoniam*: & eorum *Cosmogoniam* nihil aliud, ac *Geogoniam*: Secundò, Antiquos omnes, qui originem terræ describunt, ex *Chao* rem deducere: Terriò, *Cosmogonias* Antiquorum non strictè & Philosophicè explicare aut terræ, aut alterius cujuscunque rei formationem, sed generatim & historicè memorare mutationes, quæ advenerunt *Chao*: Quarto, veteribus Philosophis, qui aut Poëtæ fuerint, aut Poëtarum simii, res naturales figuratè exprimere & saltem adumbrare in more esse positum.

A *Cosmogoniis* ergo profanorum, *Orphei*, *Hesiodi*, *Aristophanis*, *Plutarchi*, *Anaxagoræ*, *Achillis Tatii*, *Empedoclis*, *Parmenidis*, & *Ægyptiorum* exorsus, quàm singulorum asserta suæ hypothesei faveant, ostendit.

ostendit. Hinc ad divina transit oracula, quidque de ortu mundi prodant, ex *Genesi Mosis* proponit, ex *Salomonis Proverbiis*, & ex *Jobo*. Supponit verò, ad Antiquorum etiam Patrum testimonia provocans, neque mundum Angelicum, neque hujus mundi partes & regiones superiores, in mundo Mosaico comprehendi; quippe quæ eidem præextiterint per ignota secula; sed illas tantùm naturæ partes, quæ ex terrestri Chao educi potuerunt. Quod ut faciliùs obtineat, opinionem, quæ omnia propter hominem esse facta asserit, non de toto universo exponit, sed de nostri solius mundi ambitu: Cosmopœiam dein Mosaicam cùm primò, tum *secundo capite Geneseos* expressam contemplatur, & ab hac ad illam, quæ à *Salomone*, & *Jobo* memoratur, gradum promovet.

Secundò articulò, antiquam doctrinam inter Christianos de sublimi Paradisi loco contemplationi suæ conformem esse probaturus, parum quidem sibi lucis ex *Homero* pollicetur, pensiles Alcinoi hortos recensente: ex *Hesiodo*, Hesperidum hortos ultra Oceanum locante: ex *Platone*, æthereæ cujusdam terræ mentionem faciente; apud Patres tamen, ut & sequioris ævi Doctores Christianos sententiam de sublimi loco Paradisi receptissimam esse, allatis eorundem testimoniis evincit.

Tertiò articulò, assertam novitatem montium, maris, & insularum non repugnare veterum placitis, duplici ratione, apertis scilicet verbis, & consequentiarum nexu ostendere conatur. Nam eam in rem loca ex *Historia Scholastica*, *Glossâ ordinaria in Geneseos septimum*, ex *Alcuino*, *Rabano Mauro*, & ex *Beda* profert; & ex eo, quòd mundum antediluvianum ἀνομβρον, sive impluvium dixerint, hunc in modum arguit: *Ubi nulla pluvia, ibi nulli montes, ubi nulli montes, ibi nullum mare: ubi nullum mare, ibi nulla insula: igitur, ubi nulla pluvia, ibi nec montes, mare, aut insula.*

Articulò quartò, quod de figura telluris primæ oblongâ & ovatâ dictum, nec id autoritate veterum destitui, ex eorum svadet sententia, qui sive Scaphæ, sive Cylindri, sive nucis pineæ formam ei tribuerunt; præterquæ *Parmenidem*, testes hujus rei citat antiquissimos naturæ mystas ex *Philosophia Orphica*, *Phœnicia*, *Ægyptia*, *Persica*, & aliorum. Quâ occasione rursus in contemplationem doctri-

næ de Ovo mundano dilabitur, ex ea cum figuram mundi, tum formam internam & modum originis derivans.

Quintò denique articulo, testimonia veterum, *Diogenis, Anaxagora, Empedoclis, Leucippi, & Democriti*, de mutato telluris situ exhibet; & quod ante hanc mutationem non alium, quam rectum terræ situm; eoque æquabilem totius anni revolutionem, sine veris, æstatis, autumnus, & hyemis vicissitudine, agnoverint, edisserit, totamque suæ hypotheseos cum veterum dogmatis contentionem sic concludit, ut Autores Antiquos non tanquam iudices à sese appellatos, sed velut testes honorarios adductos fuisse, protestetur.

Totius tandem libri Conclusio Providentiæ Divinæ Systemata Majora & Minora, intuitu mundi ideæ variantis distincta, enumerat; & quid hætenus in duobus hæc libris præstitum, paucis repetit, quidque sit in tertio sperandum nobis pollicetur.

*De la Guérison des Fieures par le Quin
Quina,*

i. e.

*De Curatione Febrium per Corticem Chinæ
Chinæ.*

à Paris, 1680.

Corticis Chinæ Chinæ seu Peruviani usus per 30. circiter annos Europæis cognitus fuit, à nonnullis Practicis commendatus, ab aliis suspectus maximè redditus. Anonymus ergo hic Scriptor, cum observavit, tanto annorum decursu, nihil vel in vegetabilis hujus febrifugi præparatione, vel exhibendi modo, à quopiam immutatum fuisse, nisi quòd Medicus quidam Londinensis (*Sydenham in tr. de Morbis acutis*) illud non mox ante paroxysmum, ut hætenus factum, sed apyrexias potius tempore, propinandum esse, evicerit: asserere non dubitat, si circumstantiæ necessariæ hætenus accuratiùs fuissent annotatæ, plus emolumenti ex hoc remedii genere in ægros fuisse redundaturum. Hinc quatuor præprimis in tractatulo hoc exponenda suscepit, sc. diversas Chinæ Chinæ præparationes, ejus vires atque effectus, modum illa utendi in febribus cunctis, & tandem, quæ ad-

versa-

versariorum objectionibus satisfacere possint. *Primum* quod attinet, variè quidem medicamentum illud, sine virium castratione, præparari posse, fatetur; in omnibus tamen compositionibus ab hoc, tanquam basi, potissimam febribus medendi potentiam esse petendam, reliquaque admixta saltem ejus activitatem juvare: adeoque ex his talia seligi, quæ illam non impediunt, ipsum verò corticem in proportionata dosi, de qua inferius, præscribi debere, monet. Quo facto propinari posse ait hoc remedium, vel in forma solida, sc. Boli aut Extracti, vel in liquida, nempe Tincturæ & infusi. In infusis describendis paulò prolixior observatur, parandis vel cum potulentis ordinariis, vel cum decocto hordei aut aqua appropriatâ, aliquid Centaurii minoris, ligni sassafras, baccarum juniperi, &, pro extractione accelerandâ, tartari, salis centaurii minoris, aut salis armoniaci addendo: ita tamen, ut quod cum musto factum, ratione fermentationis supervenientis, reliquis præparationibus cunctis anteponat, proximum verò locum vino medicato concedat. *Alterum*, nempe virtutem dicti medicamenti hujusque ætiologiam dum explicare fatagit, præliminariter de natura & causa febrium differit, quarum illam ebullitionem massæ sanguinis præternaturalem, hanc non bilem, ut multis visum, sed fermentum acre sive acidum pronunciat. Cùm autem cortex ille particulis penetrantibus atque amaricantibus, unâ cum asperitate leviter adstringente, polleat, vim ejus penetrativam atque incidentem fermentum dissolvere ac dissipare, ac humorum coagulationi resistere, stypticitatem verò moderatam eorundem ebullitionem præternaturalem compescere, simulque partes solidas, quibus fermentum illud aliquid noxæ impresserat, roborare docet. Adeoque concludit, omnium tam continuarum, quam intermittentium, febrium fermentum, utpote unius ejusdemque naturæ, paucis saltem circumstantiis exceptis, hoc remedii genus debellare ac destruere, illud sc. alterando ac naturam in ejus excretionem, per vias modò sensibiles, modò insensibiles, juvando, idque eo potentius, quod reliqua ingredientia commendata corticis febrifugi activitatem intendunt. Nec inutile putat, remedio huic aliquid Laudani opiatum admiscere, præprimis si paroxyfmi febriles vehementiores fuerint: cùm hoc nimiam humorum ac spirituum turgescientiam compescat, ratione sui amaroris febrile fermentum obtundat, ac per sudorem atque insensibilem

bilem transpirationem dissipet. De cætero hoc peculiare quoque Cortici Peruviano testatur, quod potissima febrium symptomata, v. g. inflationes atque tensiones abdominis dolorificas, viscerum infarctus, anorexiam & cruditates ventriculi, alvi fluxus similesque turbas simul cum febre tollat, & quidem hoc pariter ratione suarum superius recensitarum qualitatum. *Tertiâ* hujus tractatus parte modus hoc medicamine utendi proponitur, ubi, postquam à Venæsectione in plethoricis & in quibus ebullitio sanguinis nimia, ac catharsis, primarum viarum evacuandarum gratiâ, leniore initium curationis faciendum esse, dixerat, & diætam cuilibet subjecto & febre appropriatam commendarat, pro diversa paroxysmorum vehementiâ, ac ratione symptomatum, temperamenti, sexus similiumque circumstantiarum medicamenti dosin, assumendi frequentiam, vehiculum &c. mutare jubet. Hinc genuinum & legitimum antifebrilis hujus usum in febribus, tam intermittentibus quam continuis, malignis æque ac symptomaticis, explicat, & quidem, si sub forma vini medicati illud propinetur; licet ad eandem normam cæterarum formularum applicatio disponi valeat. In febribus intermittentibus & harum potius principio, medicamentum hoc non sub initium, sed finem paroxysmi exhibet, nec in hoc ratione destitutus, & quidem partitis vicibus, usque ad ingruentiam subsequens accessus: repetendo illud singulis apyrexibus, donec paroxysmi cessent, quod brevi contingere spondet; ita tamen ut ad minimum corticis drachmæ sex vel Unciæ una cum dimidia interim in infuso consumantur, hujus verò singulis dosibus Unciæ quatuor circiter hauriantur, imò, pro recidivâ præcavendâ, ejus usus per octiduum, & quod excurrit, finita febre, continuetur. In febribus continuis, post universalia pariter præmissa, febrili turgescentiâ potius aliquantum subsidente, & quidem in minore dosi, Chinam Chinæ, si sc. cum vino infusa fuerit, exhibet: Sin verò cum decocto hordei & absque vino, mox in principio quoque & loco potus ordinarii. In febribus lentis & symptomaticis, nisi hæc inveteratæ admodum & à visceris nobilioris singulari vitio dependeant, eandem, ac in continuis, utendi rationem suggerit, quò nimirum fermentatione aliquo modo sedatâ facilius postmodum febrium ejusmodi causis mederi liceat. Post febres cum decubitu seu affluxu humorum, v. g. pleuritidem, contra malignas quoque, quarum

rum fermentum acrius & activum tantum magis supponit Autor, singularem etiam hujus specifici efficaciam deprædicat, quatenus non saltem dictum fermentum illud obtundat, sed ad diaphoresin quoque disponat. Post usum denique ejus & febre sublatâ, purgationes leniores & repetitas commendat, purgantia cum cortice hoc febrifugo combinando. *Tandem & quarto* objectionibus tribus solennioribus, quas contra usum hujus remedii movent, respondet. Quarum prima, quod hoc nullam evacuationem sensibilem præstet, adeoque nec causam morbificam, nec recidivæ metum, tollat; altera, quod calidius illud sit, & cum calidis, v. g. vino, ut plurimum propinetur, hinc æstum potius febrilem intendat, quam imminuat; tertia, quod ejus usum recidiva crebrius excipiat. De cætero non dubitat Noster, pro aliorum quoque morborum, ab acido fermento emergentium, v. g. affectionis hypochondriacæ, hysteriæ, obstructionis lienis, evacuationum solennium suppressionis, medela hoc remedii genus, per experientiam propriam commendare, adeoque ad Experimenta ulteriora, in his similibusque pathematis adornanda, potissimum cum nullum periculum usui hujus corticis subsit, hortatur.

THOMÆ SYDENHAM MED. D. EPI-

stolæ Responsoriæ duæ: 1. de Morbis Epidemicis

ab anno 1675. ad 80. 2. de Lue Venerea.

Londini in 8. an. 1680.

Occasione observationum, circa morborum acutorum, & præsertim Epidemicorum historiam & curationem, ab autore olim editarum, *Robertus Brady*, Med. D. Cantabr. literas ad eundem dedit, in quibus tria postulat. 1. ut, si quæ restent observationes febrium annorum nuperrimè elapsorum, easdem communicare, 2. usum corticis Indici, circa febrium curationem exponere, 3. Rheumatismi citra sanguinis copiosas profusiones curam, explicare velit. Quæsitis his in primâ Epistolâ Responsoriâ satisfacit Autor: & quidem quoad prius istud, observat, anno 1676. morbillos, & hinc exeunte æstate choleram, gravioribus convulsionibus comitatam sævivisse, non nisi auctâ, & crebrius repetitâ dosi opiatorum curabilem. an. 78. epi-

epidemicè admodum fuisse grassatas febres intermittentes, speciatim tertianas & quotidianas, easque facilimè in continuas degenerantes, & loco intermissionis, saltem remittentes: anno 1679. easdem febres immanissime debacchatas fuisse, donec mense Novembri tussis epidemica, convulsivæ puerorum tussi similis, suborta fuerit, per V. S. & Catharsin repetitam, ac Vesicatorii ad nucham applicationem, profligabilis. Quoad quæsitum alterum febribus istis intermittentibus quibusvis, etiam continuis redditis, ceu probatissimum convenire remedium asserit Corticem istum peruvianum: argumenta, ob quæ quibusdam malè audiat, ceu vana rejicit: & ex eo, quod minus opportunè ægro ingeratur, nec sufficiente dosi propinetur, quicquid cortici imputatur, accidere asserit. Unde non ante paroxysmos, more vulgari, sed post eosdem, atque adeo diebus vacuis, sedulo, & auctâ insigniter dosi exhibendum eundem monet. Quoad 3. denique, Rheumatismum loco V. S. diœta simplici admodum refrigerante, & mediocriter nutriente, æque feliciter profligari posse, speciatim sero lactis, usu ejus per aliquot dies continuato, & quidem in subjectis junioribus, macilentis, & diœtâ minus lautâ utentibus, affirmat, id quod observatione notabili in plenioram rei fidem confirmat.

Cùm porrò autor simile opus de morbis chronicis promississet, hujus promissi memoriam ipsi refricuit *Henric. Paman* D. Med. missâ ad eum epistolâ, & ut in arrhabonem reliquorum Luis veneræ curationem explicaret, ab eo petiit. Satisfacit huic Autor in Epist. II. & præmissis quibusdam de ejus origine & propagatione, ipsam curandi rationem succinctam & perspicuam, facillimamque suggerit. Quoad originem, arbitratur, luem hanc esse morbum endemicum regioni cuidam Nigritarum *Guinea* conterminorum, à cujus Incolis, ut sibi pro mancipiis inservirent, emptis Hispani infecti, primi morbum in Europam intulerint. Propagationis rationem facit duplicem, per generationem & per contactum mollioris cujusdam partis, qui maximè fiat in coitu. Attamen & nutrices ab infantibus inquinari, affirmat, & ipsos infantes, præ adultis, ob laxiorem & rariorem corporis habitum facilius infici, adeò ut simplex infantis cum infecto concubitus, illum contagio contaminare valeat. Hinc progressum Luis juxta symptomatum seriem persequitur, & tandem curandi

curandi rationem duplicem docet: 1. quando adhuc intra gonorrhœæ virulentæ terminos consistit. 2. quando ulteriori progressu, totum jam corpus occupavit. Gonorrhœæ curam principaliter per cathartica, eaque diutius continuata instituit, quæ inter, pervicaciori in malo, turbith minerale ad gr. viij. extollit. Ipsam vero luem, altius ubi intra corpus penetravit, per salivationem cum hydrargyro, aggreditur, ceteram unicam extirpandi hujus morbi rationem: ut ut Mercurium, non secus ac decocta lignorum, non vi specificâ sive alterativâ simpliciter, sed saltem communi evacuativâ, hîc produsse asserat. Provocat eam litu simplici ex axung. porcina cum Mercurio vivo, & debitum ejusdem regimen, si forsan hypercatharsis superveniat, aut salivatio minus procedat, aut hæc excedat, &c. unâ subjungit.

JOH. GEORG. GREISELII, D.

*TRACTATUS MEDICUS, DE CURA
Lactis in Arthritide.*

Budissin 12. Anno M DC LXXXI.

Cum scandalum Medicorum Podagra audire soleat, siquidem tot eorumdem moliminibus contumaciter nihilominus reluctatur, posthabitis generosioribus ac fortioribus Pharmacis, ad mitiora Dietetica auxilia accessum facere Medici nonnulli instituerunt. Hæc inter Lactea Diata primatum obtinet, de quâ ritè in Podagrâ administrandâ Autor hujus scripti tractat: Lactis Naturam primùm explicando, & ejusdem pro Podagrâ debellandâ usum, tam rationibus illustrando, quàm exemplis confirmando. Specialis contentorum enarratio, ex priori editione desumpta, videatur in Miscell. Acad. Nat. Cur. anno 1. obs. 141. p. 312.

EHRENFRIIDI HAGENDORNII

*CYNOSBATOLOGIA, AD NORMAM
Academie Natura-Curiosorum adornata.*

Jenæ 1681. in 8.

Idem hujus tractatus autor est, qui ante triennium circiter de Terra Catecha sive Japonica scripsit. Præsentem materiam ita tractat, ut post Onomatologiam Cynosbati, ejus Physiologiam seu ve-

getandi rationem tradat : & quidem tam in genere , ex hypothesi *Dn. Grevv*, ubi de forma, loco natali, communi æque ac proprio sive specialiori, de ejus speciebus & longævitate differit; quàm in specie i.e. in partibus ejus singulis sc. in radice, trunco, foliis, floribus, baccis, arillis, lanugine, spongiis, harumque vermiculis. Occasione Radicis hujusque succi nutritii, qui per hujus orificia frutici communicatur, quomodo dispensatio ejus contingat, disquirat, partimque suctionem, partim pororum habitudinem, partim pulsionem, cum foliis aërisque motu admittit.

In florum antheris quod observatur, alcohol coloris crocei sulphur vegetabile pronunciat, hujusque occasione alcohol liliorum alborum in urinæ suppressione, & summitatum pini in phthisi magnarum virium perhibet.

Dum de arillis sive acinis agit, hos elychni flammæ expositos, ratione medullæ oleaginosæ ignem promptissimè concipere & in flammam cœruleam se diffundere propriâ observatione testatur.

Lanuginem, quæ arillos ipsamque baccarum pulpam crinosa veste obvelat ac succingit, ubi considerat, quæ ratione cuti prurimum, lingvæ verò saporem diutiùs inhærentem hancque vellicantem inferat, quærit, ac utrumque à fibrillarum ejus textura acuminata seu harum cuspidulis dependere suspicatur: Hinc de natura Moxæ, Lanuginis illius Japponicæ, cujus usum causticum in Podagra curanda aliàs deprædicant, differit, simulque huic succedaneum quoddam ex gossipio nitrato producit.

Songias Cynosbati muscum quendam comosum vocat, in cuius meditullio callosa & cavernosa substantia contineatur, verminosæ certæ progeniei receptaculum. Alveolos hujus meditullii ovulaputat, in quibus, tanquam matrice, vermiculi illi generentur, quorum formam per microscopium observatam ac figuris expressam describit, ac ovulorum illorum ortum rimatur. Vermiculos hos per tempus hybernum intra alveolos suos latitare, vernoque demum, postquam in musculas seu cantharidulas abierint, eosdem, hætenus quidem præduros, nunc verò per nives & pluvias friabiliores redditos, erodere atque effringere, docet.

Quibus absolutis præparata pharmaceutica cynosbati hujusque partium recenset, & quidem tam usualium, quàm singularium
& horum

& horum conficiendorum modos describit. Hinc ejusdem Cynosbati usum therapeuticum sive medicum, ac tandem œconomicum tradit.

PHILOSOPHIA NATURALIS,

Auctore VVOLFERDO SENGUERDO,

Philosophiæ Professore.

Lugdun. Batavor. anno 1681. in 4.

Auctor Prælectiones suas Physicas in Academiâ Lugduni Batavorum anno 1680, habitas, pluribusque Experimentis non exili pretio comparatis illustratas, in compendium hoc redegit. Ipse nulli sectæ addictus, inter Cartesianos & Democriteos modernos medius, hypotheses ad effectus naturales demonstrandos ingeniosè accommodavit.

Parte I. De Principiis & Affectionibus generalibus Corporum agens, inter cæteras demonstrationes duas memorabiles habet. Una Ostendit causam arctissimæ connexionis hemisphæriorum multa vi & pondere, indissolubilis, quam magna cum verisimilitudine ingeniosi viri nuper gravitati aut pressioni aëris adscripserunt, esse impeditum circulum & successionem corporum, qualis in omni motu datur. (p. 45.) Altera probat liqvores adscendere descendereque, vel etiam hære in tubis retortis non ex aëris pressione, quam itidem allegant recentes Philosophi, quoniam liqvorum per tubum retortum motus procedit, ubi nulla datur aëris pressio, sed ipsam gravitatem liqvorum efficere phænomena (p. 63.)

Parte II. de Mundo & Situ Corporum ac de Corporibus cœlestibus in specie, Systema Tychonicum amplectitur. Cometas propriâ & nativâ lucere luce opinatur ex cœlesti substantiâ genitos; modos generationis & desitionis varios speculatur (p. 149.)

Parte III. de Corporibus sublunaribus vitâ carentibus tractans Aëris gravitatem & vim elasticam repetitis experimentis nuper repertis confirmat, meteororumque generationem explicat: Dein Globum Terraqueum considerat ejusque partes præcipuas, Aquam, Ignem & Terram cum corporibus terrestribus, quæ vulgo mineralia vocant,

& singula quidem hæc tum quoad internam constitutionem, tum quoad effectiones suas expendit.

Parte IV. De viventibus in Plantas & Animalia distinctis, ostendit, ut ad plantarum productionem requirantur particulæ majores aëreæ, quibus deficientibus semen non pullulat, ut plantæ primò erumpant ex semine veluti ovo quodam, ut accrescant & ramulos forment, ut flores, fructus & semina proferant, ut per radicem ramulorum in terram inflexione, eorum à matrice separatione & terræ impositione, suctione, insitione, oculatione aliterque multiplicentur.

Tandem de Animalium differit semine, Generatione, Respiratione (nec aqvatilibus prorsus deneganda) Fame & Siti, Nutritione & Accretione, Motu, Sensibus.

NEPOS SAXONICUS (der Sächsische Nepos.)
A JO. GEORGIO WILCKIO compositus.

Lipsiæ ap. Joh. Frideric. Gleditsch Bibliopolam, A. 1682. in 8.

ET si operæ pretium facturus sit non leve, qui Serenissimæ Domûs Saxonicæ res illustres, justò ordine ex diversis scriptorum monumentis collectas, in unum historiæ corpus redigere instituat; tamen etiam eorum opera non contemnenda est, qui ob alias causas, diversas illius historiæ partes, insuper habitâ temporis ratione, in usum juventutis exponere aggressi sunt. Id quod fecit nuperrimè *JOH. GEORGIUS WILCKIUS*, *Illustris Scholæ Misenenfis Rector, vir Clarissimus*. Ipse enim, ut unâ operâ pubem Scholasticam assuefaceret puriori Latinitatis sermoni, & simul Heroum Saxonorum illustri notitiâ eandem imbueret, singulari curâ & studio *Nepotem Saxonicum*, Germanico idiomate composuit. In quo juxta bonæ imitationis regulas ostendit, ut memorabilia inclutæ gentis Saxonicæ exempla pura ac tersâ Æmilii Probi seu Cornelii Nepotis phrasi describi, atque simul discipulis in Scholâ, historia Saxonica familiaris reddi queat. Quod genus imitationis ut virile omninò est; ita Autor doctissimus librum hunc non dubitavit illustri quasi antepagmento ornare; orationem puta panegyricam ad Serenissimos Du-

ces Sax. Juventutis Principes Augustæ spei præmissam. Quæ multa ἀξιωμακρόνευτα de Heroibus Saxonis commemorat atque oratorum more illustrat.

VOYAGE d'ITALIE CURIEUX ET NOUVEAU
à Lyon. 12. Iter Italicum novo & accurato studio
adornatum. Lugduni 1681.

Auctorem hujus libelli Præfatio indicat esse *Huguetanum* Lugdunensem Advocatum: qui è peregrinatione Italicâ redux, regionum, urbium, portuum, hortorum, monumentorum & aliarum observatu dignarum rerum historiam, prout quævis se oculis ipsius obtulit, in literis misit, & quædam ab aliis non observata exhibuit. Quibus *Jac. Sponius* Med. Doctor Lugdunensis, vir celeberrimus, duas adjecit appendices: quarum alterâ Catalogum palatiorum, ædium sacrarum, vinearum, bibliothecarum, pinacothecarum, & hujusmodi aliarum, quæ hodie Romæ visuntur, præstantissimarum rerum, clarorum item eruditione virorum, qui ibidem hodie vivunt, recensum exponit; alterâ universæ Italiæ præstantium Virorum, qui doctrinâ aut artificii inclaruerunt, & vel hodiernum vivunt, vel paucos ante annos diem suum obierunt, conspectum exhibet: quem maximam partem è *Gregorii Leti Italiâ regnante* petiit.

TRAITÉ DE L'ORIGINE DES NOMS
& des surnoms, par Messire Gilles Andre de La Roque.

Tractatus de origine nominum & cognominum,
autore Wilh. Andreâ Roqvio. à Paris 12. 1681.

Hæc pars est majoris Operis, quod molitus est autor *de Insignibus Gentilitiis*, quod trecentis capitibus absolvi in Præfatione indicat. Nimirum quum ad artem explicandorum insignium, quam *Heraldicam* vocant, cum primis pertineat intelligere rationem nominum & cognominum, eam in libello hoc persequi propositum sibi habuit: siquidem diversitatem eorum, proprietates, mutationesque tam apud Veteres quam hodie apud Gallos, Hispanos, Anglos, Germanos, Polonos, Svecos, Danos, Italos, aliasque gentes, exponit: Ordinum item seu So-

cietatum illustrium tam Ecclesiasticarum quam Secularium ortus & autores recenset; & alia quæ eò spectant ex historiâ priscâ & hodiernâ illustrat, variasque jucundas, quæ circa nominum vel impositionem, vel expositionem, vel mutationem oriuntur, quæstiones tractat.

SOMNIA QUINQUAGINTA FR. MACEDO, in Itinerario S. Augustini post baptismum Mediolano Romam: excutiebat levi brachio P. Fulgentius Fosseus Augustinianus S. Theol. Prof. ad Reverendissimum ac Sapientissimum Patrem D. Joannem Mabillon Congreg. S. Mauri Ord. S. Benedicti. Lugduni Batav. 4.

EMiserat in publicum de *Incarnationis Mysteriorum* opus Franc. Macedo, adjectâ ad calcem prolixiori disputatione *contra monachatum S. Augustini*, cum Appendice *Itinerarii Augustiniani*. In quo cum asserat, Augustinum illicò, postquam susceperat baptismum, anno ætatis trigésimo tertio, Mediolano Romam profectum, nec Centum cellis commoratum fuisse, & natum A. 355. baptizatum A. 388. mortuum A. 431. aliaque complura de Augustino ejusque matre, baptismo, Episcopatu &c. asserat, Forseus refellit omnia, & somnia esse ex eburneâ Pennoti *Historiæ Tripartitæ* portâ quæ prodierint, confirmat. Titulus locum impressionis Lugdunum Batavorum profert, sed typus indicat Parisiis libellum hunc fuisse excusum.

**EXCERPTUM EX EPHEMERIDIBUS
ERUDITORUM PARISIENSIBUS.**

NOUVELLE CONSTRUCTION DES

Equations completes de deux Dimensions,

par M. l'Abbé de Catelan.

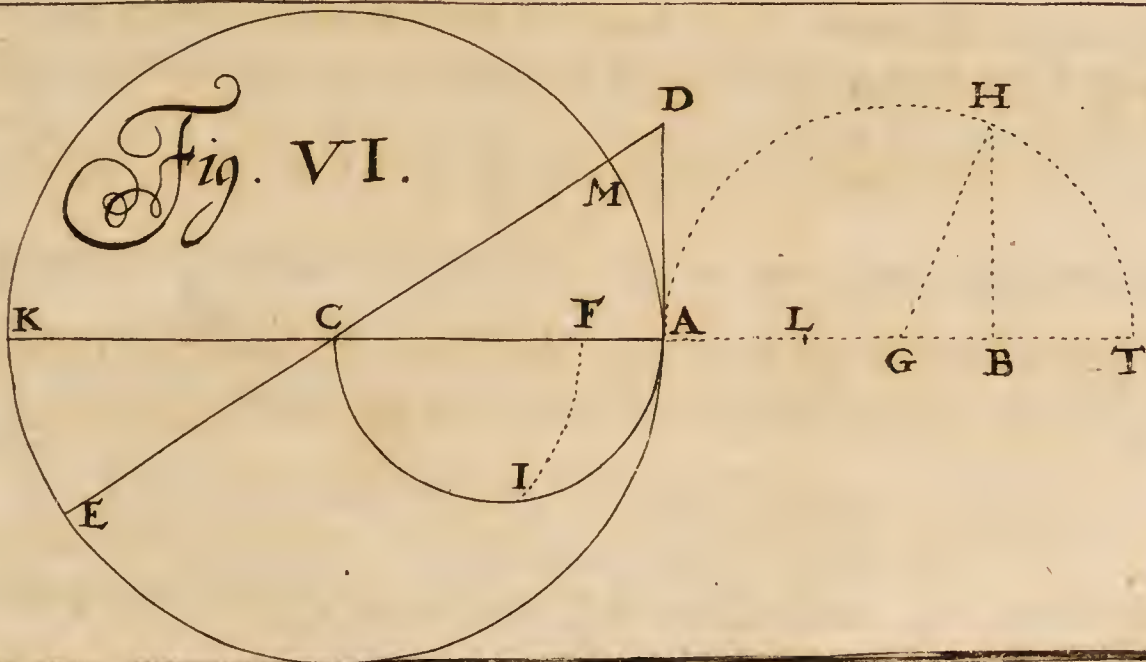
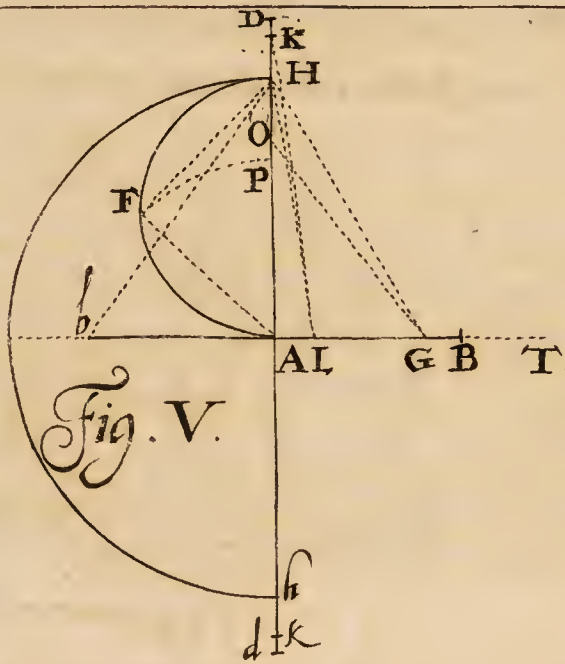
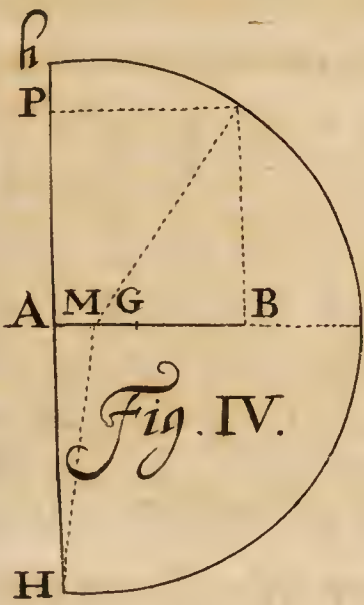
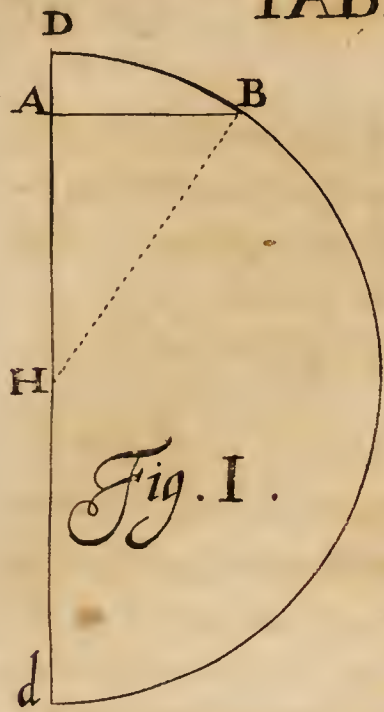
i. e.

Nova Constructio Æquationum completarum, duarum Dimensionum, per Dn. Abbatem Catelanum.

Ex Diario XXVII. 1. Dec. 1681.

Proponit hic *Autor*, sequentem novam Constructionem completarum Æquationum, duarum dimensionum, quam simpliciore & generaliore Cartesianâ profitetur.

Omnes

Omnes Æquationes duarum dimensionum ad quatuor species reducuntur, duabus formulis generalibus, yy aut $by = Zz \mp az$, & yy aut $by = az - zz$, comprehensas, quas idem Autor hoc modo construit: *Fig. I. II. III. IV.*
 Ductis duabus lineis rectis indefinitis, BC & DE, (juxtâ Schema Ephemeridum: in Figuris autem adjectis sufficiat lineas AB, AH, acceptas esse; BC enim & DE, nec commodum exhibere, nec necessarium visum fuit) in puncto A se interfecantibus, in unâ harum, ex. c. DE, ex puncto intersectionis accipit partem AH, æqualem semissi lineæ datæ a, & in alterâ BC, partem AB, æqualem longitudine ipsi y. Porro si Æquatio *F. I.* sit yy , pro primâ formâ, circulum centro H, intervallo HB; & pro secundâ, alium centro A & intervallo AH, describit, intra cujus circumferentiam paralleliter transfert lineam AB (ad P: quo factò Radix *F. II.* z pro primâ formâ (Fig. I.) emergit $\frac{AD}{Ad}$; pro secundâ, PH, & Pb.)

At quando Æquatio est by : abscissâ ex extremitate B, de lineâ *F. III. IV.* AB, parte BG, æquali datæ lineæ b, quam minimam supponit duarum y & b, differentiam earum GA bisecat in M: post, pro primâ formâ, *F. III.* factò rectangulo MAHL, centro L, intervallo LB, circulum describit; *F. IV.* è contra, pro secundâ formâ, immediatè centro M intervallo MH, alium describit, intra cujus circumferentiam uti priùs (in Fig. II.) transfert totam AB. Æquationis Radix z est perpetuò AD (Ad) in primâ formâ, & PH (Pb) in secundâ, quando linea AB aut y minor est radio AH aut $\frac{a}{z}$, aliàs enim Problema est impossibile.

Demonstratio hujus fundatur in naturâ circuli & proprietate chordarum intra circumferentiam se mutuò secantium; unde etiam dependet constructio Æquationis by vel $yy = zz$, qui non nisi particularis casus est præcedentis constructionis, & de quo non est facienda regula generalis, quia rarò magnitudo $\frac{a}{z} \mp by$ aut yy , rectangulum, aut quadratum perfectum est, nec ad lineam rectam reduci potest, nisi descriptis certis triangulis similibus, quæ constructionem intricatam reddunt.

Huc usq; textus Diarii Gallici, cui tamen intra parentheses aliis literis, quæ ad explicanda diagrammata deesse videbantur, adjecimus. Schematismum verò Ephemeridum Gallicarum immutare tantisper & in qua-

in quatuor peculiare distribucere neccssum nobis fuit, ut constructioni suæ constaret integritas. Nam & binarum formularum Æquationes, nisi immutatis textûs literis, duobus diagrammatibus exhibere non licuit; nec litera Exemplaris Gallici mentem Autoris ubiq; exprimebant satis: cum & primo Schemati circulus intervallo HB ductus deesset, & in altero (quod & ipsum circulo ex M, intervallo MH, ducendo, destitutum) recta AB major ipsâ AH applicationem redderet impossibilem.

Adjunximus autem Figuram Vtam, quâ unicâ omnes Æquationum memoratarum formule comprehenduntur; methodo à Laudati Domini Catelani non multum absimili. In eâ

$AH \} = \frac{a}{z}$	$AD \} = bH$	$AG \} = \frac{y + b}{z}$	$FA = AP$
$Ah \} = \frac{a}{z}$	$Ad \} = bH$	$LB \} = \frac{y + b}{z}$	$GH = LK$
$AB \} = y$	$BT \} = b$	$AL \} = \frac{y - b}{z}$	$LH = GO$
$Ab \} = y$	$GL \} = b$	$GB \} = \frac{y - b}{z}$	$AK = Ak$
$FH \} = y$			

Unde si fit	$\left\{ \begin{array}{l} yy = zz + az \\ yy = zz - az \\ yy = az - zz \\ by = zz + az \\ by = zz - az \\ by = az - zz \end{array} \right.$	Radix z emergit	$\left\{ \begin{array}{l} HD. \\ Hd. \\ HP. \\ Ph. \\ KH. \\ Hk. \\ HO. \\ Oh. \end{array} \right.$
-------------	---	-----------------	---

Huic, Fig. Vtâ, Cartesianam subjungimus methodum: cui, ne quid circa Æquationes, quarum una pars est by, deesset, media, inter b & y, proportionalis inventionem, quam superfluum duxit Cartesius, adjecimus; ut positâ AB=y, & BT=b, BH fiat = AD: Æquationum radicibus, per rectas DM, DE, AF, FK, exhibitis. Hec autem, an Dni Abbatis constructio, simplicior sit, Lectoris esto decernere: nobis, Dominum Catelanum suæ, ex cognatione, quam cum solutionibus solidorum per Circulum & Parabolam habet, universalitatis suffragium præ Cartesianâ tribuisse, dum Ipse de hac re forte certiora predat, conjectasse suffecerit.

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Aprilis, Anno MDC LXXVII.

SYNTAGMA INSCRIPTIONUM ROMÆ

veteris: quas collegit & Commentariis illustravit THOMAS REINESIUS. Opus posthumum.

Lipsiæ, sumptibus Jo. Fritschii hæredum & Jo. Frid. Gleditsch.

A. 1682. fol.

Postquam JANUS GRUTERUS, sub initium seculi hujus, vastum istud & æternum INSCRIPTIONUM Opus, Scaligeri & Welferi auspiciis, aliorum autem eruditione clarorum Virorum ope & consilio, in certas Classes dispositum evulgasset: multa reperta sunt Romæ & alibi Monumenta, isti inferenda, si antè oculis hominum exposita & observata fuissent, quàm Iste suum Opus verè incomparabile publicæ exposuisset luci. Hæc igitur novissimè reperta, & variè hinc illinc dispersa, summo studio, partim ex editis ab isto tempore Doctorum Virorum: Aringhi, Aventini, Barthii, Bosii, Boldonii, Capacii, Chifletii, Chorieri, Freheri, Grasseri, Gutherii, Lazii, Liceti, Lipsii, Manutii, Meursii, Palermi, Panvini, Pighii, Pignorii, Resendii, Salmasii, Savaronis, Schotti, Seldeni, Servii, Sirmondi, Sorbierii, Tomasini, Tristani, Valesii, Ursati, Vossii, Welferi aliorumque literis clarorum hominum Scriptis; partim Amicorum eruditorum: Bartholini, Bullialdi, Graevii, Gronovii, Heinsii, Holstenii, Lambecii, Langermanni, Monavii, Naudæi, Opitii, Parei, Piccarti, Puteani, Rhodii, Ruperti, Scriverii, Sponii, Volcammeri, Vorstii epistolis, horum ope & suggestione adjutus collegit, & eadem, quam Gruterus tenuerat, ratione digessit THOMAS REINESIUS. Commentationibus etiam necessariis adjectis, & noviter prolatas Inscriptiones, & complures, quas Gruterus aliive antea exhibuerant,

rant, illustravit, ex obscuris perspicuas, ex mutilis integras, ex depravatis correctas exhibens: adeò ut multa ex hoc Syntagmate lux Gruteriano Operi & pluribus vetustis Monumentis aliis inferri intelligendum sit.

Instituerat quidem primùm Autor Inscriptiones quasdam à Grutero publicatas, non minus indoctorum marmoratorum culpâ, quàm incuriosorum descriptorum negligentia, temporis etiam vitio, corruptas & depravatas emendare, quibus libro Commentario illustrandis inter magistratûs, quem Altenburgi gerebat, munia, & curas officii medici, quam artem per annos paulò minùs quinquaginta publicis stipendiis fecerat, insudabat: sed dum isti intendit Operi, natum ipsi consilium, illas, quæ Grutero visæ non essent & præteritæ, colligere, earumque velut novarum accessione Opus ingens & admirandum locupletare & supplere; has autem noviter repertas dum illustrat, iis simul quas Gruterus attulerat, lucem inferre. In quo proposito ita profecit, ut earum partim è manibus Amicorum acceptarum, partim è libris diversorum argumentorum & idiomatum excerptarum insignem copiam acquisiverit, è quâ Gruteriani in Operis modum dispositâ *Syntagma* isthoc constipavit. In quo ordinem fecutus est, qui Scaligero & Grutero, dum is vastum suum Opus concinnabat, placuerat: nam *viginti Classibus* omnes, quas vel in libris reperit, vel ab Amicis transmissas accepit, Inscriptiones complexus est. Ac *prima* quidem Diis dedicatorum, templorum, aliorumve locorum sacrorum & sacrificiorum; *secunda* Operum & locorum publicorum; *tertia* Cæsarum, Imperatorum, Augustarum & Regum; *quarta* Annalium, Actorum & Historiarum; *quinta* Sacerdotum, Flamini, Pontificum, Augurum, Ministrorum sacrorum, Ludionum, & his adfinium; *Sexta* Magistratuum majorum minorumque & quorumvis honoratorum; *Septima* Decretorum publicorum, Senatusconsultorum, Legum, Fœderum, Statutorum, Contractuumque inter privatos; *Octava* Militarium; *Nona* Libertorum & Officiorum Domûs Augustæ; *Decima* Ordinum, Collegiorum, Corporum & quarumvis Sodalitatum; *Undecima* Officiorum minorum, studiorum, artium & negotiationum; *Duodecima* Affectûs Parentum erga Liberos; *Decima tertia* Affectûs Liberos erga Parentes; *Decima quarta* Affectûs Conjugum; *Decima quinta* Affectûs Fratrum Sororum-

rumque; *Decima sexta* Gentilium, cognatorum, propinquorum, hæredum, familiarium, amicorum, sodalium, benemeritorum, aliorumque promiscua; *Decima septima* Singulariorum ab incertis; *Decima octava* Affectûs Dominorum erga Servos Liberosque, & horum adversus illos; *Decima nona* Affectûs Libertorum & servorum inter se & suos; *Vigesima* Christianorum veteris Ecclesiæ Monumenta exhibet: quibus *Appendix* subjecta est, eas Inscriptiones illustratas Commentario sistens, quæ digestis jam Classibus cum supervenissent, suo loco reponi non potuere.

Absoluto & elaborato hunc in modum Syntagmate hoc, Autor congeffit & elucubravit summo studio & industriâ incredibili EPONYMOLOGICON, quod sive accessorium Operis hujus, & latè diffusus absolutissimus Index (in istius formam, qui in Gruteriano Opere tertii & vigesimi locum implet) habeatur; sive novi & separati Operis appellationem sustineat, perfectam sanè expletamque omnibus numeris & partibus *Cognominum Romanorum* notitiam supeditabit. Quamvis autem præcipuus scopus Operis hujus Romana sint, non ignobilem tamen ejus partem Græcorum etiam aliarumque gentium, sed cum primis Germanorum, faciunt Nomina propria: quippe quibus detritis, inquinatis, disjectis & deflexis genuinam formam pristinamque dignitatem & celebritatem reddidit, & Germanis Germanos restituit. Quo studio non magis horum gloriæ quam utilitati publicæ prospexit, & imprimis Historiæ lucem prætulit. Nam cum Græci Latini que Scriptores multa de Germanis & exteris nationibus aliis, quas communi Barbararum appellatione complectebantur, literis tradiderint, ignoratum tamen fuit hætenus, quinam præclarè istas res gesserint; aut si non ignoratum id planè, confusè tamen & turbatè animo conceptū est, dum vel discernendi conjuncti, vel discreti fuerunt conjungendi: pluribus seculis distantes ad eandem ætatē, ad diversas relati qui eodē tempore vixerant: unus ineptâ distinctione multiplicatus, plures contra, velut à coquo jura, in unū confusi & permixti. Quod quantas in historiâ turbas excitet, soli ignorant, qui ingentia solidæ historiârū cognitionis commoda non intelligunt. Hæc verò omnia EPONYMOLOGICO isthoc ad liquidum ab Autore perducta sunt: in quo præterea infiniti Autorum loci emendati, Constitutionum in Theodosiano & Justinianéo Codicibus in - & subscriptiones

rectè constitutæ, abrupta & dispalata Legum fragmenta corporibus suis junctæ: & quicquid veterum elegantiarum inconfulta, & superflua librariorum correctio Scriptoribus eripuerat, maximam partem redditum est & restitutum. Qui liber sanè eximius, multis vigiliis ab Autore elucubratus, publicâ luce omninò dignus est, eiqve sistetur, ubi fortunam *Syntagmatis* hujus, quod præmitti par erat, expertus fuerit secundam qui excudi istud curavit. Nam utriqve Operi simul sumtûs impendere librariorum per Germaniam afflictæ res haud patiebantur. Igitur ipsas Inscriptiones earumqve *Syntagma*, quod **GRUTERIANI OPERIS SUPPLEMENTUM ET COMMENTARIUS** dici potest, præmittere voluit Bibliopola, qui in possessionem Manuscripti utriusqve Operis post Autoris obitum (qui placidus Septuagenario d. XVI. Kal. Mart. Anno M. DCLXVII. obtigit) pervenit: constitutum habens, ubi avidos Antiquitatis eruditæ amatores intellexerit, **EPONYMOLOGICUM** eidem prælo, quod *Syntagma* hoc expressit, submittere & publici juris facere. Ut Monumentorum veterum curiosus indagator, postquam è *Syntagmate* Victoris gentium Populi sacra & ceremonias addidicit; publica Imperatorum, Consulium, Ædilium, privatorum quoque hominum Opera perlustravit; Magistratum in Urbe, provinciis, municipiis, coloniis, decoram seriem; accuratam Ordinum, Collegiorum, Sodalitatum, Corporum enarrationem; Militiæ etiam gradûs; privatamqve pietatem & domesticos affectûs cognovit; in **EPONYMOLOGICO**, velut in atrium aliquod nitidissimum delatus, circumstantes majores suos, vel gentis suæ proceres, quorum Saxa antea perlustraverat, ipsâ vetustate venerandos intueatur, nominibus, tempore, scriptis gestisqve adeò succinctè collocatos, ut nunc demum ab hoc ordine, in quem sollicita Reinesii eos coëgit industria, immortalitatem tot Nominibus, quæ è monumentis vetustis produxit, præmittere liceat. Frustra sanè speraverant mortales, saxorum perennitate prorogatum iri suum ad feram posteritatem nomen, ac memoriam sui marmorum beneficio in longum extendi posse: quibus tamen & ipsis mortem infert ævi longinqua vetustas, quod testantur tot truncæ statuæ, fatifcentes tabularum crustæ, semesa columnarum frustra, cipporum fragmina, & quæ olim vias superbè prætexebant monumenta latè agris disjecta & obruta, aratri effossa sæpè, ruderibus involuta, atque suo revulsa loco situ

musco-

muscoqve obsita, oblitterata, oblimata, cuneis diffusa, trita rotarum orbitis, fundamentis interdum ædificiorum adhibita, suggrundiorum stillicidiis; fluminum marginibus, viarum stratis, urbium purgamentis destinata, alieno sepulchro illata, translata toties & jactata: Nulli pedes in frontem, nulli retrò, nusquam ambitus & maceria: nihil sacri & religiosi. Cassa igitur nomina, & ignoti in ipsâ interdum patriâ tituli, peregrinaqve inscriptio. Felici tamen industriâ REINESII suis plurima Manibus reddita sunt, & ex ipsis Fragmentis Memoria eorum, quibus posita primùm fuerant, adserta est: ut chartæ hæc saxeam istam perpetuitatem, materiæ vitio jam senescentem, novâ perennitate munire censendæ sint;

Ecce vices rerum, tandem quoque saxa fatiscunt,
Et manet æternum quod levis aura movet.

*EPIPHANII OPERA GRÆCO-LATINA,
cum versione & Animadversionibus DION. PETAVII. Editio nova, Appendicibus quibusdam auctior.*

Coloniæ 1682. in fol. 2. Tomis.

Sumptibus Jerem. Schrey, & Henr. Job. Meyeri.

Cum jamptidem in bibliopolarum tabernis, Gallorum æqvè, apud quos prodierant, quàm aliis, disparuerint nec venalia amplius prostant Epiphanii Græco-Latina, à doctissimo Societatis Jesu Theologo *Dionysio Petavio*, anno hujus sæculi secundo & vigesimo adornata & cum interpretatione novâ ac Animadversionibus eruditae edita *Parisis* Opera, de bonis literis benè se merituros existimârunt bibliopolæ, qui *Lipsiæ* recudi ea curaverunt: ita quidem ut nova hæc editio veterem planè referat, & plagulæ hujus novæ impressionis totidem plagulis prioris editionis respondeant; typorum verò Græcorum major adhibitus nitor, quibusdam etiâ accessionibus potior habenda sit nova. Præmittitur enim *Vita Petavii*, quam eleganti Oratione deprædicavit Henr. Valesius, exposuit etiam in Bibliothecâ Soc. Jesu à Ribadeneirâ cœptâ, à Ph. Alegambe continuatâ, à se verò ad Annum usque LXXVI. productâ Nath. Sotvellus. *Carmen* item præfixum habet, quo mortem ejus profecutus est Illustr.

Monasteriensis & Paderbornensis Episcopus Ferdinandus Furstenbergius. Sub unum quoque conspectum omnia Petavii *Opera* juxta annorum seriem, quibus ab ipso scripta & emissa sunt in publicum, digesta sistuntur. Animadversionibus vero binæ subjiciuntur *Appendices*, pro istis vindicandis ab Autore doctissimo adversus *Maturinum Simonium* Anno 1624. & *Claudium Salmasium* Anno 1630. scriptæ, postquæ editas Animadversiones publici juris factæ. Ac poterat quidem pluribus Accessionibus editio hæc nova augeri, si adjecta fuissent scripta ista, ad explicationem & vindicationem nonnullorum Epiphaniæ locorum facientia, quæ sub *Antonii Kerkoetii* nomine adversus Salmasium, qui *Francisci Franci* nomen sibi sumserat, in vulgus sparserat Petavius, amarulenta non minus quam erudita: sed quando istis nomen suum præscribere noluit Autor, ea Animadversionibus his annectere veritus est, qui editionis Epiphaniæ curam Lipsiæ gessit.

HISTORIA CRITICA VET. TESTAMENTI,

sive

*Historia Textus Hebraici à Mose ad nostra
usque tempora,*

Autore R. P. RICHARDO SIMONE,

Presbytero Congregat. Oratoriæ.

E Gallico in Latinum versa

à

NATALI ALBERTO de VERSE

S. Theol. & Medic. Doct.

Amstelodami, Juxta Exemplar impressum Parisiis

1681. 4to.

Est hoc novum Historiæ Criticæ opus, Gallico idiomate ab Autore suo primùm editum Parisiis 1678. in genere curiosum admodum & summæ eruditionis Scriptum, singularia plurima in Textum Hebræorum Vet. Test. & præcipuas Versiones tum à Judæis tum à Christianis editas complectens: quod Latio donatum, cum aliquâ
Præ-

Præmonitione ad Lectorem , publici juris denuo facere nullus dubitavit Interpres doctissimus , innumerarum illius observationum singularissimarum rationem potiùs habens , quàm aliarum quarundam ex illo contra Fontium auctoritatem eruendarum consequentiarum , quas nec Autor ipse admittat , & adversus quas nemo non Eruditorum se facilè præmunire possit. Nos , quod nostri instituti est , hic agemus , hoc est , *scopum & summam* illius Historiæ Criticæ historicè edisseremus , ut quod inde sibi quis polliceri possit , intelligat , iudicium erudito lectori , & accuratum ejus examen aliis , quorum hoc est studium , committentes ; ad quod etiam Vir Clarissimus *Ezechiel Spanhemius* in Litteris ad Amicum die 10. Decembr. 1678. Gallicè scriptis , & Amstelodami anno 1679. à Daniele Elzivirio , quanquam suppresso Autoris nomine , editis , jam viam stravisse videtur.

De *SCOPO ET CONSILIO* totius operis tum rectè judicabis , si quid Autorem ad scribendum impulerit , quæis adminiculis in usum advocatis , & cui Hypothesi potissimum innixus novam illam Criticam concinnarit , ex ejus Præfatione & primo Historiæ hujus Capite , nobis præcuntibus , observaveris. Scribit nempe Autor in Præfatione , se dum Critica in Scripturam aliorum opera legeret , & in proprium suum usum vitia eorum annotaret , comperisse , neminem hæcenus penitus Criticam Scripturæ novisse aut investigasse , neminem non juxta sua præjudiciâ eâ de re differuisse. Judæos verbi gratiâ non alios Autores , quàm suos , consuluisse , ac miratos esse , quæ nequaquam intelligebant : inter Christianos autem plerosque Patres adeò in gratiam veterum Ecclesiæ Versionum præjudicio laborasse , ut planè Textum Hebraicum negligenter : defuisse quoque illis multa ad perfectam Scripturæ Crisim instituendam : modernos quod spectat , seu Catholicos , seu Protestantes , neminem non præjudicio laborasse , ambos *Buxtorffios* nil fermè aliud in plerisque suis operibus , nisi immodicum erga Rabbinos studium , neglectis aliis Autoribus prodidisse : contra *Morinum* adversus illos , etiam antequam legisset , odio affectum fuisse , dumque meliores Ecclesiæ versiones propugnare studet , undecunque argumenta collegisse , quibus Bibliorum originalia evertat : plus certè iudicii in *Ludovici Capelli* Critica elucere , sed & illum , cum varias tantùm lectiones conquirere satageret , nimis eas multiplicasse : Se verò in hac Historiâ multa proferre , quibus plurimæ Lectionum

varie-

varietates explicari possent absque eo, quod illis in locis hallucinatos fuisse Exscriptores dicamus: posuisse quoque *Capellum* & retulisse in numerum Variarum Lectionum manifestissimos Exscriptorum errores, qui quidem juxta probatioris Codices emendari potuissent: postremo non satis autoritatis Masoræ tribuisse: etsi enim Autores ejus infallibiles minimè fuerint, non omninò tamen spernendam aut rejiciendam hoc nomine, quòd ejus autores Judæi sint, quos, cum de lectionis usu agitur, consulendos esse ipsa ratio svadeat: non impedire tamen ista aut similia apud *Capellum* observata vitia, quominus ejus Critica cæteris omnibus anteponatur. Et hujus adeò laudati scriptoris exemplo se motum fatetur Autor, ut Historiam hanc Criticam Biblici textûs & præcipuarum Versionum, tum à Judæis, tum Christianis editarum, componeret. Cum verò *Capellus* se multas alias Varias Lectiones ob MSS. Codicum penuriam adnotare non potuisse conqueratur, huic defectui se obviam ivisse scribit Noster, conquisitis, & undiquaque sibi multis egregiis Codicibus, quos diligenter quidem inspexerit, comparatis: illorum Codicum ope Regulas dedisse, quibus errorum & vitiorum, quæ in Textum Exscriptorum negligentia invecata sunt, originem invenias, ut hoc pacto Germana Biblici textûs lectio commodiùs restitueretur: ex illis quoque bonos & legitimos Codices Hebraicos à malis & corruptis discernere ut possis, ejus rei gratia plurimorum examen instituisse, in quibus quid desideret, quid probet, annotarit. Deinde quia Judæi *Masoretæ* multas, ceu scribit, in textum Hebraicum immutationes intulere, horum quoque Criticam multis prætermittis Autoribus, qui de illâ ex privatis præjudiciis, vel ex aliorum sensu judicârunt, apud Masoretas ipsos legisse, imò cum attentione perlegisse, & æquum se iis ubique judicem, quantum licuit, præstitisse profitetur; mediam sic quasi viam amplectens tum inter illos, qui Masoram contemnunt, aut cum *Isaaco Vossio* prorsus improbant & rejiciunt, quòd non permultas ex illâ Regulas ad LXX Interpretum & veterum aliorum versionis defensionem hauriri posse animadverterunt, tum inter hos, qui eam infallibilem censent, quia, ut ille scribit, non satis accuratè versiones, quæ Masoram antecesserunt, expendere. Masoram enim seu Traditionem nunquam adeò modum legendi textum fixisse & sanxisse, quin quòd pro temporum & locorum circumstantiis lectio variaverit, ostendi possit.

possit. Ut ergo modum illum, qui ad inveniendam veritatem requiritur, præ cæteris omnibus, qui circa hoc negotium occupati fuerunt, servaret, id quantum fieri potuit, præstare se conatum fuisse dicit, suam hinc Hebræo originali, suam illinc Versionibus veteribus auctoritatem illibatam conservando; nec in gratiam Græcæ Lingvæ, nec Latinæ, nec Hebraicæ, nec alterius præjudicio se affectum sincerè testando, tantummodo accuratè juxta ordinarias Criticæ Regulas & Textum ipsum, & ejus Versiones expendendo, & variis annotatis Lectionibus ostendendo, quo pacto hodiernorum Codicum menda & vitia castigari possint. De cætero nihil ferme sibi defuisse scribit ad hoc opus omni ex parte absolvendum: nam & penes se diu fuisse innumeros Libros ab Oriente allatos, & jam in Bibliotheca PP. Oratorii Domini JESU extantes: orium præterea abunde adfuisse, imò Amicorum suorum ope plurimos se Eruditos in dubiis hinc inde subortis consuluisse.

Hypothesis in hoc Opere potissimùm regnans est de Bibliorum Hebræorum Auctoribus, quos certi generis Scribas fuisse statuit; qui jam inde à Mosis tempore apud Hebræos extiterint, & quamdiu illorum Respublica sterit, singula hujus Reipublicæ suæ Acta summâ fide collegerint, inque publicis & ad id destinatis monumentis asservarint. Hos cum *Josepho* & plerisque Patribus Prophetas nominat, quia scilicet Dei spiritu afflati fuere, & Scripturam omnem Prophetiæ nomine donat *Petrus Apostolus*. Eosdem etiam Scribas, ab ipsa Scriptura, vel publicos Exscriptores vult appellari, ut hoc pacto eos discriminet à reliquis aliis Scriptoribus, qui pro affectu & præjudicio suorum temporum Annales scribere solent. Tales Scribas fuisse dicit, *Samuelem*, *Nathanem*, *Gadem*, *Abiam* & aliquot alios, qui suorum temporum Annales scripserant, è quibus non minima Librorum Biblicorum pars, utpote Judicum, Regum, Chronicorum & Paralipomenon concinnata sit. Juxta hanc suam hypothesin solvi ait multa quæ in Pentateucho existunt, & videntur simul supponere, Mosen ipsorum Autorem non fuisse. Nimirum quicquid in Libris illis Historiam spectat, Scribis adserit de *Mose* in tertia persona loquentibus, & similia non pauca habentibus, quorum Moses Autor esse nequeat: vicissim quicquid ad leges & jura pertinet, ipsi *Mosi* vindicat, & hac ratione totum Pentateuchum, *Mosis* esse jure merito affirmari

posse putat: quoniam illius Scriptores *Mosis* tempore vixerint, & non nisi jussu *Mosis* illum conscripserint. Ex eadem hypothese solidas rationes se reddere posse dicit, cur tot in Scripturis additiones & immutationes, quas alioqui nullo pacto explicaveris, hodie deprehendamus: si nempe observetur, hos Prophetas seu publicos Scribas pro suo officio non tantum suorum Acta temporum collegisse, sed & aliquando Actis à prædecessoribus suis collectis, iisque vel addendo, vel detrahendo, & immutando, prout expedire judicabant Ecclesiæ tum temporis, novam formam induxisse, illibatâ interim S. Literarum autoritate; quandoquidem illarum mutationum Autores Viri Prophetæ ac cœlitus afflati essent, ut proinde, quæ ipsi immutarent, parem cum reliquis non possent non habere autoritatem. Multum pariter hac sua hypothese juvari scribit explicationem innumerarum Quæstionum circa Chronologiam & Genealogias. Si semel enim recipias, hosce Libros prolixiorum Instrumentorum compendia, tantum esse, & populo tradita solum fuisse, quæ illi erudiendo idonea magis judicata sunt, per se patere dicit, relatas ibi Genealogias immediatas non esse, nec certum & infallibilem juxta eosdem libros Chronologiam componi posse, quandoquidem res gestæ non semper, quo tempore evenere, referantur, sed sæpe plura acta simul conjuncta fuerint, dum in Epitomen redigerentur, & Lector simul ad eadem illa Acta, prout in archivis prolixè continebantur, remitteretur. Isto quoque pacto *Spinosa* argumentis ex hisce Scripturæ immutationibus & enantiophaniis ad ejus autoritatem infringendam ductis, quasi nil istæ divini haberent, respondet, ac illorum simul audaciam retundere satagit, qui Sacrorum Librorum Autores in iis tantum, quæ ad fidem pertinent, à Deo inspiratos fuisse, contendunt, cætera non magis pro divinis habenda esse, quam cuncta illa, quæ Viri pii ac religiosi scribere solent. Cum enim periculosa hæc valde sententia videatur, & Novo Testamento in Scriptura Veteris nil non Propheticum & Divinum agnoscenti diametraliter sit opposita, talem se scribit hypothese constituisse, qua viris Divinis & Prophetis adscribantur omnia in Sacris Literis comprehensa, iis saltem mutationibus exceptis, quæ lapsu temporis & Exscriptorum incuriâ & oscitantiâ contigere. Nam præter istas immutationes, ab iis qui cum autoritate Bibliorum Breviaria scripserunt factas, plures adhuc alias agnoscit Autor, quas non
ipsis

ipsis Sacrorum Librorum Autoribus, sed potiùs communi veterum omnium Librorum fato, aut si vis infortunio imputandas esse dicit, confirmans hanc suam sententiam ex modo, quo olim Libri in parvis membranis scribi solebant, quæ aliæ super alias circa lignum aliquod convolvebantur, nec inter se consuebantur. Sic enim accidisse scribit, ut non satis accuratè voluminum illorum ordine servato, rerum ipsarum dispositio & ordo pluribus in locis immutatus fuerit. Et magnas illas, ut ipsi videntur, mutationes, quas Bibliorum codicibus contigisse ostendit, ex quo prima Originalia perire, Protestantium, ipsorumque Socinianorum, qui hodiernos illos Codices Hebræos consulunt, sententiam funditùs convellere putat, cum tantum absit, ut ad Controversias dirimendas compendiosior & tutior methodus Scriptura existimari debeat, ut e contra in hac sua Historia ostenderit, si quidem juris norma à norma facti separetur i. e. cum Scriptura Traditionem conjungas, nihil ferè certi in Religione futurum esse, nec divino Verbo fieri iuriam, cum illi Ecclesiæ Traditio conjungatur: Eundem enim, qui nos ad S. Literas amandat, ad Ecclesiam quoque suam, cui sacrum hoc depositum concedidit, nos amandare.

Hæc de *Scopo & Consilio Auctoris* dicta sunt; sequitur nunc *summa totius Operis* in tres Libros divisi, quorum *PRIMUS* unum & triginta capita complectens sat multa habet de Sacrorum Librorum Autoribus, de Prophetarum apud Hebræos munere ac potestate libris sacris addendi, detrahendi, de origine mutationum aliquot in Textu Biblico, eorundemve actorum in aliis & aliis scripturæ Libris cum varietatibus aliquot repetitorum causis, de mutationibus, quæ in Libros sacros irrepsere, præsertim post Captivitatem Babylonicam, ex Rabinorum & Patrum sententia, de modo quo Bibliorum brevium factum. His ita Cap. I. II. III. & IV. pertractatis, mox cap. V. & VI. probationes & argumenta subjungit Autor additionum & aliarum immutationum, quæ Scripturis, & in specie Pentateucho contingere. Variis item exemplis ostendit, Mosen omnium planè quæ in Libris ab ejus nomine dictis extant, autorem esse non posse, additis responsionibus ad Judæorum hinc contradicentiū objectiones, cum novis in eorum opinionem argumentis. Cap. VII. modum exponit, quo libri legis scripti fuerint: Hinc Libros Patriarchis ante *Mosen*

adscriptos recenset, Sabbaitarum etiam, sive Veterum Chaldaeorum Historiam tradit. Cap. IX. de aliis Scripturae Libris differit, quorum collectionem ad magnam sub *Esdra* Synagogam referunt: Hujus Synagogae examen, & cujusque libri Scripturae in specie suscipit. Cap. IX. Librorum sacrae Scripturae generalem Divisionem tradit, Judaeos & Christianos Autores inter se hac de re conciliat: quo sensu Judaei *Danielem* Prophetam esse negent, explicat, & hac in parte a Christianis non dissentire docet. Cap. X. XI. XII. XIII. contra *R. Joseph Albo* pro lege Mosis nunquam corruptam pugnantes disputans, ex Pentateucho Samaritano probari posse negat, etiamnum hodie superesse priscum Librorum Mosis apographum: Inde Textum Hebraeo-Samaritanum in particulari sub examen vocat, nec Judaico praefendum monet, diversisque variarum Lectionum exemplis cum observationibus in eundem additis, de Characteribus Samaritanis, eorumque origine, & convenientia cum Phoeniciis literis, ex aliquot Graecorum Patrum testimoniis rite explicatis, de Codicibus Samaritanis, deque litera *Thav* erudite differit. Cap. XIV. XV. de Lingua Hebraea quaerit, an prima lingvarum? & quomodo primum inventae literae? Post variarum hac de re sententiarum conciliationem accuratius, quomodo inventae sint linguae, exponit, factam hinc eruditam de Origine Lingvarum digressionem. Cap. XVI. & XVII. quis status Hebraei textus a reditu ex Captivitate Babylonica tempore, quis aetate Jesu Christi, & initio Christianae Religionis, quis tempore *Philonis & Josephi* fuerit, exponit: ibi de Secta *Sadduceorum* universas Scripturas admittentium, & Codice Hebraeo a LXX. Interpretibus usurpato; hinc de *Josepho* minus accurato Scripturae tractatore, ac subsecutorum Judaeorum majore diligentiam ex occasione Religionis Christianae nata Lectorem informans. Cap. XVIII. & XIX. contra *Morinum & Vossium* calumiam stringit, ac Judaeos sacros libros non depravasse ostendit: addita Patrum, maxime *Origenis & Hieronymi*, de Textu Hebraico & LXX. virali versione, sententiae explicatione, morem scribendi hisce duobus Scriptoribus solennem pluribus exponit, cum observationibus aliis non passim obviis. Cap. XX. XXI. XXII. XXIII. statum Hebraei textus in primis Christianismi seculis uberius pandit: varias Scripturae lectiones in Thalmude occurrentes, cum diversitate Codicum, quibus Synagogae utuntur, & quibus privati,

vati, notat: Regulas ad discernendum probatos Textûs Hebraici Manuscriptos Codices à pravis tradit: aliquot Manuscriptorum examen singulare instituit: nec non peculiare observationes in omnes Manuscriptos Biblici Textûs Codices subjicit, ac tandem originem variantium lectionum à varia scribendi codices ratione ortarum prodit. Cap. XXIV. & XXV. de *Masora* quid statuendum sit, variis Judæorum & Christianorû hac de re opinionibus præmissis, edocet: accuratiorum *Masoræ* expositionem instituit: utiles Regulas, quas complectitur, eruit: unde, & quomodo Veteres Scripturæ Interpretes excusari ac defendi possint, ostendit: partiû etiam, quibus constat *Masora*, explicationem cum Criticis in hanc rem observationibus subjicit. Cap. XXVII. XXVIII & XXIX. de punctorum Vocalium & Accentuum hodiernorum autoritate, origine, de versuum item hodierni textûs Hebraici distinctione & aliquot aliis ejusdem Textus distinctionibus quid sentiendum, multis in rem istam communicatis observationibus exponit, & *Caraitas*, peculiarem Gentis Hebrææ Sectam, non minùs ac reliquos Judæos, viginti quatuor Scripturæ libros cum Puncto-vocalibus & accentibus admittere docet. Denique primum hunc librum c. XXX & XXXI. Grammaticorum Hebræorum Historiâ finit, in qua Grammaticæ Hebrææ originem & progressum narrat, & hinc textus ac lingvæ Hebrææ incertitudinem demonstrare fatagit.

Criticæ hujus *LIBER SECUNDUS* præcipuarum Scripturæ Versionum à Judæis & Christianis editarum Historiam complectitur. Illas omnes examinat, & quid in quaque vituperet, quid probet, studiosè aperit Simonius. Post generalem doctrinam de Bibliorum Versionibus Cap. I. propositam, præ cæteris omnibus Græcam Versionem LXX. Interpretum & ejus autoritatem per aliquot Capita expendit. Nam ubi Cap. II. Historiam *Aristeæ*, & aliquot alios ea de re scriptos Libros supposititios sub examen revocavit, & solam Mosis legem primùm Græcè redditam esse docuit, appellationis item rationem, cur LXX viralis dicta fuerit, enucleavit; Cap. IV. non modò varias hujus Versionis Editiones recenset, sed & explicationem Tetraplorum, Hexaplorum, & Octaplorum *Origenis* cum Criticis animadversionibus subjicit, ac versionis ipsius cum textu Hebræo collationem, variarumquæ illius editionum ad se invicem

comparationem instituit. His ita præmissis varias Variorum sententias, maximè *Isaaci Vossii* opinionem discutere, & contra ipsum Cap. IV. nec textum Hebræum à Judæis depravatum, nec ejus Chronologiâ Chronologiam LXX. Interpretum meliorem esse ostendere instituit. Inde suo de hac versione judicio exposito, Cap. V. VI. VII. examen singulare locorum textûs Hebraici aliter, quam nunc redditur, ab ipsis redditi, suscipit, ac tandem Cap. IIX. adversus alios non eâ lingvæ Hebrææ notiâ instructos, ut judicium de hisce Interpretibus rectè ferrent, certis adhibitis Regulis, quoad loca plurima defendit. Hic obiter notandum, *Isaacum Vossium* sententiæ suæ tenacissimum ad Objectiones *P. Simonii* statim Responsum adornasse, quam libro de Sibyllinis Oraculis Oxoniæ 1679. edito subjecit. Et cum totus controversiæ status versetur circa LXX. Interpretes, primo *Argumenta*, quibus ad elevandum horum Interpretum versionem in hoc libri secundi principio utitur Simonius, breviter perpendit: Deinde *Loca* persequitur, quæ vel malè, vel saltem non satis commodè à LXX. versa fuisse Interpretibus existimat: Denique *Rationes* discutit quæ videntur movisse Adversarium, ut novam instituendam putârit versionem exactè cum Hebræo congruentem Codice. De cætero laudat moderationem Autoris, quod Versionem hanc magni faciat, nec cum iis sentiat, qui illam ex officina Sathanæ prodiisse affirmant, ac si ea, quam & Christus & Apostoli nobis reliquerunt & commendarunt, Scriptura autorem possit habere Diabolum. Sed è diverticulo in viam, & ad ipsum Simonium est redeundum, qui jam porro Cap. IX. & X. de aliis Scripturæ Græcis Versionibus, quarum tantummodo supersunt fragmenta, præcipuè de ea, qua Samaritani sunt usi, differit, & an præter indicatas adhuc aliæ extiterint Græcæ Versiones? an nomine LXX Interpretum plures & variæ? an *Origenes*, *Pamphilus*, *Eusebius*, *Lucianus*, *Hesychius*, *Apollinaris* novas Scripturæ Interpretationes composuerint? doctè disquirat, ac novas in Hexapla *Origenis* observationes addit. A Cap. XI. ad XIV. de priscis Scripturæ Versionibus, quæis olim Ecclesia Occidentalis utebatur, imprimis de Vulgata hodierna ejusque Autore operosè agit; mox aliquot istius Versionis Capitibus juxta Criticæ leges examinatis, generales animadversiones suggerit, quibus Hieronymiana vertendi methodus penitus innotescat: sed & Vulgatam cum LXX virali confert

iis in libris, de quibus constat illam *Hieronymi* esse, variis annexis Regulis pro defensione Vulgatæ exstructis, idque pluribus in locis: imò quo sensu hæc versio à Synodo Tridentinâ definita sit *autentica* exponit, nec illam esse verum ac genuinum Scripturæ fontem ingenuè ostendit, multis in hanc rem adductis observationibus criticis. Cap. XV. & XVI. versionum à *Syris, Arabibus, Coptis, Æthiopibus, Armenis* editarum Historiam absolvit. Inde ad Judæorum Versiones seu Paraphrases pedem promovens Cap. XVII. quærit, utrum *Hellenistæ* in suis synagogis solam LXX. vitalem Versionem legerint? & quinam *Hellenistæ* isti? & quomodo ad proprium usum Versionem post LXX. adscriptam concinnarint? de Versione item Samaritana & ejus Versionis latina interpretatione dispicit. Hinc ubi Cap. XIX. Paraphrasium Chaldaicarum incertitudinem originis cum modo, quo confectæ fuerint, exposuit, de lingua etiam Chaldaica, deque harum Paraphrasium styli diversitate lectu digna protulit, quin & punctuationis Chaldaicæ Reformatione Buxtorffiana rejecta, litem de istarum utilitate vel damno Paraphrasium magna cum contentione agitatam diremit: Cap. XIX. ad alias Bibliorum Versiones sive Paraphrases à Judæis profectas in variis lingvis, *Arabica, Persica, Hispanica, & Græca* vulgari accedit, & Criticas observationes in easdem illas lingvas, maximè verò in *Græcam* hodie vulgarem subjungit. In sex ultimis Capitibus à XX ad XXVII. de recentioribus Christianorum Versionibus, primò latinis, deinde vulgaris lingvæ, tum Catholicis tum Protestantibus, *Anglorum, Belgarum*, ac præsertim de *Lutheri* Versione Germanica, deque *Gallicis* Protestantium Scripturæ Versionibus Critico more agit.

Sed, quia plena periculi res foret, morbos aperire, nec remedia adhibere, fusè sic recensitis plerarumque Versionum bonis malisque qualitatibus, *LIBRI TERTII* initio; Cap. sc. I. & II. methodum monstrat, qua purior & exactior, quam unquam antea, Versio concinnari valeat. Cum autem hîc permultæ quidem magnæque occurrant difficultates, has nihilominus Cap. III. & IV. juxta præscriptas à se Regulas superari posse ostendit. Hujus novæ suæ Versionis occasione præcipuorum Authorum interpretandi methodos examinat, primò Judæorum Cap. V. maximè *R. Mosis Maimonidis* & aliorum Rabbiorum Cap. VI. & VII. (ubi multa simul jucunda

tra-

tradit de Rabbinorum lectione in sua ipsorum Lingva) deinde priscorum Patrum, *Augustini* Cap. II. *Origenis*, *Hieronymi* Cap. IX. multorum aliorum, Cap. X. denique recentioris ævi Doctorum, qui in Scripturam notas aut commentarios scripsere, sive Catholicorum Cap. XI. & XII. sive Protestantium Cap. XIII. XIV. XV. sive Socinianorum Cap. XVI. ut sic uno intuitu, quomodo & quam variè tum Judaica, tum Christiana Ecclesia Scripturam interpretata fuerit, videre queas. Et quo is labor majorem adhuc utilitatem adferat, multis regulis & observationibus ad rectè Scripturas interpretandum hinc inde propositis, Cap. XVII. utilium aliquot Librorum ad intelligentiam Scripturæ facientium Crisin suscipit: quin & judicium suum de aliquot aliis Scriptoribus, qui opera Critica in Scripturam composuere, sive Catholicis, ut *Jo. Morino*, Cap. XVIII. sive Protestantibus, ut *Ludovico Capello* Cap. XIX. & XX. exponit, ac tandem in fine hujus libri à Cap. XXI. ad XXIV. in Polyglottæ Anglicanæ Prolegomena, quæ *Brianus Walto* sedecim sermonibus complexus est, censoriam virgulam exercet.

Ad Calcem Operis duplicem Catalogum adposuit, unum præcipuarum Scripturæ tam Hebraicæ, quàm in varias linguas translata, sive à Judæis, sive à Christianis profectarum Editionum, cum innumeris in quamque Editionem & Versionem Criticis animadversionibus: Alterum Autorum Judæorum & aliorum minus obviatorum Scriptorum qui passim in Historia hæc Critica citantur.

ANDREÆ ACOLUTHI, Uratisl.

מי המרים המאורות

De Aquis Amaris & maledictionem inferentibus,

Num. V. II. seq. descriptis philologema.

Lipsiæ Typis Justini Brand. 1682. in 4to.

Quamvis hæc materia à Clar. Wagenfeilio in Sota jam præoccupata videretur, aliâ tamen methodo eandem persequi & post messem spicilegium instituere Autori, novum industriæ suæ specimen post *Obadiam Armenum* edituro placuit. Sic autem procedit, ut primùm (Cap. I.) tremendæ hujus sanctionis cum præcedentibus & sequentibus coherentiam ostendat. Deinde (Cap. 2.) Hebraicarum
vorum,

vocum, quibus dissertationis hujus frontem insignivit, constructionem, originem, significationem & emphasin evolvat, tum rem ipsam aggrediatur & (Cap. 3.) totam rationem, qua uxores Zelotypis maritis de adulterio suspectæ per aquas à Sacerdotibus propinatas probandæ fuerint, secundum omnes causas & circumstantias exponat, & tandem in recensendis allegoriis & abusibus (Cap. 4.) occupetur, id ubique agens ut Sacros Fontes, quorum ductum sequitur, cum Interpretum rivulis studiosè conferat, & quantopere in Orientalium Lingvarum studio excolendo & abstrusis Judæorum sacris eruendis versatus fuerit ostendat.

*A New Digestor or Engine, for softning Bones,
Containing the Description of its Make and Use in Cookery,
Voyages at Sea, Confectionary, Making of Drinks,
Chymistry, and Dying &c.*

By *Denys Papin*, M. D. Fellow of the Royal Society,

London. 1681. in 4to.

i. e.

Novus Digestor aut Machina pro emolliendis Ossibus, continens hujus delineationem seu parandi modum cum usu in re Coqvina, navigationibus, arte condiendi, potionibus conficiendis, Chymiâ, & arte tinctoriâ, per *Dionysium Papinum*, M. D. & Regiæ Societatis Socium.

Londini 1681. in 4to.

Postquam *Nobilissimus Boyle* in Experimentorum Physico-Mechanicorum Continuatione secunda Artic. 19. *Experim.* 4. 5. & 6. singularem ad ossium usque emollitionem coqvendi carnes modum, in vase cochleâ obturato & MB. cochleâ pariter firmato adornandum, suppeditaverat, sine instrumentorum tamen necessariorum horumque usus declaratione, præsens scriptum Autor publici juris fecit, Novumque Digestorem seu Coqvum appellavit, quod per compressio-

O

nem

nem aquæ & aëris, intra vasa conclusi, Elixationes, Digestiones seu Macerationes, fermentationes, ac destillationes variarum rerum, & inter has ossium duriorum emollitionem, perficere doceat.

TAB. VI. Instrumenta proin his finibus accommodata in sex figuris exhibet, quarum 1. & 2. illa delineat, quorum usus generalis magis, 3. 4. 5. & 6. verò, quæ destillationibus ac arti tinctoriæ præprimis sunt accommodata. Scilicet, in *Fig. 1.* AA. Lebetem designat æneum, in fundo clausum, in summo II apertum: qui instar MB aquam continet & igni immediatè exponitur.

BB. Hujus lebetis operculum, ejusdem cum illo figuræ & capacitatis,

CC. Lebetis Anfulas,

DD. DD. Duo ferramenta, alterâ sui extremitate anfulas C. C, altera Repagulum EE excipientia,

EE. Repagulum, foraminibus ferramentorum D. D. trajectum, quod tolli & adaptari potest, ubi pro rei exigentiâ aut aperienda aut occludenda fuerit Machina.

FF. Duas Cochleas, quæ foraminibus Repaguli EE trajectæ capitellum BA & receptaculum AA firmiter combinant.

HH Tubum seu canalem, operculo BB aptatum & obturaculo P. muniendum: Cujus canalus usus est, partim ut aqua, commissis jam machinæ partibus, infundi, partim ut pressuræ aëris interni gradus, per elevationem variam obturaculi P. accuratiùs dignosci possint.

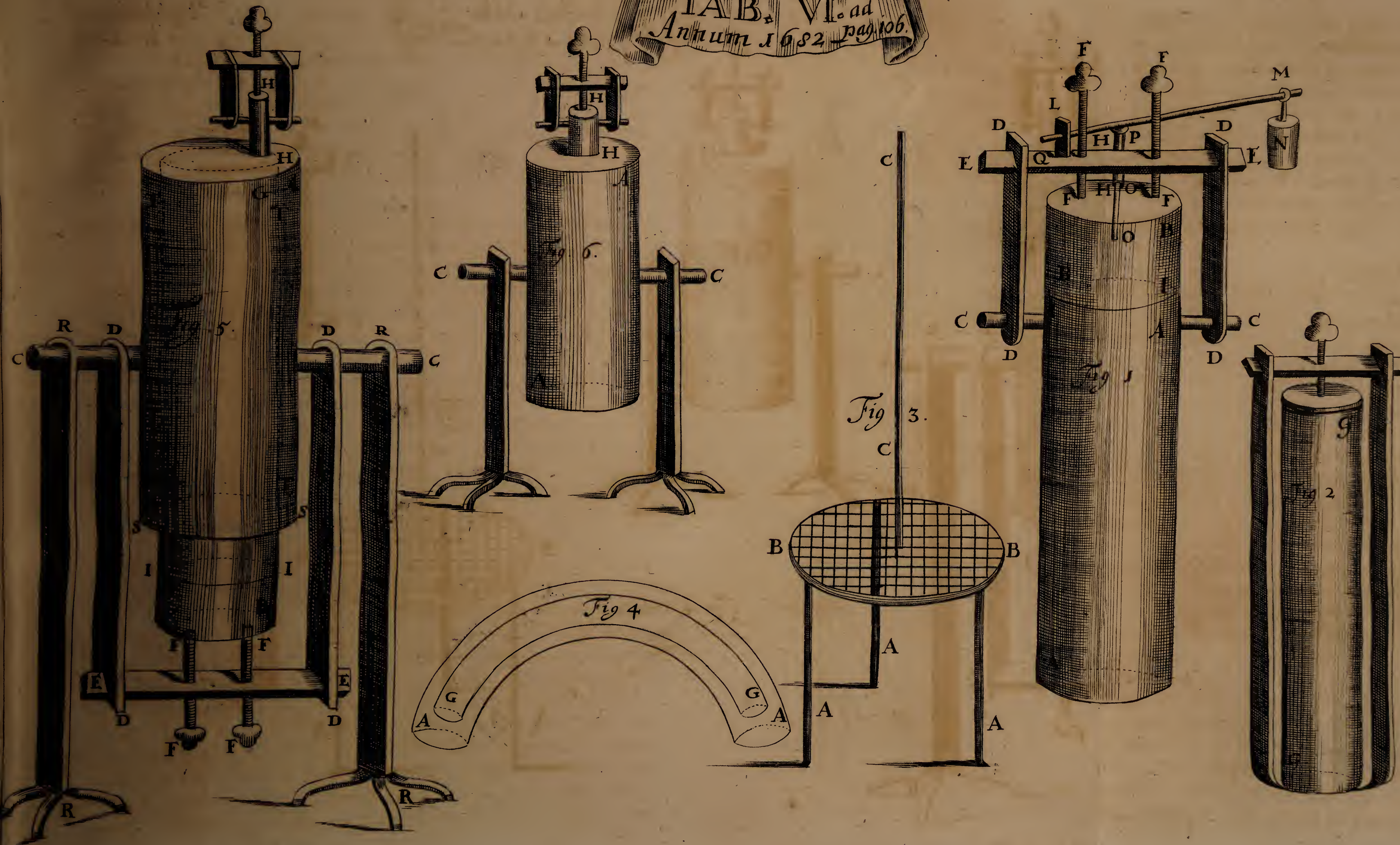
II. Commissuram lebetis AA & BB.

LM. Baculum ferreum, eminentiæ L. Q. infixum, qui, cum à pondere N, extremitati ejus appenso deprimitur, reprimendo obturaculum P. compressionem aëris interni moderatur.

OO Angustiore canalem, obvolutum cannabe & tubo HH ita impactum, ut aliqua extremitate sua aquæ inclusæ immerfus aliquid humiditatis hinc ad P. derivet, quò hoc ipsum charta obvolutum & leviter humectatum, orificium tubi HH exactius claudat.

Figura 2. Vas GG exhibet, descripto lebate angustius, ex vitro, stanno similive materia conflatum, coqvenda, digerenda, ac destillanda immediatè excipiens, operimento & cochlea suâ occludendum, ac Machinæ AA. BB, immittendum. Lebetem ergo AA BB furno chymico usque ad anfulas CC. imponit autor noster, ignem firma-

TAB. VI. ad
Annum 1682 pag. 106.

firmatis probè cochleis carbonum ope subdit, & hunc pro operationis conditione moderatur.

Figura 3. Craticulam seu sepimentum BB delineat, fulcris AAA & manubrio CC. instructum, quod vasi BB imponitur pro destillandis concretis excipiendis ac continendis.

Fig. 4. Vasa AA & GG figuræ circularis tradit, quorum una extremitas materiam destillandam continens, igni; altera, vapores excipiens, pro faciliore horum condensatione, aquæ frigidæ imponitur.

In *Figura 5.* pro commodiore destillatione delineatur Vas GG. extremitate sua II lebetem AA superans, quod materia destillanda replendum, ejusque aperturæ II operculum profundius, pro vaporibus excipiendis & condensandis adaptandum, ita tamen ut lebes atque vas internum ferrumine invicem exactè conjungantur, ne aqua in Spatio TTTT contenta effluat, machinæ autem canalis HH loco ponderis cochleæ firmetur. Machina hæc ferreis duobus fulcris RRRR eo imponitur sine, ut mediantibus ansulis C. C. in æquilibrio circiter hærens inverti, pro immittenda & eximenda materia destillandâ, sine sui apertura facili negotio queat. Ignis machinæ AA mediante ignitabulo huic accommodato admovetur. Quoniam verò Tinctor quidam vas internum GG scopo suo minus necessarium judicaverat,

Fig. 6. externæ machinæ AA orificium H angustius parandum esse Noster arbitratur, admittendis tamen insimul pannis tingendis proportionatum.

Atque hæc de Instrumentorum apparatu, iisque utendi modo: emolumenta eorundem quod spectat, docet Idem (1) hac ratione paucis carbonibus, v. g. VI aut VII unciarum, brevi temporis spatio, carnes, cuniculum, columbas, pisces, legumina &c. imò vetustiorum animalium, v. g. vaccarum, carnes duriores ac ipsa ossa ad mollitiem decentem atque gratam percoqui posse, ita quidem, ut, justò quamvis coquantur diutiùs, haud tamen adeò facilè adurantur.

(2) Gelatinas breviori manu & in majore copia, ex solidissimis etiam, v. g. bubulis & ovillis, ossibus parari posse; siquidem per hanc encheirisin ossa sui ponderis duplum aut triplum; Cornua cervi quintuplum gelatinæ exhibeant, illudque in substantiam caseo, quem Parmesan appellant, mollitie & sapore non dissimilem con-

vertant. Sicut autem virtutem singularem nutriendi, & humorum acrimoniam, ex fale conditis & fumo induratis carnibus contractam, corrigendi gelatinis cunctis, hac potissimum ratione præparatis, inesse supponit: ita hoc experimenti genus navigantibus præprimis proficuum commendat, & præterea eandem gelatam substantiam vitris, vasis Sinensibus, & fragmentis eboris, succini &c. conglutinandis vel redintegrandis egregiè inservire, expertus testatur.

Nec (3) dulciariis similisque artis hominibus machinam hanc inutilem futuram credit, partim ad fructus commodiùs & sine notabili corrugatione exsicccandos; partim ad eosdem in succo proprio, cum & sine saccharo condiendos & conservandos, diversisque experimentis probabile negotium reddit.

(4) Fructuum succos eadem ratione in potus & vina suavissima, interveniente fermentatione, posse converti: quæ non adeò facilè acefcant ac corrumpantur, nec tormina & flatus gignant, nec caput petant, summè tamen confortent ac nutriant.

(5) Pariter hac encheirisi Extractions Chymicas facilitari valde atque juvari statuit, præsertim ejusmodi parandæ si tincturæ sunt, quarum confectio aliàs difficilior observatur, v. g. Tinctura salis tartari, & succini: quam utramque brevi temporis spatio efficaciorè & saturatiorem, prioremque lixiviosam magis, ac intra mensem vulgaris digestionis ope evadere potuisset, hanc effectam viâ se degustasse perhibet. Destillationibus verò, quæ mediantibus descriptis vasibus adornantur, hoc tribuit commodi, quod partim faciliores sint, quippe per descensum factæ; partim nihil substantiæ destillandæ perdant. Destillationibus tamen hisce potissimum accommodatam & fig. 5. delineatam machinam, pisturæ quoque, per carbones fossiles administrandæ, inservire conjicit.

(6) Tinctoribus inter alios effectus hanc ex lebetibus descriptis utilitatem promittit, quod diu satis materia tinctilis ac panni tingendi, in calore etiam intensiore, sine sui tamen destructione in iis conserventur, & particularum volatiliùm exhalationes impediuntur; unde effici observat, ut ejusmodi quoque succi, v. g. prunorum, quorum aliàs viscositas facit quò minus in corpora tingenda penitiùs insinuarè se possint, ad hoc præstandum quam aptissimi reddantur.

Tandem Experimentorum illorum, quæ in durioribus corporibus

TAB. VII. ad A. 1682.
pag. 109.

Eclipsis Luna totalis cum mora
Anno 1682 die 21 Febr.
observata

GEDANÆ

Joh. à Hevelis.

Fig. 1.

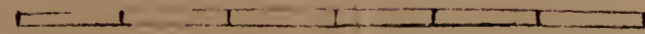
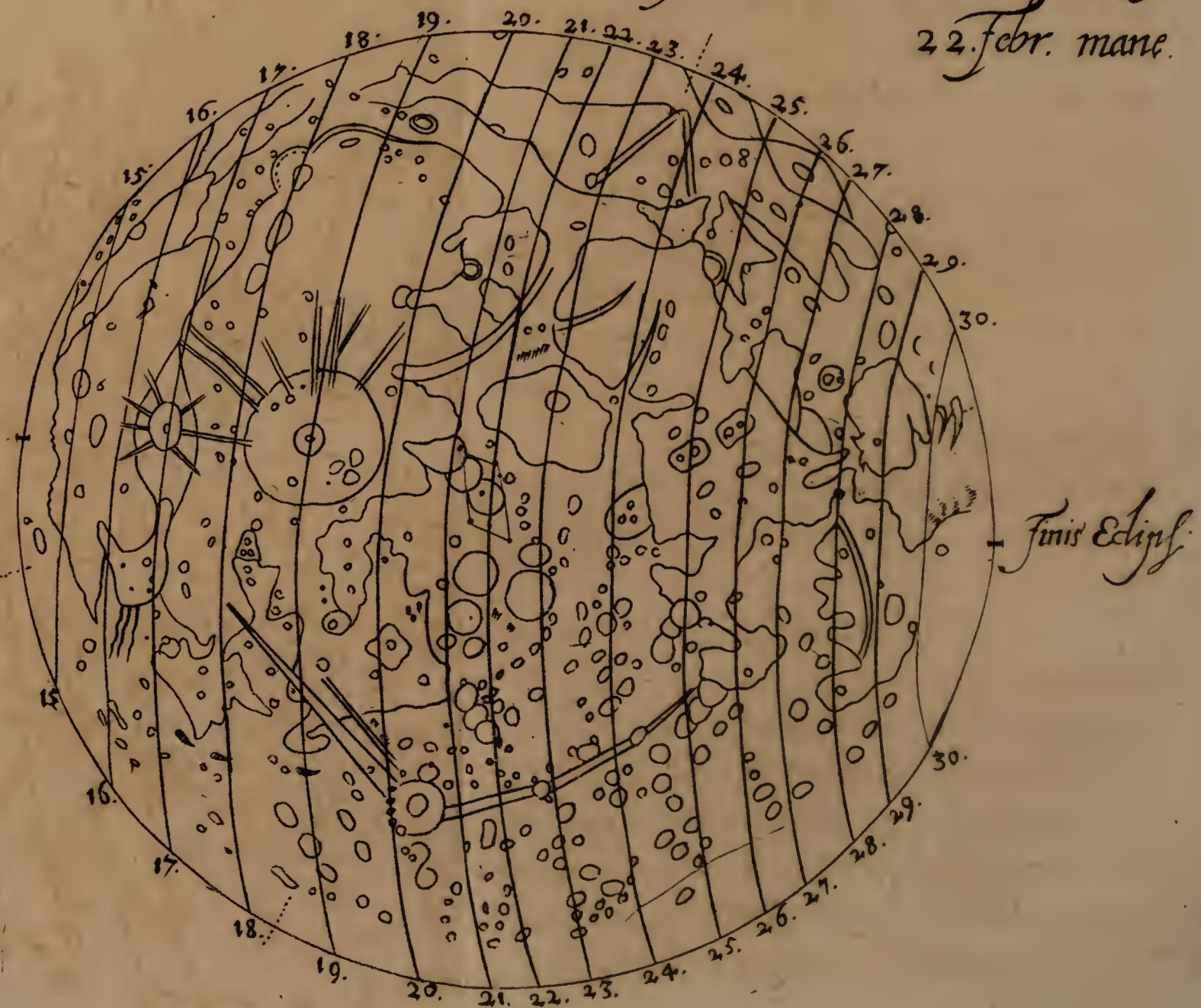
Fig. 2.

Phases decrescantis ad totalem
obscurationem usq.
21. febr. vesp.

Phases Crescentis à recuperatione
luminis ad finem Eclips.
22. febr. mane.

Recuper. Lum.

Andre. Joh. sculp. lipp.

3
1874

TABLE

No.	Name	Age	Sex	Remarks
1	John	20	M	
2	Mary	18	F	
3	James	15	M	
4	Elizabeth	12	F	
5	William	10	M	
6	Ann	8	F	
7	Thomas	6	M	
8	Sarah	4	F	
9	Robert	3	M	
10	Rebecca	2	F	

208

ribus, v. g. Succino, Ebore &c. emolliendis observavit, varios successus refert; & inter hos, quod Gummi Copal æquidem facilius, nullo verò caloris gradu succinum, sine particularum integralium secessu, nec cornu bovinum per se, nec ebur, ullo liqore affuso, emollire potuerit; idem tamen cornu bovinum, & chelonium cum aqua cocta ad flexibilitatem & mollitiem egregiam perduxerit, quam ipsam non nisi post triduum aut quatrimum deposuerint, quamque adeo variis exinde parandis utensilibus credit inservire. Ne autem impensæ, ad machinam hanc parandam necessariæ, emolumentum inde expectandum videantur superare, supputationem & collationem hujus illarumque sub finem scripti annectit, cum paucis adhuc notis, usum machinæ commodiorem concernentibus.

Eclipsis Luna Totalis cum morâ,
Anno 1682, die 21 & 22 Febr. vesp. & mane st. n.
observata

G E D A N I

à

JOH. HEVELIO.

TAB.
VII.

Temp. sec. hor. am- bulator.	Ordo Pha- sium.	Digiti Ecliptici	Per quas maculas transiverint Umbrae sectionis, & quæ insuper notata & observata fuerint.	Tempus ex Altit. Cor- rect.
Hor. / //				Hor. / //
8 41 18			Altitudo Palilicii 39° 53'	8 40 46
8 44 9			Eadem altitudo 39 27	8 44 20
8 48 14			Denuò repetita 39 0	8 47 59
10 8 20			Initium penumbrae dilutissimæ	10 9 0
10 12 50			Penumbra densior	10 13 20
10 19 5			Penumbra adhuc crassior	10 19 36
10 23 50			Penumbra densissima	10 24 24
10 24 30			Initium Eclipseos circa 125° limbi, in 95° sc. à puncto superioris lineæ perpendicularis Nonagesimi, ortum versus contigit.	10 25 5

Temp. sec. hor. am- bulator. Hor. / //	Ordo Pha- sium.	Digiti Ecliptici	Per quas Maculas transiverint Umbrae sectionis, & quae insuper notata & observata fuerint.	Tempus ex Altitud. Correct. Hor. / //
10 29 45	1	$1\frac{1}{4}$ digit.	Incedebat per Montem Germanicianum, ad mare Syrticum & Montem Acabe.	10 30 30
10 32 13	2	2. ferè	Per Montem Porphyriten, loca paludosa Inf. Cercinnæ, Sinum Syrticum, per M. Sacrum & M. Casium.	10 32 50
10 36 30	3	$2\frac{1}{2}$ ferè.	Ad M. Baronium, Inf. Æthusam, per medium Sin. Syrbonis, & M. Pharan.	10 37 10
10 43 25	4	$3\frac{5}{8}$	Per Sinum Apollinis, M. Ætnam, Inf. Letoam, ad Inf. Didymam.	10 44 10
10 47 25	5	$4\frac{5}{8}$ dig.	Ad Inf. Majorcam, Vulcaniam, Lemnos Carpathos, & M. Horeb.	10 48 15
10 52 20	6	$5\frac{3}{4}$	Ad Lacum nigrum Majorem, per M. Argentarium, Sipylum, Masicytum, Tabur, Sinai, & desertum Raphidim.	10 53 10
10 55 45	7	$6\frac{1}{2}$	Per scopulos hyperboreos, Inf. Besbicum, M. Olympum, Didymum, & M. Antilibanum.	10 56 40
11 0 33	8	$7\frac{3}{4}$ dig.	Ad Inf. Cyaneam, M. Horminium, Montes Uxii, & M. Coibacaranos.	11 1 30
11 4 30	9	$8\frac{1}{2}$	Per M. Ambonum, ad I. Apolloniam, & Sin. Atheniensem, Per M. Moschū, Uxii & Coibacaranos.	11 5 30
11 9 59	10	$9\frac{1}{4}$	Per Lacum Hyperboreum superiorem, Pal. Byces, Per M. Herculis, & Sinum extremum Ponti.	11 10 55
11 13 30	11	10. digit.	Per Lac. hyperb. infer. M. Cimmerium, & ad S. infer. Maris Caspii.	11 14 27
11 16 30	12	$10\frac{1}{2}$ ferè.	Per M. Riphæos, P. Mœotidem, Inf. Alopeciam, ad Inf. majorem Maris Caspii, per Montem Nerosum.	11 17 17

Temp.

Temp. sec. hor. am- bulator. Hor. / //	Ordo Pha- sium.	Digiti Ecliptici	Per quas Macula transiverint Umbræ sectionis, & quæ insuper notata & observata fuerint.	Tempus ex Altit. Cor- rect. Hor. / //
II 19 10	13	$11\frac{1}{4}$	Ad Ripam Paludis Mœotidis & Mont. Hippoci.	II 20 10
II 22 0	14	$11\frac{1}{2}$	Per M. Alaunum, & lacum occident. minorem.	II 23 0
II 26 30		12 digit	Totalis obscuratio circa 297° limbi, in 94° sc. à puncto super. lineæ perpendic. Nonagesimi ortum versus deprehensa.	II 27 30
II 35 36			Altitudo Pollucis $52^{\circ} 13'$	II 37 4
II 37 35			Eadem Altitudo $52^{\circ} 0'$	II 38 42
II 38 50			Rursus repetita $51^{\circ} 41'$	II 39 35
12 58 20	die 22	Febr. mane	Recuperatio luminis, circa 118° limbi, in 88° sc. à puncto Superiori lineæ perpendicularis Nonagesimi occa- sum versus extitit.	I 0 8
I 0 40	15	$\frac{1}{2}$ digit.	Ad M. Alabastrinum, Pentadactylum, Audum & P. Maræotidem.	I 2 31
I 3 35	16	$1\frac{1}{4}$	Per M. Porphyritem, ad Mar. Syrticum, & per Mont. Eoum.	I 5 32
I 8 10	17	2 ferè.	Per M. Baronium, Loca Paludosa Inf. Cercin. inter Mare Syrticum & Ægyptiacum ad Sinum Syrbonis.	I 10 13
I 11 48	18	$2\frac{1}{2}$ dig.	Per Sinum Apollinis, Inf. Taraciniæ, I. Æthusam, Sinumque Syrbonis.	I 13 54
I 16 20	19	$3\frac{1}{2}$	Ad Inf. Majorcam, per M. Ætnam, M. Neptunum, Zachyntum, Inf. Leto- am, Inf. Didymam & M. Lyon.	I 18 33
I 20 50	20	$4\frac{1}{2}$ dig.	Ad Inf. Corsicam, per Inf. Vulcaniam & Carpathos, ad Mare Mortuum, per desertum Sin.	I 23 6

Temp.

Temp. sec. hor. ābul. Hor. / //	Ordo Pha- sium.	Digiti Ecliptici	Per quas Maculas transiverint Umbrae secciones, & quae insuper notata & observata fuerint.	Tempus ex Altit. Correct. Hor. / //
I 24 39	21	$5\frac{1}{4}$ dig.	Ad M. Argentarium, Mare Pamphilium, Inf. Cyprum, per M. Horminium.	I 27 0
I 26 15	22	6 ferè	Per M. Apenninum, ad Lac. Trasime- num, ad M. Sipylū, per M. inf. Libanū.	I 28 40
I 28 32	23	$6\frac{1}{2}$	Ad M. Carpathos, per Inf. Besbicum, M. Olympū, Didymū & M. Dalangueros.	I 31 0
I 31 12	24	$7\frac{1}{4}$ dig.	Per M. Peuce, Byzantium, ad M. Hormi- nium, & per M. Antitaurum.	I 33 44
I 35 59	25	$8\frac{1}{4}$	Per Sin. Circinitem, Inf. Macram, Inf. Apolloniam, Medium Montem Mo- schum, atqve Montes Sogdianos.	I 38 37
I 39 33	26	9 dig.	Per lacum hyperb. inferiorē, Pal. Byces, M. Strobilum, per Sin. extremum Ponti ac M. Paropamisum.	I 42 15
I 41 45	27	$9\frac{3}{8}$ dig.	Inter Palud. Byces, & Lac. Coroconda- metis, per M. Herculis, & Montem Caucasum inferiorē. (rosūm.	I 44 30
I 44 19	28	10	Per M. Cimmeriū, M. Tancon, & M. Ne-	I 47 9
I 47 20	29	$10\frac{1}{2}$	Per Paludē Mœotidē, Inf. minorē Maris Caspīi, Montemq; Nerosum superiorē.	I 50 14
I 51 44	30	11 paull. plus.	Per M. Alaunum, M. Sanctum, Montes- qve Hippoci.	I 54 42
I 56 12		12 digit.	Finis circa 294° limbi, in 97° sc. gradu à puncto superiori lineæ perpendicula- ris Nonagesimi occasū versus contigit.	I 59 17
I 57 10			Densissima Penumbra.	2 0 17
2 1 15			Satis adhuc crassa.	2 4 27
2 2 30			Paullò dilutior	2 5 45
2 10 20			Penumbra dilutissima.	2 13 42
2 12 30			Finis Penumbrae.	2 15 0
2 15 39			Altitudo Pollucis 29° 12'	2 19 7
2 17 35			Eadem Altitudo 28° 46'	2 22 8

Animadvertenda

In Eclipsi Anno 1682, die 21 & 22 Febr.

G E D A N I

observata.

Cum Tabulæ Rudolphinæ bene notabilem hâc die Eclipsin, & quidem totalem cum morâ ostenderent, quales exquisitè observare rarò aliàs contingit: proinde summâ alacritate ad illam ex meâ rursus, DEI Benignitate, erectâ Speculâ, attendi; præprimis cum cœlum omnino sudum extiterit, ut quævis exoptatissima, hoc in parte, mihi pollicerer. Totam igitur diem 21 Febr. impendi, partim ut horologia ad Sciatericum lineæ Meridianæ applicatum dirigerem, atqve sic omnia parata haberem, quæ ad ejus generis observationes requiruntur.

Ingruente Eclipsi Umbra erat valde diluta, limbusqve ejus quasi anfractuosus, & minimè terminatus, sic ut difficulter admodum ab initio phases determinari potuerint, nec accuratè distingvi, per quas Maculas umbra transibat: successu tamen temporis, crescente Eclipsi, distinctius omnia deprehendebantur. Color ab initio videbatur satis tristis, obscurus, & fuliginosus, ac si hæc Eclipsis, eâdem ratione, circa maximam obscurationem, ut illa Anno 1642 Mens. April. adeò sese obumbratam sistere vellet, quòd vix conspiceretur; sed res planè aliter cecidit, siquidem Lunacum jam omninò esset eclipsata, totus tamen ejus discus satis clarè in oculos incurrebat: color namqve ejus omninò rubidus sive sanguineus, aut rubiginosus erat, qui eousqve perseverabat, donec Luna ad medietatem lumen suam recuperasset, atqve tum rursus satis obscura & fuliginosa apparuit; adeò ut omnium optimè phases omnes, per quas nimirum Maculas Umbra transferit, annotatæ fuerint. In summâ, hujus Eclipsios observatio ex voto nobis successit; non solùm enim Initium & Finem, sed etiam ipsum momentum Totalis obscurationis, & Recuperationis luminis, cum 30. phasibus (quòd rarò admodum contingit) diligentissimè mihi deprehendere cœlum indulsit. Per quas verò Maculas Umbrae sectiones inceserint, tum quid amplius notatu dignum, sub tempore Eclipsios

extiterit, ex ipsâ observatione atqve delineationibus ad oculum clarè patet, non minùs ex subsequenti Tabella, quousqve Calculus Rudolphinus ab hâc observatione, atqve sic ab ipso cœlo discedat.

	Ex calculo Rudolphino.			Ex Observatione.			Differentia.		
	Hor.	'	"	Hor.	'	"	'	"	
Initium Eclipsos	10	13	33	10	25	5	11	32	Tardiùs
Totalis Obscuratio	11	10	11	11	27	30	17	19	Tardiùs
Maxima Obscuratio	0	5	43	0	13	49	8	6	Tardiùs
Recuperatio luminis	1	1	15	1	0	8	1	7	Citius
Finis Eclipsos	1	57	53	1	59	17	1	24	Tardiùs
Duratio total. obsc.	1	51	4	1	32	38	18	26	brevior
Tota duratio Eclipsos.	3	44	20	3	34	12	10	8	brevior

Eadem ECLIPSIS

observata

LIPSIÆ.

Temp. sec. horolog. ambulat.	Altitudines.	Tempus correctum	
Hor. /	G. /	H. / //	
8. 35	36. 0	8. 16. 32	Altitudo Reguli. dub.
9. 8 $\frac{1}{2}$	40. 20	8. 49. 48	Altitudo Palilicii.
9. 13	39. 32	8. 55. 40	Eadem altitudo.
9. 49	15. 30	9. 34. 0	Altitudo Arcturi. Penumbrae vestigiũ.
9. 52		9. 37. 0	Penumbra.
9. 58		9. 43. 0	Penumbra.
10. 6 $\frac{1}{2}$	18. 22	9. 52. 44	Altitudo Arcturi.
10. 10	18. 56	9. 56. 28	Altitudo denuò capta,
10. 15		10. 1. 0	Initium æstimatum, aut Penumb. dens.

Tem-

Temp. sec. horolog. ambulat.	Alti- tudi- nes.	Tempus correctum.	
H. /	G. /	H. / //	
10. 15 $\frac{1}{2}$		10. 1. 30	Initium verum, in parte Africae, prope montem Audum in mari Eoo.
10. 28	21. 48	10. 14. 56	Altitudo Arcturi.
10. 44	24. 18	10. 31. 0	Eadem altitudo.
10. 54	26. 0	10. 41. 56	Altitudo Arcturi.
10. 57	26. 20	10. 44. 4.	Eadem altitudo.
10. 59	26. 30	10. 45. 8	Rursus capta.
11. 3		10. 50. 0	Palus Mœotis obscurari incipiebat.
11. 5		10. 52. 0	Sectio umbræ per medium Palud. Mœot.
11. 11	28. 27	10. 57. 36	Altitudo Arcturi. Immersio in umbrâ.
12. 45 $\frac{1}{2}$		12. 38. 0	Emersio ex umbrâ.
12. 47	43. 55	12. 39. 36	Altitudo Arcturi.
12. 51 $\frac{1}{2}$		12. 44. 0	Palus Maræotis in medio inter umbram & marginem Lunæ.
12. 57		12. 49. 30	Mons Porphyrites in medio inter umbram & marginem Lunæ.
13. 2		12. 55. 0	Sinus Sirbonis totus ex umbrâ.
13. 5		12. 58. 0	Mons Ætna diametro sui ipsius ab umbrâ.
13. 10		13. 4. 0	Umbra per medium Montis Sinai.
13. 11		13. 5. 0	Mons Sinai totus ex umbrâ.
13. 12 $\frac{1}{2}$		13. 6. 30	Mons Sinai diametro sui ipsius ab umbrâ.
13. 15	21. 54	13. 8. 50	Altitudo lucidæ Lyrae.
13. 17	22. 10	13. 11. 2	Eadem altitudo.
13. 31		13. 25. 0	Sectio umbræ per medium Paludis Mœotidis.

Temp. sec. horolog. ambulat.	Alti- tudi- nes.	Tempus correctum.	
Hor. /	G. /	Hor. / //	
13. 35		13. 29. 0	Palus Mœotis tota ex umbrâ.
13. 39 $\frac{3}{4}$		13. 34. 0	Finis Eclipseos, prope Insulam majorem in mari Caspio, ubi Hippoci montes sunt.
13. 44	25. 47	13. 38. 16	Altitudo lucidæ Lyræ.
13. 47	26. 13	13. 41. 28	Eadem altitudo.
13. 53 $\frac{1}{2}$	27. 10	13. 48. 34	Rursus capta.

Fuit ergo

Ex Tab. Riccioli

	H.	/	//	H.	/	//
Initium Eclipseos	10.	1.	30.	9.	29.	53.
Immersio in Umbr.	10.	57.	30.	10.	29.	23.
Medium Eclipseos.	11.	47.	45.	11.	25.	4.
Emersio ex Umbrâ.	12.	38.	0.	12.	20.	45.
Finis Eclipseos.	13.	34.	0	13.	20.	15.
Digitus Eclipseos				21.	51.	0

Cometarum Natura, Motus & Origo,
 Secundum JOH. HEVELII & P. PETITI
 Hypotheses declarata,

à
 JOH. CHRISTOPHORO STURMIO, Math. & Phys. Prof.
 Altdorfi in 4. 1681.

Argumentum hoc, quod seculo abhinc integro celeberrimorum Mathematicorum fatigavit ingenia, occasione nuperi Cometæ Anni 1680, ita sibi tractandum sumsit Auctor: ut expositis Cometarum sesquiseculo abhinc accuratè observatorum phænomenis, Binam Hypothesin Cometarum, è Planetarum quidem, & præcipuè Solis, effluviis in æthere fluidissimo genitorum, motuque rectilineo aut parabo-

parabolico trajectorum, ad HEVELII; Mundo autem coævorum, & sub certâ periodo, circuli aut ellipseos lege, in conspectum redeuntium, PETITI, tanquam præcipuorum harum Patronorum, placita dilucidè explicaret; suamque tandem, ultra phænomenis magis respondere, & quid in unaquâque desiderari jure posse, sibi videretur, *Ἰστορίαν* subnecteret.

Itaque post phænomenon generalium contemplationem, ex institutâ Cometæ inter & Novas stellas, circa inexpectatum exortum, frequentiam, durabilitatem, comparatione; conditâ durationis illorum, præcipuè novissimi (quem matutinum primò, post vespertinum, & hîc, & in Epicrisi contra Dn. MONTANARIUM prolixius, pro eodem habet) historiâ; aliisque circa apparitionis tempora, plurimum concursum, vicinas Planetarum conjunctiones, adnotatis: specialius I Caput seu Nucleorum Cometicorum magnitudinem, figuram, alterationes, incrementi & decrementi, colorumque vices, locum in Universo, & species: II Caudarum situm ad Solem ejusque variationem, longitudinem ac latitudinem, inflexionem, vibrationem, in ramos aut radios divisionem, colores &c. III Motum Com. duplicem, communem & proprium, & hunc sub circulo ut plurimum maximo, notatâ quorundam, nuperrimi cum primis, ab eò deflexione; ejus porrò inæqualitatem, non tamen irregularem; varium per signa, in eodem diversisque, incessum; arcûs in cœlo descripti quantitatem; veri denique & apparentis motus similes, quandoque & contrarias vicissitudines, compendioso delectu habito, nec citra unius aut alterius censuram, è Cometarum historiâ recenset.

Juxta HEVELII deinde Hypothesin: Cometarum genesis, è probatis partim, partim suppositis Planetarum Atmosphæris, Maculasque Solares inter & Cometæ convenientiâ, ita describit, ut & phænomena supra memorata salvet singula; & quod palmarium, motum trajectorium, à principio ad usque metam, non inconcinnâ ratione, è *Cometographiâ Cel.* HEVELII deducat.

Circa alteram: PETITUM, occasione Cometæ anni 1664, pensato regulari Cometarum motu, inductum statuisse, refert:

Cometas corporibus cœlestibus coævus, inter opaca & lucida medios, i.e. semilucidos, aut in circulo; sive toto extra sphæram Planetarum posito; sive, quod probabilius, eandem totam, aut maximâ

parte, ambiente; aut (quod retrogradatio Cometæ dicti ipsum, mutatâ priori sententiâ decernere docuerit) in ellipti, circa perigeum saltem conspicuos, moveri. Unde, cum necessum sit, eosdem absolutâ periodo in conspectum denuò prodire: collato illo superiori, cum Cometâ Anni 1618; divisis etiam, juxta intervallum, quod inter utrumque est, annorum 46, anterioribus temporibus; quia complures Cometas in confiniis hujus periodi historia memoret: verosimile esse, unum eundemque diversis istis vicibus comparuisse. Ex quo porrò & posteris, de reliquorum periodis, & reditu determinandis, rationem aliquando constituram.

Comam verò & Caudas ex effluviis æthereis generari: quæ obviam Cometis facta, & ob peculiarem illorum fabricam circum ipsos collecta, dum sibi invicem cohærere conitantur, partim comam, partim appendicem caudiformem constituent, lumineque mutuatio illustratam, utramque Terris ostendant; Soli autem, velut expurgando ætheri, devoranda objiciantur.

In Epicrisi, commissis cum utrâque Hypothesi argumentis, quæ easdem aut fulciunt, aut premunt:

Cometarum perpetuitatem, cum è manifestâ Caudarum à Sole dependentiâ; tum præcipuè è mutationibus singularibus, & incrementis realibus ac evidentissimis corporis Cometici; ut & difficultatibus, conciliandi motum, sive circulare sive ellipticum, cum phænomenis, rejicit: laudatâ interim non tantum PETITI, sed & ex *Lubenio*, institutaque consimili, inter Anni 1577 & 1680 Cometas comparatione, suppletâ & magis instructâ, revolutionis annorum 46 per complures Cometas deprehensæ, observatione.

Generationi verò HEVELIANÆ, tam capitis quam caudæ cometicæ; motui item rectilineo, aut ab hoc non multum diverso, tanquam maximis apparentium motuum anomaliis, ad causas opticas scitè reducendis, aptissimo, potiores defert: dilutis illis, quibus PETITUS, è naturâ Macularum Solarium, generationis modum; & motum, rectæ tangentis hypothesi mixum, è dissensu observationum, oppugnaverat. Circa assignandas autem causas, quibus, juxta HEVELII Hypothesin, Cometa ex orbe nativo rectâ lineâ ejiciatur; prope Solis porrò perpendiculum, nullo accedente novo impetu, motum antendat; ad spheram deinde natalem retrahatur; toto verò cursu suo

suo planiorem disci faciem Soli objiciat; circa nodos etiam, à Tellure five motâ five immotâ, nexos, uti plurima scitu digna discutit: ita omni parte absolutam nobis nondum esse scientiam Cometicam concludit.

FRIDERICI SPANHEMII, F.

Specimen Stricturarum ad Libellum nuperum Episcopi Condomiensis, cum Præfationis supplemento. Accedit de Præscriptionis Jure adversus Novos Methodistas, Exercitatio Academica.

Lugduni Batav. in 8. Anno 1681.

COLLECTUM hoc est Scriptum ex Disputationibus ibidem habitis, (in præfat. pag. i. & de præscript. pag. 119.) adeoque ex toto Polemicum, imò Elencticum;

PRIMARIO contra *Expositionem Doctrinæ Catholicæ Jacobi Benigni Bossveti*, Episcopi olim Condomiensis, post Delphino Galliæ ab informatione, hodie Meldensis Episcopi:

SECUNDARIO contra Præscriptionem Novorum Methodistarum inter Romano - Catholicos, è quibus Fratres Walenburgios impugnat cum primis; quâ in Appendice, de re nec novâ nec ignotâ, ulterius nihil est annotandum. Expositio verò Bossveti primùm edita fuit A. 1671, recentissimè iterum A. 1679 (apud Spanhemium in Specimin. p. 107.) scripta ad emollienda Catholicorum, quæ Reformatis improbantur, dogmata, & quidem non, ut Romano-Catholici & Reformati tolerant se mutuò; sed ut hi ad illos reduci se patiantur. Aliud enim (à Conciliatoribus,) illi institutum, non doctrinæ suorum repurgandæ, verùm palliandæ modò, ac sanctitati illius, etiam qualis in Concilio Tridentino definita est, persuadendæ Reformatis; Spanh. in præfat. p. 26. In hunc finem decreta Concilii Tridentini passim inflectit; nonnunquam etiam ab ipsis reverà discedit: contra Spanhemii præcipuus labor, detegere has artes atque declinare.

Bossvetus Libellum suum (sic Spanhemius ipse in Strictur. p. 29.) duobus ferè partibus distinxit; quarum prima *Generalis*, propositionem & hypothesès; altera *Specialis*, singulorum Capitulorum declarationem

complexa. Hæc rursus orditur ab iis, quæ ad *Cultum* pertinent; facto hinc transitu ad *doctrinæ* capita, de justificatione & annexis; tum ad controversias *Sacramentarias*, in specie de Eucharistiâ, Transsubstantiatione, Missæ sacrificio, Communione sub unicâ; tandem ad Fidei principium, *Traditiones* seu Verbum non scriptum, hinc & *Ecclesiæ Autoritatem*. Ad calcem, subjunctâ parænesi, leges præscribit cuicunqve suum hoc scriptum adorturo. Has binas decernit. Prima est, ne quis *doctrinam eo comprehensam confutandam suscipiat*, aut ad *Theologorum* suorum Disputationes expendat, qui *probandam explanandamve Tridentini Concilii doctrinam*, variis inde *argumentando deductis*, susceperunt. Altera, ut in arenam descensurus, probet Romanæ Ecclesiæ *fidem non esse hinc sincerè expositam*; aut eâ ipsâ expositione admittâ, *relinqui quæstiones integras & validas objectiones* nostratium; aut deniqve sic explicatam Tridentinorum doctrinam nihilominus *fidei fundamenta convellere*.

Duas etiam partes Refutationis suæ fecit Spanhemius; *Prefationem*, in quâ excerpit nonnulla dogmata, quæ refutet; & *Stricturas*, in quibus *κατὰ πόδα* persequitur Adversarium, sed in primis Expositionis capitibus tantum, è quibus institutum ejus, methodum ac hypotheses eruit ac refellit; otium nimirum facientibus ipsi nonnullis Reformatis in Galliâ, qui Animadversiones ad hoc Scriptum in lingvâ Gallicâ, translatas nuper in Belgicam, in lucem publicam jam tum emisserant; *prefat. pag. 1. & 2. & Strictur. pag. 1.* Imò ne Rom. Cathol. quidem hæc Expositio omnino placuit. Hinc Clemens X calculo eam suo probare noluit; nec Innocentius XI id fecit, nisi tertio Pontificatus sui anno labente; permotus crebrò Legati Gallicani convitio ac multâ persuasione plurimarum ex libello conversionum, miræq; propagationis orthodoxæ fidei; *Spanh. in strictur. p. 112. 113.*

Notatu digna est ingenua Spanhemii Confessio

1.) De Syncretistis inter Reformatos, in *Strictur.* Non omnibus promiscuè Lutheranis jus Communionis à Reformatis oblatum, non iis certè, qui eandem horrent, quiq; juxta cum Româ Pontificiâ hæreseos nos postulant & anathematismis feriunt; *pag. 81.* sed professis consensum mutuum, in necessariis Capitibus; Ubiquitatis illo haud relato in *fundamentalium censum*; *pag. 81.*

2.) De Lutheranorum cultu, in quo nihil idololatriæ, in quo nihil super-

superstitionis; quod Carentonenſis Synodi aſſertum ille facit ſuum & prolixè probat ex doctrina & praxi noſtra in S. Cœna; ibid. pag. 91.

SELEUCIDARUM IMPERIUM,

*ſive Hiſtoria Regum Syria ad fidem Numiſmatum
accommodata,*

per I. Foy-Vaillant Bellov. D. Med. & Regis
Antiquarium.

Lutetiæ Pariſiorum, 1681. in 4.

QVAM integro, eoqve profundæ eruditionis libro ante annos aliquot aſſeruit *Ezechiel Spanhemius* præſtantiam ac uſum Numiſmatum, tantum abeſt ut hoc tempore quisquam vocet in dubium, ut certatim velut ac æmulatione quadam Hiſtoriæ ex Numiſmatibus illuſtrandæ Viri docti incumbant. Et Romanæ quidem Hiſtoriæ quanta lux ex Nummorum fide ſuperiore noſtroqve ſeculo allata ſit, Eruditiffimorum virorum, *Hub. Goltzii, Caroli D. Arſchotani, Gorlei, Occonis, Erizzi, Urſini, Auguſtini, Strada, Vici, Triſtani, Oudani, Vaillantii, Patini, Oifelii*, pluriumqve aliorum commentarii publicè extantes, ignorare neminem patiuntur. Aſt non omnem tamen nummariæ rei uſum in Romana tantùm Hiſtoria ſpectari, ſed latiùs multò patere, uti in aliis Eruditæ Antiquitatis Hiſtoriæqve partibus explicandis non pauci dudum comprobârunt; quorum catalogum in Bibliotheca nummaria *Phil. Labbeus* contexuit; ita nuper Pariſiis Triumviri celeberrimi, *Molinetus, Fresneus, Vaillantius* illuſtribus exemplis confirmârunt. Nam anno 1679. *Summorum Pontificum Hiſtoriam* à Martino V. ante quem nulla Romanorum Pontificum Numiſmata viſa confitetur, ad Innocentium uſqve XI. hodieqve ſuperſtitem, ex Nummis juſſu eorum, aut in illorum honorem cuſis illuſtratam, *Claudius du Molinet* Canonicus Regularis Congregationis Gallicanæ, in lucem dedit. Eodem anno *Carolus du Fresne, Dominus du cange*, Diſſertationem de *Imperatorum Conſtantinopolitanorum*, ſeu de inferioris ævi vel imperii, ut vocant, *Numiſmatibus*, Gloſſario ad Scriptores mediæ & infimæ latinitatis ſubjunctam: anno 1680. verò juſtum de *Familiis Byzantinis* Commentarium edidit, eoqve & Hiſtoriam Byzantinam, Principumqve qui Conſtantinopolitanum ante Turcas

Q

impe-

Imperium tenuerunt, quin & Dalmaticarum & Turcicarum quarundam Familiarū, Genealogias, ex Numismatibus, & vicissim Numismata ex Annalium fide magno utilissimoque studio illustravit. Superiore denique anno 1681. *Seleucidarum seu Syria Regum Historiam*, ad eorum item Numismata accommodatam, Antiquarius Regis Christianissimi *I. Foy-Vaillantius*, idem qui ann. 1674. Romanorum Imperatorum Numismata ediderat, publicæ luci exposuit; Ptolemæorum etiam Ægypti Regum Historiam pari se ratione cum tempore adornaturum pollicitus.

De *Seleucidarum* verò illa *Historia* ut pro instituti ratione memorentur pauca, laudanda utique doctissimi Auctoris industria est, quam in colligendis Regum illorum Numismatibus, maximam partem rarissimis adhibuit, ut eorum ope integram Regum Syriae à *Seleuco*, primo Regni post Alexandri M. obitum conditore, ad *Antiochum usque XIII*, quo pulso in provinciæ formam Syria à Populo Romano Pompeji M. auspiciis redacta est, postquam CCXLIX. annis Seleucidæ eam tenuerant, seriem exhibere: tot præterea Reges cognomines, quos Historici ludicris sæpe & ad ignominiam compositis, in nummis verò nusquam conspicuis, appellationibus notârunt, accuratè distingvere: Chronologiam denique in Syriaca alioquin Historia intricatissimam evolvere posset ac restituere. Qua in re adjutum se celeberrimorum Virorum, *Gvilhelmi Lamonii*, *Achillis Harlei*, *Petri Carcadii*, *Francisci de la Cbaize*, liberali opera, in præfatione Auctoris honorifica singulorum cum mentione deprædicat. Præmittitur Operi primùm *Index Regum Syriae*, quorum fuere viginti septem: post *Tabula Genealogica*, Seleucidarum Stemma exhibens: Denique *Canon Chronologicus*, quo præcipuarum rerum gestarum, juxta *annos Olympiadum, ante Christum natum, Seleucidarum, & singulorum Syriae Regum*, conspectus sistitur. In Opere ipso illi plerumque viæ insistit Auctor, ut Regum gesta ex Scriptoribus antiquissimis recenscat, ac dein subjungat eorum Numismata, æri elegantè incisa, ac eruditè dilucidata; notatis etiam quibusdam Auctorum recentiorum, *Huberti Goltzii* in primis, erroribus. Ubi Lectori Christiano voluptati haud dubiè erit, quæ in *Machabaorum* libris traduntur, ex profanis Scriptoribus, Nummisque antiquissimis suppleta hîc ac explicata legere. Nec enim falleremur, si *Vaillantium*, dum Historiam Seleucidarum

cidarum componeret, doctissimum nobis in Machabæorum libros Commentarium dedisse dixerimus, collatis diligenti studio Auctorum celebriorum, *Polybii, Appiani, Justinii, Diodori Siculi, Livii, Athenæi, Strabonis, Josephi, Nicolai Damasceni* aliorumque monumentis. Subjiciuntur denique Operi tres Indices, primus Geographicus, Nominum alter ac rerum, tertius in Numismata, singulari industriâ compositi.

SAMUELIS RACHELII,

Institutionum Jurisprudentiæ Libri quatuor, Jus universale & Romanum certâ methodo, & utriusque Capita ex genuinis principiis exhibentes.

Kilia & Francofurti, 1681. in 4.

Sicuti tum variis in lucem editis *Φιλοσοφήμασι* aliisque publici Juris Exercitationibus, tum Extraordinariâ ad nupera Pacis Neomagensis Consilia Legatione, magnum sibi nomen comparavit eruditissimus Auctor: ita rem & Philosopho & Jcto omnino dignam fecit hoc Institutionum opusculo in publicum emisso, non planè quidem ad filum Justiniani, sed methodo nonnihil diversâ contexto. Scopum verò ad quem utroque oculo collineat, ipse in præfatione ad solidioris Jurisprudentiæ Studiosos in fronte libri præmissâ, prolixius exponit. Cum enim quatuor potissimum causas corrupti hæctenus, nec eò, quò decuit, nitore exsplendescentis Juris studii, *Universalis scilicet Jurisprudentiæ cum singulari Romano Confusionē, Corporis Justiniani à μεθοδικῶν, castioris Latii neglectum, nec non Philosophiæ Practicæ & Analytices contemptum* enumerasset, notatisque variis inde natis incommodis ac erroribus, hunc præ cæteris, quod in Practicis nulla detur Demonstratio, nec vera Juris Scientia, sed omnia sint in incerto, & Jcti atque Judices ex dubiâ & cum formidine oppositi luctante semper conscientia lites decidere possint, confutasset, præsius paulò, quid in Institutionibus hisce præstiterit exequitur, se id datâ operâ egisse scribens, ut non modò Jurisprudentiam Romanam Universali passim superstrueret, eumque ordinem, quem nemo *πεπαιδευμῆν* reprehendere jure possit, eligeret, sed tyronibus quoque quandam Juris nomenclaturam daret, arctamque Practicæ Peripateticorum Philosophiæ,

(cui præ Cartesianâ & Hobbesianâ Morali primas defert) & Jurisprudentiæ inter se necessitudinem, ac insignem, si hæ conjungantur, utilitatem ostenderet, nec non Demonstrationum Practicarum viam atq; materiam ob oculos poneret. Hunc in finem se omnium rerum Definitiones, quales quidem natura earum permetteret, Cujacium in nonnullis secutum, concinnasse, his varias à quatuor Causarum generibus petitas divisiones, aliasque universaliores & evidentes apprimè Juris regulas attexuisse, interdum verò axiomatum & hypothesium locò admiscuisse quædam, quæ methodo magis, quàm demonstrationi inservirent: singulis demùm aphorismis uberiores ἐξήγησιν subjecisse, sicque per omnia has institutiones adornasse, ut tam futuris aliquando Antecessoribus, quàm Togatis & forum sectantibus usui esse possent. Hujus itaque instituti memor à generalioribus ad specialiora semper progreditur, nec solùm theses suas ex Aristotelis & Grotii doctrinis moralibus ad illustrandam Juris Romani, quam mox subjungit, hypothesein, & faciliorem ejus intellectum, confirmat; sed etiam cognatas passim materias, quæ aliàs partim in Pandectis & Codice, partim Jure Publico & Feudali tractari solent, convenientibus locis interferit, potissimùm verò in tradendo Obligationum jure ita versatur, ut cum multis in hóc doctrinæ genere occupatis de palmâ contendere videri possit. Quibus omnibus cùm Saxonici quoque Juris placita tantùm non ubivis accedant, merentur omnino hæ Institutiones Rachelianæ cupidæ legum Juventuti præ complusculis aliis libellis Isagogicis commendari.

CHRISTIANI MENZELII, Ph. & Med. D.

Elect. Brand. Archiatri

Index Nominum Plantarum multilingvis, Universalis.
Berolini, 1682. fol.

CUm nullibi magis, ac Vegetabili in Regno, opes suas tantâ ubertate ac varietate depromere soleat Natura Parens Rerum, haud levis momenti negotium incumbit Botanicis, ut aptis nominibus partim tot Vegetabilium species, & unicuique multiplices differentias designent, partim certas in classes luxuriosam eorum multitudinem concinno ordine redigant. Posterius hoc, Botanicis magis proprium, lauda-

laudabili conatu præ cæteris aggressi sunt *Baubini, Casparus & Johannes*, Fratres, Medici Basileenses, haud rarò tamen sibi contrariantes, & qui omnibus hîc palmam reddit dubiam *Rob. Morisonius*, Prof Botanicus Oxoniensis. Prius verò istud, nominum scil. impositio, commune quasi omnibus concessum videtur Privilegium; unde non solùm in quavis lingua specialis plantas denominandi ratio notatur, sive ab Eruditis sive Plebejis profecta, sed etiam plura & distincta, haud rarò penitus diversa nomina, eidem simplici Plantæ in unâ eademque lingvâ imposita fuerunt; id quod in Latina præcipuè obtinet. Turbat ista nominum multiplex varietas non leviter Rei Herbariæ studiosos, & in Lectione Scriptorum, tam Latini, quam cujusvis alterius idiomatis insigniter subinde eosdem remoratur, specialibus istis & propriis, iisque variis plantarum Nominibus non æque semper cognitis, nec ubivis obviis. Incommodis his medicinam afferre nititur Autor præsentis scripto, indicem Herbarum multilingvem, à filio ejus Exercitii Botanici causâ ex optimis Autoribus compilatum, sed ab ipso Parente adornatum ulterius & perfectum, comprehendente. Prostant in eodem nomina Plantarum, tot sæculis in hunc usque diem ab omnibus tanquam usitatissima recepta, instar fasciculi in unum collecta, & juxta Alphabeti Latinorum seriem ordinata; Eaque non solū, quæ in Latina, Græca, & Germanica Lingvâ usitatiora sunt, sed etiam, quæ aliarum gentium, Europæarum imprimis, hinc & Asiaticarū, Africanarum & Americanarum lingvis iisdem imposita observantur. Ut ita non solum cujusvis plantæ in quavis Lingva appellatio uno quasi intuitu pateat, sed etiam Lectori cuilibet in sua lingvâ evolvendi libros herbarios detur ansâ, si quid circa quamlibet herbam ulterius scire desideret: adeò ut index hic minoris Lexici Botanici, nunquam non amplificandi, cum indies in re Botanicâ suboriantur nova & addenda, tam verba sive nomina, quam subjecta sive res ipsæ, loco inservire queat. Collecta fuerunt nomina ex quibusvis Scriptoribus, tam superiorum quam hujus sæculi, quotquot ad præfens institutum aliquid conferre potuerunt, Botanographis pariter ac Medicis, quam Lexicographis, quorum etiam genuina loca ubique citata prostant, ut ex amplo eorundem Catalogo, in & post præfationem conspiciendo, patet. Nec in solâ Nomenclatura hæsit autor, sed & species & differentias plantarum suis quasi generibus subjunxit, & specialiores florum differentias, juxta ordinem colorum

rum in Iride cœlesti observabilium, disposuit, simulque virtutes herbarum, parcius licet, ex *Dioscoride* adjecit. Additur his in fine Pugillus plantarum rariorum cum figuris æneis, ab Autore in variis Europæ regionibus observatarum, nec ab aliis descriptarum, quarum, ut & intextarum plantarum nonnullarum Brasiliæ, nondum editarum, ac quarundam Breynii rariorum in *Fasciculi Rarior. Plantar. Prodromo* contentarum, indiculus, in calce operis accessit. Ubi Autor simul spem facit, edendi à se aliquando *Theatri rerum Naturalium Brasiliæ, in IV. Volum. digesti*, continentis imagines quadrupedum, aviû, piscium, & Plantarum Brasiliensium, jussu Principis Mauriti Nassoviensis in ipsâ Regione Brasiliâ quondam depictas, indeque in Europam transportatas, sed quæ privatim in Bibliothecâ Elect. Brandenburgicâ hæctenus asservatæ, publicæ luci nondum expositæ fuerunt.

**OBSERVATIO CIRCA PROPORTIONE M
partis purpureæ ac substantiæ seroso-gelatinosæ
Sanguinis, intra vasa animalium fluctuantis.**

Massa Sanguinea tria involvit, serum aqueum, substantiam gelatinosam seu fibrosam, ac Tincturam rubicundam, i. e. sanguinem κατ' ἐξοχήν sic dictum. Quoniam verò in Sanguine per Venæ sectionem educto & coagulato gelatinosa dicta portio partim tincturæ purpureæ intertexta est, & spissitudinem huic confert, partim à sero aqueo dissolvitur atque diluitur, duplex tantùm, serosa sc. ac purpurea, substantia hæctenus observata & credita fuit, donec sub medium præsentis sæculi accuratius fluidi hujus animalis examen gelatinam illam nutritiam detegeret quidem, qualis tamen sit has inter sanguinis partes integrantes proportio, ulteriori investigationi destinaret. De sanguificationis proin organo ac modo aliquando sollicitus ambigebam, aut potiùs augurabar, tantillum forsân Purpuræ sanguinæ esse, quod tantas de sua causa efficiente atque productionis ratione turbas & contentiones inter Anatomicos magnæ famæ excitasset, tantamque viscerum ἀνατομικῶν, sc. epatis, lienis, cordis &c. compagem ac ambitum postulasset. Porrò per microscopium in sanguine observabilium globulorum rubicundorum sero limpido innatantium molem ubi

ubi cum scri mole comparabam, illam huic maximè disparem & longè minorem dignoscebam : quia tamen multum adhuc gelatinosæ substantiæ eosdem globulos purpureos implicare probabile, imò certissimum erat, solo oculo, quantum Tincturæ rutilæ Liqtori Sangvinis vitali adhuc subesset, discernere ac determinare me posse haud præsumebam. Ast aliis encheiribus in subsidium vocatis, in diversis animalibus, diversisque pariter individuis humanis, deprehendi, quod tincturæ hujus partem unam modò decem, modò undecim, modò plures, nunquam pauciores, feri atque gelatinæ partes comitentur : ultimum autem, quod in sanguine hominis optimè valentis hujus theoriæ causâ adornabam, experimentum erat sequens. Uni nempe aquæ calidæ Libræ tantum sanguinis ex aperta vena proficientis influere permittebam, donec aquam pondere Unciarum trium & drachmæ unius auctam, hinc tantundem sanguinis ab illa absorptum & dilutum fuisse, observabam. Solutio hæc filtrata, in filtro gelatinæ spissioris unciam dimidiam cum drachma una relinquebat, dum ejus reliquum leni destillatione substantiæ aqueæ libram unam cum Uncia una & drachmis sex fundebat, remanentibus in fundo retortæ grami ex rubro fusci drachmis duabus cum semisse, ita ut substantiæ aqueæ drachmæ tres cum dimidia vel à charta filtri haustæ fuisse, vel inter destillandum in auras exhalasse viderentur. Quia tamen diversus hujus cruoris color, quem microscopio adjutus conspiciebam, aliquid gelatinæ adhuc complecti cruorem evincebat, massulam istam, quæ gelatinam omnem eluet, m. denuò cum aqua tepida macerabam, postmodum filtrabam : & post lenem exsiccationem grami ejusdem seu tincturæ sanguinæ drachmæ non nisi duæ cum granis tribus i. e. vix duodecima massæ sanguinæ pars, restitabant, adeoque exile admodum esse, quod sanguini speciem atque nomen dat, declarabant.

BENEDICTI PAULLINI PETROCORII

de Vitâ B. Martini Carminum Libri sex, cum Francisci Jureti Notis, Cass. Barthii Animadversionibus, & Jo. Fred. Gronovii Observationibus, editi à CHR. DAUMIO, qui

& ipse Notas adjecit.

Lipsiæ apud Hæred. Frid. Lanckisii 1681. in 8.

Trium

Trium Paulinorum ad nos venisse Poemata, quibus aliquis etiam quartus adnumerari possit, Libro XIX. Adversar. cap. 8. Caspar Barthius monuit. Ex istis peculiari Commentario eum illustrandum hic sibi sumserat, qui *de Beati Martini Turonensium Episcopi Vita*, quam Sulpitius Severus, Veniantius Fortunatus, & Gregorius Turonensis etiam exposuerunt, sex Carminum Heroicorum libros, & bina poemata alia, reliquit. Non *Aquitanus* ille Nolæ Episcopus; (quod persuasum vulgo erat, visum etiam Jureto, qui tamen sententiam postea mutavit) verum *Benedictus Petrocorius*, sive ut alii, *Petricordius*; quod Sirmundus, Labbeus & Barthius notarunt. Promiserat autem postremus hic Paulinorum omnium editionem in Adversariis, sed quam non dedit; Petrocorii saltem Martinianæ Vitæ libros Commentario illustravit, quem ab Autore olim impetratum, ipsius etiam manu unâ cum Textu & Jureti Notis conscriptum, post ipsius obitum nactus V. CL. Christianus Daenius nunc demum edidit. Quo studio de bonis literis optimè meritus est: nam præter *textum Paulini*, seorsim excusum extra Bibliothecæ Patrum vasta Volumina vix reperiendum, doctissimi Jureconsulti *Franc. Jureti* Notas, *Barthii* item antea nondum in publicum missas Animadversiones, & *Gronovii* emendationes, ex ipsius Observatis in Scriptoribus Ecclesiasticis depromptas, in libelli non magni modum coegit, subjectis Doctorum istorum Virorum commentationibus accuratis *Indicibus* & *Notarum Spicilegio*: in quo, ubi Eucharisticon Paulini Pellæi, Ausonii Nepotis, illustrat, nævos profanos, quibus tum librariorum vitio, tum auctoris culpâ istud scatet, distinctè & eruditè persequitur; simulque aliorum Christianorum poetarum in syllabis & numeris negligentiam, licentiamque ostendit. Opusculo omnium Poetarum Christianorum & eorum editionum præfixit *Syllabum*, cui præmittitur *Præfatio*, in quâ *Glossarium* & secundas curas suas ad Paulinum hunc Petrocorium nos expectare jubet.

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Maji, Anno MDC LXXXII.

JOHANNIS MABILLON,

*Presbyteri ac Monachi Ordinis S. Benedicti è Con-
gregatione S. Mauri,*

DE RE DIPLOMATICA LIBRI VI.

*In quibus quicquid ad veterum Instrumentorum an-
tiquitatem, materiam, scripturam, & stilum; quicquid ad
Sigilla, monogrammata, subscriptiones, ac notas Chronologicas;
quicquid iade ad Antiquariam, Historicam, Forensemque
disciplinam pertinet, explicatur &
illustratur, &c.*

Lutetiæ Parisiorum 1681. in fol. chartæ Augustæ.

QUod si præclarè de Historiarum studio merentur, qui varia Numismatum genera in apricum proferunt, velut certissimos Antiquitatis testes; præferre eidem non parum quoque videntur lucis, quorum labor prisca Regum & Principum Diplomata, ex intimis Archivorum recessibus depromta publico conspectui sistit: atque ita sistit, ut rationem simul vera & genuina hoc in genere quæ sunt, à falsis & suspectis discernendi subministret.

Nec aliud in præsentī lucubratione propositum sibi habuit DN. MABILLON. Chartarum enim Veterum, quæ per Galliam hinc inde è Monasteriorum Archivis ostenduntur, fidem Scriptores quidam hujus temporis, quorum nomina infra exprimuntur, in tantum elevarant, ut in toto Francorum Regno nullam omninò chartam reperiri dicerent sinceram atque genuinam ante regnum primi Dagoberti; paucissimas autem sub illo atque post illum usque ad Reges secundæ stirpis scriptas haberi, quæ vel autographa dici mererentur, vel ex au-

R

tographo

tographo fideliter desumpta: Archivum prætereà Dionysianum in eam suspicionem adduxerant, ac si nil nisi officina falsorum esset diplomatatum, Pontificiorum ac Regionum: imò, quo nihil gravius videri ejusdem ordinis viro poterat, corruptionis hujus causam præcipuè in Monachos conjecerant: qui cum vidissent à Potestatibus Secularibus undiqve accidi immunitates ac possessiones suas, non magno crimini sibi duxerint, pro ipsis tuendis fingere, quæ in nullius cessura præjudicium, solum videbantur conductura tuendæ æquitati; quamvis largiantur postea ad Clericos quoque mali exempli licentiam pertinuisse. Istam igitur maculam quo deleret Autor, quove pristino suo Diplomatatori, & quâ pollere in judiciis debent autoritati, suæque Cœnobii dignitati restitueret, Francorum Veterum, ut Pontificum nunc taceamus, monumenta Regum, primæ, & secundæ stirpis, ut & tertiæ usque ad Ludovicum Sanctum (nam ut in hoc consisteret, nova viro persuasit rerum facies) splendido hoc in opere, ex variis per universas Galliæ provincias Monasteriorum, Ecclesiarum, Cœnobiorum Grammatophylaciis & Bibliothecis eruenda, illustranda, ac vindicanda sibi duxit: idque & summo studio, & animi stilique moderatione singulari.

Et quamvis non defuisse fateatur, qui varias sparsim regulas, ubi de singulari Instrumento agebatur, tradiderint; quo nomine *Leonis Allatii* commendat *Animadversiones ad Fragmenta Antiquitatum Etruscarum*, nec non *Hermanni nostri Conringii Censuram Diplomatis Ludoviciani pro Cœnobio Lindaviensi*; neminem tamen ad hoc usque tempus peculiari tractatione rem aggressum fuisse ante *Danielem Papebrochium S. J.* editis *Antverpiæ Sanctorum Actis* Clarissimum Virum: qui in *Propyleo ad Aprilis tomum secundum* datâ operâ discutiendam eam suscepit anno MDCLXXV; tanto cum successu, ut eum, modò Archivorum tantum, quantum Actorum suorum usum habuisset, omnium felicissimè hanc exornare spartam potuisse judicet. Quo ipso salebroso & asperi hujus itineris glaciem à Papebrochio fractam esse haud obscure videtur innuere; utut regulis ab eodem constitutis non per omnia postmodum consentiat, imò in plurimis locis easdem corrigat, ipsâ diplomatatum inspectione aliud edoctus.

Tametsi verò totum Opus in Libros sex distingvitur, præcipuè tamen susceptæ rei summam Autor ipse exeqvitur primis tribus. Nam
in primo

in *primo* de variis agit Diplomatum *generibus*, quando chartarum alias Ecclesiasticas, Regales alias, alias Pagenses seu privatas facit, ad summa earundem capita cum hinc, tum alibi respiciens: tum de Diplomatum *Antiquitate*; ubi adversus laudatum Papebrochium contendit, 1. Privilegia Monasteriis seu Ecclesiis Seculo septimo imò & præcedenti à Romano Pontifice fuisse concessa; 2. Constare cum ex Beda venerabili, tum ex aliis, Scripturam in transferendis prædiis eodem ævo usurpatam apud Anglosaxones; 3. apud Gallos à Chlodoveo Magno, primo Christiano Francorum Rege, ad ejusdem posteròs nullum ferè Francorum Regem existisse, à quo in Monasteriorum gratiam condita Diplomata non fuerint, idque ex Gregorio Turonensi de primis Regibus constare. Æqualem dein Chartarum privatarum ætatem ex veteribus demonstrat Ripuariorum legibus, ex secundo Marculfi libro Pagenses formulas complectente; tum ex Legis Romanæ seu Codicis Theodosiani edictis, ex variis illius temporis exemplis, nec non ex donationibus, quas à Seculo VI. Monasteria obtinuerint, diversisque Regulæ S. Benedicti capitibus. Ad falsorum hinc originem delatus & variam Instrumentorum veterum fortunam, refutatâ rursus Papebrochii sententiâ, religionem Monachorum undecimi Seculi vindicat, potissimasque Originalium corruptorum causas explicat, caducitatem, jacturam, & dolum malum; quæque his opponi remedia possint.

In contemplatione *Materia* cum In, tum Ex quâ Diplomata reperiantur scripta, non deesse Scripturam observat, quæ in saxis & lateribus, in arborum florumque foliis, libris item arborum, hoc est, corticis interioribus tunicis; in tabellis ligneis, in cereis citreisque pugillaribus, in libris elephantinis seu pugillaribus ex Ebore; in plumbeis lamellis, in linteis voluminibus, & Papyro Ægyptiacâ; in membranis, & vulgari chartâ nostrâ; in corio, pisciumve pellibus, ac serpentum intestinis exarata olim fuerit & excepta. Imò fuisse, qui suum ipsius ac socii sui naufragium in testudinis dorso perscripserit. Ex hoc tamen materialium cumulo quinque tantum genera in quæstionem nunc adducit: chartam nempe membranaceam seu coriaceam, corticicam ex ligno, & papyro Ægyptiacâ, plumbeam, & nostram communem. Et Ægyptiacæ quidem chartæ usum in Europâ, maximè in Galliâ, & Italiâ, longè post Christum natum, imò ad Seculum usque X.

viguisse, ex veterum Scriptorum non obscuris testimoniis evincit; ut Dionysiani Archivi diplomata hoc nomine, quòd in cortice exarata sint, pro falsis haberi nequeant. Pro materiâ verò Ex quâ scripta, non modò atramentum, sed & rubricam seu minium; quo passim Imperatores Orientis usi, quin & ex Carolinis Regibus nonnulli; liqvo-rem item aureum, & argenteum genuinis Diplomatum fuisse docet.

A materiâ ad literarum ductum transit, & de *Scripturarum* varietate, de priscâ scil. Scripturâ Gallorum, Romanâ, (cujus tres numerantur species: pura, Semigothica, & minuta seu minutis literis constans) Runicâ, Longobardicâ, Francogallicâ seu Merovingicâ, Carolinâ; Germanorum, Anglosaxonum, aliisque, nec non de Tironis compendiosis notis eo potissimum differit consilio modoque, ut ex recitatis capitibus verorum semper discrimina à falsis colligat & ostendat.

Secundum Librum in Diplomatum Stilo, subscriptionibus, Sigillis, & Notis occupavit Chronologicis. Initio enim *stili* barbariem excusat vel eo nomine, quòd ex ruditate seculi & Notariorum imperitiâ partim, partim ex communi usu seu formulis usitatis, nec non ex Notariorum affectatione, imò ex Orthographia, literarum puta adjectione, detractio, immutatione, & transmutatione, quandoque provenit. Jam in quibus stilus consistat traditurus, uberius de Diplomatum agit inscriptione, de præmissâ Invocatione, de Titulis, quos Romani Pontifices in suis, nec non Episcopi, Archiepiscopi, Abbates &c. adhibuerunt. Quo loco observat inter cætera, quòd titulum, *Universalis*, seu *Catholice Ecclesie Pontifex* sive *Episcopus*, Johanni Constantinopolitano Episcopo abrogari voluerit Gregorius Magnus, nec ipsemet usurpare eum affectarit, ratus id præjudicare aliorum Episcoporum dignitati, eoque tendere, ut unus censeretur Ecclesie Episcopus, cæteri quasi illius vicarii: quòdque insequentibus Romani Pontifices hoc quidem nomine usi reperiantur, sed ad designandam suæ modò sedis præminentiam; aut eo certè sensu, quo Leo Magnus in Epistolâ ad Theodosium Augustum, *Papam Ecclesie Catholice urbis Rome* se nominat, id est, Ecclesie Romanæ, quæ Catholica est: & quidem longè potiore jure, quàm Armeni & quidam Patres Asiatici, qui propter Diocesis suæ amplitudinem *Catholicos* se volebant appellari: Præterea, cum *Papa*, tum *Summi Pontificis* nomina & aliis à Romano Episcopis, & Archiepiscopis tributa fuisse quondam; neminem tamen præter
Roma-

Romanum ea sibi arrogasse: nec deesse literas, in quarum inscriptione Pontifex suum nomen ejus ad quem scripsit nomini postposuerit ipse. Inde ad Francorum Regum de prima stirpe diplomata eorumque stilum reversus notat, titulum *Illustris* præ aliis iisdem placuisse, quod Illustratus inter honoratorum gradus tres, *Illustrium*, *Clarissimorum*, *Spectabilium*, potior ac magis præcipuus haberetur: Tum quas Carolingi, Pippinus, Carolus Magnus Rex, idemque Imperator, Ludovicus Pius, & sequentes usque ad Ludovicum S. in literis suis initiales formulas usurparint, explicat: ut & illas, quæ Imperatoribus, Regibus Italiae, Siciliae, Angliæ, & Hispaniæ; quæque privatis pro vario Notariorum genio, apud Francos, Germanos, & Italos placuerunt. Ut omittamus, quæ porrò de vocabulis in Chartâ singularibus, cognominumque ratione & origine, de Diplomatum imprecationibus & poenarum quatuor generibus in chartâ apponi solitis, hoc loco inferuntur.

Excussis quæ ad stilum pertinere videbantur, *Subscriptionum* & *Sigillationum* formulas persequitur, quis primus è Francorum Regibus Monogrammaticis usum in regia diplomata invexerit, & quibus monogrammaticis usi fuerint Pontifices, recenset. Hinc de Cancellariorum subscriptionibus in regis literis usitatis, eorumque, ut & Notariorum, & Archicapellanorum officio agit, adjecto Cancellariorum Franciæ Catalogo. Ad *Sigilla* veniens, anulorum primò signatoriorum usum tradit, materiam, & cælaturam, quodque Francorum Reges eos aliquando usurpaverint. Postea de Sigillis loquitur in anulorum locum succedentibus: & quidem de Pontificum, Episcoporum, Capitulum, Abbatum, Abbatissarum, Conventuum, & Monasteriorum; mox de Sigillis Francorum Regum pro discrimine stirpium diversis, de fasciâ eorundem gemmeâ, & imaginibus, scepro, baculo, manuque Justitiæ, quæ in Regis conspiciuntur: de lemniscis item sive appendiculis, & diversi coloris cerâ formam sigillorum exprimente: De Sigillis Magnatum, Nobilium, Militum, & postgenitorum, nec non integrorum Collegiorum, atque Urbium apud Francos. Tandem *Notarum Chronologicarum* examine, quod ex earum maximè instituit inductione, quas Pontifices, Reges Franci, & Imperatores in Diplomatis suis adhibuerunt, librum hunc concludit.

In *tertio* libro Diplomata autor examinat, quæ pro verorum ex-

emplaribus proposuerat Papebrochius, Dagobertinum nempe pro Sancto Maximino, Carolinum, & aliud Regis Lotharii, monetque ista specimina saltem de eorum esse genere, quæ sunt anomala, nec in exemplum trahi posse. Tum Papebrochii, monitum à Joh. Mareshamo datum in Propylæo ad Monasticum Anglicanum: *Cautè intuendæ sunt ejusmodi chartæ, quæ fidem habent eò minorem, quo majorem præferunt antiquitatem*: approbantis, imò vehementer laudantis sententiam de vetustis instrumentis refellit, & Archivum Dionysianum ab eodem impugnatum vindicat: adhæc, quæ Scriptor quidam nuperus, quæque Conringius ex Naudæo Monachis objecerat, diluit & amolitur. In parte libri reliqua *Notitiarum & Chartariorum* varia recensentur genera: Illæ in autenticas sive *publicas*, quæ editæ coram Magistratu, & *privatas*, quæ à privato Notario conditæ: hæc in *historica, autentica, & privata* distinguuntur; nec originem tantum eorum, usum, & delectum, sed valorem quoque & vim probandi expendit: tandemque Conringii sententiam, quod nullus circa veritatem & falsitatem usucapioni, nullus proinde præscriptioni possit esse locus, quoniam veritas aut falsitas enunciationum dominio aut arbitrio humano non sit obnoxia, commendat.

Libro *quarto* de Francorum Regum Palatiis agitur, & villis Regiis in quibus Diplomata fuere data & concessa. Quæ ipsa CLXIII. numero, totidem sectionibus, juxta Alphabeti ordinem, non tam Auctoris, quàm ejusdem Socii, Dn. Michaëlis Germani verbis commemorantur: ita quidem ut verorum: Carisiaci v. g., Mamaccarum, Silviaci, Basivi, Verni situs inter eruditos etiam controversi illustrentur; fictitia verò & ex perversa diplomatum lectione nata, quorum exemplum in *Corfintisca* num. 43. habes, rejiciantur, detectâ erroris origine & verâ lectione restitutâ.

Quinto libro, ut quàm inter se præcepta & experimenta hujus rei congruant intelligatur, distinctis duodesexaginta tabulis veterum Scripturarum specimina, studio singulari & arte in æs incisa exhibentur, adjectisque notis explicantur: *primò* nempe Specimina veterum Codicum & Inscriptionum cum variis Alphabetis: *secundò* Specimina Diplomatum Regionum à Dagoberto primo ad S. Ludovicum: *tertiò* Specimina Chartarum Ecclesiasticarum; quibus præter compendiosas Tironis notas, è Regio quodam codice expressas & vetustissimæ chartæ Ra-

tæ Ravennensis Specimen cum difficillimæ lectionis interpretatione annectitur; cujus monumenti Scripturam Petrus Lambecius incognitam existimaverat, in Cæsareæ Bibliothecæ tomo 8.

Sexto denique libro Diplomata & instrumenta amplius ducenta in præcedentium librorum probationem adducuntur, & serie temporum servatâ, brevibus cum Annotationibus referuntur, pleraque ipsi ex Archetypis desumpta. Ex his sub finem Autor aliqua deduxit Corollaria, ad Cœnobii Dionysiani maximè dignitatem facientia; quibus denique universalis totius index Operis subjungitur. Nec parum adjumenti videtur concinnando operi attulisse Antonii Wionis Herovallii, Cardinalis Casanattæ, Achillis Harlæi, Petri Carcavii, Stephani Baluzii, Antonii Magliabeci, Petri Lambeci, Caroli Fresniæ Cangii in Doctissimum Autorem benevolentia; quippe quæ veterum præcipuè Scripturarum Speciminibus auctum illud & ornatum, teste Præfatione, dedit.

ECCLESIÆ GRÆCÆ MONUMENTA

studio atque operâ Johannis Baptista Cotelerii, qui

è MSS. exemplaribus depromsit, Latine interpretatus est,

Notasque adjecit.

Tom. II.

Lutet. Parisior. A. C. 1681. in 4.

ANtiquâ manu exarata monumenta, quæ rei literariæ vel ampliandæ vel illustrandæ inservire possunt, è latebris suis, ubi cum situ, carie, tineis, blattisque non sine magnô irreparabilis jacturæ periculô colluctantur, in lucem protrahere, magni sanè laboris, nec minoris emolumentum res est. Fecit id inter alios ætatis nostræ Philologos, qui hæc Ecclesiastica veteris pariter & degeneris Græciæ monumenta divulgare cœpit, *Johannes Baptista Cotelerius Sorbonica Societatis Theologus & Regius Lingvæ Græcæ Professor*, de cujus reliquis lucubrationibus Orbi Literato jampridem notis non est hîc differendi locus. Ad præsens Opus quantum attinet, varium illud est & multiplex, quo *Exegetica, Canonica, Juridica, Liturgica, Ascetica, Ethica, Historica, Chronologica, Geographica, Dogmatica, Polemica*, unâ cum *Homiliis, Quæstionibus, Symbolis, Dissertationibus, Epistolis, Scholiis, Carmini-*

Carminibus, Actis Martyrum, Vitis Sanctorum, Elogiis, Eclogis, Fragmentis, cæterisque cujusque generis scriptis continentur. Cum enim Illustrissimus Colbertus Cotelario & Regiam & suam Bibliothecam liberaliter aperuisset, hortatus, ut pro insigni suâ Lingvæ Græcæ peritiâ & summô erga bonas literas amore Manuscripta Græca recognosceret, &, quæ aliquod operæ pretium factura viderentur, publici juris faceret, is negotio huic & manum suam & ingenium non segniter admovit, Græcos Codices MSS. pervolvit, ἀνεκδότους annotavit, perlegit, qui præ aliis magis arriserunt descripsit, relegit, cum aliis exemplaribus contulit, à mendis librariorum repurgavit, interpretatione Latinâ donavit, & notis illustravit. Sunt autem notæ illæ duplicis generis, aliæ marginales, quæ varias lectiones, emendationes, locorum collationes, & Autorum allegationes complectuntur, aliæ ad calcem singulorum voluminum rejectæ, in quibus id potissimum Eruditus Autor agit, ut Criticorum more pro re natâ Variorum Autorum loca aut depravata corrigat, aut obscura & difficilia explicet, & minùs obvia animadvertat, cum in tantâ literarum luce prolixis commentariis, dissertationibus, & Locis Communibus haud opus fuisse existimaverit. Cæterùm in plures Tomos se hæc Sylloge diffundit, è quibus primus A. C. 1677. lucem publicam aspexit, secundus autem ob varios Autoris morbos frequenter interruptus superiore demum anno prædiit, quo sequentia comprehenduntur:

Asterii Amasenorum Episcopi, qui circa seculi quarti finem doctrinæ, eloquentiæ, & pietatis famâ floruit, in Psalm. V. VI. & VII. homilia.

Synodi Sextæ Generalis labente seculô septimô sub auspiciis Constantini Pogonati adversus Monotheletas congregatæ è prima Agathonis Episcopi Romani epistola fragmentum.

Basilii & Apollinaris epistola mutua, quas ab Arianis vel Apollinaristis eum in finem, ut magnum illum Ecclesiæ Doctorem Basilium Apollinarismi suspectum redderent, confictas Cotelarius in notis p. 553. suspicatur.

Nonnullæ aliæ Basilii nomen gerentes & duæ Libanii ad Basilium epistola exigui momenti.

Amphilochii Iconiensis in Lycaonia Episcopi epistola quædam Synodica, quæ Spiritus S. Divinitatem contra Pneumatomachos asserit.

Photic

Photii CPlitani Patriarchæ epistola inveciva ad Stauracium, in qua multa de capitonis (qui ad mugilum genera pertinet,) inter alios pisces singulari abstinentiâ & justitiâ præfatus, Præfectum illum Cypri reprehendit, quòd homines cum facultatibus suis impudenter deglutiat.

Alia ejusdem *Photii* epistola seu potiùs *oratio*, in qua variis humanæ vitæ molestiis quæcunqve remedium & levamen adhibere conatur.

Dominici Gradenfis Patriarchæ, qui circa medium undecimi seculi claruit, *epistola ad Petrum Antiochenum*, cum ejusdem *Petri responsò*, in quo Archiepiscopo Gradenfi seu Aquilejensi ac Veneto de Patriarchæ titulo controversiam movet, & de Azymis contra Latinos prolixè differit.

Michaëlis Cerularii CPolitani Patriarchæ epistola ad Petrum Antiochenum, in qua eum, ut Latinos multis erroribus, quos ordine recenset, obnoxios aversetur, nec ampliùs Papam Romanum in sacris diptychis referat, admonet, cum *Responsò Petri Antiocheni*, qui ad concordiam cum Latinis proclivior nonnullos quidem Latinorum errores, quibus etiam Processionem Spiritus S. à Filio Symbolo additam perperam adnumerat, fugiendos omnino & detestandos esse, aliquos tamen sanabiles aut dissimulatione dignos, quosdam etiam Latinis fortasse afflictos asserit, & Michaëlem Cerularium, ut de rigore suò aliquid remittat, obtestatur.

Alia *Michaëlis Cerularii epistola*, in qua Petro Antiocheno, quomodo Legati ab Argyrò Italiæ Duce dolosè subornati potiùs, quàm revera à Papâ Romano missi, pittacium seu libellum excommunicationis in sacrâ Mensâ deposuerint, & quomodo ipse hanc injuriam contrario anathemate ultus fuerit, exponit.

Arsenii Testamentum, in quo persecutiones suas enumerat, & Michaëlem Palæologum, quòd juramenti sui immemor imperium invasisset, legitimum Imperii Hæredem oculis privasset, & alia iniqua facinora perpetrasset, excommunicatum Satanæ potestati tradit.

Alexii Comneni Novella, in qua de corrigendis Ordinis Ecclesiastici corruptelis sollicitus ut ii tantùm, qui dicendi peritiâ & laudabili vitâ alios antecellunt, ad Pontificatum & alias Dignitates Ecclesiasticas provehantur, jubet.

ACTA

Vita Euthymii celebris in Palaestina Monachi à Cyrillò Presbyterò & Monachò Scythopolitanò composita, & ut Cotelerio in not. p. 604. videtur, à Simeone Metaphrasæ interpolata, in qua præter visiones, miracula, & res monasticas, nonnulla ad Nestorianæ & Eutylianæ hæreseos historiam spectantia referuntur.

Capita nonnulla ex Johannis Moschi seu Eucrata Prato Spirituali, quæ Græcè hæcenus desiderata fuerant.

Neophyti Presbyteri Monachi & Inclusi, qui seculò 13. vixit, querela de calamitatibus Cypri ab Anglis capta & Latinis venditæ; nec non duæ Germani Politani ad Cyprios epistola.

Johannis Zonaræ responsum de matrimonio duorum Sobrinorum cum unâ Fœminâ.

Theodori Balsamonis epistola de jejuniis, in qua asserit, quod præter Paschæ Festum quatuor alia Festa, nimirum Festum Apostolorum, Transfigurationis, Dormitionis Deiparæ & Natalis Christi cum jejuniis celebrari debeant.

JOH. RODOLFI VVETSTENII,

Oratoria in Acad. Basil. Prof.

ORATIONES APOLOGETICÆ PRO GRÆCÆ & genuinâ Lingvæ Græcæ pronunciatione, contra novam atque à Viris doctis passim propugnatam pronunciandi rationem: & alia quædam diversi argumenti.

Amstelædami 1681. in 8.

UNicus ætatis nostræ scopulus aut veriùs naufragium cum, Daniele Heinsio iudice, Græcarum Literarum imperitia & contemptus sit, minimè lusisse operam censentur, qui modis omnibus in id incumbunt, ne quid cultus & elegantiaæ suæ perdat Græcia, deliciarum illa omnium, cum ore suo loquitur, atque venustatum Mater. Nec vulgari id ipsum curâ atque studio, præstitisse Autor in Apologia deprehenditur, quam pro genuinâ hujus lingvæ pronunciatione nunc adornavit, & novem orationibus, Programmata ut taceamus præmissa singulis, inclusit.

Primam

Primam siquidem in occasione, origine, & statú hujus de Græcarum literarum sono & valore controversiæ exponendis sic occupavit, ut argumentis simul non proletariis, ex Historiâ maximè evincat, Pronunciationem Græcam neque à Vulgo tantùm esse petitam, neque vel à Græcis vel à Barbaris corruptam. *Secundâ*, à Græcis introductam Literarum *Ἐυτοφωνίαν* ostendit esse licitam, imitatione Latinorum cùm in vocalium, tum in Diphthongorum permutatione expressam, & propter incommoda non mutandam sed tolerandam potius. Quo loco minuendæ etiam *ἀμφοβολίας* rationem subministrat, ex identitate sonorum fortè resultantis. *Tertiâ* de Vocalium H & Y differit potestate, & postquam originem usumque prioris ex Plinio, Plutarcho, Eusebio, Scaligero, & aliis exposuisset; quin & testimonia, brutorum sonos, atque rationes pro sono τῆ H *Etha* vel *Ætha*, à Beza, Ceratino, Meckerchio, Gretsero, Cheko, cæterisque dissentientibus allatas resolvisset, posterioris sonum genuinum vindicat. Succedunt Vocalibus Diphthongi, de quarum recta pronunciatione Oratio *quarta* non in genere modò agit, sed in specie quoque docet, Diphthongos EI, OI, YI, AI, AY, & EY malè ut EI, OI, UI, AI, AU, & EU enunciari: rationes præterea discutit, quæ horum pro sonorum defensione solent urgeri, quæque moventur ab aliis pro duriusculo literæ B & Γ, aliud γ, κ, χ, ξ, præcedentis sono, curatius examinat.

Quintâ oratione expediuntur arma & molis machinæ majoris pro Autoris sententiâ. Pronunciationem enim hæctenus assertam demonstrat viginti Seculorum usu antiquam esse, Græcis universis in oriente cognitam, ab Eruditis è Græciâ allatam, suaque svavitate maximè jucundam: alteram è diverso superiori demum seculo excogitatam, novam origine, Græcis auribus sono barbaram, incertam, & à confusione nullatenus immunem. Porro, potestas genuina literæ Ἡ ita Græcorum pariter atque Latinorum autoritate, ut & utriusque lingvæ collatione, adhibitis eam in rem & codicibus & nummis antiquissimis, stabilitur Oratione *Sextâ*. Quemadmodum & *Septimâ*, pro eodem literæ hujus sono argumenta proferuntur solida, ex Hebræorum, Syrorum, Chaldæorum, Rabbiorum, Arabum, Persarum, Coptorum, Russorum, Germanorum, Gallorum denique, & Italorum lingvis; ubi scilicet H in I convertunt; nec non è

gravissimis Græcorum partim, partim Latinorum testimoniis desumpta. *Octavâ* vocalem *τ* & diphthongos *ει, οι, ιι*, à Græcis rectè instar *ιωτα* simplicis efferri, antiquitatis suffragio confirmat: & *ultimâ* denique defendit Autor, quòd è diphthongis *Α* ut *Ε* laxum seu *Æ*; *Ατ, Ετ & Ητ*, ut *ατ, ετ & ιτ*: è consonis verò *Β* *ν* *ι* *ζ*, & *Γ* ante *Γ, Κ, Ξ, Χ*, instar *Ν*, rectè à Græcis exprimantur.

Reliqua libri parte aliquot miscellæ Orationes disparis exhibentur argumenti. Par primum de Fœderibus deque Fœdere Helvetico in specie, nec non de Fide agit Helvetica: De Exilii miseria, & huic opponendo solatio, alterum. In extremo trium generum utilissimos repertias indices, Græcum, Latinum, & Autorum.

ULRICI OBRECHTI
Rerum Alsaticarum Prodrômus.

Vol. I.

Argentor. 1681. in 4.

Veteres Alsatiæ incolas *Triboccos*, postquam Romanum jugum subierunt, *Augustus Imp. Germania superiori* seu *prima*, quæ Rheni fontibus, sicut inferior ejusdem ostiis, propior est, adscripsit. Romanis autem in Alsatiæ regimine, post Alemannos Tulpiacensi præliò à *Clodoveo* superatos, & possessione suâ dejectos, Franci successerunt. Ubi eorum notandus error, qui confusis temporum gentiumque discriminibus, terras, quæ cis Rhenum (Dn. Obrechtii Argentoratensis ore loquor) Alpibus & Oceano Germanico includuntur, Helvetiorum, Sequanorum, Lotharingiorum, Mosellanorum, Ripuariorum, Belgarumque, in antiquum quoddam *Austrasiæ Regnum* compingunt, & pro verâ ac primitivâ Coronæ Francicæ hæreditate venditant. Enimverò si de titulò primigeniæ hæreditatis Francia, Cisrhenana seu Occidentalis cum Orientali contendat, potiora momenta pro Orientali seu Transrhenaria militant. Et hæc ipsa cum Cisrhenanis aliquot provinciis belli jure adjectis vetus *Austrasiæ Regnum* à *Neustrasiâ* distinctum composuit, cujus statum & terminos *Adrianus Valesius* & *David Blondellus* prolixius describunt.

Quamvis verò vetus Francia Regnum Germanicum fuerit, no-
va ta-

va tamen in *Alfatia* Germanici regiminis origo ab eo tempore procedit, quo Gallia & Germania ita à se invicem divulsæ & separatae sunt, ut duo planè diversa Regna constituerint. Atque hîc gradus quidam, per quos post varias Regni Francici divisiones Germanico Imperio *Alfatia* coaluit, observandi veniunt. Nimirum quod à Parente suo *Carolo M.* acceperat Imperium *Ludovicus Pius* inter Filios distribuens, *Lotharium* Imperii consortem adsciverat, *Pipinum* *Aqvitaniae*, *Ludovicum* *Bajoariae* Regem dederat. Verùm hi limites modò ob *Carolum* è secundâ Uxore postea genitum, modò ob bella inter Patrem & Filios gesta, modò ob alias causas cum ipsâ *Ludovici Pii* fortunâ subinde fuerunt immutati, donec ille tandem humanis rebus eximeretur. Quò factò *Lotharius* ut solus rerum potiretur, Fratres Regnis suis deturbare conatus est. Sed dum Regnum suum præter fas augere concupivit, minuit, & præliò *Fontanidensi* victus prorsus amisisset, (siquidem jam *Ludovicus* & *Carolus* victores *foedere Argentorati* ictò totam paterni Regni hæreditatem exclusò *Lothariò* inter se partiti fuerant,) nisi Annò sequenti *DCCCXLII.* inter *Lotharium*, *Ludovicum*, & *Carolum*, qui hæctenus ingentibus præliis & se mutuò & universam *Rempubl.* miserè afflixerant, pax tandem *Viroduni* inita in eas condiciones convenisset, ut *Carolus* occidentalia Regna à *Britannicò Oceanò* usque ad *Mosam*, *Ludovicus* orientalia, omnem scilicet *Germaniam* usque ad *Rhenum* cum nonnullis civitatibus & pagis in occidentali *Rheni* ripâ sitis, *Lotharius* autem inter *Utrumque* medius incedens, *Provinciam* & *Italiam*, & Regnum, quod postea *Lotharianum* dictum est, inter *Scaldim* & *Rhenum* obtineret.

In hac Regni Francici divisione *Alfatia* *Lothario* obtigit, qui eam, cum se Regnò abdicaret, & id inter Filios divideret, cum universo Regno *Lotharianò* Filio cognomini *Juniori Lothario* reliquit. At hòc mortuò, cum & *Alfatiam* & reliquam ejus hæreditatem *Patruus* ejusdem *Carolus* occupare niteretur, alter *Patruus Ludovicus* eum repulit, & ut dimidiam Regni *Lothariani* partem sibi traderet, coëgit. Itaque *A. C. DCCCLXX.* *Lotharingicum* Regnum inter duos istos Fratres, *Carolum Calvum*, & *Ludovicum Germanicum*, æquis partibus, quas *Annales Bertiniani* designant, est divisum. Ægrè id tulit *Ludovicus II.* Imperator *Lotharii Junioris* Frater, sed crebræ ejus obtestationes & consilia contra hanc divisionem agitata, cum morte abrumperentur, nihil valuerunt.

Alfatia

Alsatia igitur, quæ cum aliis Lothariani Regni partibus per fœdus cum *Carolo* Gallicano seu *Calvo* pactum sub *Ludovici Germanici* ditionem & imperium venit, ita Germanico Imperio his temporibus accrevit, ut Gallis nihil in eam juris reliquum maneret. Quamvis enim post *Ludovici Germanici* obitum *Carolus Calvus* occasionem totius Lotharianæ hæreditatis occupandæ non omitteret, cum Patre se, non cum Filiis pactum cavillatus, *Ludovicus* tamen Junior Germanici F. portionem Patri suo tributam, & Germaniæ assertam, extorqueri sibi minimè passus, imò Patruum sui iniquitatem magnâ Galliæ clade ultus est. Extincto paulò post *Carolo Calvo* Filius ejusdem *Ludovicus Balbus* cum Consobrinò suo *Ludovico Juniore* pacem & pristinam Lothariani Regni divisionem, juxta Paternæ Transactionis formulam, firmavit. A quo tempore post *Ludovicum Juniore* ejusdem Frater *Carolus Crassus*, & hoc ab Imperiò dejecto, *Arnulfus* altero *Ludovici* Fratris *Carolomanno* genitus, & hujus *Arnulphi* denique Filius *Ludovicus IV.* Alsatiam quietè possederunt.

Toto autem cœlò errant, qui cum in *Ludovico IV.* denatò ramus Carolinæ Stirpis Germanicus exaruisset, supremum Alsatia dominium ad *Carolum Simplicem*, qui in Gallia tum superstes erat, *Ludovici Balbi* F. *Caroli Calvi* N. jure hæreditariò devolutum, & postea in Familiam Capetinam translatum cum *Davide Blondello* asserunt. *Carolo* enim *Simplici* jus succedendi in Franciam Orientalem per legitimam *Conradi* electionem est præclusum, cum Franci Orientales non minùs justam causam habuerint, cur præteritò *Carolo Simplicem Conradum* eligerent, quàm Franci Occidentales, cur post *Ludovici V.* excessum proximo ejus cognato *Carolo* Lotharingico *Hugonem Capetum* anteferrent, utriusque Regni rationibus & utilitatibus post divisionem adeò divulsis, ut alteri Regno minùs aptus censeretur, qui alterius commodis inserviret. Unde Francorum Proceres, qui cum jam *Conrado* fidem suam obstrinxissent, mutatis postea animis in *Carolus Simplicem* inclinârunt, à *Conrado* armis coërciti, in Annalium monumentis rebellionis infamiâ notantur. Quod si vel maximè, si ve successione, si ve Procerum inclinatione *Carolus S.* jus in universum Lotharingicum Imperium sibi acquisivisset, est tamen illud omne solenni & juratâ cessione iterum extinctum, cum ipsum *Conradi* Successor *Henricus*, ut Germaniæ ablata plenissimò jure restitueret, adigit.

Nullam

Nullam igitur omnino juris speciem, quam suis vindicandæ Lotharingiæ conatibus obtenderet, habuit Caroli Simpl. F. *Ludovicus Transmarinus*, qui alienæ potius conjurationis impetu, quàm causæ fiduciâ, Alsatiam invasit, ab *Ottone I.* Henrici Successore mox repulsus, & in ordinem redactus. Ejusdem *Ludovici Transm. F. Lotharium* bis Lotharingiam infestis armis ingressum annales referunt. Semel enim ob controversiam de Comitatu Montensi arma expedivit, cujus expeditionis is eventus fuit, ut, quod apud *Sigebertum* & in *Chronicô Franco-Saxon. MSC.* legitur, pace inter Ottonem & Lotharium sancitâ *Lotharingiam Lotharius abjuraret.* Neque dissimilis alterius Lotharingicæ expeditionis exitus fuit, quam, cum *Otto II.* jam vivis excessisset, *Lotharius* suscepit. Pace enim cum *Ottone III.* stabilitâ *Lotharius* omnia, quæ occupaverat, restituit, & *Lotharingici Regni possessio*, fatente *Blondellô*, penes *Ottonem III.* illibata mansit.

Quomodo igitur à postremis Gallicæ Lineæ Carolinis, *Ludovicô Transmarinô*, & *Lothariô*, & ejusdem Filiô *Ludovicô V.* in Capetianam Familiam transferri potuit, quod ipsi nunquam habuerunt Alsatiaë dominium? quam, sive belli jus valeat, victoriæ, sive pacis fides attendatur, pacta toties jurata Germanico Imperio vindicarunt. Qui verò è *Capeti* Successoribus *Philippum Pulchrum* novum juris in Alsatiam titulum, per transactionem cum *Alberto I. Imp.* initam, Coronæ Francicæ acquisivisse putant, oppidò falluntur, cum hodie istius transactionis tabulæ neminem amplius morari possint, postquam *Puteanus* omnem fabulæ larvam detraxit, & ex intimis Chartophylaciæ Regii recessibus errorem ipsum, & erroris originem detexit.

Quamobrem Coronæ Gallicæ meliùs consulunt, qui omnem Gallici in Alsatiaë regiminis originem, non è turbulentis incertorum titulorum lacunis, sed è liquidâ potius Pacis Westphalicæ scaturigine deducunt, quam etiam pro normâ habere convenit, juxta quam istius regiminis limites determinantur. Quamvis enim cessione Imperatoris & Imperii Germanici, inter ipsa pacis negotia, ab Hispanis eidem obnunciantibus haud levis difficultas objecta fuerit, quæ ad Pyrenæos usque Tractatus, *Chiffletio* interim & *Blondellô* acriter inter se disceptantibus, perduravit, & ex ipsis Pacis Tabulis, inter Galliam & Imperium Germanicum Domumque Austriacam multæ eademque graves controversiæ fuerint exortæ, quarum decisio privati calami

calami arbitrium transcendit, & sublimius tribunal flagitat, liquida tamen & expedita est designatio ditionum Alsaticarum, in quas Regno Galliaë, sive superioritatis, sive quodcunque aliud jus est concessum, cum Pacis Instrumentum Superioris & Inferioris Alsatiæ Landgraviatum, & Præfecturam decem Civitatum Imperialium in Alsatiâ sitarum nominet. Quæ autem enumeratis his partibus non comprehenduntur, nec ab iis dependent Alsatiæ ditiones, in eas nihil juris Gallia vindicare sibi potest.

Episcopatum Argentinensem quantum attinet, sunt qui eum à *Dagoberto* Francorum Rege fundatum existimant. Sed vulgarem illam traditionem, quamvis *Jodocum Coccium* & alios assertores nacta fuerit, *Godofredus Henschenius* & ejusdem Hyperaspistes *Jacobus Masenius* funditus evertunt, cum trecentis ante *Dagobertum* annis *Amandus* Episcopus Argenteratensis Sardicensi & Coloniensi Synodo interfuerit, cujus Successores usque ad *Heddonem*, qui A. C. DCCXXXIV. Episcopus creatus est, *Erckenbaldus* carminicè recenset. Quod autem Argenteratensibus Episcopis *Dagobertus* Urbem subjecerit, æquè falsum deprehenditur; unde *Fr. Guillimannus* fatetur, doceri non posse, quòd ante *Henrici II.* tempora Argenteratus Episcopis suis subiecta fuerit. Quasi verò *Henrici II.* Autoritate *Wernerus* ejus temporis Episcopus Urbem hanc subiectam sibi reddiderit, quod ex *Werneriano* Instrumento, quo tota hæc conjectura nititur, probari minimè potest, cum de Urbe Episcopis subiecta nihil in isto instrumento contineatur, & præterea fides ejus instrumenti, à prorumpentis undiquaque falsitatis indiciis haud possit liberari.

Ejusdem fidei sunt Instrumenta *Francisci Rosierii in Stemmata Lotharingicò* producta, è quibus aliqui Alsatiæ Ducatum cum Ducatu Lotharingiæ conjunctum, vel partem ejus fuisse, evincere conantur. Certè pleraque diplomata operi illi promissa *Browerus* & *Masenius* manifestæ falsitatis arguunt, & Autorem istum plura contra historiæ fidem Lotharingis tribuere annotat *Thuanus*, qui Rosierium coram Rege in genua procumbentem, & multa à se calumniosè dicta confitentem, & librum ejus coram ipso laceratum memorat.

Hæc & alia ad Antiquitates Alsaticas spectantia, unde *Tribocci* nomen suum acceperint, quando Alsatiæ vocabulum audiri cœperit, num Argenteratus, cum vicus antea fuisset, *Juliano* demum aut *Valentiniano*

lentiniâ imperante circumdatis mœnibus in urbem evaserit, utrum Mediomatrices & Tribocis sedibus suis ejecti & ad interiora migrare compulsi fuerint, quæ Ducatus, quæ Landgraviatum, quæ Imperialis Præfecturæ in Alsatia origo fuerit, & similia *Cl. Obrechtus* Magni Bœcleri Gener, nec degener in Cathedrâ Academicâ Successor, in hoc Alsaticarum Rerum Prodrômô è variis Chronicis & Annalibus, privilegi-orum, donationum, foundationum, & pactorum instrumentis, & optimis quibusque historiæ præsidis, editis ac ineditis, antiqvis ac novis, diligenter eruit, & quæ vel à fingentium vanitate, vel à credentium ignorantia & superstitione, ortum suum habent, à sincerâ rerum gestarum commemoratione tam nervosè segregat, ut apud omnes, qui primum hoc Volumen delibarent, magnum reliquorum Voluminum appetitum excitaverit, quem ut propediem citra ullum impedimentum satiet optamus.

A NEVV SYSTEME OF THE MATHEMATICKS,

Compos'd by Sir Jonas Moore Knight.

London. 1681.

h. e.

NOVUM SYSTEMA MATHEMATICÆ,

Compositum à Dn. Jona Moore, Equite.

Londini in 4to 1681.

Occasio adornandi hujus Systematis Illustri huic Viro subnata est, ex Præfecturâ Xenodochii Christi Londinensis, quo munere annis ante obitum aliquot solerti curâ defunctus est. Institutâ enim inibi Regiô sumtu Scholâ mathematicâ in gratiam puerorum rei nauticæ aliquando admovendorum; id Ipse laboris sibi sponte sumsit, ut conscripto hoc opere, & partes definiret matheleos, Scholæ isti necessarias, & rationem insimul illarum tradendarum. Totum verò opus cum quatuor partibus complecti constituisset: ea, quæ nunc (junctis Euclideanis & Algebrâ) Tomum priorem absolvunt, ad Primam retulit: reliquis tribus, Tabulas Astronomicas, succinctam Geographiam, & ex Elementis Euclideanis libros sex priores, undecimum, duodecimumque, ut & Algebram destinavit; quo ordine non usque quaque certum.

T

Editis

Editis enim Arithmetica, Geometria practica, Trigonometria & Cosmographia Autor in adornanda Nautice occupatus, post absolutam Algebram, Euclideanosque libros Melderianis & Domini Barrov Figuris instructos, fatis concessit, affectumque opus fortunæ posthumorum reliquit expositum. Adnitentibus autem Illustribus (quorum Præfatio non sine laude meminit) Viris, succollantibusque præcipuè & sumtus facientibus Domino Hanvvay, & Dn. Potenger, defuncti Generis, accedente porrò liberali, in Nautica, Sphærica & Geographia perficienda, Domini Perkinsi, Flamstedii, & Halleii opera, Systema duobus Tomis comprehensum, tandem prodiit: serie partium insequenti.

Tom. I. proponitur 1. Arithmetica tam Naturalis & Decimalis, quam per species aut Principia Algebrae. 2. Geometria practica, cum sex Elementis prioribus, undecimo & duodecimo Euclidis, symbolicè demonstratis. 3. Trigonometria plana & sphærica. 4. Cosmographia. 5. Nautice, sive Navigandi ratio per Planum, Chartas Mercatoris, & Arcum circuli maximi. 6. Doctrina Sphærica motui Terræ juxta Systema vetus Pythagoricum aut Copernicæum innixa.

Tomo II. 7. Tabulæ Astronomicæ, & Logarithmorum, naturalium & Artificialium, Sinuum, Tangentium & Versorum Sinuum. 8. Nova Geographia, sive descriptio potissimarum Mundi Regionum & Tractuum, cum eorum chartis, Tabulisque Longitudinis & Latitudinis.

Opus tradendæ, docentium æquè ac discipulorum insigni compendio, Mathematicæ apprimè accommodum: & quod præter commendanda alia, in doctrinâ Surdarum quantitatum Tom. I. subnexâ, Tabulisque Logarithmicis Differentialibus, pro Logarithmis numerorum vulgarium 10000 & 1000000 intermediorum, & vicissim, inveniendis habeat, de quibus sibi gratulari possit Lector: cujusque Nautice (juxta Præfationem) ob succinctam triplicis Navigationis explicationem; triplicem propositionum solutionem: certam & infallibilem cursus navium dimensionem; descriptionem Instrumentorum Nautices, usumque eorum ostensum, hætenus editis palmam indubiè præcipiat.

D. BURCHERI DE VOLDER,

Medicinæ & Philosophiæ Doct̄oris, hujusque in illustri Academia Lugduno Batava Professoris Ordinarii celeberrimi

Disputationes Philosophicæ,

De Rerum Naturalium Principiis, ut & de Aeris Gravitate.

Lugdun. Batav. 1681. in 8.

Disputationes istas antehac habitas qui edidit, continuis numeris textum copulando in duos libellos congescit. Ipse verò doctissimus earundem Auctor in iis, quas de Rerum Naturalium Principiis instituit, has ponit primorum principiorum conditiones; primam, *ut clarè distinctèque percipiantur*, secundam; *ut non sint alterius cause naturalis sive corporeæ effecta*; tertiam, *ut ipsis nulla adscribatur proprietas cogitationis aut mentis*; quartam, *ut ex ipsis omnia hujus mundi phænomena queant deduci*; quintam, *ut principia certò demonstrentur esse vera*; quam tamen ultimam non necessariò requiri autumat, quod effectus naturales à diversis causis pendere queant. Quibus explicatis evincere conatur, conditiones eas genuinas principiorum neque materiæ & formæ Peripateticorum, neque atomis & inani Democriteorum, neque Sali, Sulphuri & Mercurio Chymicorum, neque ὁμοιομερείαι Anaxagoræ competere; omnes autem convenire Materiæ & motui, ideoque hæc duo sola esse principia rerum genuina.

In Disputationibus verò de Aëris Gravitate, Aërem, qui tellurem nostram ambit quemque spiritu ducimus, gravem esse i.e. premere tellurem & corpora in ejus superficie hærentia, probat 1. experimento Torricellii. 2. experimento Ottonis Gvericke Consulis Magdeburgensis, qui duo hemisphæria avulsa separataque sibi invicem imposta, interjectâ cerâ conglutinavit, deinde ex hoc concavo aërem ope Antliæ eduxit, quo ipso animadvertit tantâ vi sibi invicem cohærere hæc hemisphæria, ut pro variâ eorundem latitudine, non nisi notabili sive eorum numero sive ponderum appensorum quantitate queant se jungi. Quem admirandum effectum aëris gravitati deberi

ita ostenditur: Cum aër immediatè subjacens inferiori hemisphærio à gravitate aëris lateralis superiora versus feratur, nec quidquam in Sphæratâ sit, quod huic pressioni resistere valeat, oportet hoc hemisphærium ad alterum, quod eâdem aëris superioris vi & gravitate deorsum premitur, comprimi totâ vi & pressione subjacentis aëris, quæ quod tota dependeat ab eâ, quâ Aër lateralis deorsum ruit gravitate, sequitur omni hujus gravitatis vi & impetu hæc hemisphæria ad se invicem compelli. 3. Experimento proprio, quo balance accuratâ non tantum in genere aërem gravem demonstrat, sed & datæ cujuscunqve massæ aëreæ certam gravitatem & pondus determinat.

PHILOSOPHIÂ CURIOSA

seu *Universa Aristotelis Philosophia juxta Communes sententias exposita,*

ab

Adalberto Tylkovsky è Soc. Jesu.

Typis Monasterii Olivensis S.O.Cist. Anno 1680. in 8.

Partes hujus Philosophiæ Curiosæ, Physicam & Meteorologiam, priusquam omnes junctim prodirent, impressas Cracoviæ Index Librorum Anno secundo Ephemeridum Naturæ Curiosorum adjectus docet. Institutum Auctoris est Aristotelis doctrinam, quam nonnulli insufficientem & ineptam pronunciant solvendis experimentis, à calumniâ ipsi religioni noxiâ liberare, ostendereque ejus principia naturalibus effectibus satisfacere. Operis universi quatuor sunt partes I. Logica. II. Physica in sex partes subdivisa. III. Metaphysica. IV. Moralis, quæ omissis cæteris doctrinis, ferè omnis in parte Oeconomicae absumta est de re agraria ad cælum & morem Poloniæ instituenda. Pauca excerpimus ex Physica Curiosâ memorabilia ad historiam naturalem pertinentia.

I. Vistula Prussiæ fluvius ante magnos imbres subito deficit, quoniam fontes ejus, qui sunt in montibus Carpathiis, in vapores atolluntur, qui postea resoluti dant pluviam.

II. Spiritus Vini Thermoscopiis infusus, incongelabilis, quia ardentissimus, hiemem constanter sustinuit, monstravitque aëris variationem

tionem ac gradus remittentis intendentisqve frigoris, sed ubi accessit ætas, minimâ asperitate aëris in tantum sublatus est ac hieme summo frigore.

III. In Prussiæ Episcopalis Cameratu Allensteinensi ad villam Butrini lacus septennio absoluto evanescit cum piscibus, datqve præ- tum, quod minimum centum quadrigas fœno oneret, post septenni- um redit cum piscibus.

IV. Sinus Prutenicus & aliæ aquæ certis temporibus florent, quibus inutiles sunt certis usibus; hæc efflorescentia ex fermentatione orta quousqve dispersa est inconspicua, colligitur ac apparet, ubi in aliud flumen aquæ irrumpere parant.

V. Retulit Jesuita Chanovvsky duos pagos Bohemiæ conti- guos, in quorum uno, dum est hiemale frigus, alter hilarescit calore æstivo: hîc messis, ibi viride frumentum; hîc ros, ibi pruina. Suspicio est, uni nitrum, alteri copiosos ignes subesse.

VI. Terra Sigillata in Polonia ac in ripis Vistulæ propè Varso- viam eruitur, licet viribus debilior, ut in duplicatâ dosi exhibenda sit.

VII. Gemmæ omnis generis propè Varsoviam collectæ expoliuntur.

VIII. Sal fossilis, qui largo proventu ex fodinis minoris Poloniæ instar grandium saxorum effoditur, quamdiu sub terra, minus pon- deris habet, supra terram est gravior. Causa refertur vel in aëris subterranei densitatem, in quo Sal uti lapis infra terram, utpote in den- siori medio minus premit; vel quod aëris recentis afflatu rigescat fiat- que densior Sal & gravior.

IX. Succini, cujus fodinæ prope Regiomontium in Prussiâ hanc procul mari Balthico alibiqve in Polonia sunt celebres, minera simi- lis planè apparuit loco, in quo olim ligna secabantur, ubi farmenta, cortices arborum, ramusculi cum terrâ miscentur & ad terram decli- nant vetustate: habuit quid simile corticum terrâ obrutorum, ali- quid radicum atqve ramorum, & singulis intra nigram arenam adna- tas particulas flavi succini sparsim neqve tamen adhærentes. Fru- stum exhibitum parte succinum, parte resina fuit, cui tamen se ad- misceat bitumen, alumen, nitrum & vitriolum atqve Sal. Modum colligendi succinum diversum observant. Muscæ, viperæ, forices, pa- leæ & alia, quæ succinum exhibet portenta quasi involuta, ludibria sunt mera, nam ubi frangis, nihil habes. Vidit Hollandus quidam in

frusto succini grandem numum aureum apud quendam civem Regio-
montanum, cupidineque auri pretio majore succinum emit; quo fra-
cto se deceptum cognovit.

X. Pareliorum causa, motus, locus, significatio & historia per
multa secula ad nostram ætatem continuata diligenter exponitur.

XI. Quæ in montibus aliquando reperta vulgus credit ossa
tiliarum, dentes, crania de Gigantibus reliqua, ea in litore Vistulæ non
procul à civitate Casimiria inventa Jesuita ostendit, ex luto molli seu
marga formari.

XII. In Lituaniâ nullæ nascuntur spinæ. Causam Auctor opi-
natur frigus regionis.

XIII. In oppido Prussiæ Holland quidam in suo viridario arbu-
sculam tiliam vertice suo in terram defixit, quæ post multos annos in
arborem amplissimam & ramosissimam provecta est, ramis quidem
deorsum ab trunco vergentibus, postea se rursus reflectentibus, radi-
ce verò, quæ coelum spectabat, plurimis ex eâ fuis oblitâ surculis. Je-
suita Peripateticam doctrinam secutus, quæ nutritionem plantarum
per attractionem succi fieri asserit, cum intelligat alimentum in ar-
bore inversâ non potuisse vi tractrice sursum provehi, ad coelum & a-
stra confugit, quorum calore contra naturam arboris elevatum sit.

XIV. Heliotropium Solem sequi decantatum est. Auctor in
Italiâ, ubi plantæ vigent, diligenter attendens non potuit deprehen-
dere, indeque conjicit ex amphiboliâ vocis opinionem ortam; quia
flos similitudine Solem exprimit, dictum Solem sequi, quod perversè
de motûs sequela acceptum fuerit.

XV. Gemmas Sambuci sursum detractas per os purgare, deor-
sum tractas per inferiora, confirmat experienciâ suâ. Detrahebatur,
inquit, medius ex Sambuco cortex & hydrope correpto cingulo tenuis
supponebatur. Si detrahebatur cortex deorsum, descendebat, si de-
radebatur cortex sursum, ascendebat hydrops.

XVI. Quod spectaculum lapis Bononiensis multo apparatu, hoc
putre lignum pineum dat sine ulla præparatione, maximè, si bene prius
pluviis perfusum Sol ingressus est. Illatam enim lucem cameræ reti-
net per justum spatium, quam tandem dimittit. Quâ occasione ad-
jicit, quod compertum habuit de vermiculis noctu lucentibus, qui ori-
untur ex granulis copiosis per Poloniam totam, esse rubra ea modica

cujus-

cujusque herbæ maximè illius, quam vocant auriculam murium radicibus adhærentia; in Majo debere legi, in Junio versa in vermes avolare & nocte lucere. Ex quo arbitratur ipse, semina esse vermium, qui alia radici affigunt dum ipsi animantur, quæ fotu terræ in vere adolefcunt; his tingi serica illa pretiosa; horum tabe scarlata, quæ tanto venire fecit vanitas rubescere. Hieme, æstate & auctumno deprehendi semen hoc non posse ob exilitatem. Postquam vermis avolavit, solam relinqui vacuum vesiculam tanquam ejus secundinam, intra quam coaluit.

XVII. Ad finem Physicæ Appendicem geminam attexuit, unam de podagra, alteram de Plica Polonicâ, qui morbus est Polonorum ferè solorum capillos complicans instar filtri, & paroxismos similes epilepticis, excecationem aliaque gravia symptomata inducens.

XVIII. Denique Partibus singulis Physicæ suæ adjicit Problemata & Paradoxa, quæ ex sparsim dictis solvenda relinquntur: v. g. *An quis in eodem loco manendo currere possit? an foramen melius clausis quam apertis oculis videatur? an homo infinitus haberet cerebrum in capite? an debilis oculis juvetur perspicillis in vacuo? an de facto culex detur, cujus una ala totam terram possit tegere? an possit quis cribro aquam haurire? an detur aqua non madefaciens? an majus monstrum sit culex unius ulne, quam cetus 100. ulnarum? an possit audiri campana, quæ nunquam extitit? an unus homo simul equis mille possit insidere? an in guttâ aquæ possit navigare classis Xerxis? an possit esse tantum frigus, quod verba congelet? an sufficiat truncus unus, ut quis se centum annis calefaciat hieme? an melius sit gigantem esse instar turris, an pygmæum instar psittaci? an converti possit lapis in Ciceronis Orationem? an Eva sit filia vel soror Adami? an aliquis existens in Poloniâ possit videre Regem Mogoris? an quis possit gustare aliena mensæ fercula ipse alibi existens? &c.*

GEORGII HIERONYMI WELSCHII,
Curationum Propriarum & Consiliorum Medicorum
Decades X. Opus Posthumum.

August. Vindelic. 1681. 4.

UT editis in publicum scriptis pluribus notissimus est *Welschius*,
 ita non pauca, quorum in istis spem nobis fecit, restare adhuc vi-
 dentur edenda, fato licet jam functus suo fuerit Autor. Posthuma
 hæc inter, primò in lucem publicam prodierunt *Decades X. Curatio-
 num & Consiliorum Medicorum*, operâ *Luca Schroekii* junioris, Med.
 D. & Phys. Augustani, qui memoriam *Welschianam*, seu *Vitæ* ejus
 amplam Historiam, cum librorum ejus tum editorum, tum eden-
 dorum catalogo jam anno 1678. mox ab Autoris obitu divulgave-
 rat. Continent, autem *Decades prædictæ* Casus in Praxi Medica
 subinde occurrentes, quorum curationis historiam Autor primò re-
 censet, hinc prolixum ejusdem examen, tam theoreticum quàm Pra-
 cticum subjungit, & morbi cursum seu successivas mutationes juxta
 siderum motus simul perpendit. Examina ista juxta Veterum, Græ-
 corum præsertim & Arabum (quorum lingvæ exactissimam habebat
 notitiam, & scriptorum eorundem interpres erat accuratissimus) Pla-
 cita instituuntur, Modernorum tamen hypothesibus ubiqve insertis,
 cum *Virinexhaustæ* lectionis existeret. Præ aliis verò similis argu-
 menti Scriptoribus peculiare hoc obtinet, quod plurimorum morbo-
 rum motum & exitum ad leges astrorum curiosè trutinat, & criticas
 vel propriè tales, vel his affines mutationes observat; ita tamen, ut
 Criticarum Dierum enumerationes, non solis numeris Pythagoricis
 & Hippocraticis, quaternariis scil. & septenariis, prout communis-
 simè fieri amat, aut humorum conditionibus & proprietatibus *Frac-
 storianis*, aut *Naturæ* modificatis operibus, similibusque aliis adsi-
 gnet, sed *lunæ* motum in iisdem primariò respiciendum jubeat, non
 exclusis penitus cæterorum planetarum benignis malignisque aspecti-
 bus; & quidem non *Lunæ* Phases, singulis mensibus consvetas, sed so-
 lummodo *Lunæ* motum per quadrata *Zodiaci* signa, eumque
 inæqualem, nec semper septenario respondentem; unde sæpius octavus
 Criticus esse solet, tunc scil. cum *Luna* quadratum, respectu sui sub
 morbi principio *Loci*, attingat. Adeò incerta esse omnia asserit, quæ
 vulgò de quaternariis & septenariis diebus docentur, nisi ad leges si-
 deralis scientiæ exigantur, & Hippocratis Arithmetice Latitudine
 quadam explicetur, non alia, quàm ejusmodi cœlestium motuum ob-
 servationibus definienda. Quæ ipsa adjunctis Schematismis, *Lunæ* Pha-
 ses & aspectus, sub morbi motu & mutatione exprimentibus, pro fa-
 ciliiori apprehensione ulterius illustrat.

OLAI BORRICHII

*De Somno & Somniferis, maxime Papaveris**Dissertatio.*

Hafniæ & Francof. 1681. in 4.

SOporifera alioquin papavera haud leviter nihilominus hoc seculo ad sui scrutinium solentiora excitarunt ingenia, quæ inter & Autor occupatus est in facultatibus eorundem citra occultarum qualitatum opem, clarius dilucidandis. In antecessum monet, sibi non displicere sententiam eorum, qui censent, somnum *ex clementiori quadam Spirituum animalium in cerebro quiete dependere*, ita ut per somnos in cortice cerebri (ubi generationis eorum cum Willisio ponit exordia) Spiritus velut in nebulam cogi videantur, & minus promptè separari, minusque alacriter moveri. Quoad densationis hujus causam in castra transit Stagiritæ, dum ex alimentis, vaporis habitu, *corporeum aliquid*, seu corpuscula oleosi generis, eaque in minutias seu Spiritus attenuata, à calore nativo excitata, motu cordis juvante, in cerebrum ascendere, ibique Spirituum animalium, ceu corpusculorum Salinorum volatiliū subtilissimorum, vivacissimum motum, adventu suo nonnihil suspendere, & procursum vehementiorem impedire asserit. Id quod per crassamentum ex S. V. rectific. & spirit. Urin. permistis natum illustrat, hac tamen limitatione, quod blandius ista in corpore animali contingant, ubi satis sit, si in tenuiorem saltem nebulam densentur Spiritus. Progreditur hinc ad papaveris, ejusque producti, Opii, ceu somniferorum antesignani, anathemen chymicam, cogniturus, an tale oleum mite, ac spissans, idque copiosum, & facilè quod distribui possit, in iisdem hospitetur; præmittendo prius considerationem controversiæ toties agitæ, calidum an frigidum sit papaver & opium, eamque ita dirimendo, ut *respective* consideratum, ad corpus scil. animale, & operationes, quas ibidem exercet, frigidum omnino illud pronunciet, cum quietem sensibus inducat, non motum, immoderatusque suum, gelationem & livorem artuum sudoresque frigidos inducat, & novissimè frigidam mortem: sin verò *absolute* spectetur, particulas ejus potissimas, in calefacientibus numerandas esse, *ex oleosorum* scil. genere censeat. Id quod per Pyrotechniam Chymicam comprobare satagit: dum ex

sem. papaver. unc. xvj igne arenæ elicit, aquæ unc. iij, olei perquam fumosi, unc. ix, relicto in vase capite mortuo ad unc. iij, & paulò amplius, reliquū odoris subtilissimi formâ, per vasorū commissuras, triplici licet vesicâ munitas, evanuit: pariter ex Opii unc. j, aquæ limpidæ guttas. 60. olei fumosi admodum, sive quod fumi albissimi formâ, partim per collum vasis, undulato lapsu properaret, partim excipulum satis capax oppleret, & per omnia spiracula exitum quæreret, unâ cum parte ejus crassiori, è rostro retortæ subinde stillante ad unc. ß, elicuit. Subjungit his experimenta, cum oleis istis destillatis, ut & cum Opiò crudo, mediante Spiritu Vini, felibus & columbæ propinatis instituta, (quæ ipsa, ut & modò enarrata Spagyrica anatome ejus vidèri quoque possunt in Act. Med. Hafn. Vos. V. obs. 124. p. 331.) ex quibus (incidenter notando, non opium tantùm, sed & simplicem Vini Spiritum, feli venenum esse) concludit, opii narcosin, à sale & Spiritu quidem actuosorem reddi, proficisci verò primariò ab oleo, cujus particulæ, cum minutiores sint, quàm aliorum oleorum, facilius ascendant habitu albissimi vel fumi, vel vaporis, & instar nebulæ perreptent corpus, & ubi inciderint in liqvores, eosdem nebulæ suæ involutos sistant, sive motum eorundem excitatiorem impediunt. Ultimo loco Opii usum explicat, tam quem per se, Spiritus densando, eorumque & humorum impetum sistendo, quàm quem per accidens, sudores, urinas, secessus & vomitus movendo, præstat: hinc fructus ejus, quos in humano corpore sub cura morborum pollicetur, exponit, observando brevibus, quibus in affectibus magis minusve conducatur, & qua methodo adhibendum veniat; circa quam ultimò monet, minus securè Opium jungi Lapidî bezoard. gemmis, Cinnab. antimon. diaphor. &c. aliisque pharmacis mitibus & insipidis, quàm manifestè calidis; cum si quam noxam imprimat frigus Opii, eam superveniens calor aromaticum corrigat; & quidem aromaticum potius, quàm Spirituum, quod illa actionem Opii pedetentim sequantur, hi ut omni vinculo soluti, vel antecedant vel turbent comitando.

DE PRINCIPIS RERUM LIBRI TRES,

cum Appendice duplici,

Authore **GVILHELMO LAMY.**

Parisiis, 1680. in 12.

Sicut

Sicut ex Titulo Scripti hujus constat, illud ab Autore in tres libros ac Juas appendices digeri: Ita in *priore* Peripateticorum principia physica explicat atque refellit, hincque primis statim capitibus eorum materiam primam examinat & annihilat, nullamque loco hujus aliam, præter extensionem solidam atque impenetrabilem, concipi posse, declarat. Pariter illorum formam substantialem sub examen revocat, partim argumenta, pro hac facientia, recensendo ac solvendo, partim ratiocinia, quæ formarum istiusmodi existentiam suspectam reddunt, subnectendo, quæque contra hæc moveri possint, instantias declinando. Porro Corporum distinctionem Peripateticam in incorruptibilia & corruptioni obnoxia, numerum elementorum quaternarium, qualitatum extra corpora horumque modos realium, & quidem tam manifestarum, seu sensibilium, quàm occultarum sive insensibilium magis, tam rerum inanimatarum, quàm animatarum, tam activarum, quàm passivarum, existentiam atque formalitatem dubiam reddit: nullamque tandem finis in rebus naturalibus rationem esse habendam; Vacui verò fugam Aristotelicorum absurdam evincit. *Librum secundum*, in quo Philosophiam Cartesianam examinat, in duas partes subdividit, atque in harum prima ostendit, neminem Cartesii philosophandi viam, quia de rebus omnibus dubitandum, omnesque nostras cognitiones seponendas ac rejiciendas esse docet, ingredi posse, ipsamque, quamvis aditu possibilis foret, ad immaterialitatis tamen atque immortalitatis animæ rationalis & Existentiæ DEI notitiam atque demonstrationem nullatenus conducere, sed utramque hanc rem declarandam partim obscuriorem reddere, partim falsis fundamentis inniti, imò contra proprias leges peccare, quatenus passim tales propositiones pro axiomatis supponit, de quibus tamen dubitare quasque falsas potius pronunciare decebat. In parte secunda, postquam Cartesii ac Democriti & Epicuri principiorum conformitatem atque disparitatem monstravit Lamy, essentiam materiæ neutiqvam ex Cartesii mente in extensione sola consistere, nec materiam juxta eundem in infinitum divisibilem esse, argumentis diversis declarat, præprimis cum illis hypothesebus admisis non determinare liceat, quid sit locus, quid motus, & quomodo fiat, nec fluidorum corporum natura, nec durorum diversitas explicari queat; tandemque legum illarum naturæ trium,

quas de motu corporum materiæve, tanquam diverforum motuum causas secundarias atque particulares, finxerat Cartesius, falsitatem evincit. *Tertius* liber pariter bimembris est, utpote in quo primò Epicuri principia eo modo, quo à Lucretio tradita sunt, exponit & quæ in his paradoxa reprehendit Autor, v. g. quibus creationem impossibilem & materiam æternam esse, Atomorum indivisibilitatem à vacui exclusione oriri, motum atomorum supernè deorsum, motum declinationis, hincque dependentem hominis libertatem, asserere conabatur, indigitat. Cùm verò quoad plurima Doctrinam Epicuream præ cæteris magis verisimilem, ac universo & phænomenis naturalibus explicandis commodiorem habeat, principia hæc deinceps paululum immutata proponit atque confirmat, ita tamen, ut illa, quæ de æternitate atomorum, harum motûs, numero infinito æternisque earum conjunctionibus per rationem meram sibi conceperat, fidei lumine corrigenda esse moneat.

Denique quoad scripti hujus binas appendices, prior Causas effectuum, quos Aristotelici Fugæ Vacui, Recentiores nonnulli Aëris Gravitati, attribuunt, postquam aëris vim Elasticam explicuit, huic assignat, v. g. cur Mercurius in altitudine duorum circiter pedum cum quadrante consistat? cur Aqua machinas hydraulicas & siphonem conscendat? cur aër pulmones inspiratione ingrediatur &c. simulque argumentis Paschali atque Gassendi, quibus aëris gravitatem comprobare satagebant, satisfacit. Posterior Naturam & modum Fermentationis, hujus ac Effervescentiæ differentiam, Fermenti essentiam & agendi modum, secundum eadem Epicurea & à se correcta principia, exponit.

CANONICI JURIS INSTITUTIONUM

Libri tres.

*Operâ Francisci de Roye, Antecessoris Andegavenfis,
Paris. 1681. in 12.*

IN concinnandis juris Canonici Institutionibus eandem Auctor methodum, quam Justinianus Imperator olim in Institutionibus Civilis Juris, servavit. Nam ut is Institutiones suas sic partitus est, ut de personis primùm, post de rebus, ac postremò de actionibus atque judiciis ageret: ita eandem viam strictè Noster, quantum passa est ar-
gumentis

gumenti ratio, persequi voluit. Itaque præmissâ Juris Canonici, ex Canonibus Conciliorum, Decretis Summorum Pontificum, dictis S.S. Patrum, & Principum nonnullis constitutionibus conflati Historiâ, *primo libro* personarum jura exhibet, ac de Clericis in genere, eorumque ordinatione, electione, consecratione, de Summo Pontifice, Patriarchis, & Cardinalibus, de Episcopis, Presbyteris, Diaconis, Canonicis, Monachis, personisque Ecclesiasticis aliis agit. *Altero* res Ecclesiasticas, tam quæ simpliciter, quàm quæ aliquo modo juris divini sunt, persequitur, omnemque adeò de Sacramentis, & Bonis Clericorum temporalibus doctrinam evolvit. *Tertio libro* circa actiones seu judicia occupatur, deque Clericorum foro competenti, de eorundem judiciis, jurisdictione, delictis, pœnis, & quæ alia sunt hujus disquisitionis, agit. Ubique verò id imprimis propositum Auctor habuit, ut juris originem ac progressum diligenter expendere, & sensim ad sua deduceret tempora, innueretque adeò, quæ Ecclesiastici juris, antequam Imperatores ipsi Christianam Religionem profesii sunt, quæ postea, ratio fuerit, & quæ ex Canonico jure locum hodieque in Ecclesiâ Gallicana obtineant, quæ non. Nec enim dissimulandum, Auctorem Institutiones hasce suas ad Gallicanæ potissimum Ecclesiæ Statum accommodasse, eoque non uno loco aliter sentire ac loqui, quàm Romæ fortasse fuerit permissum. Nam e.g. *Politico Magistrati in Clericos jurisdictionem, de Ecclesiasticis Bonis imò rebus ad Ecclesiasticam Disciplinam pertinentibus cognitionem, nec non facultatem bona Ecclesiastica curandi legesque de iis condendi, exigendique à Clericis tributa vindicat: Summi Pontificis potestatem Concilio generali, ex Ecclesiæ Gallicanæ, omniumque Gallia Parliamentorum & Universitatum sententiâ subjicit: nuptias liberorum deficiente paterno consensu initas, ipso jure nullas atque irritas, repudiata Concilii Tridentinæ opinionem hanc anathemate ferientis auctoritate, pronunciat, Principibusque ferendarum legum, quibus certi generis matrimonia non prohibeantur tantum, sed & irrita fiant, jus asserit: Jurisdictionem forensam Ecclesiæ non nisi concessione secularium Principum competere, Clericum Ecclesiastico foro validè posse renuntiare, seculares judices directam in Clericos jurisdictionem obtinere, ejusque generis alia non omnibus fortè Romanæ Curie paulò devotioribus probanda, tradit.*

*J. O. SCHILTERI INSTITUTIONES
Juris Canonici ad Ecclesiæ veteris & hodiernæ
statum accommodatæ.*

Jenæ 1681. in 12.

Quemadmodum *Job. Paul. Lancellottus* ad Ecclesiæ Romanæ & Hierarchiæ Pontificiæ, *Franciscus de Roje* verò ad Gallicanæ Ecclesiæ, suis quas vocant Libertatibus gaudentis: Ita *Dn. Schilterus*, Jctus ac Consiliarius Saxonicus, ad Ecclesiarum Evangelicarum ac juxta normam primæ & Apostolicæ Ecclesiæ repurgatarum Statum Canonici Institutiones Juris accommodavit. Itaque non solum *Jus Canonicum κατ' ἐξοχήν* ita dictum, quod à generalibus præcipuè Conciliis vim accepit, & in Decreto Gratiani collectum est; multò minùs *Pontificium*, quod à Curiâ tantùm Romanâ profectum in Decretalibus magis cernitur: sed *Ecclesiasticum* Sacrumque *Jus* omne, ex Jure Divino, Conciliorum Canonibus, Legibus Imperatorum, Pontificum Decretalibus, ac Statuum Imperii Evangelicorum Ordinationibus Ecclesiasticis, usuque fori, justâ ac concinnâ methodo propositum habuit tradere. Id quod duobus libris, quorum primus jura personarum Ecclesiasticam Societatem constituentium, alter rerum jura persequitur, eâ dexteritate præstitit, ut quæ sit inter Protestantes, postquam per Pacem Religiosam Romanæ Curix Jurisdictione liberati sunt, Ecclesiastici regiminis ratio, quàmquæ singula in Evangelicis Ecclesiis ordinatè ac decenter, contra quàm persuadere sibi amant nonnulli, peragantur, nullo negotio intelligatur. Subjungitur libello, S.S. Theologiæ non minùs quàm Juris Cultoribus utilissimo, Opusculum aliud, Differentias Juris Civilis & Canonici in Compendio exhibens; in Academiâ Juliâ primùm A. 1635. à *Christoph. Wegnero* per modum Dissertationis Academicæ propositum, post ab *Henr. Hahnio* aliquoties recusum, nuncque denuo in cupidæ Canonum Juventutis gratiam à Nobilissimo *Schiltero* adjectis brevibus notis editum.

B. AM.

B. AMBROSII ABBATIS GENERALIS CAMALDULENSIS HODŒPORICON, à Nicolao Bartholini Bargensi C. R. congregationis Matris, DEI publicæ luci assertum.

Florentiæ ac Lucæ. in 4.

UT integritas collapsæ in Italia disciplinæ monasticæ quodammo-
lo restitueretur, anno recuperatæ gratiæ MCCCCXXXI. Eugeni-
nii IV. P. R. autoritate, *Ambrosius Camaldulensis*, cum socio suo Silve-
stro missus est, qui monasteria per Italiam lustraret, corruptosque mo-
nachorum ac virginum claustralium mores emendaret. Hujus offi-
cii partes, quæ fide, zelû & prudentiâ impleverit *Ambrosius*, quæque
solennitate in diversis locis fuerit exceptus, in hoc suo hodœporico
ipse exponit, nominatis etiam claris viris, quos in itinere salutavit;
annotatis item libris, quos in Bibliothecis vel conspexit vel evoluit. Ro-
mæ Origenis in Lucam XXXIX. Homilias ab Hieronymo traductas;
Mantuae inter multa Græca scriptorum volumina Orationes quas-
dam Juliani Cæsaris, Homeri vitam ab Herodoto scriptam, item *Q*uin-
tiliani Musicam & alterius Senis de Musica opus cum aliis scriptis
perlustravit. In eodem itinere Chrysoctomi quædam scripta, ejusque
vitam ex Græco Latinè vertit, ac Pontifici Eugenio dedicavit. De
cujus affectu erga Concilium Basileense, & fugâ propter Romanorum
insidias suscepta simul quædam commemorat. Cosmi & Laurentii
Florentinorum virorum excellentium, quod illo tempore contigit,
exilium cum describit, eorum virtutes quoque laudat. Editor hu-
jus Hodœporici Dn. *Nicol. Bartholini* in adornanda ejusdem editione
liberalem operam Domini Antonii Magliabechi Sereniss. Magni He-
truriæ Ducis Bibliothecarii, viri ob humanitatem & studium augendi
rem literariam celeberrimi valde prædicat, & sub finem laudati *Am-
brofii* Epistolas cum elogiis illius edendas promittit; de quibus do-
ctissimus Vossius, qui libro III. de Histor. Latin. hujus Ambrosii scri-
pta allegat, nihil habet.

ÆGIDII MENAGII POEMATATA.

Parisiis apud Petrum le Petit. in 12.

Qvi

Qui Poëtarum monumentis non ab antiquitate, sed nativâ elegantia pretium ponere norunt, venustissima Gallorum elegantissimi eruditissimiqve Abbatis MENAGII, Carminum gloriâ Veteribus parisi, Poëmata sæpius in unum collecta corpus prodiisse, & sexies antehac Parisiis & Amstelodami excusa fuisse, gaudent: sed jam novâ hac & septimâ prioribus locupletiore editione ea iterum typis vulgata esse, tantò magis delectabuntur, quò plura Latina & Græca, Gallica & Italica nova Carmina accessisse antea vulgatis cognoscent.

PETRI ALLINGÆ FAX DISSIDII EXTINGUITA,

seu Exercitationes Pacificæ,

Ad nonnullas quæstiones Problematicas, quæ hodie in Belgio potissimum moventur.

Amstelædami 1682. in 4.

Belgium nimirum, exortò Cartesianismo & Coccejanismo, in duas abiit factiones; quibus sua etiam nomina, inter plures alios, dederunt Leydekkerus & Allinga. Ille contra Cartesianos & Coccejanos in lucem publicam emisit Facem Veritatis; quam cum à se refutatam, tametsi nondum editam esse, falsus esset Allinga in præfatione, Erotematibus suis præfixa, ægrè id ille tulit, facemqve suam inextinctam & vi veritatis nunquam extingvendam esse, gloriatus fuit in Corollario disputationis 22. Febr. A. 1679. habitæ. Quò in arenam se provocatum esse putans Allinga, Refutationem illam, quam hætenus in scriniis suis reservaverat, evulgavit, *ut ita*, ceu loquitur ipse in præfatione, *Fax illa dissidii, ad confusionem vanæ Professoris jactantia, penitus ac omnino extingveretur.* Hinc Titulus Libri; qui proinde non de Pace, sed de Triumpho est accipiendus, quem super Face veritatis Leydekkeri (*face falsitatis & dissidii* jam ante Allingam à Burmanno in *Narrat. p. 27.* dictâ,) canit. Quemadmodum etiam quæstiones has in Titulo quidem problematicas vocat; parum tamen Orthodoxè Leidekkerum inter probandum agere, capite statim primo §. 6. censet. Totum itaqve scriptum cum sit Elencticum, vestigiâ etiam Adversarii sui ubiqve premit, eundemqve ordinem observat, & verbis ejus plenè allegatis suas subjicit responsiones, postqve octo & octoginta capitâ finem operi in octogesimo nono imponit.

Obser.

TAB. VIII. ad A. 1682. pag. 161.

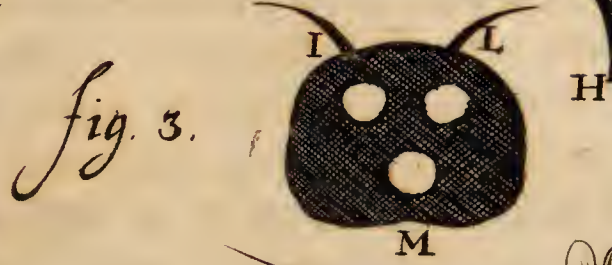

PLATE III

OBSERVATIONES QUÆDAM ABBATIS DE
Catelan, Oculos Insectorum concernentes,
 ex *Ephemeridibus Eruditorum Pari-*
siensibus

n. XXIV. 1680. n. XII. & XVIII. 1681. excerpta.

Inter reliqua, quibus Insecta nos in sui naturæque providentiæ ad-
 mirationem rapiunt, *Dn. Catelan* horum oculos refert, dispari sati-
 ratione & numero in illis conformatos. Sc. gaudere, inquit, *primò*
 eorum multas species, etiam minutissimas, v. g. pediculos, pulices
 (squammis munitos) & exigua illa animalcula, quæ in canistris, & sca-
 tulis, muscarum aut papilionum, quibus vescuntur, cadavera conti-
 nentibus, reperiuntur, ac tineas, quæ æstate chartas, libros, mensas-
 que transcurrunt, quarum figuram Tabula VIII. n. 1. exhibet, instar TAB. VIII.
 animalium majorum, duobus saltem oculis nigris, rotundis, satis du-
 ris & magnitudine corpori reliquo proportionatis, in quibus tamen
 nullas adhuc palpebrasprehenderit. Econtra & *secundò* aliorum
 insectorum capita naturam pluribus, quamvis eò minoribus, oculis
 stipasse: illorum nempe, quibus numerus tantus necessarius videba-
 tur, i. e. maximæ alatorum partis. Et inter hæc quidem alia non-
 nisi unam saltem oculorum speciem gestare, sc. Scarabæos, exceptis
 cornutis paucisque aliis, qui integrâ oculorum serie globulos binos,
 ad latera capitum prominentes, oppleant, quod itidem in papilioni-
 bus proboscide instructis, observare contingat; Dum contra culicum
 cristatorum capita, loco harum eminentiarum globosarum, circulus
 protuberans cingat, qui totus oculis obsitus cernatur, quem circui-
 tum nominatus Observator in Fig. 2. lit. L. M. ex viridi rutilantem,
 totidemque quasi adamantibus ornatum testatur. Ab eminentiore
 verò ejusdem culicum capitis parte T, cujus color ferè gryseus, duas
 prodire cristas plumatiles, ex fusco rubicundas, in quarum medio
 proboscis ejusdem coloris N, sceptrum æmulans, conspiciatur; late-
 ribus autem earum alias binas adstare, quarum caules, crystallinam
 pelluciditatem ostendentes, nodis multis, ab omni sui parte infinitas
 plumas, aurei coloris, emittentibus, gaudeant.

Alia verò horum insectorum genera v.g. muscas, formicas volatiles, & perlas seu libellas, quas Gallicè Demoiselles, germ. Jungfräulein appellant, pluraque alia, oculos diversæ molis & situs habere, i.e. præter tres majores in antica capitis parte, à *Domino Hire* annotatos, infinitos minores in lateribus & vertice ejusdem. Nimirum sine microscopio in cunctorum horum capitis lateribus duos exiles deprehendi globulos, in muscis ignei, in reliquis speciebus alterius coloris, quos ratione numeri, situs & splendoris binos animalculorum horum oculos crediderint; ast microscopii applicationem duas has eminentias oculis pluribus stipatas & ornatas manifestasse. Et quidem in Musca vulgari, secundum Fig. 3. quæ caput animalculi denotat, in eminentiis BDE magnitudine uvæ minores oculos hos æmulari asserit, tres verò majores literis AAA designat Noster. Ambiguus nihilominus, an granula illa exigua lateralia revera totidem oculi essent, bina hunc in finem adornavit experimenta. Nempe primò delineatas muscarum nonnullarum eminentias BDE pice molliore, aliarum capitis apicem, ubi oculi majores AAA, cerâ sigillatoriâ, ac aliarum denique omnes has partes simili materiâ obtexit, cunctas verò phiolæ vitreæ immisit, observavitque semper, quod duæ priores muscæ, quibus saltem partes aut AAA aut BDE erant incrustatæ, evolarint, imò postmodum fenestram petierint, quasi visu satis clarò adhuc pollerent: dum reliquæ, quarum cunctæ illæ tres protuberantiæ cerâ aut pice obvolatæ, leviter saltem in phiola se converterent; exemptæ verò, instar cæsarum, palpando progredierentur, & nunquam evolarint. Deinde partes AAA & BDE quàm accuratissimè & subtilissimè à cute separavit, atque harum faciem inferiorem per microscopium inspiciendo sub AAA tria foramina trianguli ILM, apicibus AAA respondentia, sub BDE autem innumera foramina, in schemate CGH expressa, deprehendit: ita quidem, ut tria foramina majora ILM aut AAA obvelata fuerint membranâ tenuissimâ & pellucidâ, quæ rugosa & in diversis locis sanguine tincta observabatur, probabiliter obrupta ac discissa vasa ac fibras cerebri, quæ in insectis cum his partibus communicant.

Ast in parva Libella, (notantur enim hujus tres species, magnitudine distinctæ) quæ Fig. 4. delineata nudo oculo paulò gracilior
pau-

TAB. IX. ad A. 1682. pag. 163.

fig. 1.

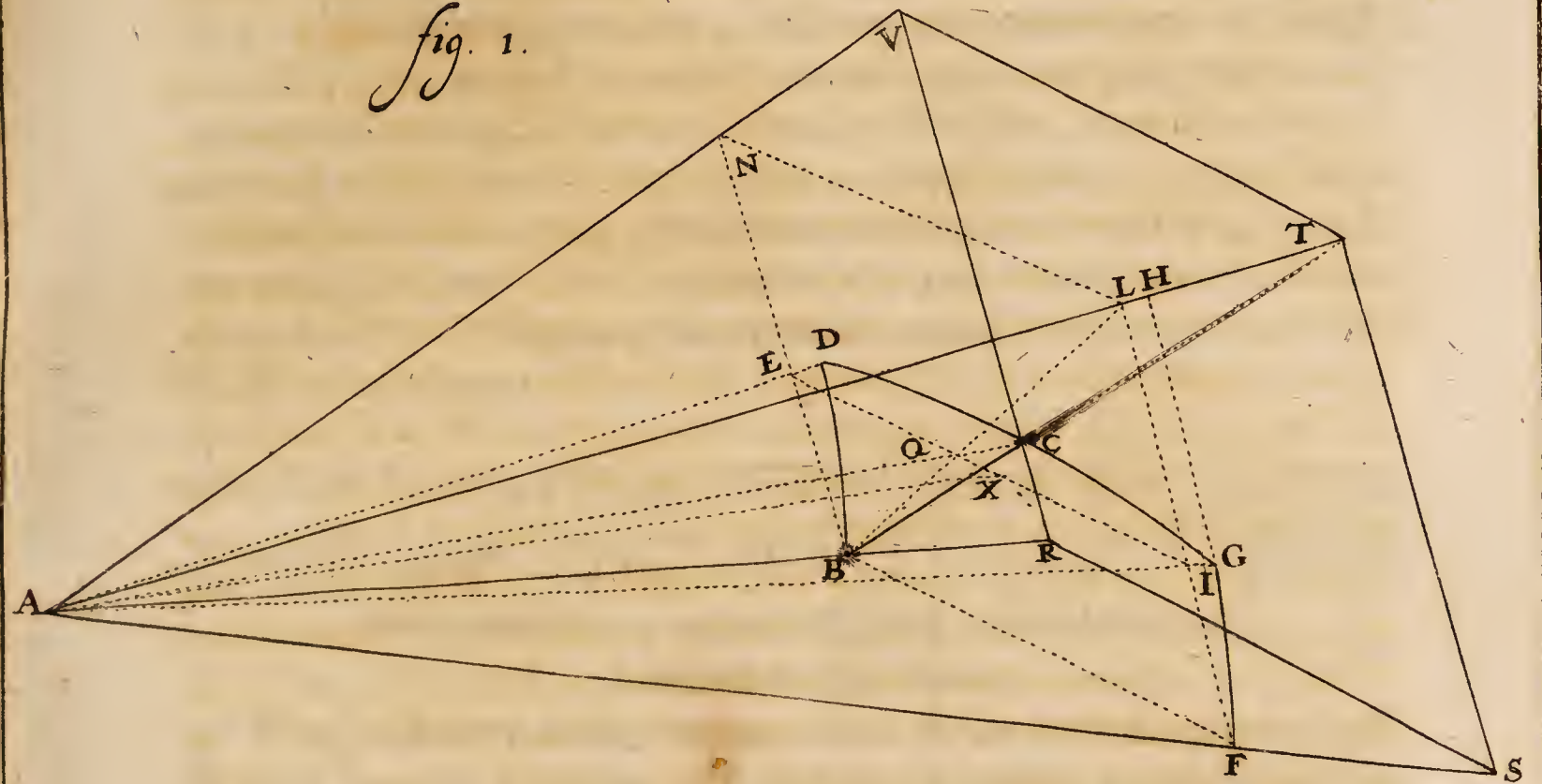
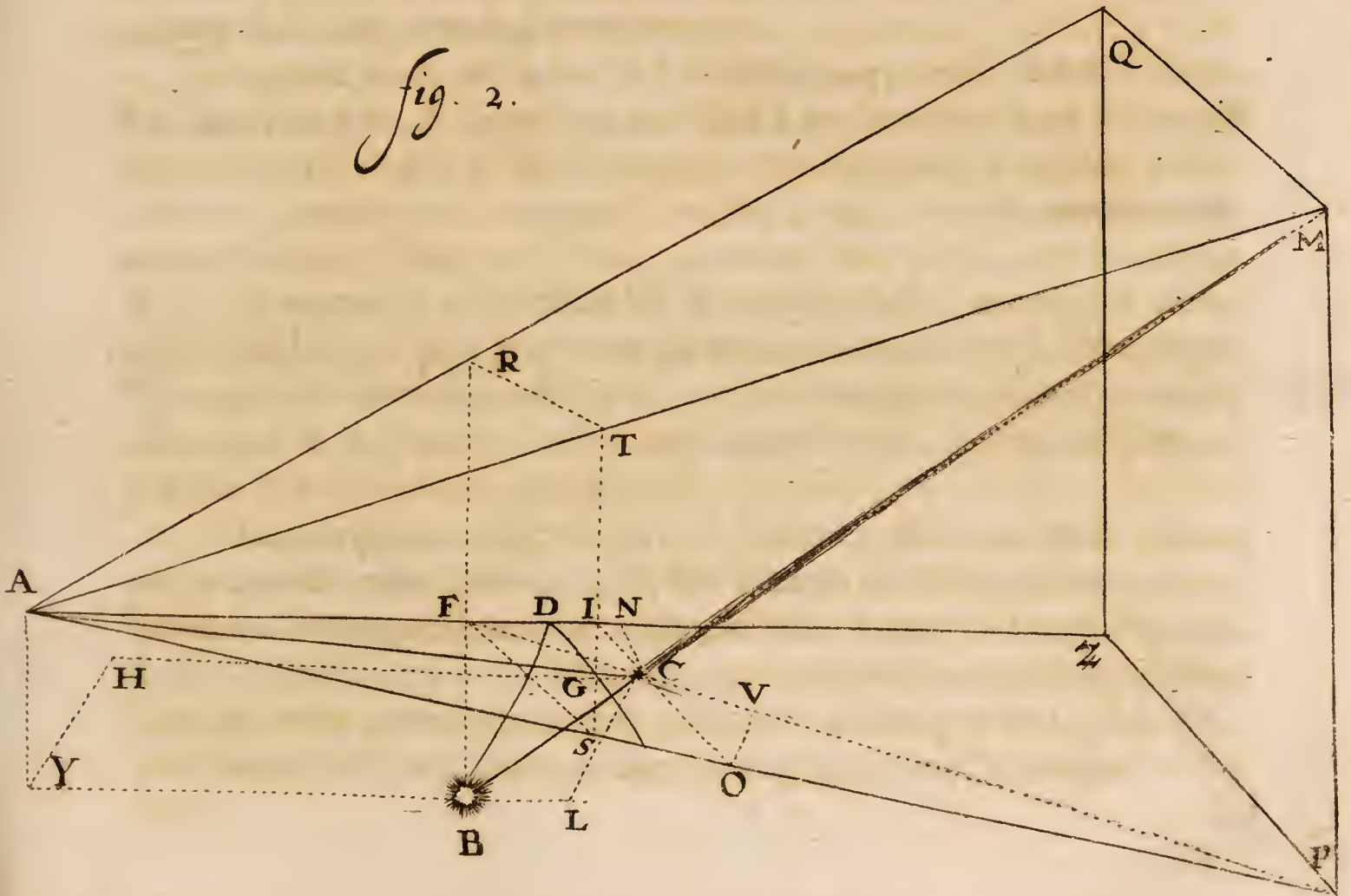

fig. 2.

5-175 1815 25 1767

pauloque longior muscâ communi apparet, alis rectis ac pedibus brevioribus atque, instar Lacertarum, distractis gaudet, cute rugosâ & musci colore tincta, caudâque in bifurcatum mucronem abeunte, seu fetis albis duabus instructa est, inter duo hujus cornua pellucida seu antennas, tres magnos & virides oculos conspici, idem *Catelan* perhibet, quorum duo EE tertio paulò majores existant: præter laterales autem eminentias, exiguis admodum atque innumeris oculis stipatas Hg, in vertice quasi pileolos seu mortariola duo rutilantia, d.c.b. & D.G.C assurgere, pariter oculis multis exilioribus & cœlum spectantibus ornata.

PETRI M. KAVINÆ GEOMETRÆ FAVENTINI,

Cometa Anni 1680 & 1681, & in eundem Astronomici conatus, atque Physicæ meditationes,

Faventia 1681, fol.

Complectitur hoc Schediasma duas, titulo indice, partes: quibus historia Cometæ, à 24. Dec. st. Greg. 1680, ad 9. Febr. 1681, ab *Autore* observati, brevibus præmittitur.

In priori, cum per quatuor Problemata, ex datâ Cometæ altitudine & Azimutho, Solisque loco, ad Obs. d. 25 Dec. hor. 0. 40 ab occasu Solis habitam, Cometæ declinationem & Ascensionem rectam, longitudinem, latitudinem, tempus occasûs, & tunc amplitudinem occiduam Cometæ; Solis porrò hoc posteriori tempore profunditatem, & circuli verticalis per Solem ducti amplitudinem occiduam deduxisset: Problem. V & VI novam distantia Cometarum à Terrâ investigandæ rationem, suppositâ prius cognitâ extremi caudæ Cometicæ TAB. IX. altitudine & Azimutho, insuperque projectione ejusdem in partem, præcisè à Sole averfam, proponit.

Cui intelligendæ, sit in Fig. I, A Terra, ad Semidiametrum orbis annui puncti instar habitâ; DG, Horizontis astronomici & simul orbis annui portio, differentiam azimuthalem Solis, & extremi axis Cometæ T mensurans; C, Cometæ corpus, qui in eâdem cum Sole superficie sphericâ moveri interim intelligitur: ductæque sint ex A rectæ, ad B, Solem sub Horizonte per arcum DB mesum, C, Cometæ caput,

X 2

& T,

& T extremum caudæ Cometicæ CT: Assumatur AD sive AB, tanquam radius, partium 100000, ut habeatur EB, sinus rectus primus, & AE complementi arcûs DB. Et sit altitudo extremi caudæ Cometicæ Tu bi nihil *Autoris* refert, ipsa Axis extremitas punctum hoc sit, an minus, dummodo ejusdem puncti capiatur altitudo & Azimuthum) angulus GAT, aut GAH; hujusque Tangens GH.

Factâ deinde, beneficio Perspectivæ, IF æquali ipsi EB, producantur ambæ æqualiter ad L punctum lineæ AT, & N, junganturque rectis NL, BF; hisque porrò parallelæ ducantur TV, VR, RS, ST, occurrentes rectis, ex A per L, N, B, F ductis, in punctis T, V, R, S.

Ductâ jam EI, eâque & angulo dato EAI per rectam AX bifariam divisâ, habetur in triangulo EAX, rectangulo ad X, ex angulis & latere AE, latus XE, & inde tota EI.

Habetur etiam in Triang. AEN, rectangulo ad E, ex latere AE, anguloque NAE, latus EN; & addito EB, tota BN, & huic æqualis FL: ex quo in parallelogrammo rectang. BNLF, diagonalis BL & angulus NBL; ex hoc verò & latere EB, in Triang. EBQ, rectangulo ad E, latus EQ; & ex hoc QX ignorari nequeunt.

Pro habendo autem angulo DAC sive EAQ, sub quo Cometam in puncto C plani Horizontalis, juxta data & supposita, apparere oportuit, in Triangulo QXA, ex latere QX, & AX (quod habetur Quadrato lateris EX, ablato ex Quadrato lateris AE) inventus angulus QAX subtrahatur angulo EAX, & habebitur angulus EAQ, distantia azimuthalis Cometæ in Horizontis puncto C, à verticali Solis in B.

Atque ex hujus sive æqualitate cum differentiâ Azimuthali, per observationem acquisitâ, sive differentiâ ab eâdem, judicium *Autori* instituitur de sede Cometæ.

Indicat enim differentia Azimuthalis, circuli verticalis per Solem ducti, & Cometæ	{	æqualis	{	ang. EAQ,	{	Soli æquidistantem.	
		minor		Cometam		Sole {	superiorem.
		major					inferiorem.

Cum ergò *Autori* differentia Azimuthalis ex Probl. III & IV deducta, 52 minutis minor sit angulo dicto:

Jam in Probl. VI ex prius datis, distantiam Cometæ (missis, ob ingen-

ingentem ejusdem distantiam à Terrâ, circa parallaxin altitudinis, aliaqve, scrupulis) ita determinat:

Sit in Schemate II. A Terræ globus, pro puncto usurpatus, B Sol in repertâ & calculatâ profunditate, C Cometa, AD Semidiameter orbis Solis in loco noto ab Apogæo, DB arcus profunditatis Solis, sub Horizontis plano vel circulo. Assumatur AD, uti radius, 100000; AF, DB, FB, uti prius; & huic parallela & æqualis demittatur AY, perque eas agatur planum AYBF. Quoniam verò ducta linea à centro Solis ad extremum axem Cometæ visum in M, ab eodem plano divergere debuit per angulum AYH, in præmissis Probl. NBL vel EBQ: fiat planum HYLC, inclinatum super plano AYBF, per angulum AYH, quorum planorum inclinatio sive divergentia in horizontali plano ac circulo mensuretur per arcum horizontis DG, cujus angulus sit DAG, respondens angulo præmissæ figuræ EAQ vel DAC; ubi apparere debuit Cometa, si per eandem cum Sole distantiam incederet, ut redigeretur in rectâ lineâ BM. Sed quia visus est in acutiori angulo differentię azimuthalis à Sole, hic repræsentetur per angulum IAC: hoc enim modo servabitur angulus inclinationis axis Cometæ caudæ, nempe CM, in eodem plano sive inclinatione AYH, prout etiam angulus visus seu observatus IAC.

Excitatis jam super plano horizontali ZAP, sub angulo A (cujus mensura est in Fig. I arcus DG) & ad easdem partes, perpendicularibus RF, TS, producat secans AT anguli altitudinis visæ caudæ, usque ad visum apicem in M.

Capiatur dati arcus DG, ubi Cometa apparere debuit in eadem cum Sole distantia, tangens, & transferatur ad C, distantiam competentem angulo IAC: & fiat, ut anguli IAC tangens, ad tangentem dati arcus DG; ita radius AG, ad AC, Cometæ distantiam à Terrâ, in partibus, quarum semidiameter orbis annui est 100000.

Reliquis deinde Problematibus, Magnitudinem Cometæ veram, Caudæ vergentiam, longitudinem, distantiam extremi apicis à Terrâ, ex Fig. II; apparentem motum, inclinationem orbitæ & nodos, Perigæum, hypothésin Astronomicam itineris Cometici, per peculiaris Schemata deducit & explicat.

In alterius partis Meditatione Imâ, Veterum Pythagoræorum,

à nonnullis hodiè interpolatam, sententiam, de æternitate, certoque reditu Cometarum, cùm ad necessaria hypotheseos geometricæ connexa, tùm ad Cometarum, hujus præcipuè, apparentias ita examinat, ut eam geometricis, physicis, opticisque argumentis labefactari, impossibilemque adeò Cl. D. Gallet Avenionensis, in Observationibus hujus Cometæ ad se missis futuros Cometarum reditus, loca & tempora prædicendi rationem promittentis, ausum affirmet.

Idâ, transit ad Sectam alteram, Generationisque Cometarum modum verbis Hippocratis l. 1. de diætâ, sect. 6. n. 7. effert: *Generari idem est quod commisceri; perire, corrumpique, ac minui, idem, quod secerni.* Quâ ratione admisâ, cœlorum corruptionem ex hypothesi hâc metuentibus succurri posse pronunciat.

Trajectorium Cometis motum, per convexam ad nos qualemcunque lineam, Med. Ultiâ describit; impulsus verò, motusque cæteras vices, moli Cometæ, turbinationi & facultati Solis, ætheris rarioris interventui, Planetarumque radiationibus tribuit; Cometæ præcipuè præsentis, ante Solem m. Novembri, dein post eundem conspicui (adeoque pro uno ab *Ipsò* recensiti) phænomena scitè admodum ex causis allegatis deducit; ut & Med. IVtâ, immutatam caudæ longitudinem, observatamque ejus à centrali Solis directione deviationem. Vtâ, duas Stellas, unam d. 4 Febr. in Triangulo, cum long. gr. 7. 28 8, lat. boreâ gr. 18. 32, magnitudinis quintæ; alteram d. 22 Jan. in Andromedæ femore australi, quartæ magnitudinis, long. gr. 3. 10 8, lat. bor. gr. 29 ferè observatas sibi, novas, ex collatione cum Catalogis Fixarum, in hanc diem extantibus, statuit. Ultimò denique significationem malorum, Cometis aliàs tributam, præcipuè huic, abjudicat: subnexusque ad Cl. Maliabechium literis, curvaturæ Caudæ Cometicæ in Austrum, Lovanii perpetuò observatæ, causam non inconcinnè reddit.

Ceterum circa ea, quæ distantiis Cometarum definiendis retulimus, B. L. notare velimus: calculi capita ab Autore recensita, ea propter à nobis omissa, quod Problematum horum usum generalius constitutum fuerit ostendere. Cum verò Cl. Autor eadem adduxerit, ut si quis calculandi error irreperit, facilius ab Astronomis deprehendi posset,

cum

cum sibi technas obtrudere animus non fuerit: *fraudi credo apud V. Doctissimum nobis non erit, indicasse, quæ calculum Ejus repetentibus diversa fuerint comperta.*

Et in Probl. quidem II do, non ipse angulus NEG, sed ejus complementum ad maximam Solis declinationem, i. e. arcus OF, à quadrante BF videbatur subtrahendus: ex quo arcum BO 30; GI, latitudinem Cometae, 41 minutis majorem; CBG verò, seu longitudinem, uno minuto minorem nacti sumus. In III to, arcus ED nobis est gr. 11. 12; & inde in Probl. IV to, ED gr. 19. 22, correctisqve reliquis, amplitudo occidui circuli verticalis per centrum Solis ducti, gr. 20. 10.

In V to porro, latus EN, factò, ut Sinus totus, ad AE; ita Tangens anguli NAE, ad latus EN, emerfit 90865; quod Autori (procul dubio loco Tangentis Sinum usurpanti) saltim est 66527. Hinc calculo quatenus oportebat correctò, angulus hujus Probl. EA Q nobis non integro minuto minor eò, qui est ex subtractiâ, Cometae Probl. III, à Solis, Probl. IV repertâ amplitudine, Cometam paulò infra Solem, vicinissimum tamen (quippe vix 15. gr. ab ipso distantem) constituit.

Ex quo Dn. Kavinae, Aliisque etiam, cum Ipso unum Cometam ex matutino vespertinoque facientibus, tantò fidentius jam decernendum fortassis fuerit, de Cometâ in viciniâ Solis, ab instituto cursu in viam diversam tam violenter abrepto: ut mutatio adeò insignis, inclinatio- nis orbitæ non gratis facta asseratur.

Nobis certè hæc una causa fuit, adnotandorum, quæ in calculo Autoris animadvertimus; dissimulaturis cateroquin, quantumcunq; etiam Clmum hunc Virum labi contigisset: cum id laudis nihil, aut egregiis Ejus cogitatis detracturum, aut Nobis comparaturum fuisset; facili utiqve & calculi lapsu, & erroris depreensione.

Non alienum autem duximus coronidis loco annectere, quæ benevolè ex Angliâ submissa sunt,

COMETÆ ANNI 1680 & 1681 LOCA EX

Observationibus Grenovici propè Londinum

habitis deducta,

per JOHANNEM FLAMSTEDIUM,

Astronomum Regium.

Tempo-

	Tempora post mer.		Longit. Cometæ.		Latit. Borea		Caudæ Deflex.	
	H.	l.	S.	o. l.	o.	l.	o.	l.
Dec. 12	4.	46	♃	6. 33	8.	26	o.	49 Au.
21	6.	32	♃	5. 8	21.	45		
24	6.	12		18. 49	25.	23		
26	5.	14		28. 24	27.	1		
29	7.	55	♃	13. 12	28.	10	5.	9.
30	8.	2		17. 37	28.	11	5.	57.
Jan. 5.	5.	51	♃	8. 49	26.	15	6.	28.
9	6.	49		18. 43	24.	13		
10	5.	54		20. 41	23.	44		
13	6.	56		25. 59	22.	17		
25	7.	44	♃	9. 36	17.	57		
30	8.	7		13. 19 ^I / ₂	16.	41		
Feb. 2	6.	20		15. 14	16.	2		
5	6.	50		17. 0	15.	27		

Cometæ loca ab e-
jus à Fixis distantis,
Sextate Telescopico,
pedum ferè septem
radio, captis fuere
derivata à meipso,
adhibitis etiam ad
hoc negotium Fixa-
rum locis, è propriis
Observationibus de-
ductis; Tychonica
siquidem tria, qua-
tuor & nonnunquã
quinque; integra scrupula
prima à veritate
abesse comperi.

J. O. CHRISTOPHORI RUMETSCHII,

Schediasma Historico-Theologicum de Conjecturis

Ultimi Temporis

Francofurti ad Mœnum 1681. in 8.

INter alia hic Autor post institutum brevem Discursum de Judæorū
vel Conversione vel in terram Canaan reductione, sub examen revo-
cat falsas Hypotheses Scriptoris Anonymi, cui per Gallicū Anagram-
matismum, HABITE EN SION, nomen suum occultare placuit, in *Judæ-
orum Excitabulo Matutino*, sive *Judeo Reduce* (nam ita inscripserat
Librum) sparsas. Quia verò Anonymus iste nihil aliud præstitit,
quàm ut *Judæorum*, *Chilistarum*, *Origenistarum*, *Weigelianorum*,
Photinianorum, *Muhammedanorum*, *Fratrum Roseæ Crucis* &c. affanias
novo quodam interpolavit mangonio, hinc & Rumetschio satis visum,
fontes saltem, unde sua paradoxa hausit Anonymus, indicare, & ad
scripta sive Veterum sive Recentium Scriptorum provocare, ubi jam-
dudum sunt proscripta omnia ista ex Orco revocata Principia, quæ si
indicata solùm fuerint, pro impiis rejiciantur.

☉(o)☿

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Junii, Anno MDCCLXXVII.

MARCI VELSERI,

Reipubl. Augustanæ quondam Duumviri, Opera Historica & Philologica, sacra & profana.

Accurante

CHRISTOPHORO ARNOLDI,

Noribergæ, 1682. in fol.

UTI non uno nomine literatum orbem obstrictum sibi dudum habet vir clarissimus *Christophorus Arnoldus*: ita novâ hac Operum Marci Velseri editione denuo meritis de eodem est præclarè. Quotusquisque enim Eruditorum est, qui non optimè consultum putet rei literariæ, recusis ac publico velut redonatis egregiis Velseri monumentis, quæ longo jam tempore nullo pretio potuerunt comparari, & legi tamen ac pervolvi diligenter ab omnibus omnino merebantur? Non fert instituti ratio, ut in laudationes clarorum virorum excurramus: ast sic tamen nobiscum omnes sentient, quibus Velseri commentarios inspicere contigit, ut fuit vir in omni vitâ literarum amantissimus, ac in ornandis iis promovendisque incredibili studio, ita Boicas præcipuè Antiquitates neminem eo certius eruisse, aut illustrâsse rectius; quem proinde ducem sequi, spretis *Aventini* commentis, qui Bavaricæ post illum Historiæ manum admoverunt, *Brunnerus*, *Raderus*, *Adlzreuter*, *Rettenpacher*, nulli dubitarunt.

Præmittitur autem novæ huic Operum illius editioni Præfatio Arnoldi, quâ instituti sui Clarissimis viris, *Joachimo Camerario*, *Nicolaso Heinsio*, *Constantino Hugenio Zulichemio*, *Fr. Ben. Carpzovio*, *Antonio Magliabechio*, *Frid. Spanhemio*, *Jac. Gronovio*, *Henr. Meibomio*,

Y

Henr.

Henr. Günth. Thulemario dudum probati, ac ab iisdem liberali operâ promoti, rationem reddit; doctorum simul virorum de singulis Velferi libris iudicia encomiaque exhibet; & postremò temere ac inexploratè à nonnullis librum, Italico primùm idiomate editum, pòst in Latinam quoque lingvâ translatum, *Sqvitinio della Libertà Veneta, Scrutinium libertatis Venetae*, quo Venetæ Reipublicæ libertas oppugnatur, è *Theod. Gaswinckelio & Raph. de Turri* contrâ peculiaribus Scriptis asserta, Velfero nostro adscribi monet. Præfationem *Vitæ, Genus, & mors Marci Velferi* anno 1558 nati, anno 1614 verò denati, per eundem *Christophorum Arnoldum descriptæ* excipit, quâ & lectu dignâ aliâ, præcipuè de Ferdinandi Archiducis Austriæ cum Philippinâ Velferâ conjugio, ac Venezuelâ Americæ Orientalis provinciâ, à Velferis Caroli V. Imperatoris permissu multis annis possessâ, continentur: & Velferi nostri illustre genus, quod à Bel-sariis & sexto post orbem redemptum seculo derivatur; familiæ illustres cognatæ ac affines; insignia Gentis; Majorum res pace belloque gestæ, & quibus fulserunt, cum Ecclesiasticæ, tum Politicæ Dignitates; ipsius Velferi studia, honores, amici, libri nomini illius inscripti, vel auspiciis etiam ac ope ejus editi, similiaque fusè pariter ac doctè enarrantur; Subjectis insimul Elogiis, quibus Velferi funus ac memoriam Clarissimi per Europam viri jam olim profecuti sunt. Adeò Velfero, etsi feruè quàm par erat, obtingit tamen felicitas eadem, quæ diu antè amicissimis ejus coætaneis *Peirescio* ac *Pinello*, quorum illum Gallia, hunc Italia, perinde ac Velferum Germania, ingentia inter decora sua numerat, ut virtutum suarum ac in bonas literas meritorum præconem nancisceretur laudatum virum, nec magis *Velferum Arnoldi*, quàm *Gassendi Peirescium*, vel *Pinellum Gvaldi* pudere unquam possit.

Ipsa Velferi opera hoc ordine exhibentur:

- I. *Rerum Boicarum libri quinque*, Historiam à gentis origine ad Carolum M. complexi, & Augustæ Vindellicorum primùm anno 1602. editi.
- II. *Rerum Augustanarum Vindellicarum libri octo*, Venetiis quondam anno 1594 excusi; quibus à primâ Rhætorum ac Vindellicorum origine ad annum usque 552 à nato Christo, nobilissimæ gentis Historia & Antiquitates traduntur, ac antiqva Monumenta, tam quæ Augustæ, quàm quæ in Agro Augustano, quin & quæ alibi

alibi extant ad res Augustanas spectantia, æri incisa & notis illustrata exhibentur.

III. Opuscula nonnulla diversorum Auctorum à Velfero è tenebris in lucem eruta, & magnam partem Commentariis illustrata. Scilicet *Conversio & Passio S.S. Martyrum, Afræ, Hilaria, Digna, Eunomia, Eutropia, quæ Augusta Vindellicorum passæ sunt: Vita S. Udalrici Augustanorum Vindellicorum Episcopi: Vita S. Severini ab Eugippio descripta: Narratio eorum, quæ contigerunt Apollonio Tyrio.*

IV. *Fragmenta Tabulæ Antiquæ Itinerariæ, à metatore quodam, ut videtur, olim delineata, sed magni in Geographia usus, à Celte primùm in quadam Bibliothecâ repertæ, post ad Conradum Peutingerum delatæ, ex Peutingerorum Bibliotheca à Velfero cum eruditâ Præfatione edita, & Commentariis illustrata.*

V. *Marci Velferi Epistola Latina & Italica ad viros Illustres, Josephum Scaligerum, Justum Lipsium, Robertum Titium, & alios, quæ nunc primùm prodeunt.*

Deniqve Velferianis monumentis visum Editori fuit *Sauli Merceri Virgilium Proteum* ab Henrico Meibomio quondam Marco Velfero dicatum, nec non *Publili Optatiani Porphyrii Panegyricum Constantino Augusto dictum*, cum Spicilegio notarum Clarissimi Daumii subjungere.

JOH. CASPARI SVICERI,

Canonici & SS. Lingv. Professoris Tigurini, THESAURUS ECCLESIASTICUS ex Patribus græcis ordine Alphabetico concinnatus.

Amstelodami Anno 1682. in fol.

Singulari quadam illecebrâ, & bene de Ecclesia merendi cupidine ad Lingvæ Græcæ studium, inprimis verò ad Antiquitatis Ecclesiasticæ Scriptorum, quos Patres vulgò appellamus, lectionem raptus Autor Doctissimus, in eo maximè à primis statim Professionis suæ annis sibi semper existimavit elaborandum, ut nulla extarent Ecclesiæ Luminum, vel etiam aliorum Scripta Græca, quæ non sedula volveret manu & ἀξιωματικόνευστα inde excerpta in suas conjiceret chartas. In

hoc proposito cum obnixè annorum plus viginri indefesso studio & continuis pergeret laboribus, id est consecutus, ut eum, quem hîc exhibemus, collegerit, ac ordine alphabetico concinnârit *Theſaurum Ecclesiasticum*. Quale ſcriptionis genus à multis hæctenus fruſtra expetitum fuerat. In hoc enim Theſauro omni auro pretioſiore, non tantùm voces ac loqvendi modi apud Patres quidem Græcos obvii, ſed à Lexicographis vel proſus omiſſi vel jejunè fatiſ tractati, verùm etiam varii Veterum ritus, atqve dogmata Orthodoxorum æqve à Heterodoxorum apparent. Multis in locis Heterodoxorum & Hæreticorum nugæ & impiaſ ſententiæ ex ipſiſ refutantur Patribus Orthodoxiſ. Loca Scripturæ, quavis oblata occasione, ex Antiquitate illa ſancta exponuntur. Summâ, vix quidquam apud Patres Græcos occurrit notatu dignum, quod non ex eruditiffimiſ temporum noſtrorum Scriptoribus explicetur. Ut autem Lector memoriæ habeat ſubſidia, neceſſarii, iique copioſiſſimi adjiciuntur Indices. *Unus* Autorum, ex quibus hîc Theſaurus eſt collectus, addito loco & anno impreſſionis: *Alter* Locorum Scripturæ hîc explicatorum: *Tertius* Rerum ac Verborum in toto Theſauro occurrentium. Cæterum uti hoc ad Cleanthis lucernam elaborato opere immortalẽ ſibi famam Autor antehac ex ſcripto non uno Clariffimus conciliavit, ita ſanè multum lucis boniſ Literiſ fœnerabitur, ſi quod promiſit in præfatione, ac eruditus orbis nunc avidè expectat, cum *Lexico Græco minori*, quod ſub prælo ſudat, *alterum* etiam *Lexicon Græcum Majus*, quod immenſo ferè labore collectum, & methodo naturali diſpoſitum, omnes omnino voces exhibebit Græcas, additiſ ubiq; exempliſ & variis ſignificationibus diſtinctè propoſitiſ, idq; in daos in folio romoſ diſtributum, publicæ luci propediẽ donaverit.

CAROLI RENALDINI

*Operum Philoſophicorum Tomus primus, Rationalem
Philoſophiam complectens, in Dialecticam, Rhetoricam, &
Poeticam diſtributam.*

Patavii, 1681. in fol.

Integro æquidem opere Philoſophiam tripertitam, *Rationalem, Natu-
ralem*, atqve *Moralem* tradere; præſertim *Phyſica* ex accuratiſ *Natura-
lium*

lium effectuum observationibus deducere, & ubi rei natura illud fert, Geometricè demonstrare instituit Autor, editâ antehac Mathematica Arte Analyticâ Clarissimus: Hoc primo tamen Volumine non nisi partem Philosophiæ primam nobis exhibuit, Dissertationibus Dialecticis, Rhetoricis, atque Poëticis ita comprehensam, ut videatur alicujus in Aristotelis Organon, in Rhetoricorum, & de Poëtica libros Commentarii vicem præstare posse.

Ac ipsis quidem Dissertationibus *Prefatio* luculenta in universam Philosophiam præmittitur, de nomine, dignitate, partitione, ortu, & incremento Philosophiæ, de variis olim Philosophorum sectis, diversisque etiamnum philosophandi rationibus. Sic enim in contemplatione rerum versari observat nonnullos, ut alicujus autoritate contenti curam omnem in verbis perpendendis & interpretandis ponant, nihil frequentius, quàm Pythagoricum illud, *Ipsè dixit*, usurpantes: Alios sibi arrogantes nimium, nullo proorsus duce, audere sese contemplationum oceano committere: In eâ rursus quosdam esse sententiâ, ac si, constitutâ hypothesi qualicunqve, naturæ penitiores recessus exploraverint, modò Phænomena decretis hypotheseos ad amissim respondere demonstrant: Alios verò inquisitionem principiorum, rerum, præsertim naturalium, indagini substruere, & ex his vel naturæ lumine perceptis, vel experimentorum usu comprobatis distinctam effectuum notitiam adipisci. Quam postremam viam Autor quoque hoc in Cursu terendam sibi duxit ipse, prioribus damnatis & relictis. Præfationem inauguralis *Oratio* de Rationalis Philosophiæ laudibus excipit, & hanc aliqua de Dialecticâ cæterarum Facultatum janua *Prolusio*.

Dissertationes ipsæ *Dialectica*, triginta quidem numero, quarum quælibet diversis sectionibus constat, de rebus Logicis, quandoque & Metaphysicis, agunt, ordine ad libros Stagiritæ in Organo comprehensos respiciente. *Rhetoricarum* dissertationum prima Naturam Rhetorices considerat: cæteræ de Inventionem, de probationibus, locis rhetoricis, dispositione, Elocutione, causarum generibus, affectibus animi, & amplificatione loquuntur. In *Poëticis*, quò & hujus artis natura plenius intelligatur, primo loco Poëtica, Poëtæ, Poëseos item, & Poëmatis nomina evolvitur: tum de metro, & imitatione (Autorum) ejusque vitiis, de causis Poëseos effectricibus, & furore Poëtico: hinc de fictione Poëtica, de fabulâ, de ejus adeoque & poëmatis ordine, magnitudine, & aliis

proprietatibus, de moribus, & de dictione differit. Postrema dissertationum in divisione poematum, in poësi Dramatica, Tragoedia, Comœdia, Epopœia; in Carmine Bucolico, Satyricoromano, Elegiaco; in Epigrammate, Epitaphio, & Elogio explicandis occupatur. Cui rerum tandem & verborum, quæ primo tomo continentur, copiosum indicem subjungit.

*SEXTI POMPEII FESTI ET MARCI
Verrii Flacci de verborum significatione Libri XX.
in usum Serenissimi Delphini Notis & emendationibus illu-
strati ab ANDREA DACERIO.*

Paris. 1681. 4.

COmplures Latinos Autores veteres, ad veram solidamque doctrinam Serenissimo Galliarum Principi Delphino instillandam, clarissimi literis in isto regno florentissimo Viri hætenus jussu Illustrissimi Caroli Sancta-Maurii Montauzerii Ducis, Franciæ Paris, ediderunt. Is enim ad opus principalium studiorum bonâ fide promovendum à Rege Christianissimo adscitus, primam suam esse voluit curam, ut in humanioribus literis digna tanto alumno contingeret institutio. In eâ autem principem locum tenere Veterum Autorum lectionem intelligens, istam ut tantò faciliorem Principi suo redderet, novam eorum omnium editionem adornari voluit: in quâ amotis omnibus discendi molestiis, resectis etiam inutilibus & superfluis commentationibus, nihil admodum superesset, nisi quod Principem ad lectionem eorum invitaret, eamque perspicuam & planam redderet. Editiones igitur has omnes ita à doctis Viris, quibus id munus delegaverat sapientissimus Regiæ Juventutis Moderator adornari voluit, ut quatuor partibus bene constitutis priores vulgatas editiones longè antecellerent suæ: textu nempe Autoris ad optimos Codices emendato rectèque constituto; interpretatione ejus perspicuâ & continuâ paraphrasi appositâ; annotationibus brevibus & necessariis adjectis; ac indice omnium vocabulorum annexo, quæ ad quævis loca reperienda viam commonstret. Ad hæc adornandas selectos ex omni genere & ordine viros literatos, propositis præmiis amplissimis, regiâ munificentia invitavit Illustrissimus Dux, operam præclaram conferente PETRO DANIELE HUETIO, cui

cui in regendis Delphini studiis cum Jac. Benigno Bossuetio secundæ sunt partes, & quem Interpretum omnium Commentatorumque verum dicere possis Oraculum: quod consulant si quibus in mandato hoc opere hæere contingeret, quodque solvat dignos vindice nodos. Prodierunt ad hanc normam exacti, diverso successu, elegantissimis typis mundissimæ chartæ impressi plerique veteres Scriptores Latini: sed cum ii, qui de Lingvâ Latinâ ejusque differentiis ac proprietatibus Verborumque significationibus monumenta reliquerant, minùs exculti essent, eos quoque nitoris istius expertes ampliùs haud relinqvendos statuit *Andreas Dacerius*, ac proinde Verrii Flacci, Festique Pompeji libris curas suas impendit. Nimirum scripserat M. VERRIUS FLACCUS nobilissimus sub Augusto Imperatore Grammaticus, de Verborum significatione libros, quos in epitomen redegit, præteritis intermortuis & sepultis à Flacco explicatis verbis, SEXTUS POMPEIUS FESTUS, posteriorum temporum autor, quem sub Imperatoribus Christianis vixisse verisimile est. Fatum verò quod experti sunt plerique Scriptores ab aliis in epitomas redacti, Verrium quoque Flaccum excepit; nempe ut receptis retentisque hujusmodi breviculis, ipsi integri Autorum libri tandem perirent, vix bene superstitis epitomis. Sanè cum idem Festus ex ejusdem Flacci libris & aliunde congegesserit alterum Volumen *priscorum verborum cum exemplis*; præter memoriam ejus Libro X.V. in voce *profanum* ab ipso relictam, hodie nil superest. Ipsi etiam de Verborum significatione libri mutili ad nos venerunt, culpâ PAULI DIACONI, qui magnam à posteritate se initurum gratiam existimans, si Sexto Pompejo faceret quod is Verrio fecisset Flacco, inepto studio Sexti Pompeji Festi de Verborum significatione libros foedè mutilavit, excerptis prout ipsi videbatur voculis, truncumque cadaver pro integro corpore nobis reliquit. Unius tamen tantæ cladi superstitis libri, sed deturpati, ad præstantes eruditione viros, Pomponium Lætum, Manilium Rallum, Angelum Politianum, Aldum Manutium, & Antonium Augustinum delati beneficio vita quasi Festo reddita est. Nam postremus hic ab Achille Maffeo, Bernardini Cardinalis fratre, Festi Codicem nactus eo locupletiolem qui ad Aldum Manutium pervenerat, quemque is cum Pauli epitome conjunxerat, gemino opere in unum conflato; accuratè notato discrimine, quæ Festi & quæ Pauli essent Lectores monuit, cumque Fragmentis

tis quæ è Bibliothecâ Farnesii Cardinalis nactus fuerat, & Commentariis eruditis in publicum emisit. Post eum Josephus Scaliger, & hunc ecutus Fulvius Ursinus diligentissimam operam Festo præstiterunt, emendatioremque eum dederunt: ita tamen, ut multa intacta posterorum industriæ emendanda & restituenda reliquerint. Igitur ANDREAS DACERIUS auspiciis Illustrissimi Montauserii Ducis Scriptorem hunc illustrare aggressus, infinitas ex isto mendas à prioribus editoribus relictas sustulit, miras verborum trajectiones detexit, multa supplevit, nonnulla in prioribus editionibus prætermissa addidit, varias Lectiones annotavit, sed eas saltem, quæ alicujus essent momenti, eruditus denique Notis universum Opus illustravit: adeò ut divites antiquitatis Romanæ thesauros & vera totius eloquentiæ fundamenta Serenissimo Delphino detexisse censendus sit. Nequaquam enim putandum, studium hoc circa verborum veras significationes ingenia saltem humilia occupare, quod altissimam exercere eruditionem & scientiam potest: siquidem, dicente Fabio, non obstant per eas euntibus, sed in iis hærentibus hæ artes Grammaticorum.

ANTIQUITATES ECCLESIAE ORIENTALIS, Clarissimorum virorum, Card. Barberini, L. Allatii, Luc. Holstenii, Joh. Morini, Abr. Ecchellensis, Nic. Perescii, Petr. à Valle, Thom. Comberi, Joh. Buxtorffii, J. H. Hottingeri &c. Dissertationibus Epistolicis enucleatæ. Quibus prefixa est Joh. Morini Congr. orat. Paris.

PP. vita.

Londini 1682. in 12.

QUOD clarorum virorum epistolæ ac vitæ multum lucis rei literariæ adferant, novo exemplo nuper docuit Autor, qui *Johannis Morini* vitam & Epistolas inter P. Ameloti libros, post ejus obitum repertas, publicavit. Nam ex illis cognosci potest, quò animi consilio vir ille doctissimus, non solum *Pentateuchum Samaritanum*, & *Exercitationes* in illum ediderit; sed & cur, antequàm hunc publicaret, *LXX-viralem versionem* codicis S. *Græcam* cum nova præfatione, & postea alia opuscula evulgaverit. Nempe erat Morino ingenium excitatum & glo-

& gloriæ cupidum: quod ut desertâ prius Religione Reformatâ, adprobaret Ecclesiæ Romanæ ejusqve capiti R. Papæ, librum primò de *Patriarcharum & Primatum origine & antiqva censurarum in cleroꝝ praxi*, composuit, in quò Pontificis R. regimen monarchicum adstruere laboravit. Sed cùm hujus operis minus accuratè scripti ipsum mox poenitisset, opus molitus est novum edendo *Pentateuchum Hebræo-Samaritanum*,cujus Manuscriptum Parisiis è bibliothecâ Societatis suæ acceperat. Autor ejus instituti ipsi fuit Cardinalis Berullus, Congregationis Oratorii Parisiensis dictæ patronus: quod Petrus à Valle, qui annos duodecim in Oriente vixerat, communicato ipsi novo manuscripto Samaritanò, adjuvit. Inde Morinus postea *Exercitationes in Pentateuchum Samaritanum* conficere cœpit, & nactus ex Anglia novos codices Samaritanos, etiam *varias lectiones*, sub nomine *opusculorum Hebræo-Samaritanorum* Parisiis seorsim edi curavit. Scopus Morini in hoc opere fuit præcipuus, *ἀυθεντία* & authoritatem codici Hebræo S. detrudere, & contra Protestantium doctrinam, ejus versionum, imprimis *Vulgatæ*, autoritatem extollere. Quemadmodum ipse in Epistolâ ad Cardinalem Barberinum fatetur, *Vulgatam editionem fontibus Ebraicis multò puriorem ac limpidiorem fluere*. Videtur tamen postea sui oblitus esse, cùm Ludovici Capelli Criticam S. Cardinali Barberino commendans, vulgatam versionem corruptam esse Bellarmini & Baronii testimoniò comprobat. Antagonistæ, quos ob novi Pentateuchi sui Samaritani consecrationem habuit, in vita & Epistolis ipsius memoratis vel allegantur vel notantur, ut Simeon de Muis liter. Ebr. apud Parisinos Prof. Reg. Taylorus & Bootius, Anglus ille, hic Batavus, Joh. Henricus Hottingerus & Johannes Buxtorfius, ad quem Epistolam in hoc libro LXX. scripsit prolixam, probaturus *Puncta vocalia apud Judæos recentia esse*. Inter Epistolas heic collectas, curiosiores sunt I. & II. quarum *illa* est Synagogæ Samaritanorum, quæ est in urbe Sichem seu Napolous ad Cl. Vir. Josephum Scaligerum, interprete Morino, quâ fidem ritusqve suos exponunt, & quâ in re à Judæis discrepent, simul declarant: *Hæc* est Samaritanorum in Ægypto commorantium ad eundem Jos. Scaligerum de eodem argumento. Continent & cæteræ res ad historiam versionum Biblicarum, rituum sacrorum, & chronologiam Muhamedanorum pertinentes, non vulgares, quæ ut exscribantur hîc, ratio nostri instituti vetat.

D. MATTHIÆ ZIMMERMANNI,

Pastoris & Superintend. Misenensis

De Presbyteriſſis Veteris Eccleſiæ

Commentariolus.

Annæbergæ, A. C. 1681. in 4to.

Cùm quadrienniô abhinc Cl. Zieglerus eruditum ſuum de Diaconis & Diaconiſſis Veteris Eccleſiæ Commentarium edidiſſet, amicâ quadam æmulatione accenſus Commentarioli hujus Autor, Presbyteras in theatrum orbis Literati producere animum induxit. Eô igitur confiô, qvales Presbyteras Eccleſia Primitiva habuerit, qvæ ministeria obierint, an & qvomodo ad functiones ſuas initiatæ fuerint, qvando & qvamobrem abrogatæ fuerint, nec non qvid discriminis Presbyteras inter & Diaconiſſas (qvas ab Holſteniô in *Differt. 1. de locis quibusdam Concilii Niceni*, Valeſianis ad Theodoretum Annotationibus & obſervationibus ſubjunctâ, perperam confundi probat) extiterit, diſqvirat. Qvod dum facit, Scripturæ loca, Patrum dicta, & Canones Eccleſiaſti- cos, in quibus Πρεσβυτιδων mentio fit, Variorum Autorum, & inprimis *Chriftiani Lupi*, qvi è ſuis ad Tertullianum de Præſcriptionibus Scholiis haud pauca contribuit, obſervationibus illuſtrat, Presbyterarum occasione etiam ad Presbyteros digrediens, & qvæ de illorum nomine, dignitate, ordinatione, ætate, numerô, officiô, ſportulis, conjugio, & de variis eorundem generibus paſſim notata reperit, exponens. Anteqvam autem ad Presbyteras accedit, nonnulla de fœmineô ſexu in genere præfatur, & in fine diſſertationis de *Jefuitiſſis* per Urbani VIII. Bullam extinctis, nec non de Begvinarum ſectâ, & variis Fœminarum Ordinibus aliqua ſubnectit.

CONAMEN NOVI SYSTEMATIS

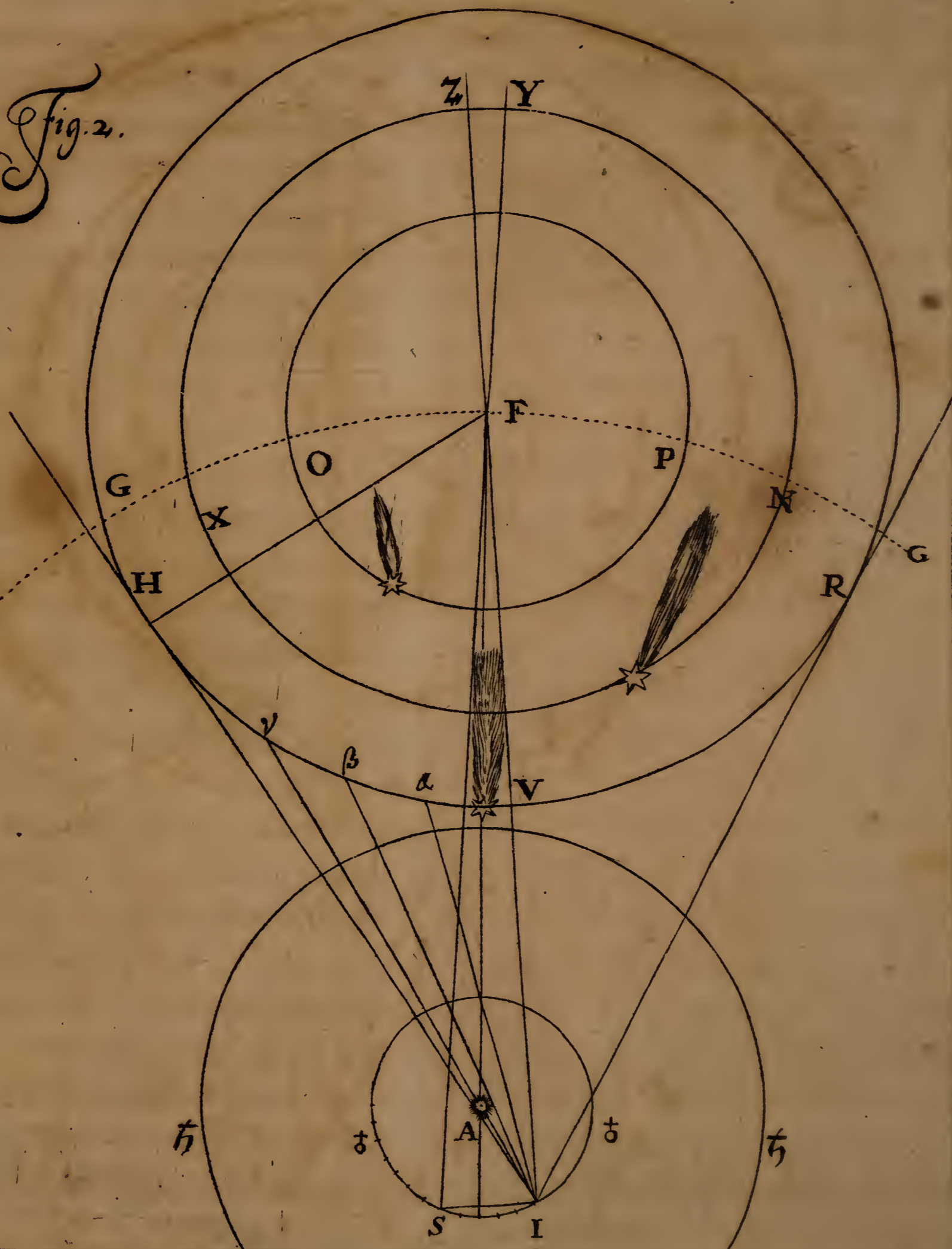
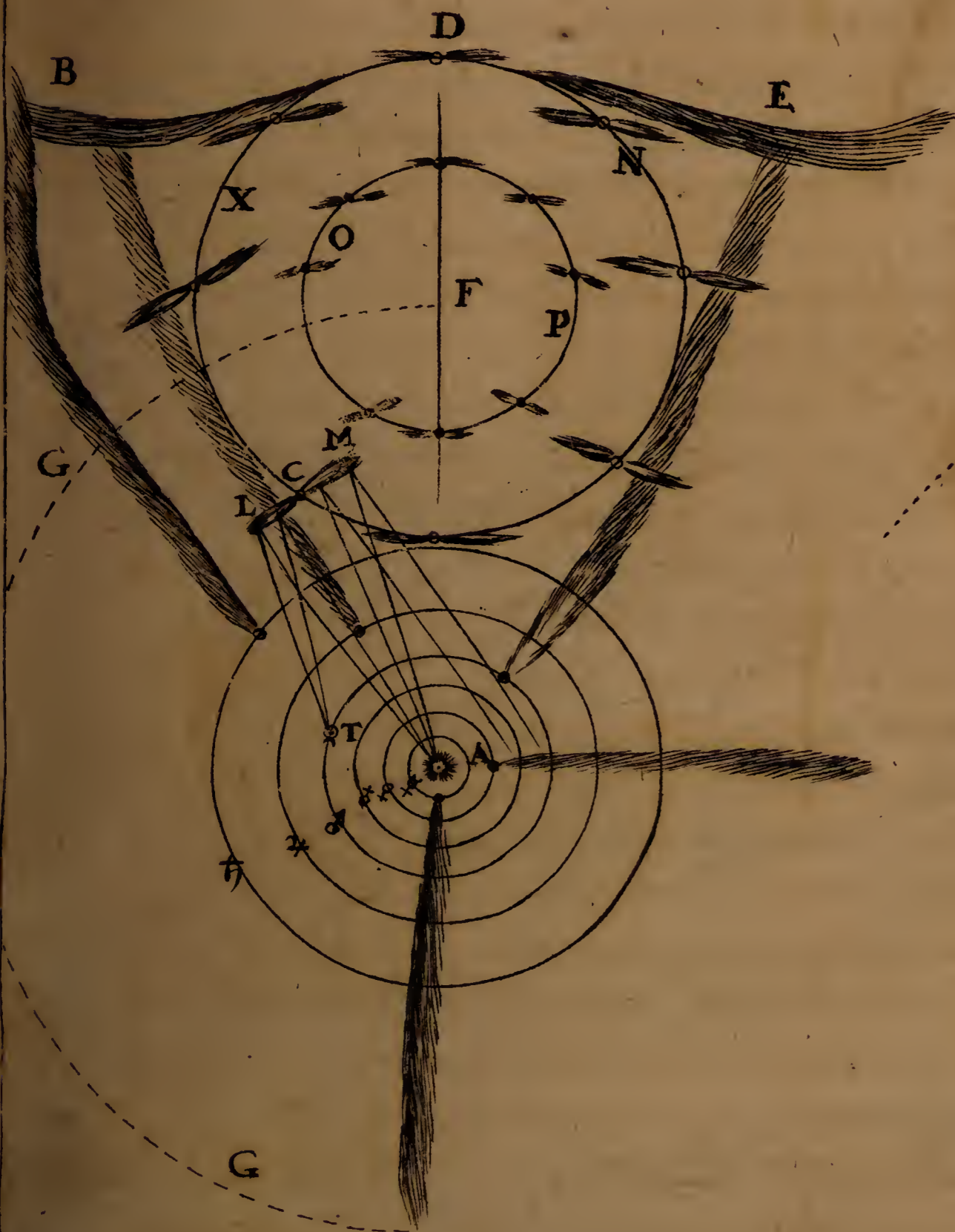
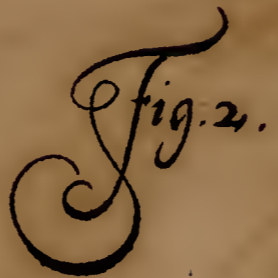
Cometarum,

adornatum à

Jacobo Bernoulli, Baſileenſi.

Amſtelædami 1682. in 8.

TAB. X. ad A. 1682. pag. 179.

Speciosæ de *Æternitate Cometarum* Hypothesi, non vulgaribus hætenus versatæ ingeniis, *Autor* edito hoc scripto Systema adornavit: quo vago Cometarum motui leges præscriberentur, eorumque apparitiones non secus ac Luminarium Eclipses possent prædici. Paucis itaq; de *Ortu & Motu*, quem circularem putat, Cometarum præmissis; *Locum* ipsis, spatium intra fixas & Saturnum, 5000 & amplius Semidiametris Orbis Magni (quod ex Parallaxi Orbis annui Fixarum *Hooekianâ* deducit) extensum, assignat.

Supposito deinde, cum *Cartesio*, Deum in plurimos Vortices Universum hoc divisisse, in centro uniuscujusque Fixâ collocatâ, quam circa totus Vortex gyretur: Vorticis nostri Fixam facit Solem; & propterea *Solarem* nuncupat, in plures orbes sive concamerationes, pro domicilio Planetarum, subdivisum.

Porro; juxta *Schema I*, & *II*, circa Solem A, primo Mercurii, dein Veneris, Telluris, Martis, Jovis & Saturni Orbes, extimumque Cometarum, FG ordinat: & ex hujus puncto F, pluribus peripheriis concentricis RH, XN, OP descriptis, unicuique harum peculiarem Cometam inserit, totamque peripheriarum compagem, *Cometarum Vorticem* appellat. Tab. X.
Fig. 1. & 2,

Ex hoc duplicem Cometis motum, quo partim in *proprio Vortice*, circa punctum F; partim unâ cum F, à *Vortice Solari* (quod & *Solaris Vorticis* pars sit *Cometarum Vortex*, & citra hoc nullus eorum motu proprio semicirculum conficere queat) circa Solem A rotentur, exemplo satellitum Jovis tribuit: Cometamque adeò, Planetas secundarios puncti F, à primario quodam, sed ob corporis cum exiguitatem, tum immanem distantiam inconspicuo, haud dubiè occupati, pronunciat. Orbitas ulterius Cometicas, nec in eodem cum Eclipticâ plano, nec æqualiter omnes ad eam inclinatas; nec oculum nostrum necessariò implicantes; alias etiam in ortum, in occasum alias rotatiles; centrum verò earum F, vel in, vel prope planum *Æquatoris*, Eclipticæve statuit.

Cauda Cometarum producendæ, Solem tanquam ignem, circumfusos Planetas perpetuò coquere concipit: unde nunquam non magna exhalationum copia, è Planetis ipsoque Sole, *Fig. I*, egressa, motu Fig. I. *Vorticis Solaris* ad circumferentiam ejusdem undiquaque propellatur; ibique à renitentia superiorum Vorticum BDE ulterius progredi prohibita,

hibita, affluente subinde novâ materiâ, paulatim condensetur. Hanc Planetis supra Saturninis (post Cometis) per aphelium D incedentibus adhærere, auctamqve accessu novarum exhalationum, dum Cometa ad Perigeum defertur, se in modum lati disci, omni ex parte circa illum, extendere; ita tamen, ut perpetuò altera disci planities Soli obvertatur. Ex quo porro rationem reddere nititur, *cur Cauda perpetuò in plagam Soli oppositam vergat?* quod videlicet radii Solis non nisi ex ceteriori disci parte I.C, in eòdem planò, cum Sole & oculo nostro, existente, ad nos in T reflectantur; reliquis intra C & M, aliorum planè reperiuntur. Porro circa nuperum Cometam, ex confecto æquali motu, bino æqualium temporum intervallo, Perigæum medio illo tempore, d. 20 Dec. colligit in 0 gr. 20 min. \approx ; stationem verò observasse se memorat d. 7 Febr. st. veteri, & arcum à Perigeo ad stationem 99. gr. 51. min.

Unde ad eruendum Cometæ motum proprium, I. quantum motui apparenti ex (Fig. II) translatione Telluris ab S in I accesserit, id est angulum ZFY, investigat, & 1. min. asserit. II. Ex collatione Perigæi, Cometæ Anni 1664, d. 20 Dec. in 20 gr. Π : lineam Perigæi FA, adeoque punctum F, spacio 16 annorum, evoluto ter Zodiaco, 220 gradibus, 20. min. promotum; ipsamqve revolutionem centri orbitæ cometicæ, annis 4, diebus 157 fieri colligit. III. constructâ Tabellâ motûs Perigæi, compertòqve, Cometam circa centrum F, intra 50 dies, 1 gr. 17 min. pro-volutum: Ipsum eundem post annos 38, dies 147, in Perigæo suo, 1 gr. 12 min. \approx , denuo compariturum affirmat. IV. motum Cometæ diurnum ex angulis α IU, β IU &c. Triangulorum AFI, β FI &c. (arcu sc. UH, 1 gr. 17 min. pro numero dierum, quos ab V ad H progrediendo Cometa insumsit, in partes tot æquales diviso) datis angulo ad F, latere FI, & Semidiametris Fa, E β &c. indagari posse innuit.

Atque ex hoc Systemate evidentem rationem constare vult,
Cur Cometæ

1. Plus semicirculo nonnunquam perlustrent.
2. Omnes aut Eclipticam, aut Æquatorem, aut utrumqve trajiciant.
3. Circulos hos omnifariis secant angulis.
4. Nodum Orbitæ mutant.
5. Oculorum judicio nec lineam rectam, nec arcum circuli maximi aliquando describant.
6. Alii juxta, alii contra seriem signorum incedant.

7. Perigæa non in eodem Zodiaci locô fixa habeant.

8. Quantitate motûs diurni variant.

9. Alius alio arcus majores motu diurno emetiantur.

10. Caudam in partem à Sole averfam tendant.

Posse etiam 11. Duos tresve aut plures, quamvis rarissimè fiat, simul apparere; &

12. 13. Reditûs eorum, locumqve Perigæi prædici.

Claudit argumentum, solutio geminæ objectionis, à reditu Cometæ dicto tempore hæctenus non observato; & sublatâ, per talem apocatastasin, Cometarum prænunciâ imminentium malorum significatione, petitâ; cum Examine aliquo Hypotheseos *Heveliana*.

Ben. Lector: *Dum hæc typis exscribebantur, perfertur ad nos 13tia particula Ephemeridum Gallicarum de 25. Maji hujus anni: in quâ habetur, Demonstratio Physica, falsitatis Systematis Cometici Bernoulliani, per Dn. LaMontre, Professore Mathematicæ Regium &c. quam subjuncturi hîc eramus, nisi dispositis jam ad hunc mensem typis, operas typothetarum turbandæ fuissent. Interea dum proximus mensis eam Tibi explicet, Ipsi Tibi, quæ de Hypothesi isthac videbuntur digerenda, ut post cogitatis Clmi Montrei conferas, relinquimus.*

PHARMACOPOEA PERSICA EX IDIOMATE Persico in Latinum conversa.

Lutetiæ Paris. 1681. in 8.

Auctori qui Persico olim idiomate librum hunc composuit, *Mou-
zaffer Elen Moubammed el Hosseni* nomen fuit. Eum verò latinitate donavit nuper monachus quidam Ordinis Carmelitarum Discalceatorum congregationis S. Eliæ, Missionarii munere per 15. annos in Oriente functus, *Fr. Angelus à S. Josepho*, Missionariis omnibus in Orientem deinceps profecturis hac operâ inprimis consulturus. Nempe cum Christiani nomen Persis ac Muhammedanis aliis exosum valde sit, adeò ut inter decem res immundas speciali lege declaratas (quæ sunt, urina, stercus, sperma hominis & animalis immundi, sanguis fluidus, morticinum, vinum, aqua vitæ & omnis potio inebrians, fuscus, canis, & infidelis) Christianum quem infidelem vocant, omnium immundorum immundissimum, & præcedentium fordium velut epitomen, censeant, ac à Christianis omnibus non minùs, ac nos à carnificis, Judæi, aut peste infecti commercio, abhorreant: dici non pot-

est, quàm difficilis Missionariis, inexercitatis præcipuè necdum lingvæ peritis, ad Persas aditus sit, ædes pariter ac corda hominibus invisis & quos fugere lege jubentur, occludentes. Ast nullâ arte, nullâque industriâ, tum domus Persarum, tum corda, facilius referari possunt, quàm Medicinæ beneficio: ut facili negotiô conciliare sibi Persarum animos possint, quotquot medicâ arte excellunt, miseraque gens non assvescat tantùm paulatim Christianis Medicis, spe valetudinis eorum ope recuperandæ, aut recuperatæ memoriâ, sed & aurem ipsis præbeat de religione differentibus, imò suis eos Doctoribus ac Sacerdotibus ob eruditionem & pietatem præferat, ac velut thaumaturgos veneretur. Tantum ergo Medicinæ in convertendis infidelibus usum cum perspexisset monachus noster, antiqui cujusdam Missionarii, *P. Matthæi à S. Josepho* qui summo studio Medicinæ arcana scrutatus fuerat, quemque verum *Horti Malabarici*, superioribus annis editi Auctorem ait, exemplo incitatus, juxta Matheseos studium, quod & ipsum magno Missionariis esse usui fatetur, Medicinam cum Persicæ lingvæ exercitiô colere atque facere cœpit, idque conatu minimè irrito. Ut autem publico, & imprimis Missionariis aliis magis inserviret, præsentis has superius nominati Persæ *Compositiones Pharmaceuticas*, in latinum idioma convertit, continentes multa medicamina officinalia Orientalibus cum nostris Pharmacopæis communia, quædam planè singularia, cuncta verò idiomate Persicô æquè ac Latinô nominata, ac secundùm ordinem Alphabeti Persici disposita, unâ cum indice duplici, pharmaceutico nempe, ac Pathologico seu Therapeutico potius. Quamvis autem notis selectis singula capita illustrare, ut quidem in animo habuerat, Romam ad officium Prælectoris Lingvarum Orientalium in Seminariô S. Pancratii vocatus, non potuit, Specimen tamen aliquod notarum operi subjunxit, ponderum explanationem, ac nonnullorum simplicium magis descriptiones egregias & accuratas continens.

Non prætermittenda etiã est Fr. Angeli à S. Joseph in præfatione Pharmacopœæ Persicæ facta (p.38.) digressio Critica, circa nævos & errores in versione Persicâ Sancti Evangelii, quâ usus est *Brianus Waltonus in Bibliis Polyglottis*. In eâ enim ostendit Auctor, errores aliquos ejus versionis à Briano Waltonò & Annotationum auctore Thomâ Graviò observatos quidem, alios tamen nimis officiosè excusatos. Unde ambigit, quis magis reprehendendus sit, an anti-

quus Interpres Persicus Simon Filius Joseph; An Latinus Interpres versionis Persicæ Samuel Clericus; an Compiler ipse Waltonus; an auctor Annotationum Thomas Gravius trium illorum, ut loquitur, advocatus. Etenim Simon idiota haut dubiè & incautus, Schismaticorum Orientalium more, vulgarem duntaxat rudiolemque patriæ dialectum callens, in fœdos errores facilè lapsus est. Specimina eorum sunt:

1. Spiritum S. *Gi-oun pak*, i.e. animam puram absolutè vocat, effingens sensum Matth. 28. *In nomine Patris, & Filii, & animæ puræ*. Sæpiùs autem eundem terminum simul cum Arabicâ voce copulat, videlicet ROUH EL QODOS (p. 39.) Samuel Clericus *Gi-oun* vertit non animam, sed mentem. Waltonus putat, *ioodvauua* mentem puram, & Spiritum S. Gravius annotat, *Gi-oun pak*, purum Persicum Spiritus S. nomen ab Interprete cum Arabicâ appellatione Persis familiari *Roub et goudous* sæpe conjungi (p. 44.) Sed monet Metaphrastes Pharmacopœæ, nec Christianos Orientales (si fortè rusticos excipias) unquam personam Spiritus S. appellare Persicè aut Turcicè *Gi-oun pak*, sed Arabico nomine *Roub et goudous*, nec Persas Auctores ullos nomen *gi-oun* seu animæ, absolutè DEO tribuere, & in Lexico Persico Golii alibi *Gi-oun* reddi animam sensitivam. Hinc non immeritò Simonem haberi Schismaticum aut hæreticum circa Spiritus S. divinitatem (p. 42.)

2. Luc. X. 4. *Schust-gab* baptismum vocat, cum id nomen baptismi locum seu baptisterium significet.

3. Joh. V. *Sicut Pater habet vitam in semetipso*; sic exprimit, *sicut Pater vitam in persona fermenti sui habet*.

4. Matth. c. 28. Christi mittentis Apostolos verba, *docete, baptizate, in nomine Patris*, exprimit: *baptizate h. e. aquâ adhibitâ idololatrias seu ignicolas facite*. Scilicet non solum Mohammedanis familiaria sunt Icommata, quibus Christianos vocant Infideles, Idololatrias aut pyrolatrias, sed & ipsimet Christiani sub jugo Mohammedico ex pusillanimitate, Turcam, aut Persam allocuturi, Tu es Musulmannus (Fidelis) inveniunt, & ego Infidelis. Tales ergo appellationes ab hostibus impositæ Christianorum innocentia, in Interprete Scripturæ ferendæ non sunt. Cum ergo Persica ista versio stilô & idiomate vili obsoletoque, vocibus indignis ac nugatoriis scripta sit, narrat Auctor, Missionarios illam Persarum peritiorum manibus non porrigere, ne aut scandalum aut cachinnos excitent.

GENNADIUS DE PRÆDESTINATIONE, LATINITATE DONATUS & Commentariis illustratus à Carolo Libertino, Societatis Jesu Sacerdote,

Vratislaviæ A 1681. in 4.

DUæ nimirum hujus Libelli sunt partes. In prima legitur Textus græcus Gennadii, illius scilicet, qui aliàs Georgius Scholarius dicitur, alterò Gennadiò, Presbyterò Massiliensi, integri circiter millenarii spatii, cum currente seculò XV. Patriarcha Constantinopolitanus fuerit, junior; Et versio latina Caroli Libertini; nullâ prorsus mentione factâ similis versionis, quam Federicus Morellus antehac adornavit & Parisiis edidit A. 1618. adeò ut novo huic Interpreti atque Editori contigisse videatur, quod Philippus Labbe, Societ. J. Theologus, in descriptione hujus Gennadii, aliis accidisse notat; ab iis nimirum hanc interpretationem atque editionem observatam non fuisse. In secundâ verò parte subjiciuntur Notæ Caroli Libertini, scopo Autoris prudenter in omnibus conformatæ. Cum enim ille duplici consilio hunc libellum ediderit, primùm quidem, ut contra Atheos & Epicureos, autoritate Gennadii ejusque rationibus, assereret providentiam divinam; deinde ut scientiam mediam, quam foetum aliàs Societatis Jesu vocant, antiquioribus Scriptoribus incognitam non fuisse probaret; occupatus fuit non tam circa voces, quam res ipsas, declarans assertiones Gennadii de providentiâ Dei, easque firmans magis magisque; scientiâ verò mediam è textu, imò ex ipso Augustino per excursionem part. 2. p. 33. seqq. deducere annisus; lectu in totò hoc Commentariò, etiam apud Nostros, si paucas de prædestinatione sub conditione meriti dictiones excipias, non indignus.

JO. PICI MIRANDULÆ EPISTOLARUM LIBER, recensitus & illustratus à Christoph. Cellario Smalcaldiensi.

Prostat Cizæ & Jenæ apud Jo. Bielck. Bibliop. Jen. A. 1682. in 8.

Illustris & consummatissimi Viri Jo. Pici Mirandulæ Epistolas ad ætatis suæ viros clarissimos scriptas, & Lutetiæ, Venetiis & Basileæ olim non sine mendis recusas, nuperrimè recensuit & emendavit Clarissimus Vir *Christophorus Cellarius*. Præmisit singulis epistolis argumenti summam, & plerisque etiam notas breves addidit, ut autores atque testes, ad quos subinde, dubiè plerumque & obscure, provocat, non ignorentur. Sub calcem illarum, præter indicem, clarissimorum virorum testimonia, quibus laudes Pici Mirandulæ illustrantur, adjecit.

TAB. XI. ad A. 1682 p. 155. *seqq.*

Fig. 1.

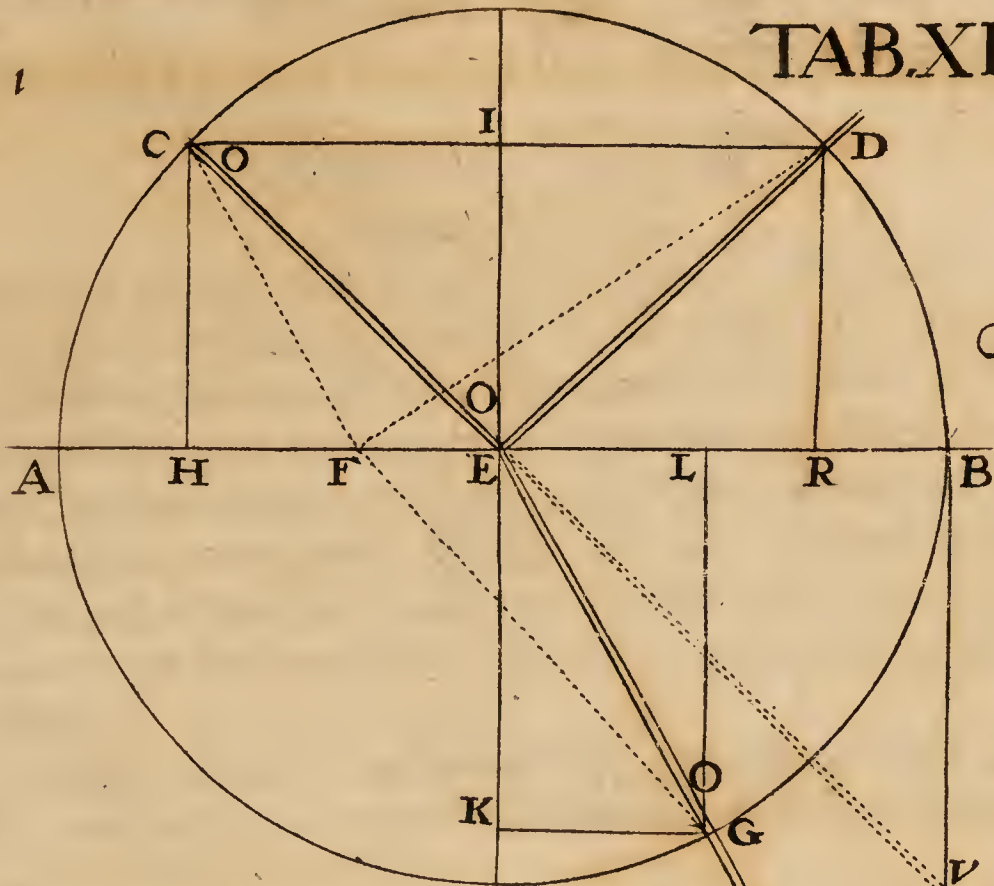

Fig. 4.

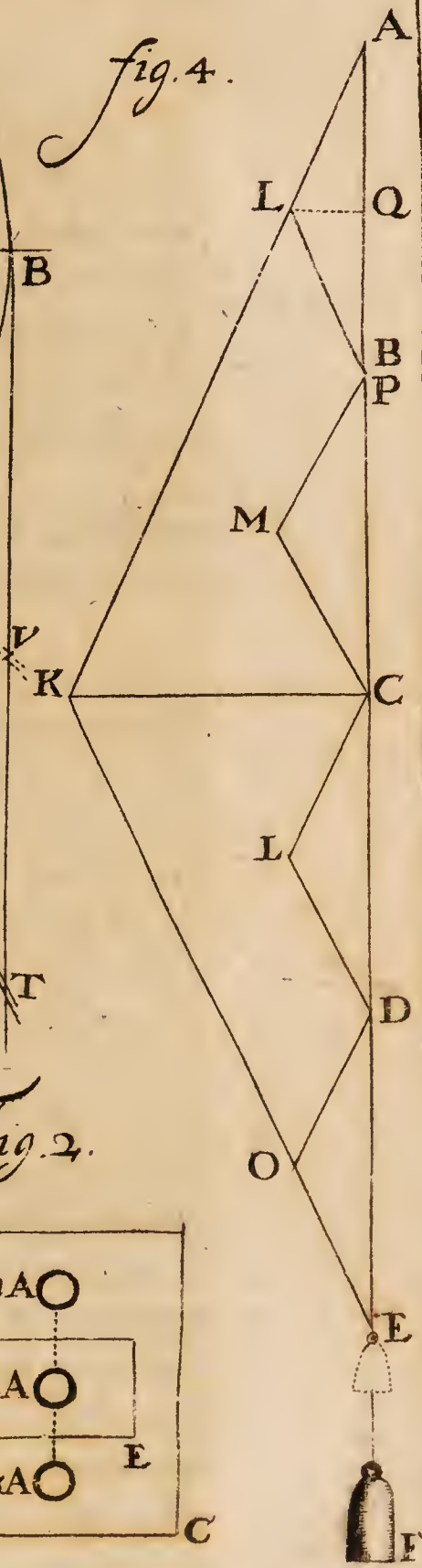

Fig. 3.

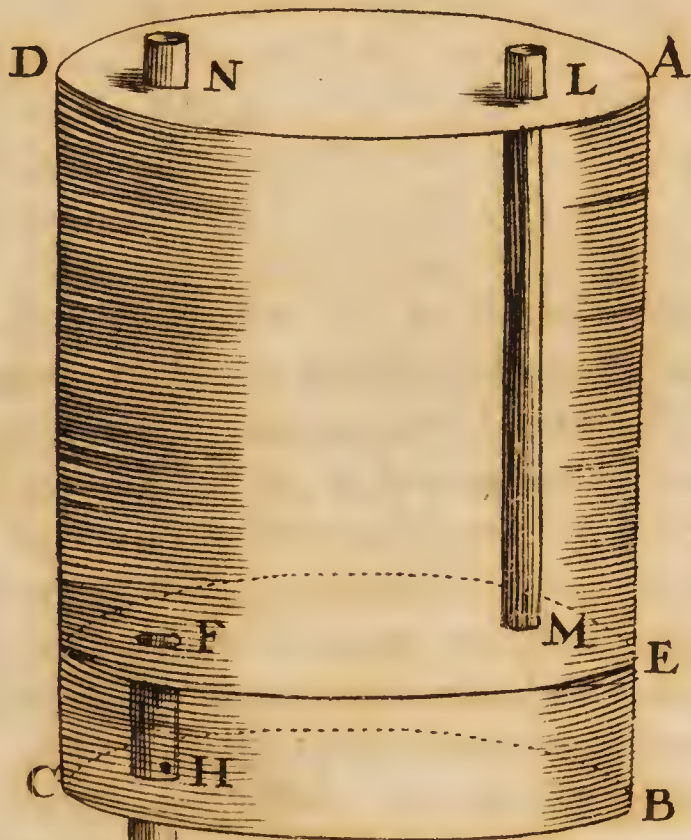
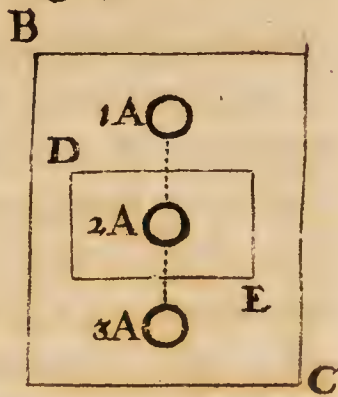
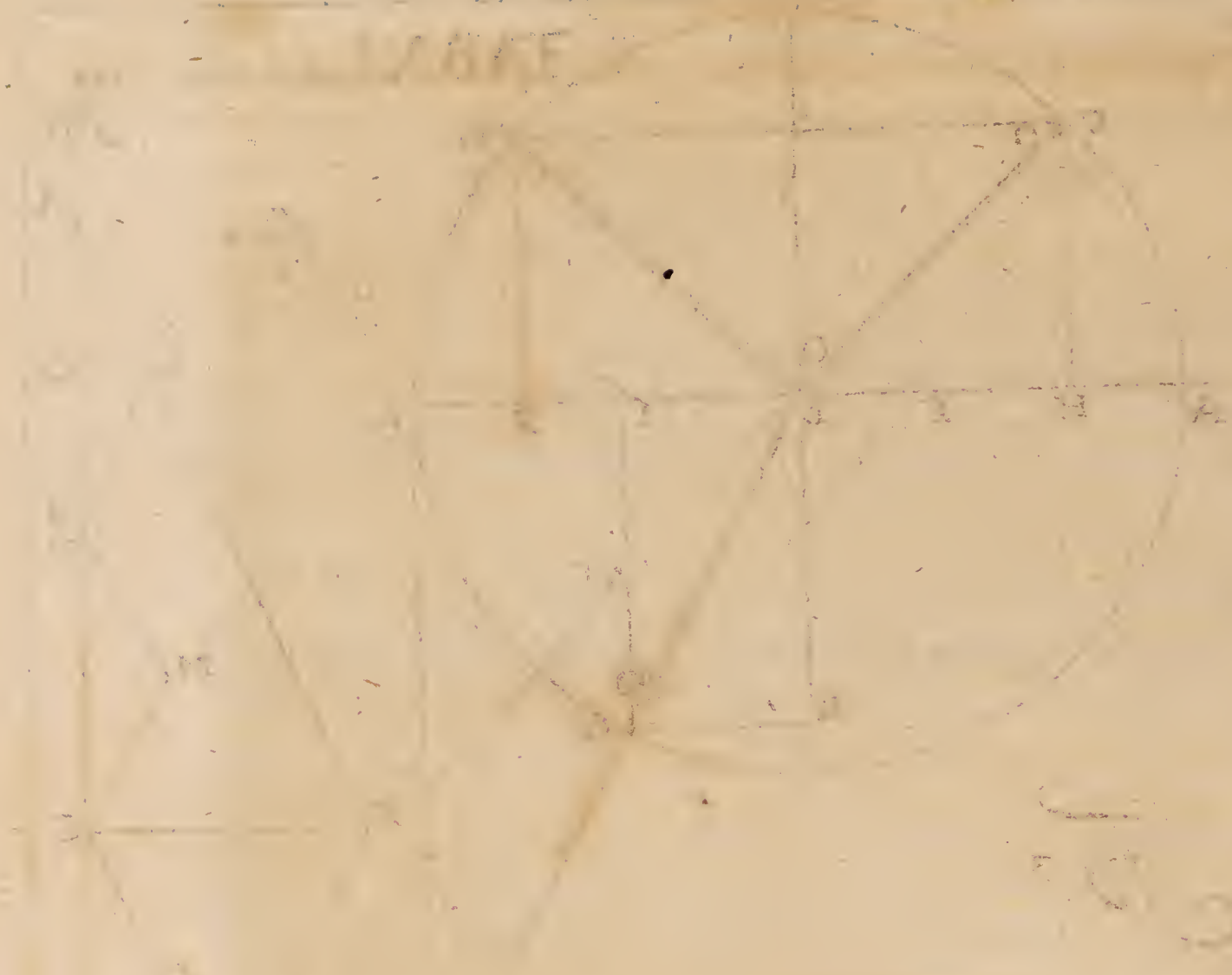

Fig. 2.

TABLE

10

10

TABLE

UNICUM OPTICÆ, CATOPTRICÆ,

Et Dioptricæ Principium

Autore G. G. L.

Hypothesis primaria his scientiis communis, ex quâ omnis radiorum lucis directio Geometricè determinatur, hæc constitui potest: *Lumen à puncto radiante ad punctum illustrandum pervenit viâ omnium facillimâ; quæ determinanda est primùm respectu superficierum planarum, accommodatur verò ad concavas aut ad convexas, considerando earum planas tangentes.* Non tamen hic rationem habeo quarundam irregularitatum, fortasse locum habentium in generatione colorum aliisque phænomenis extraordinariis, quæ in praxi Opticâ non attenduntur

TAB. XI.
Fig. I.

Hinc in *Opticâ simplici*, radius directus à puncto radiante C ad punctum illustrandum E pervenit viâ brevissimâ directâ, eodem nempe manente medio, id est in *lineâ rectâ CE*.

In *Catoptricâ* angulus incidentiæ CEA & reflexionis DEB sunt æquales. Sit enim punctum radians C, illustrandum D, speculum planum AB: quæritur punctum Speculi E, radium ad D reflectens. Dico id esse tale, ut tota via, CE + ED fiat omnium minima, seu minor quàm CF + FD, si nimirum aliud quodcunque speculi punctum F fuisset assumptum. Hoc obtinebitur, si E sumatur tale, ut anguli CEA & DEB sint æquales; ut ex Geometriâ constat. Hâc demonstratione usi sunt Ptolemæus & alii vetetes, extatque tum alibi, tum apud Heliodorum Larissæum.

In *Dioptricâ* sinus complementi, EH & EL, angulorum incidentiæ CEA, & refractionis GEB, servant eandem semper rationem, quæ est reciproca resistentiæ mediorum. Sit IE aër, EK aqua, vel vitrum, vel aliud medium densius aëre; punctum radians in aëre C, punctum illustrandum sub aqua G: quæritur, quâ viâ radiet illud ad hoc; seu quod sit punctum E in superficie aquæ AB, radium à C emissum refringendo mittens ad G. Hoc E sumi debet tale, ut via sit omnium facillima. Jam in diversis mediis viæ difficultates sunt in compositâ ratione & longitudinis viarum, & resistentiæ mediorum. Sint rectæ m & n repræsentantes resistentiam respectu luminis, illa aëris, hæc aquæ; erit difficultas viæ à C ad E, ut rectangulum sub CE & m; à E ad G, ut rectangulum sub EG & n. Ergo ut difficultas viæ CEG sit omnium minima,

A a

ma,

ma, debet summa rectangulorum CE in m & EG in n esse omnium possibilium minima, seu minor quam CF in m & FG in n ; sumto puncto F alio præter E quocunqve. Quæritur E. Cùm ergo puncta C & G item recta AB, data sint positione, ideò rectas datas ad planum perpendiculares, vocabimus, CH, c ; & GL, g ; ipsam autem HL, b , etiam datam. At qualitatam EH vocabimus y , erit EL, $b-y$, & CE, $\sqrt{cc+yy}$, quam vocabimus p ; & EG erit $\sqrt{gg+yy-2by+bb}$, quam vocabimus q . Debet ergo $m\sqrt{cc+yy}+n\sqrt{gg+yy-2by+bb}$ (seu $mp+nq$) esse omnium possibilium similiter enuntiandarum quantitatum minima, & ut talis fiat, quæritur y . Ex meâ methodô de maximis & minimis, quæ super omnes hæctenus notas calculum mirificè contrahit, primo statim obtutu, sine ullo propemodum calculo patet, fore $m q y$ æqual. np , $b-y$, seu np ad mq , ut y ad $b-y$, seu rectangulum CE in n ad rectang. EG in m , ut EH ad EL. Ergò positis CE & EG æqualibus, erit, n resistentia aquæ respectu luminis, ad m resistentiam aëris, ut EH sinus complementi anguli incidentiæ CEA in aëre, ad EL sinum complementi anguli refractionis GEB in aqua; seu sinus complementi erunt in reciproâ resistentiæ mediorum ratione, quod asserebatur. Itaque si EL in uno exemplo vel experimento reperiatur esse duarum tertiarum ipsius EH, erit & in aliis omnibus, ubicunqve C & G sumantur, illud in aëre, hoc in vitro. Si E in aëre & G sub aquâ; erit EL, $\frac{3}{4}$ ipsius EH circiter.

Reduximus ergò omnes radiorum Loges experienciâ comprobatas ad puram Geometriam & calculum, unico adhibito principio, sumto à causâ finali, si rem rectè consideres: neque enim radius è C egrediens consultat, quomodo ad punctum E vel D vel G pervenire quàm facillimè possit, neque per se ad ipsa refertur; sed Conditor rerum ita creavit lucem, ut ex ejus naturâ pulcherrimus ille eventus nasceretur. Itaque errant valdè, ne quid gravius dicam, qui causas finales cum Cartesio in Physicâ rejiciunt, cùm tamen præter admirationem divinæ sapientiæ, pulcherrimum nobis principium præbeant inveniendi earum quoque rerum proprietates, quarum interior natura nondum tam clarè nobis cognita est, ut causis efficientibus proximis uti, machinasque, quas conditor ad effectus illos producendos, finesque suos obtinendos adhibuit, explicare valeamus. Intelligimus etiam hinc veterum meditationes in his quoque rebus non adè esse contemnendas, ac hodie quibusdam vide-

videtur. Nam mihi valdè verisimile fit, summos Geometras *Snellium* & *Fermatium*, versatissimos in Veterum Geometriâ, methodum, quâ illi usu erant in Catoptricâ, ad Dioptricam traduxisse. *Snellii* sanè theorema, quod ex ejus tribus Opticæ libris ineditis affert V. Cl. *Isaacus Vossius*, suspicor simili ferè methodo (licet non tantâ opinor, quantâ hic ususumus, calculi facilitate) repertum fuisse. Ex nostro enim statim seqvi, sic ostendam. Circulus CBG, centro E radio EC vel EG describatur, hujus in B tangenti productæ occurrant CE in V, & EG in T. Sit oculus in C, objectum quod sub aqvâ videtur in T, & punctum T apparebit esse in V, quia per lineam rectam CEV videre nobis videmur, cum tamen videamus revera per fractam CET, patet EV esse secantem anguli incidentiæ CEA vel ei æqualis VEB; & ET esse secantem anguli refractionis GEB. Sunt autem, ex notâ trigonometriæ propositione, secantes reciprocè ut sinus complementi, ergò directè EV ad ET, ut EL ad EH, seu (per theorema nostrum) ut *m* ad *n*. Ergò Oculo C existente in alio medio quàm objectum T, erit radius in medio objecti (aqvâ) apparens EV, ad radium in mediò objecti (aqvâ) verum ET, ut *m* resistentia (aëris) medii oculi ad *n* resistentiam (aqvæ) medii objecti, Quæ ratio cum semper sit eadem, iisdem mantibus mediis, ideò ratio inter radium verum ET & apparentem EV, semper eadem erit, quod erat theorema *Snellianum*.

Eòdem modò ratio EL & EH sinuum complementi angulorum refractionis & incidentiæ, cum nobis sit reciproca resistentiæ mediorum, semper eadem erit: quod est Theorema *Cartesianum*, licet de resistentiâ mediorum diversa nostris imò contraria senserit *Cartesius*. Quare non abs re CL. *Spleissius* Vir in his quoque studiis versatissimus animadverso hoc consensu conclusionum, dubitat annon *Cartesius*, cum in Batavis esset, viderit Theorema *Snellianum*; notat enim solenne ipsi fuisse præterire nomina autorum, & exemplum affert Mundanorum Vorticum, ad quos *Jordanus Brunus* & *Johannes Keplerus* ita digitum intenderint, ut tantùm istud vocabulum ipsis defuisse videatur. Accedit, quod *Cartesius* Theorema hoc suum proprio Marte demonstraturus in magnas incidit salebras: quoniam enim videbat radium CE ex aëre in aqvam delatum, ibi refringi in EG, & ita versus perpendicularem EK, adeoque illi radio similiorem reddi, cujus fortior est actio, nempe perpendiculari; suspicatus est eum minùs resistentiæ invenire in aqvâ, vel in vitrò, quàm in aëre. Cùm tamen supponendo contra-

TAB. XI.
Fig. 2.

rium, quod multo magis rationi consentaneum est, adhibito nostro facillimæ viæ principio, ad eandem conclusionem perveniatur. Unde rectè collegit *Fermatius*, *Cartesium* non reddidisse veram theorematis sui rationem. Similitudo quoque, quâ illustrare conatur explicationem suam, parùm apta est. Sit in *fig. 2.* globulus A super tabulâ politâ BC procurrens in loco 1A: is in medio occursum offendat partem tabulæ DE, tapete instratam, ubi curret tardius in 2A. Eòdem igitur modo putat vitrum aliudve corpus solidum minus morari radios lucis, quàm aërem, qui sit magis villosus. Sed (ut taceam & aquæ partes satis molles esse secundum ipsum *Cartesium*) sufficit considerare globulum, ubi ex 2A, tapete DE superato, rursus ad partem tabulæ politam in 3A pervenit, ibi non recuperare priorem celeritatem, quam habebat in 1A, antequam tapetem offenderet: cum tamen radius lucis ex medio magis resistente in medium minus resistens, primo simile, rursus ingressus, priorem statum recuperet, & posito duorum mediorum similium, primi & ultimi, superficies (illius emittentem, hujus recipientem) esse planas parallelas, Directionem recipiat per refractionem posteriorem illi parallelam, quam habuit ante priorem.

Videtur tamen modus, quo *Cartesius* reflexionem pariter ac refractionem lucis, ad imitationem motus aliorum corporum explicat, ingenio ejus dignus, nec rejiciendus, sed tantum emendandus. Nam quod ad reflexionem attinet, prius explicandum ipsi erat, cur globus aliquis ut I, secundum perpendicularem IE incidens in planum AB, inde reflectatur; videmus enim, aliqua corpora, ut mollia, non æquè reflecti. Cujus reflexionis vera causa est Elastrum vel globi, vel plani, vel utriusque; nam ceder nonnihil planum Elasticum, ut videmus facere membranam tensam, vel vesicam inflatam, lapillo incidente, & quidem ceder tanto magis, quanto fortior erit ictus; eoque majore vi sese restituens, id quod inciderat, eâ quâ venerat viâ & celeritate rejicit. Quamquam enim *Cartesius* hanc reflexionis explicationem jam suo tempore à quibusdam allatam, ferre noluerit, ut patet ex Epistolis; hodie tamen rationibus atque experimentis extra dubium posita est. Cum ergo globus veniat ex C ad E rectâ CE in *Fig. 1.* motuque proinde compositò ex duobus, horizontali ut CI vel HE, quâ venit ex CH ad IE, & perpendiculari, ut CH vel IE, quâ venit ex CI ad HE;

utro-

utroque incipiente à C, terminante in E; & ejus in E venientis conatui horizontali ex CH versus IE in rectâ CI vel HE, non opponatur sed parallela sit superficies AB, ideò celeritatem pariter & directionem motus horizontalis illibatam retinebit, & quantum temporis infumfit, ut veniret ex CH ad IE, infumet etiam, ut veniat ex EI ad RD; positus intervallis inter CH & IE, item EI & RD æqualibus. Verùm motus perpendicularis, quo venit ex CI ad HE, retentâ celeritate, in contrariam directionem vertetur, ut temporis tantundem infumat, quo revertatur ex ER ad ID, cùm ergo sit ER æqualis ipsi EH, & RD ipsi CH, Triangula CHE DRE similia & æqualia erunt, adeoque angulus DEB angulo CEA æqualis. Omnia hæc clariora erunt, si fingamus regulam CID superficiem AB parallelam servato parallelismo per CH, DR, ipsi AB impingere in HR, dum intereà globus in ipsâ regulâ CI fertur à C ad I, unde reverâ totus compositus globi motus erit in diagonali CE; regulâ autem CID repercussâ à superficie solidâ AB, eâdem celeritate & viâ quâ venerat redibit, & æquali tempore iterum veniet in CID, dum intereà globus continuato in regulâ motu eâdem celeritate perrexit, ac proinde eodem tempore pervenit ex I ad D, per ID æqualem ipsi CI, nam manente eâdem celeritate æqualibus temporibus æqualia spatia percurreuntur, itaque globus motu composito ex proprio super regulâ, per ID, & motu ipsius regulæ per E, redeuntis scilicet ex HR in CD, feretur ex E in D per rectam ED.

Pro refractione explicandâ considerandum est, Medium magis resistens lumini (sine opacitate tamen) illud esse videri, quod magis impedit luminis diffusionem seu distributionem per plures medii partes, idque dici poterit minus illuminabile, luminis enim natura se diffundere nititur. Contra, quanto magis lumen æquabiliter partes medii, quod illuminat, afficiet, aut quo pluribus insensibilibus loci illuminati particulis suam vim communicabit, eo medium magis erit illuminabile, minusque lumini resistet. Unde quo partes medii lumine affectæ magis sunt solidæ & exiguæ, aut minus inter se pro aliâ heterogeneâ materiâ à lumine nihil patiente, spatii relinquunt, eò magis illuminatum esse dicetur medium. Verùm constat ex Mechanicis principiis, eundem ictum pluribus corporibus simul impressum, minorem singulis vim dare, quàm si uni eorum fuisset inflictus; ideò fiet, ut in medio magis resistente diffusioni luminis, seu secundum

dum pauciores partes affecto, singulae partes tanto fortius afficiantur; in magis illuminabili plures, sed debilius, impetuque impresso languidiore. Assumendo jam motum globuli loco radii, & ponendo globulum ex G venientem in E, ibi in medium incidere, quod celeritatem ejus seu impetum retardet, proportionem si lubet sesquialtera, ergo si tempore unius scrupuli venit à G ad E in priore medio KE, idem in novo medio EI tempore unius scrupuli & dimidii veniet ab E in C, posito EC & GE esse aequales, ubicunque demum sit C. Sed cum celeritati horizontali, in GK, LE & parallelis exercitae, sub primum ingressum globuli in novum medium EI seu in ipso puncto E, superficies mediorum separatrix AB non obstiterit, (hanc enim motus horizontalis LEH tantum radit) in ipso autem primo ingressus momento, seu in puncto E, (globulum considerando indefinite parvum instar puncti, ut & radii solent quasi sine latitudine spectari) statim determinanda sit lineae CE inclinatio: ideo talis statim initio assumenda est, ut respectu motus horizontalis eadem maneat velocitas, & qualis initio ingressus in novum medium, assumpta est, talis in eo manet. Ergo globulus, qui, dum iret in medio priore à G ad E, absolverat scrupulo temporis horizontali directione intervallum GK vel LE (inter GL, KE); is nunc scrupulo uno & dimidio temporis, quo ire debet ab E ad C, absolvet in eadem horizontali directione intervallum EH vel IC (comprehensum inter EI, & HC) quod debet esse sesquialterum prioris LE, quia eadem manente velocitate horizontali, (quam momentum refractionis non immutat,) spatia sunt ut tempora, est ergo *EH ad EL, in ratione directae temporum, seu reciprocae celeritatum, seu reciprocae resistentiarum*, ostendimus enim in casu luminis à resistentiam medii diffusionem impediens velocitatem seu impetum pro resistentiam crescere; & pro majore diffundendi sui facilitate in singulis partibus langvescere: Contra radium vim suam atque adeo directionem recuperare, cum iterum in medium venit, ubi minor diffusio est, pluresque radii in pauciores partes impellendas impenduntur, quam recuperationem *Cartesius* suam tapetis vel alterius corporis villosi comparatione explicare, ut supra monuimus, non potuisset.

OCCULTATIO PALILICII

Anno 1681, die 1 Januarii vesp. st. n. observata

GEDANI

à JOHANNE HEVELIO.

Eâdem die, cum Cometa à me observaretur, simul feliciter, & quidem accuratissimè Palilicium à Lunâ gibberosâ ad oppositionem tendente observavi tectum, quod phænomenum, ut rarissimum est, sic meretur probè notari. Cum primis quia non solum punctum ipsius immersionis, sed & ejus emersionis admodum præcisè deprehensum est: prout subsequens observatio & delineatio ostendit.

Hor.	/	//		
6.	47.	o	Palilicium distabat à confinio lucis & umbræ tanto spatio, quanto M. Christi removetur à limbo Lunæ inferiori.	
7.	37.	o	Stella occultata est ad mare Syrticum, sub Insulâ Cercinnâ, alto Capite Andromedæ	o / 50. 32
7.	46.	o	Altitudo capitis Andromedæ observata	49. 24
7.	49.	30	Eadem altitudo capta.	48. 55
8.	46.	o	Palilicium rursus affulsit ad Inf. Majorem Maris Caspii.	
Transiit itaque via ejus itineraria, ratione Macularum Lunarium, per Mare Syrticum, M. Athos, sub Inf. Lemnos, per Montem Didymum, sub Sinu Atheniensi, per Fretum Ponticum, atque Insulam Majorem Maris Caspii.				
8.	51.	o	Altitudo Capitis Andromedæ extitit.	40. 22.

EADEM OCCULTATIO PALILICII

Coburgi in Arce Saxonica, Ehrenburg/
observata

à GOTHOFREDO KIRCHIO.

Tempus

Tempus secundum horologium ambulat.			Altitudines.			Tempus ex altitudinibus deductum.		
H	/	//	Gr.	/		H	/	//
6.	40.	0			Palilicium per tubum 2 ped. non procul à Lunâ spectabatur, nudis oculis verò jam inconspicuum erat.	6.	49.	0
6.	50.	0			Nondum obtecta erat Stella.	6.	59.	0
6.	54.	0			Palilicium, extremum Sinûs Sirbonis, & margo inferior Montis Sinai, eandem constituebant lineam rectam.	7.	3.	0
6.	56.	0			Stella à Lunâ jam erat tecta, & tam per tubum 4 pedum, quàm decempedalem, inconspicua.	7.	5.	0
7.	8.	0	16.	0	Altitudo Lucidæ Lyrae.	7.	16.	12
7.	10.	0	15.	35	Eadem altitudo.	7.	19.	56
7.	12.	30	15.	25	Rurfus capta.	7.	21.	28
7.	46.	0			Stella nondum affulgebat.	7.	55.	0
7.	57.	0			Stellam nondum conspici potui.	8.	6.	0
8.	0.	30			Stella egressa erat, & distantia ejus à margine Lunæ occidentali tanta erat, ut exitum circa Hippoc. Montes factum esse existimarem.	8.	9.	30

EXCERPTUM EX COLLECTIONIBUS PHILOSOPHICIS Anglicis, no. 2. 1681. novum genus lampadis à ROB. BOTLE Armigero inventum exhibens.

Figuræ Explicatio.

ABCD Receptaculum est, ex orichalco paratum ac probè conferminatum,

BCEF

BC, EF Duo hujus vasis fundi.

FG Tubus, dictis fundis impactus, cujus apertura majorem vasis capacitatem FA spectat.

Tab. XI.
Fig. 3.

H Foramen in tubo FG, duos inter fundos BC & EF conspicuum

I aliud foramen in tubo FG, cui canalis IG impactus ad G inflectitur.

PP Vasculum, recipiendo Lampadis elychnio inserviens.

LM Tubus angustior, utrinque patens, operculo AD ad L & fundo EF ad M infixus, ut hujus beneficiò externus aër spatio, binis fundis EF & BC intercepto, communicetur, nec tamen in vasis cavum AF illabatur.

N Tubus brevior, foramini operculi AD impactus, per quem oleum in cavum vasis AF infundi queat, subere postmodum probè claudendum.

Hæc quò impleatur machina, orificium G tubi IG conformi & longiore claudendum est paxillò, ut & L tubi LM. Quo factò instillatur oleum per tubum N, statim quoque exactiùs obturandum: Duo autem illa, sc. G. & L recludenda sunt. Atque sic oleum per canalem IG ad vasculum annexum P fluat, & hoc eo usque implebit, donec superficies illius in eòdem cum foramine H horizontis plano constituatur.

Atque jam nullò negotiò deprehenditur, Lampadem sic adornatam omnibus illis incommodis vacare, quibus Cardani est obnoxia.

Nam (1.) in illam aër non cum impetu & confertim nimis influit, sed ubi oleum in PP a flamma eo usque consumptum est, ut ejus superficies infra foramen H descendat, ex cavò AF aliud oleum sensim in PP defluit, propterea, quod spatium in ventre AF ab hujus destillatione relictum, aère externò facilè repletur, utpote qui per tubum LM & foramen H in cavitatem AF penetrat.

(2) Aër in cavitate AF contentus, calore aliquo si attenuatur, multum olei expellit, quò ipsò Lampas Cardani facilè extingvitur: at hinc oleum expulsus æque in locum fundo geminato interceptum, ac in receptaculum PP derivatur. Quoniam verò spatium hoc inter duos fundos, utpote amplius, vicies vel tricies plus olei quam vasculum PP recipit, contingit, superficiem olei vicies aut tricies minus in hoc receptaculo ascendere, quam si omne oleum eò fuisset delatum. Quare replendæ huic lucernæ dum instillatur oleum, tubus L satis exactè obstruatur, quo sc. in ter duos fundos BC & EF existens aër, dum nul-

lum exitum invenit, impediat, quò minus oleum spatium hoc implere queat, quod aliàs, si L. apertum relinqvatur ad oleum, quod ab aeris, intra cavitatem AF contenti, rarefactione propellitur, recipiendum est idoneum.

(3) Quia æqualem semper distantiam à flammâ oleum servat, elychnium non facillè consumetur.

(4) Novum oleum lampadi huic infundi potest eam haud movendo aut exstinguendo: quatenus saltem occludi G & L, oleumque per N instillari debet, prout ab initiò dictum.

Et quamvis lampas hæc non omnibus illis usibus inserviat, qui ab experimentis illis variis, à Dno. Hooke editis, expectari poterant: nihilominus egregiæ utilitatis æstimari debet, ideò quod facillè & parvò pretiò comparari queat & pro usibus ordinariis commoda satis sit.

HYPOTHESIS DE STRUCTURA MUSCULI, & ejusdem contractionis ratione,

prælecta Londini, in Theatrò Chirurgorum à D. CRONE:

ex iisdem Collectionibus Anglicanis pag. 22. sqq. excerpta.

Postquam monstraveram & pluribus comprobaveram motum musculi per hujus fibras tantùm fieri, & fibram quamlibet carnosam gaudere vi se contrahendi: hypothesin proponebam de structurâ fibræ carneæ, siquidem robur totius musculi nihil aliud, quàm aggregatum contractionum singularum fibrarum est. Atque hoc quidem faciebam pro ulterius explicandâ hypothesi, Anno 1664. impressa typis, & super experimentum, paulò antè ejus gratia coram Regiâ Societate factum, fundata. In scripto hoc dum asserbatur, musculus, quando contrahitur, pari ratione ac vesicam flatu distentam intumescere, huncque ad elevandum pondus ingens satis potentem esse, juxta experimentum Societati exhibitum; objectio emergebat, nullam ejusmodi notabilem intumescenciam in musculi ventre conspici; cui ut satisfaceret & dogma prædictum clariùs explicaretur, hæc adjiciebam.

Nimirum (1.) Supponebam, quamlibet fibram carneam, nempe AEF, ex infinitis & exilissimis globulis seu vesiculis constare; quas commodioris doctrinæ gratiâ per diversa exigua triangula exprimo, v.g. in dicta fibra ALB, BMC, CLD, DOE, hiantia ad se invicem in apicibus A, B, C, D, E.

Tab. XI.
Fig. 4.

2. Non

2. Non tantùm supponebam, sed probare conabar, cujuslibet musculi succum nutritium, ab arteriâ hujus profusum & extravasatum intra illius fibras copiosè ferri, seu vibratione cordis appulsum his insinuare se, & alii cuidam liquori, quem intra eas offenderet, commixtum per tunicam cujuslibet globuli aut vesiculæ hujus cavitatem subire. Pariter, à qualibet nervi intra muscolum ramificatione alterum materiæ genus, priore fluidius & activum magis, deponi, hocq; cum sanguine mixtum quamlibet fibræ penetrare vesiculam, ambo autem agitatione, & ebullitione aut effervescentiâ perpetuâ, quæ cum Calore Nativô, qui causa partim, partim constans adjutor hujus motus est, illudque præstat, quod vitam propriam cujuslibet animalis, quamdiu hoc superstes est, vocamus, globulos hosce semper servat turgidos. Quomodo succus ille ingrediatur, suasque particulas effœtas denuò ad massam sanguineam, per diaphoresin eliminandas, ableget, singulisque momentis novas suppetias recipiat, itidem uberius in nominatis prælectionibus declarare satagebam.

3. Per agitationem memoratam assereram quamlibet vesiculam ALB, BNC, &c. plus aut minus, quamdiu animal vita aut calore gaudet, distendi.

4. Robur aut energia hujus distensionis, pro contrahenda fibra AF, aut in semetipsam ab utraque extremitate A & F: aut, si A firmum existat, ab F, sicque elevando aliquod pondus ab F ad E, vel membrum quoddam, v. g. Biceps brachium & manum C, olim demonstrabatur in allegatæ chartulæ fig. 1. & in experimento quodam, quod Ephemeridibus Societatis insertum.

5. Per quatuor has vesiculas indigitatæ respondeo objectioni, quæ contra Principia, in dissertatione supposita, erat mota, atque evinco, fibram AF (& sic reliquas totius musculi) dum pondus ab F ad E attollit, non tanquam unam & continuam vesicam AKE se à C ad K dilatare, sed innumerabiles has vesiculas singulas ad levissimum & imperceptibile tantum spatium distendi, ac nihilominus in pondere ab F ad E levando, eundem præstare effectum. Ponamus exempli locò quatuor vesiculas: quâlibet earum à Q ad L inflatâ, omnes simul pondus F puncto E. æque adducent, ac una major à C ad K tumefacta; cujus propositionis demonstratio facillima est. Queniam enim tam quatuor parvæ vesiculæ ALB &c. quam major AKE ante distensionem totam

bram AF formabant, si æqualis intumescencia tam in una minore, quàm in majore, concipiatur: angulus BAL æqualis erit angulo EAK & angulus ALB. angulo AKE, & cuncta parva triangula æque ac primum ALB, ac majus AKE pariter sibi erunt æqualia lateraque sibi proportionalia habebunt, quod de ALQ, & AKC. quoque concludendum. Nam quamdiu AKE haud intumescit, punctum E profundius erit, sc. in F, similique ratione ALB, si non distendatur, punctum B necessaridè profundius, v. g. in P, erit: Unde etiam, quia AP æqualis est lineis ALB & linea AF lineæ AKE, ex hypothesi, idè uti se habet ALB ad AKE, ita se habebit AP ad AF, ALB autem se habebit ad AKE, quemadmodum AB ad AE. Si itaque à Proportionalibus AP, AF æquales proportionales AB & AE, tollantur, Remanentes BP & EF, pariter erunt proportionales: ast Lineæ ALB ex suppositò quarta pars sunt linearum AKE, adeoque BP est quarta pars lineæ EF. Hinc quælibet trium reliquarum vesicularum minorum quartam ponderis partem attollet, & per consequens quatuor quartæ, æquales EF simul elevabunt pondus integrum ad eandem altitudinem cum majore AKE, hocque per unam quartam distensionis; cum probatum fuerit Q Lesse quartam partem lineæ CK. Jam si in unâ fibra loco quatuor vesicularum harum 4000 supponamus, hæc elevabit idem pondus per spacium EF cum quadrimillesima intumescencie portione, & porro cum quadringentesima millesima parte, &c.

6. Atque his suppositis, prolixius declarabatur (1.) Ratio circulationis sanguinis in singulis musculis, & quid horum motibus illa conferat (2) quid perspiratio ex quolibet musculò hic præstet: (3) quod intumescencia quædam in quolibet musculi contractione subsit: (4) quomodo quilibet musculus, dum contrahitur, durior atque compactior evadat: (5) Cur quilibet musculus suo antagonista opus habeat: (6) cur in paralyfi aut vulnere unius lateris, antagonista ille mox convellatur: (7) Cur in fracturis musculus volvatur sursum; (8) Cur in animalibus recens mactatis, quamdiu horum caro adhuc calet, adè multi insultus & contractiones musculorum observentur: & (9) cur musculus per medium dissectus versus utramque sui extremitatem convellatur. Hæc similiaque in Prælectionibus illis fusiùs exponere conabar, per modum tamen hypotheseos saltem, non verò quòd crederem, me verum motus animalis mysterium reperisse, cum mihi ferè persvaserim, neminem

unquam explicuisse aut explicaturum vel hoc, vel ullum phœnomenon secundam veram naturæ methodum atqve ductum.

EXCERPTA EX EPHEMERIDIBUS ERUDI-

torum Gallicis, A. 1681. 24. Martii, De Nutritione infantum, sine ministerio nutricis.

Post alia plura circa infantum in Utero matris sustentationem recens reperta, restat eorundem extra matris uterum salubris & semper æqualis nutritio, eaqve citra nutricis adjumentum, cum talis ab his, ob plures animi affectus, corporis ægritudines, aliaqve multa incommoda, minus speranda sit. Reipsa præstari eam in Angliâ, ut & in Bavariâ, à sublimioris etiam conditionis personis, jam Anno 1680. Ephem. 6. recensitum, unâqve perficiendi illam modus ibidem expositus fuit. Propositum est pariter istud negotium in Gallia Administratoribus Pædotrophii Exposititorum, quorum maxima pars alioquin ex malâ nutritione, & nutricum incuriâ perit. Adhibere quibusdam pro hoc fine placuit decoctum frumenti, aliis gelatinam panis, aliis pulvem. Donec Parlamentum Parisiense 1680. 19. Aug. negotium istud certis quibusdam Medicis & Chirurgis, ut & binis juratis fœminis, pro communicandis consiliis, committendum decrevit. His itaqve visum fuit, licet insignis nutricum sit necessitas, adeò ut optandû omnino foret, ut ad quartum usq; mensẽ saltem haberi eadem queant, pro evitandis crebrioribus istis, quibus infantes adeò teneri obnoxii sunt periculis: non esse tamen impossibile, absq; nutricis adjumentô infantes tales educare, utut propositi superius modi, non nisi infantibus jam robustioribus, & ablactationi ferè aptis conveniant. Cùm verò periculosum sit, tentare auxilia per experientiam nondum confirmata, sine ratione verò suscipere aliquid in corporibus adeò delicatis sit temerarium; hæc autem minus persvadeat superius proposita mediomodò consideretur status recens natorum, calor eorum debilis, ventriculus infirmus, liqvores dissolventes alimenta humiditate nimia ferè præfocati; ob id necesse omnino esse, ut nutrimentû lacti Nutricis substituendum, tam propè ad chyli naturam accedat, ut nullô ferè calore pro digestionem sui indigeat, parum in ventriculo subsistat, distribuatur facilè, & principaliter pro evitandâ subitaneâ mutatione, tenerioribus periculosa, cognatum admodum sit, tam nutrimento illi matris, quo in-

fantès nutriti sunt in uterò, quàm isti nutricum, in cuius locum substituiendum venit. Quæ proprietates cùm non deprehendantur in decoctò frumenti, crudò, ventriculo gravi, & minus à calore tenellorum debili alterabili, eosque absque dubio ad febres aut perniciosos alvi fluxus disposituro, neque in pulte, aut panis gelatinâ, alimentis crassioribus, & quæ non nisi rarò admodum recens natis conveniant, & non nisi infantibus 6. vel 7. mensium post primam dentitionem appropriata sint; evidenter omnino exinde sequi, lactis locò, itidem Lac, & quidem pro fœminarum isto, illud ex animalibus recipiendum esse, cùm historiarum fide jam constet, plures infantes per bestias lactatos esse, & hodiernâ ex consuetudine, infantes per Variolas insigniter læsi, feliciter capras sugant. In defectu hujus paulò difficilioris modi, Lac Vaccinum adhibendum esse, debitis tamen observatis cautelis, quas inter primaria, ut per modum suctionis recipiatur ab infantibus, quò maxillarum sub suctione motu vasa salivaria melius aperiantur, quoniam salivæ cum alimentis miscela mirè horum dissolutionem promovet. Sine temeritate verò tentare hoc licere, posteaquam non ratio tantùm persvadeat idem, sed quibusdam etiam è suis, & pauperculis pluribus fœminis bene successerit, donec superatis hoc modo periculis primæ istius ætatis, ad solidiora, ut pultem, gelatinam panis, & frumenti decoctum accessus fieri queat.

Quibus ita definitis, tres adhuc restare conditiones pro meliori successu summè necessarias monent: scilicet ut 1. Lac sit in temperie adeò exactâ, ac si immediatè ex mammis fœminæ sanæ prodiret, cùm alioquin infantum ventriculus minus ferre illud possit; 2. in hoc caloris naturalis gradu continuè conservetur; & 3. tam facili labore ab infante recipiatur, ac si ex bonæ nutricis papillis hauriretur. Pro quibus requisitis obtinendis, Dominus Du Val, Ingeniarius & Architectus Regius occupatus fuit; pro duobus primis quidem, recipit Vas ingens cupreum intus stannò obductum, in quo contentum Lac vaccinū ad eum caloris gradum calefacit, qui æqualis est calori lactis, ex mammis Nutricis recens multæ, quæ temperies à præsentè Medico, parum utriusque; manui suæ imponendo & exactè explorando, dijudicanda sit. Ut v. æqualis ista temperatura conservetur continuè, extrinsecus quidem ignem lampadis ex Spiritu vini accenso dicto vasi supponit, intrinsecus v. Thermometron vasi immittit, in quo contenti liquoris determinata

nata altitudo regula est infallibilis gradus caloris in lacte conservandi: cujus machinæ delineatio in Ephemerid. c. I. videri potest. Tertio verò requisito, facilis suctionis, satisfacit per mammas artificiales, ad imitationem mammaram nutricis bene constitutæ conformatas, quas parvis vasis stanneis artificiosè accommodat, exque pelle caprinâ aliavè subtili fabricat, aut cum hæc minus durabilis sit, & ob subtilitatem per suctum infantum relaxetur & emolliatur citius, potius telam sericeam tenuem (alias Taffent) ceu magis durabilem recipit. Ut verò continuè tumentes ac turgentes maneant, pilis eqvinis certo modo præparatis eas replet. Sic enim molles æque ac tractabiles erunt, ut citra ullam læsionem infantes gingivas applicare, & maxillæ motu salivæ profusionem una adjuvare queant.

HERMANNI VVITSI,

*S. Literarum in Ecclesia & Academia Ultrajectina
Doctōris & Professoris*

EXERCITATIONES SACRÆ in SYMBO-
LUM, quod APOSTOLICUM dicitur.

Franeqveræ 1681. 4.

AUtor à Commentariis quos de *Fœderum Divinorum Oeconomia* ante quadriennium edidit, satis notus, id ante omnia de his Exercitationibus Sacris in Præfatione ad Lectorem præmonendum ipse arbitratus est, non Eruditis eas scriptas esse, sed Discipulis solùm, atque Auditoribus suis, quibus facem ad Religionis suæ Praxin genuinam prælucere voluit. Non enim putavit committendum esse, ut qui è disciplinâ suâ ad Sacros venirent ambones, sublimibus fortasse, sed frigidis Dissertationibus, aut calidis etiam, sed parum profuturis Disputationibus plebis Christianæ aures obtunderent, animos interim nullo rerum cœlestium gustu, nulla Divinarum consolationum dulcedine, nullo veræ pietatis amore imbuentes. Hinc totam orationem veri Theologi ita componendam esse docet, ut mens cum stupore quodam in admirabilium veritatum meditatione defixa cœlesti se ardore inflammari sentiat, ad vitam sicuti tantarum rerum cognitione ac fide dignum est, instituendam. Auditorum etiam mentes ita vult in-
for-

formari, ut diligenti suscepto examine ex gnorismatis infallibilibus dignoscere queant, num ad se quoque Evangelii promissa pertineant. Adeoque nullum esse commonstrat Theologiæ caput, quod non eximiam quandam ad hanc rem vim habeat. Atque is quidem primarius sex & viginti harum Exercitationum Sacrarum de præcipuis Religionis Christianæ articulis ex Symbolo Apostolico deductis scopus, atque finis unicus est. Et quamvis initio constituerat Autor, ea quæ ad Theoriam pertinent, tanquam ex Institutionibus Catecheticis, Systematibus Theologiæ, & Locis, quos vocant communibus nota supponere, in gratiam tamen Auditorum suorum non intermisit, etiam quo ordine, & quo argumentorum selectu dogmata ista tractanda existimaret, tradere. Hinc factum est, ut in ipsa Dogmatum à S. literis repetitione fuerit aliquando prolixior, & occasione ita ferente τῶν ἐτεροφρονούντων quoque torsiones refutârit. In argumentorum autem selectu & tractandi methodo, sua quadam usus est libertate, qua fraudandum non esse putat eum, qui veritates omnes usque adeò fartas tectas esse cupit, ut iis illustrandis, confirmandis, & ad verum suum usum transducendis, omnem suam operam inpendat. Ad calcem hujus libri adposuit Indicem Exercitationum singularum Breviaria vel summas complectentem.

EVOLUTIO INSIGNIUM SERENISSIMI

Principis FRIDERICI Ducis Saxonie &c. &c. juxta Artis Heraldicæ principia ex Historiarum monumentis adornata, stud. o Bernhardi Zechii, Serenitatis suæ à secretis Feudalibus.

Francof. & Lipsiæ, apud Christian. Gentschium.

1682. in fol.

TRes hoc opusculum Tabulas continet, quarum unâ Saxo-Gothanorum Ducum insignia, duabus reliquis eorundem genealogia, ante oculos ponuntur. Discursus ipse duabus sectionibus absolutus, quarum prima Insignium illorum Scutum, ejusque parmulas ac areolas singulas: altera galeas scuto incumbentes ex genuinis Artis Heraldicæ regulis, & Annalium fide explicat, paucis etiam de Ordinis Elephantini, in quem anno 1678. Sereniss. Princeps Fridericus receptus est, Insigni, Principisque symbolo, *Pietate, Prudentiâ & Justitiâ*, subjectis. Non petuisse verò non simul Saxonicæ Domus Antiquitates, ejusque in tot provincias Domini originem ea occasione ab Auctore attingi, ac illustrari, conjicient facile, qui nôrunt, quàm arcto nexu Ars Heraldica & Historia inter se vincatæ sint.

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Julii, Anno MDC LXXVII.

ספר שפתי ישינים

i. e.

LIBER inscriptus *LABIA DORMIENTIUM.*

Autore R. Schabtai ben Joseph.

Amstelodami in 4 Anno תל"א 441. supputationis

Judaicæ, i. e. Christi 1681.

Quemadmodum Judæorum Rabbini hodie ad Polymathia laudem adspirant, & Christianorum excitati exemplo variam sibi eruditionem, indeqve notitiam librorum acquirere moliantur: ita librum hunc materiâ multorum annorum labore conquisitâ scripsit *Rabbi Schabtai*, *משורר בס מפראנ*, *Bassista Pragensis*, frater celebris inter suos Rabbini, *Jacobi Strimerii*, quorum uterqve adhuc floret, & filii sunt *Santissimi*, quem laudant, *Martyris, Rabbi Josephi*. Is ut felicius institutum persequeretur, susceptis multis itineribus per omnes Judæorum Synagogas vagatus, celeberrimorum ubivis Rabbiorum Bibliothecas excussit. Exclusit tandem hunc foetum suum, à plerisque Archi-Synagogis in Poloniâ & Germaniâ cum applausu exceptum, quorum censuræ & approbationes magno numero operi præmittuntur. Ad cujus quidem lectionem ipse non vult quemquam admitti, nisi *præfationem* satis operosam antea integram perlegerit. In eâ autem *usum libri*, quem facit decuplum, prolixè commendat, eâqve occasione de disciplinis atqve scientiis disserit, tum & methodum docendi in Synagogâ Judæorum Hispanorum Amstelodamensi observari solitam describit, ac rationem reddit tituli *שפתי ישינים* *Labia dormientium* ex *Cant. VII, 9.* mutuò accepti. Ipse liber *Bibliothecam Rabbincam* multò nobis ampliorem exhibet,

Cç

quàm

quàm Buxtorffii, Hottingeri, Plantavitii, Bartolocci, editæ de hoc argumento lucubrationes, non ignoratæ Autori, quippe parte operis ultimâ laudatæ. Dividitur in *quatuor partes*.

Prima pars duabus sectionibus absolvitur, quarum *prior* circa תורה שבער *legem scriptam*; *posterior* circa תורה שבער *legem oralem* occupatur.

Sectionis *prior* circa *legem scriptam* occupata, post librorum Bibliorum, eorumq; diversi apud Judæos & Christianos ordinis designationem, strictim omne persequitur, quicquid ad illorum tumlectionem, tum interpretationem quoquo modo facit. Atque adeò *Capite I.* singulorum librorum Biblicorum tituli, paraschæ, capita enumerantur. *Cap. II.* recensentur (1) libri, qui vocum difficiliorum per universum Codicem Hebræum occurrentium interpretationes continent. (2.) libri, in quibus voces in versionibus Chaldaicis occurrentes exponuntur. (3.) Commentarii literales in universum Codicem. (4.) Commentarii literales in solum Pentateuchum. (5.) Variæ Bibliorum versiones. (6.) Commentarii Cabbalistici in Legem, Ruth & Threnos. (7.) Dilucidationes præcipuorum Commentariorum Cabbalisticorum, 78 Sohar nempe, Rakanati, & Bechai. (8.) Commentarii Philosophici in Legem, quinque Megilloth in genere, & in specie in Threnos; item in Psalmos & Jobum. (9.) Commentarii Grammatici in Legem. (10.) Commentarii in AbenEfram, difficiliorem legis interpretem. (11.) Commentarii in Misrachium, alium legis interpretem. (12.) Commentarii in Rabbos. (13.) Commentarii in Raschi. (14.) Commentarii literales simul & Homiletici in Legem. (15.) Commentarii in quinque Megilloth, qui tum in omnes universim, tum in singulos libellos seorsim scripti sunt. (16.) Commentarii in Haphtaros. (17.) Commentarii literales & Homiletici tum in Prophetas priores & posteriores, atq; in Hagiographa simul, tum speciatim in Prophetas tantum, & quidem tam in omnes quàm in singulos, similiterq; in omnia Hagiographa, & iterum speciatim saltem vel in Psalmos, vel Proverbia, vel Jobum, vel Danielem, vel Efram & Nehemiam. (18.) Homiliarii ad certos libros Biblicos non adstricti, sed proratione materiæ liberius distributi. *Cap. III.* exhibentur (1.) Libri precationum & cantionum, quibus uti consueverunt. (2.) Libri Carminum & Poëmatum. (3.) Commentarii

in preces. (4.) Commentarii in lectionem paschalem. (5.) Libri scripturam legis & Mesusæ exponentes. (6.) Libri de conscribendis epistolis. *Cap. IV.* commemorantur libri (1.) Genealogici & Historici. (2.) Geographici. (3.) Ænigmatici & Parabolici. *Cap. V.* Libri (1.) Ascetici. (2.) Cabbalistici ordine Biblico non dispositi. *Cap. VI.* Libri (1.) Grammatici ordinem Biblicum non tenentes. (2.) Masorethici. (3.) Logici. *Cap. VII.* Libri Didascalici & Consolatorii (1.) de redemptione & resurrectione mortuorum. (2.) de futuro seculo, & animâ. *Cap. VIII.* Libri Critici & variarum Lectionum in quoscunque libros legis tam scriptæ, quam oralis. *Cap. IX.* Libri Ethici de pietate, beneficentiâ, penitentiâ, & similes. *Cap. X.* Indices Biblici, & quidem (1.) distorum, (2.) allegatarum interpretationum.

Sectio posterior circa legem Oralem sic occupatur, ut *Cap. I.* recensio operis Talmudici habeatur cum indice omnium Capitum Alphabetico. *Cap. II.* recensentur (1.) Commentarii in Mischnam. (2.) Commentarii & Dissertationes in Gemaram, in Commentarium Talmudicum Raschii, & in Tosephos. (3.) Commentarii in librum Hen Jacob, & cæteras Aggadas, uti & in Talmud Jerosolymitanum. (4.) Commentarii in Pirke Abhoth. *Cap. III.* Libri (1.) Arithmetici. (2.) Astrologici de embolismis, iisque omnibus, quæ ad dierum, mensium, annorum, noviluniorum rationem spectant. (3.) Sphærici & Astronomici. (4.) Philosophici non juxta legis ordinem, sed libere per capita, & pro ratione materiarum dispositi. (5.) Cheiromantici. (6.) Magici. (7.) Necromantici. (8.) Onirocritici. (9.) Musici. (10.) Panosophici. *Cap. IV.* Libri (1.) Dogmatici de fundamentis fidei & tredecim articulis. (2.) Polemici pro Judaicâ fide vindicandâ. *Cap. V.* Libri (1.) rituales. (2.) Indices consuetudinum, legum, statutorum, aliarumque rerum in Gemarâ contentarum. *Cap. VI.* Libri (1.) Quæstionum & Responsionum de rebus Juridicis. (2.) quæstionum & responsionum de rebus Philosophicis & ænigmaticis. *Cap. VII.* Libri (1.) Medici & Physici, circa naturam hominis, brutorum & volatilium. (2.) de gemmis. *Cap. VIII.* Libri Cabbalistici de Rasche tefos, Gemetria, & Notarikon. *Cap. IX.* Libri (1.) Juridici secundum ordinem Gemaræ, vel Alphesium dispositi. (2.) Alii secundum Ordinem Arba turim, vel Schulchan aruch, vel Lebuschin. (3.) Alii secundum Ordinem Mischnæ Torah Majmonidis. (4.) Alii

secundum ordinem sexcentorum & tredecim præceptorum. (5.) Alii pro ratione materiæ liberè dispositi. (6.) Alii speciales secundum singulas partes libri Turim dispositi, vel juxta Orach chajim, vel Joreh deah, vel Eben haæfer, vel Choschen hammifchpat. *Cap. X. Libri* (1.) Isagogici in Gemaram. (2.) Architectonici de tabernaculo, templo, & vasis sacris. (3.) Germanici, vel alterius idiomatis, sed literis Rabbinicis exeusi. (4.) Methodici de studio tam biblico, quam Talmudico feliciter tractando.

Secunda pars Ordine alphabetico libros Rabbinicos suis titulis designatos, eosque circiter bis mille ac ducentos recenset, annotatis ubique cujusvis libri argumento, Autore, editionibus.

Tertia pars שער בת רבים inscripta tribus sectionibus constat: *Prima* Autorum nomina indice alphabetico exhibet, & ad secundæ partis paginas, in quibus eorum opera hinc inde titulorum ductu dispersa sunt, remittit, simulque annotat, quo quisque seculo floruerit. *Alterâ* (è libro Juchasin excerpta) nomina Doctorum omnium, quotquot in Mischnâ & Gemarâ sententias dixerunt, & initio quidem Mischnicorum separatim, deinde & Gemaricorum, ordine alphabetico commemorat. *Ultima* inde à primo Synagogæ Magnæ tempore per secula Rectores Synagogæ, postea Doctores Mischnicos, qui ante & post Urbis ac templi desolationem fuêrunt, hinc Gemaricos, porrò Seburæos sive Scholasticos, ac tandem Geonæos, ad ductum libri Zemach David recenset.

Quarta Pars inscribitur שער החיצון *Porta extranea*, & comprehendit libros à Christianis in literatura Hebraicâ vel Rabbinicâ editos, eorumque titulos, autores, argumenta, editiones indicat.

Cæterum laudandus Autor est non modò à diligentia, quam in colligendis consignandisque libris prorsus stupendam adhibuit, sed & ob elegantiam styli Hebraici in præfatione insigniter comprobata. Idque fertur nunc dare operam, ut in eorum gratiam, qui Rabbinismi adeò gnari non sunt, hic ejus liber Amstelodami in Linguam Latinam transferatur. Edidit & opuscula alia: in primis verò Pentateuchum Hebraicum cum Targum, & commentario Raschi, collectisque in Raschium notis è variis biurim, atque ad marginem notatis locis Talmudicis è Toledos Aharon, &c.

*THERIACA JUDAICA AD EXAMEN
REVOCATA.*

*Scripta Amoibæa Samuelis Friderici Brenzii, Con-
versi Judæi, & Salomonis Zebi, Apella, nunc primum cum
versione Latinâ & animadversionibus edita
à Jo. Vulfero.*

Norimbergæ in 4. A. M DC LXXXI.

Cum ante octo & triginta annos Theodoricus Hackspanius, Lip-
manni Nizzachon Altdorfi primum ederet, examen virulentif-
simi libri pollicitus, adjecit editioni illi tractatum de usu librorum
Rabbinicorum, veluti futuræ refutationis prodromum, in quo ali-
quoties ad *Tberiacam Judaicam Salman Zebi* provocans, talia inde
loca; cum primis pag. 268. 278, 281. 356. 358. produxit, quæ salivam
facile movebant rerum Judaicarum Studiosis. Sed nullibi prostabat
iste liber Hanoviæ excusus, quod à Judæis ipsis, invidiâ & odio er-
ga Autorem accensis, supprimeretur. Continet Apologiam pro Ju-
dæis, in quâ enormia à *Samuele Friderico Brenzio* iis intentata crimi-
na depellantur. Abierat enim Brenzius à Judæis ad Christianos,
atque ut post susceptum baptismum suæ fidei, quam jam profi-
tebatur, documentum daret novus inter Christianos profelytus, ca-
lamum in populares, quos deseruerat, strinxit, scriptoque libro Ger-
manico, sub titulo *Leberidis* (*Jüdischer abgestreiffter Schlangen-
balg*) Judæorum malitiam, fraudes, scelera, impietatem, atque in
Christum ejusque sanctam matrem blasphemias detexit, omnesque
sibi ab iis cavere monuit, tanquam à juratis Christiani nominis ho-
stibus, quorum omnis cura & cogitatio in Christianorum odium,
contumelias, & perniciem fixa sit. Ut primum ergo hoc Brenziæ
scriptum Norimbergæ Anno seculi currentis XIV. prodierat, ad ejus
confutationem se masculè accinxit Judæus in Talmude & aliis Rab-
binorum monumentis non usque adeò hospes, *Salman Zebi, Offen-
busensis*, ita quidem, ut adversarii sui Objectiones, ordine, quem te-
nuerat servato, diluat, & gentem suam contra tot ac tantas, quas
putabat, calumnias defendat. Atque hinc libro titulum fecit *The-
riacam Judaicam* (*Jüdischer Thiriack*) quia, quam ipse in præfatio-

ne rationem reddit, forte sit antidotum ad venenum ex Adversarii Leberide haustum extrahendum; scripsitque idiomate, quo ille, germanico, sed quali communiter uti Judæi solent, & Rabbinicis expresso literis. Cæterum ut Judæis multa solâ criminandi libidine falso objicit Brenzius; ita vicissim multa negat, vel certè emollit, aut aliter interpretatur Zebi, quorum tamen Judæi jure optimo postulantur: uterque interdum commodè locutus, aliquando & mentitus est, quod in animadversionibus suis diligenter excussit Jo. Wulferus, qui non utriusque modò scriptum nativo sermone & caractere junctim, sed & in exterorum gratiam cum versione latinâ, justis animadversionibus auctum edidit, alterum post Talmudici tractatûs de Siclis versionem perpetuo Commentario è Rabbinorum scriptis illustratam, studiorum Philologicorum specimen; cui ad calcem ob argumenti cognationem *Isaaci Viva* libellum adjecit, pridem Amstelodami impressum, quem *Vindicem sanguinis* inscripsit, h. e. *Vindicias secundum veritatem, quibus Judæi ab infanticidiis & victima humana contra JACOBUM GEUSIUM vindicantur.*

EXCERPTA V. ET N. TESTAMENTI SYRIACI, cum Latina interpretatione nova & Annotationibus Christophori Cellarii. Cize, sumtu Jo. Bielcki, Bibliopole Jenens. MDCLXXXII. in 4.

UT studiosæ Juventuti sacræ Philologiæ, ac imprimis lingvarum Orientalium studium magis redderet commendatum *Christophorus Cellarius*, vir humaniorum & orientalium literarum egregiè doctus, non tantum *Horas Samaritanas*, seu loca S. codicis selectiora excerpta cum versione & annotationibus edidit: verum nuperrimè etiam laudabili industria *Excerpta V. & N. Testamenti Syriaci* cum nova interpretatione typis exscribi curavit publicis. Utrique parti Excerptorum ex Bibliis Polyglottis Anglicanis desumptæ, novam eamque Syriacæ ad verbum respondentem adjecit versionem. Cujus rei causa allegatur in præfatione, quâ de versionis Syriacæ autoritate, antiquitate & sinceritate ex Briani Waltoni Prolegomenis Bibl. nec non de ejusdem utilitate in S. Theologiæ studio, adductis variis exemplis differit. Annotationes adjectæ ad difficiliorum locorum intellectum faciunt. *Quæ*

ex *N. Testamento excerpta* publicavit, continent potiora ejusdem loca, quæ vel ad fidei Christianæ summam pertinent, vel lingvæ hujus usum cultoribus commendant. Annotationes iis subicere omisit, quod pleraque vocabula in V. T. excerptis jam essent exposita, & reliqua satis ex bona versione possent intelligi. Ubi variantes occurrunt lectiones, *Autor clarissimus* non Trostianam, nec Gutbirianam, sed Anglorum scripturam secutus est.

INSTITUTIONIS THEOLOGIÆ ELENCTICÆ

Pars Prima & Secunda,

Autore FRANCISCO TURRETINO in Ecclesia

& Academia Genevensi Pastore, & SS. Theologiæ

Professore.

Genevæ, 1682. 4.

Institutionis Theologiæ Elenctica nomen huic Operi impositum, ne Systema aliquod Theologiæ plenum hic tradi quis credat. Is enim Autori scopus propositus nunc quidem non fuit, sed tantum, ut *nobiliorum Controversiarum Theologicarum in omni Religione hodie vigente* momentum exponeret, & filum Ariadneum Junioribus subministraret, cujus ope ex earum labyrintho se facilius extricare possent. Ideo eas seligere voluit, quæ majoris momenti, vel magis necessariæ hoc tempore visæ sunt, cæteris missis, quæ vel arduæ sunt nimis & curiosæ, vel inanes & jejunæ, quæ nec ignorantibus nocent nec scientem juvant. Quia verò constat, præ cæteris periculose errari sæpissime circa Controversiæ statum, id sibi ante omnia negotii dedit Autor, ut remotis illis, quæ sunt *ἐξαγώνια*, præcipuum *quæstionum Cardinem* diligenter ex sententiâ partium, quantum fieri potuit, erueret, ut eo semel riteposito & explorato, via facilis ad reliqua complanaretur, sive *κατασκευατικῶς* veritas esset adstruenda, sive per *ἀνασκευὴν* error destruendus veniret. Quæ duo sibi insuper sic exequenda proposuit, non ut *Rationes* omnes operose congereret, quæ in medium afferri solent confirmandæ veritati, quia hinc non tam numero quam pondere certandum; sed ut *potiores ac solidiores* quibus fulciri potest, cum judicio sublegeret, robore etiam, ubi opus fuit, iis addito, & *Exceptionibus palmariis τῶν ἐξ ἐναντίας* dilutis. Quibus tandem *fontes solutionum* subjecit, ut

paucis

paucis & uno veluti obtutu, missa proluxa argumentorum serie, distinctiones occurrerent & observationes utiles, quibus $\pi\epsilon\omega\tau\omega\nu \psi\epsilon\upsilon\delta$ Adversantium reteggi, & nervi præcipuarum objectionum sine magno labore incidi possent. Quæ omnia ea brevitate ac perspicuitate exequi conatus est, ut nec nimia brevitatis obscuritatem, nec nimia proluxitas tædium pareret. Unde nuda & simpliciter rerum expositione contentus omisâ operosâ testimoniorum, quæ coacervari poterant, citatione, brevibus punctis signare satis habuit, quæ aliâ in justâ argumenti tractatione deducere potuisset. In *secunda* hujus Operis parte operosior & proluxior quàm in *prima* secutus est viam, ut ita ex multorum voto priorem ejus laborem utroque pollice approbantium, paulo diutius in difficiliorum quæstionum examine immorari posset, & aliquanto fufius in præcipuorum & fundamentalium, quæ subinde occurrebant, Scripturæ Locorum explanatione versaretur. Hinc factum, ut absolutâ tractatione locorum de *Lege & Fœdere Gratiæ*, de *Christi Personâ & Statu*, ejus *Officiis & Beneficiis* variis, manum de Tabula ponere coactus fuerit, & in *Tertiam* partem rejicere reliquas controversias de *Ecclesiâ*, de *Sacramentis* & de *Novissimis*, quas propediem discutere instituet, ut plenum *Institutionis hujus Elencticae* Systema habeatur. De cætero nullum erga diversa in Religione sentientes, nisi charitatis affectum Autor spirare videtur, procul ab omni personarum odio & livore, nec temere alienam mentem affingere iis, quibuscum agendum fuit, nec illa studio dissimulare voluit, quæ pro illorum causa facere videbantur. Id certè sedulo cavit, ne quid *novum* hic Liber haberet, & à formulis publicis in Ecclesia Reformatorum receptis alienum, & ut nihil ibi adstrueretur, quod probatissimorum huic Religioni addictorum calculo non confirmaretur. Atque ita sollicitè fugiendam judicavit profanam illam ingeniorum libidinem ad nova & curiosa prurientium, qui, ut ipse quosdam suarum partium Theologos modernos describit, *sub specioso majoris lucis & penitioris indaginis veritatis antea ignoratæ pretextu, ante se tradita convellere, bene constituta destruere, & idias Ἰδιᾶς, & νεϋίας δόξας instar oraculorum obtrudere præsumunt, & à se dissentientes, tanquam bone mentis vacuos, imperitos, & veteribus formulis serviliter addictos traducere non erubescunt.* Et quanquam ipse adspernari nolit Recentiorum industriam, qui luculentiora dona à

Deo consecuti, & peculiari ingenii acumine pollentes, cum laude occupantur in Scripturis scrutandis & veritate illustranda; ut tamen sub hoc prætextu vetera superciliose rejiciantur, & nova dogmata in Ecclesiam inducantur, quasi illi qui nobis præiverunt, in caligine ac tenebris adhuc versati sint, nec religionem ab erroribus suis satis repurgarint, hoc sanè *& fame tantorum Virorum injuriam, & Religioni probrosum, & piis auribus intolerandum esse* pronunciat.

SELECTA HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ capita & in loca ejusdem insignia Dissertationes.

Autore R. P. F. Natali Alexandro, Ord. FF. Præd. in Sacra Facult. Parisiensi Doctore Theologo, & in Majori conventu & Collegiô Parisiensi ejusdem ordinis S. Theologiæ Professore, & studii Regente.

SECULUM IX. & X.

Parisi. A. C. 1681. in 8.

Autori huic suas in universam Historiam Ecclesiasticam lucubrationes continuatâ Tomorum serie ante annos haud ita multos in publicam lucem emittere aggresso, ea placet methodo, ut succinctam seculi cujusque Synopsin in certa capita divisam Historicis, Chronologicis, Criticis & Theologicis dissertationibus illustret, & panopliam, ut vocat, adversus veterum & recentiorum, quos existimat, hæreticorum errores è Scripturâ, Traditione, & Patrum doctrinâ subministrat. Quod opus Theologiæ studiosis eò gratius & ad usum accommodatius futurum existimavit, si scholasticum & disputantibus familiarem scribendi modum in dissertationibus istis adhiberet, in quibus haud rarò magni nominis viros etiam suæ religionis atque gentis impugnat, exterarum gentium Theologos tantò æquius laturos ratus, quòd in fidei articulis aliis principiis innutritus, Ecclesiæ suæ Pontificiæ placita defendere in se suscepit. Hanc igitur instituti rationem secutus, octo prioribus seculis, quæ Anno 1676. & deinceps prodierunt, annò superiore Nonum & Decimum seculum duobus comprehensa voluminibus adjecit.

Et PRIUS quidem VOLUMEN, quod Historicam seculi 9. & 10.

Synopsin conjunctim exhibet, à Romanis hujus Periodi Pontificibus auspicatur. Agmen ducit Leo III. è cujus vitâ S. Svitberti Canonizationem contra *Baronium* expungendam esse notat, cum indulgentiæ, ut cætera argumenta prætereamus, fidelibus certas Sanctorum Ecclesias & Altaria visitantibus erogatæ, quarum in actis istius Canonizationis mentio fit, ante duodecimum seculum Ecclesiæ ignotæ fuerint. Leonem III. Stephanus V. & reliqui sequuntur, quorum seriem & res gestas ita refert, ut errores etiam & turpissima quorundam flagitia subinde memoret, quamvis per eam labem Romanæ Sedis auctoritati, cui ubique consulere nititur, quicquam præjudicari nolit, & nonnullis doctrinæ nævos & crimina per calumniam objici, persuasum sibi habeat. Eugenio enim II, qui è pervetustis & nono seculo coævis tabulis Remigianis, à *Mabillonio T.1. Analector.* editis, ritum probationis per aquam instituisse arguitur, superstitiosum illud & cum Dei tentatione conjunctum inventum adscribere religioni habet, & *Job. Launojum* Parisiensem Theologum, qui in libro de Regiâ in Matrimonium potestate Johanni VIII. hanc sententiam tribuerat, quòd conjux ob fornicationem alterius conjugis post legitimum divortium aliarum nuptiarum potestatem habeat, quasi magnum illi errorem per hanc sententiam attribuisset, insigni & omnibus bonis execrandâ fraude Johannis IX. verba adulterasse, non sine verborum amarulentiâ queritur, & Sylvestrum II. qui inter Romanos hujus ætatis Pontifices extremum locum occupat, de necromantiâ & aliis magicis artibus non aliam ob causam suspectum fuisse existimat, quàm quòd summa ejus in Mathematicis disciplinis peritia, & ingeniosa in novis horologiis & aliis machinis elaborandis dexteritas rudè seculo Dæmonis familiaris opem requirere videretur.

Romanorum Pontificum historiam cum hæretici, qui seculis IX. & X. Ecclesiam infestârunt, tum scriptores Ecclesiastici, numero pene LXX. excipiunt, quorum opera sic enumerat, ut ea, sicubi opus, ad criticum examen revocet, & ex plerisque flosculos aliquos excerpit. Dehinc Synodorum Nationalium & Provincialium, quibus disciplina IX. & X. seculi sancita & instaurata fuit, decreta subjicit, & postquam Canonum in singulis conditorum medullam perspicuè exposuit, Politicæ Ecclesiasticæ faciem spectandam exhibet, à novis Primatum sedibus nono & decimo seculo erectis & constitutis telam hanc exorsus, à quibus ad Metropolitanos eorumq; Jura, & Insigne eorundem Pallium accedit,

cedit, *Petri de Marca* iudicium tanquam veritati & Romanæ Sedi injuriosum carpens, qui pallii usum, antiquam Metropolitanorum libertatem per cuniculos infregisse, & Synodorum Provincialium auctoritatem pessumdedisse scripserat. Tum ad reliquos Episcopos devolvitur, eorumque electionem, confirmationem, juramentum Regibus præstitum, residendi in propriis Ecclesiis necessitatem per Canones Ecclesiasticos & Regum capitularia his temporibus impositam, & alia his affinia pertractat, inde ad Clericos & Canonicos transitum faciens. Nec omittenda monasticæ rei, qualis his seculis fuit, prolixa satis enarratio, quâ inter alia Cluniacensis Abbatiaë origines describit, ejusque Abbates usque ad Odilonem Anno 1048. defunctum ordine recenset, & peculiare quasdam Abbatiaë istius consuetudines à Bernhardo Cluniacensi & Udalrico descriptas subnectit, qualis fuit singularis reverentia in conficiendis hostiis Eucharisticis, quæ non ejus, cujus hodie sunt, figuræ, nec denarialis tantum magnitudinis, sed longè majores extiterunt, & pro communicantium numero in plures particulas dividi potuerunt. Reliquas Abbatiaë hujus consuetudines & alia, quæ de Monachis & Sanctimonialibus horum temporum, nec non de bonorum Ecclesiasticorum administratione & Clericorum privilegiis atque oneribus Autor congeffit, instituti ratio, quæ brevitatem imperat, referre non permittit. Ultimus denique hujus voluminis labor in Imperatorum Orientalium & Occidentalium, Regum item Francorum, Hispanorum & Anglorum, à quibus per hunc noni & decimi seculi decursum Respublica administrata est, præcipuis gestis breviter enumerandis occupatur.

POSTERIUS VOLUMEN 18. dissertationes complectitur. In primâ, quæ de translatione Imperii à Græcis ad Francos agit, Carolum M. à Leone III. Romæ Imperatorem coronatum & Ecclesiæ maxime Romanæ custodem constitutum, nec tamen, quod *Bellarminus* & alii putaverant, hoc factò Imperium à Græcis ad Francos translatum asserit.

Secunda circa Ludovici Pii exauctorationem & restitutionem occupatur, quem ab *Agobardi*, *Paschasti*, & Synodi Compendiensis calumniis acriter vindicat.

In tertiâ vulgatam de Johanna Papissâ historiam post *Florimundum*

Remundum, Leonem Allatum, Philippum Labbeum, Davidem Blondellum & alios confutare conatur.

Quarta Photii, Ignatium sede Constantinopolitanâ deturbantis, ab Ignatio iterum detrufi, sed post Ignatii mortem restituti, & denuo exauctorati, cum Romanis Pontificibus certamina, nec non legationum & aliarum rerum in schismate isto utrinque actarum historiam exponit. Imprimis verò Synodi octavæ Oecumenicæ, ab Hadriano II. congregatæ, cui aliam Oecumenicam IIX. Photius postea opposuit, actiones ordine recenset, & occasione canonis 17. pro *Petro de Marcâ & Bosqveto* contra *Christianum Lupum*, an Episcopi Gallicani ab Episcopo Romano vocati citra licentiam à Regibus permissam, abire poterint, disquirat.

In Godeschalchi causâ, quam quinta dissertatio aggreditur, referendâ ita versatur Autor, ut dissensiones in Galliâ ex his certaminibus exortas, utcunqve conciliet, & *Maugvinum* aliquoties refellat.

In Sextâ Rothadi Sveffionensis ad Sedem Apostolicam appellantis restitutio, quamvis *Annalium Bertinianorum* Autor eam non regulariter, sed potentialiter à Nicolao I. factam esse scribat, contra *Hincmarum Rhemensem* defenditur.

Septima controversiam, quam Hincmarus Rhemensis Wulfado & aliis Clericis ab Ebbone Antecessore suo ordinatis movit, ventilat, eorumque causam contra Hincmarum cum Romanâ Ecclesiâ tuetur. Hincmari istius Rhemensis ex sorore nepos fuit Hincmarus Junior Laudunensis Antistes, qui cum ob turbulenta actiones malè sibi conscius, interjectâ ad sedem Apostolicam appellatione, Nationalis Synodi judicium declinasset, ab Adriano II, ut pro sui defensione graves & acerbas ad Carolum Calvum & Hincmarum avunculum suum literas scriberet, impetravit. Sed Hincmarus Rhemensis Regis Christianissimi nomine Pontificem illum Romanum pro merito haud mitioribus literis excepit, quarum summam cum reliquis hujus controversiæ actis octava dissertatio enarrat.

Nona Lotharii Regis & Teutbergæ divortium & novum ejusdem Regis cum Waldradâ matrimonium ab Episcopis Regni Lothariani in Aquisgranensibus Conciliis & Metensi Synodo approbatum, sed à Nicolao I, quem Teutberga appellaverat, rescissum memorat, & quid de eo negotio scriptum actumque fuerit, exponit.

In decimâ dissertatione Autor Paschasii Radberti, qui se in subscriptionibus Monachorum omnium peripsēma appellare consuevit, vitam & opera recenset, eumque ab *Henrico Boxhornio* & *Hospiniano* temere ad Calvinistarum partes trahi asserit, cum è contrario *Claudius* & *Larrogvius* Paschasium arguant, quòd primus realem Christi in Eucharistiæ Sacramento præsentiam tradiderit: quorum sententiam congestis rationibus & multorum Autorum testimoniis refellit. Et cum reali corporis & sanguinis Domini præsentiae transubstantiationem subinde admisceat, haud mirum, etiam Lutheranos intactos non relinqui, quos per *Gastum* Hagenoiensem Ministrum Anno superioris seculi 28 Paschasii opera adulterasse audacter insinulat.

In Undecimâ ad Rabani Mauri opera & nævos progreditur, cui foedum Stercorariorum errorem falsò tribui ex *Mabillonii Secul. IV. Benedictino* asserit. Imprimis verò negat, Rabanum realem corporis & sanguinis præsentiam in Eucharistiâ negasse, quamvis corpus illud Christi, quod ex Mariâ natum est, cum eo, quod de altari sumitur, idem esse negaverit, & cum Patribus quibusdam triplex Christi corpus, Ecclesiam, Eucharisticum, & quod è Mariâ natum est, distinxerit.

Idem sensit Amalarius, cujus errorem de Christi corpore triformi in Carisiacâ Synodò damnatum refert Florus in MSC. contra Amalarium à *Blondello* in *elucidationibus controversiæ de Eucharistiâ* laudatus. Num verò Amalarius Stercoranistarum errorem foverit, ut à *Wilhelmô Malmesburiensi*, *Maugvino*, & *Antonio Arnaldo* arguitur, an realem Christi præsentiam in Eucharistiâ planè negaverit, quod *Claudius* & *Larrogvius* asserunt, duodecima dissertatio inquirat, in quâ etiam errores Amalarii ab Agobardo impugnati recensentur.

Decima tertia Ratramni seu Bertrami scripta recenset, & imprimis librum de corpore & sanguine Domini, quem *Petrus de Marcâ* & *Antonius Arnaldus* Johanni Scoto, sed *Mabillonio* iudice falsò asserunt, nec non librum de Nativitate Christi, à Paschasio Radberto impugnatum: & librum de animâ MS. Monacho Corbeiensi, qui unam omnium hominum animam esse contenderat, oppositum ad examen revocat.

Decima quarta Johannis Scoti Erigenæ, quem Autor à Johanne Æthelingiensi in Angliâ Abbate distingvendum, & nec Bedæ discipulum, nec Martyrem fuisse probat, opera & erroneas de Eucharistiâ, Prædestinatione, & aliis Fidei articulis sententias, earundemque con-

demnationem in Parisiensi, Valentinâ & aliis Synodis factam exhibet.

Decima quinta contra Calvinianos, & in specie *Albertinum*, *Claudianum*, & *Larrogvium* militat, qui seculô X. fidem Eucharistiæ in tantum mutata esse affirmant, ut, cum nono adhuc seculo Christiani corpus & sanguinem Christi ab Eucharistiâ abesse credidissent, decimo demum seculô substantialis Christi in Cœnâ præsentia credita fuerit.

Decima sexta contra *Johannem Launojum* dirigitur, qui in Epistolâ quâdam ad Ludovicum Maresium contra *Baronium*, *Binium* & alia Curia Romanæ mancipia (sic enim Launojus in dictâ Epistolâ appellat) Romanum Concilium, quod Johannem XII deposuit & in ejus locum Leonem IX substituit, legitimum, & illud, quô Johannem restitutum volunt, suppositum fuisse probaverat, cujus argumenta Autor refutare conatur.

In decimâ septimâ dissertatione Autor de Septem Electoribus agit, eosque à Gregoriô V. in Concilio Romano institutos contra *Bellarminum*, *Baronium* & alios negat: quamvis de cætero haud negandum esse lectoribus suis persuadere velit, quod jus eligendi Imperatores à sede Apostolicâ quodammodo emanaverit.

Ultima denique dissertatio, cui Panopliæ adversus IX. & X. seculi hæreses titulus præfigitur, contra Photium & reliquos Græcos processionem Spiritus S. à Filiô, à Latinis symbolo adjectam, tuetur, ubi obiter animadvertitur, ex Autoribus à *P. Ludovico Maimburgio* allegatis non constare, quòd Henricus Imperator Benedicto Octavo, ut verba illa FILIOq; Symbolo adderet, Autor fuerit, aut quòd Benedictus VIII. in Synodô Romanâ additionem illam approbaverit.

DISCOURS SUR L'HISTOIRE UNIVERSELLE à Monseigneur le Dauphin: pour expliquer la suite de la Religion, & les changemens des Empires. Première partie, depuis le commencement du Monde jusq' à l' Empire de Charlemagne. Par Messire Jacques Benigne Bossuet, Evêque de Condom &c.

i. e.

Dissertationum super Historiâ Universali ad Serenissimum Delphinum, quibus contextus Religionis, & Imperiorum

riorum mutationes enarrantur, Pars prima, ab exordio mundi usque ad Imperium Caroli Magni deducta. Auctore Jac. Benigno Bossueto Condomiensi (nunc Meldensi) Episcopo.

Paris. in 4. Lugduni & Amstelod. in 12. 1681.

Tribus nempe locis eodem anno typis excusus hic liber est, quod acceptissimum eum omnibus futurum, & operis argumentum ipsum, & Illustre Auctoris nomen, spem certam Bibliopolis fecisset. Neque de bono publico malè merebitur, qui, ut novissimus Francofurtensis librorum catalogus innuit, in latinum sermonem transferre librum, ut legi à pluribus possit, instituit. Quid enim vile, aut inelaboratum expectari ab eo poterat, quem ex tanto doctorum virorum, quibus Gallia hoc tempore abundat, numero Rex Christianissimus selegit, qui Delphini studiis unà cum Doctissimo Hueto moderaretur, ac qui hoc ipso opere specimen edere prudentiæ Didacticæ voluit, ac viam velut aliis in erudienda probè & ad pietatem flectenda illustri Juventute terendam præire. Tametsi enim scopus Auctoris fuit, Historiam tum Ecclesiasticam, tum Civilem Serenissimo Discipulo tradere, id inprimis tamen per universum opus egit, ut demonstrato ab una parte Religionis Christianæ, suismet viribus nixæ, & ab exordio mundi ad nostra usque tempora subsistentis, imò æternùm perstaturæ, contextu perpetuo; ab alterâ parte amplissimorum Imperiorum vicissitudinibus, variis casibus, ac ruinis ob oculos positis; animum Principis à mundanarum rerum nimio studio abductum, pietate ac solidioris felicitatis gloriæque ad quam sola nos Religio Christiana ducit, desiderio imbueret.

Prior operis pars, quæ jam publici juris facta est, & à condito mundo ad Caroli M. porrigitur tempora, tribus sectionibus absolvitur. Quarum primâ Historiæ universalis, Ecclesiasticæ pariter ac Civilis, summa capita promiscuè, juxta temporum tamen seriem, per certas Epochas, velut Adami, Noæ, Abrahami, Mosis, captæ Trojæ, Salomonis, Romuli, Cyri, Carthaginis excisæ, Christi Servatoris nati, Constantini, & Caroli M. Auctor exhibet, totque seculorum res gestas notatu digniores brevi ac concinnâ oratione enarrat. In quo tractatu ut passim fidem dictis profanorum æquè ac sacrorum testimoniis

niis adstruit; Ita ubi inter se illi dissident, nec conciliari possunt, explosâ profanorum auctoritate, Sacras literas, velut cynosuram fallere nesciam, strictim sequitur.

Alterâ Sectione Religionis Christianæ veritatem, successionemque nunquam interruptam uberiori sermone demonstrat, evincitque, etsi alius populi Dei status sub lege naturæ, alius sub lege Mosis, alius sub Evangelio fuerit, eundem tamen Deum auctorem, eundem Christum Servatorem generis humani cultum semper ab Ecclesia fuisse, eandemque religionem eidem fundamento superstructam, ac ab hostibus, idololatriâ, impietate, hæresi, persecutionibus, ipsaque vi immensi temporis invictam hujusque perstitisse. Itaque ab Historiâ creationis lapsusque Protoplastorum, ac primi in paradiso de Messia Evangelii orsus, ad Abrahami ac Patriarcharum tempora quibus sparsâ jam per universum orbem idololatriâ, suum sibi populum peculiari fœdere Deus adstrinxit, ad Davidem inde & Prophetas ac clariora de Messia oracula sensim ascendit, cumque de Hierosolymitani templi exstructi, destructi, instaurati fatis, populi que Judaici & Religionis ipsius per hæc temporum intervalla statu doctè differuisset, ad Novi Fœderis Historiam progreditur, ac Deum in carne manifestatum, Spiritum S. in fideles effusum, gentiles in Ecclesiæ sinum receptos, Rempublicam Judaicam destructam, Religionem Christianam inter sævissimas persecutiones crescentem, gravissimis discursibus prosequitur. Ast præcipuam laudem subjunctæ Digressiones profundæ sapientiæ ac doctrinæ merentur, quibus adversus Judæos pariter ac Atheos, veritatem Religionis Christianæ invictis argumentis demonstrat, ac in ea propaganda admirandam Divini Numinis providentiam deprædicat. Ubi non dissimulamus, favere Auctorem imprimis Romanæ Religioni, ac ejus antiquitatem, quippe quam ipse sectatur, passim extollere.

Sectione denique tertiâ Imperia majora, Scytharum, Æthiopum, Ægyptiorum, Assyriorum, Medorum & Persarum, Græcorum, Romanorum, Auctor recenset, memorque instituti, quo consultum imprimis Serenissimo Delphino voluit, eorum originem, instituta præclara, incrementa, vitia, occasus sic describit, ut quibus artibus steterint creverintque, per quæ vitia collapsa fuerint, nullo inde negotio intelligi, ac solida adeo civilis prudentia hauriri possit.

THEOPHILI BONETI D.M.

Mercurius Compitalitius, seu Index Medico-Practicus.

Genev. 1682. fol.

Cùm Medica Praxis circa subjecta particularia versetur, haud suffi-
ciunt ipsi pro fausto successu Regulæ istæ generales, quas metho-
dus medendi consveto modo tradit, quin circumstantiarum circa æ-
gros varietas, intricatæ morborum complicationes, & idiosyncrasia
cujusvis individui, determinatas magis leges postulent. Pro praxi
itaqve speciali dirigendâ meliùs, tot Cautiones, Animadversiones &
Castigationes, à famosioribus Practicis passim notatæ prostant, non se-
cus ac plures istæ Observationes, Historiæqve Medicæ, & Consultatio-
nes, ut harum omnium ope perficiatur habitus Medici Practicus, & ita
per exempla brevè & efficax ad artem fiat iter, longius quod foret per
præcepta. Ultrasqve amico foedere jungere placet Autori, præsentî in-
scripto, dum laboriosâ ex probatissimis, priscis pariter ac neotericis
Scriptoribus Practicis collectione, eorundem cautiones & observatio-
nes in singulos morbos diligenter congerere, & concinno ordine dispo-
nere, & ita nucleum Practicum ex tot Scriptorib9 diligenter excerptum,
uno in Volumine exhibere satagit, ut hoc ipsum in controversiis Pra-
cticis, casibusqve dubiis, Mercurialis quasi sit statua, quæ dum in bi-
vio anceps stat Medicus, cui viæ insistendum sit, ostendat. Opus
ipsum Autor in 20. distribuit libros, quorum 18. priores morbos parti-
culares quosvis, secundum Alphabeti seriem dispositos, complectun-
tur, ut ita citius Lectori in conspectum veniant, quæ disquirat. Qui-
bus in Lib. XIX. præsidia Medica Universalia, secundum tres auxilio-
rum Medicorum fontes subjungit. Appendicis deniqve loco liber XX.
annectitur, circa Medici munus occupatus. Præmittitur his omni-
bus Index Titulorum & Affectuum, prout juxta literarum seriem se-
mutuò excipiunt. In calce verò Operis index rerum, extra modò di-
ctum ordinem alphabeticum collocatarum adjicitur. —

PAEONIS ET PYTHAGORÆ EXERCITATIONES Anatomicae & Medicae bis 50.

Basilcæ 1682. in 8.

EXercitationes hæc Autores agnoscunt *Johannem Jacobum Harderum*, & *Job. Conradum Peyerum*, quorum Ille per *Prodromum Physiologicum*, explicantem naturam humorum, Nutritioni & Generationi dicatorum, ac *Examen Anatomicum Cochleæ terrestris domiportæ*, Hic per Exercitationem de *Glandulis intestinorum* atque *Anatomen Ventriculi Gallinacei*, ab aliquot annis Orbi erudito, Scholisque potissimum Anatomicis innotuerunt. Epistolas non minore jure eas vocare potuissent, cum sub earum formam conscriptæ ac editæ fuerint à binis his amicissimis: quia tamen his æquè se reciprocè in rebus Anatomicis & Medicis exercere, ac mutuam operam, in Studiis his promovendis, præstare voluerunt, Exercitationes easdem vocarunt. Complectuntur siquidem præter Observationes rerum, quæ maximè nunc inter dissectores ventilantur, varii generis pathologica, per cadaverum præprimis, his vel illis morbis defunctorum, eviscerationes declarata, Scholiisque ac theoriis propriis illustrata, adeoque uno verbo Miscellanea singularis dexteritatis atque eruditionis meritò dicenda erunt.

*JOH. CONRADI PEYERI PARERGA
Anatomica & Medica septem.*

Amstelodami, 1682. in 8.

EDiderat hic Anno 1677. Exercitationem Anatomico-Medicam de Glandulis intestinorum cum Anatome ventriculi Gallinacei, in qua tenuium Intestinorum internam superficiem certis glandularum agminibus seu plexibus, crassorum glandulis solitariis, ornari, non solum in genere asserit, sed harum quoque in fele, cane, vulpe, lepore, sue, ove, capra, bove, homine, glire &c. conformationem, ex propria partim, partim aliorum, autopsia accuratè satis describit, & figuris æneis exprimit. Atque has conglomeratis accenset, liqvozem stillantem, qui in tenuibus consummandæ chylificationi præsit, crassa verò contra fæcum duritiem & acrium humorum activitatem munit, simul tamen glutinositate sua particulas scybalorum coagmentet, & ad debitam consistentiam conglomeret: quibus demum pathemata earundem glandularum diversa, hincque corpori animali obvenientia symptomata, subnectit. Illam E. dissertationem ut *primum* parergon nunc supponit, *secundum* constituens Exercitationem alteram de iisdem glandulis intestinali-

libus, in qua, quæ in priore illa de conformatione atq; usu harum differuerat, ulterius explicat. Sc. distingvit primò Glandulas intestinorum in externas, nempe epar, pancreas, glandulas mesenterii, intestinorum superficie exteriori adhærescentes, & sub marsupiorum exiguorum specie utrinque sub ani sphinctere latitantes: & internas, quarum diversas pariter numerat species, sc. universam intestinorum internam tunicam glandulosam, aliasque glandulas majores & conspectiores, vel sparsim in cunctis, vel areolatim in tenuibus intestinis, disseminatas; Posterioris generis utramque speciem tam per autopsiam *Casp. Bartholini, Wepferi, Scretæ & Hardevi*, quàm per reiteratas in variis animalibus, quadrupedibus, avibus, piscibus ac tandem in homine, sectiones proprias confirmans. Imò tandem eò adducitur, ut ventriculum ipsum cum Intestinis glandulas pronunciet, ideo quod secretionibus, quorum nullam extra glandulas fieri supposuerat, vacent, intestinorum structura, potissimum in embryone tenello, testibus atque epididymidibus perquam similis existat, glandulæ nihil aliud, quàm meatus variè contorti & configurati videantur, ac pori intestinorum, per quos chylus in vasa lactea trajicitur, à diversis Scriptoribus pro glandulis reputentur. Et quoniam ratione usus glandularum intestinalium in prima dissertatione docuerat, has chylum minimè absorbere, contradicentem autem postmodum observârat *Jobannem de Muralto* in *Vade mecum Anatomico* seu *clave Medicinæ*, assertum suum contra hunc prolixè vindicat, ac tandem certamen epistolare, subjectum hoc concernens, sibi cum *Muralto* quod intercesserat, subdit.

Parergon tertium Methodum historiarum Medico-Anatomicarum exhibet, quam separatim superioribus jamdum annis ediderat, cujus opè in defunctis morbi sedes & causæ indagari & exponi debeant, hujusque præcepta *Afcitis*, vitio cordis geniti, historiâ anatomico-medica, scholiis illustrata, comprobata.

Quartum epistola constituit, conscripta ad *Cl. Sponium*, cum hujus responsione, de *amitina Peyeri*, ab infantia prima oculis captâ, quæ quamvis ideò literas nunquam conspiceret potuerit, tantam tamen mentis perspicaciam susceperat, ut pietatis præcepta & cum Germana linguam Gallicam, Latinam atq; Italicam addidicerit, imò præter Musicam vocalem & instrumentalem, Philosophicas disciplinas sub manu ditione partim parentum, partim aliorum Magistrorum, his addiderit,

ut ipsa postmodum eas fratres suos doceret, tandemque animum ad scribendum appulerit, quò cum absentibus quoque per literas confabularetur.

Quintum Paregon Historiam anatomicam ab H. Glaserò conscriptam sistit, mulieris Ascite defunctæ, cui lien extiterat minimus, ductus autem pancreaticus maximus. Sc. Lien fabam majusculam haud excedebat, foramen verò in intestini jejuni principio, quod ductui biliario & pancreatico commune, tantæ reperiebatur amplitudinis, ut digiti auricularis apicem admitteret.

In *Sexto* Historiam Anatomico-Medicam refert Mulieris hydropicæ, cujus abdomen plenum tumoribus, & uterus tuberosus repertus fuerit, cum iconibus uterum hunc ejusque tubera explicantibus.

Quibus tandem, *Septimi* loco, Miraculum anatomicum in cordibus resuscitatis addit, quatenus fibris cordis, tam humani, quam aliorum brutorum, egelidis motus aliquis denuo inspirari possit, aërem per ductum thoracicum inflando, corque manu aut spongia calida fovendo, qui etiam fatus in corde salmonis foemellæ, è corpore evulso, propulsu huic restituendo aliquando suffecerit.

ZODIACUS MEDICO- GALLICUS,
s. Miscellaneorum Medico-Physicorum Gallicorum,

Annus II. & III.

Authore NICOLAO DE BLEGNY.

R. G. C. O.

Genevæ in 4. 1682.

TAm mirabilis in suis Operibus ubique observatur alma Mater Natura, ut tantum non quotidie nova Phænomena curiosi sui scrutatoribus repræsentet, idque tam apto artificio, ut cuilibet nec omnia, nec eadem exhibeat, sed singulis peculiaria quædam, definitum quasi cuivis pensum distribuendo, subministret. Horum circumspecta observatio, collectioque exacta, ut summam rei tam Naturali quam Medicæ affert utilitatem, siquidem tot quasi literæ illa æstimanda sunt, ex quibus tandem Alphabetum pro naturæ interpretatione componendum est, ita ne oblivioni tradantur, tot Societates, Academiae, Collegia &c. conspirarunt hactenus, & publicæ perlustrationi exposuerunt omni-

omnibus, singulis quod experientia, rerum Magistra, & hujus pedif-
 seqva Ratio suppeditavit. Atque huc referenda quoque veniunt Mi-
 scellanea illa Medico-Physica, quorum singulis Mensibus pars quaedam
 Parisiis Gallicè, sub titulo, *Nouvelles decouvertes, sur toutes les parties
 de la Medicine*, Recens in Re Medica explorata, eduntur à Nicolao de
 Blegny, Chirurgo celebri, quæ postmodum à Theophilo Boneto Latini-
 tate donata, Genevæ nomine *Zodiaci Gallici* divulgantur. Prodiit jam
 anno 1680. primus hujus Zodiaci annus, respondens anno 1679, cujus
 observationibus variis in fine accesserunt tractatus bini, de herniis
 prior, posterior de Lue Venereâ, ab illarum Editore Gallo conscripti.
 Secutæ jam sunt binæ aliæ Zodiaci hujus revolutiones, secunda pro an-
 no 1680, & tertia pro anno 1681, quæ Miscellanea rem vel Naturalem
 vel Medicam concernentia, partim observationes multiplices, partim
 interspersas varii argumenti Dissertationes complectuntur.

Quod itaque anni secundi attinet Observationes, p. 44. habetur re-
 medium probatum contra hydropem uterinum p. 56. Monstrum
 Cervi-Taurus p. 74. Sperma in senè neogamo petrefactum. p. 75. na-
 sus omnino præcisus, perfectè denuo loco resectionis unitus, ne cic-
 trice quidem manifestâ relicta. p. 89. oleum Talci singulare, & omnes
 proprietates desiderati adeo olei Talci obtinens, elegans Cosmeticum,
 post 15. annorum laborem, à nonnemine concinnatum, quod reperitur
 apud *Dom. Lemery* Pharmacop. Reg. edito Cursu Chymico satis notum,
 p. 123. Intestinum tenue ex vulnere acinacis in hypogastrio dextro,
 transversim, haud procul à loco, ubi desinit Ileon, dissectum, citra ta-
 men mortis periculum, quia mirâ Naturæ industriâ intestinum vulne-
 ris externi circumferentiæ agglutinatum fuit, ita ut optimè cæteroquin
 valens læsus, tantum per intestinum in loco læsionis apertum, excre-
 menta egerere necesse habeat. Casus hic singularis paria in canibus
 tentandi occasionem suggessit, pro vulnere talium, alioquin pericu-
 losorum, in homine curatione feliciori, & similiter cani p. 143. post
 apertum abdomen, intestinum Ileum eodem in loco dissectum, circum-
 ferentiæ vulneris ope futuræ connexum fuit, & ita citra alium appa-
 ratum sanatum, cane per intestinum ita apertum excrementa itidem ex-
 cludente. p. 122. Lapidés in ipsâ cordis substantiâ reperti. p. 127. cœ-
 citas fugax in pueris, ex calculorum in urethrâ genitorum extractione.
 p. 132. parva lacerta per venam sectâ egressa. p. 148. gravissimus & pericu-

losus affectus cum creberrimis sanguinis vomitibus, ab hirudine in pectore deglutitâ, per theriacam mediante animalis cum vomitu rejectione curatus. p. 188. putrefactio artificialis corporum siccorum & porosorum, intra 4. l. 6. dies, mediante certâ pastâ. p. 210. puer 6. mensium insigniter barbatus, & toto corpore, exceptis artubus, habitus virilis, ad instar viri 30. annorum.

Inserti his observationibus discursus sunt varii, quos inter p. 6. de febribus & febrifugis agitur. p. 57. & 158. ventilatur generatio animalium ex ovo, ita tamen, ut affirmativa videatur potior. p. 161. inseritur integer tractatus *D. Monginot*, Med. Paris. de febrium curâ per usum Quinquinae, anno 1680, ceu scriptum anonymum primùm gallicè editus, cujus summa capita Calendis Martii pag. Actorum 76. exhibuimus. p. 191. de usu & noxâ frequentioris sanguinis missionis, cujus occasione simul & in respirationis usum, & sanguinis sulphurei ab aëre nitroso quasi incensionem fit inquisitio. p. 217. prolixè de alvi fluxibus in specie tractatur: sicuti p. 260. potus glacie refrigeratus, à nocementis ipsi aliàs imputatis vindicatur.

In Anno tertio observanda veniunt p. 4. Cutis anatome, tam quoad papillas protuberantes, quàm quoad glandulas post cutis cribrum sitas. p. 26. nova aneurismatis curandi ratio proponitur, quâ occasione p. 43. & 62. plura observatu digna, circa varios aneurismata curandi modos afferuntur. p. 30. exhibetur ovum, Cometæ figuram repræsentans. p. 54. puella sine cerebro nata, loco cujus aqua liquida membranas implevit, ubi simul de usibus cerebri & spinalis medullæ disquisitio instituitur. p. 70. & 79. confirmatur modus mollificandi & in aptum edulium convertendî ossa, methodo ab Anglis nuper inventâ, & à nobis Calendis Aprilis pag. Act. 106. seqq. descriptâ. p. 95. refertur planta, famem & sitim sedans, in Scotia noviter reperta. p. 107. Figura humana in ovo exactè repræsentata, &c.

Dissertationes inter, quæ modo dictis interjectæ sunt, eminent istæ *Dom. Comerii*, Ebrodun. Mathes. Prof. Paris. de colorum naturâ p. 85. 113. 127. 135. variis experimentis demonstrata, & ex principiis Optices, Dioptricesque deducta, in quibus præter hoc, quod colorem modificatum esse lumen ostendat, debilitatis in visu senum, conspiciendorumque iisdem usitatorum varietatis rationem, non secus ac Myopum, & his oppositorum Presbytum in visu diversitatis fundamenta, curiosè ex

majori minorive Crystallini convexitate explicat, & per camerae obscurae phaenomena eleganter declarat. Idem Autor pariter p. 39. sollicitus est, de Cometarum influxu, (de quorum Naturâ jam anno 1665. scriptum ediderat, ipsosque corpora, de Naturâ Planetarum, orbi terrarum coæva demonstraverat) quomodo ex propria natura novorum morborum autores esse queant : quò etiam pertinet discursus anonymi, in calce Volum. hujus p. 149. additus, de præfagiis cometarum, statuentis, illos fausta potius quam sinistra prædicere ; imò futuri illos nequaquam esse indicia, cum illorum exortum fausti non secus ac infauti eventus aliquando consequantur.

MICHAELIS ANTONII BAUDRAND

Parisini Geographia ordine literarum

disposita.

Tomi duo,

Parisiis apud Stephanum Michalet,

M DC LXXXII. in fol.

DUODECIMUS jam decurrit annus, ex quo Autor Clarissimus Lexicon Geographicum Philippi Ferrarii Alexandrini, Ordinis servorum B. M. V. olim Præpositi Generalis, in ordinem Alphabeticum digestum, & ceu loquitur ipse, altero tanto auctius in lucem publicam emisit. Librum hunc utilissimum quam avidè exceperit, quam benignè foverit literatus orbis, vel ex triplici, quâ apud exteras gentes tantillo temporis spatio donatus fuit, editione apparet. Autor tamen ipse, dulcedine nimirum atque amplitudine studii Geographici perspectâ, eò non acquievit, sed per integrum quinquennium in augendo magis magisque illo atque perficiendo desudavit, donec in sua hac Geographia ad umbilicum perducta, id non absque re videretur sibi assecutus esse. Quantam sanè potuit maximam adhibuit diligentiam, tum ut Geographiam veterem & novam perpetuo parallelismo inter se conferret, tum ut pleraque ex media ætate desumpta, & scitu digna, quorum nulla hætenus mentio facta fuerat, adjiceret, tum etiam ut singularum regionum accuratas & commodas divisiones afferret, & quibus urbes & provinciæ à vicinis populis signentur vocibus ; quæ denique recens detectæ sint regiones ; quid de his memoria dignum nupera eaque ab

uno

uno aut altero seculo confecta itineraria referant, non omitteret, expunctis erroribus innumeris, qui in libros & chartas irreperant, circumscriptis quoque descriptionibus, & omissis Autorum, cum non opus est, citationibus, quæ nihil præter tædium & molestiam afferant. Quæ ratione factum est, ut in Novo hoc Opere nulla ferè pars Lexici Geographici An. 70. editi vel minima remanserit, quam non fecerit meliorem; ceu ipse fœtum hunc suum verè describit & commendat, partim in dedicatione, partim in præfatione ad Lectorem. Hæc verò augmenta textui ipsi sunt inserta; præterea indiculum etiam Episcopatum & Archi-Episcopatum, seipso iterum indice in præfat. ad Lect. juxta præsentem Ecclesiæ statum attexuit; Academias item totius orbis, Civitatum Imperialium & liberarum Germaniæ, quæ hoc jure potiuntur, aut aliquando potitæ sunt, Catalogum: Urbes quoque aut regiones, quæ aliquando venditæ sunt aut oppignoratæ, simul & regiones, urbes & loca, quæ nusquam fuerunt, licet in chartis designentur. Tandem adjecit etiam indicem Geographorum tum veterum tum recentiorum; ac demum corollarii loco partem Geographicæ alteram, in formam tabulæ amplissimæ, prout ipse loquitur, aut Indicis potiùs concinnatam, in qua nova nomina, in gratiam Lectoris in Antiquitate minùs versati, veteribus præponuntur. Quæ verò adjici adhuc possunt, Autor, postquam id fieri posse, candidè in fine præfat. fassus est, seipsum forsitan quandoque additurum esse, dubiè ibidem promittit.

*Fragmentum STEPHANI, Byzantini Grammatici,
de DODONE, cum triplici nuper à Latinâ Versione, &
Academicis Exercitationibus*

JACOBI GRONOVII.

Lugduni Batavor. 1681. in 4.

Quo Clarissimus Exercitationum Autor ostenderet, quanti res ingenii ac judicii, quantæque eruditionis sit, correctæ satis atque expolita publico dare conspectui monumenta STEPHANI, ex illis hoc potissimum, de Oraculo Dodonæo quod agit, fragmentum dilucidius proponendum atque elimandum sibi sumsit.

Tametii verò interpretationem triplicem, Samuelis puta Tennulii, Abrahami Berkelii, Thomæque de Pinedo Lusitani, quorum studia ha-

stenus

ætenuſ fragmentum idem non parum ſollicitârat, textui Græco adjunxerit; inter verſiones ſingulas accuratâ collatione inſtitutâ; in Exercitationibus tamen ſuis hunc interpretandi laborem fruſtra ſuſcipi contendit, & Joſephi Scaligeri ſententiâ, & Salmaſii exemplo, conſilium vertendi hujus Lexici, quod ante formaverat, abjicientis, & Caſauboni auctoritate fultus. Totam ſiquidem literaturam apud Græcos, eoqve & Grammaticam, nihil quondam fuiſſe cenſet, niſi explicationem Iliados & Odyſſæ. Grammaticum igitur hujusce generis cùm egerit Stephanus, videre ſeſe, quomodo è dignitate interpretatio aliqua eidem poſſit addi, in tantum negat, ut inani interpretatione obſcurari potiùs, quàm illuſtrari Stephanum arbitretur.

De regione, ubi ſita Dodone fuerit, ſic ſentit, ut non in Perrhæbia, nec in Theſprotia; quod *Ludovico Nonnio* forte *ad Græciam Goltzii* placuerat; ſed in Molottide, Epiri provinciâ, univerſæ Hellados origine & Metropoli, poſitam fuiſſe ſtatuat. Semper enim urbem hanc in Molofforum fuiſſe poteſtate, & oraculi Dodonæi poſſeſſionem Epirotis fuiſſe propriam, contendit: neque componi inter ſe ſententias de ſitu diſſidentes poſſe; quod aliàs facere inſtituerat *Jacobus Palmerius à Grentemesnil in Antiquâ Græciâ*. Aſſertum hoc inter alia ex Epirotarum nummis confirmat, adverſus modò laudatum *Ludovicum Nonnium in Commentario ad Græcos Goltzii nummos, & Petrum Segvinum in Numismatibus ſelectis*. In iis enim (typos eorum frons libelli exhibet) nunc Jovis Dodonæi faciem haberi, nunc Jovis & alterius ſœminæ, nunc ſolius ſœminæ: in alterâ autem nummorum facie nunc aquilam Jovis alitem conſpici, nunc fulmen ejus $\sigma\eta\eta\pi\lambda\omicron\nu$, nunc bovem: & his omnibus circumvolvi coronam ex fronde querna: Muliebri verò facie, quæ in illis nunc appareat ſola, nunc comitata Jovem, non Junonem, ſed Dionem, ſeu Latinorum Venerem designari ex Strabone docet, Demoſthene, atque Servio. $\Upsilon\pi\omicron\Phi\eta\tau\omega\nu$ deinde ſive ſubvatum occasione, quinquam primis temporibus oraculorum interpretes fuerint, virine an ſœminæ, contra Strabonem & Origenem diſputat, & quæ plura ſequuntur iſtius generis.

Inſeritur hiſ quoque Exercitationibus *D. Stephani le Moyne* de hoc eodem oraculo ſententia, in Epiftola peculiari ad Autorem perſcripta: qui inter alia, arbores iſtas vocales, & oracula reddita à columbis arbori inſidentibus, originem traxiſſe conjicit ex variis Sacræ Scripturæ hiſto-

riis, malè habitis & interpolatis. *Eduardi denique Bernhardi*, Mathematicum apud Oxonienses Professoris *Annotationibus* ad aliquot hujus fragmenti loca, aut intacta, aut ab aliis Criticis malè tacta, libellum hunc concludit: ut vel hinc intelligatur fatis, quàm foecunda opinionum & conjecturarum mater Scriptorum ista veterū nutricula existat.

*DES REPRESENTATIONS EN MUSIQUE
anciennes & modernes.*

à Paris 1681. 12.

De

Dramatibus musicis Veterum & hodiernis.

DRAMATUM, quæ cantu, adhibitis instrumentis musicis decenti quæ corporis motu peraguntur, genera, naturam & originem, ex ultimâ antiquitate & inde usque ab Hebræis deduxit, & omnia, quæ hodie in iisdem recepta sunt, jam olim adhibita fuisse, exposuit in libello hoc *R. P. Menestrierius*, è *Soc. Jesu*: quî majus Opus, cujus isthæc particula quædam sit, universam imaginum sive iconicam Philosophiam verborum puta, actionum, & rerum exhibiturum, se moliri in Præfatione indicat. E sacrâ autem & profanâ historiâ veteri dramatum hujusmodi complura affert exempla, unde constet, antiquissimis temporibus receptum fuisse eorum usum, nec seculi demum hodierni ea esse inventum. Eorum enim rudimenta in Davidis Psalmis & Jobi libro se reperire affirmat: siquidem in istis modò David ad Deum, modò Deus ad Davidem, modò hic ad gentem suam sermonem convertat, & preces, imperium, minas, planctûs, gratias, laudes, exhortationes misceat, omnes quæ animi motus, ad quos purgandos dramata comparata sunt, exprimat; in hoc verò, Dei cum dæmone, Jobi cum Deo, conjugè & familiaribus, horum quæ inter se mutua colloquia dramatis speciem præ se ferant, cujus autorem nonnulli agnoscant Moysen, qui ad consolandos Israelitas in calamitatibus Ægyptiacis istud composuerit. Illustre autem dramatis musici exemplum præbere Salomonis Canticum Canticorum, cujus partes examinat, & ad musicorum ludorum scenicorum leges planè comparatas eas dicit: unde à nonnullis istud Epithalamii speciem habens, dicente Origene & Hieronymo, in modum dramatis compositum à Salomone existimari, quod primùm editum fuerit, cum is nuptias celebraret cum Pharaonis filiâ. Ab Hebræ-

is ac-

is accepta dramata adeò feliciter excoluisse Græcos, quorum lingua ad musicam æquè ac poësin quavis aliâ longè aptior sit, ut admirandos planè effectus ediderint: quapropter omnia poëmata, Lyrica non saltem, veràm etiam Epica in Græciâ à Poëtis, qui ea conscripserant, decantata, exemplis Hesiodi & Homeri probat. A Græcis ad Latinos sive Romanos, qui in omnibus Græcos æmulati sunt, derivatum hoc studium, minùs tamen excultum dicit, quòd horum lingua musicæ parum apta sit. Tria autem hujus genera obtinuisse docet: unum naturale seu *diatonicum*, quo carmina epica recitabantur; alterum figuratum sive *chromaticum*, quo Lyrica accedente instrumentorum sono cantabantur; tertium *enharmonicum*, quo affectûs & animi motûs concitabantur, usitatum cum primis in theatris, & dramatis inseriens. Confert cum tribus his musices generibus artis pictoriæ diversas species, & à triplici vocis motu desumpta ea tradit. Is enim cum vel continuus, vel diastematicus sive intervallis discretus, vel medius sit: isto loqui, illo canere, hoc verò legere nos asserit. Lectionem sanè medium inter loquendi & canendi rationem obtinere locum è Quintiliano ostendit, qui Lib. I. Inst. Orat. c. 8. lectionem ita formandam esse præcipit, ut neque profæ similis sit, neque tamen in canticum dissolvatur, Dionysio item Halicarnasensi, qui legentium vocem à communi sermone distingvit. Epica igitur poëmata nequaquam ad modos cantici hymnive decantasse Veteres, vocem tamen inter pronunciantum inflexisse, & modò intensiore modò submissiore ea recitasse indicat, eâ ferme ratione, quâ in Ecclesiâ hodiernum Evangelia, Epistolæ, Passionis item historia à diversis personis diverso & vario vocis habitu flexuve, in Officio Missæ, singulis item Dominicis & Festis diebus canuntur: unde factum, ut hi ipsi cantûs *Lectioes* appellarentur, v. g. Lectio sancti Evangelii, Lectio Epistolæ B. Pauli &c. Choros etiam in Ecclesiâ receptos esse, alternisq; cantibus certatum: cujus rei originem à temporibus Ambrosii & Augustini repetit, & ex Sidonio Apollinare antiquum Antiphonarum Psalmorumqve alternis choris cantatorum ostendit usum. Quem à dramaticâ ratione non abludentem apud Judæos olim receptum fuisse, è puerorum illâ apud Matth. XI, 17. Luc. VII. 32. exprobratione probat, qui in funeribus cantu næniarum ad planctûs, festis diebus tiliarum sono ad saltum socios suos invitarunt. Ad dramata tamen musica non solum cantum, sed & actionem requiri

& decentem corporis motum gestûsqve docet. Cumqve olim Comœdia & Tragœdia solo cantu in honorem Bacchi instituto peracta sit, cujus priscae Comœdiæ imaginem adhuc ludus quidam Divionensis referat, postea accedente actione consummata fuisse Dramata. Cujus actionis originem à ludis Pythiis accerendam, quo draconis Pythii ab Apolline interfecti spectaculum exhibebatur, superioris seculi anno octogesimo nono in honorem Ferdinandi Medicis III. Hetruriæ Ducis matrimonio sibi jungentis Christianam Lotharingam à Jo. de Bardi Comite Vernio in theatrum iterum productum, è Julio Polluce asserit; & ad istius ludi modum plures in Græciâ fabulas, Niobis puta, Orestis, Oedipi, Canacis, Herculis furiosi, Hectoris moribundi, & similes instructas ait: in quibus modò unus cecinerit, quod Græci *monodiam*, Latini cantum appellant; modo duo vel tres sibi invicem responderint, quod *eclogam* vocarunt; modò plures, ut in *choro*, simul cantarint. Huic actioni & cantui intermixta fuisse varia instrumenta docet, cum primis tibias, quarum frequens in argumentis Comœdiarum Terentii mentio, quòd Claudius Flaccus Claudii F. modos fecerit tibiis modò paribus, dextris & sinistris, modò imparibus; quæ quâ ratione ab eodem simul inflari potuerint, ostendit, de reliquis etiam adhibitis musicis instrumentis differit, & quàm admirabilem vim vocis & instrumentorum sonus habeat in animos hominum, quàmque studiosi Græci fuerint in eo efformando, & structurâ vocalium Diphtongorumque in verbis attemperandâ affectibus, & ad eosdem accommodandis carminum generibus docet. Quo loco de tympanorum in præliis ad animos militum excitandos adhibitorum usû, diverso item apud diversas gentes eorum pulsu differit: adversus Isaacum Vossium tamen, qui in libello *de cantu & viribus rhythmi* p. 131. cæteris instrumentis vim concitandorum sedandorumque animi motuum adimere, solis tympanis relinquere videtur, contendit, iis etiam instrumentis quæ inflantur, aliis item, quæ tanguntur tendunturque, haud minorem efficaciam tribuendam esse, ut tibiis, tubis, sistris, testudinibus &c. Quâ in arte scienter instrumentis canendi Græcos olim reliquas nationes præstitisse, numerosque & rhythmum, tam vocis quàm instrumentorum, rectissimè calluisse, multitudinem terminorum, quibus varios sonorum, & tonorum, concentuum, aliarumque vocis & soni affectionum modos exprimunt, indicare. Linguam eorum propterea præ cæteris idoneam fuisse ad cantûs &

dramata : nec Gallorum tamen absonam esse, aut ab iis abhorre-
 rationem versuum homoeoteleuton , quod putavit in libello *de cantu
 & viribus rhythmi* p. 33. Isaacus Vossius , quem confutat , & versuum
 consonas terminationes haud indecoram reddere plerarumque gen-
 tium poësin ostendit. Gallorum etiam linguam , quæ poësi & musicæ
 aptissima est , Dramatibus musicis prorsus convenire : quæ à Lullio
 (MonsieurLully) ad summam gloriam evecta sint hoc seculo , cum eo-
 rum ortus in Galliâ rudis admodum fuerit & Peregrinatoribus debeat-
 tur. Hos enim è Terrâ sanctâ , Hierosolymis , Compostello , aliisque
 sanctis locis adventantes , in itinere sacros de morte Filii Dei , Sancto-
 rum vitâ , rebus gestis , miraculis , & martyrio , extremo item iudicio
 hymnos composuisse , quos in patriam reversi coram plebe , ut ad pieta-
 tem eandem convertant , cecinerint : mox in Italiâ & Galliâ theatra ex-
 truxisse , & cantûs actionibus vivis ac gestibus adjuvissè , piosque hos
 theatrales , simplices satis , ludos in honorem Principum & Regum
 quandoque institutos esse. Has Musicæ dramaticæ reliquias , à piis in
 Ecclesiâ hominibus conservatas , ante ducentos quasi annos Cardinali
 Riario , Sixti IV. Pontificis Nepoti , primum ad eadem in Italiâ restau-
 randa theatrum ut extrueret , occasionem suppeditasse juventutis exer-
 cendæ gratiâ , ex epistolâ nuncupatoriâ Sulpitii , Vitruvio præmissâ , pro-
 bat. Haud ita multò post profana argumenta in scenam prolata è nu-
 ptiarum Galeatii Mediolanensium Ducis & Isabellæ Arragoniæ , in
 quibus mimorum , cantorum & histrionum cantibus ludisque veteres
 Poëtarum gentiliû fabulæ exhibitæ fuerint , à Tristano Calcho factâ
 descriptione , ostendit , alia item spectacula theatrale musicaque ab isto
 tempore in Italiâ edita , enarrat. In Galliâ primos ejusmodi ludos in
 Lutetiæ suburbiis Jo. Ant. Bayssum , Lazari Bayssi filium , instituisse ,
 inque suâ domo ad hos usus Academiam condidisse , refert : varia inde
 horum ludorum in Italiâ , Galliâ & Hispaniâ editorum exempla recen-
 set ; sed cum Italicâ linguâ solum etiam in Galliâ dramata hæc composi-
 ta fuerint , primum Perrinum Gallicâ linguâ , exprimendis affectibus
 æquè idoneâ , ea composuisse , & cum Marchione Sourdiaco ac Cam-
 berto theatrum extruxisse , in quo intra septem octove annos musica
 spectacula scenica exhibuerunt , quæ machinarum , vestium , & reliqui
 apparatus magnificentiâ , versuum rotunditate , musicesque deliciis ,
 atque ornamentis aliis , Italorum sic dictis *Operis* nil quicquam conces-
 serint.

serint. Utq̄ve studium hoc tantò rectius excoleretur, à Rege Christianissimo Ludovico XIV. Perrino & Lullio potestatem concessam esse, datis publicis privilegiorum d. 28. Jun. Anno 1669. signatis tabulis, erigendi Parisiis Regiam Academiam Musicam, in quâ omnia, quæ ad dramata & theatrales ac musicas artes spectant, exactius curiosiusq̄ve investigentur. Hæc ita postquam exposuit Auctor, de spectaculis ludicris in conviviiis illustribus, quæ eduntur, splendidis item operibus quæ sub Quadragesimale tempus fiunt, nec non in Germaniæ aulis recepto isto ludi inter illustres genere, quo omnis conditionis ac status hominum personas sibi sumunt magnates, *Wirtschaft* vulgò dicti, differit: spectaculorumq̄ve in Sabaudia aliisque locis exhibitorum historiâ opusculum suum pertexit.

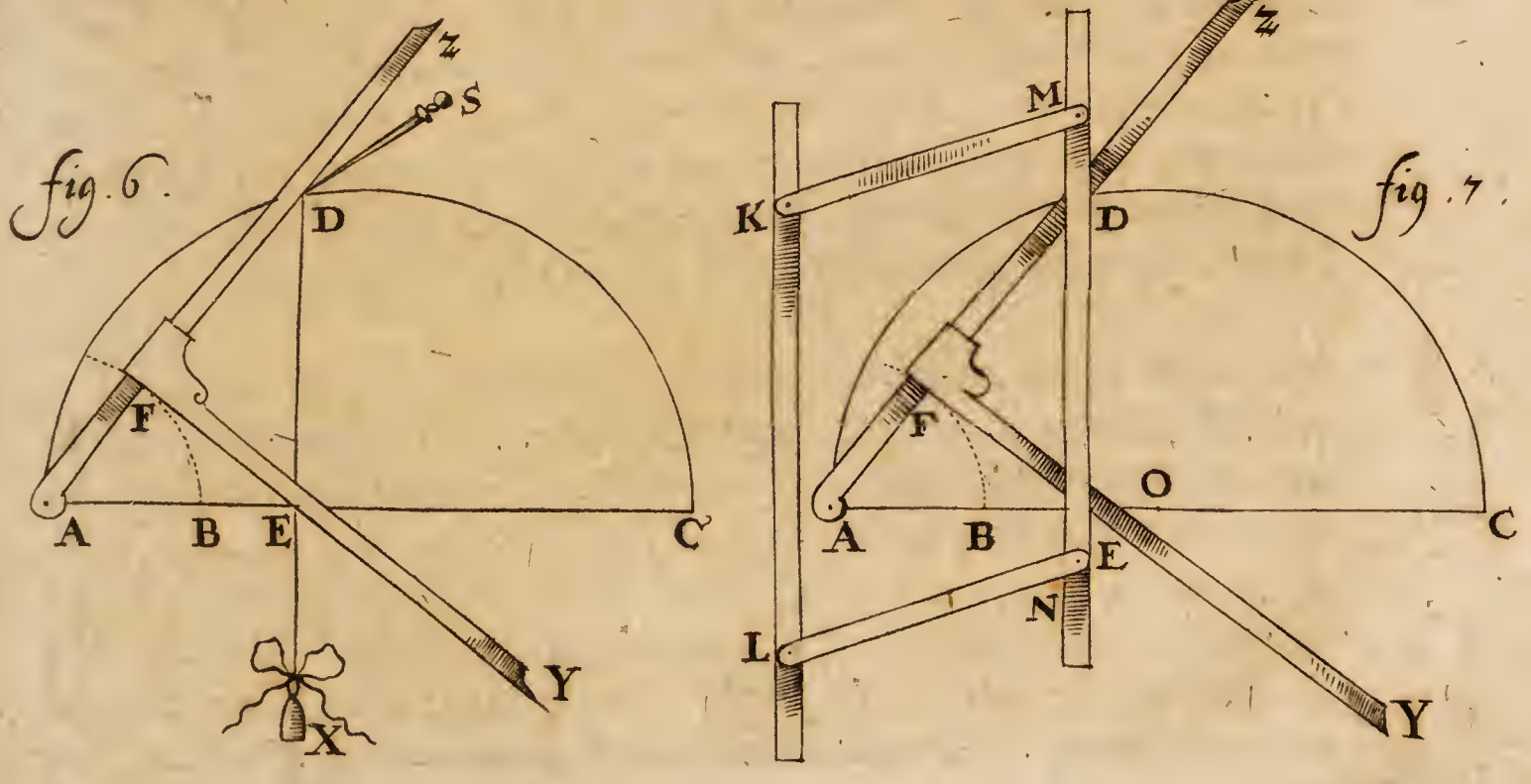
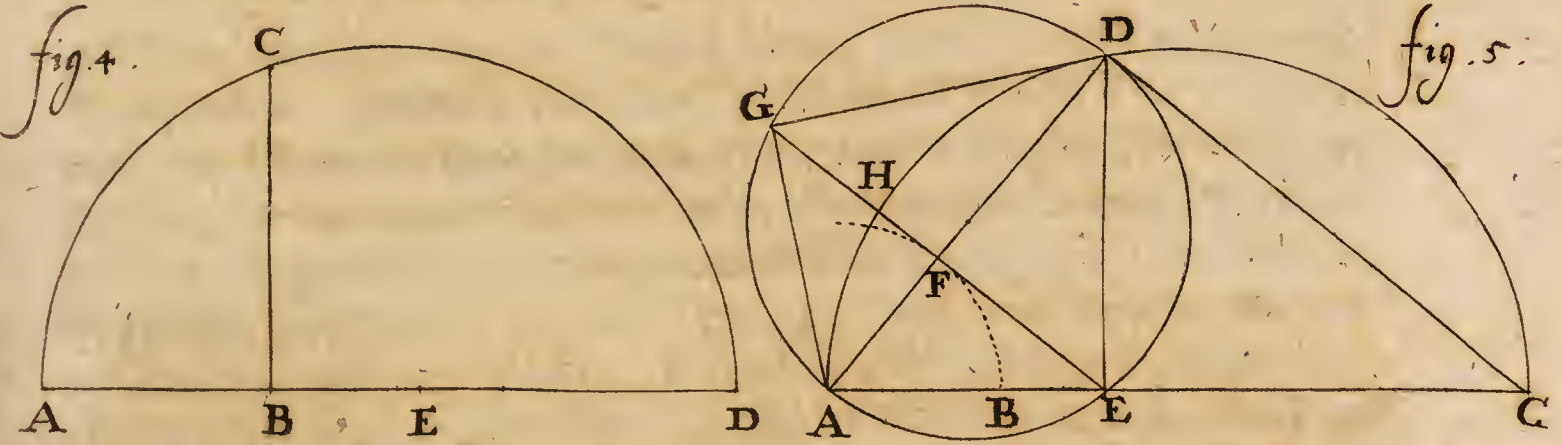
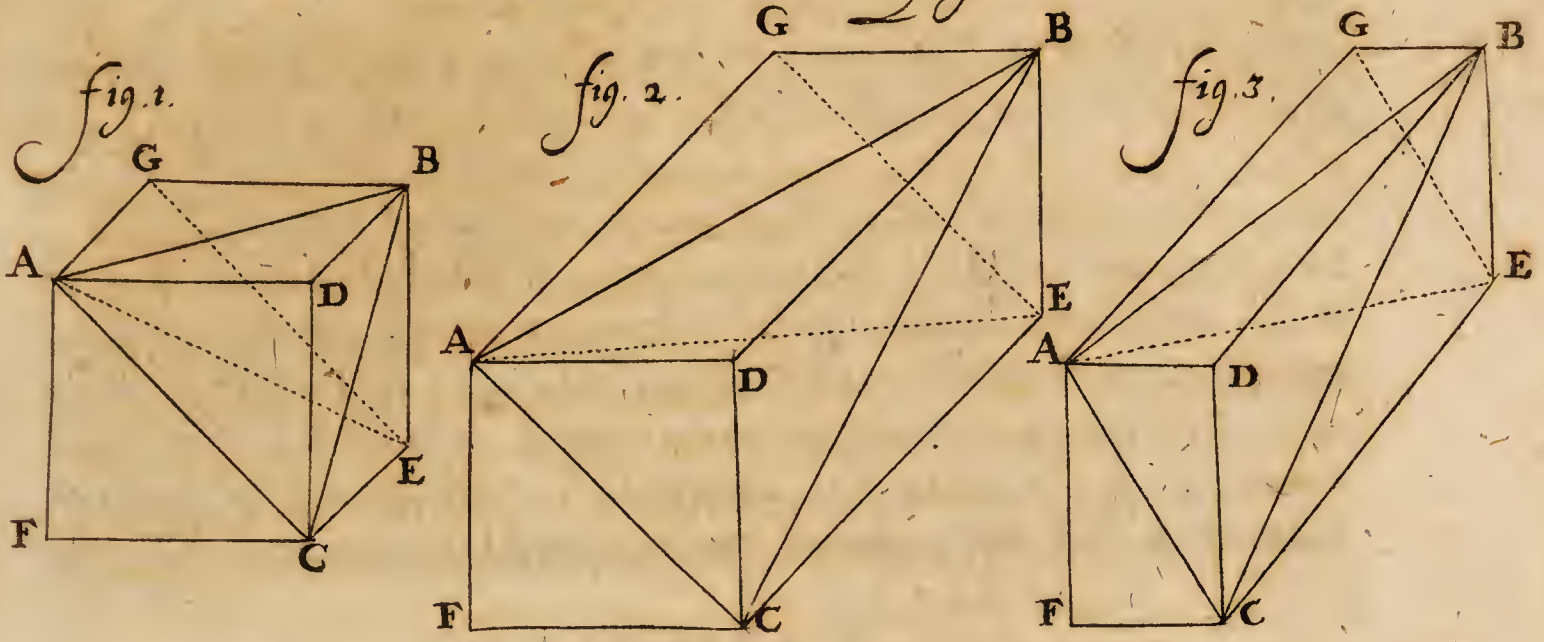
SOLUTIO THEOREMATUM

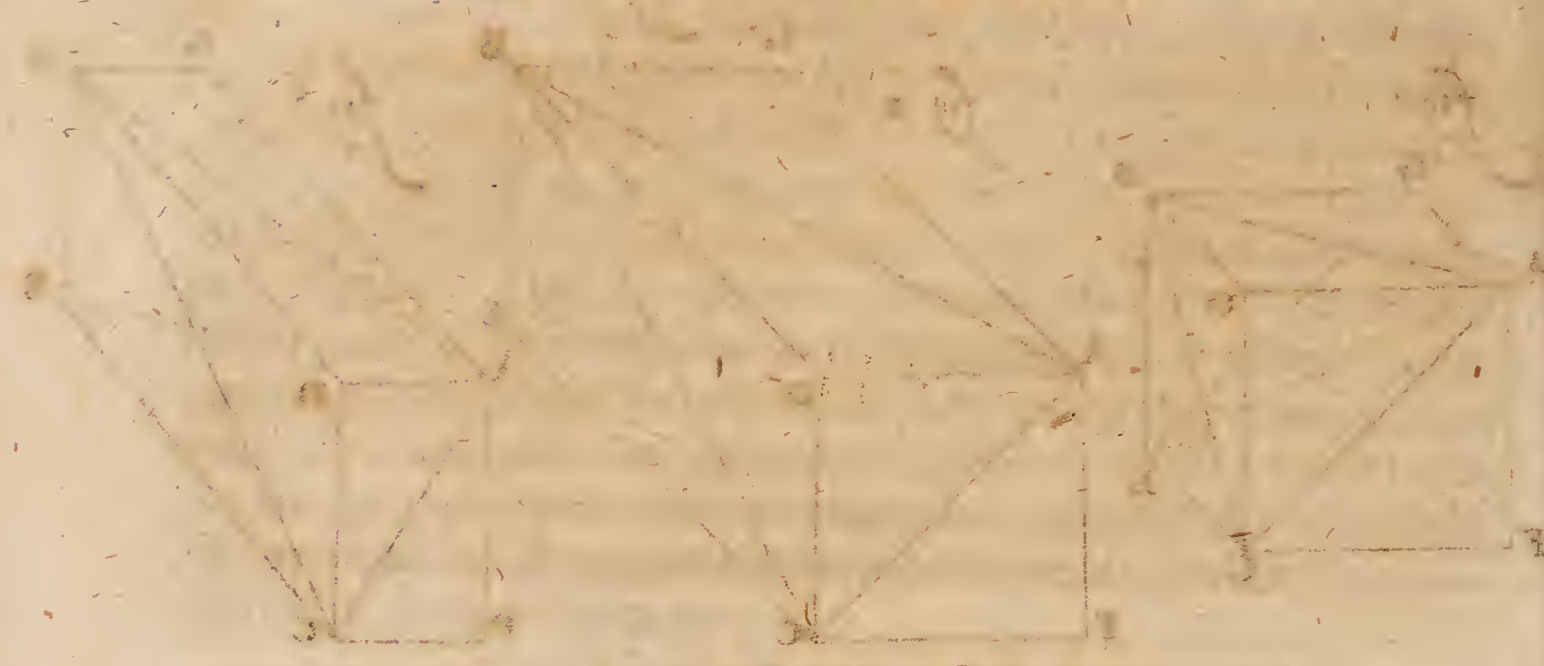
Ab illustri Viro in Actis hujus Anni Mense Januario, pag. 28. propositorum, data ab Adamo Adamando Kochanski S. J. quondam Pragensi Mathematico.

Tab. XII.

DUPLICATIONEM Trigoni Isogoni, citra Proportiones demonstrandam P. Sigismundus Hartman è Soc. JESU, publico Programme proposuerat, istudq̄ve Schediasma mihi pro veteri necessitudine transmiserat è Bohemia in Poloniam. Reposui humanissimo Authori solutiones fere vicenas, ab eo sic probatas, ut unâ cum aliis, aliunde ad se missis, in lucem daturus fuisset, si Parcæ Viro tanto pepercissent.

Cum verò his primùm diebus in manus meas venerint Acta Eruditorum Lipsiensia, & in his Solutio problematis illius Hartmanniani, à quodam illustri viro data, & ad P. Colpiliū, defuncti in Mathematici munere successorem, quodammodo directâ, quasi is editioni posthumæ operum Hartmanni, maximeq̄ve *Protei Geometrici*, ab eo nuper promissi incumberet; cum tamen ab obitu Authoris elaboratum nihil, sed prima solùm Operis lineamenta reperta fuisse mihi ab Amicis nunciatum fuerit; Eamobrem non ægtè laturum spero P. Colpiliū, si dum illum alio in opere fructuosè versari intelligo, ego hic ejus partes occupare ausus fuero: non enim id temere, aut præfidenter egisse videbor, sed veluti jure

quodam antiquitatis; quod videlicet ante illum in eodem Mathe-
seos Pragensis pulvere quondam Professor fuerim versatus; adeoque
prior tempore, licet non eruditione.

Dilatis autem in aliud tempus meis illis Duplicationum Particula-
rium, & Universalium Solutionibus, unà cum Pythagoricæ nova, ac
multiplici Demonstratione, cæterisque meis considerationibus Geo-
metricis, usque dum ultroneam Typographi, vel Bibliopolæ cujuscpiam
humanitatem invenerint; suffecerit hoc loco strictim ea persequi, quæ
pertinent ad geminum illud Theorema Geometricum, quod Anony-
mus ille Problematis Hartmanniani *δεῖντης*. locò sup. memoratò
proposuit.

ARTICULUS I.

Circa primum illorum Theorematum consideranda veniunt se-
quentia. Inprimis dissentire me in eo ab *Illustri Viro*, quod is
existinet Theorema Pythagoreum continuari in Sphæra, Pyramidem
Rectangulam circumscribente; cum nec Pythagoras suum illud Ortho-
gonium, tanquam circulo inscriptum consideraverit, nec, si universali-
ter agamus de potentiis cujusvis Trianguli, hæc consideratio propriè
ad Circulum pertinere videatur, sed potiùs ad Parallelogrammum uni-
versim; quando videlicet istud Diametro suâ sectum concipitur in
duo Triangula æqualia, eaque Orthogonia, Amblygonia, vel Oxygona,
pro diversitate parallelogrammi; Harum enim Diamentrorum Po-
tentiæ cum suis lateribus comparantur 47. *Primi*, nec non 12. & 13.
Secundi Elem. Universalius autem hoc ipsum consideratur 31. *Sexti*, sal-
tem quoad orthogonium Triangulum; nam quoad reliqua, videri pos-
sunt ea, quæ demonstrat Clavius è Pappo, in *Scholio ad 47. Primi*,
ad finem.

Quamobrem non ineleganter fluente Analogiâ, nobis dicendum
videtur, Pyramides Triangulares Orthogonias, Amblygonias, & Oxy-
gonias, cum suis laterum, ac diamentrorum Potentiis, immediatè qui-
dem reduci oportere ad Prismata sua, bases triangulares habentia, quo-
rum Pyramides illæ sunt partes tertiæ per *Prop. 7. Duodecimi Elem.*
Hæc ipsa verò Prismata, tanquam partes revocantur ad totum Paralle-
lepipedum, cujus sunt medietates. Istas porrò relationes partium ad
sua Tota intelligi volumus de ordine *Doctrinæ* potiùs, quàm *Naturæ*:

constat enim, Triangulum esse prius, ac simplicius Parallelogrammo, non minùs ac Pyramidem Tetrahedram Prismate, vel Parallelepipedo: Hinc *δογματικῶς* rem spectando, & ipsæ Linearum Potentiæ, non Triangulis æquilateris, sed Quadratis, omnium consensu taxantur, licet illa sint istis priora, magisque simplicia.

Quamvis autem Pyramidum Polyhedrarum aliæ inscribi possint Sphæris, aliæ verò Sphæroidibus, ac tum Potentiæ laterū conferri cum Diametro corporis circumscribentis: eadem tamen Pyramides adhuc secari poterunt in Tetrahedras, atque ita Prismatibus suis, ac tum Parallelepipedis veluti postliminio quodam restitui. Si quis nihilominus omnia Trilatera à Quadrilateris, omnia Tetrahedra à Pentahedris, & Hexahedris emancipare contenderit, cum eo nequaquam cruento Marte dimicabimus.

PROPOSITIO I. Theorema.

In omni Pyramide rectangula, tria Quadrata laterum, Angulum rectum in vertice comprehendentium, æqualia sunt Quadrato Diametri totius Parallelepipedi æquè alti, Pyramidem illam complectentis.

Sit Pyramis ABC. rectangula ad verticem D. sive jam sit *Æquilatera*, sicut in Cubo *Figure I.* sive *Isofceles*, ut est in *Fig. II.* Parallelepipedo, supra basin quadratam ADCF. assurgentis; sive demum *Scalena*, qualem exhibet in *Fig. III.* solidum rectangulum, supra basin ADCF. alterâ parte longiorem, erectum.

Dico, tria Quadrata DA. DB. DC. æquari Quadrato Diametri AE, per oppositos solidi angulos incedentis. Nam primùm in Triangulo ADB. angulus D. rectus est, ex hypoth. Igitur Qv. lateris AB. æqvatur (*47. 1. Elem.:*) Quadratis AD. DB. duorum laterum datæ Pyramidis. Deinde Triangulum pariter ABE. rectangulum est ad B. (id ostendi potest *per 4. Undecimi*) Quocirca Quadratum AE. æqvabitur Quadrato AB. hoc est duobus DA. DB, & insuper Quadrato BE, hoc est ipsi æquali DC. quod est tertium latus datæ Pyramidis ABCD.

Tria igitur omnis Pyramidis rectangulæ latera, potentiâ æqvantur Diametro Parallelepipedo Pyramidem continentis, q. e. d.

Corollarium I.

Colligitur hinc, in omni Prismate rectangulo ACDBGA, cui basis est

sis est Orthogonium Triangulum ADC. ejus Parallelogrammi rectanguli AGE C, quod angulos D. & B. rectos subtendit, Diametrum AE. potentiâ æquari iisdem tribus lateribus Pyramidis rectangulæ ABCD: eò quòd ipsa DE sit eadem omnino cum Diametro totius Solidi GC.

Corollarium II.

Hinc quoque manifestum est, Diametrum Sphæræ, quæ Pyramidi rectangulæ ABCD circumscripta est, æquari potentiâ tribus lateribus ejusdem Pyramidis, rectos angulos constituentibus in vertice D. Nam cum omni solido rectangulo Sphæra circumscribi possit, non minus ac Circulus ejus basi rectangulæ, erit Diameter solidi eadem omnino quæ circumscriptæ Sphæræ, per ea, quæ Pappus demonstrat *Lemmate 4. apud Clavium ad calcem Lib. 16 Elem.*

Si cui placuerit in simili materiâ ingenium exercere circa Pyramides Triangulares, tam Acutangulas, quam Obtusangulas, itemque mixtis in vertice angulis contentas, in illis Potentias laterum cum Diametro totius Solidi obliquanguli comparando; id verò non difficulter poterit expedire ope duarum Propositionum, videlicet penultimæ, & antepenultimæ *Lib. Secundi Elem.*

ARTICULUS II.

Circa alterum Theorema percontatur *Illustris Vir AN* sicut in Circulo unica Media Proportionalis, ita etiam insistendo Analogiæ, in Sphærâ duæ Mediæ inveniri possint? Ad hanc quæstionem Respondeo I. Nec Antecedens Analogiæ hujus tam ratum esse, ut absolutè loquendo, Circulus duas Mediæ excludere pronunciaripotest, aut debeat: Fieri namque potest, ut in Semicirculo ACD (*inspice Fig. 4.*) continuæ sint AB. BC. BD. DA. cujus Problematis Geometricam constructionem Mathematicum peritis propono, interim verò Arithmeti- cam sequentibus numeris expono. Ponatur enim

Diameter	AD.	- -	200000	00000	-
erit	AB.	- -	63534	43923.	+
	BC.	- -	93114	24637.	+
	BD.	- -	136465	56077.	-

Unde per 19. Septimi Elem: erunt æqualia Rectangula

DAB.	- -	1	27068	87846	00000	00000.
CBD.	- -	1	27068	87846	55798	69049.

Gg

Et

Et per 20. ejusdem, Quadrata mediarum æqvabuntur Rectangulis sub earundem extremis.

□. BC.	- - -	86702	62877	05305	81769.
ABD.	- - -	86702	62877	72943	70071.
□. BD.	- -	186228	49276	27056	29929.
A D B C.	- -	186228	49274	00000	00000.

Respondeo II. De Analogia illa nihil certi statui posse videtur: Unius enim Mediæ inventio, quæ Circulo tribuitur, etiam Sphæræ congruit; & inventio duarum Mediarum, hîc à nobis demonstranda, æqvè ad Circulum, sicut & Sphæram aptari poterit, quemadmodum ex dicendis constabit.

PROPOSITIO II Theorema.

In Circulo ADC à Diametro AC descripto ducantur utcunqve ad Peripheriam duæ rectæ AD DC: tum ex D cadat ad AC perpendicularis DE; similiterqve ex E fit ad AD normalis EF.

Dico in Circulo ADC haberi Quatuor continuè Proportionales, AF. AE. AD. AC. Describatur enim Diametro AD Circulus AGDE, quem EF producta secet in G, & connectantur GA. GD.

Demonstr. Recta AD subtendit Angulum rectum DEA. Igitur Circulus AGDE Diametro AD descriptus transit per verticem Anguli recti DEA. *juxta Schol. Clavii ad 31. 3. Elem.* Est autem recta EFG perpendicularis ad Diametrum AD. Ergo *per 3. 3. Elem.* tota EG bifariam secatur in F. Triangula igitur AFG, AFE orthogonia in F, sunt *per 4. 1. Elem.* invicem æqualia: Eademqve de causa æqvantur Triangula DFG. DFE, ac proinde & totum DGA toti DEA æqvale. Jam sic. In Orthogonio AED (par ratio de æquali AGD) ab angulo recto E cadit perpendicularis EF in basin AD: Ergo *per Coroll. 8. 6. Elem.* Proportionales sunt tres AF. AE. AD. Sed eadem de causa in Orthogonio ADC duabus postremis è præcedenti serie, videlicet AE. AD. proportionalis est tertia AC. Igitur omnes quatuor AF. AE. AD. AC. sunt in continua Proportione intrâ Circulum ADC. q. e. d.

Corollarium.

Non difficulter hinc elicitur, easdem quatuor continuas in Sphærâ quoque concipi posse, non modò prædictâ, sed & aliâ ratione: Fingamus enim à Sphærâ ADC auferri Segmentum AHDA, cujus basis erit Cir-

Circulus à Diametro AD, cujus medietas esto AGDA. Ductis autem Orthogonalibus DE. EF. in plano Circuli Sphæræ maximi ADC, nec non Orthogonalibus FG, in altero plano Semicirculi AGD, hoc est basi Segmenti AHDA, jungatur AG: erunt enim ut antea, quatuor AF. AG. AD. AC. continuè proportionales. Id patet è præcedenti discursu, qui non difficulter huc applicari poterit, licet plana Circulorum ADG. AGD. sint diversa, & ad rectos invicem collocata.

Notandum verò est, Theorema præcedens, loquendo pressius, non tam Semicirculo, quàm Orthogonio cuilibet in similia subdiviso convenire: quia tamen ejus Demonstratio sequentibus inserviet Problematibus, visum est illud hoc loco tantisper indulgere Circulo, sinè quo illa absolvi non possunt.

PROPOSITIO III. Problema.

Inter duas datas, duas medias in continuâ ratione, duobus tantùm digitis reperire.

Celeberrimum illud Problema Deliacum quot & quanta totius Orbis eruditi exercuerit ingenia, Geometris est notissimum, ut & variæ illius absolvendi Præses Organicæ, à compluribus excogitatæ, quarum aliæ aliis sunt operosiores: Nostra hæc videri poterit non nihil Paradoxa, quòd duobus tantùm digitis unius manûs, absolvatur, cum nonnullæ requirant, & occupent utramque.

Data sint, in Figura VI. duæ AC. AB. quas inter duæ mediæ quæruntur. In communi utriusque termino A figatur Regula AZ, instructa Curse FY, qui semper insistat ad rectos ipsi regulæ AZ, idque firmiter, ubicunque collocetur. In illâ sumatur AF æqualis datæ AB, minori alterâ AC. Descripto autem super totâ AC Semicirculo ADC in plano quopiam verticali, hoc est ad Horizontem recto, cui æquidistet Diameter AC: applicetur ad Peripheriam ADC Stylus quidam gracilis DS, è quo deorsum propendeat filum subtile cum appenso Pondere X, vel certè hujus loco regula quædam subgravis, accuratè tamen æquilibrata: Nam si Stylus DS duobus digitis apprehensus pedetentim promoveatur per Circumferentiam AD, usque dum Perpendicularum DE cum Curse FE sese mutuò interfecerint alicubi in recta AC, velut in Puncto E: istud probè notatum offeret quatuor Proportionales, quarum

duæ AE. AD. inter datas extremas AF hoc est AB, nec non AC interponentur.

Demonstratio Problematis hujus, quoad rem, eadem est cum adducto præcedenti Theoremate.

PROPOSITIO IV. Problema.

Id ipsum aliter, unâ Circini aperturâ.

Quoniam præcedens praxis ob situm plani verticalem, & usum Perpendiculari, non nihil impedita cuiquam videri possit, quin & à Geometriæ moribus aliena, dabimus alteram, prædictis incommodis haud obnoxiam.

Positis iisdem, in locum perpendiculari DEX Figuræ præcedentis, subrogetur in hac Figurâ VII. Parallelogrammum materiale KLMN, cujus unum Latus KL fixum sit in plano, alterum verò MN mobile, semper tamen ad rectos ipsi AC. Nam si totâ AC divisâ bifariam in O Circini pes unus figatur in O, alter autem intervallo OC diductus, tamdiu in Arcu CD provehiatur, impellatque binas Regulas AZ & MN in puncto intersectionis D, usque dum regula MN, Cursorem FY secet in puncto E, posito in recta AC, obtinebuntur eadem mediæ AE. AD. longè commodiori ratione, quàm fuerit præcedens; quæ tamen ipsa, si Figura magnæ molis fuerit, in vasto quopiam pariete usui esse poterit Architectis.

Non est cur hoc loco moneam de circino, ejusque Cruribus in regulâ quâpiam mobilibus; nec de acie pedis alterius, quæ regulas in puncto D subtiliter impellere debet; nec denique de nisu quodam regularum AZ, MN contra Circinum; hunc enim vel ipsarum regularum pondere, vel Elatere quopiam, aut unius digiti impulsu consequetur ingeniosus quivis, ac istis etiam nostris longè meliora excogitabit.

Benevole Lector, præmissam R. P. Kochanski solutionem cum Illustri Viro, (cujus sunt Theoremata Act. p. 28.) communicassimus: placuit Eidem sequentia, cogitatis R. P. subnectenda Nobis trans-
mittere.

Ad

Ad Art. I.

Si R. Patri visum fuisset, Piramidem rectangulam tanquam Sphæ-
ræ inscriptam contemplari, per corpora composita non quævisisset,
quod invenire proposueram per simplicia: unde porro mox in limine
à me dissentire, continuationemque Theorematis Pythagorei impu-
gnare necesse non habuisset.

Quippe methodo in demonstratione priori usurpatâ, Pyramidem
rectangulam demonstrari, cæterasque simplices (i. e. triangulatas)
omnes tractari; h. e. methodum dictam ad præsens negotium conti-
nuari posse, certissimè comperisset.

Qvo ipso, inter alia, edoctus fuisset:

*Dato Circulo, datoque plano (determinato tamen) invenire omnia
Triangula (h. l. oxygonia) circulo dato inscriptibilia, quorum trium la-
terum quadratorum summa æqualis dato plano:*

Ex quo omnes Pyramides rectangulas possibiles, dato circulo cer-
tæque Sphæræ inscriptas inveniri certum est.

Pro inveniendis autem duabus mediis proportionalibus datæ sint
extremæ ad angulum rectum: circumscribaturque circulus, & consti-
tuatur supra majorem extremarum Triangulum in circulo, cujus se-
gmentum basios minus, sit media inter perpendicularem & minorem
datam (sub inventis verò supra omnibus Triangulis, & hoc necessariò
comprehenditur) Dico: duas medias æquales esse duobus lateribus,
singulas singulis, Pyramidis rectangulæ, supra basin triangularem in
circulo descriptam. Inventæ ergo sunt, inter duas, binæ mediæ
proportionales, & quidem per Pyramidem rectangulam Sphæræ in-
scriptam.

Notandum verò: me, utut binas medias in plano minimè quæsi-
rim; quatuor tamen continuè proportionales, quod extorquere R. P.
videtur, circulo neutiquam exclusisse. Ingenium porro in simili
materiâ ad nutum R. P. *ope ult. & penult. II. Eucl. exercituro,*
anam è facilimis Propositionem:

*Datâ Basi triangulari (Oxygoniâ) datisque tribus angulis ad verti-
cem Pyramidis (h. e. angulo solido) invenire Pyramidem:*

Si non difficulter fieri possit ex dictis duabus Propositionibus, Tyroni
solvendam propono: mihi interim ea post 23 l. XI. demum locum ha-
bere videtur.

In hoc insuper, circa Pyr. oxygonias, amblygonias & mixtas, ope corporum compositorum tractandas, exercitio, R. Patri aliis duobus corporibus, præter tria fig. prioribus expressa, opus erit: quorum suprema infimaque hederæ, trapezia sint, circulo inscripta; ipsa verò corpora, utut non parallelepipeda, Sphæræ tamen inscriptibilia.

Ad Art. II.

Propositio à R. Patre Mathematicum peritis proposita, unius saltim est casus, adeoque singularis; consequenter ad cæteros casus, inveniendis binis mediis nihil confert. Solutioni ejus arithmeticæ ab Ipso R. P. exhibitæ sequentem jungo analyticam:

Sit in datâ Fig. IVtâ $AD = a$; sumaturque $EB = x$; & erit $x^3 = -3ax^2 - 7a^2x + 3a^3$. aut etiam,

4 Cubi $AD + 3$ Cubi BC , æquales 8 Cubis $BD + \frac{1}{2}$ Cubo AB :

Planè Geometricam à R. P. expecto; Interim in proposito ab Ipso casu singulari

		o	/	//	///				
Angulus	BEC	}	semper est	{	68.	36.	49.	42.	+
Ang. compl.	BCE				21.	23.	10.	18.	-

Propositionem secundam, cum ad continuandam seriem continuè proportionalium, quàm inveniendas binas medias magis pertineat, atque sic extra quæstionem sit, non tango; ut nec Illiam & IV tam: quippe obviis ubique plurimis talibus Instrumentis Mechanicis, ipsoque proposito (immutatis tantùm leviter materialibus) apud *Dn. de Cartes* l. 2. p. 20. *Geom. edit. novæ*, & quidem pro inveniendis infinitis intermediis.

FALSITAS SYSTEMATIS COMETARUM

Bernoulliani Calendis Junii pag. Act. 178. sqq. pro-

positi, à Dn. Montreo Mathematicos in Collegio Regio Franciæ,

in cathedrà Rami, Professore demonstra-
strata.

Ex Diario Eruditorum Parisiensi XIII. d. 25 Maji, 1682.

Systema *Bernoullianum*, primâ fronte ingeniosum, nihilominus Sadeò naturæ legibus repugnat, ut dubitare liceat, num *Auctor* in suo libro seriò locutus fuerit. Nam

I. Cur Planetam F (Vide Tab. X. Act, Fig. I & II.) quem in centro Epicycli Cometarum collocat, ob ingentem distantiam, suamve exiguitatem invisibilem facit? nonne vero similis est, illum ad Vorticem suum eum respectum habere, quem Jupiter & Saturnus ad suos? Et si oculi nostri eum detegere nequeunt, ad minimum Tubos majores non effugiet. Cometis enim prope lineam, centra suppositi Planetæ & Solis jungentem existentibus, futurum omnino fuisset, ut Tubis versus Cometas directis, Planeta centricus deprehenderetur. Porro quemadmodum idem Planeta revolutiones suas circa Solem sæpius reiterat, easdemque intra 4. annos, 157 dies absolvit; sic frequenter idem stellas Fixas nobis occultaturus esset, perinde ut identidem alii Planetæ faciunt: quod cum de Planetâ hoc centrico nunquam observatum sit, conjecturæ locus est, eundem non nisi in imaginatione *Astronomi hujus* existere.

II. Difficile est cum *Auctore* credere: Planetâ centrico Cometarum brevi ad eò tempore revolutionem suam absolvente, Cometam anni proximi 38 annos, 147 dies ad percurrendum epicyclum suum insumere. Nam si Planeta F, *Dno Bernoulli* fatente, a G (*dextro*) ad G (*sinistrum*) non fertur, nisi Vortex GGV, qui eum involvit, propellatur secundum eandem determinationem per Fluidum, quod omnes alios Planetas defert, & motum suum à Sole recipit: videtur, quod, cum radius hujus epicycli minor sit radio orbis Planetæ F, via per consequens brevior sit, ac breviori spatio percurrenda. Insuper, sicuti Fluidum, quod propellit Vorticem circa G (*dextrum*) versus G (*sinistrum*) majorem circulum describit, quàm Fluidum, quod per punctum R propellit; sequitur, quod celerius debeat progredi, quòdque ad eò circulatio epicycli circa centrum F, velocior esse debeat vectiōne Planetæ F circa Solem.

III. Ex hypothese *Dni Bernoulli* Vortex se moturus esset secundum seriem signorum, & per consequens Cometæ, non nisi in Perigeo suo, & circa visibiles, apparituri essent contra seriem signorū incedentes. Nam Fluidum, quod venit à latere G (*dextri*), juxta inclinationem, quam omnia corpora habent, recedendi à centro motûs sui, magis progressurum esset à G (*dextro*) versus locum supra ZY, quàm ut ad V deflecteret: & per consequens, ipsum illud Fluidum, Vorticem in easdem partes tracturum esset, cum illum fortius per G (*dextrum*) ad locum supra ZY, quàm per V ad G (*dextrum*) impellat; quippe quod conforme est Vorticibus, quos circa Planetas observamus. Jam sicuti Cometæ secundum

dum omne genus determinationum se movent, necesse est Vorticem illum merè esse imaginarium.

IV. Satis apparet, non multum constare *huic Mathematico* suas hypothefes. Præterquam enim, quòd Planetæ omnes in fumos redacti non suffecerint fortassis ad caudam nuperi Cometæ formandam, quam *Ipsè* 70 gradus circuli magni occupasse affirmat; cum Planetæ illi omnes probabiliter Vortices circa se habeant, quales Terra, Jupiter & Saturnus: convenientius est rationi, exhalationes illas ab *Autore* suppositas, cum non nisi Fluidum quid sint, motum Vorticum suorum potius esse secuturas, quàm ut ab iis recedant, & ad extremitatem usque Vorticis Solaris penetrent. Verùm, ut vel maximè eo usque pertingant, impossibile tamen est, eos circa Cometæ formam disci constituere: quoniam enim undecumque à fluido, cui innatant, premuntur, evidens est, eas super totum Cometæ corpus se expandere, ibique speciem Athmosphæræ, qualem aër circa terram, constituere.

V. Sed his omnibus *Autori* concessis, fieri nequit, ut sola pars disci, quæ versus L (Fig. I.) est, visibilis existat. Cum enim discus ille sit corpus asperum, ex innumerabilibus parvis corpusculis, quorum quodque pluribus exiguis superficiebus terminatur, compositum; sequitur inde, quòd quaquaversum lumen possit reflectere, sequè adeò visibilem exhibere omni puncto Orbis terræ annui, Sole aliove corpore non intercedente. Si *Dn. Bernoulli* sustinere vult, superficiem disci esse omnino planam, facilè hoc casu demonstrari potest, eum, uno puncto excepto, planè esse invisibilem; nam præter radios à centro Solis emanantes, hîc nulli alii sunt, sicut id in Catoptricâ consideratur: certum autem est, ex diversis radiis, à corpore quodam polito ad nostros oculos reflexis; paucos esse, qui faciant angulos reflexionis æquales circiter angulis incidentiæ, quodque ideò speculum planum in magnâ distantia collocatum, propè invisibile reddat. Ad oculos itaque in T constitutum, non nisi ex uno objecti puncto, radii remitti possunt. Eâdem ratione demonstrari posset, comam Cometarum, radium suum caudæ postea apparenti æqualem habere; & præterea circa Cometam, loco caudæ, Ellipsin, cujus Diameter minor LM, conspici debere. Sed facile quisque hoc concludere poterit ex principiis supra propositis.

Errata.

Pag. 181. lin. 17. lege opera. pag. 192. lin. 28. lege Montes ante 2. vel 3. min. factum.

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Augusti, Anno MDC LXXVII.

MISCELLANEA HISTORICA REGNI BOHE-

miæ. Auctore Bobuslao Balbino, è Socie-

tate Jesu.

Pragæ, Annis 1679. 1680. 1681. in fol.

Cum Historicam Rerum Bohemicarum Epitomen, seu Boleslaviensem Historiam anno 1677. Clarissimus Auctor edidisset, cognovissetq; unâ Orbis Eruditi voce ac consensu lucubrationes suas approbari, operi majori quod meditatus fortè dudum fuerat, se accinxit, Memorabilia Bohemiæ universa, Naturalia, Civilia, Sacra, vicenis & amplius libris complexurus. Eorum tres priores Decadem primam inchoantes publici jam juris, etsi diversis temporibus, facti sunt: reliqui ut speramus, ac quotquot bonis literis operamur, vovemus, suo tempore sequentur. At in illis tamen tribus libris ea se offert rerum varietas, ut ex primo tantùm, qui Naturalem Bohemiæ Historiam exhibet, ac situm adeò Regionis, Montes, Fluvios, Metallorum fodinas, varii generis gemmas, thermas, acidulas, plantas, pisces, feras, aves, & quæ huc spectant alia, svaviter æquè ac doctè describit, hac vice excerptenda quædam, & pro instituti ratione pauca quidem, ac sine delectu sollicito, censuerimus, reliquis, quorum alter Bohemiæ gentis originem, alter Topographiam Bohemiæ tradit, in mensum proximum sepositis.

Capite V. salubritas aeris in Bohemiâ commendatur, asseriturq; duplici singulari argumento. Unum est, Reges Bohemos, quotiescunqve ægroti, vel in Austriam, vel in Hungariam, aliove se deportari jusserunt, brevi obiisse; contra qui infirmâ valetudine in Bohemiam advenerant, plerosqve sanitatem recuperasse, idque constare exemplis Sigismundi, Maximilian II. Matthiæ & Ferdinandi III. Cæsarium, ac Annae Conjugis Matthiæ. Alterum est ex complexione Cor-

Hh

porum

porum ac proportione debita, quam Statuati præstantissimi agnoscant, *Pragensè caput* appellantes, quod in conformatione & cælatura capitum perfectissimum est. Hujus rei indicium sibi fecisse *Dn. Christophor. Arnoldum* Auctor in *Additamentis* ad firrem trium librorum fatetur.

Cap. VI. *Montes Giganteos* describendo refert ipsos fumantes die serenissimo pluviam aliasque cæli injurias prænunciare, indeque *Compassum* aut indices temporis appellari: In valie eorundem quâdam calidissimo anni tempore nives altissimas jacere, & vel sedecim annis servatas colore inter se distingvi, dum vetustissimæ colorem subrufum, recentiores nitidiorum exhibent: inter herbas quamplurimas *Angelicam* repertam altitudine hominis staturam, crassitudine humanum brachium longè superantem; & *Carlinam* seu *Chamaleontem album*, quâ herbâ omnem Germaniam carere scripsit *Matthiolus*: Esse eodem auri & gemmarum ditissimos, & à Spectro quod *Ribenzall* appellant infessos, de cujus nomine & factis varia affert.

Cap. VIII. de duobus montibus agens *Milessium* omnium in Bohemiâ altissimum tempestatis præsagium ipse expertus testatur. Cum enim die serenissimo nebulis contegitur, cæteris circum montibus etiam serenis, mox imbres sequuntur; Si verò idem solus innubis stat, reliqui montes impune fumare spectantur.

Cap. IX. Ex Jesuitæ *Chanousky* oculati testis *Vestigio Bohemæ Piæ* cap. ult. recensentur montes versus Bavariam, non tam situ (alii enim ad septentrionem, alii ad meridiem latus obvertunt) quàm cælo & temporibus adversantes, latisimis tamen vallibus diremti, in quorum altero sæpius æstas, in altero opposito hiems dominatur cum nivibus altissimis: ob quam causam, dum illic demessa sunt omnia, hîc seges virescit. Magis mirandum, in Tractûs *Pilsnensis* agris contiguus, quos unus tantum sulcus separat, illos adhuc hibernare, hos sole aduri: ibi caput attollere frumentum, cum hîc in culmum adolescit: illic bene pellitos ingredi incolas, hîc pelles exuere. Adjicit *Miscellaneorum* Auctor tale aliquid sibi accidisse an. 1652. Cum enim Glacio in Bohemiam ob nives altissimas trahâ veheretur, superatis montibus, qui Comitatum *Glacensem* à Bohemiâ determinant, altero latere montium omnia viridia reperisse, coactumque relictâ trahâ currum petere: accolæ autem eorum montium confirmasse, quotannis ita evenire.

Cap.

Cap. XI. Antra & cavernas memorabiles continet, in quibus *mirum S. Iovani Eremita*, quem Bohemia ut Sanctum colit, ex cuius petra aqua guttatim stillans, si in lapidem subjectum incidit, concrevit in saxum, vitro excepta, aquositate nativam & perspicuitatem crystallineam retinet.

Cap. XIII. ad XXI. multa sunt de auri copia apud veteres Bohemos, de arnibus auriferis, de fodinis mineralium; auri (quod aliquando album adeo est, ut ignorantes fallat) argenti, stanni (quod cum Anglico bonitate certat, atque a peritis modice correctum pro Anglicano venditur) ferri, cupri, plumbi aluminis, mercurii, nitri (quod non est opus saepe fodere, cum in superficie telluris pateat, & noctibus flammam erumpente aut etiam post pluviam medio die sese prodatur), sulphuris, calcis lapidis (qui in calcem praestantissimam Italorum murrariorum proverbio commendatam vertatur) marmorum &c. deque Spectrorum in fodinis iis tumultuationibus.

Cap. XXII. Chartarias Officinas enumerando errorem *Mylly in Horto Philosophico* perstringit, quod artem chartae conficiendae primum circa an. Chr. 1470. inventam affirmat, cum tamen non paucos in charta scriptos Codices ante an. 1340. Bibliothecae ostendant. Porro Jochemthalensem chartam ea perhiberi bonitate narrat, ut in Hollandiam devehatur, atque in politissimam & tenuissimam refingatur: illam scilicet crassam facile pati unam sui philyram in duas diduci.

Cap. XXIV. & quatuor sequentibus Thermas Teplicenses, Carolinas, Desnenses; Acidulas Egrenses, Teplenses, aliosque fontes salubres enumerat & commendat. Thermas Carolinas scribit ob fervorem ab humano corpore nisi refrigerentur perferri non posse, in iisque ter quaterve intinctas gallinas aut sues, pennas aut pilos amittere: Aquam thermarum intemperantissimam sed innoxiam a lavantibus potari: incipere eos a paucis, exempli causa decem cyathis, addere altero die plures, augere quotidie potus mensuram, multos ad cyathos aquae 40. 50. 60. 70. ascendere; quibus tanta alvi lubricitas acquiratur, ut simul bibatur, simulque perdat in perfectae curationis argumentum; inde descendentes a maximo cyathorum numero ad paucos sanitatem jam recuperasse: Aquas earundem thermarum lapidescentes esse, & pone ipsum craterem bullientis aquae promicare subterraneis venis frigidas aquas acidulas. Porro ex *P. Chanovusky vestigio Bohemiae Pia*, adducit

fontem *Wodolanckam*, ex quo rustici quoties siccitas aliqva agris siccitatem invexit, aquam hauriant certatim, ac in fontes & puteos suos exsiccatos infundendo, pluviam expectent & consequantur. Ex quo conjicitur, posse hoc modo venas fontium reparari, posse halitus & humida quædam effluvia concitari, posse aqveo quodam magnetismo nubes attrahi.

Cap. XXIX. & sequentibus, de Gemmis & pretiosis lapidibus tractans, piscatum Margaritarum, cui interfuit ipse, commemorat, recensitosque quamplurimos pretiosos lapides cum *Marco Marci* fatetur destitui duritie & maturitate, quas dotes Orientales habent, excepto tamen *Granato*, quem Orientali præstantiorem perhibent: *Corallia* quoque in rivo quodam collecta marinis coloris vivacitate nihil concedere: ante paucos etiam annos novum gemmarum genus in Albi deprehensum esse, lapides scilicet niveos *Elbsteine* appellatos, qui arte polito adamantis lucem æmulantur.

Cap. XXXIII. Ignobiliores lapides enumerando meminit parvi montis prope *Egram* fluvium cujus viscera subterranei ignes depascuntur: aurem solo admoventem murmur ventorum aut flammularum exaudire; viciniamque non semel terræ tremorem cum tristi mugitu sensitisse. Observat quoque Acum ferream à magnete contactam, nunquam in Bohemiâ rectâ polum septentrionalem respicere, sed orientem versus ad octo aut etiam plures gradus averti.

Raris Naturæ Cap. XLIX. L. & LI. collectis annumeratur (1.) Fungus Cervinus à *Kirchero* in *Mundo subterraneo* descriptus. (2.) Terra sigillata attestante *Marco Marci* par optimæ. (3.) Cornu fossile, de quo in *Additamentis* quædam iterum habet. (4.) Ossa Gigantum vera & fossilia. (5.) Ollæ fossiles, quas ex argillâ mediâ extractas rusticæ mulieres siccant, & coqvendis rebus omnibus adhibent; sine dubio naturæ lusu factæ, non feræ olim repositæ demortuorum, ut *Jonstonus* opinatus est. (6.) Vitrum fissile & fossile quod *Talcum* vocant, & vix ullibi in Europâ quàm in *Moscoviâ* reperiri persuasum vulgò habent. (7.) Succinum flavum probatissimum, quod maximè post pluviam reperitur, & ab orbitis rotarum transeuntium ejicitur. (8.) Zingiber inter aromata non postremum. (9.) Lapidis rotundi cavi, ex quibus contractis globus excidit alter quasi nucleus, qui in minutissimam farinulam & pollinem redactus bibitur, & calculos efficacissimè pellit. (10.)

Similis

Similis alius Lapis, cujus saxeus cortex cum frangitur, alius se offert lapis, in quo rursus velut medulla, instar vitelli, candidissimus clauditur lapis, prorsus rotundus: hic in ignem coniectus brevi tempore exardescit, & cum ingenti sonitu, instar manualis fistulæ sese exonerantis, disrumpitur. (11.) Lapides quæ terrâ extant glabri, quæ parte in terram merguntur, asperi cuspidibus quatuor, quinque, sex, septem vel octo etiam angulorum, quarum una alteram longitudine superat: Ipsæ Soli obversæ, licet candorem crystalli imitentur, in extremis tamen Iridem gratissimâ colorum varietate mentiuntur. Vide Additamenta. (12.) Via Saxea in lapideo monte ex genere lapidis mollis & pumicosi, qui vestigia impressa omnis generis & sexus hominum animantiumque inconfusa multis annis servavit. Suspicio est, cum illâ viâ lutosâ & humidâ tempestate viatores ac animantia transirent, sua in luto reliquissè vestigia, quæ saxifico semine postea incidente durata in saxum excreverunt, hodieque perseverant. (13.) Conchæ Saxeæ, limaces & serpentes saxei, tam affabre formati, ut viatoribus horrorem incutiant. (14.) Antimonium ante non multos annos inventum.

Cap. LII. LIII. LIV. Piscium genus duplex in Bohemiæ fluviis refertur, tum peregrinum, quod ex mari ascendit, tum domesticum, quod fluviis ipsis innascitur. In priore genere eminent *Salmones*, qui aquâ dulci invitante per *Albim* adversum usque in Bohemiam eluctantur, occurrentes sibi dextralævaque fluvios fastidiunt, *Egram* quoque respicientes. Ubi *Muldavam* occurrentem degustaverint, dividere agmina solent, & molliores, præcipuè femellæ, *Muldavam* tenent, fortiores plerumque in *Albi* perseverant. Qui in *Muldavâ* pergunt, *Pragam* mediam transeunt: in *Watavo* flumine ad urbem *Piseka* parvam prolem *Salmunculos* digitali longitudine fundunt, qui secundis fluminibus in mare parentum patriam veterem properant, reversuri forsan suo tempore. Qui in *Albi* perseverant, ipso tandem deserto in *Aquilam* fluvium feruntur, ejusque fontem petunt. Ibi suâ ætate intra anni dimidii spatium septingentos magnitudinè insignes retibus exceptos testatur Auctor. Post *Salmones* est *Sturio*, quem in *Albi* tabescere falso scripsit *Jonstonus*. Asseverant Piscatores, nullum præterire annum, quo non ignotus aliquis à mari piscis veniens capiatur.

Cap. LV. LVI. Piscinas enumerat, in quibus carpiones annulis aut circulis ære aliquo lucentibus secundum os aut caudam signati

ultra 40. annos asservati fuere. Hanc tractationem obsignat Lacuum historia, ad quam referuntur hiatus & fossæ inexplo-
rabilis profunditatis in Boleslaviensis districtus campo medio, in
quibus aqua stagnat & hieme gelatur, ac venti generantur, qui evolant-
es totam Bohemiam everrunt, ac sæpe impetuosissimi secum glaciem ra-
piunt in auras plurimorum centenariorum pondere ultra mille passus,
in stragem hominum, pecudum & ædificiorum

Cap. LVIII. Venationes ferarum in Bohemiâ usitatas percenset,
addens Leporem monstruosum captum, qui fratrem in dorso ferebat;
pastum & potum corpore in uno colligatos fratres sic dispensasse, ut
modò hic, modò ille pasceretur, cumque hostes instarent, quantum
posset, fugisse eum qui terram tangebatur, postea fessum ac in tergum re-
supinum fratri integro fugam tradidisse persequendam. Similem ex
Miscellaneis Acad. Nat. Curiosorum in Ephem. Erud. Paris. 24. April.
1677. descriptum vide.

Cap. LIX. LX. LXI. Varietatem & multitudinem animalium qua-
drupedum tam ferorum, quam mansuetorum memorat. In quo ar-
gumento occupatus narrat, se vidisse in *Castoribus* geminum testiculo-
rum ordinem, sic ut inferiores duo quasi crescentes novique appare-
ant, alteri superiores veluti effrati inarcescant & macrescant, donec ef-
se desinant: *Bartholomæi Anglici* locum, in quo pro *Bovi* legendum
Loni, emendat; *Plinium* explicat, referentem, in fugâ Bonasum red-
dere fimum interdum trium jugerum longitudine, cujus contactus se-
quentes ut ignis adurat. Nimirum non dicit *Plinius*, ejaculari Bona-
sum ad 120. passus, sed reddere sive per humum spargere fimum ad
tria jugera; quâ ratione nihil opus est aut *Plinium* mendacii accusare,
aut librarios deceptos cum *Mureto* suspicari, locorum *orgyarum*,
trium jugerum legisse.

Cap. LXIV. Inter Insecta Scorpiones Pragæ natos cum maximus
æstus fuit, habet, quos celeberrimus *Marcus Marci* legitimos & vene-
natissimos deprehendit.

Cap. LXV. Ad finem usque libri hujus Primi historiam Avium
atque Aucupia persequitur. *Aldrovandum* notat malè scripsisse, Per-
dices rufas Bohemiæ illatas rigidioris cœli impatientiâ durare non pos-
se. Rarissimam avem *Capreolum* ex Bohemicâ lingvâ dictam, æstate
tantum aut primo auctumno apparentem, picâ non majorem narrat se
vidisse,

vidisse, quæ cum noctu per aërem volitat, caprinam ac tremulam vocem (*Mee Mee*) emittit, ac simul incondito se saltu & prorsus caprino ejaculatur. De Phasianotropheis earumque avium hebetudine & stoliditate differit. Historiam Avis Bohemico solo quoad nativitatem & educationem propriam, quam *Gesnerius* malè *Garrulum Bohemicum*, Germani aptius *Seidenschwanß* appellant, ex *Ulyssè Aldrovando* repetit, inque notis subnexis reprehendit potissimum 1. nomen *Ampelidis* ab *Aldrovando* datum, arbitratus rectius vocari *Pterocliam* quasi pennis gloriosam, aut *Sericatam* cum Germanis. 2. Inter aves hieme alibi viventes referri.

CHRISTOPHORI VVITTICHII

*Exercitationes Theologicae editæ cura & studio ipsius
Auctoris, multis quoque in locis auctæ.*

Lugduni Batavorum, apud Cornel. Boutesteyn

Anno 1682. 40.

EXercitationum sub uno volumine hinc compactarum Tituli sunt isti: Primæ, DEUS MUNDI RECTOR: Secundæ, CHRISTUS HUMILIS ET ALTUS: Tertiæ, FIDES SANCTORUM PERSEVERANS ET CERTA: Quartæ, FUCATA GENTIUM VIRTUS: Quintæ, VERITATES ET ERRORES FUNDAMENTALES CUM ANNEXIS. Natæ vero sunt illæ diversis temporibus, dum, ut ipse Auctor scribit in Præfatione, in gratiam Studiosæ Juventutis, pro Disputationibus publicis & Exercitationibus Academicis, argumentum aliquod elaborandum fuit. Cum autem lucræ cupidi Typographi, non consulto Autore, has ipsas sub forma libelli in 4. Lugduni Batavorum superiori anno divulgassent, nec titulos dissertationum, nec ordinem iis debitum servassent, Auctor suum ipse potius fœtum pro virili exornatum & auctum, in lucem emittere voluit, quam ut illotum incomptumque ab aliis orbi erudito exponi pateretur. Hoc jure suo usus, & nomina dissertationum mutavit, & ordinem iis convenientem assignavit.

In *Prima* Exercitatione Auctor non modo Existentiam Dei contra Atheos duobus argumentis ab Idea Dei singulis connata, & Hominis ad seipsum reflexa consideratione, juxta *Cartesii* doctrinam demonstrat

monstrat, priori ex Rom. I. 19. posteriori ex Act. XVI. 16. 17. robur concilians; sed & providentiam Divinam, quoad omnes actus diligenter explicat, imo cum libero Homini arbitrio conciliare, & simul ab Ecclesiis Reformatis illud dogma, quod Deus sit autor & causa peccati, remove satagit. In *Alterâ* duplicem CHRISTI statum humiliationis & exaltationis in cap. II. Epist. ad Philipp. â v. 6. ad 12. fundatum, juxta Religionis suæ hypotheses fuse proponit. In *Tertiâ*, fidei natura studiosè, indagata id agit ut ostendat, eam esse immutabilem, constantem atque perseverantem, ut adeo fideles de remissione peccatorum, electione, & salute sua certam habere possint persuasionem. In *Quarta*, ut detegat fucum virtutis Gentilium, observat requisita virtutis & bonorum operum, quorum primū est regeneratio authorem habens Spiritum S. alterum ut procedat ex fide & charitate erga Deum & mediatorem Jesum Christum. Hinc refutatis iis qui putant Gentilium opera esse vere bona & Deo placentia, *Zvinglium* excusat, quod Gentilibus nonnullis salutem æternam attribuerit, cum hos non nisi per fidem extraordinariè concessam servatos fuisse scripserit in *Declaratione de Peccato originali ad Urbanum Regium*. In *Ultima* tandem Exercitatione, facta divisione fundamentalium articulorum, in generales & speciales, inter alia tradit: plures ex his necessarios esse ministris Ecclesiæ, quam vulgo fidelium: illos præciso & certo numero determinari non necesse, imo nec possibile esse: posse fieri ut aliquod dogma evertat fundamentum, quod tamen in mente illud tenentis nõ evertat, si non videat contradictionem: non esse necessarium ut præcisè omnes errores in numerato habeantur: de necessitate consequentiarum judicare quemlibet in sua conscientia: Concilia œcumenica non posse ita decidere controversias, ut quilibet fidelis teneatur in conscientia ad istiusmodi decisionem: Prætextu, quod articuli fundamentales in paucis consistant, non debere studium proficiendi impediri: qui negaverit eos fidei articulos, sine quibus fiducia in Christum consistere nequit, non habere fidem: Doctores Reformatos non posse tolerare Pontificiorum dogmata, quin iis contradicant: hæc vel salutis fundamentum formaliter evertere, vel aliquid illicitum in conscientia imperare: adeoque nec syncretismum cum illis ineundum esse: conciliationem dogmatum controversorum non fieri debere per verba ambigua, sub quibus utraque pars dissidens latere possit.

Et hæc præcipua fere summa est illarum Exercitationum Theologicarum, quibus in fine accessit Oratio Autoris inauguralis de *Oraculorum Divinorum veritate ac Gentilium falsitate.*

ANTI-WANGNERECCIUS

Quem sub Præsidio Academico Dni. Balthasaris Bebelii S. S. Theol. D. & P. P. in Acad. Argentoratensi adornarunt & defenderunt pereruditi aliquot Studiosi Theologia.

Argentorati Anno 1682 in 4to.

Cum M. Johannes Kircherus Tubingensis desertâ Lutherana Ecclesiâ ad Romanam transfisset, ne temere id fecisse videretur, causas mutatae religionis peculiari scripto divulgavit, obtendens, quod Lutherani fidei suae fundamentum perperam in solâ Scripturâ quærant, cum tamen magna hominum pars sacrum Codicem ne legere quidem nedum intelligere valeat, & sine Ecclesiæ Authoritate, neque de Scripturæ Canone, neque de sacrarum Literarum certitudine, neque de Divini Verbi sensu, ac interpretatione legitimâ quicquam certi constare cuiquam possit, adeoque conscientia hominis tranquillari nequeat, nisi in Ecclesiæ Romanæ, quam solam veram & erroris expertem asserit, sinu conquiescat. Huic Æthiologiæ Kircherianæ cum anno 1641. Job. Georgius Dorscheus Argentoratensis tum temporis Theologus ad nutum Serenissimi Principis Würtembergici Hodegeticum suum pro dijudicandâ Scripturæ & Ecclesiæ authoritate opposuisset, inventus est multis post annis Henricus Wangnereccius Jesuita Dilingensis, qui à Johanne Abbate Elchingensi sollicitatus in Anti-Dorscheo suo Kircheri patrocinium suscepit. Verum è Dorscheanis ossibus ultor exurgens Dn. D. Balthasar Bebelius eruditos aliquot Theologiæ Studiosos excitavit, ut se Duce atque Præside pro Dorscheo disputationibus publicis contra Kircheri Hyperaspisten militarent, quod & strenuè pro suis quisque viribus fecerunt. Quæ autem Disputationum istarum, numero 12. argumenta sint, cum ex dictis pateat, repetere superfluum putamus.

HENRICI VALESII

Notæ & Animadversiones in HARPOCRATIONEM, & Philippi Jacobi Mauffaci Notas. Ex Bibliotheca Guilielmi Prousteau, Antecessoris Aurelianensis.

Lugd. Batav. 1682. in 4.

Doctarum Antiquitatum, Græcarum pariter atque Romanarum copiâ, quæ in hoc Scripti genere elucet, adlectus Clarissimus Vir *Jacobus Gronovius*: pietatem in simul, & suum erga Valesianos manes cultum testaturus, publici illud juris fecit, VALERII HARPOCRATIONIS (qui sub Lucio Vero forte floruit, & cujus præter Suidam, Soppater, Libanius, Meursius, Vossius, aliique meminerunt) LEXICO illustrando ab *Henrico Valesio* olim adornatum. Postquam enim Valesius ingenium illustre Musis altioribus, Juris maximè studio, juvenis admodum dedisset, eam sibi legem, teste Gronovianâ dedicatione, dixit, non posse vel principia vel origines publici privatiqve Romanorum juris percipi & intelligi, nisi Græcis notoriam perferentibus, utpote à quibus id adoptaverint Romani. In Græciæ Oratorum ergo reliquiis habitavit Ejus tum temporis industria, & præcipue in Alexandrini hujus Rhetoris Dictionario, ex Græcorum Rhetorum, Antiphontis, Andocidis, Lysia, Isocratis, Isæi, Æschinis, Lycurgi, Demostenis, Hyperidis, & Dinarchi Orationibus potissimum collecto; quod ipsum quidem Venetiis, circa superioris seculi initium, una cum vetustis Ulpiani Rhetoris in Demosthenem enarrationibus, luce donaverat Aldus Manutius. Hoc velut pugillar & juveni & viro & ingravescenti ætati adhæsit perpetuum, ad auxilia quidem memoriæ primum, deinde & gratiæ causa, quam Harpocrati tribuens non dubitavit omnia sedulo facere, ut tantis tenebris obducto scripto opitularetur: Hoc quasi sacrum quoddam laborum suorum constituit, dignumque censuit Valesius, in quod omnis generis subsidia undique & per omnem vitam comportaret. Negari enim non potest, quod in Notis Valesianis hisce plurima occurrant, quæ Scripturam non intellectam aliis aperunt, teterrima Scriptorum loca restituunt, Latinos Græcorum interpretes corrigunt, Historiam multis partibus illustrent, obscurissima fabularum deridicula, & nativum verborum atque dicteriorum leporem,

rem, qui in fabularum scenis discitur, revelant, Poëtarum quoque & Oratorum lusus ac delicias, suavitate Græcæ conditas elegantia, sine fucosistunt. Ut taceamus, quæ in cognitione Autorum, Græcorum præsertim, in doctrinâ Græcæ lingvæ, in tribunalis Græci formulis & harum origine, in contractuum, & forensium Actionum generibus, nec non in rebus Geographicis & Chronologicis illustrata ab eodem hic reperiuntur.

Prodiderat equidem ante hos duodeseptuaginta annos præclarum doctrinæ specimen in Harpocrate quoque *Philippus Jacobus Mauffacus*, notisque suis hoc Lexicon non parum illustraverat. Verum & his à Valesianis non minus luminis affundi deprehendet facile, utrasque paulo diligentius qui consuluerit.

Manum verò ultimam his imponere liturariis cum Valesius ipse non potuerit, morte interceptus; qualem fortunam & alia Clarissimi viri affecta opera, Observationes videlicet, Libros de Critica, Pollucis capita de republ. Atheniensi, experta fuisse, utique dolendum est; Obstetricantem operam superstiti commodandam monumento duxit Gronovius, nullique parcendum sumptui, quo collectum alieno opere eruditionis instrumentum emendatè atque nitidè exponeretur luci, in peregrinâ utut regione, & post Autoris fata.

Exhibentur itaque *primo* loco Valesii Notæ in Harpocrate Lexicon; ubi præter Philologica & Chronologica, etiam, quæ Magistratus, judicia, causas forenses, & processum Græcis olim usitatum spectant, ex ipso Rhetorum Græcorum usu adducuntur. *Secundo*, Ejusdem Valesii Notæ in Mauffaci de Harpocrate ejusque scriptis Dissertationem Criticam; ubi inter cætera Harpocrate ab aliis homonymis, Athanasio, & Salmasio citatis, discernitur, deque Grammaticæ & Criticæ indole differitur uberius. *Tertio*, Valesii Notæ in Notas Mauffaci: quas ipsas aliquot in locis doctissimus Gallorum emendat, & autoribus interdum, ex quibus desumptæ, lumen sensumque genuinum reddit. Concluditur denique posthumus hic foetus duplici, rerum & verborum scilicet, nec non Autorum his in notis emendatorum, indice.

OPUS POLITICUM, IN TRIBUS LIBRIS
 omnes ad doctrinam politicam tam quoad pacis quam
 belli administrationem, & tranquillum ac turbulentum Rerum
 publ. Statum, nec non Jus Publicum S. R. Imperii nostri spe-
 ctantes materias exactissime exhibens &c.

Auctore RUDOLPHO GODOFR. KNICHEN.

Francofurti ad Mœnum apud Jo. Dan. Zunnerum,

A. M DC LXXXII. in fol.

ET si post Aristotelem, mille octingentos amplius annos, multi ope-
 ram suam ad Politicam Philosophiam tradendam appulerunt; ta-
 men H. Conringius, *ὄνεια ἀγοίς*, libro de civili prudentia, aliiqve viri
πεπαιδευμένοι τῆ πολιτικά, cum in Systematibus, tum in compendiis
 magno numero, à diversarum nationum autoribus, hactenus vulga-
 tis non pauca desiderarant. Laudanda itaqve industria est, quam in
 colligendis & disponendis civilis doctrinae rebus nuper adhibuit Vir
 Nobilissimus Dn. Rudolph. Godfr. Knichen, antebac Anhaltinus & Ligio-
 Brigensis Ducalis, nunc Regius in Regimine Ducatus Lignicensis Consti-
 liarius. Novum hoc Opus Politicum, varietate rerum singularium
 insigne, dum componeret, tractandi ordinem à Mare. Frid. Wendeli-
 no, Magistro quondam suo Servestæ in gymnasio docente mutuatus
 est. Primum quidem illud à se in privatum saltem usum congestum scribit;
 postea verò rogatus ab amicis, auxit & evolutis summa fide & industria
 autorum, quos allegat, testimoniis, publici hoc fecit juris. Cæteri ù quid
 polliceatur vir Amplissimus, titulo seu inscriptione operis significat,
 quod in tres libros digessit. In primo de doctrina politica & societatibus
 humanistum minoribus tum majoribus disseritur. In secundo, cujus tra-
 ctatio quatuor partibus constans prolixior est, primo de imperantibus,
 magistratu & modis perveniendi ad illum agitur; secundo de ministris im-
 perantium ac civibus variis generis; inde de partibus summi imperii, ut
 jure circa sacra, arma, tributa, comitia, foedera, judicia &c. tractat: tertio
 ad Imperii Romano Germanici considerationem digressus, de ejusdem
 origine, amplitudine, Imperatoris Romani sacratissimi ac Statuum Impe-
 rii juribus, judiciis, ordinibus ac dignitatibus civium, nec non urbium
 Imperialium ortu, juribus, ac privilegiis disserit: Quarto, quæ in admi-
 nistra-

nistratione Reipubl. belli tempore requirantur, ostendit. Tandem in tertio libro causas Rempubicam evertentes & conservantes tradit, subjunctis rerum indicibus.

JOHANNIS LOMEIERI ZUTPHANIENSIS,

de Veterum Gentilium Lustrationibus Syntagma.

Ultrajecti A. 1681. in 4.

Gentiles etiam ex naturæ lumine cognovisse, Deum ita detestari peccata & scelera hominum, ut, nisi illa fuerint prius expiata, justas eorum pœnas, bella, famem, pestem & alia id genus mala immittat; erudito commentariô demonstrare aggressus est *Johannes Lomeierus* autor nominis haut obscuri. Primum in originem & causas lustrationis veterum inquiri, ac quare gentiles tot inventis ceremoniis, à peccatis sese purgare, divinumque Numen placare instituerint, exponit. Inde progressus, ordine non malo, causas (ut in scholis vocant,) quatuor cum variis circumstantiis describit. Deos gentilium καθαρταίς & ἀλεξίμαχας postquam allegasset, contra Stoicos & Epicurum Diis iram abjudicantes, disputat: Signa irati Numinis varia colligit & multis scriptorum veterum testimoniis confirmat. Triapurgationis genera Servio ad VI. Aeneid. Virgiliti observata, fusius, quam quisquam alius declarat. Refutat etiam Judæorum opinionem, qui ex Genes. I. 8. colligunt, Angelos secunda creationis die lapsos esse, quia non legitur additum: *vidit DEUS, quod esset valde bonum.* Tandem spicilegium quorundam ἁγιογραφιών instituit ac nonnulla lustrationum genera peculiariter recenset. Quibus expositis, gentilium hanc superstitionem per Doctores, Concilia, & Imperatores Christianos abrogatam esse tradit.

D. CHRISTOPHORI Langens / JCTI, COM. PAL.

Ces. & Vice-Cancell. Sax. Isagoge ad Processum Juris Civilis & Saxonici. Cura & studio

D. Johannis Christophori Herolds / JCTI &c.

Francofurti & Lipsiæ 1682. in 4.

Inter eos, qui hactenus in tradenda Processus Judicialis normâ haud contemnendam locarunt operam, suô jure & ex meritô etiam numerandus est *Christophorus Langius*, JCTus &c. in *Jure & Judiciis* quon-

dam exercitatisimus. Quamquam enim non ignorabat, plurima jamjam hâc de re exstare excellentium Juris Sacerdotum monumenta; non omnino tamen oleum & operam perditurum se arbitratus est, si & ipse hanc Jurisprudentiæ partem pro virili excoleret, quæque subinde tum ex præstantissimis, nec ex parte ubivis semper obviis Auctoribus, quorum longam seriem præmissus libro Catalogus texit, tum propriâ quoque experienciâ animadverterat, in schedas conjiceret. Quemadmodum verò morte præventus, hæc sua non absque judicio conquisita meletemata Orbi erudito communicare non potuit: ita non infelici rei forensis fato factum est, ut, excussis B. Viri scriniis & manuscriptis, ea tandem Cl. Jctus & Ducatus Magdeburgici Consiliarius &c. *Dn. Johannes Christophorus Heroldus*, in concinnum ordinem redegerit, variisque Collegiorum Juridicorum Responsis, Consiliis & Præjudiciis in Contradictorio latis, nec non Jctorum Observationibus Practicis, & agendi formulis, aucta & illustrata, publicæ luci exposuerit. Eò autem præcipuus hujus libri labor videtur tendere, ut, quæ in Ducatu Magdeburgico ex Jure Communi tam Civili, quam Saxonico, circa materiam Processus Judiciarii vigeant receptæ opiniones, & Judicibus & Advocatis istius ditionis sub unum conspectum & in nuce quasi exhiberentur, ne vagis & incertis juribus personarent tribunalia.

JOHANNIS BRUNNEMANNI DE JURE

Ecclesiastico Tractatus Posthumus, Revisus & auctus

à SAMUELE STRYCKIO Jcto.

Frankofurti ad Viadrum 1681. in 4to.

Quem utili perquam instituto paucis ante obitum septimanis ipse in lucem publicam emittere destinârat Jctus magni nominis, B. Brunnemannus librum; hunc jam proximus morti Genero sui simillimo, celeberrimo STRYCKIO, per fidei commissum quasi reliquit evulgandum. Quemadmodum verò totum hoc opus in usum Consistoriorum & Ecclesiarum Evangelicarum contextum est: sic in tres distributum libros, primo exhibet Jus circa personas Ecclesiasticas, altero rerum; tertio denique ipsius Fori & Processus Consistorialis formam ob oculos ponit. Reperias hîc variarum, quæ tractantur, doctrin-

doctrinarum occasione multos Ecclesiæ nævos à B. Auctore notatos. Nunc oscitantiam quorundam Ecclesiæ ministrorum in procuranda animarum salute; homilias Oratoriis pigmentis sæpius coloratas potius, quàm ad pietatem plebis suscitandam directas; neglectum Theologiæ moralis, & explicationis Casuum Conscientiæ dubiorum, & visitationis domesticæ: nunc solennem minus baptismi administrationem ejusque periculosam dilationem, & concomitantem luxum; superficialiariam nimis ad Cœnam Dominicam accessurorum examinationem, omissionem frequentioris Catechisationis, Musicam Theatralem, aliâque id genus atrò carbone signat. Annotationes à laudatissimo STRYCKIO singulis Capitibus subjectæ, cum aliorum Theologorum & Jurisconsultorum sententias, tum variorum Consistoriorum & Facultatum Juridicarum responsa continent, pascendis lectorum desideriis accommodatissima. Accesserunt in calce prælectiones Brunnemanni publicæ ad Regulas Juris Canonici ex quinto Decretalium libro, per ampliationes & limitationes ita illustratæ, ut non possint non insigne de se polliceri emolumentum. Utrobique adjectus est index præcipuarum rerum locupletissimus & apprimè utilis.

GABRIELIS SVEDERI, J. U. D. CONSIL.

*Wurtemberg. & Suprem. Dicast. Assessoris, Introductio in
Jus publicum Imperii Romano-Germanici
novissimum.*

Tubingæ 1681. in 8.

Quod in fronte hujus libelli promittit doctissimus Auctor, id per integrum bonâ fide & laudabili cōnatu, nec aptâ minus methodô, ac sincerâ brevitate præstat. Neque enim ex Justiniani Juribus (quæ nonnullorum, vetus illud Romanorum cum Imperio nostro confundentium, ἀπαδειψία est) Statum Germaniæ metitur, sed ex genuinis ac limpidissimis Legum Germanicarum & Actorum publicorum fontibus, suas derivavit doctrinas. Hâc autem procedit viâ, ut, totô opusculô in Generalem & Specialem partes divisô, illâ, præmissis Juris publici definitione ac fine, leges totius Imperii fundamentales latius paulò & historicè explanet, mox ortum ejus, progressum, mutationes, incrementa ac decrementa, quæ subinde, avulsis hinc
inde

inde provinciis, passum est, formam deinde ac divisionem hodiernam ex B. Conringii potissimum scriptis, succinctè pariter & accuratè ostendat: hæc verò in duas iterum sectiones scissâ, primâ de Imperatore & Romanorum Rege, quæquæ de electione ejus dicenda sunt, deinde etiam de Juribus ejusdem cum reservatis, tum partim Electoribus solis, partim omnibus Imperii Statibus communicatis agat; alterâ verò Statuina jura singula singulis ac distinctis capitibus exequatur. Insperguntur passim ex probatissimis ac novissimis Publici Juris Scriptoribus controversiæ insigniores, ut dubium planè nullum appareat, quin hic exiguus mole libellus, si non omnium, plurimum certè Eruditorum puncta laturus sit.

OLAI BORRICHII ANALECTA AD COGITATIONES de Lingua Latina. Accedit Appendix de Lexicis Latinis & Grecis, cum indice addendorum ad Fori Romaniliteram C.

Hafniæ Anno 1682. in 4.

Postquam vir præclare meritis de studiis literarum universis *Gerhardus Joannes Vossius, de vitiis Sermonis, & Glossæ Latinobarbaris* libros edidisset quatuor, ac in præfatione de diversis Latinæ lingvæ ætatibus disseruisset eruditè, annis triginta post vir non vulgaris eruditionis laude celebris, *Olaus Borrichius, Hafniæ cogitationes de variis L. Lingvæ ætatibus & scripto illustris Vossii de vitiis sermonis, una cum defensione ejusdem, & Stradæ adversus Gasparum Scioppium, in publicum emisit. Horum, & qui simili labore erudito occupati fuerant, Scioppii & Joannis Vorstii exemplo excitatus Clarissimus Christophorus Cellarius, Smalcaldiensis, primo Antibarbarum Latinum in VII. classes distributum publicavit, quem nuperrime ab ipso recognitum denuo & innumeris locis auctum legimus. Mox verò perlectis laudati Borrichii Cogitationibus jam memoratis, ipse Curas Posteriores de Barbarismis & Idiotismis sermonis Latini, secundum secula distributas, luci exposuit publicæ. In quibus dum à Borrichii Cogitationibus memoratis dissensum quandoquæ suum modestè professus est Cellarius, nobilissimus Borrichius ansam indeptus est *Analecta ad Cogitationes de Lingua Latina* scribendi, quæ ubi errasse videri poterat,*

terat, adversus laudatum Cellarium easdem propugnat, adductâ partim diversâ autorum lectione, partim MStorum fide, quâ ipse quandoque nititur. Utriusque Viri studium laudandum est, quod pro virili fordes dictionis è stylo inquinatè scribentium abstergere laborant. Nec censura Borrichii eruditis displicere potest, quam de Lexicis Latinis & Græcis, appendicis loco addit. Posteaquam enim contra Clariss. Viros, *Georgium Heinricum Ursinum*, de nonnullis quæstionibus Grammaticis, & *Arnoldum Rhumannum*, in Roma sua Attica, MSto quidem libro, sed (ut ipse loquitur) amplo & erudito, sollicita viginti annorum cura ad prælum jam tandem maturo, de *coxendicis* etymologia disquisivisset, defectus Clarissimorum Lexicographorum tum Latinorum, tum Græcorum notat, & boni publici causa optat, ut eruditi in Lyceis & Academiis docentes, partitâ inter se operâ, accuratum & perfectum elaborent Lexicon Latinum pariter ac Græcum. Tandem subjungit specimen indicis addendorum ad *Fori Romani* literam C. ut ex hoc specimine Lector de reliquo ejusdem libri defectu queat judicare.

PETRI MEGERLINI, Math. Prof. Basileensis,
Systema Mundi Copernicanum, argumentis invictis de-
monstratum & conciliatum Theologiae.

Amstelodami anno 1682. ad Henr. Wetstenium in 8.

IN hoc Libello, rejectis Ptolemaico, Tychonico & SemiTychonico, Mundi Systematibus, Copernicanum verum atque genuinum, non sensu sed ratione judice determinandum, esse contenditur. Cui fini argumenta hucusque à Coperniceis usurpata, compendio dilucidè proponuntur, Terræque Motûs cum Naturâ rerum conformitas evincitur:

Unde porro ut *Autor* Motum istum Scripturæ Sacræ conciliet: sicut in rebus fidei hujus dicta ad fidei; ita in naturalibus eadem ad Naturæ analogiam examinari, & juxta hanc intelligi oportere sustinet: cum scopus Spiritûs sancti longè sublimior sit, quàm ut sapientiam seculi nos edoceat, quippe quâ cum Paulo se abdicet, nihil præter Crucifixi scientiam professo. Inde esse, quod ad captum vulgi se accommodando, Mundum ædificio comparet, duabus potissimis partibus Cælo Terræque, illo tanquam fornice instar veli expanso; hæc

tabulato, seu areâ substratâ, & propterea nunquam Globi, sed Orbis seu planities, appellatione insignitâ, constantem. Atque id ipsum vel ex ipsis locis contra Copernicæos directis constare, in quibus Sol supra Gibeonem, Luna supra vallem Aialonis stetit; Umbra (temporibus regis Ezechix) retrocessisse dicatur: cum nec Luminaria dictis locis, nisi apparenter incubuerint; nec Umbra, mera sc. privatio, revera moveatur, sed ad motum lucis aut corporis opaci, alia atque alia fundatur. Quâ unâ ratione etiam, Copernicæis usurpatâ, quomodo Sol ab unâ cœli extremitate ad alteram currat, Ps. XIX; occasum suum sciat, Ps. CIV; aliaque loca, de Terræ super basi fundatione &c. explicari possint ac debeant.

*JOH. CHRISTOPHORI STURMII, Prof. Altdorfini
Epistola Invitatoria, ad Observationes Magneticæ Vari-
ationis instituendas.*

Altdorfi, 1682.

Scripta est hæc Epistola ad Curiosos, præcipuè Germanos, in operæ Societatem alliciendos, quam circa exploranda magneticæ variationis (hoc demum seculo paucis abhinc annis detectæ) phænomena, proximis annis Noribergæ sibi sumfit, Dominus D. Volckamerus, Societatis Naturæ Curiosorum Collega Nobilissimus: ut junctis hinc inde aliorum, submissisque *Laudato Observatori* experimentis, quid emolumentum à solerti hæc indagine expectari debeat, periculum fieri possit. In specie: ut Variationis regularitate constanti plurimum observationum suffragio confirmatâ, effectus hujus admirandi causa (feliciter ac *Cartesio* contigerit; refutato sc. ab Observationibus in hoc negotio hæctenus habitis) indicari, digestisque in Tabulas observationibus, Hypothesis iisdem conveniens adornari queat. Unde Geographiæ spes aliqua ex Terrâ petendarum longitudinum affulsura; & Nauticæ, in portibus ex datâ latitudine & declinatione inveniendis, ingens commodum obvenerit foret.

Quâ ratione porrò *Laudati Viri* quibusque conditionibus, quas tamen aliorum monitis consiliisque attemperare paratos se profitentur, Observationes institui quàm commodissimè posse arbitrentur, verbis Epistolæ ipsius dare consultum duximus, quæ sequuntur:

I. Uno circiter eodemq; anni tempore Observaciones ab Universis institui, consultum foret procul dubio, & nominatim proximis Æquinoctio utriqve & Solstitio æstivo diebus; prout huic aut istis observandi quisque modus magis fuerit accommodus: Imò, designata semel exactè meridiana linea super immobili quodam plano, singulis postea mensibus acum versoriam applicare & si qua interim Declinationis varietas acciderit, notare haud inutile futurum esset.

II. Quibus ad manus sunt quadrantes & Instrumenta grandiora in minutias graduum divisa, ii cum Auzuto, Petito &c. per Azimutha & altitudines solares rem feliciùs conficient, aut eorum modorum uno, quos habet Kircherus L.II. Art. Magn. Part. VI. c. I. Alii his destituti mediis, Hevelianâ methodo, quam Cœlest. Mach. L. I. c. XVI. variam tradit, Eimmarti nostri Schematismo haut obscure expressam, citra magnas impensas & cum fructu utentur: nemo autem stylorum erectorum umbris (quæ vulgatissima ceteroqvi ratio est) aut similibus confidet, nisi in subsidium & ceterorum experimentorum confirmationem; quandoquidem in plurimum, diversâ methodo institutarum, Observationum consensu, meliores à sequioribus etiam aliquid roboris accipiunt.

III. Prestaret etiam duas minimùm acus in quavis Observatione adhiberi, easq; quàm optimas, & nec parvulas nimium, quæ differentias Declinationum exactè satis indicare non valent, neque valde grandes, quas mole sua magneticam virtutem frequentius eludere experti sumus, sed mediocres, agiles & vivaces; & pyxides ita fabrefieri, ut in fundo arcum saltem plurimum graduum in minuta singula aut quina saltem, transversalibus lineis divisorum, haberent; quales equidem ab artificibus Norimbergensibus peritissimis omni studio pretioqve justo ut parentur, se curaturum sedulò Laudatissimus Dn. Volckamerus recepit.

IV. Esse verò ad hoc Observationum genus ejusmodi locum eligendum, qui planus & ad libellam exæqvatus nullâ latentis magnetismi aut vicini ferri fallaciâ suspectus sit, nobis etiam non monentibus, unusquisq; facile judicabit.

Sic igitur juncto studio & unanimi conatu si Curiosorum quisque suo loco per universam Germaniam nostram (quod idem exteros quoque in suis regionibus pari consensu facturos nulli ambigimus) magnetis declinationem quotannis aliquoties inquirere, Observaciones porro suas, quo mense ac die, quove instrumentorum apparatu factæ essent, quot item graduum ac minorum à meridianâ lineâ in alteru-

*tram pariens secessio fuisset deprehensa & c. ad Nobilissimum Dn. Volckamerum perscribere non gravarentur, facturi essent utique rem nobis op-
pidò gratissimam & publico bono nostrâ opinione longè utilissimam & c.
Aldorfi Noricorum Pridie Festi Paschalis clò Lc LXXXII.*

D. A. Q. RIVINI Dissertatio de Lipsiensi Peste

Anni 1680.

Prostat apud L. S. Cörnerum, Bibliopolam Lipsiens.

in 8. 1682.

Vestigia pressurus *Gaspari Calderi de Herediâ*, de Peste Hispalensi, *Petri à Castro*, de Peste Neapolitana, Romana & Genuensi, *Johannis Imperialis* de Peste anni 1630, *Gresleri*, de Peste Brunsvicensi, *Hodgesi*, de Peste Londinensi scribentium, Pestem sub illa facie, qua nobis præcipuè, ante biennium, funesta satis existebat, in libello hoc delineat Auctor. Adeoque primo Pestis Hujus naturam atque symptomata explicat, in quantum quidem hæc eorumque circumstantiæ illam aliorum temporum & locorum pestibus conformem, aut ab iis quoque discrepantem reddiderunt. Deinde Causam morbi hujus epidemici disquirens, castra illorum deserit, qui Contagium malignum accusant, sive hoc à putredine, sive ab acrimonia salina, sive astrorum influxu, sive exhalationibus fodinarum, sive cadaverum miasmatis & foetore, derivent: Imaginationem potius variis modis consternatam, seu terrorem, Pestis causam proximam & adæquatam pronunciat, quatenus hic spiritus omnium violentissimè commoveat ac ad recessum disponat, unde non saltem varia generis nervosi contingant symptomata, sed sanguis quoque hinc coagulatus præter difficultatem spirandi, cordis angustias &c. bubones, carbunculos atque petechias formet. Atque hanc suam hypothesein variis observationibus ac ratiociniis comprobare, illisque, qui sine terrore, per contagium merum, infectos quosdam fuisse asserunt, satisfacere prolixè contendit. Quo facto & postquam pestis hujus invadentis signa ejusque varium eventum recensuit, præservandi ab eadem rationem declarat. Cujus occasione pleraque hæctenus ab Autoribus commendata Amuleta rejicit, horumque potentiam suspectam reddit, radicem Colchici tamen tanquam certissimum amuletum commendans. Et si omnium

omnium horum usum, si quem præstent, illum esse fatetur, quod talibus confisi præsidii magnanimitatem induant, spiritibusque robur contra contagii horrorem concilient. Pariter quoad odores, hirci foetorem aliaque graveolentia ridet, fragrantium applicationem vanam, dubiam, imò nocivam proclamat: In conclavi tamen ægrotantium deflagrationem pulveris pyrii aliaque pauca naribus admota aut sub lingua detenta & masticata permittit. Hinc de Alexipharmacis præservationis gratiâ assumendis, v. g. Theriaca, acetis medicatis, fumo sulphuris &c. agit, horumque usum pariter evanidum, Sudoriferorum verò & Laxantium vim præservatoriam infulsam atque ridiculam credit. Quibus præmissis idem Autor quasdam præservandi regulas tradit, quæ præprimis in eo consistunt, ut occasiones terroris ac nausæ cum omnibus illis, quæ vires enervant, fugiantur, quæ verò spiritus roborant, assumantur & adhibeantur, non neglectis, quæ copiam ac pravitatem humorum, exturbant, remediis, sc. Venæ sectione, evacuatione & alteratione. Tandem Curam pestis subnectit, ejus quatuor indicia supponendo, ac *primò* ideam conceptæ cum terrore pestis, ut causam proximam, per morbi hujusque periculi dissimulationem, omniumque quæ metui ac desperationi ansam suppeditant, prudentem declinationem eradicandam: *secundò* hinc coagulatum sanguinem per sudorifera dissolvendum: *tertiò* symptomata connexa mitiganda: ac *quartò* Bubones ac Carbunculos, tanquam productum morbosum, per externa tractandos. Ubi inter alia Vomitoriorum usum damnat, eumque non, nisi sub certis conditionibus & rarissimè admittendum esse monet: Oleum scorpionum pro repellente habet, hinc bubonibus minimè, sed pectori saltem ac pulsibus, illinendum commendat: Pariter bufones bubonum tumores potius repellere atque eorum dolorem sedare, neutiqvam venenum ex iisdem attrahere, multò minus, juxta Paracelsum ac Hartmannum, applicatos intumescere *αυτόπης* testatur.

RELATIO DE MONSTRO VITULINO

humano à Dn. D. Schreyer Physico Cizensi

communicata.

Exhibuit flumen, quod Cizam alluit, juxta pagum Bornitz, die 17. *TAB. XIII.*
 Julii 1681, monstrum horrendum, cujus cervici vitulino apposi- *Fig. I.*

tum erat caput humanum. Hujus in superiore parte eminebat velamentum membranaceum mitri forme corrugatum: frons spithanum excedebat, & ubi desinit, oculi erant clausi, è quorum regione in utroque latere erigebantur aures felinis non majores. Nasum (deficiebat verò sinistrum foramen) habebat depressum: os patulum, utrinque dentatum. Mentum ornabant pili barbam caprinam mentientes. Collum videbatur elongatum: pectus vitulinum cum anterioribus pedibus: posteriores suilli, suillaque cauda in extremo pilosa. Cæterum totius monstri cutis nigricans erat ac à pilis nuda, sexusque monstrum foeminei. Interiorum examen vehementissimus foetor prohibebat.

EXCERPTUM EX LITERIS ILLUSTRIS

Hevelii die 9 junii, hoc anno, Gedani datis, de phænomeno quodam aëreo observato.

TAB. XIII. **A** Djicio phænomenum quoddam aëreum hîc Gedani non ita pridè, Fig. II. die sc. 10. April. st. n. vesperi, occidente sole à me ipso observatum. Quo tempore sol ad occasum vergens longissimos ac lucidissimos radios sursum versus projiciebat, instar caudæ cometicæ: in quorum cuspide, spurius sol, & quidem in inverso quodam arcu coloribus variato, instar iridis, distinctè apparuit. Ego in eâ sum opinione, si hocce phænomenum citius sese mihi conspiciendum exhibuisset, in solis scilicet elevatori situ, sine dubio plures Parelios ab utroque latere, cum caudis & aliis arcubus circa solem existentibus, ut fieri plerumque solet, comparituros fuisse. Proinde hocce phænomenum non nisi species, vel particula fuit pareliorum. Ego, uti ex *Mercurio* meo p. 174. liquet, semel septem soles simul in lucidissimis maximis arcubus, cum quibusdam caudis, in adversas cœli partes, respectu genuini solis, excurrentibus, cœlo serenissimo, in ipso Meridie, Anno sc. 1661. die 20. Febr. sicuti ex ipso ibidem apposito schemate patet, observavi. An simile phænomenum unquam ab ullo alio deprehensum hæctenus sit, nondum cognovi.

EXCERPTA EX COLLECTIONIBUS

Philosophicis Anglicis n. 3. A. 1681. p. 66. sq.

Observatio Ecclipsæ Lunaræ 29. Aug. 1681. st. n. manè, in observatorio Regio Parisiensi instituta.

TAB. XIII. ad A. 1682. pag. 262.

Phaenomenum Aëreum.

Anno 1682. die 10 April. vesp. Hor. 6. 40.

GEDANI
observ. à
IOH. HEVELIO

Monstrum Vitulino-
Humanum.

fig. 2.

fig. 1.

Et. Andre. Joh.

	Principium.	H. 1. 11
Digiti		1. 58. 30.
Eclips.	Umbræ appulsus ad <i>Grimaldum</i> .	2. 1. 30.
D 1. 11.	Ad <i>Tychonem</i> .	2. 8. 0.
	Ad centrum Lunæ.	2. 37. 30.
	Ad medium <i>Copernici</i> .	2. 39. 30.
	Ad <i>Aristarchum</i> .	2. 40. 0.
8. 16. 0.	Ad medium <i>Manilii</i> .	2. 54. 30.
	Ad <i>Plinium</i> .	3. 1. 0.
9. 2. 0.	Ad inferiorem partem <i>Maris Caspii</i> .	3. 7. 30.
9. 31. 20.	Ad superius latus <i>Maris Caspii</i> .	3. 18. 30.
10. 1. 0.	Maxima obscuratio.	3. 35. 45.
	Reditus Umbræ,	
4. 46. 0.	Ad <i>Aristarchum</i> .	3. 47. 0.
	Ad Centrum Lunæ.	4. 29. 0.
	Ad <i>Tychonem</i> .	4. 41. 30.
	Finis Eclipseos.	5. 13. 0.
	Tota Duratio.	3. 14. 30.

Nota : Horâ 5.13 min. 56 sec. apparens Altitudo superioris limbî Solaris erat 17 min. 10 sec. & Lunæ 1 gr. 11 min. 30 sec.

EADEM ECCLIPSIS

Tempora per Horologium Oscillat.		Tempora inde per Ob- gi. fr. correct.		Observata Greenovici, Aug. 18. post med. noct. seq. A. 1681. à Jo. Flamsteed.
d.	H. 1. 11.	H. 1. 11.		
18.	13. 05. 00.	13. 00. 00.	L Unæ Diameter 6191. 30 53". L Penumbra Notabilis. Penumbra Densa. Initium. Umbra ad Montem Climacem. Sinus Sirbonis incipit. Mareotis incipit. Mons Cataraetes incipit.	
	46. 30.	41. 30.		
	53. 40.	48. 40.		
	55. 40.	50. 40.		
	58. 00.	53. 00.		
14.	03. 20.	58. 20.		
	5. 50.	14. 00. 50.		
	7. 30.	2. 30.		

Tempora

	<i>Tempora per Horolo- gi. Oscillat.</i>	<i>Tempora in- de per Obser. correct.</i>	
d	h. 14. 7 //	h. 14. 1 //	
18	8. 16.	3. 16.	Mareotis tota tecta.
	10. 50.	5. 50.	Sina incipit.
	12. 56.	7. 56.	Sina tota tecta.
	18. 00.	13. 00.	Audus.
	27. 24.	22. 24.	Circinna.
	31. 00.	26. 00.	Abulfeda Ricciolo.
	32. 30.	27. 30.	Pentadactylus incipit.
	33. 32.	28. 32.	Ætnæ Limbus primus.
	34. 26.	29. 26.	Pentadactylus totus.
	35. 06.	30. 06.	Ætnæ Medium.
	36. 00.	31. 00.	Ætna tota tecta.
	40. 00.	35. 00.	Umbra per Med. Porphyriten.
	44. 50.	39. 50.	Hiera Insula & Ficaria simul ad Umbram.
	46. 10.	41. 10.	Umbra ad Horminium.
	50. 10.	45. 10.	Mons Hercules incipit.
	51. 10.	46. 10.	Mons Hercules intra.
	52. 10.	47. 10.	Umbra per Med. Besbici.
	54. 00.	49. 00.	per Med. Insulæ Majoris.
	55. 30.	50. 30.	per Med. Byzantium.
	57. 40.	52. 40.	per Med. Insulæ Cyanæ. (meris.
15.	01. 50.	56. 50.	ad Limbum primum Corocondo-
	4. 30.	59. 30.	ad Limbum primum Mæotidis.
	13. 00.	15. 08.	Macra incipit obscurari: dub.
	14. 00.	9. 00.	Mæotis tota tecta.
	19. 12.	14. 12.	Partes lucidæ residuæ erant 1092. 5'. 27". tunc Lunam densæ nubes excepere, sub quibus latuit usque ad ejus Occa- sum.

Eandem Ecclipsin Gedani ab illustri Hevelio observatam Calendis Jan. p. 28. sqq. exhibuimus.

Errata.

p. 24, lin. 7, ut & p. 230, lin. 27, & 33, lege *Coppilium*, p. 238, l. 13, pro *AD=a*, lege *AD=2a*.

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Septembris, Anno M DC LXXXII.

MISCELLANEORUM HISTORICORUM

Regni Bohemæ Decadis I. LIBER II. qui de Bohemæ Populo, & veteribus ac novis Incolis solidè & nervosè disputat, &c. Autore

BOHUSLAVO BALBINO, è Societate Jesu.

Pragæ M. DC. LXXX.

nec non

Ejusdem Decadis LIBER III. qui fines & terminos totius Bohemæ, tum ipsorum Districtuum figuras, Arces, oppida, & urbes complectitur, &c. Autore Eodem.

Ibid. M. DC. LXXXI, in fol.

UT Primo Libro hujus Operis exposita, è quibus nonnulla proximis Calendis delibavimus, contemplationi rerum naturalium maximè inserviunt: ita dissimulandum non est, iis quæ hoc SECUNDO libro de variis variarum gentium migrationibus adducuntur, Historiam antiquiorem, non Romanam modò, sed Germanicam quoque, Gallicam, imò Græcam, & Anglicam, non parum illustrari.

Nam initia Gentis suæ prima proditurus Autor, per distinctas Incolarum classes procedit, in quarum unâ Bojos, mediâ cum Hermanduris Marcomannos, & ultimâ Czechos videtur collocasse. Primam quod concernit, ipsius *Bohemæ* nomen docet à *Bojis* esse natum, Galliæ Celticæ populis, sed tum non minus ac Gallia tota (præter Romanorum Colonias diu post deductas) Teutonico veteri sermone utentibus; & *Boyheim* nihil Germano sonare aliud, quàm quod *Bojorum patria* Latino. Inde quæ ad antiquissimæ Gentis gloriam pertinent, persequitur. Nempe 1) audaciorem & ferociorem ex Bojis Hercyniensibus sobolem unâ cum Trocmis ac Tectosagis è Bojo-

fo. 27. J. A.
f. 24.

homo exiisse, & Pannonia primum, deinde Thracia, Græciâ percurfus & pervastatis, Asiam ingressos, denique in Æolide & Jonia, plurimis cladibus illatis & acceptis confedisse, ibidemque Gallogræcorum gentes fundasse. 2) Cimbr̄os, gentem Romanis formidatam ante, quàm aggredi Romanos statuissent, Hercyniam silvam, sedesque in eâ Bojorum ad habitandum intrasse, sed rejectos fortiter, alias quæsiisse terras; quod prælium uberius expositum habes Libro sequenti. 3) Hæduis, vel Æduis adversus Jul. Cæsarem auxilio venisse Bojos, & hac è gente ortum postea Borbonios traxisse. 4) Bojos ex Bohemia Bojariis, seu Bajoariis & Bavaris dedisse originem, eosque Veterum Bojohemorum quandam esse coloniam: id quod *Velferi*, *Brunneri*, *Adelzreutteri*, & *Cluverii* autoritate ita firmat, ut novum simul errorem Scriptoris, Svevos cum Hermunduris confundentis, evellat.

Ad secundam delatus Classem, Bojos à *Marcomannis*, duce Maroboduo, ex vetustâ Sveviæ nobilitate orto & Romæ educato sub Augusto, Bohemiâ ostendit esse pulsos: &, ubi de Marobodui hujus Regiâ in Hercynia silvâ, de Marcomannorum post Ducis sui ad Romanos fugam gestis præcipuis & cladibus, quæve ratione eorundem reliquæ per Attilæ regnum deletæ fuerint, differuisset; Marcomannos non Slavicam (ut in *Speculo Moravia* voluit *Paprocus*) sed Svevicam eoque Germanicam fuisse gentem, ex *Strabone*, *Tacito*, *Entropio*, *Protemæo* ejusque Commentatoribus; ex *Velfero*, *Cluverio*, *Cromero*, *Goldasto*, *Curæo*, *Dalcampio*, *Voburgio*, & *Dressero* nostro planam facit, his, quæ regeruntur à parte adversa, rejectis & solutis.

Postrema classis incolas contemplaturus, initio majores suos, Slavicæ gentis originem inde à Babelicâ turri deducentes, adversus Æneam Silvium defendit, cum quòd Slavica lingua omnino primigenia, & inter duas illas & septuaginta Orbis universi linguas habeatur, tum quòd idem fecisse probro non vertatur Nationibus cæteris. Deinde Slavicorum populorum, quales *Bulgari*, *Sorabi*, *Roxolani*, *Mosci*, & *Venedi* fuere, primas sedes explicat, eosque ex Sarmatia Asiatica & Europæa in Europam interiorem ascendisse: Venedos præcipuè tribus immigrationibus, quarum maxima circa Attilæ tempora acciderit, in Germaniam interiorem penetrasse. Hinc de Czechi & Lechi, Slavorum Principum, in Bohemiam adventu agit, &, refutatâ *Petri Codicilli* sententiâ, de Aureolo Tyranno à Czecho & Lecho apud Illy-

rios.

rios interfecto, magnum adducit Autorum cumulum, de ætate Czechici, quove tempore in Bohemiam is advenerit, statuentium. Quo etiam loco observat, grande necessariò meritum in gentes Slavicæ (quæ postea per Bohemiam, Poloniam, totque latè provincias sese effuderunt) fratrum Czechici & Lechici extitisse, propterea quod abolito seu Vendorum, seu Sarmatarum, seu Slavorum, aut alio quocunque nomine, Czechitas aut Lechitas appellari se voluerint; illudque amoris ipsorum Ducum, mitissimè summa populi voluntate regnantium, aut quod commodè ingentia auxilia adversus vicinos Germanos genti suæ attulerint, aut quod lectissimâ nobilitate stipati advenerint, & Bohemiam atque Poloniam generosa istâ sobole impleverint, aut quod Patriam ab hostibus purgarint, aliove nomine bene mereri de patria studuerint, datum fuisse existimat.

Reliqua pars Libri, 1) ἀνασκευὴν sive confutationem eorum, à quibus diversum sentit Autor; Novitii maximè Scriptoris, qui gesta Wandalorum adscripserat Czechorum genti, Czechitas statuens ortos à Wandalis, & *Vandalo Bohemos* nominans; quique Venetias à Wandalis conditas fuisse, Vindelicos à Wandalis prodiisse, & alia id genus paradoxa asseruerat; 2) ἀνακεφαλαίωσιν, & summam eorum, de quibus disputatum hucusque fuit, articulis distinctis octo comprehensam: 3) Dissertationem, Autoris historię parallelam, de Originibus Boëmorum seu Czechorum, ab *Andrea Stredonio S. J.* consignatam, & à Dn. Balbino nuper repertam complectitur.

TERTIUS Miscellaneorum Liber Topographicus atque Chorographicus inscribitur, & totam argumenti, in quo versatur, vim si spectes, sex potissimum partes continet. *Prima* Bohemiæ fines cum septentrionales, tum Australes, & Occidentales determinat, decisâ prius (ex aliorum sententiâ potius, quam propriâ) quæstione, An Bohemia Germaniæ & Imperii Germanici Provincia & pars sit, & num ad Imperium Germanicum referatur? Ac ne quis pristinos fines confundat cum hodiernis, Misniæ & Lusatiæ partem aliquam docet olim in Bohemia fuisse censam: nominatim Zittaviam & Gorlicium: Bohemiæ fines ultra Comitatum Glacensem usque Wartam, & Camentium quondam extensos: item procul in Austriam, & in Palatinatum usque Noribergam, & in Bavariam: Marchiam verò Brandenburgicam nunquam fuisse Bohemiæ partem, licet eandem quandoque Reges Bohe-

miæ, aut eorum regia familia, vel donationis, vel oppignorationis, vel emtionis titulo tenuerint.

Secundam argumenti partem constituunt *Bohemia Regiones*, seu, ut nunc vocant, *Districus* quatuordecim numero, præter Comitatum Glacensem, Territorium Egrense, & territorium Cubitense; nec non *Urbes, Oppida, & Arces*. *Districus* ita percurrit, ut fines singulorum describat, urbes eorum præcipuas, Civitates, & oppida nominet (memorabilia quæ in istis sunt, alteri reservat loco), suam cuique figuram assignet, memoranda in provinciis, quæve commendari dote mereantur, magnâ diligentiam exponat. Ad Bohemiæ coronam verò cum Glacensis quoque Comitatus pertineat, peculiaris de eo tractatio nunc subjungitur; quâ, præter iudicium de *Georgio Æluro* dicti Comitatus Historico, prolixius de Glacii fundatore, titulo Urbis Imperialis, (quem ei ex Diplomate quodam Henrici I. Aucupis tribuerat Ælurus; sed subreptitium & confictum illud ipsum esse, signis non obscuris Balbinus evincit) Dominis; de Comitatus hujus clypeo, terminis, hominum copiam (quos inter oppidanos Levinenses adeò tornandi artificio testatur excellere, ut uno in cerasi nucleo duodecim duodenas cochlearium spectandas exhibere, & uni pixideculæ apis magnitudine 24. cochlearia elegantissimo artificio distincta includere valeant) Nobilitate, religione, Capitaneis, & Præpositis Cœnobii S. Mariæ in monte Glacensi, differitur: Accedit præterea succincta descriptio Silesiæ, non minus hodie ad Coronam Bohemiæ spectantis, cum censura de Silesiæ Historicis *Curaeo, Schickfusio, Polio, & Henelio* Silesiographiam quondam editam, & Breslographiam claro.

Jam velut ex peregrinatione Glacensi & Silesiticâ in Bohemiam reversum, de *Urbium* & Oppidorum calamitatibus, quantumve populi Bohemici stragem proxima bella ediderint, conquerentem videas, adeò, ut, status pristini & hodierni contentione, nec non locorum, & facultatum ex tabulis publicis & indicibus inductione factâ, hodie sese nec umbram quidem Veteris Bohemiæ tenere fateatur. Ab Urbibus progreditur ad *Arces*, & earum multitudinem in Veteri Bohemiâ ex *indiculo Wenceslai Hagecii* partim, partim ex indiculo proprio sic recenset, ut districtum & distantiam ab urbe Praga singulis apponat. Arcium tamen nimiam etiam multitudinem (Rudolfinis adhuc temporibus toto regno centum viginti quatuor munitas habuerunt), & quod
nonnullæ

nonnullæ earum à latronibus insiderentur, offensum olim Carolum IV. scripto exercitu, quasdam obsessas tradit occupasse, prædonum duces in crucem egisse, Arces dejecisse. Tum de quæstione, utrum expediat, quamplurimis arcibus, aut contra nullis, vel paucis tantum, Patriam communire? quid sentiat, aperit. Tandem & Castrum S. Wenceslai, seu Arcem Regiam Pragensem, quæ arcium omnium per Bohemiam principatum obtinere fertur, cum partibus suis, quales sunt: Basilica Metropolitanæ Pragensis Ecclesiæ, cum interius, tum afforis plurima memoratu dignissima curiosis oculis ostendens, Habitatio Regia, Regii horti, & hos inter erecta Domus, quam Mathematicam appellant, Regis Wladislai Palatium, & alia pro cujusque dignitate describit.

Ad tertiam partem *Opera publica* retulit, Pontes, Basilicas & Tempia celebriora, Palatia, Cœnobia, ædificationes sumtuosas, verbo: quicquid memorabile Bohemorum telluri inhæret arte & labore hominum perfectum. Non postremum inter ea locum habent: Pons Pragensis super flumen Muldavam stratus ex quadrato saxo, & 18. fornicibus constans, vel hoc nomine cum Londinensi ripas Tamisis jungente comparandus: Templum S. Barbaræ Kuttenbergæ, quod unâ & septuaginta columnis sustinetur, ut ejus ichnographia docet, peculiari tabula expressa: Turris in memorato ponte, quæ ex veteri in minorem Pragam iter est, conspicua, quæ una ab hostibus Svecis Antiquam & Novam Pragam servasse perhibetur: Turres aquariæ Pragenses, è quibus aqua insigni artificio, certis in altum canalibus elata, rursus in canales alios refusa, ac ponderibus depressa, per omnia urbium fora, compita, & domos dispensatur: Ambitus in Monasterio Aulæregiensi, in cuius olim lateribus Vetus Novumque Testamentum ab initio Geneseos ad Apocalypsin Joannis literis majusculis in tabulis scriptum continebatur, notis quò altius irent, paulatim crescentibus, ita ut à summo usque deorsum facilis lectio præberetur, ut Æneas Silvius auctor est. Subterraneus meatus seu cuniculus Pragâ usque ad Pagum in Arcis Regiæ Pragensis conspectu Bubenez excisus: Horologium Curiæ Antiquæ Urbis Pragensis, non aliquam modo diei aut noctis horam, sed diem quoque, mensem, annum, Solis & Lunæ ortus, siderum omnium cursus, signa Zodiaci, Lunæ ætatem, aureum numerum, Cyclicos, quodque mireris, Festa per annum præci-

pua indicans; unde & dignum habitum Autori, quod cum singulis partibus hoc loco & historicè, & mechanicè describeret, deque cujus præstantia & arcanis tractatum *Joannis Taborsky* Mathematici summam infereret: Machina denique supra argenti fodinas Przbromenses posita, quæ aquam fodinas mergentem & omnino mersuram, rivuli cujusdam beneficio, die nocteque nunquam interruptè extrahit ab imo, exantlat, aliumve in locum effundit: delineatam cum partibus suis habes fol. 165.

Quartâ libri parte, Subterraneorum operum, quæ paulo ante adduxerat, occasione de variis agit Theauris in Bohemiæ solo hinc inde reconditis, expressis Civitatum quarundam & Arcium, in quibus latere credantur, nominibus, causisquæ ejus rei non improbabilibus allatis; pro thesauro tamen carbones inventos aliquando fuisse, proprio suo comprobat exemplo. Inde & Spectrorum, v.g. Albarum Dominarum, in ditionibus Rosenbergorum & Novodomensium Procerum, & alibi non rarò apparentium; Bohemorum Veterum arte Magicâ insignium; hominum è sepulchro vel ex mediâ morte surgentium (ubi & cultri à Bohemo devorati Rusticò, & incisione extracti, figura sistitur), Præfagiorum item atque præstigiæ aliquot exempla, ut alia de veterum Bohemorum habitu, cultu corporis, linguæque conservandæ studio jam omittamus, proferuntur.

Quintum membrum enumerat nobis Prælia, in Bohemicâ telure (nam quæ à Bohemis gesta fuerunt alibi, Autor jam non persequitur), commissa quamplurima. Tamen enim in Chorographicâ Bohemiæ tabula, sub titulo, *Rosa Bohemiæ omnibus seculis cruenta*, à se olim edita, octoginta solum præliorum mentionem fecerat; nunc tamen esse adhuc ostendit longè plura; nec tantum catalogum centum & septuaginta septem præliorum recenset, sed in causas inquirat quoque, unde tanta bellorum seges in hoc regno florentissimo provenit.

Postremâ parte Apologia pro gente Bohemicâ continetur adversus *Melchiorem Goldastum*, & *Petrum Ribaldum Peruanum*; quo ficto sub nomine *Michaëlem Pieczek*, civem Novæ Pragæ Satyricum latere, indicio nobis est Balbinus. Neque satis is esse arbitratur, Goldasti asserta de Regni Bohemiæ juribus refellisse, nisi & injuriis objectis aliorum Clarorum Virorum: *Georgii Fabricii*, *Marquardi Freheri*, *Gasparris*

Paris Dornavii, Antonii Bonfinii, Hieronymi Balbi, Pii II. &c. præclara de vetere Bohemia testimonia & encomia reponat.

Cæterum *Mantissa*, & *Additamentorum* titulis quæ duobus hisce libris, post cujusque indicem, reperiuntur annexa, ad Librum I. Miscellaneorum spectant. Siquidem non alia, quam quæ de rebus Naturalibus Bohemiæ suggesta Dn. Autori ab Amicis Virisque doctis fuerunt, iis ipsis referuntur; nisi quod circa Additamentorum finem occurrant & Paralipomena quædam ad aliquot capita Libri Tertii.

Daniel Georg Morhofen Unterricht von der Teutschen Sprache und Poesie/ deren Ursprung/ Fortgang und Lehr-Sätzen. Worbey auch von der reimenden Poeserey der Ausländer mit mehrern gehandelt wird.

Kiel. 1682. in 8.

DANIELIS GEORGII MORHOFII

Disquisitiones de Germanorum lingua & poesi, earumque ortu, progressu & legibus. Ubi simul de aliarum gentium rhythmicâ poesi differitur. Kilonii 1682.

Cum de Latinorum lingua & poesi multi commentarios scripserint, poesi etiam Germanicam quidam in artem redegerint ac certis legibus adstrinxerint, de quæ lingua Germanorum diversorum Autorum extent monumenta: nullum tamen præstantiori ingenio, ac majori eruditionis rariorisque doctrinæ copiâ conditum fuit hoc opusculo: quod vernaculo idiomate scriptum Germanicis suis Poematibus in unum collectis fascem, & Kilonii hoc anno editis, præmisit doctissimus Morhofius, Latinorum etiam Græcorumque carminum venustate nulli Poetarum secundus. Ac majus quidem & justum Opus *Originum Germanicarum*, in quibus linguæ & verborum Germanorum origines fusè & explicatè sit deducturus, se moliri; *artem* etiam *Poeticam Germanorum* peculiari Opere Latino se traditurum in Præfatione indicat: quorum Operum liber hic specimen velut sit, unde prægustum capere liceat.

In tres istum divisit partes; quarum *prima* de Germanorum lingua, *altera* de eorum poesi & poetis, *tertia* de arte poeticâ eorundem agit.

agit. In *primâ* antiquitatem & excellentiam lingvæ Germanicæ ostensurus, eam si non Hebraicâ, Græcâ tamen & Latinâ antiquiorem esse, & has isti originem debere, tum in peculiari Dissertatione, quam *de novitate Græcæ & Latinæ lingvæ* editurus sit, se ostensurum promittit; tum hoc ipso in loco probat ex eo, quod Græci & Latini philosophiam & lingvam, vehiculum scientiarum, à Barbaris acceperint: Barbarorum autem nomine Scythas ac Celtas venisse seu Gallos, quorum lingua vetus cum Germanicâ eadem sit; quod ex plurimis verbis, quæ utriqve genti communia, solâ dialecto discrepant, ostendi possit, & quibusdam exemplis ipse docet. Cumqve vetus Germanorum lingua ad complura Asiæ loca, inqve ipsam Persiam antiquissimis temporibus penetrârit (docente id infinitâ vocum copiâ utriqve lingvæ communium, verbis item similiter terminatis eodemqve modo compositis, quod observarunt Lipsius, Salmasius, Bochartus, Mylius, Burtonus, Piccartus & Jo. Gravius): in Ægypto etiam, Arabiâ, & ipsâ Americâ quarundam vocum à Germanis acceptarum & ab his eò derivatarum vestigia deprehendantur: probabile omninò esse, Germanorum lingvam ætate illas posteriores antecellere; Græcâ quidem & Latinâ vetustiore esse, ab eo demum rectè intelligi qui veteres Græcorum & Latinorum voces è Fragmentis & Glossariis depromtas cum priscis Gothicis, Runicis, Anglo-Saxonicis, Cimbricis, Francicis & Hispanicis vocabulis contulerit, nec hodiernarum per universam Germaniam receptarum dialectorum fuerit imperitus. Eum enim deprehensurum, plurimas Græcarum Latinarumqve dictionum radices in veteri Saxonum, Westphalicâ, Cimbricâ, Pomeranâ, Megapolitana, Belgicâ, Danicâ, Norvagicâ, Svecicâ, & cum primis veteri Gothicâ lingvâ latere. Has autem acceptas fuisse à Græcis & Romanis, non solum Dionysii Halicarnassensis testimonio adversari, qui sub finem Lib I Romanos lingvam sibi adsumsisse ait, quæ nec tota Græca, nec tota Barbara, ex ambabus verò commixta sit: sed è veteribus quoqve Latinorum vocabulis in Oscâ, Volscâ & Tuscâ lingvâ usurpatis contrarium apparere, quæ quò vetustiora, eò Germanicæ lingvæ sint propiora. Varroni & Festo nullam in Originibus lingvæ Latinæ habendam esse fidem, quippe qui sæpe fallantur, communi vitio plerorumqve, qui in gentis suæ lingvâ tradendâ turpiter labuntur. Statuit ergo cum Salmasio & Boxhornio, fontem genuinum Europæarum lingvarum veterem

Scytharum

Scytharum linguam esse, è quâ primigeniâ Germanica Gothicaque sint ortæ, quibus Græca & Latina originem debeant. Quo simplicior enim & rudior lingua sit, eò antiquiorem esse; expolitam contra & omnibus numeris absolutam notæ recentioris habendam. Monosyllabas etiam vel paucarum syllabarum voces antiquitatem lingvæ & velut radices prodere; recentiore putandam eam, quæ vocabulis polysyllabis abundat, adjectâ flexione & terminatione commodâ abblatiente auribus, numerumque & rythmum orationi conciliante. Germanica autem & Scythica cum simplex ac rudis, & omnis elegantia ac dignitatis expers sit; Latina & Græca contra politiorum ac elaboratarum speciem præ se ferant, polysyllabis insuper abundant, in iisque una vox interdum ad sex vel septem excreverit syllabas, & longi firmatis appositione sibi aliquam acquisiverit majestatem, facilè cuius constare, ultra harum habenda sit antiquior. Derivationes autem Latinarum, Græcarum, aliarumque linguarum è Germanicâ veteri Gothicâque, in literarum mutatione consistere, quæ vel additione, vel detractio, vel transpositione, vel permutatione instituta sit. Additionem vel in initio vocabuli per prosthesin, vel in medio per epenthesis, vel in fine per paragogen; Detractionem æquè vel in initio per aphæresin, vel in medio per ecthlipsin, vel in fine per apocopen fuisse factam. Quorum modorum complura exempla affert, & peculiari capite vocum, quibus partes corporis humani & brutorum apud Latinos & Græcos signantur, è Germanicâ lingvâ derivatarum rationem ostendit.

In alterâ parte Poeseos Germanorum originem & progressum exponit, præmissâ tractatione de aliarum gentium poesi rhythmicâ; ut cognoscatur, utrum hæ Germanis fortè priores poesin excoluerint, ceu nonnullæ gloriantur, utrum istis inventionis versuum rhythmicorum gloria tribuenda sit. Ac in primo capite de *Gallorum* agit poesi, tum priscâ, quam Poetæ Aquitani & Provinciales, ut Eustachius, Arnaldus Daniel, & complures alii excoluere, quos Jo. Nostradamus & Claud. Fauchetus peculiaribus libris, Verderius item in *Bibl. Gall.* recensuerint: tum recentiori, quam à Clemente Marotto conditam plures, quos nominat, excoluerint: tum hodiernâ, quam ad summam gloriam evexerint præstanti ingenio ac eleganti eruditione conspicui viri, Franc. Malherba, Theophilus, Victurius, Scuderi, Regnerius,

Rablaiſius, Sorbierius, Menagius, Capellanus, Pere le Moine, Godeau, Saint Aymant, Desmareſts, Les fargve, Corneille, Moliere, & alii, qui videri poſſunt enumerati in Sorelli Bibl. Gall. & Colleteti de Vitis Poëtarum Opere, quod laudat Menagius Obſerv. ad Malherb. pag. 429. Secundum caput *Italorum* poeſin à Gallis ortam & per certas velut ætates diſtinctam recenset: quarum prima à Dante, Petrarchâ, & Boccatio ad florem perducta ſit; adultior Bembum, Caſam, Taſſum, Colonnâ, Sarrochiam, Sannazarium, Arioſtum, Cagnolum, Burgheſium, Gvarinum, Marinum, Chiabreram, Pretum, Teſtum; ultima plures recentiores tulerit, de quorum poematibus diſſeritur. Tertium caput de *Hiſpanorum* poeſi ejuſque vitiis & autoribus haud vulgaria tradit, laudemque huic genti adimit inventionis fabularum amatoriarum, Romans ſive Romanzi dictarum, quam Caſp. Barthius & Th. Spraat ipsis tribuerat. Poetæ autem iſtius gentis recensentur: Diego Ximenes, Quevedo, Gongora, Erzilla, Camoens, Silveira, Cervantes, Argenſola, Lope de Vega, qui mille octingentas comœdias ſcripſerit, Gaſias Laſo de la Vega, & Alph. de Ledesma. Quartum caput *Anglorum* poeſin & poetas enarrat: ac veterem quidem Anglo-Saxonum linguam & poeſin æque ac populum ipſum Germaniæ ortum debere, vetuſtiſſima autem apud eos carmina eſſe Ælfredi Regis, & Aldhelmi: à quibusdam Richardi quoque Backeri & Godfridi Chauceri poemata laudari tradit: Recentiores poetas Abr. Covvley, John Donne, Cleveland, Edm. Waller, John Denham, Georg Herbert, Baconem Verulamium, Shakespeare, Fletcher, Beaumont, Ben. Johnson, Suckling, & Jo. Miltonum nominat de iisque diſſerit. In quinto capite de *Belgarum* linguâ, quæ cum Germanicâ veteri ferme eadem, ab hac certè orta eſt, & Poeſi in iſtâ gente uſitatâ agit. Veteres autem poeſtæ (ut Anonymus ille, qui Chronicon Belgicum rythmicum ſcripſit, à Jac. Eyndio in Zeeland. Chron. sæpius allegatus, & à Duſâ editus) cum rudiores & absque omni arte fuerint, ſeculi hujus poetas cultiſſimos extitiſſe, Jan. Douſam, Dan. Heiſium, Jac. Catſium, Conſt. Hugenum. Laudat hujus gentis ab hac arte plures: Joſt van Vondel, Jan de Voſſ, (qui cum vitriarius eſſet & egregia poemata conderet, in ſuſpicionem incurrit apud plerosque ac ſi Barlæus ſub ipſius nomine ea ſcripſerit) Hooftius, Henr. Weſterbaen, Henr. Brunoos, Jo. Adolph. Dans, Math. van Meervvede, Jann van der Veen, Decker, Bodicher Banning,

Dan. Ionctys, Anna Maria Schurmans, Anna Tesselscha, & complures poetæ alii, quorum ingenii monumenta ne intereant, peculiâribus Voluminibus v.g. de Zeeusche Nachtegael, Klioos Kraam, Apollos Harp, collecta extant. Postquam hæc ita de lingua & poesi exterarum gentium exposuisset, ad *Germanos* eorumque poesi se convertit, deque eâ tractationem capite sexto & seqq. suscipit. In tres autem ætates eam dispescit, in primam & remotissimam, mediam, & hodiernam. Quarum prima è carminibus Veterum Germanorum, quorum Tacitus meminit, cujus verba minus commodè ad Sveonum vetusta poemata trahantur à Rudbekio, noscenda sit: media à Caroli M. temporibus repetenda, qui & ipse cum filio Ludovico poesi excoluisse carminaque composuisse perhibetur, & ab aliis condita collegit: quem deinde secuti sunt Ottfridus, Willramus, Weinsbeck & alii, quos nominat Goldastus in Not. ad Paræn. & quorum multos se editurum promisit Lambecius Syntagmate Rerum Germanicarum, cui immortalis est. Ad hanc ætatem referenda istorum etiam canticorum origo, quæ magistrorum (*Meister, Gesänge*) vocantur, & alia ludicra æquè ac sacra rythmica scripta Germanica, Hugonis von Trymberg, Freydanck, Seb. Brant, Melch. Pfinzing, Burch. Waldis, aliorumque, quorum Agricola in Præfat. Prov. Germ. nomina recitat, libellus item, qui inscriptus est *Reinicke Voss* (de cujus Autore & interpretibus differitur) & Rollenhagii *Froschmeußler*. Tandem huc referenda ait *Hans Sachsens* sutoris prius inde ludimagistri Noribergensis poemata, quorum se ultra sex millia condidisse ipse profitetur. De Septentrionalium poesi peculiari capite octavo differit. Ultimæ seu hodiernæ poeseos ortum ad Martini Opitii tempora referendum esse, sub quæ gloria Germanicorum carminum instaurata sit, & cultissima ea prodierint, autoribus Flemmingo, Werdero, Tscherningo, Colero, Gryphio, Hoffmanno, Casparo, Ristio, Dachio, Rolingio, Franco, Harsdorffero, Clajo, Schirméro, Betulio, Weisio aliisque; foemineum quoque sexum huic se applicuisse studio aliquot exemplis, quæ inter illustre Henriettæ Catharinæ Gersdorffæ natæ Frisiæ decus effulgeat, capite nono tradit.

Tertiâ parte de poetica Germanorum arte, ejusque modis & generibus fusè tractat: ac primò linguam Germanorum nequaquam barbaram esse, sed excultam inque artem redactam & certis adstrictam regulis ostendit, eoque in loco de Grammaticis super hac arte editis li-

bellis, dialectis item, orthographia, etymologia, & syntaxi lingvæ hujus haud proletaria affert: deinde ad profodiam delatus, copiosius eam exequitur, de accentu & quantitate syllabarum numeroque poetico accuratè differens, rhythmicam autem poesin adversus Isaaci Vosii, Rolandi Marefii, & Slufii objectiones & criminationes defendens, ejusque præstantiam, antiquitatem, svavitatem, utilitatemque commendans: majoribus quidem difficultatibus & angustiis metrorum, quæ Latina & Græca poemata servant expositas esse leges ostendens. Hinc de origine poeseos rhythmicæ apud Latinos æquè ac Germanos & alias gentes, tam ejus quæ ὁμοιοτελεύτοις versuū syllabis constat, quàm quæ pari numero pedum & metro gaudet nō habitā syllabarum quantitate, differit: ubi de versibus leoninis eorumque autoribus & generibus, aliisque eundem in sonum desinentibus carminibus, & rythmi qualitatibus, haud alibi obvia in medium affert. Genera Carminum apud Germanos vel *pedum*, vel *stropharum* & *rythmorum*, vel *materiæ* ratione varia esse affirmat. Pro *pedum* diversitate in Iambicum, Trochaicum, Dactylicum, Anapæsticum, Alcaicum, Anacreonticum, & tot genera mixta seu composita ea abire, quot apud Latinos recepta sunt, ait: pro *stropharum* inæqualitate in Alexandrinum, Elegiacum, Sapphicum, Odas Pindaricas, Eccho, Sonnettas, Rondeaux, Madrigales, Stances, dividi: pro *materiæ seu objecti* varietate & inventionis (quam latiùs exequitur & peculiari se executurum Opere promittit) ratione distinctā, in Heroica sive epica carmina, (quo loco de sic dictis Romans seu fictis heroicis libris eorumque origine & utilitate disquiri) Odas, Eclogas, Dramata, Satyras, & Epigrammata dispefci docet, & de quovis horum carminum genere, quid in eo observandum sit ut ad dignitatem perveniat, qui præstantissimi Autores ejus extiterint, quæ Opera condiderint, quæ perierint, quæ materiæ cuivis generi conveniant, quæ figuræ ea exornent, aliaque tradit quæ cognoscere utile non minus quàm jucundum fuerit.

Sub finem libri cujusvis generis carminum pro diversitate metri & stropharum distinctorum exempla affert, ab Henrico Schævio composita, priores septendecim Horatii Libri I. Carminum Odas germanicè exhibentia: quibus tres suorum *Germanicorum Poematum* partes, gratulatoria, lugubria, sacra, profana complexas, subjicit, non habito ordine ætatis temporisve quo condita, aut argumenti quod tractant:

nempe

nempe non venustate solum, quam eximiam planè habent, dum nativam elegantiam minùs affectatam anxieqve quæsitam præ se ferunt, sed varietate simul Lectorum animos demulsurus.

Tempora		<i>Eclipsis Luna Greenovici prope Londinum observata, die 11. Februarii Anno 1682. à Johanne Flamsteedio Matb. Regio.</i>	
Vera			
p. m.			
d.	h. / //	Confer pag. Actorum 109. 114. / //	
11.	8. 1. 00	Lunæ Diameter ter observ.	6702 = 33. 25.
	48. 38	- Fumus in inferiore parte, nudis oculis.	
	53. 07	Limbus Lunæ remotus à Regulo	8. 5.20
	55. 07	- - - - -	repet. 8. 6.20
9.	2. 34	Limbus Lunæ remot. à lucid. in Lumbis Leonis	14. 58. 15
	4. 18	" - - - - -	repet. 14. 57. 55
	8. 42	Limb. Lunæ remot. à Regulo repet.	8. 12. 50
9.	4. 08	Umbrago.	
	11. 44	Densa Penumbræ.	
	12. 32	Initium.	
	14. 02	Medium Paludis Mareotidis.	
	18. 10	Sexta Pars Peripheriæ obscurata.	
	20. 10	Circinna intra Umbram.	
	21. 32	Limbus primus Montis Cataractes, vel Gassendi Ricciolo.	
	27. 58	Oculus Draconis.	
	28. 22	Legebat Limbos primos Cretæ & Ætne.	
	29. 48	Ætna totus tectus, Initium Insulæ Hieræ.	
	33. 46	Initium Corsicæ.	
	36. - 38.	Sinæ Mons incipit.	
	37. 32.	Sinæ medium.	
	38. 04	Totus Sina tectus.	
	38. 48	Centrum Lunæ, five digiti VI.	
	39. 58	Incipit Lacus Niger Major.	
	43. 42	per medium. Besbici.	
	46. 58	Initium Byzantii.	
	47. 22	Incipit Horminius.	

Tempora			
vera p. m.			
h.	l.		
9.	47.	50	- - Carpathes.
	48.	30	- - Serrorum mons.
	50.	24	- - Apollonia, Ricciolo Plinius.
	52.	44	- - Macra.
	54.	26	- - Mons Hercules.
	59.	10	- - Corocondometis, Ricciolo Palus Somni.
10.	0.	38	Tota Palus tecta.
	2.	20	Incipit Mæotis.
	5.	14	Umbra per medium Insulæ Majoris.
	6.	54	Totaferè Mæotis tecta.
	7.	28	Sexta pars Peripheria iterum.
	10.	14	Immersio.
	19.	21	Lunæ limbus proximus à Regulo
11.	38.	6	Lunæ limbus rem. à Regulo repet.
	41.	48	- - - - - iterum
11.	47.	38	Emersio.
	50.	2	Sexta pars peripheria illuminata, cum Limbo primo
11.	50.	42	Medium Mareotidis. (Mareotidis.
	51.	6	Tota Mareotis liberata.
	52.	50	Umbra per medium Porphiritidis.
	53.	34	Totus Porphirites.
	58.	18	Circinna tota.
12.	1.	0	Cataractes Sirbonis totus, vel Gassendus.
	3.	20	Ætna incipit.
	5.	18	Ætna totus relectus.
	7.	34	Creta.
	13.	38	Sina incipit.
	14.	28	Sinæ medium.
	15.	34	Sina totus.
	17.	34	Medium Besbici.
	18.	28	Centrum Lunæ, sive VI digiti relecti.
	20.	50	Byzantium extra.

Tempora			
vera p. m.			
h.	/	//	
ii.	24.	24	Insula Apollonia tecta.
	31.	38	Medium Corocondometidis.
	33.	18	Mæotis incipit illustrari.
	39.	06	Sextapars Peripheria adhuc defecit.
	42.	18	Insula Major Caspiæ tota.
	45.	10	Dubius Exitus.
	45.	38	Certus Finis.
			Ante Initium Eclipsis observavimus distantiam Limbi proximi Mareotidis à Limbo Lunæ proximo $145 = 0' - 43'' \frac{1}{2}$, & à Limbo remoto Lunæ Maculæ ejus- dem Limbi - $6575 = 3' 2. 48''$.
			0 - / - //
ix.	52.	0	Limbus Lunæ remotus à Regulo.
	55.	10	- - - - - repet.
			9. 58. 20 10. 0. 10

ANDREÆ ABBATIS BAMBERGENSIS

de vita S. OTTONIS Libri Quatuor, nunc primùm

ex Membranis Benedicto Camminensis Ecclesiæ Pontifici

inscriptis editi à Valerio Faschio Pomerano,

SS. Theol. Lic.

Colbergæ 1681. in 4.

S. Otto, natione Svevus, ex inclytâ Andechsiorum stirpe Comes, primùm Judithæ, quæ Henrici IV. Imp. germana soror fuit & Boleslao Polonorum Duci nupsit, Capellanus, postea Canonicus Ratisbonensis, tum Henrici IV. Cancellarius, & tandem Ecclesiæ Bambergensis Episcopus & Pomeranæ Gentis Apostolus, liberalitate, frugalitate, fundatis, instauratis, & amplificatis plurimis templis & monasteriis, nec non visionum & miraculorum famâ clarus, & à Clemente III. in Divorum numerum relatus, Historicis duodecimi, quo vixit, & sequentium seculorum, Helmoldo, Cranzio, Alberto Stadenfi, Gobelino Perfo-

Personæ, Conrado Urspergenſi, Nauclero, Paulo Langio, Trithemio & aliis haud ignotus eſt. Nec defuerunt, qui ejus vitam ex inſtitutō enarrarent. Extant enim Anonymi Scriptoris, qui Ottonis in converſendâ Pomeranorum gente comes ac ſocius fuit, libri tres de vitâ Ottonis, quorum Autorem D. Cramerus & alii Siffridum Ottonis Scribam fuiſſe exiſtimant. Certè Siffridum hunc Ottonis vitam & res geſtas literis tradidiſſe teſtis eſt Andreas Monasterii S. Michaelis prope Bambergam Abbas, qui ſe quatuor ſuos de S. Ottone libros ex Siffrido, & Tiemone, quem quinquennem Ottonis minulum fuiſſe memorat, & Ebbone, qui ex ore Udalrici Sacerdotis Ottonis vitam excepiſſe perhibetur, & Herbordō Scholaſtico, qui & dramaticō carmine & ſolutâ oratione Ottonis vitam perſecutus eſt, conſarcinâſſe haud diſſimulat. Et hos Andreae Bambergensis de vitâ Ottonis libros primus in Diviſiſ ſuis Bambergensibus Jacobus Gretſerus publicavit, & cum Anonymo illo Scriptori, prout apud Caniſium T. II. Antiq. Lect. legitur, ſtudioſè in margine contulit, quos poſtea ex Gretſerō etiam Surius inter probatas Sanctorum vitas ad d. 2. Julii collocavit. Verùm cum L. Valerius Jaſchius Conſiſtorii Elect. in Pomer. Aſſeſſor, Eccleſiaſtes Marianus & Colleg. Schol. Colbergensis Rector, qui aliquot abhinc annis Vitam Ottonis ab Anonymo deſcriptam in compendium redegit, à M. Friderico Cramero Paſtore Stetinensi antiquius & ſincerius Andreae MSC. nactus eſſet, ut ſuum de patriâ bene merendi ſtudium omnibus probaret, ex Membranis haecenus ineditis deſcribi illud procuravit, & quantum partim cum Anonymo, partim cum Andrea Gretſeriano conveniret, aut quantum ab iisdem diſcreparet, diligenter annotavit, & appendice trium Diplomatum, nec nō obſervationibus quibusdam & duplici indice, uno rerum, altero vocum barbararum & barbarè ſcriptarum illuſtratum, in lucem publicam emiſit. Ad calcem obſervationum ſubjecta eſt digreſſio ad digreſſionis Gretſerianæ caput præcipuum de fide ac doctrinâ S. Ottonis, quam Autor Apoſtolicam, ſed nævis illorum temporum aſperſam, fuiſſe breviter monet.

*RESPONSIO VALEDICTORIA AD SECUN-
dam Sandii Epistolam, in vindiciis Nuclei ſui Hiſtoriae Eccleſiaſti-
cæ conſcriptam, una cum Appendice de Cingallo. Per Samue-
lem Gardinerum S. I. D. Londini, 1681. in 8.*

UT hæresin diu orco damnatam revocaret, incautosqve falleret **U** Christophorus Sandius, anno M DC LXXVI *Nucleum* (ut ipse vocat,) *Historiæ Ecclesiasticæ*, Coloniae (hunc enim locum frons libri inscriptum habet) publicavit. In quo, per omnia inde à Christo nato secula, magno molimine probare nititur, Arii dogma de Christo, fidei Catholicæ contrarium, in Ecclesia semper obtinuisse. Ab hac igitur blasphemi dogmatis infamia ut Patres Ante-Nicænos liberaret Vir eruditissimus D. Samuel Gardinerus, S. Theol. Prof. & Regiæ Majestati Britannicæ à Sacris, Ἰποτυπώσῃ suæ, sive *Catholica circa SS. Trinitatem fidei delineationi, ex scriptis Patrum Ante-Nicænorum desumptæ*, anno insequenti annexuit *Responsionem brevem*, quâ laudatos modò Patres contra ἐγκλήματα Sandii defendit. Quo factò, anno statim proximo M DC LXXVIII, Sandius *Appendici addendorum, confirmandorum & emendandorum, ad Nucleum suum*, ut vocavit, *Historiæ Ecclesiasticæ* editæ, subjunxit tres epistolas, quarum *prima* ipsius est ad D. Gardinerum apologetica; *Secunda* D. Gardineri ad Sandium, in eadem caussa Patrum qui ante Concilium Nicænum vixerant; *Tertiæ* iterum Sandii est, qua contra Gardinerum Θεσω, in gratiam Ariano- rum semel assumptam, pergit διαφυλάττειν. Sed hanc ultimam dicti Neo-Ariani epistolam in nominata suprâ *Valedictoria Responsione* refutat Gardinerus, ostendens Patres Ante-Nicænos dogmati Ariano minime favisse. Sub calcem Responsionis *Cingallum* (sub quò nomine Sandium latere arguit,) tangit, qui Goudæ anno M DCLXXVIII vulgaverat libellum, cui titulus: *Scriptura S. Trinitatis Revelatrix*; in quo, ut laudatus Gardinerus observat, ipse multos Scripturæ locos, qui SS. Trinitatis ὁμοσίαν, coæternitatem & coæqualitatem validissimè probant, unius vel alterius, recentis nonnunquam interpretis autoritate nixus enervat, & dum contra Socinianos animosè disputare videtur, Arianorum argumentis prolixè satis propositis, brevissimè, quasi aliud agens, & negligentius satisfacit. Id quod Theologus magni nominis, D. Abraham Calovius etiam in peculiari Dissertatione, Wittebergæ anno 1680. de *Scripturâ sacrâ veteris Testamenti S. S. Trinitatis revelatrici* propositâ, & eidem *Cingallo* oppositâ, accuratè & ex professo demonstravit.

*JOH. ADAMI OSIANDRI, SS. THEOLOG. D.
Cancellarii Universitatis & Præpositi Ecclesiæ Tubingensis,
Theologia Casusalis, in qua quæstiones dubiæ & casus conscientia
circa credenda & agenda enucleantur. Pars sexta &
ultima. Tubingæ Anno 1682. in 4.*

Conscientiæ casus, seu varia quæ in credendis agendisve, vel intel-
lectum, vel voluntatem remorantur, & conscientiam perplexam
reddunt, dubia extricare quantum intersit, cum celeberrimi nominis
Theologus intelligeret, in id incubuit, ut post varia Theologiæ Ex-
egeticæ, Didacticæ, Polemicæ, Homileticæ, & Moralis specimina, hanc
etiam partem, quæ in religionis articulis & variis hominum actioni-
bus hæsitantibus conscientiis consulit, peculiari Theologiæ Casualis
systemate illustriorem redderet. In quo de conscientia ejusque nor-
mâ, scrutinio, & cura quatuor capitibus præfatus, ad speciales casus
Theoreticos pariter & Practicos se accingit, eosque subjunctis ratio-
num fundamentis, & remotis objectionum obstaculis, decidit. Divi-
sum est integrum opus in sex partes, quarum ultima hoc ipso anno
publicata eas quæstiones enodat, quæ de pace religionis, de simonia,
de scandalo, de correptione delinquentium, de eleemosynis, & de No-
vissimis hominum moveri solent. Nunc ejusdem Autoris in scri-
bendis edendisque libris indefessi Commentarium in libros Samuelis
& quatuor Evangelia, nec non Canones Apostolorum illustratos, Re-
lationem omnium Conciliorum, Reflexiones Theologicas in Carte-
sianismum, & alia promissa monumenta expectamus.

*RELATIO DIVERSORUM EXPERIMENTO-
rum factorum cum Phosphoro, tam liquido, quàm solido, à D.
Fried. Slare, Reg. Soc. & Colleg. Med. Socio.*

*Excerpta ex Collectionibus Philosophicis Anglicis,
no. 3. A. 1681. 10. Decembr. p. 48.*

Experimentorum præteritâ æstate coram Regiâ Societate exhibi-
torum quædam cum Phosphoro liquido, quædam cum solido e-
rant peracta, quos inter quoad materiam nulla est differentia, cum u-
terque ex substantiis seu materiis ab humano corpore desumptis præ-
pare-

paretur. Phosphorus ita paratus, in solidâ quidem formâ, facile urere valet corpus: at liqtori permistus, & ita liquidum constituens, non urit; adeo ut foeminæ etiam manus nullâ ustione lædantur, imò ne calefiant quidem, etiamsi eas eodem abluerit. Experimentum hujus proximâ septimanâ plurimum in præsentia factum, dum persona quædam erudita, cum eodem & manus & faciem lavasset, tantam lucem faciei suæ conciliavit, ut ejusdem coruscante splendore tres aut quatuor aliæ personæ, haud adeo procul distantes, illustratæ ex facie cognosci potuerint: simulac verò candela conclavi illata fuit, splendor omnis disparuit, nec indicium ullius alterationis in eorundem cute deprehendi potuit. Quòd si exactè inclusus conservetur hic Phosphorus, non adeo diu lucet: quendam tamen observare contigit, 6. vel 7. successivis vicibus quasi coruscantem, in vitro etiam exactè clauso: unde hic idem videtur cum Phosphoro fulgurante D. Elsholtzii, cum coruscationes ejus ad fulguris similitudinem propius accedant.

Alter solidus Phosphorus haud differt materialiter à fluido, cum maximam partem ex urinâ elaboratus sit; persuasum tamen omnino habeo, quòd pariter & ex sanguine præparari queat, si æquè facile illius ac urinæ copia obtineri posset, cum urinâ nonnisi serum sit sanguinis, per renes transcolatum. Sub præparatione ejus, non solum secundum communem analysin, phlegma, spiritus, sal volatile, sulphur vel oleum, sed & alia extraordinaria Phænomena se nobis exhibent, antequam singulare hoc productum prodeat. Phosphorus hic æquè perspicuus reddi potest, ac quodvis resinofum corpus, & ut instar ceræ in aquâ calidâ liqueat. Frigidus perquam tenax est, & instar Lunæ Corneæ scissilis, vel potius hac adhuc durior: aquâ cooperitus lucere desinit, sin verò quædam ejus portio in aerem emergat, lucebit, etiam in vitro hermeticè sigillato.

In amplo vitro asservatus, sine aqua, continuè ad aliquot dies lucem sparsit, cum parvâ aut nullâ vel lucis vel ponderis diminutione.

Quasdam solidi hujus Phosphori portiones aliis longè vividiores & inflammabiliores deprehendi. Præteritâ æstate, cum experimenta quædam circa hunc Phosphorum institueremus, quivis sine damno ullo tractare illum poterat, at quædam tamen particulæ vix calidæ manus contactum, quin ignem conciperent, sustinebant. Pluri-

bus contigit hoc infortunii, quorum curiositas meis cum extorserat manibus, dum credere haud poterant, quod corpus adeò frigidum, sponte suâ in ignem tantopere urentem transire posset. Experimenti gratia, in praesentia Nobilis, particulam hujus lucidæ substantiæ, duarum circiter drachmarum, seponebam, & tamen ignem concipiebat, absente etiam quavis candelâ, nobisque omnibus notabili intervallo ab eadem distantibus, & instar fascis lignorum deflagrabat, adurebatque mappam & mensam, cui imposita erat.

Cum Phosphoro non adeò igneo aut vivido scribebam vocabula pro lubitu in loco illuminato, & in loco tenebroso radiantes & lectu facilimi exhibebantur characteres, quasi essent verba radio quodam lucis scripta; idque durabat ita ad notabile tempus. Quod si literæ hæc igni admoveantur, donec incallescant, nigrescunt subito, eumque colorem tamdiu retinent, quamdiu aliàs bonum solet atramentum.

Perquam diffusiva est lux: nam supra centum characteres cum penicillo hoc illustri delineavi, & neque 20mam ejus partem absumtam observavi. Similiter dimidium ejus granum, appetente nocte, manus meæ inducebam, quæ exinde tota quasi inaurata, & per integram noctem lucida reddebatur: appetente enim mane talem illam deprehendebam. Diffusiva ejus qualitas ex eo porro confirmatur, quod granum unum exactissimè ponderatum, in aëre libero per 7, l. 8. dies continuè lucidam flammulam sparsit, adeò ut eum interdum fenestras meas, quæ spectant austrum, clauderem, continuò videre liceret sphaeram igneam, quæ attentius observata, flammulam candidam in aërem ambientem diffundebat, quod largior portio longè notabilius præstat. Consumebantur ita omnia, non relictis cineribus aliisque recrementis, præter paucam humiditatem saporis subacidi. Majorem verò ejus portionem ita deflagrare cum permissem, copiosiore humiditatem, saporis instar debilioris spiritus sulphuris per campanam acqvirebam. Id quod mihi in mentem revocat, plures meorum amicorum, viso hoc experimento, fumos istos vocasse sulphureos; ac sanè in omnibus suis proprietatibus potiùs ad sulphurem, quàm salina concreta referendus videtur, tam ratione suæ inflammabilitatis, quàm ratione solubilitatis in aqua.

Quantum ad Medicum usum conferre queat nobile hoc subjectum, tempus docebit, nec Vos morabor circa ea, quæ de hoc dicere possim.

possim. Hoc pro certo scio, quòd eruditus *Willisus*, (modò adhuc viveret) cum gaudio visurus sit tale productum nostri corporis, qui confidenter admodum præsupponebat aliquid igneum, aut flammeum, aut igni saltem analogum, à quo incendatur & imprægnetur sanguis. Nec improbat talem hypothèsin eruditus *Lovverus*, licet sanguinis incensionem in pulmonibus potius, quàm corde fieri statuatur. Quibus aliis Naturæ Phænomenis explicandis inserviat, paulò specialius scire velim, quòd & pertinet observatio Erudit. *D. Croon*, qui suum corpus indusio recenti & calefacto fricando, utrumque lucere facit: ut & ista Nobilis *Bristolensis*, qui unà cum filio mihi retulit, quòd tibialia sua, post diuturnam deambulationem, frequentiùs luceant.

CONTINUATIO PRÆDICTORUM EXPERI-

mentorum, ejusdem Autoris, ex Collectionibus Philosophicis An-

glicis, no. 4. A. 168 $\frac{1}{2}$. 10. Jan. p. 48.

excerpta.

Tentaturus vim elasticam substantiæ hujus luciferæ, ad inflammationem redactæ, sequens instituebam experimentum. Portionem ejus includebam exiguæ vitreæ phialæ, nucis myristicæ magnitudinis, (igne lampadis ad insignem tenuitatem redactæ, ut eò promptiùs ab elasticitate substantiæ in flammam expansæ affici posset;) hanc sigillatam hermeticè, quòd nec aër nec aliud quid citra illius fracturam posset erumpere, admovebam calori ignis, & juxta expectationem meam subito materiam contentam incendi flammæ sub forma observabam; & ita flammam emittere, ac integram quasi vitri capacitatem replere continuabat per breve temporis spatium, à quo extincta videbatur, citra vitri vel fracturam vel rupturam.

Pro cognoscendo meliùs residuo illo, in quod resolvitur materia adeò flammans, tale tentabam experimentum. Præparabam aliam parvam phialam, cum tubo nonnihil largiori in summitate aperto, ut hic fumarium loco igni in globo inferiori esse posset. Admovendo ergo materiam calori, eam, ut supra, inflammabam, & deprehendebam tam fumarium, quàm superiorem globi partem obductam sulphure flavescente, quod utut ita sublimatum, haud tamen spoliatum erat proprietate sua lucente, quin ad levem incalescentiam tota phiala splendet

deret & luceret. Ut experirer modum, quo in aëre aperto deflagraret, incendebam portionem ejus, admovendo illam tantum calori ignis; & deprehendebam, quod instar frustuli Nitri combureretur, sed sine explosione, celerrimè tantum deflagrando.

Observavi ulterius, quod relinquat materiam rubram tenuem, dum extingvitur, quæ non absimilis est ceræ rubræ, & adeò percipitur acida, ut dentes stupefaciat, ferrumque dissolvat.

Majus frustulum, exactè ponderatum, aëri ita expositum, diutius lucebat, antequam splendor planè extingveretur: examinata postmodum liqvoris, in quem abierat, quantitate, non absque consternatione triplum ad minimum prioris ponderis reperiēbam, qui nonnullis eum gustantibus spiritus sulphuris, aliis spiritus salis videbatur.

Tentabam experimentum Domini Præsidis, applicando quoddam ellychnium, an ita flamma ejus, ac lumen concentrari melius, & dirigi in certum objectum, mediante tali quadam Phosphori vel solidi vel fluidi applicatione, queat: nec tamen hactenus convenientem perficiendi illud modum reperire licuit. Simul enim atque solidus in ignem actualem incenditur, subito seipsum ac ellychnium consumit: fluidus verò nullo modo incendi potest, etiamsi actualiter calefactus; & ita non poteram flammulam sursum in ellychnium adigere, nec vivida satis est lux ejus, pro singulari quodam usu; licet ejus consistentiam liquidam solidam utiliore existimem, pro subministranda luce. Cum enim partem vitri sphaerici amplioris, 5. l. 6. unciarum circiter Diametri, fluido Phosphoro implevissem, deprehendebam integram vitri cavitationem supra liqvozem ita radiis luminosis repletam, ut promptè majorem characterem juxta illos legere possem.

Cum universaliter jam concedatur, ignem & flammam pabulum suum ex Aere capere, lubido incessit, examinandi subjectum hoc in vacuo. Pro quo scopo, considerabilem massulam ejus ponebam subter vitrum, quod affigebam Machinae Aeri exhauriendo dicatae, & remotis candelis, exactè observabam, quo luminis gradu luceret. Hinc subito embolum suctorium machinae (ad Papinii modum elaboratae) agitabam, ac deprehendebam, quod lucida magis redderetur, cum tamen carbo probe ignitus, ad primum suctum penitus extingveretur: post tertium & quartum suctum, qui bene exhauriebant vitrum, multum augmentabat suum lumen, & ita auctam splendebat luce, donec obser-

observando delassatus, aërem readmitterem, & phosphorum ad pristinum languidum luminis gradum redire observarem.

Cum tentarem per folium flatum ad incensionem illum perducere, putabam penitus me illum extinxisse, adeò diu mortuus quasi jacebat, antequam lucis quippiam appareret.

Omnes liqvores apti nati sunt ad extinguendam lucem hanc, si subiectum illis immergatur: nec lucebit, nec inflammabitur, etiamsi in liqvoribus maximè inflammabilibus e. g. oleo olivarum, spiritu therebinthinæ, vel ipso etiam spiritu vini, ebullire illud permiseris.

OBSERVATIO MEDICA RARA, IN A- perture cadaveris cujusdam Epileptici, à Dn. Jac.

*Sponio, Medicinæ Doctore, ac Collegio Lugdunensi in Gal-
liâ aggregato communicata.*

Dominus de L. - - - Lugdunensis annos 42. natus vitam cau-
sariam jam ab annis duodecim agens, ultimo quævetribus abhinc an-
nis insultibus Epilepticis frequentissimè correptus, simul hydrope pe-
ctoris, quo remediorum ope liberatus erat, tandem mensè Julio hujus
anni 1682. ab hora 6. in aut. ad meridianam usque, quinque aut sex vi-
cibus vehementiùs solito concussus est, à $\Phi\omega\upsilon$ per illas sex horas &
apoplecticus, ultimo insultui non resistens fato cessit. Aperto cada-
vere præsentibus Medicis, chirurgo quæve subsignatis, hæc observata
fuerunt.

1. Abdomen, hepar, lien, intestina insolitæ magnitudinis, ut eda-
cibus, qualis erat, esse solet.
2. Stomachi constitutio satis naturalis.
3. Pulmones tumefacti, coloris obscuri ac ferè lividi: quod affli-
cti ab hydrope pulmonis residuum erat.
4. Cerebri lateralis pars dextra inflammata.
5. In ventriculis cerebri sanguinis coagulati copia: rupturâ scilicet
vasorum sanguineorum à motibus convulsivis procuratâ, quæ apople-
xiam & mortem intulit.
6. Pars major ramorum Jugularium internarum indurata & ob-
structa humore glutinoso exsiccato: hinc inde, forte in valvulis, cor-
poribus quasi glandulosi venas magis attollentibus.

Hinc

Hinc ex ultima hac observatione, quæ oppidò rara est, concludere licet, circulationem sanguinis hac in parte impeditam, regurgitasse in cerebrum sanguinem & lympham, quæ insultus illos Epilepticos pariebant: qui quidem insultus primo anno, ubi vasa leniter obstructa erant, leves fuerunt, ut sensibus non privaretur æger, sensimque fortiùs obstructis, graviores etiam fuerunt. Quæ quidem Epilepsiæ causa, etsi non unica, frequentissima tamen videtur esse, cum pueris & pituitosis, ut ait Hippocrates, & confirmat experientia, sæpius quàm aliis accidat. At si glutinosi humoribus abundant, has obstructions accersentibus. Cæterùm divino Hippocrati non incognita causa hæc fuit: cum ait libro de flatibus *Epilepsiam fieri, cum obstructions multe multis modis circa venas contingunt, & sanguinis motus prohibetur: atque hæc quidem sistitur, ibi tardius permeat, alibi autem citius: ex qua sanguinis per corpus transitus inæqualitate, varia etiam inæqualitates contingunt.*

Subsignati.

Andreas Falconet Exconsul & Decanus Collegii Medicorum Lugd.

Antonius Marquis Aggregatus eidem Collegio.

Chataigner Chirurgus, qui penes se habet venas illas è cadavere exemptas.

ABREGE' DES OBSERVATIONS ET des reflexions sur la Comete 1680. & 1681, presentée au

Roy par Mr. Cassini. à Paris 1681 in 4.

Epitome observationum & considerationum super Cometa 1680. & 1681. Regi exhibita.

Parisiis 1681. in 4.

IN isthac Synopsi constitutum est *Clarissimo Authori*, juxta hypothesin æternitatis Cometarum ostendere, Cometam hunc eundem censeri posse, qui anno seculi lapsi 77mo fulsit. Recensitis autem breviter, quæ circa phænomena præsentis notari in hanc rem merentur, & institutâ inter utrumque comparatione, peculiari Theoriâ, prolixo Schemate exhibitâ, sententiam suam exponit & firmat, Cometæque hujus phænomena ad causas suas strictim revocat.

Atque

Atque ut tantò magis sua sibi constet Hypothesis, Cometam à præcedente mensis Novembris distingvit: quòd diversus iis fuerit cursus, orbitæque plus triginta gradibus ab invicem declinantes; Hoc in Austrum, post sextam in Librâ Eclipticam; Illo, per Sagittarium, in Boream deflectente; Exemplo hucusque non obvio, ut idem Cometa, locis adeò vicinis Eclipticam bis interfecisset: quòd motu prioris, usque ad occasum heliacum, continuè decrescente, posterior ab ortu heliaco motum intenderit; vicissitudine hæcenus in nullo Cometarum observatâ: quòd juxta Theoriam suam, æqualem utrique motum tribuentem, primus suum super circumferentiâ, cujus centrum in Ariete, conficiat, centro alterius in Leone constituto; ipsoque tum in Sagittario sub Sole abscondito, cum prior in Virgine comparere inciperet.

E phænomenis Cometæ præcipuè notat: I. binam Ejus cum Sole conjunctionem: primam d. Nov. 26, alteram d. 19 Januarii; illic Solis, hinc Cometæ motu citatiore: utramque intra spatium unius Signi, rarissimo exemplo, contingentem. II. æqualitatem motûs Cometicî & Solaris prope conjunctionem ferme eclipticam: iis qui ex effluviis Solaribus Cometas produci asserunt, patrocinantem. III. motûs, magnitudinis apparentis & longitudinis Caudæ continuum augmentum, ad usque d. 4 Januarii, Cometâ tum ad Perigeum devoluto; singulorum abhinc continuum ad disparitionem usque d. circiter 20 Martii decrementum: claritate Luminis juxta rationem elongationis à Sole indies imminutâ. IV. Caudam, ab opposito Solis versus occidentem, plagamque motui suo proprio adversam, à primâ apparitione magis indies magisque, tanquam ab altero latere premeretur, incurvatam.

Attendendo verò, cui forte, è prægressis olim Cometis, proximi quadrarent: tres nuperos, annorum 1665, 1672, 1677, cum ultra seculari anni 1577 ita conspirasse comperit, tanquam tractus, ab Hoc olim coceptus, per eas constellationes, quæ Eidem adhuc percurrendæ erant, Illis continuandus fuisset: differentiâ non majori, ac Planetæ ad eadem loca, circulo exacto, revolvuntur.

Hunc Cometæ anni 1577 tractum, tantopere Cometis frequentatum, & ea propter *Zodiacum Cometarum* Autori dictum, ut primùm Cometam posterum tenere deprehendit, deinceps servaturum non temere Regi Galliarum prædixit; eventu utique non abnuente: cum eadem utrique via per Arcum Sagittarii, Genu Manumque orientalem Antinoi, Os Equulei, & Pectus Pegasi, fuerit.

Disparem porrò Cometæ anno 1577 & 1681, per eadem Signa, motûs celeritatem, Perigeo mobili (quippè anno 1577 in Sagittario, anno 1681 in Aqvario constituto) tribuit: unde Idem, anno 1577 à Perigeo demum suo è radiis Solaribus se explicans, motu continuè, ut magnitudine apparenti, decreverit; anno 1680 verò rediens, & ad Perigeum complusculis diebus tendens, longiorem viam in conspectu nostro, intensiori motu, per Andromedam sc. Piscem Borealem, Triangulum, pedem meridionalem Persei, supraque caput Tauri, fuerit emensus.

Utcunqve autem in iisdem signis diversus olim atqve nunc motus iste fuerit, parem tamen illi utrinque rationem celeritatis per dies 68 continuos, illic à 13 Nov. 1577; hîc à 9 Jan. 1681, quantacunqve parte temporis hujus utrobique comparatâ, constitisse, conformitate non minori atqve in Planetis solet, sustinet: ita ut differentia hinc inde paucorum minorum, longè minor sit eâ, quam diversa à Sole distantia (æqualis illi, quæ eodem comparationis momento, Cometæ anno 1577 & 1681 fuit) in Planetarum revolutionibus causatur. Ex quâ denique similitudine, quæ unicè argumentum præbeat, cur v. c. Mercurius, olim hodieqve revertens, unus idemqve Planeta debeat censerî; Utrumqve pro eodem, qui exactis, sive unâ, s. pluribus revolutionibus reversus sit, agnosci posse; ad minimum sibi sufficere pronunciat, in utroque adnotasse, quod uni minimè irregularium Planetarum, nunquam duobus diversis, suetum sit contingere.

Distantiam Cometæ à Terrâ, *Autor* vario experimento, Lunari longè majorem evidenter deduxisse contentus est: cui in majus semper, indice continuo magnitudinis apparentis decremento, auctæ non solum, sed & debilitati luminis, Cometæ disparitionem tribuit; cum Ipse nudis oculis jam invisus, tubis adhuc Jove major, & instar nubeculæ subalbidæ, compareret, demumqve post 18 Martii, aëre à Lunâ, Jove & Venere nimis illustrato, penitus evanesceret.

Caudam, quam Cometis accidentalem cum comâ facit, sive subtilis capitis exhalatio sit, conditionetalium exhalationum; sive materia, lumen per ætherem dispersum frangere, perqve Athmosphæram Cometæ reflectere apta, cessare, & ex intervallo redire posse statuit.

Adornandæ suæ Hypothesi duo supponit: I. Possè Cometam per plures revolutiones visui nostro abscondi. Idqve mirum non videri debere,

bere, exemplo Mercurii, pluribus revolutionibus inconspicui : Fixæ in collo Ceti, per septem octove menses latentis ; diutius etiam , si solitæ apparitionis tempus incidat prope conjunctionem ejus cum Sole : Satellitis tertii Saturnini, ab ipso met *Autore* anno 1672 detecti, per quamque suam revolutionem 80 dierum, integro mense invisibilis. II. Cometas verosimiliter non magis ordinato simpliciqve motu incedere, quàm Planetas ; qui scilicet ad eundem Zodiaci locum in æqualibus temporibus revertantur.

Hæc tamen conditio nihil confert representando reditui Cometæ anni 1577 ad annum 1681, observationibus utrobique habitis conformi : quippe quem *Autor* per æqualem motum exhibet beneficio Theoriæ, circuli Terræ eccentrici, Lunæ orbem involventis. Juxta hanc, distantia Cometæ à centro suo undecupla sesquiquarta est distantia ejus minimæ à Terrâ : secundùm quam rationem motum diurnum Cometæ ex centro proprio spectatum, ad motum apparentem in Perigeo 4 gr. 30 min. determinat 24 min. 5 secund. 14 tert ; apparente motu à Perigeo, juxta rationem augmenti distantia à Terrâ, & radii visivi, ad circuli Cometici circumferentiam obliquati, diem commodo decrescente, quò, cum anno 1577, tum nuper anno 1681 observatus est : exceptâ paucillâ variatione latitudinis, tum maximè sensibili, cum nudis amplius oculis Cometa non cerneretur. Perigeum verò, anno 1577 in 14 gr. Sagittarii constitutum, *Autor* 6 sec. 30 tert. secundùm ; Nodumque Boreum tum in ejusdem signi gr. 20, 25 sec contra seriem signorum diem promovet : Latitudine anno 1577 maximâ 29 gr. 15 min., quæ anno 1681 fuerat 28 gr. 20 min.

Ex hæc denique æqualitate motus, nullam, à variatâ distantia à Sole, variationem passâ, inque aliis etiam Cometis, hæc methodo examinandis, obviâ, minimè necessarium judicat, vel cum *Tychone* ad compositum, ex Cometæ proprio & Solis ; vel cum *Dn. Hevelio* ad Telluris motum confugere : indicium verò sumi posse, Eos non circa Solem, lege cæterorum Planetarum, quorum motus, pro suâ ab illo distantia, intendatur remittaturve, moveri ; cum trium mensium intervallo vicissitudinem inde sensui perceptibilem nuperus non sit passus : Eisdem adeò speciem Planetarum peculiarem, quorum motus à diverso, ac reliquorum, pendeat principio, constituere.

DE COMETARUM NATURA ET ORTU

epistolica Dissertatio, ad Clarissimum Abbatem Franciscum Nazarium, Autore Dominico Gulielmino, M. D. Bononiensi.

Bononiæ M DC LXXXI, in fol.

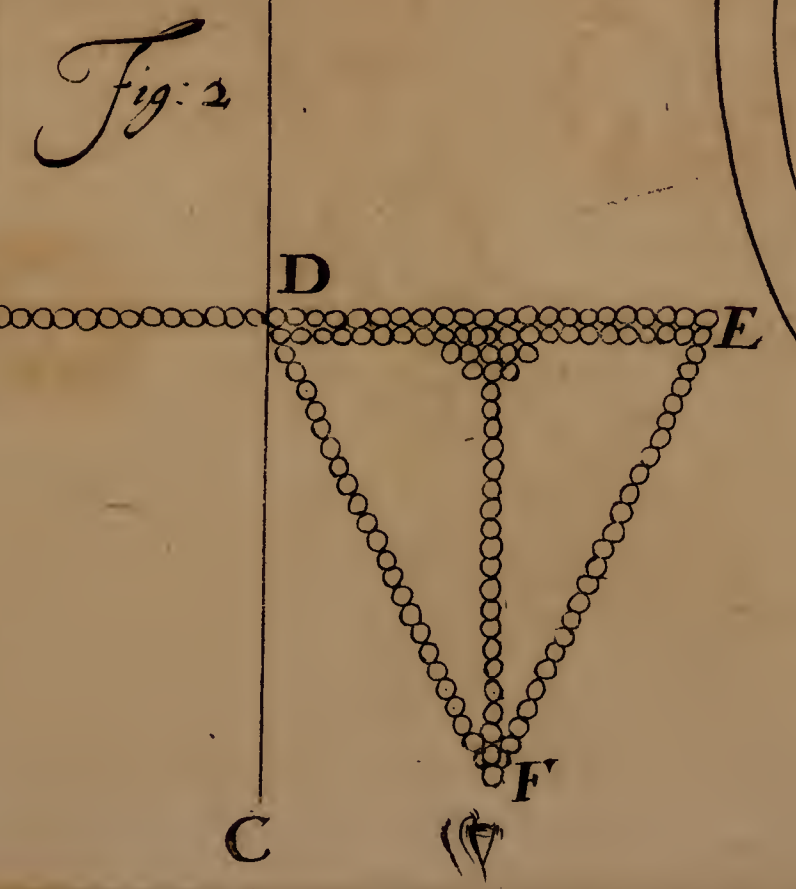
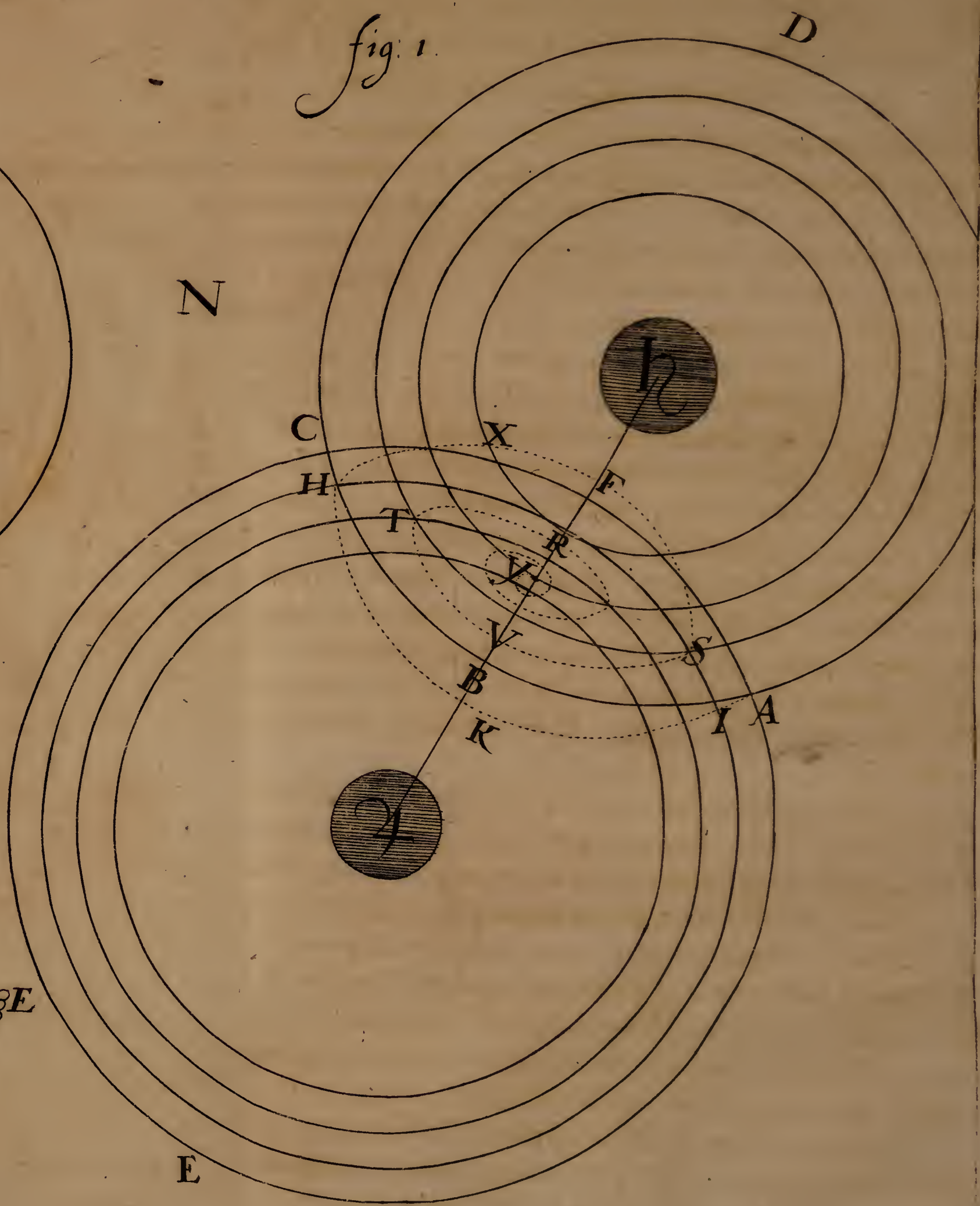
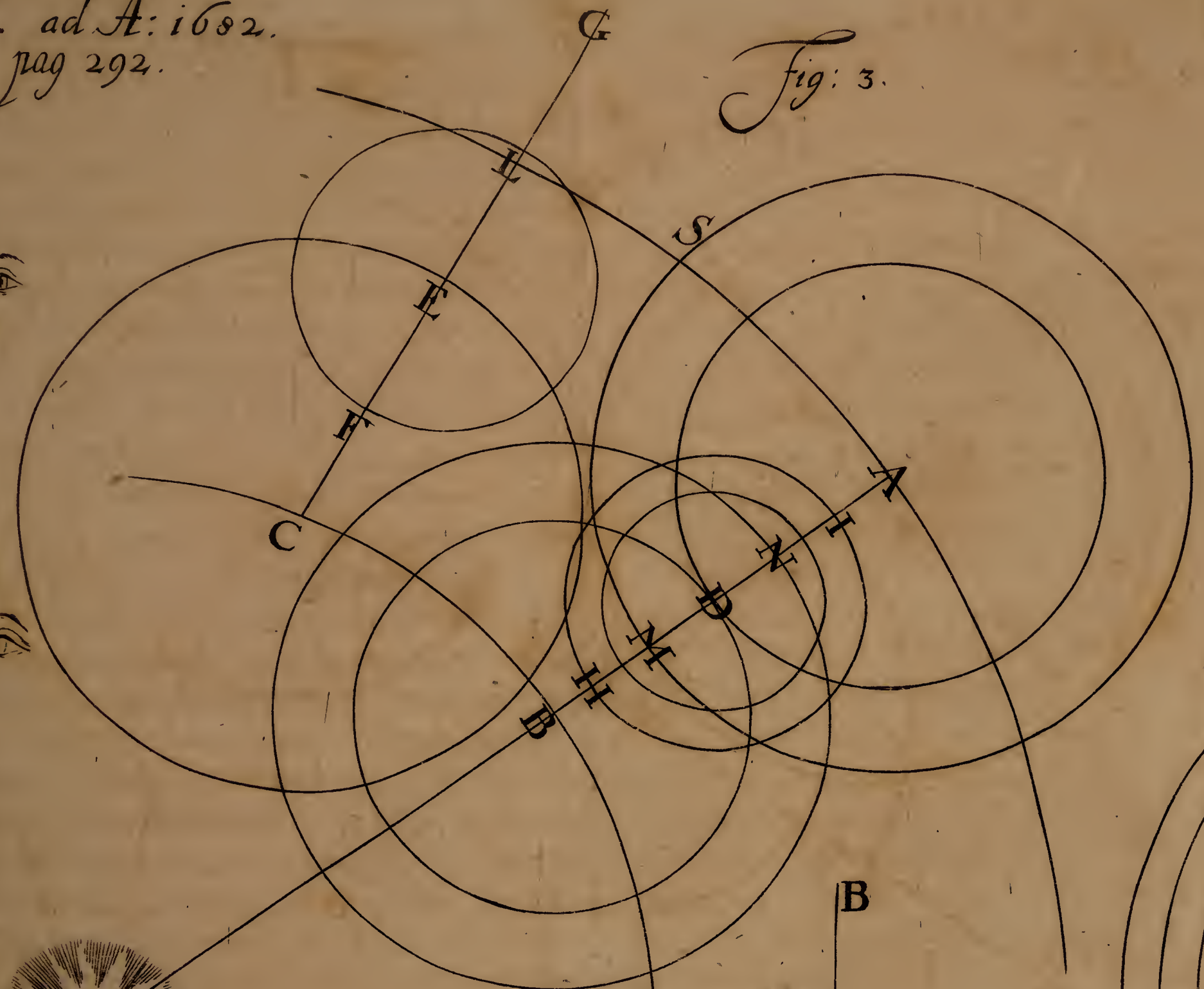
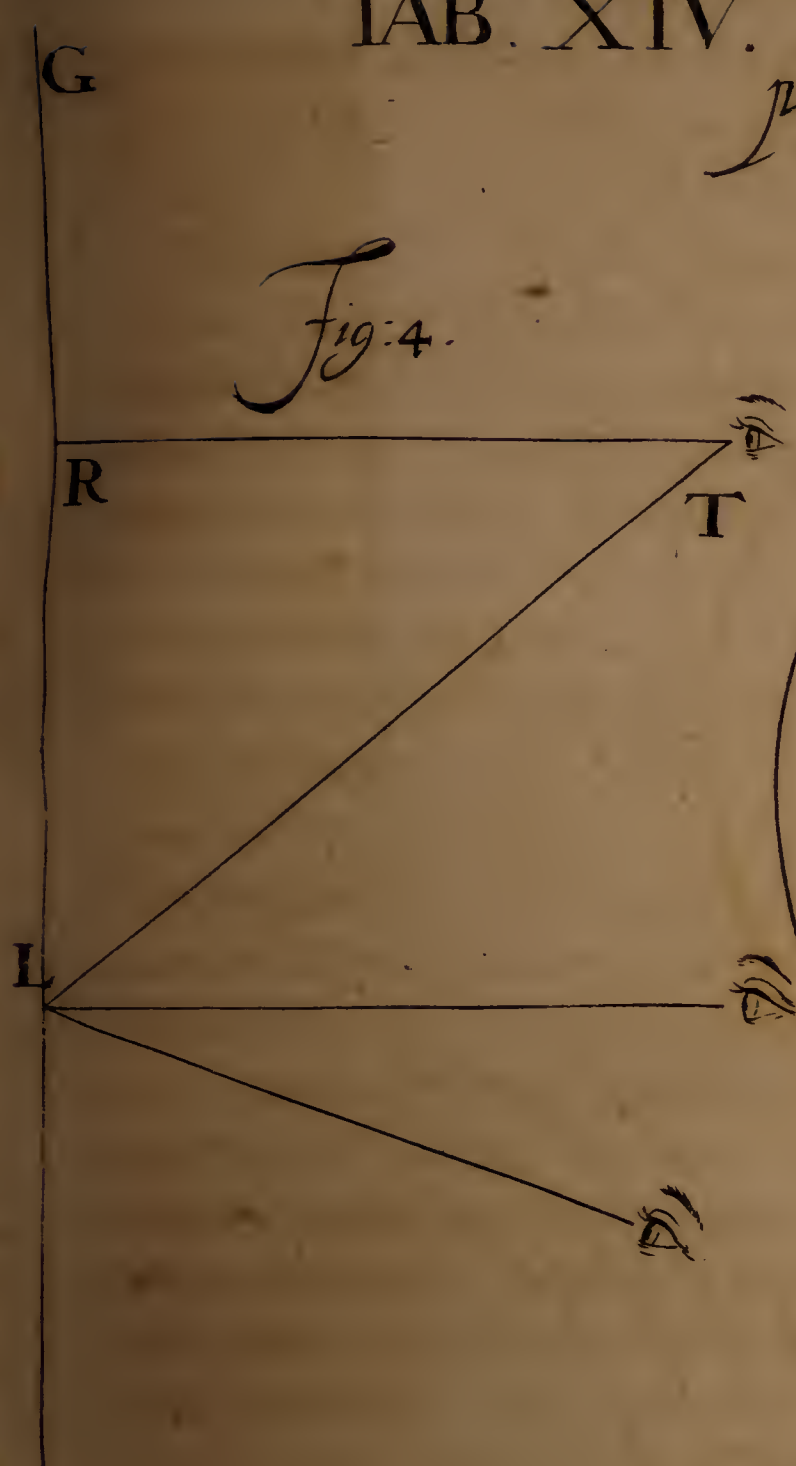
ET huic scripto occasionem Cometa Anni, quo editum est, dedit: in quo Autor circa hanc materiam ea hbanda sibi sumsit, quæ ab hujus Cometæ observationibus, vel confirmata, vel rejecta, vel noviter suppeditata sibi sunt visa. Unde recensitis Philosophorû veterû recentiorumq; cogitatis, plurimis etiam tanquam minus animo satis facientibus rejectis, ipsum Cometam, ut Capite, Crinibus & Caudâ spectandum se præbuit, describit, & Propositiones ex phænomenis ejusdem probabiliter deductas, Hypothesi suâ, sequentes præstruit: sc. materiam Capitis nõ unius conditionis, Capillitii verò Caudæq; eandem naturam: Caudâ, quomodo cunq; tandem, Solari radio deberi: Caput sphericû, saltem ad sensum, esse: Capillitii & Caudæ materiam esse aliqualiter diaphanam; nuclei verò probabiliter ex opacâ coagmentatam: materiam deniq; hanc non elementarem, sed cœlestem; ex se quidem lumine proprio destitutam, nec alienum reflectentem, variationi tamen cuidam obnoxiam, cujus causâ opacitatem apta sit quandam induere; ad quod sibi sufficiat concedi diversas, & magnitudinis & figuræ moleculas cœlesti materiæ innatare, ex quarum unione & forti miscelâ lumini transitus præcludatur.

Facto posthæc ad cogitata sua, quæ pro meris hypotheticis se venditare modestè admodum profitetur, gradu: de Solis vertigine, è Macularum motu compertâ, quæ circumpositam materiam quamcunque, ipsosq; adeò Planetas, secum rapiat; de particulari motu turbinationis, Planetas singulos in oppositam vertigini illi partem trahente, Vorticibusque Planetarum differens, materiam duorum Vorticum commistam, quod facile in Synodò Planetarum concipi possit, ob oppositum illorum motum, in tertium abire Vorticem, generationi Cometarum idoneum, posse, Fig. I sic illustrat:

TAB. XIV.
Fig. I.

Supponit v. gr. Saturni Vorticem ABCD, Jovis AFCE, ipsas, in eâdem cum Sole lineâ, maximè sibi propinquis; quo casu occurrentium Vorticum materia misceatur, & portio utriusque communis fiat ABCF.

Vorticibus enim proprio motu ab Occidente in Orientem, videlicet

LIB. XIV. 117. 8/11

Faint, illegible text or markings on the right side of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Extremely faint and illegible text at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.

licet ab A per C in D & denuo in A; & ab E per F in A, & rursus in E delatis, manifestum esse, partem ABC superioris, & partem AFC inferioris Vorticis opposito sibi motu occurrere. Quod si jam concipiatur, materiam Vorticis Saturnini penetrare in A Vorticem Jovialem, certum esse, fore, ut ea, nullo obnitente, per circulum ABC procedat: at motu secundi Vorticis ab F versus A impellente, fieri, ut infra lineam ABC per aliam AK deprimatur, donec in H, quo loco diminuto impetu, quo ad plagam N tendebat (tum quod Vorticis superioris motus sursum vergere incipiat, tum vincente inferioris motu) non amplius in C, sed versus F retrocedat, supra lineam tamen HRI, unitis utriusque Vorticis lationibus ad superiora vergentibus; ideoque per lineam HXS, unde porrò per SVT &c. donec in Y, centro motus, materia recolligatur: ubi, velut in hypomochlio, æquilibratis utriusque Vorticis momentis minima sit motio, & veluti quies. Quoniam verò hujusmodi Vorticibus proprium sit crassiorem materiam ad centrum detrudere, quod in typhonibus & fluentorum gurgitibus compareat; jam liquere, unde materiæ coelestis coagmentationem à motu, tanquam efficiente Cometarum causâ, excitatam, petat. Quæ quidem unio, ab impetu Vorticum communicato sustentata, pro hujus conditione, Cometarum corpora jam tamdiu faciat observabilia, quamdiu debita à nobis distantia permittat; jam diffluente, ob motus Vorticis sui debilitatem materiâ, & ipsa soluta, Cometæ diametrum physicè, quod huic ipsi contigisse conjicit, imminuat. Crassiorem porrò materiam, si naturâ suâ opaca sit, nucleum opacum, citra dubium posse constituere; si minus, particulas ejus, dummodo variæ sint magnitudinis & figuræ, fortuito occurso sibi applicatas, unione sui, inordinatâ concrezione, motuque circulari vehementissimo, transitû lumini intercipere; reliquum verò crassioris materiæ prope nucleum fluido innatans ætheri, comam efficere, non omnimode opacam, sed nec pellucidam usquequaque: ita ut radii illustrantes partim refracti ulterius tendant, partim reflexi ad nos remittantur.

Nucleum verò per opacitatem suam radios Solares terminantem (quod in Cometâ observavit) mirum non esse, nigricantem Caudæ axem, sui sc. Umbram, post se trahere. Ipsi autem Caudæ materiam ex indefinitâ cœlorum capacitate depromit; nullâ ad motum propensione aut resistentiâ præditam, eoque sequentem, quò vicinior rapiat impetus:

Fig. II.

atque ideo ad majorem etiam, ac Cometæ hujus ingens alioquin cauda' exigat, distantiam Vorticis alicujus diametrum posse extendi. Quomodo verò etiam, citra materiæ reflectentis tam immanē copiam, Caudæ Cometicæ longitudo salvari possit, Fig. II beneficio ita explicat. Sit A Sol, à quo impetus lucis globulis in ADE existentibus imprimatur, quorum motus ab A ad D directè progrediens, ad oculum in F situm pervenire nequeat: at occurrente in D corpore DC, aspero & inæquali (capite Cometæ) evenire fortassis, ut globuli inter D & E motum circularè circa proprium axem (exemplo pilarum lusoriarum reticulo obliquum incurrentium) concipiant, atque sic versus F impulsæ, eundem oculo imprimant, ut luminis per DE trajectio eidem appareat; eâ tamen proportione, ut evanescente in partibus E proximioribus vertiginis motu, splendor in E debilior, quàm in D, percipiatur.

Porro, cum juxta hanc Hypothesin ex Fig. I, Cometarum genesis ad Synodos Planetarum referatur, Autor in suffragium ejus tum Astrologos, tum quosdam Mathematicos, tum ipsam Historiam Cometarum, anni 1582, 1596, 1618, 1652, 1664 plurimumque, advocat; non dubitans, ex curiosâ Ephemeridum cœlestium indagine, de antiquioribus etiam Cometis circa conjunctiones Planetarum exortis, constiturum: rationes etiam subnectendo, cur neque quorumvis Planetarum concursibus Cometæ fulserint; alii etiam eos anteverterint, alii insecuti sint; neque omnes etiam ad hanc causam ipse revocet.

Fig. III.
& IV.

Circa lineam motûs, Autor rectam præfert, quòd Cometæ à maximæ velocitatis puncto quadrantem nunquam excedant: de principio verò motus hujus, ejusque ratione, Fig. III & IV interprete, sic disserit: Supponantur Vortices AMS, BCN uniti, ex quorum unione factus fuerit vortex IDH; necesse esse, ut ex mutuo occurso illorum duorum Vorticum materia unius alteri contranitur, ita ut ex forti compressione materia ab M versus A, & ab N versus B deprimatur, impellente contrarii Vorticis impetu: hinc esse, ut in statu violento detenta, nixum se restituendi ad pristinam expansionem concipiat. Posito jam Vorticem inferiorem à conjunctione defluere, & à superioribus nexibus solvi, ita ut locum mutet à B in C, secumque trahat Vorticem IDH in LEF, ubi primò supponatur ab oppresse superiore Vorticis liberari; ibi, cum materiâ CF, prius arctè compressa, nihil de super contranitens habeat, nixum suum exerere expansivum, & velut
arcum

arcum ab intensione laxatum, Vorticem FEL per lineam LG projicere. Posse a. dictum Vorticem & aliâ ratione motum concipere, si à velocissimo partium extimarum Vorticis impetu per unam ex illius Tangentibus vibretur. Ex hujus verò lineæ ad axem opticum inclinatione diversa oriri phænomena: si enim Fig. IV ab oculo ad exortum lineæ L ducta lineæ angulum rectum cum LG efficiat, aut versus G obtusum; motum Cometæ initio majorem, semper decrefcere visum iri: si verò angulus in L versus G acutus fuerit, quantitatem apparentem motûs diurni primò parvam, in dies incrementum suscepturam, usque ad Perigeum R , ex quo perpendicularis cadat in oculum T ; unde versus G progrediendo, à velocitate motus sensim remissurus sit Cometa, donec in G stationarius evadat.

Locum Cometæ longè supra Solem tribuit duobus argumentis. I. quod necesse fuerit, radios Solares aut pone caput Cometæ uniri, deinde scoparum in morem dissolvi; aut incidentes comæ divergere: prius, falsitatis exinde argui, quod toto apparitionis tempore caudæ laterales extremæ lineæ nunquam visæ sint in duos angulos ad verticē inclinari: posterius verò contingere non potuisse, nisi corpus Cometæ Solari sat majus fuerit: cum ergo apparens ejus magnitudo Solari fuerit minor; eandem per majorem distantiam debere compensari, Cometamque tantò altiùs supra Solem evehi. II. quod Cometæ nucleus, à primâ apparitione usque ad finem, circularis figuræ apparuerit, æqualiter ab omni partè illuminatæ; unde cum opacum esse ex projectâ umbrâ probaverit, necesse esse eundem cæterorum corporum à Sole illuminatorum leges secutum fuisse: Hinc, cum inferiores Sole Planetæ in ortu & occasu heliaco falcati; superiores verò quocunqve cœli loco, & ad Solem respectu, disciformes appareant; Cometa verò horum potius quàm illorum imitatus sit phases: convenire etiam, ut communi cum his sede collocetur.

NOVUS COMETA,

à 16. Augusti, st. vet. Anni 1682 Lipsiæ

videri cœptus.

ADhuc, dum Virorum Clarissimorum de nupero Cometâ cogitata Orbi Erudito exponimus, en! novum nobis de cœlo fulgentem: qui, ut plerosque hominum nunc in admirationem sui rapit; ita dubio procul perspicaciora ad profundam contemplationem excitaturus est ingenia. Quorum præclaris meditatis,

scu

seu Actis, referendis, dum se nobis det occasio, non incongruum interea visum est, quæ citra Instrumentorum debitum apparatus, locoque ejusmodi Observationibus minimè accommo, notata sunt, breviter & bonâ fide recensuisse: ex aliorum accuratiori indagine petituris, quid, quantumque nostræ defuerit.

Postquam de viso per vesperam, d. 16 Aug. noctemque, novo Cometâ, altero mane rumor increbuit: intentis in Cœlum d. 17 Aug. oculis, à Solis occasu maturè satis fuit deprehensus: Hora decimâ cum stellis Ursæ Majoris Bayerianis (quas deinceps usurpabimus) ν & θ ; ψ item, & λ rectam constituens lineam.

D. 18 Aug. mane H. IIdâ, Cauda Cometæ præter ι & κ ad dextram spectatōristendebatur, duplo, quod est inter has stellas, intervallo: θ & 34tâ Ursæ Tab. Rudolfinarum; κ item & 33â Rudolf. cum Cometâ in rectâ constitutis. Long. Com. $4\frac{1}{4}$ gr. Leonis; Lat. $24\frac{1}{2}$ gr. Boreâ, utcunque æstimatis.

D. 19 Hor. IIIâ, λ & 32da Rudolfinarum; μ item & 34ta Rudolf. in unâ rectâ cum Com. visæ, indicio erant, Cometam intra diem supra 5 gr. in orbitâ propriâ confecisse, jamque in $10\frac{1}{2}$ gr. Leonis, cum Lat 25. gr. versari.

Vesperi dimidiâ decimâ, rectæ per ζ & ψ ; item α & λ ductæ se mutuò in Cometâ intersecabant.

D. 20 H. IX, λ , μ ; δ item & γ cum Cometâ rectam constituiebant; eo triplo longius à μ , atque ipsâ stellâ μ à λ , distante.

D. 21 Horâ IX; Cometæ sui diametro à rectâ per ν & 42dam Rudolf. ductâ verticem versus declinabat; paulò plus à ν , quam ν ab ξ distans. Cauda transibat per ω , ultra aliquantum exporrecta, ejusque extremæ latitudo major erat diametro Lunari. Caput Venerem æquabat. Long. $29\frac{1}{3}$ gr. Leonis; Lat. 26 gr.

D. 22 & 23, quo posteriore Soli junctum æstimavimus, cœlo vesperi nubilo latuit, utriusque diei mane adhuc, sed postremò visus.

D. 24 vesperi per dehiscentes subinde nubes visi locus non potuit notari: nisi quòd per comam Berenices æstimatus sit incedere.

D. 29 cœlo interea nubilo, Horâ IXnâ, verticalis per Arcturum ducta Cometam notabiliter ad dextram relinquebat; qui cum δ & lucidâ Jordanis supra comam Berenices in unâ recta erat, & ab Arcturo $13\frac{1}{2}$ gr. distabat. Ex quo, aliisq; circumstantiis Long. conjiciebatur in 14 gr. Libræ, cum lat. $18\frac{1}{2}$ gr.

D. 30 eodem tempore, Cometa à verticali per Arcturum pauxillo ad sinistram deviabat: ς & α Bootis, rectam cum Com. constituiebant. Ex captis Quadrante pedali altitudinibus, Cometæ distantia ab Arcturo erat 14 gr. ferè; motus diurnus 3 gr; Long. 17 gr. Libræ; Latitudo $17\frac{1}{2}$ gr. Cauda tendebat ad ζ Bootis, cum aliqva ad π declinatione.

D. 31 Aug. quantum per nubes licuit conjicere, ab hesterno loco $2\frac{1}{2}$ gr. aberat: motu à 22 Aug. quo 7 gradus Cometæ confecit, continuè decrescente.

Cursum ejus, uno velut intuitu, in Globo Horizontis arcus, ab intersectione meridiani borea occasum versus designat, elevato ad 47 gradus Polo, adductoque ad meridianum Aquarii principio.

Caudæ directio, nobis perpetuò ab opposito Solis, aliquoties ultra 20. gradus, declinabat: Nodum verò S.S.S. dietim duabus tertiis unius gradus promotum, ex observationibus nostris qualibuscunque deduximus.

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Octobris, Anno MDC LXXXII.

*PETRI PETITI PHILOSOPHI ET DO-
ctoris Medici Miscellanearum Observationum libri qua-
tuor, nunquam antehac editi.*

Trajecti ad Rhenum, M. DC. LXXXII. 8.

DE bonis Autoribus qui bene mereri student obscura eorum
loca illustrare, depravata emendare, & à vitiis librariorum
vindicare, dubia restituere, adeoque genuinam & pristinam
faciem iis reddere laborant: quæ opera ut plurimum saluta-
ris, sæpenumero inutilis, interdum etiam damnosa existit; & nisi à sub-
actis probè humaniori literaturâ ingeniis maturo judicio suscipia-
tur, accidit, ut medicinæ loco toxicis adhibitis malè affecta loca do-
teriùs depraventur, quandoque etiam sana corrumpantur. Quò ma-
gis est laudanda eruditorum hominum industria, qui omne suum stu-
dium eò conferunt, & ingenium, quod capitale nacti sunt, diurnâ
Autorum lectione exercitatum & longo usu eorum cuius veluti as-
sefactum, in id intendunt, ut maculas ex Antiquorum monumentis
eluant, laboremque minuunt iis, qui ex animo adspirant ad Veteres
illos rectè intelligendos. Neque enim ulla menda ita pusilla est,
quam non permagni intersit è scriptis Autorum tolli ac expungi;
nam unius literulæ erratum eas interdum etiam eruditissimis homi-
nibus offundit tenebras, ut tanquam in illuni nocte errantes quovis
potius perveniant quàm quò volunt. Ut proinde nullum hominum
genus magis profit studiis, quàm eorum qui accuratè & fideliter ope-
ram in monumentis Veterum purgandis emendandisque ponunt.
Horum quippe beneficio contingit, ut quod multa interdum secula
summos viros latuit, id postea indicatum vel pueri primis literis im-
buti assequi debuissent videantur. Huic igitur studio incubuerunt &
priscis temporibus plerique qui eruditionis gloriâ alios antecellere,

& superiori ac nostro seculo omnes qui bonarum literarum cura laude gesserunt curam: quarum cum studiis nunquam tam bene actum est, quam cum veterum Codicum ope & ingenii felicitate tot Philosophorum, Historicorum, Oratorum, Poetarum, Veterum Legum & Sanctorum Patrum vulnera & cicatrices sanatae sunt: ut confessuri sint hodie si reviviscant, se Scaligero, Lipsio, Mureto, Victorio, Casaubono, Salmasio, Sirmondo, Fabro, Gronovio & aliis verae eruditionis assertoribus civicam coronam debere: quorum ope & ingenio ex tot seculorum tenebris in claram lucem revocati sint, & ab interitu ac morte quasi in vitam reducti. Medicas etiam iis manus admovit feliciter & cum summâ ingenii laude *Petrus Petitus*, eruditus Gallus, qui ab arte quam tractavit medicâ alienum haud ratus, ut afflictis corporibus valetudinem, sic affectis Autorum locis integritatem conciliare, in libris Antiquorum, quibus totâ vitâ incubuit, multa cum observasset malè constituta & depravata, ea correxit & restituit, ac quaedam literis consignata *quatuor Miscellanearum Observationum libris* inclusit. In quibus non Aristotelis saltem & Græcorum ejus Interpretum varia loca examinantur, sententiæ illustrantur, dicta laudantur, exponuntur & emendantur, adeoque ex Academiæ umbraculis ac Lycei ambulacris profutura sapientiæ studiosis traduntur; sed & omne genus Autorum tam Græcorum quam Latinorum, Poetarum, Historicorum, Oratorum & quorumvis aliorum Scriptorum veterum & recentiorum illustratur, vitia eorum sive à librariis illata sive ipsorum culpâ extantia deteguntur, lacunæ suppleuntur, sententiæ declarantur, minus vulgata & obvia annotantur, corruptelæ ostenduntur, adversantia sibi conciliantur, vulnera & cicatrices sanantur: ut veri ac literati medici officium circa librorum curam ipsum explevisse agnoscendum sit. Quin & ipse in Præfatione ad Emericum Bigotium profitetur, cum nullus sit artis ac disciplinæ angulus in quem se non penetrarit, nulla nobilis quæstio quam non luculenter se explicare posse confidat, hæc tamen omnia ad mentis potius felicitatem, suæque & suorum valetudinis custodiam, quam mercenariam operam referre decrevisse, & omne tempus in literarum studiis consumsisse. Inde sibi majora his Observationum Collectaneis suppetere gloriatur, quibus non solum Medici, sed & Philosophi, imò & Theologi dignitatem sustinere possit: nec saltem varias lectiones in Autoribus & verborum

borum tricas, sed graviora & fructuosa in istis se sectatum esse affirmat. Quæ si magna sint, non minora tamen ista contemni debere, sine quibus ad summa non perveniatur.

GEORGII ADAMI STRUVII, J.Cti,
Dissertatio Academica de Invocatione No-
minis Divini.

Jenæ M. DC. LXXXII. 4.

Quæ hinc horis subcisis collecta & quinque capitibus distincta in lucem prodit dissertatio, ea in usum Studiosæ Juventutis in totidem disputationes divisa sub celeberrimi Auctoris præsidio publicæ cathedræ incudem experta est. Primum verò caput *Invocationis Divini nominis præcognita, quisque invocandus, & qui invocent, cum in genere tum in specie in jurejurando*, complectitur; Alterum *Invocationem divini nominis in variis negotiis & actibus* considerat; Tertium *varios ejusdem fines, effectus, formulas, ritus & accidentia loci & temporis* exhibet; Quartum ejus *Affinia*, & Quintum denique *Contraria* pandit. Spirat hoc opusculum ubique doctrinam edecumatam raramque in J.Cto *πολυμάθειαν*; siquidem non modò ex Jure Privato, Publico & Canonico, ac quam plurimis aliis cum præsci tum moderni ævi J.Ctis, variisque hanc in rem Responsis, ad Praxin Fori conducentibus, hæc materia per aphorismos & his subjecta scholia dignè eruitur; sed etiam ex Historicis & Philosophis, Græcis æquè ac Latinis, tam antiquis, quam recentioribus, nec non variorum Theologorum scriptis ita illustratur, ut cuivis eruditorum emolumento & delectationi futurum sit. Adjecti sunt ad calcem duo indices, Auctorum alter, alter rerum, utilissimi.

JUSTI SINOLT Schützens

Collegium Publicum de Statu Rei Romanæ. Cum
Notis & Additionibus Caroli Scharfchmidii, J.U.Ddi.

Francofurti ad Mœnum A. 1682. in 4.

Cum hic ipse liber primò prodiret in publicum, ab eruditis tum
ob celeberrimi nominis Autorem, tum materiarum varietatem

& concinnum ordinem tam avidè fuit exceptus, ut exempla ejus in officinis librariis passim disparuerint. Hinc cùm novam hujus operis editionem adornarent Bibliopolæ, novo etiam habitu illud indigere plerisque visum, præprimis cùm ante Pacificationem Osnabrugensem & novissimas Imperatorum Capitulationes prima esset conscripta. Commodè igitur laborantibus succurrit partibus additionum Auctor, in quibus non solum ea, quæ ex recentioribus legibus & Actis publicis observatu digna ac necessaria occurrunt, bonâ fide adjecit, sed controversias quoque, à *Schutzio* levi brachio & per transennam quasi nonnunquam tactas, uberiori discursu illustravit, quibus omnibus duplex isque locupletissimus rerum ac verborum Index accessit.

JOHANNIS DECKHERRI, D. & AUGUSTISSIMI Cameralis Judicii Advocati & Procuratoris, Relationum, Votorum & Decisionum Ejusdem Judicii Liber singularis.

Spiræ. 1681. in 4to.

EXhibet hoc volumen XXI. Relationes & Vota, à præstantissimis quibusdam Augustissimi, quod Spiræ est, Imperialis Judicii, tum Assessoribus, tum ad hoc gloriosum munus ab Imperatore, Electoribus & Circulis Germaniæ præsentatis, speciminis loco ex variis causarum Civilium æquè ac Feudalium figuris, quæ potissimum per Appellationis viam eò fuerunt devolutæ, edita. Modus autem referendi in hoc consistit, ut, præmissâ prius facti specie & formatò ritè Controversiæ statu, examinentur cujusque causæ **FORMALIA** partim, partim **MATERIALIA**. Ratione *Formalium* inquiritur, an Camera Jurisdictio in præsentis casu sit fundata; an Appellatio gradatim facta, ejusque fatalia tam ratione interpositionis quam introductionis (quæ unicè in Camera attenduntur) legitimè observata; sitne summa appellabilis nec ne; & an fortè Judex à quo privilegio de non appellando munitus; an rectè se habeant Procuratoria & Acta prioris Instantiæ sint integra? Quoad *Materialia*, primò loco indagatur, quænam actio sit instituta, vel etiam intentari potuerit; an ab Actore satis sit probata, an verò per Rei exceptiones elisa; quid denique

niq̄ve tum in causâ, tum expensarum ratione pronuntiandum. Sicuti autem non exiguus legalis scientiæ thesaurus in his ipsis Relationibus continetur : ita earum Editor in proœmio iis præmissis lectorem sollicitè monet, ut istas non *Præjudiciorum* (quod nomen nihil mereri ait, nisi Conclusum totius Supremi Judicii, eò fine factum, ut ipsi hoc pro præjudicio in similibus causis, in futurum decidendis, fixum, stabile & perpetuum sit) sed *Exemplorum* loco accipiat, ex quibus de agendi, respondendi, probandi, deducendi ac judicandi ratione, in illustrissimo hõc Tribunali secundum novissimum Imperii Recessum de Ao. 1654. observari solitâ, constare possit.

*SPECIMEN MEDICINÆ SINICÆ, SIVE
Opuscula Medica ad Mentem Sinensium, edita ab An-
drea Cleyer, Hasso-Casselano, Societ. India in novâ Ba-
taviâ Archiatro &c.*

Francofurti, Anno 1682, in 4to.

Opusculorum horum sex sunt, quorum potissima contenta pulsuum in morbis explorandorum maximam vim, pro morbis horumq̄ve eventibus determinandis & medicamentis applicandis, respiciunt. Quippe *in primo* certi Scriptoris Sinensis pulsuum investigandorum suppeditantur regulæ, cum cordis, hepatis aliorumq̄ve membrorum ad pulsus habitudinibus atq̄ve exinde petendis signis. Hinc pulsuum differentiæ horumq̄ve mutationes recensentur, variis tamen aliis corporis affectionibus adjectis, quæ signa diagnostica & prognostica suppeditare valent. Et quia non tam morbis, quàm pulsibus iis respondentibus Sinenses medentur, regula his per composita medicamina mendendi additur, cum catalogo Simplicium usualium, quæ ab Europæorum medicamentis maximè differunt.

Alterum pariter de pulsibus agit, secundum principia & placita Philosophiæ Sinensium Medicæ, prout quidem ex Codice quodam horum Veteri illa extraxerat Medicus quidam Europæus : quatenus sc. illi doctrinam hanc sympathiæ & relationi membrorum corporis, nec non pulsuum, cum quinque suis Elementis, nempe Aqva, ligno, Igne, Terra, & Metallo, nec non cum anni tempestatibus, superstruunt.

Tertium fragmentum operis Medici est, ab Europæo quodam ex hypothese Sinensium conscripti, pariter horum rationem pulsus explorandi iisque medendi exponens: In quo tamen, quomodo etiam sine pulsus investigatione, ex solis corporis coloribus, sonis, appetitu, somniis similibusque morborum conditio & mortis periculum indagari possit, simul docet. Inter alia Sinenses à Sangvinis missione, & quidem per argumenta haud levia, abhorrere, uromantiam negligere ac rejicere, chymiam ignorare, sed alchymiam ad insaniam usque colere, Compositiones Medicamentorum & Medicinam, ab Hippocrate, Galeno, Avicenna aliisque Græcis & Europæis traditam & hæcenus usitatam, nescire, Chirurgiæ aliquantum peritos habere, perhibet opusculi hujus Scriptor. Interim ex pulsu eos cuncta dijudicare & pulsibus appropriata remedia propinare, diætam strictissimam ac victum tenuissimum commendare, ne suorum medicamentorum, utpote Europæis minùs potentum, vis ab alimentis obtundatur: atque has regulas diæteticas accuratè & obsequiosè observare ægros, persuasos, aliàs aut mortem secuturam, aut morbum rediturum. Formulas illorum esse vel potiones, vel pulveres, vel pilulas, quibus mediantibus modò sudorem, modò vomitum, modò catharsin, modò tepidi introductionem præstant, modò spiritus & qualitates quinque suorum elementorum, quarum aliquam singulis membris potioribus attribuunt, restaurant.

Eadem ferè docet Opusculum *quartum*, excerpta è literis cujusdam Europæi continens. Explicant hæc præprimis circulationem quandam sanguinis & spirituum Sinensium, licet ab Europæorum quàm diversissimam & ridiculam satis: utpote quæ cum doctrina eorum de pulsibus, non Anatomicis fundamentis, à quibus semper abhorrent, sed soli longiori usui seu experientiæ, ac codici quidam antiquissimo, innititur.

Tandem postquam *quinto* Schemata pro explicatis meliùs declarandis, eaque autopsiæ Anatomicæ minùs adæquata, adjecerat, *Sexto* opusculo terminum huic specimini imponit Noster, excerptum ex Medici cujusdam Christiani libro, de indiciis morborum ex Lingva, coloribus aliisque affectionibus corporis præternaturalibus: quorum ope, sine omni pulsus exploratione morborum plurium, in specie febris malignæ, vim & qualitates dignosci posse, ille asseruerat.

*ARCANUM ACIDULARUM NOVISSIME
proditum, principiorum Chymicorum disquisitionis
auxilio, in quo communis Opinio de Aquarum mineralium
aciditate convellitur, Auth. PETRO GIVRIO,
Medic. D.*

Amstelodami in 12. Anno 1682.

SCriptum hoc jam diu est, quòd Parisiis gallicè, anno scilicet 1667, publicæ luci primitus expositum fuit: Divulgatur autem hac vice denuo, latino sub habitu, & quidem insigni sui parte auctius & locupletius: adeò ut quicquid à p. 206. usque ad finem, seu paginam 366, in eodem reperire licet, id omne huic demum editioni accesserit. Institutum Autoris est, receptam communiter, & ab accuratioribus Chymicis dilucidatam, de Acidularum naturâ Vitriolicâ-Martiali sententiam convellere, & omni conatu demonstrare, quòd mineræ, à quibus acidularum sapor aliaque attributa dependent, sint tantùm Ferrum & Alumen: ita ut Vitriolum seu Chalcanthum in illis nec deprehendatur, nec deprehendi possit. Idque ex eo probare nititur, quòd Vitriolum alteret, corrumpat, & in Cuprum convertat ferrum; cum ex opposito, ex alumine oriatur aciditas aquarum ferruginosarum, & alumen ac ferrum mutuâ conspirent sympathiâ, parili modo, ac Vitriolum cum Cupro conspirare soleat. Absolvitur his ferè tota scripti pars prima, in qua tamen simul specialius in acidularum Pruvinearum in Gallia, (non neglectis aliarum acidularum plurium, præsertim in Gallia obviarum, scrutiniis) & Spadanarum compositionem inquiritur, eaque dictâ ratione explicatur; hac tamen observatâ differentiâ, quòd Pruvineæ istæ plus de ferro participant, Spadanæ verò Alumine ditiores existant. Subjunguntur his facultates Pruvinearum, plurium exemplorum enumeratione confirmatæ, cum debito sub eorum usu Diætæ regimine.

Haud æquè arrisit omnibus recensita Authoris hypothesis, cum haud tanta Vitriolum inter & ferrum disparitas esse videatur, quin vitriolum promiscuè nunc ferreum, nunc cupreum sit, prout scilicet idem spiritus sulphuris embryonati acidus, mineram vel ferri vel cupri roserit: & præcipitatio quidem Vitrioli ferrei ab illo cupri,
nulla

nulla verò mutatio ferri in cuprum locum obtineat. Plures itaque eruditi in Galliis Medici novitias istas Autoris opiniones evertere moliti sunt, indeque sua dubia ac objectiones per Epistolare commercium cum Autore communicarunt, quibus is ipse debitis responsis satisfacere annisus est; quales literariæ contentiones tantum non totam secundam partem scripti hujus constituunt. Utut præter easdem, ob argumenti convenientiam, excutiantur simul *Observationes circa aquas minerales plurimum Gallia Provinciarum, coram Academiâ Regiâ scientiarum, anno 1670. & 1671. factæ, & anno 1676. Parisiis in 12. à Dn. Du Clos, Consiliario & Medico Regio, Chymiatro longo rerum usu egregio divulgatæ; earumque cum hypothese sua & conformitatem & difformitatem inprimis expendat Auctor.*

*SPIRITUS NITRO-AEREI OPERATIONES
in Microcosmo. Illustrissimo & Amplissimo Senatui
Imolensi Ludov. Maria Barberius, Imolensis, Phil. &
Med. Doctor D.D.D.*

Bononiæ M. DC. LXXX. in 12.

CUM aliis Seculi hujus Scriptoribus Spiritum quendam in Aëre Nitrosum Auctor hic supponens, ejus vim in potissimis actionibus animalibus quinque Exercitationibus declarare contendit. Quarum *Prima* aëris inspirati aliquam portionem, sc. Spiritum Nitro-Aëreum, sanguinem subingredi, & adultis æquè ac fœtui vitam conservare, contra *Higlmorum* aliquot ratiociniis docet, simulque respirationis modum explicat. In *Secunda* Autor digestionem ventriculi eidem Spiritui Nitro-Aëreo in acceptis refert, quatenus Spiritus animales, (quos de Spiritu illius profapiâ pronunciat, non tantum à sanguine inter respirandum absorpti, sed ex aëre immediatè quoque per processus mammillares ad cerebri interiora derivati) cum sulphure alimentorum effervescentes, hæc fermentare sibi persuadet: adeoque quam alii acido ventriculi, alii fermentationi assumptorum, coctionem primam tribuunt, rejicit, acidum quamvis seu sal fluidum ex reliquiis alimentorum prodiens atque ventriculi tunicas vellicans famem efficere concedens. *Qua occasione Ebrietatem à solo Spirituum animalium,*

malium, ventriculo nimiâ assumptorum atqve haustorum copiâ gravato succurrentium, defectu, paradoxè satis ac invitis hæctenus Scholarum hypothefibus contingere afferit, hincqve mictionis in potatoribus repentinæ, refectionis ab alimentorum assumptione subitaneæ, ac somni ebriosorum ætiologias tradit. Non minùs tamen Spiritum illum Nitro-Aëreum extra ventriculum quoqve, v. g. in glandulis ac cerebro, digestoris munere fungi, potissimùm tamen ovi atqve foetus vitalisationem, item plantarum vegetationem, præstare comprobat. Porrò, sc. in Exercitat. *Tertia*, Spiritus animales, seu Spiritum Nitro-Aëreum, nutritioni præesse, diversis argumentis declarat, quatenus ille cum sanguinis sulphure seu concrefcibilis hujus succi tenuiore parte effervescens, hanc poris partium alendarum impellat: satisfaciens simul partim illis, qui, quòd nervi à ligatura injecta haud intumescant, ejus per hos corporalem influxum negare præsumunt, partim iis, qui sanguinem potiùs, quàm serum hujus gelatinosum, alimentum partium propinquius autumant: tandemqve modum suggerit, quo idem Spiritus Nitro-Aëreus, à quo vegetabilia quoqve nutritionem sui petere ex antecedentibus supponit, horum nutrimento aliam, ac animalium alimoniam, formam inducat, diversimodè sc. in diversis corporum speciebus modificatus. In *quarta* omnes sanguinis depurationes in glandulis à Spiritu eodem, tanquam à fermento salinas ejus particulas præcipitante, adeoque in epate quoqve, perfici; ac in *Quinta* nec Epar, nec Cor, nec sanguinem, sed Spiritum illum Nitro-Aëreum, in pulmonibus huic commixtum, sanguificare aliquot argumentis evincere conatur. Quibus demum *Dissertationem quandam Epistoliceam* Scipioni Saxatello Comiti nuncupatam, de pororum biliariorum ac bilis usu & motu annectit, huic vim in intestinis præcipitatoriam ex hypothefi Sylvii & Graëfii adscribens.

*LA MANIERE D' AMOLIR LES OS ET DE
faire cuire toutes sortes de viandes en fort peu de temps, & à
peu de frais. Par Mr. Papin. à Paris.*

1682. in 12.

Qq

Ratio

Ratio emolliendi ossa, ac omnis generis esculenta
quàm minimo temporis spatio, & quàm minimis sumptibus
coqvendi. Auctore Dionysio Papino.

Parisiis 1682. in 12.

Pag. Acto-
rum 105.
sqq.

EX Anglico sermone in Gallicum translatus hic libellus est, cujus
summam, unà cum machinarum huc spectantium figuris, jam Ca-
lendis Aprilis hujus anni exhibuimus. Ast non dissimulandum tamen,
quòd Interpres Gallus visus sibi fuerit faciliorem multò, ac magis com-
modam, minusq; sumptuosam machine componende rationem invenisse:
quam ut ipse calci opusculi hujus subjunxit, ita nos Benevolo Lectori hoc
loco, & latino quidem sermone, communicare non dubitavimus.

TAB. XV.

Figura I literis GG: FF signata Cylindrum cavum exhibet, in
quo fructus, legumina, pisces, carnes, & ossa ad gelatinam parandam,
coqvuntur. Cylindrus ille ex metallo est, ejusque altitudo unius pe-
dis Regii; diameter quatuor pollicum; corona seu fascia ambiens GG
quatuor lineolas crassa, tantumdemque prominens.

Fig. II signata H repræsentat operculum ex ære fustum, tres line-
olas crassum, aliquantulum fornicatum, Cylindro cavo GG: FF im-
ponendum.

Fig. III literis K, V, K: K, L, K notata genus quoddam receptaculi
ferrei sistit.

Fig. IV N bractea ferrea est, quatuor lineolas crassa, fundo re-
ceptaculi L imponenda.

Fig. V KVK: GGK: FFK Cylindrum cavum figuræ I exhi-
bet, receptaculo figuræ III immissum. Operculum H ori GG validè
per cochleam V imprimitur, magno stylo ferreo, qualem figura IX
sistit, vertendam.

Fig. VI BB: DD notata est Cylindrus cavus ex ære fustus. Ejus
corona seu fascia ambiens BB sex lineolas alta est, ac totidem lineo-
las projicitur: fundus quatuor circiter lineolas crassus est, ne per vim
internæ pressionis cedere possit, quando machina figuræ XI ardenti-
bus carbonibus imposita est. Concavitas Cylindri BD figuræ VI
unum pedem ac pollicem unum profunda est; latitudinis verò ejus
diameter quinque pollices ac dimidium continet, ad totam machi-
nam

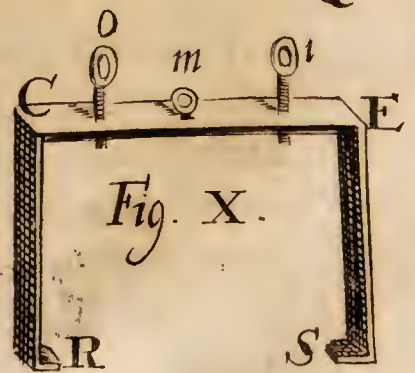
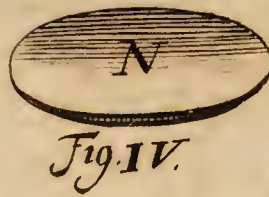
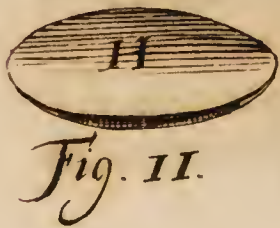
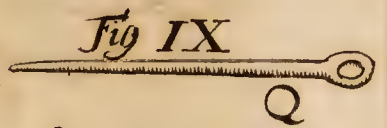
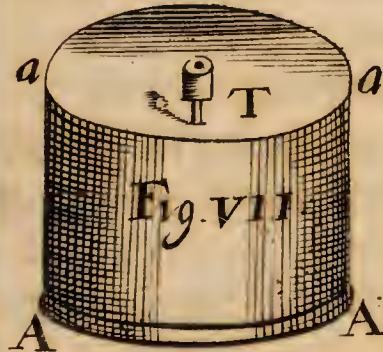
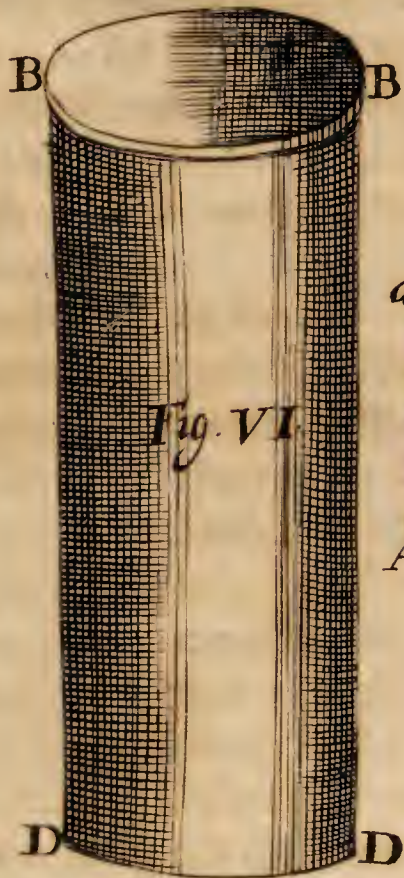
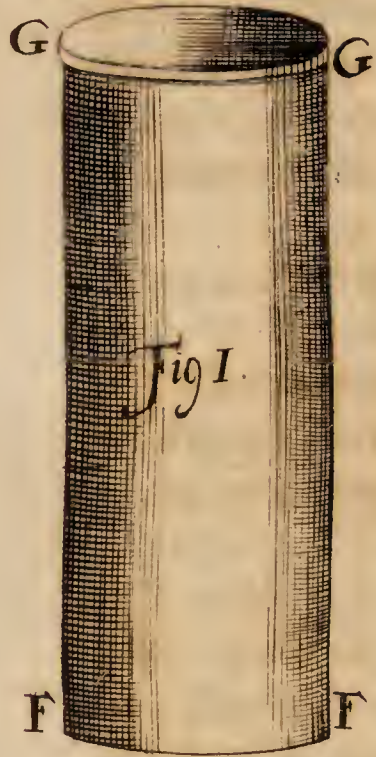
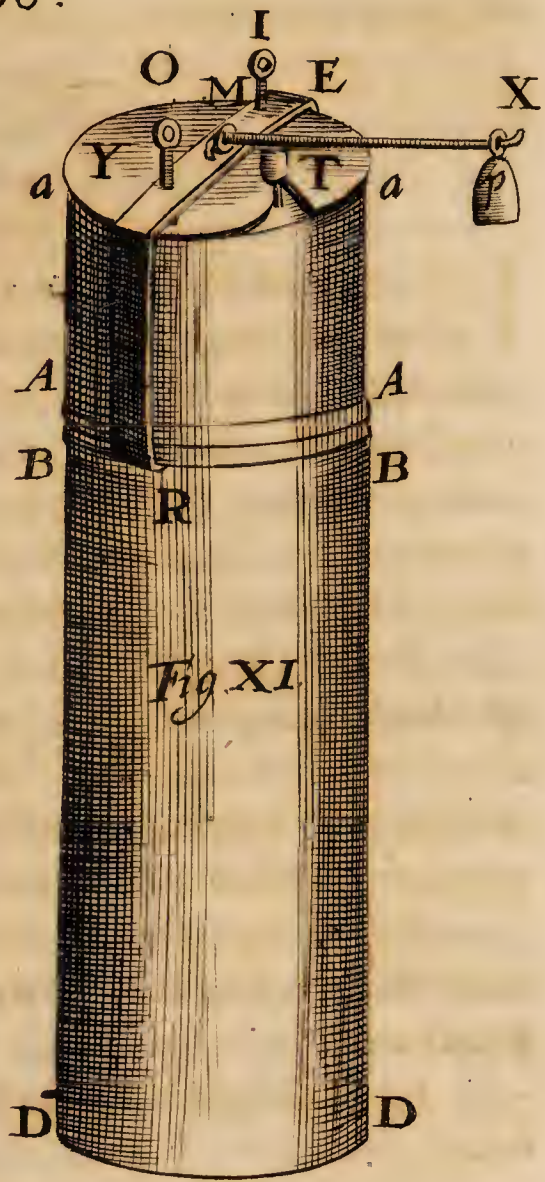
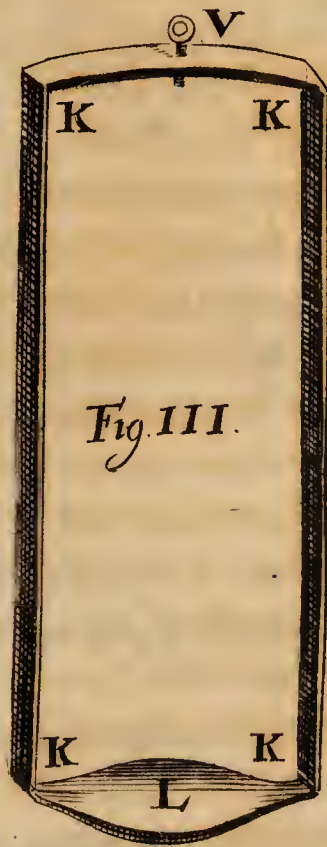

TABLE I

nam figuræ V recipiendam, quæ super circulum tomento refertum seu coronam stramineam fundo DD imponitur.

Fig. VII a, T, a: AA Cylindrum ex ære fufum exhibet, cavum ac inverfum, ut Cylindro cavo BB: DD figuræ VI pro operculo effe poffit, ceu in figura XI videre eft. Diameter illius æqualis eft diametro Cylindri cavi BB: altitudo duorum pollicum ac dimidii: corona feu projectura AA ſex lineolas alta eft, totidemque extat. Canalis T ex ære fufus eft, & fundo aa operculi aa: AA, per quem trajicitur, conferruminatus, cujus ufus talis eft, qualem Dn. Papinus descripfit.

Fig. VIII Y bractea ferrea eft quatuor lineolas crassa, & in medio aliquantum convexa; in Z verò eum in finem incifa, ut impofita fundo aa operculi aa: AA, canalem T, ut in figura XI patet, recipiat. Iſta bractea facit ad operculum aa: AA premendum, & cum Cylindro BB: DD per cochleas O, I, firmiſſimè jungendum, ceu figura XI docet.

Fig. IX Q ſtylum ferreum notat vertendis cochleis deſtinatum.

Fig. X literis R C: o m i: ES notata, cuſa eft ad formam duplicis regulæ angularis, cujus extremitates in uncōs rectangulos deſinunt, quorum unusquisque dimidium pollicem introrſum extat. Iſti unci corpus Cylindri AA: BB figuræ VI arctè ſubter projecturâ feu faciâ prominente BB conſtringunt. Denique per duas cochleas O, I, ſtylo ferreo figuræ IX in cochliidiis faciâ ferreæ CE vertendas, operculum aa: AA figuræ VII conſtringitur, & arctiſſimè orificio BB Cylindri BB: DD conjungitur; ſicut id omne ex Figurâ XI apparet.

Duplex illa regula angularis RCES ſibulam parvam M continet, quæ, Figurâ XI indice, vectis ſeu planum illud repagulum MTX inuncatur, quod per gravitatem ſuam & pondus P inſervit premendæ chartæ, quæ ori canalis T bene occludendo imponitur eum in finem, ne dum machina carbonibus ardentibus impoſita eft, evadere quicquam aut exhalare poſſit.

Duplex illa regula angularis uncinata ubique ſesquipollicem lata, ac dimidium pollicem crassa eft, ejusque unci R S dimidium pollicem ad minimum introrſum projiciuntur. Latitudo ſeu diſtantia inter latera CR: ES, æqualis eft diametro coronarum ſeu projecturarum AA: BB, quas complectitur: At diſtantia R S inter extremitates ſeu cuspides uncorum, præciſè reſpondet diametro Cylindri BB: DD,

quem subter coronam seu projecturam BB dimidium pollicem ex omni parte extantem complecti debet. Altitudo duplicis hujus regulæ angularis quatuor circiter pollicum est, ut complecti possit projecturam BB, totum item operculum aa: AA, & bracteam Y, in quam incidunt cuspides cochlearum OI, in cochliidiis partis horizontalis CE duplicis regulæ angularis, RC: OMI: ES, vertendarum.

Deprehendi postea, (*ita pergit Interpres Gallus*) posse machinam hanc adhuc faciliori & minus sumptuosâ ratione fieri; sequenti scilicet. Posito quòd Cylindrus cavus ex ære fusus figuræ VI, literis BB: DD notatus, profundus satis sit ad recipiendam omnino totam machinam figuræ V literis KVK: GG: KFFK signatam: non habebis opus operculo cylindræo cavo figuræ VII. Sufficiet enim laminam habere æream tres aut quatuor lineolas crassam, cujus diameter sit æquales diametro BB Cylindri cavi ex ære fusi, inclusâ illius projecturâ. Illa enim lamina pro operculo futura est Cylindro cavo AA: BB figuræ VI & XI, per quam canalus ex ære fusus T agitur, illique conferruminatur. Ita simul semelque machina AA: BB aquâ impletur & lamina sua operitur: cui cum imposita fuerit lamina altera incisa YZ figuræ VIII, duplex illa regula angularis RC: OMI: ES applicanda est &c.

INSIGNIS ET CURIOSA LUTETIÆ

Parisiensium nuper reperta Antiquitas, exposita à

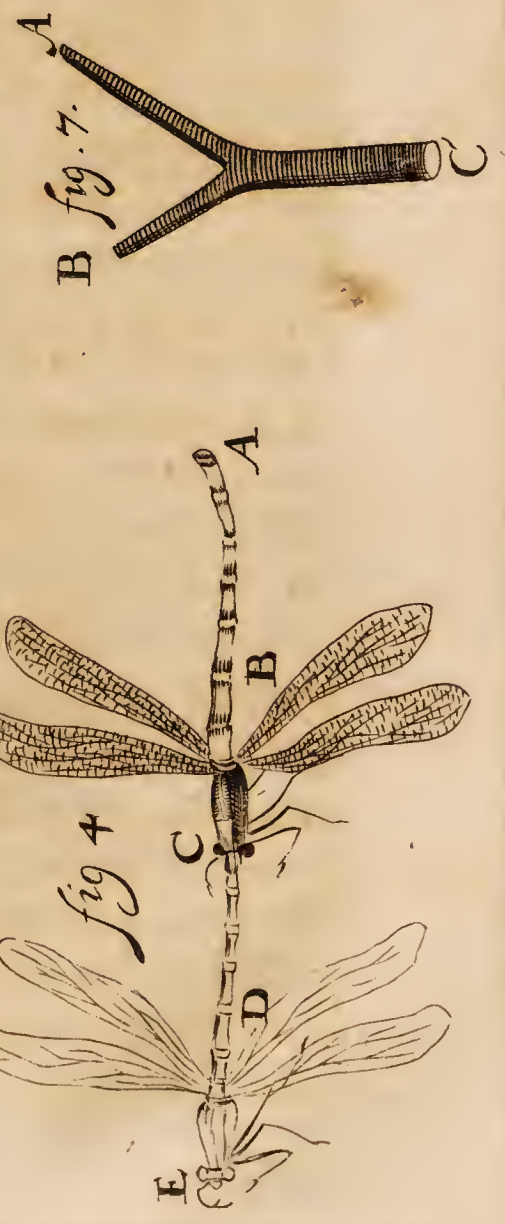
Claudio Molineto Canon. Sanctæ

Genovevæ:

E gallico in latinum idioma translata.

DUm in ædibus prope S. Eustachium extruendis operas exercet Dn. Berrier, prope hortum reperta sunt fundamenta mœniorum, quibus sine dubio superstructum olim fuerat vetustissimum & magnificentissimum ædificium, Templum fortè vel palatium quoddam. Nam cum terra effoderetur, mutilum in eâ inventum est caput mulieris, cujus hîc effigiem exhibemus, quod ex metallo conflatum & affabre factum speciem referebat humanâ paulò majorem, gestans super caput turrim, & oculis defectum, fortè quòd ex argento hi conflati fuissent,

ceu

ceu in veteribus statuis plerisque deprehendere licet. Hoc cum in Bibliothecâ Abbatis Berrerii vidissem, rei nummariaë arte edoctus caput isthocexistimavi fuisse Deæ, quam Lutetiarum tutelarem olim habuerint Gentiles: multi quippe Græci inveniuntur nummi veteres, qui signatum habent caput fœmininum cum turribus & adjectum nomen urbis, v. g. *Ανλιοχέων, Λαοδικαίων*. Cumque attentius cogitasset, quænam ex Dearum numero olim à Gentilibus qui hæc loca habitaverunt, culta fuerit, *Isidem* deprehendisse mihi visus sum: tum quod hæc imago turrim in capite referat, tum quod constet eam hîc locorum priscis temporibus fuisse cultam. E multis quidem auctoribus manifestum est, Deam quæ apud Græcos *Jo* dicta est, & Ægyptiis *Isidis* nomine venit, à Romanis sub *Cybeles* nomine cultam fuisse, quæ nil aliud quàm Terra est & Natura ipsa: quam Ægyptii conjugem commenti sunt *Osiridis*, qui erat Sol, à quo fœcunda ista redderetur & Mater omnium quæ è largo ipsius sinu prodeunt. Hæc mens est *Plutarchi* & *Apuleji*, quorum hic *Lib. VI. Metamorph.* *Isidem* sic loquentem introducit: *Rerum Natura parens sum, elementorum Domina*; & *Macrobius*: *Neque aliud esse Osirim quàm Solem, & Isim quàm Terram diximus, naturamque rerum*. Sanè tanta similitudo est imaginum, quâ Veteres geminas Deas has retulerunt, *Isidem* Ægyptii, Romani *Cybelem*, ut utramque esse eandem facile intelligi possit: & fatetur ipse *Apulejus*, *ejus nomen circum, multiformi specie, ritu vario, nomine multijugo, totum venerari Orbem*. *Isidem* autem Ægyptiorum fuisse reginam, quæ cum marito *Osiride* regnaverit sub tempora *Israelitarum* veterum, navium & velorum invenerit usum, in longissimè remotâ & barbara regna penetrârit, quorum populos Deorum religionem & agriculturam docuerit, è *Tacito* clarum est, qui simul docet, *signum* hujus Deæ *in modum liburnæ figuratum fuisse*, procul dubio in memoriam repertæ & traditæ ab eâ navigandi artis. Habemus certè nummos Ægyptios *Juliani Cæsaris*, in quibus ipsa navi insidens cernitur; & apud *Kircherum* ac alibi reperiuntur ejus imagines, quibus ipsa manu navim gestare refertur. Quocirca cum quidam rationem insignium urbis *Parisi*orum, quæ navim exhibent, invenire non possent, ea æquæ ac nomen *Parisi*orum ab *Iside* petiere. Crediderunt enim nomen urbis Græcum esse, & *Ἰσίδης*, quasi juxta *Isidis* templum latè celebratum extructam eam notare. Statuendum igitur, quod & vulgò creditum

est, templum fuisse dicatum isti Deæ in isthac regione, quæ hodie ad Abbatiam S. Germani de Pratis pertinet. Duravit sanè istud usque dura Christiana religio in Galliâ reciperetur: & cum destrueretur fanum, servata tamen fuit imago Isidis adorata Gentilibus, repositaqve in angulum quendam ædis S. Germani de Pratis, cum ea extrueretur à Childeberto dedicata S. Vincentio, ut tropæi loco esset devictæ idololatriæ & per Christianam religionem everisæ. Superfuit autem ad annum usque MD XIV. quo cum Cardinalis Brissonnetus istius Ecclesiæ Abbas rescivisset, à muliere quadam simplici per temerariam superstitionem idolo isti candelas dedicatas & oblatas fuisse, loco istud dejicere & confringere jussit, ceu narrat Brevillius in Antiquitatibus Parisinis: qui se à Fratribus id audivisse memorat, imaginem eam jussu Cardinalis confringi sibi visam narrantibus. Titulus etiam Foundationis Abbatia S. Germani in honorem S. Vincentii à Childeberto factæ indicat, exædificatum fuisse istud templum *in urbe Parisiâ prope muros civitatis in terrâ, quæ adspicit ad Fiscum Isiacensem.* Ut adeò dubitandi nullus relinqvatur locus, Isidis Parisiorum tutelaris Deæ imaginem esse, quæ terrâ effossa in Bibliothecâ S. Genovevæ nunc asservatur.

*MOYENS SEURS ET HONNESTES
pour la Conversion de tous les Heretiques, & Avis
& Expediens salutaires pour la Reformation de
l'Eglise,
en deux Tomes.*

A Cologne Anno M DC LXXXI.

Media certa & honesta pro conversione omnium
Hæreticorum, nec non Monita & consilia salutaria pro
Reformatione Ecclesiæ. Tomi duo.

Coloniæ 1681. in 12.

AUtor hujus libelli, qui nomen suum celat, & Romano-Catholicæ Religioni videri vult addictus, ante tringinta & quod excurrit annos, si præfationi fides habenda, Romam venit; ubi cum in Aulâ Papali, cujus major ex longinquô reverentia fuerat, multa
à Christi

à Christi & Apostolorum regulis & exemplis aliena animadvertisset, infallibilem illam, quam sibi hactenus imaginatus fuerat, Romani Pontificis auctoritatem suspectam habuit, & de religione suâ, cujus illa centrum & præcipuum fundamentum est, dubitare cœpit. Hunc autem animi fluctuantis æstum ut sedaret, in Religionis Christianæ principia paulò diligentius inquirere decrevit, eoqve consilio Novi Testamenti libros duabus vicibus attentissimè perlegit, in quibus tantùm abfuit, ut de Papâ ejusque supremô dominiô vel unicum verbulum deprehenderet, ut potius Mysticum Ecclesiæ corpus à Solo Christô tanquam unico capite dependere, omniaque Christi & Apostolorum dicta & facta ad pietatem, charitatem, castitatem, humilitatem ac mundi contemptum composita à Romanæ Curiæ institutô atqve moribus maxime dissentire, è Sacris illis paginis cognosceret. Quamobrem contubernalem suum Abbatem quendam Gallicum, à quo Novum Testamentum mutuam acceperat, de perplexis animi sui dubiis consuluit, qui ipsi Bellarminum celeberrimum Monarchiæ Papalis promachum legendum commendavit. At ne hic quidem affligentes animum scrupulos legenti eximere suffecit. Nihil enim præter contorta quædam Scripturæ loca & rationes nonnullas humanas, quæ perito rerum æstimatori fucum facere minimè possent, in vastô illo opere invenit. Postea in Germaniam profectus ad Patrum lectionem animum intendit, & eorum scripta diligenter perlustravit, ut primam Papatus originem investigaret, quem tandem à Religione Catholicâ separandum & planè abolendum esse, animo suo firmiter persuasit, spe non incertâ fretus, hac ratione Græcos & Protestantes, qui non aliam ob causam, quàm ob Romani Pontificis tyrannidem ab Ecclesiâ secesserint, cum aliis hæreticis & infidelibus ad Ecclesiæ Communionem redituros esse. Quamvis autem potentiam Papatus per S. Scripturæ ignorantiam, & Clericorum multitudinem, & beneficiorum temporalium respectum, firmiores radices egisse intelligeret, quàm ut desperatæ seculi sui miseriæ se profuturum sperare posset; animum tamen suum non sine gravi indignatione & acerbis querelis bipartitô hoc libellô editô exonerare voluit. Cujus prior pars tribus capitibus absoluta, Papatum nec in S. Literis fundari cap. 1. nec in Ecclesiâ primitivâ viguisse c. 2. nec Ecclesiæ quicquam conducere, sed potius malorum omnium fontem esse c. 3. demonstrare instituit, & simul ad ea, quæ vel è Sacro Codice, vel è

Patrum

Patrum scriptis, vel è Ratione Statûs, pro stabilienda Papali Monarchiâ depromuntur argumenta, in singulis capitibus respondet. Altera autem pars, quam Autor imperfectam & minus consummatam reliquit, à Cardinalibus ad Episcopos & reliquos Clericos progrediens, viam ac rationem Ecclesiam reformandi subministrat, varios abusus per longam consuetudinem inveteratos perstringit, & postremo locò de diversis punctis religionis negotium attinentibus suam sententiam & iudicium subnectit.

*PRODROMUS CORPORIS THEOLOGIÆ,
quò tota fidei ac morum doctrinâ, historia item &
Propbetia, methodò pariter ac verbis sanis, secundum rerum
Vet. Test. illisque respondentium Novi seriem multifariam asse-
runtur, atque sic veritates Divinæ omnes in luce integrâ
SS. literæ in arce collocantur.*

Hagæ Comitum apud Arnoldum Leers, A. 1682. in 4.

Postquam Coccejanismus ortus fuit in Belgio, Theologi ejus in duas abierunt factiones, quarum altera illum propagavit, altera oppugnavit. Neutri verò Autor hujus Scripti Anonymus ex toto videtur addictus esse, sed novam potiùs sectam, sicuti novum Theologiæ Corpus, cui hunc præmittit prodromum, condere velle. Tametsi namque per majorem Libri partem totus in eo est, ut ad Scripturam doctrinas fidei referat unicè aut videatur referre, imitatus in hoc Nobilis Exegetæ Cocceji studium Biblicum; quem magni etiam æstimat, sæpiusque expressò, suppressò verò nomine subtitulo Magni Commentatoris Novi allegat; quanquam etiam V. & N. T. in certa intervalla distingvit, quod & Coccejus fecerat ante eum; apertè tamen ab hoc in eo abit, quod intervalla illa statim in creatione præfigurata esse dicit. Coccejus in V. T. sex agnoscit periodos, in N. septem. Illas primùm Bileamo Numer. XXIII & XXIV revelatas & à Mose Deuter. XXX. i. observatas esse; ad has è scriptis V. T. duo Cantica, alterum Mosis Deuter. XXXII, alterum Salomonis ex toto, reliquas Prophetias ex parte referri debere putat. Noster verò V. pariter atque N. T. in sex distribuit periodos, quas cum sex diebus creationis à cap. 18. usque ad 25. confert;

fert; creationem hinc à Mose descriptam vocans creationem propriam: duo verò tempora V.&N.T. duas creationes Mysticas; quibus etiam geminam mysticam quietem, quæ propriæ in Sabbatho primo non sit absimilis, cap. 25. subjungit. Unde conjicere licet, totum Theologiæ Corpus, quod promittit, futurum esse Mysticum, tale scilicet, qualis hic est ejus Prodigium, si ad ultimam ejus analysin aut scopum, ceu par est, respiciatur.

PETRI ALLINGÆ VIS VERITATI ILLATA repulsa: seu Exercitationes Pacificæ ad nonnullas quæstiones problematicas quæ hodie moventur, de testamentis & œconomia fœderum Dei. Accedit Responsum ad nuperum D. Leydekkeri Apologeticum.

Amstelodami ap. Henricum Wetstenium, A. 1682. 4.

TOtus est hic Autor præsentis anno in edendis Exercitationibus pacificis; quarum primæ sub titulo *Facis dissidii extinctæ* nuper prodierunt, relatæ à nobis Mense Majo p. 160: jam sequuntur alteræ, *Vis veritati illata repulsa* dictæ. Illæ partim Cartesii, partim Cocceji; hæc solius Cocceji sententias nonnullas de testamentis & œconomia fœderum Dei defendunt; & quidem adversus Melchiorum Leydekkerum, Professorem Ultrajectinum. Unde, tametsi Exercitationes Pacificæ dicantur, revera tamen sunt Polemicæ, quibus lites illæ, nisi pugnando, non componentur. Quo observato, non opus est *οἰκονομίας* Libri plenius delineare. Dedit eam, quoad fieri potest de hujusmodi scripto, Autor ipse in præfatione sequentibus verbis: *Non est, quod multa dicam de hoc meo opere. Examino omnia, quæ Professor (Leydekkerus, cum Allinga sit Pastor paganus; hinc titulus officii, loco nominis sæpius positus,) veritati opposuit, fraudes Viri detego, sententiam nostram plurimis rationibus munio, ac objectiones Professoris solvo. Pro veritate thesaurum nostrarum pugno, alio loco acturus de antiquitate.* Hæc autem omnia pertractata sunt 25 capitibus: quibus adjicitur *Responsum ad nuperum D. Leydekkeri Apologeticum*, quod hic pro Face Veritatis in lucem publicam emiserat. In illo verò brevissimus est Allinga, ratus se unâ plagulâ totam rem conficere posse; inprimis

cùm Leydekkerus etiam brevitati, non absq̃ve saltu, qvem ipsi imputat, studuerit.

MYSTERIUM ARTIS STEGANOGRAPHICÆ Novissimum, modum omnes Epistolas, aliaque scripta incognita, Characteribus furtivis exarata, in omnibus Linguis, præsertim Latina, Germanica, Gallica, Italica expeditè solvendi pandens: ex Museo

M. Ludovici Henrici Hilleri, Diaconi Eslingensis.

Ulmæ A. 1682. in 8.

ARtem Steganographicam perfecturus Auctor, initio præfationis profitetur, se illam tradere, in quantum ejusdem beneficio omnes epistolæ & scripturæ, quibuscunq̃ve characteribus incognitis, notis Arithmeticis, Chymicis, Astronomicis exaratae solvi possint. Ad quam definitionem annotat; 1. Se aliter tradere, quàm Trithemium, Schottum aliosq̃ve, qui magis occupati sunt in concinnandis Alphabetis variis modisq̃ve occultè scribendi, quàm solvendi. 2. aliter quoq̃ve se agere, ac illi, qui per sententias scribunt, vel qui sumunt unum tantum vel duo vel tria vocabula, exq̃ve iis sententiis occultas formant scripturas. 3. explicare se non omnium scripturarum solutionem, etiam illarum, quæ ex pluribus alphabetis compositæ sunt, sed quæ ex uno eodemq̃ve alphabeto sunt contextæ. 4. sub characteribus comprehendi non solum Ciphras, Medicas, Chymicas notas, qualescunq̃ve fingi possint ab ingenio humano, sed etiam integra vocabula sive Arabica, sive Latina, sive Germanica loco literarum alphabeticarum usurpata, etiam signa, picturas, res ipsas pro vocabulis adhibitas. Deinde de origine & progressu Steganographiæ differens commemorat Ciceronem, Cæsarem, Augustum occultè scripsisse, non tamen quæ scripserant solvere potuisse, nisi prius inter se convenissent: Judæorum Temuram, quæ inter species tredecim Cabalæ in nonnullis Scripturæ locis reperiri creditur, ad Steganographiam pertinere: Recentiori ævo Trithemium Abbatem Sponheimensem Steganographiam scripsisse, illustratam nostro seculo augusto Gustavi Seleni Commentario. Post Trithemium Portam Neapolitanum Medicum collocat, cujus quinque libri de occultis Literarum Notis Argentorati an.

1606.

1606 satis vitiosè excusi sunt. Post illum Steganologia & Steganographia edita est à Resene Gibronte Runeclus Hanedi id est per anagramma Daniel Schvventer Noribergense. Hunc secutum esse Harsdorfferum Mysterio Steganographico clarum, ait: Agmen claudere Caspari Schotti Jesuitæ Scholam Steganographicam.

Ipse Liber continet XII. Capita. (1) Discernere docet idioma, quo occultè scriptum constat. (2) Proprietates singularum Literarum Lingvæ Latinæ ducentis Regulis exemplis applicatas complectitur. (3) Refutat Joh. Baptistæ Portæ lib. 3. (4) Danielis Schvventeri methodum Scripturas Latinas solvendi refellit. (5) Harsdörfferi Mysterium Steganographicum explicat. (6) Caspari Schotti Jesuitæ Scholam Steganographicam examinat. (7) Germanicæ Lingvæ Regulas tractat. (8) Exemplum Germanicum proponit. (9) Schvventerum in Germanicâ Lingvâ refellit. (10) Gallicæ Lingvæ Regulas cum exemplis exhibet. (11) Regulas Lingvæ Italicæ cum exemplo continet. (12) Reciproca seu cancrina vocabula, quæ retrorsum lecta se ipsa generant, Latina, Germanica, Gallica, Italica enumerat; ex quorum recensione observat Latinam Lingvam plurimas habere ejusmodi voces, & non aliam magis idoneam componendis versibus reciprocis seu cancrinis, quia consonantes & vocales ejusdem lingvæ ut plurimum alternant.

PAN-SOPHIA ENCHIRETICA

seu

*Philosophia Universalis Experimentalis in Academia
Moyſis primùm per sex prima capitula Libri primi Geneseos tradita,
demum per ignem examinata & probata, stante post Tabulam
Arnoldo Bachimio Denſtonio Cosmofopho
Auctore.*

Norimbergæ Anno 1682. in 12.

Quisquis est Auctor Libelli titulo valde augusto, Helmontiana dogmata præcipuè sequitur, eademque magis perspicuis & aptis notionibus Philosophicis exprimit & ornat. In Chemiâ non mediocrem præ se fert experientiam, ex qua naturam mineralium imprimis explicat, atque passim aliorum in illâ arte errores castigat. Modestiam

Rr 2

stiam

stiam recentiorum Philosophorum æmulatur, cùm non pro decretis sed hypothesibus sua venditat. Cæterùm quæ de hominis integri statu, lapsu, formatione Corporis Christi, excitatiqve ex mortuis natura & qualitatibus, nostrorumqve post universalem resurrectionem corporum conditione tradidit, nec Theologis Fidei Romanæ, quam profitetur se nullis dictis suis velle læsam, placebunt.

OBSERVATIO MEDICA I.

De

Crinonibus seu Comedonibus infantum.

Incognitus & indictus Antiquioribus fuit Morbus, cujus passim superiori ac hodierno seculo à Medicis non minus, quàm medicastri mulierculis fit mentio, & ab istis quidem Morbus Pilaris Infantum communiter appellatur, speciatim autem *Crinonum*, item *Comedonum* nomine venit, Germanis *Mitesser* audit. Contabescunt infantes paulatim, insomnes redduntur, & inquieti, & insignem simul pruritus corporis pati videntur: quòd si in balneo ritè tractentur, corpuscula pilorum crassiorum instar densa & spissa (unde similitudinis ratione, *Crinonum* nomen) è poris corporis prominent, quæ pro animalculis intercutanea loca inhabitantibus (unde *Comedonum* nomen, quasi vermium alimentum infantum depascentium) ab aliis habita fuerunt, quibus unâ alterave vice ablatis, meliùs habere infantes observantur. Utrum itaqve censui excrementorum spissiorum tertiæ coctionis, an verò animantium generi adscribendum sit istud extra cutim prominens, diutiùs controversum fuit, prout scilicet fieri in naturalibus amat, ubi solis rationibus, citra experientiæ armaturam pugna instituitur. Hæc tandem rerum magistra litem diremit, ostendendo Microscopiorum ope manifestè, esse revera animalcula viva, quicquid spissorum istorum capillorum facie subinde compareat. Coloris observantur subcinerei & plus minùs nigricantis, cornubus seu potiùs autennis binis longè prominentibus instructi, oculis rotundis grandiusculis cum cauda ob-

TAB. XVII. longa in fine villosa; paucis, aspectu satis horridi, prout ex *TAB. XVI* conspici potest: in qua Fig. A magnitudinem nativam, prout nudo oculo se exhibet, repræsented: Fig. B verò *Crinonem* integrum, accuratè ob-

PLANT. 1773

observatum, resupinato situ collocatum: Fig. C C eosdem crinones, pronò corpore delineatos, sed sub separatione à cute, caudâ truncatos. Nam non tantùm propter morositatem puerorum, difficulter separari possunt, sed ob exilitatem etiam ac teneritudinem vix integri obtineri, quin facillimo attritu vitientur: id quod in fig. D. contigit. Pueri sunt, & infantes in quibus frequentius nasci solent, quorum crura, brachia, & imprimis dorsum, sive totum, sive interscapilium tantùm, maximè tamen ipsam scapularum regionem solent occupare. Sed quæ huc spectant alia, curioso lectore digna, prolixius, pro usu imprimis Medico, exposuit Erud. Georgius Hieronymus Velschius, in Exercitatione de *Vermiculis Capillaribus Infantum*, in qua omne id, quicquid pro usu tam theoretico quàm practico desiderari potest, ex quibusvis Scriptoribus in unum fasciculum concinnè collectum exhibetur, adeò ut unus hic autor quorumvis aliorum vices commodè supplere queat. Annexa est dicta Exercitatio isti de *Vena Medinensi* laboriosè & accuratè conscriptæ, & anno 1674 Augustæ Vindel. in quarto primitus, sub auspiciis Claudie Felicis Imperatricis, luci publicæ expositæ.

OBSERVATIO MEDICA II.

De

Sironibus.

Alii longè à *Crinonibus* sunt *Sirones* seu *Cirones*, vermiculi scilicet minuti, quasi pediculares, in pustulis serosis prurientibus, sub cuticulâ manuum imprimis & pedum, subsistentes. Germanis *Seuren* item *Reitliesen* vocari solent. Minus de his disceptatum fuit, animalculorum classi an associandi, siquidem hoc jam olim subtili *Scaligero Exerc. 194. de Subtil. num 7.* extra dubitationis aleam positum fuit: qui tamen ipsis formam nullam expressam esse asserit, quæ Microscopiorum ope distinctè satis & accuratè conspici potest, secundum eam faciem, quam Tabul. XVI fig. EEE repræsentat. Colore sunt albicante, & pedibus exceptis, quæ propius intuenti nigricare videntur: pedibus sex instructi sunt, binis utrinque mox juxta caput positis, quibus talpæ ritu cuniculos sub cuticula agere, & oblongos non rarò quasi sulcos trahere, simulque molestissimum pruritus excitare videntur. Num

Rr 3

dorsum

dorsum sit squamosum, seu squamis coopertum, prout quidem affirmat *Dn. Robaultus Tract. Physic. part. 1. c. 21.* definire nolumus, illo præstantiore dubio procul microscopio instructo. Mirum de cætero est, quantas molestias tam pusillum animal homini excitare queat, quas stupendâ historiâ pluribus explicat *Moufetus in Theatr. Insect. lib. 2. cap. 24. &c.*

LETTRE à M. L. A. D. C. DOCTEUR DE Sorbonne; ou il est prouvé par plusieurs raisons tirées de la Philosophie & de la Theologie, que les Cometes ne sont point le presage d' aucun malheur: avec plusieurs Reflexions Morales & Politiques, & plusieurs Observations Historiques; & la Refutation de quelques erreurs populaires.

à Cologne Anno 1682. in 12.

Epistola ad Doctorem Sorbonicum; in quâ multis rationibus è Philosophiâ & Theologiâ de promptis probatur, Cometas nequaquam ullius calamitatis esse prænuncios: pluribus adjectis Observationibus ethicis & politicis, annotationibus item historicis; & Confutatione errorum quorundam vulgarij.

Coloniæ (verius Amstelodami) 1682. in 12.

Magnâ in varietate & dissensione sunt Philosophorum sententiæ de Cometarum naturâ, origine & significatione, inque tantâ opinionum diversitate invidiosum non minùs quàm difficile est sententiam dicere, distractis in partes doctis hominibus. Passim quidè ad visum Cometam trepidatur, nec vulgus modò & simpliciores, sed etiam docti prudentesque subinde sciscitantur ex aliis, quid mali ostentum hoc & quibus Principibus, populis ac civitatibus portendat? Quòd si quis non levibus rationibus, experiètiâ etiam in hujusmodi rebus quæ sensu atque observatione constant rationes superante, adductus, à communi popularique opinione, malorum antecambulones Cometas statuente, sibi discedendum

dum censet, is ab aliis, plus æqvo ob causarum ignorationem meticulosus, in horrendum gravissimūqve impietatis crimen vocatur. Qui verò Cometas propterea accendi in coelo dicunt, ut sint magnarum calamitatum quæ impendeant prænuncii, & in hanc rem varios eventus & veterum Poetarum Historiarumqve testimonia afferunt, sacras etiam literas in partes trahunt, superstitionis damnantur ab iis, qui lubrico aut nullo niti fundamento, cum terrores illos ac metus, tum quæ passim circumferuntur Cometomanticorum hariolationes ac vaticinia ostendunt. Et extant clarissimorum Virorum de Cometarum naturâ & significatione multi libelli, iusta etiam Volumina, quorum quisque peculiarem & separatam ab aliis rationem inire studuit, ut orbi suam opinionem persvadeat. Hujus Epistolæ autor, qui cum Sorbonæ Theologo sibi rem esse præ se fert, vanam & incertam esse omnem illam ex astris divinationem existimans, nunquam adeò vel argumentis, vel experienciâ, nedum sacrarum literarum testimonio comprobatum censet, Cometis aliquam præfagiendi vim inesse, ac cum Gassendo non postremum imbecillitatis humanæ argumentum habet, ad ista expavescere, quibus cum res nostræ commercii nihil habent. Mirum putans, cur ne Deo quidem credatur, dum à signis coeli nihil metuendum jubet; qui si Cometam non constituat signum cladis venturæ, nulla in eo aut futurorum notitia aut affectus significandi esse possit: quippe qui viam suam pergat, ut naturalia cætera, cujusque parum intersit quid humanæ gentes inter se moliantur. Sed cum plerorumque animos alia longè occupaverit opinio, Cometam nimirum certissimum iræ divinæ imminentisqve poenæ indicium esse: inveteratas autem opiniones, & ab his profectos horrores, quos mentibus hominum autoritas veterum & communis incussit rumor, erroresqve quos longinquitas temporis confirmavit, evellere res magni laboris sit & invidiæ plena: id potissimum studet, ut præconceptis ab opinionibus hominum animos liberet, quibus non sublatis frustra de metu minuendo aliquem sollicitum fore censet. Quoniam autem philosophia & ex eâ depromta argumenta suspecta admodum sunt, quòd in utramque partem, etiam à veritate, deflectere animos vi rationum subtiliter & argutè allatarum valeant, relictis his, ex Theologiâ, à sapientiâ & bonitate Dei petitis rationibus, præfagiendi vim Cometis adimere, & populares rationes evertere laboravit: existimans, haud meliori modo jugulum causæ incidi posse,

quam

quàm si ex eodem fundo, cui errores vulgi innituntur, depromtis machinis isti subruantur, & falsâ persuasione occupatæ hominum mentes rectiora doceantur. Quod ut obtineat, in hunc modum differit: Si Cometæ calamitates venturas præfagiunt, vel eas efficiunt ut causæ, vel denotant saltem ut signa. Causæ verò earum esse non possunt; *primum* quia rerum à libero arbitrio hominis dependentium, & fortunæ ludibrio expositarum, ut sunt bella, mutationes Rerumpublicarum & religionis, conspirationes & humanæ societatis everfiones aliæ, causæ sidera esse nequeunt; & statuere hoc velle impium est: *secundò* nequæ priori ratio dari potest, quæ Cometæ naturalem causam belli, famis pestisve probet; quæcunqve enim afferuntur futilia sunt, nec virtutem quâ influant sidera in mundanas res satis ostendunt: *tertiò* à posteriori autem quæ datur & ab experienciâ ducitur ratio falsa est; nam ab adversâ parte magis ea stat, & felicia tempora post cometam evenisse, tristia fuisse cum nullus præluceret cometa, manifestum est. Calamitatibus autem semper premuntur miseri mortales, modò in hoc modò in alio terrarum angulo gravioribus: igitur quandocunqve ortæ sunt hæ stellæ crinitæ, afflicta fuit quædam, nec fortasse una saltem, orbis regio: quando & in posterum orientur, incident in calamitosa tempora, quibus nulla ætas, licet cometâ destituatur caret: ideò nec assignanda sunt cometis quæ non faciunt, sed inveniunt hæc mala: *quartò* quia omnes orbis partes, quæ sidus hoc afflat, eandem experirentur fortunam, si efficaciam quandam istud haberet & calamitatis causa existeret in hac vel illâ provinciâ. Porrò signa tristitum temporum non sunt; *primum* quia nullam à naturâ connexionem cum fortunis regnorum acceperunt, unde homines has istorum ortu denotari intelligere possint: *secundò* nec Deus nobis revelavit, se voluisse hanc significandi vim ipsis indere, peculiarem autem characterem tributum eisse, nobis non licet fingere: *tertiò*, miracula autem Deus non edit quibus confirmetur Idololatria & astrorum cultus, neque enim peccata mortalium ut aboleantur, alia eaqve majora longè crimina permittit. Hæc omnia Autor prolixè & copiosè deduxit, adversantibus argumentis respondit, jucundisqve Digressionibus ex civili doctrinâ & Historiâ petitis, v. g. de studio quo Gentiles veteres & recentiores dein Christiani quoque Astrologiam coluerint, hodieqve in eandem ferantur & de ejus vanitate; de fatalibus diebus, nominibus & temporibus;

bus; de Lunæ ejusque mutationis effectibus; de Eclipsium naturâ & circa eas variis hominum opinionibus, Opusculum hoc distinxit: in eo tamen argumento, quod de Miraculis tractat, amplissimè se diffundit & de prodigiis quæque ex iis oriatur Idololatriâ; hominum in eam impetu; superstitione tam Gentilium quàm Christianorum veterum, & hodiernum receptâ; cum primis autem de Atheismo multa haud proletaria disseruit, istum cum Idololatriâ contulit, & utrum horum majus crimen ac facilius eluendum expendit, nec ad morum vitæque corruptelam illum magis quàm hanc ducere probavit; Hinc alia attulit, quibus Domum Austriacam & Hispanos ad Universalem Monarchiam, cui Galliarum Imperium destinatum aptumque ipsi videtur, minus idoneos fuisse doceat, ac plures amœnas Digressiones inseruit, ut ipse miscellaneas opiniones se congesse profiteatur. Sub finem Breviarium integri Opusculi exhibet, & argumenta quibus cometarum præfagia elevarit, enumerat, concluditque Cometas eos non esse pro quibus habentur vulgò, sed corpora esse mundo coæva, & juxta motum, quo Deus universi machinam versat moveri, nobis autem conspiciendos se præbere quando determinati sunt, ut oculis nostris se sistant, & tum pro vario Solis motu radios reflectere, perque refractionem radiorum solarium secundum naturæ leges caudarum speciem præbere. Proscribendos igitur animis timores, & liberandas superstitionis tormento mentes, quas sollicitas metu futurorum perversa de Cometis opinio vulgò cruciet.

OBSERVATIONES MICROSCOPICÆ

Antonii Leuwenhœck, circa particulas liquorum globosas, & animalia in semine insectorum masculino. Ex Collectionibus Philosophicis Anglicanis num. 3. Decembr. 10.

An. 1681. p. 51. sqq. excerpta.

Post Observationes circa globulos spumæ, & sanguinis nuperrimè communicatas, feces Vini Germanici examinavi, diluendo eas pro feliciori indagine cum aqua, & observavi eas ex globulis admodum irregularibus, alios globulos minores, nunc 2, nunc 3, 4, 5, & 6, complexis, consistere. Suspicebam itaque ex hac compositione, perfectam globulorum horum texturam ex 6 simplicioribus globulis coalituram, quod etiam reperiēbam ita in Vino lagenæ incluso fermentante. Hujus

enim feces maximam partem ex talibus globulis constabant, qui ex aliis 6 minoribus, ac illis etiam qui in sanguine aut spuma deprehendi solent magis exiguis, componebantur. In Musto fermentante infinita parvarum bullularum copia, (non absque intuentis tædio) ex vitri locis inæqualibus exurgebat, quæ certatim velut ascendentes amplitudine crescebant, earumque nonnullæ dissiliens in unam largiorem aëream bullam coibant. Perturbabant ascensu suo insigniter Vinum, elevando secum simul globulos, partim perfectos, ut supra ex 6. minoribus, partim imperfectos ex 3. 4. vel 5 tantum compositos, qui tamen à bulla aërea relictæ fundum versus recidebant, ita ut interdum globulos istos sextuplices in suas partes divisos cernere liceret. Eadem globulorum divisio in spumâ cerevisiæ etiam institui potest: sed globuli sanguinei ex digito meo extracti, cum sint teneriores, promptius coalescendo unicuique saltem globulum constituere videbantur. In syrups fermentantibus, globulos ex 3. aut 4. aliis, sed non ex sex compositos observabam, id quod à densitate liquoris & languido ejus motu procedere videtur. Pro inveniendis hujusmodi globulis in aqua, celerior motus in Phialis angustioribus huic conciliandus. Adeoque in Vitro (Fig. I) ad A aperto, à C ad B aqua pluviali repleto, in D verò aëre pleno, quod in conclavi meo tam Solis radiis quam vento pervio seposueram, post 14. dies nudo oculo aliquot particulas, circiter 6 observabam, quæ sub microscopio communi exhibebant rotundas pilas, easque si densius erant conglomeratæ, virides; sed accuratius à me examinatæ, globulos ex aliis 6 minoribus, illis in sanguine similibus, compositos representabant. Quidam horum in alio Vitro observati, præter dictos 6tuplices, alios oviformes ex 12 minoribus concretos exhibebant, unâ cum parvis pluribus animalculis, inter eosdem natantibus.

Cùm examinare vellem liquorem Venarum lactearum in animalibus, vacca 24 horas jejuna frustrabatur conatum. In Chylo verò agni, largiter pasti, deprehendebam insignem numerum globulorum compressorum ac invicem coagulatorum, ex 2. 3. 4. 5. 6. minoribus globulis compositorum: altera verò pars non concrevens, tenuis perquam & fluida erat, prioribus compositis globulis intermixta: quin & globulorum, plus quam sexies globulis sanguineis minorum, innumerabilis aderat copia, tanquam nil aliud esset chylus, quam hi globuli in tenui glutinosa materia natantes. Eadem Phænomena in Vituli chylo, ex

venâ

venâ prope pancreas elicito pariter occurrebant. In lacte calido vaccino reperiēbam tantum globulos magnitudine suâ sextam globulorum sanguineorum partem æquantes, ut & alios, numero 2, 3, 4, & 5. invicem cohærentes, qui fundum petebant, aliis in summitate natantibus, quos cremorem seu butyrum esse existimo. In Urinâ ægrotantis propriâ observabam plures globulos sanguineos copiosis subtilissimis vasculis adhærentes, quasi fila bombycina invicem contexta essent, à quorum extremitatibus fecalina grana dependerent: residuum Urinæ repletum erat globulis, magnitudinis sextæ tantum partis globulorum sanguineorum.

Cum examinarem sæpius particulas istas, quæ in nebula particulis aëvosis in aëre intermixtæ sunt, easdam sextam tantum partem globulorum sanguineorum æquare deprehendebam. Descendunt hæ particule noctu ex aëre, nec confundendæ sunt cum istis, quas vel nudo oculo in radiis solaribus videmus, figuræ perquam irregularis, ut vix binas similes videre liceat, grani arenarii interdum magnitudinis.

Observavi ulterius, sub candelarum deflagratione maculari res quasdam, quatenus scilicet quodvis corpus, dum comburitur, in particulas minutas invisibiles, & ita etiam candela in fluidum per universum aëra dispersum abit, cujus particule sextæ tantum parti globulorum sanguineorum respondentes, figuris perquam irregularibus cohærentes, in descensu condensatæ nigras istas maculas exhibent.

Cum existimarem, cor machinam tantum sanguinis circulatoriam esse, hæsitavi diu circa modum, quo ex arteriis sanguis venas subintret; num scilicet id per inosculationem vasorum capillarium fiat. Vasorum itaque horum vestigia eò usque investigabam, donec major sanguinis globulus (compositus scilicet) per arteriam transire recusaret, sed simplex tantum angustias loci penetrare posset; ita ut sub cordis impetu pulsatorio, globulus compositus, antequam per arteriolam trajiceretur, in sex minores alios divideretur, qui in vena de novo in compositum istum coibant. Alii horum, parte aëvosa magis diluti, ad corporis circumferentiam deferēbantur pro sudoris & lacrymarum materia. Detexisse me hanc anastomosis in muscarum visceribus perquam candidis, sanguine verò admodum nigro, existimabam: nihilominus tamen, licet vasa bis centies millies minora barbæ meæ pilo observarem, nullam tamen unionem perspicere poteram. Proportionem verò modò dictam

eliciebam, comparando diametros, & inde supputando ipsas areas. Vana erat pariter inqvistio hujus Anastomoseos in magno scarabæo cum mercibus ex Indiis allato, siquidem tantum unionem vasculorum ex communi ramo oriundorum inveniebam. Ut in Fig. 2. C E & D F utraqve à B oriuntur, & per canaliculos CD & E F junguntur.

Observabam porrò in semine masculino Scarabæi Rutilantis, sub copula, (secundùm Fig. 3. in qua A B C D mas, D genitalia, E F G foemella,) plura viventia animalcula, anteriori corporis sui parte subrotunda, posterius in longam caudam desinentia.

Tentanti idem circa semen masculinum Muscæ majalis, plures parvi quidem vermiculi, sed non viventes, occurrebant. Ast in iisdem conredientibus (secundùm Fig. 4, ubi anterior est mas) observabam aperturam in dorso foemellæ & plura ovula circa locum B, simulque exactè videbam in maris semine animalcula viventia, quæ vermium instar, in sex vel octo arcus se flectebant, quorum, & quidem mortuorum faciem Fig. 5. litt. A B representat. In semine Grylli maris mortuos vermiculos mense Julio reperiēbam, declinante verò Augusto perfectè viventes iisdem occurrebant, & multi quidem, nonnunquam 25, quoad superiores partes concinno ordine juxta se invicem locati, caudas tantum latius explicantes, & serpentino celeri motu agitantes, aliis partibus quiescentibus. Semen Muscæ Maris, juxta Fig. 6 exhibebat ingentem turbam parvorum vermiculorum; aperto verò ventriculo ejus, egrediebatur materia clara, ingenti numero corpusculorum quadratorum, tam cubicorum, quam parallelepipedorum, rectangulorum omnium, diversæ tamen crassitie referta. In Muscæ Equisugæ foeminae intestinis plures viventes observabam vermiculos, crassiores ac breviores, sed celerioris motionis, claro liqvori innatantes.

Præter tædiosa scrutinia generationis insectorum ex ovulis, texture involucri ut in bombycibus, & mutationis eorum in muscas, nunc impensius principio vitæ insectorum in semine masculino pervestigando occupatus fui. Ac sanè, non absque delectatione, inveni insignem quantitatem animalium, serpentinae, sed proportionaliter tenuioris & longioris figuræ, exiguis vesiculis, parvi arenæ grani magnitudinis, & quas pro testiculis muscarum harum habeo, inclusorum: quarum quoque binas reperire licet, interdum etiam unam tantum, altera subseptione forsàn læsâ. Demiror de cætero in semine tam exiguarum muscarum, animalcula adeo crassa proportionaliter reperiri;

riri: quæ si vel mortua, vel pauciora interdum inveniuntur, suspicor, quod vel per generationem jam excreta fuerint, vel ad debitam maturitatem nondum pervenerint, vel sub dissectione enecati fuerint.

Exactissimè etiam inquisivi, in semen, ventriculum, renes, vasa &c. hujusmodi insectorum: sed inter varias vasorum species, videre contigit aliam, eamque planè extraordinariæ conformationis, arteriæ tracheæ instar, constructâ ex annulis & ramulis, ut fig. 7. A B Costendit: ac licet vascula A & B millecuplo minora sint pilo barbæ meæ, commodè tamen in iis annuli distingvi possunt, qui an sangvinem an ærem pro respiratione contineant, nondum constat. In pediculo, in eorundem vasorum subtilioribus, post plures ramificationes, ramusculis annulos invenire non licebat, ob nimiam eorum parvitatem.

Crebrius examinavi midarum intestina, ut invenirem in eorum femine eadem animalia, sed ob perspicuitatem & fluiditatem ejus, hactenus frustra. Quin tamen in iisdem quoque reperiantur, nullam dubitandi video rationem; siquidem in omnibus cujusvis speciei & magnitudinis animalibus, ab eqvo ad equisugam usque eadem invenerim, & nisi summa exilitas & perspicuitas impedimento fuisset, forsan in minoribus bestiolis pariter observare, concessum fuisset. Nec sine ratione concludere possumus, Naturam eandem methodum in visibilium ac invisibilium formatione observare, & minima pariter ac maxima ex femine suam habere originem, nec muscam equisugam magis quam equum ex corruptione generari. Sæpius ingentem exercitum animalculorum in culicum genitura observavi, minorum tamen, quam erant in museis, & in fœmellis insignem ovorum copiam crassioribus ob id & magis pellucidis.

Nuperrimè aquam infusionis piperis pulverisati perscrutanti, binas ratione conformationis differentes animalium species videre contigit: & utriusque speciei majora alia, alia minora, ita ut hæc juniora, seniores illa judicarem. Arbitror me vidisse, juniorum horum quædam in ventre majorum contenta fuisse, & bina sub natatu invicem cohærentia, congressum celebrasse.

Cum verò Nobiles quidam Galli dubitent de animalculorum talium existentia, asserendo easdem particulas, iisdem motibus agitaras in aqua fervefactâ pariter observari posse, quas aliis in aquis demonstraverim; iisdem hoc tantum regero, quam plurimis Eruditis clarissimisque viris, & qui non tam facile imponi sibi patiuntur, de sententiæ

meæ veritate abunde constare. Me ipsum quod attinet, sincerè & apertè affirmo, me etiam minimam illarum, quarum hæcenus mentio facta, speciem, æque distinctè viventem, ac aliàs nudo oculo culicem in ære se moventem, observasse (licet quædam earum millies millies minores sint grano arenario) & non solum celeritatis & tarditatis motionum gradus, sed etiam varias contorsiones & convolutiones, quin & sursum deorsumque luforios quasi motus, item easdem morientes, mortuas, motuque omni destitutas vidisse: Crassiores verò hinc inde ante oculos cursitantes ad instar murium, quin & quasdam oris internas partes exferentes, & retrahentes iterum ludendo quasi, non secus ac veros pilos in oris ambitu notasse. Quoad modum computandi adeo magnas differentias corporum, quorum unum alterum aliquot millionibus excedat, dico longè minorem differentiam istam futuram, si Diametri aut singulæ dimensiones comparentur. Videlicet corpus, quod mole suâ millies millies majus est altero, eodem hoc tantùm cētuplo majus erit, suâ Diametro: & sive sumatur longitudo, sive latitudo, sive profunditas, corporis ad corpus proportio erit triplicata proportionis singularum dimensionum. Adeoque si unum horum animalculorum latitudine, profunditate, ambitu aut longitudine centesimam partem æquet grani arenarii similis figuræ, moles illius tantùm erit pars millies millesima dicti grani.

Ac licet perquam difficile sit, simplici intuitu judicium ferre de corporibus, quorum unum centuplo majus sit altero: facilè tamen à quolibet æstimari poterit, unius corporis diametrum quadruplo majorem esse alterius secundi; & hujus secundi quintuplo majorem tertii; & tertii quintuplo majorem quarti alterius corporis; atque adeo per iteratas vices promptè licere consequi, quod unicâ sit difficillimum. Hoc supposito, Diametrum unius ex crassissimis animalculis duodecimam circiter partem Diametri grani arenarii esse reperio: & inde, utrinque cubicè multiplicando, animalculum 1728mam partem ipsius grani. Hinc comparatis secundæ speciei animalculis cum prioribus, illa priorum quintam; & ratione molis 125tam partem deprehendo, grani verò 216000mam. Porro comparando cum secundâ adhuc tertiam speciem animalculorum, horum unum invenio decimam solum partem secundi, & consequenter moles hujus est 1000ma secundæ; 125000ma primæ speciei; & denique 216000000ma pars ipsius grani arenarii. Adeo differentias, quas ob magnitudinem suam sigillatim

computare impossibile videtur, per gradus eundo facile consequimur.

OPUSCULA PETRI DE MARCA ARCHIEPI-

scopi Parisiensis nunc primum in lucem edita, Studio Steph.

Baluzii. Parisiis 1681. 8.

Immortalis memoriae Vir PETRUS DE MARCA Archiepiscopus Parisiensis, antequam diem suum clauderet, quod contigit III. Kal Jul. MDCLXII. cum sexagesimum nonum aetatis ageret annum, supremis veluti testamenti tabulis scriptorum suorum opportuno tempore publicandorum curam commisit doctissimo viro STEPHANO BALUZIO, quo studiorum socio & adjutore ac assiduo comite fuerat usus, & cui librorum suorum ac schedarum custodiam multis ante annis commendaverat. Illud verò in primis mandavit, ut curam susciperet lucubrationum suarum, cum earum, quae nondum editae in publicum essent, tum earum etiam, quae in lucem jam prodierant. Quod mandatum quae religione ac diligentia, quae felicitate item ac laudabili successu is fuerit executus, ingens ac vere incomparabile ob doctrinam & eruditionem Opus DE CONCORDIA SACERDOTII ET IMPERII seu LIBERTATIBUS ECCLESIAE GALLICANAE demonstrat: quod ab illustrissimo Auctore anno MDCXLI divulgatum, altero ab ipsius obitu anno, augustiori habitu adornatum, iterum emisit in lucem Baluzius, & non saltem priores quatuor libros recensuit, additionibus ab Auctore compositis auxit, ac suis Notis, ubi occasio tulit, illustravit; sed & integrum Tomum alterum nunquam antea editum ex autographo Summi Viri descriptum addidit, nonnulla Antiquitatis Ecclesiasticae illustria monumenta adjecit, integrosque in eo Libros, quod Gallicè essent scripti, in Latinam linguam vertit. Cumque Opus hoc tanto favore eruditorum fuerit exceptum & communi approbatione commendatum, ut intra breve tempus distracta exempla fuerint, istud anno MDCLXIX. recognitum emendatius copiosiusque literato iterum orbi dedit: *Vitam* etiam Doctoris & Maecenatis sui peculiari libello anno MDC LXIII. editam & primae Operis de Concordia Sacerdotii cum Imperio praefixam editioni, novae auctiorem praemisit. Utque supremae Patroni voluntati fidem & diligentiam porro probaret, nonnullas Illustrissimi Viri *Dissertationes* anno MDCLXIX. publici juris fecit. In quibus de autoritate Romani Pontificis & caeterorum Patriarcharum ac Primatum, tum de vexatissima Canonis Arausiaci explicatione, quae viros eruditissimos inter se commiserat, denique de initiis susceptae Christianae apud Gallos religionis erudite tractatum est. Sed cum plures adhuc lucubrationes in schedis morte doctissimi Archiepiscopi ad Baluzium, scriptorum gloriam & eruditionis laude ipsi jam parem, devolutis laterent, earum quasdam superiori anno MDC LXXXI publicam in lucem emisit, & moderno Parisiensi Archiepiscopo Ill. Francisco Harlaeo nuncupavit. Quae quoniam in egregiis argumentis occupantur ac varia eruditione refertae sunt, a doctis hominibus haud exigua gratia referetur de bonis literis optime merito Editori. In Praefatione, quam consueto more elegantem praemisit, occasionem & tempora designat quibus quodque ab Au-

Etore scriptum fuerit opusculum, quibusdam etiam à Christiano Lupo & Joanne Gerbasio sibi Objectis solidè & eleganter respondet. Opuscula autem sive Dissertationes, quas jam exhibet, hac collocavit serie:

I. De Stemmate sive Genealogiâ Christi, scripta Anno MDCXLIX. II. De Adventu Magorum ad Christum, & an hi Reges fuerint, Anno MDCLIV. III. De singulari Primatu Petri, Anno MDCXLVII. IV. De discrimine Clericorum & Laicorum ex jure divino, & de formâ regiminis à Christo institutâ in Ecclesia, Anno MDCLVI. V. De Synodo Sirmiensi plenariâ, & de Valentis & Ursacii veniâ, Anno MDC LI. VI. De Synodicâ epistolâ Illyricianæ Synodi, habitæ decreto Valentiniani senioris A. C. 365. Anno MDC LV. VII. Explicatio canonis quinti Synodi Constantinopolitanæ Anno Christi CCC LXXI habitæ. VIII. De veteribus Canonum collectionibus, Anno MDC LX. IX. Interpretatio capituli *Clericus* 3. qu. 4. Anno MDC L. X. De patriâ Vigilantii, Anno MDC LI. XI. De origine & progressu cultûs B. Mariæ Virginis in Monteferrato exhibiti, Anno MDC LI. XII. De origine Monasterii Scalæ-Dei apud Biggeros in diocesi Tacbiensi. Anno MDC LIX. XIII. De thecâ reliquiarum S. Johannis Baptistæ, quæ servatur in Ecclesiâ Dominicanorum Perpignanensium. Anno MDC LX. XIV. Oratio ad Provinciales & alios Superiores Ordinum Religiosorum Barcinonensium, habita in eâ urbe die XV. Julii Anno MDC XLIV. XV. Fragmenta quædam libellorum quos imperfectos in schedis reliquit Petrus de Marca. Exhibentur autem hic: Adversus Satyras in se scriptas, Anno MDC LVIII: De advocacione Comitum: Explicatio canonis XVII. Ancyrani: Quis sit proprius sacerdos: De Presbyteris, ubi ordinandi sint. XVI. Bina Carmina, quorum alterum Petri de Marca iter Lutetiâ in Galliam Narbonensem elegiaco carmine Anno MDC LIV. descriptum, alterum epigramma de Frontinacensi vino generoso exhibet. Sub finem horum Opusculorum Marcæ, doctissimorum Societatis Jesu Theologorum JACOBI SIRMONDI & DIONYSII PETAVII Opusculagemina subjecta sunt; quòd eorum cognitio admodum utilis videretur ad libellum de Synodo Sirmiensi rectè intelligendum. Et Petavii quidem Dissertatio de Photino Heretico ejusq. damnatione in quinque Synodis factâ, ac de duplici Sirmiensi contra illum Synodo & formulis in posteriore editis, jam Anno MDC XXXVI. cum is Rationarium tertio ederet, ei adnexa prodierat: Sirmondi verò duas diatribas, quarum prima de anno Synodi Sirmiensis & fidei formulis in eâ editis agit, altera examen Dissertationis Petavianæ continet, & singulis capitibus ad singula istius capita respondet, nunc primum edidit Baluzius: illam ex autographo Sirmondi à Jo. Garnerio, hanc ab Emerico Bigotio nactus. Nullum horum omnium Opusculorum Marcæ, Petavii & Sirmondi utilitate suâ & laude caret, & à doctissimo Editore eâ elegantiam doctrinæ instructa sunt omnia atq; exornata, ut non possint non prodesse & oblectare eum, qui cultiorem eruditionem amat. Cujus studiosi avidè expectabunt promissam alteram AGOBARDI Operum editionem; gaudentes ejusdem doctissimi Viri curâ & studio emendatas & excultas binis Voluminibus collectas, quæ dispersæ fuerant jam prodiisse INNOCENTII III. PONTIFICIS ROMANI

EPISTOLAS, quæ in sequentis mensis

Acta referentur.

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Novembris, Anno M DC LXXXII.

BEDÆ PRESBYTERI & FREDEGARI

*Scholastici concordia ad senioris Dagoberti definien-
dam Monarchiæ periodum, atqve ad primæ totius Regum Franco-
rum stirpis Chronologiam stabiliendam &c. Auctore Petro*

Franc. Chiffletio, Societatis Jesu

Presbytero.

Parisiis. 1681. in 4.

Controversia quædam Chronologica de annis Dagoberti I. Franco-
rum Regis, inter Eruditos non ita pridem agitari cœpta, opus
hoc edendi occasionem doctissimo Auctori præbuit. Etsi enim ex
Fredegario, Aimoino, atqve aliis certò constat, anno Regni sui decimo
sexto Dagobertum illum profluvio ventris extinctum: non tamen,
quo post orbem redemptum anno obierit, æqvè liquet; aliis in annum
644, aliis in 638 mortem ejus referentibus. Nempe cum Dago-
bertus vivo adhuc patre Clotario Austrasiæ Regnum jam anno
622 adierit, dubium est, num sedecim illi Regni Dagobertini anni,
quos *Fredegarius* & ex eo alii memorant, à morte patris Clotarii, quæ
in annum 628 incidit, numerandi sint, an ab exordio potiùs Regni
Austrasiensis superstite adhuc patre suscepti. Nam ex priori hypo-
thesi sequitur, ineunte demum anno 644: ex posteriori, jam anno
638 Dagobertum è vivis excessisse. Et prior quidem sententia com-
munis fuit, omniumqve recentioris ævi Scriptorum comprobata cal-
culo, donec primus in eam *Hadrianus Valesius* Libro *XIIX Rerum Fran-
sicarum* insurrexit, eandemqve post illum *Carolus le Coïnte* in *Annalibus
Ecclesiasticis Francorum*, tomo II, III, & IV, nec non *Job. Mabillonius* in
Prefatione Tomi secundi Sanctorum Ordinis S. Benedicti, & in *Prefatio-
ne Seculi quarti Benedictini*, oppugnârunt, ac imprimis *Hermannus
Contractus* in *Chronico auctiore*, quod *Henr. Canisius* tomo I. *Antiqu. Le-*

etiam. edidit, auctoritate subnixi, rejectâ priori, posteriorem hypothesein adstruere sustinuerunt. Ea itaque res tanti visa Auctori nostro fuit, ut sententiam communem excutiendam accuratiùs, & adversus Clarissimos hosce Triumviros peculiari Dissertatione propugnandam censuerit; quâ ipsâ *Fredegarium* primùm, quo malè intellecto *Hermannum Contractum* in errorè olim lapsum, nuperq; memoratos supra viros præcipites secum egisse contendit, sic explicat, ut vulgarem hypothesein firmare potiùs, quàm labefactare videatur; eandemqve porrò & aliorum auctoritate, & argumentis quàm plurimis, tum ex gestis contemporaneis, tum ex secutorum temporum contextu depromptis comprobare nititur; cometâ etiam qui anno Christi 677 per tres menses orbe toto spectatus est, in subsidium vocato. Qua occasione, insertâ etiam Dissertationi *Vitâ S. Baboleni Auctore Anonymo*, quam mutilam primo *Historiæ Francicæ Tomo Andreas du Chesne* ediderat, ac notis illustratâ, id agit Auctor, ut totius propè septimi à Christo nato seculi Chronologiam, impeditissimam utique in Francicâ Historia ac difficillimam, expediat stabiliatqve, ac lectori adeò non tam Disputatiunculam de sex vitæ annis Dagoberto seu detrahendis, seu vindicandis, exhibeat, quàm restitutæ seculi integri Chronologiæ, lucisque Francorum Annalibus tam Ecclesiasticis, quàm civilibus passim affusæ gloriam reportet. Deniqve Dissertationi huic Appendicem de S. Dionysio Areopagita & S. Genovefâ Parisiorum patronis, subiunxit Chifletius, ac in eâ *vitam S. Genovefæ Auctore Anonymo*, sed qui ter senis ab ejus obitu annis scripsisse dicitur, ex pervetusto codice, notis suis illustratam, non alio instituto, quàm ut S. Genovefæ testimonio suum Parisiensibus Areopagitam assereret; tenax nimirum sententiæ, quam de uno Dionysio, primùm Areopagitâ & Episcopo Atheniensi, tum deinde Parisiensium Apostolo & Martyre, jam antè cum Germano Millete, Joanne Samblacato, Hugone Menardo, Petro Halloix, Natali Alexandro, aliisque, adversus Jacobum Sirmondum & Joannem Launoium, qui Dionysium Areopagitam Atheniensium Episcopum, à Dionysio Parisiensium Episcopo longè diversum fuisse eruditè scriptis docuerunt, defendendam peculiari Dissertatione, sed cui à Launoio pridem responsum est, susceperat.

Cæterùm cum in hac Disquisitione *Bede Presbyteri*, quem Venerabilem vocant, appellanda subinde auctoritas esset, ejusqve cum

Fre-

Fredegario concordia circa hoc negotium demonstranda: in Chiffletii verò manus *Historiæ illius Ecclesiasticæ gentis Anglorum*, tum codices manuscripti alii, tum vetustissimus S. Maximini Trevirensis pervenissent; novam *Historiæ illius* editionem adornandam sibi, & Dissertationi de annis Dagoberti præmittendam censuit. Atque ea unâ cum *preliminari Dissertatione de Beda ejusque ætate, ac vero obitus anno*, nec non *Cuthberti ad Cuthwinum Epistolâ*, ex qua anno 762 eum obiisse constat, ac *Chiffletii in Bedam notis*, primam hujus operis partem constituit; estque nova hæc *Ecclesiasticæ illius gentis Anglorum Historiæ* editio, ut Auctor ipse prædicat, tum aliis omnibus, tum *Heidelbergensi* quoque *anni 1587*, & *Cantabrigiensi anni 1644*, quas accuratissimas hæcenus habuimus, emendatior, nuncque demum primævo nitori suo restituta.

DISQUISITIO THEOLOGICA DE SANGUINE Corporis Christi post resurrectionem, ad Epistolam 146 S. Augustini.

Autore Theologo Parisiensi, Metropolitanæ Senonensis Ecclesiæ Decano.

Parisiis, 1681. in 8.

Disquisitio hæc *Jacobum Boileau* Facultatis Theologicæ Parisiensis Doctorem & Socium Sorbonicum, nec non Metropolitanæ Senonensis Ecclesiæ Decanum, Autorem habens, opponitur *Petro Allixio* Reformatae, quæ vulgò sic dicitur, Religionis apud Charentonios Ministro, qui A. 1680. ejusdem argumenti disquisitionem eo consilio ediderat, ut doctrinam de reali Corporis & Sanguinis Christi in Sacramento Cœnæ præsentiam Ecclesiæ primitivæ ignotam fuisse, ex istâ Augustini epistolâ Lectoribus suis persuadere posset. Enimverò inter varias quæstiones, quas Consentius quidam Augustino diluendas per epistolam proposuit, primo loco hæc occurrit: *Utrum nunc corpus Domini ossa & sanguinem habeat?* Quam quæstionem Augustinus in epistolâ 146, quâ Consentio respondet, discutere detrectat, his inter alia verbis utens: *fides adsit, & nulla quæstio remanebit, nisi fortè de sanguine requirendum est, quia cum (Christus) dixisset: palpate & videte, quia Spiritus carnem*

& ossa non habet, non addidit sanguinem. Non ergo & nos addamus inquirere, quod ille non addidit dicere, & de compendio, si placet, finita sit quaestio &c. Ex quo praedictus Autor infert, incredibile videri, quod Hipponensis ille Praesul & Consentius, quem itidem Episcopali dignitate praeditum fuisse suspicatur, realem sanguinis Christi in Coenam praesentiam crediderint, cum, si illam firmiter credidissent, neque Consentius quaestionem hanc tam dubitanter proponere, nec Augustinus tam trepide ad eam respondere potuisset. Cui argumento ut pondus addat, non modo Augustinum de sanguine Christi redivivi dubitasse, aut aliis saltem liberum dubitandi locum reliquisse, sed plures etiam Ecclesiae Doctores, quorum testimonia longo agmine adducit, *Athenagoram, Clementem Alexandrinum, Origenem, Hilarium Pictaviensem, Gregorium Nazianzenum, & Nyssenum, Palladium, Basilium Magnum, Athanasium, Theodoretum, Chrysostomum, Synesium, Maximum, Damascenum, & integra Concilia, Constantinopolitanum scilicet A. 754 celebratum, & Nicenum II, Christi corpus post resurrectionem aereum & exangve statuisse, probare nititur. Hanc vero disquisitionem Metropolitanæ Senonensis Ecclesiae Decanus ex professo confutandam sibi sumit; ac primum quæ Augustini de Christi sanguine sententia fuerit, & cur in Epistola ad Consentium, quam Benedictini Monachi Congregationis S. Mauri in novâ Augustini editione anno 420 scriptam esse censuerunt, & ad numerum CCV retulerunt, decisionem quaestionis à Consentio propositæ declinaverit, ostendit. Deinde Athenagoræ & reliquorum modo memoratorum Patrum testimonia ad examen revocat, eosque à sententiâ corporis aerei & sanguine vacui alienos fuisse demonstrat. Tum ideam futuræ resurrectionis, quam S. Scriptura efformat, cum opinione istâ, quæ glorificatis corporibus sanguinem adimit, minimè convenire animadvertit, & subjectis *Ignatii, Hippolyti, Minutii Felicis* & aliorum quorundam Patrum sententiis concludit, Ecclesiae Doctores nunquam corpora nostra post resurrectionem aerea & exangvia fore censuisse, & si Doctores quidam in contrariam sententiam ivisse demonstrantur, dubitandi locum non relinqui, quin opinio eorum insolens, Scripturae contraria & in Ecclesia intolerabilis visa fuerit. Tandem vero opinionis ejus, quæ Christo corpus sanguine destitutum & in aërem diffusum tribuit, originem & progressum recenset, infantiam & prima ejus incunabula ad *Ostendrum**

drum & Calvinum referens, cum Osiander sanguinem à Christo effusum non in venas rediisse, sed computruisse sibi persuaserit, & Calvinus, quamvis Osiandrum satyrico sale defricet, ab ea tamen sententia haud fuerit alienus, cujus rei testem Vossium in *thesibus Theologicis & Historicis* allegat. Et Vossius quidem inter Patronos ejus opinionis etiam *Dominicum Dominicanum* Episcopum Torcellanum & Brixianum retulit, ut qui ante sesquiseculum quæstionem illam de Christi sanguine ancipiti lance librari posse librò de sanguine Christi deditâ operâ scriptò ostenderit. Verùm hoc Autor disquisitionis hujus negat, cum Dominicus ille de Dominicis Scholasticâ quâdam contentione circa articulum de sanguinis Christi unione cum Deitate inter Franciscanos & Dominicanos oborta, lucubrationem quidem de eâ quæstione Æneæ Sylvio seu Pio II inscripserit, at de vero Christi sanguine, quod ex istâ lucubratione haud difficulter pateat, minimè dubitaverit, Igitur ab Osiandro & Calvino ad *Edmundum Albertinum* progreditur, in cujus libris de Eucharistiâ opinionem de exangvi Christi corpore ad pubertatem pervenisse censet; ubi simul ea, quæ circa controversiam de concomitantia sanguinis Christi cum *Fr. Amante Brixiano* in Concilio Tridentino gesta sunt, è *Paulo Servitâ*, qui sub Petri Svavis nomine latet, & *Pallavicino* obiter memorat. Postremò adolescentiam ejus opinionis Historiæ Eucharisticæ Gallico sermone conscriptæ Autori, cui nomen est *Larrogue*, virilem verò ætatem & fortasse senium *Petro Allixio* tribuit, quem disquisitionis à se impugnatae Autorem esse sibi firmiter persuadet, & quem cum sociis ex penuriâ argumentorum contra realem corporis & sanguinis Christi in Cœnâ præsentiam quæsitorum, ad extrema hæc, sed infirma laborantis causæ præsidia adactum judicat.

CASPARI KNITTEL è SOCIETATE JESU

Via Regia ad omnes Scientias & Artes.

Pragæ, Anno 1682. in 8.

Ipsa quidem Scientiarum & Artium genera unius in compendii formam redigere non propositum hîc est Autori; regiam modò viam monstrare hoc scripto voluit ad arcana singularum faciliùs perveniendi; seu universalem methodum potiùs in cujusvis disciplinæ probè

observandam studio. Decem verò partibus veluti quibusdam intervallis Via universa distingvitur.

Postquam enim possibilem ejusmodi artis existentiam ex *Prædicamentis* Pythagoræ, ex Aristotelis *Logica*, ex *Arte Mirabili* Raymundi Lullii, ex *Syntaxesi Artis Mirabilis* Gregorii Tolosani, ex *Typo Omnium Scientiarum* Ægidii Moncurtii, ex *Arte Cyclognomica* Cornelii Gemmæ, ex *Methodo Mirificâ* Petri Sanchez, ex *Digesto Sapientia* Ivonis Parisini, ex *Instauratione nova novoque Organo* Francisci de Verulamio, ex *Pharo Scientiarum* Sebastiani Izquierdo, ex *Arte Magna Sciendi* Athanasii Kircheri, & similibus svasisset in parte *prima*;

In *Secunda* proponit artificium combinandi res quotcunque: quemadmodum in *Tertia*, easdem comparandi, seu analogias rerum, similitudines & dissimilitudines inveniendi. Hisce duabus enim alis instructum, in ardua quarumvis facilè artium evolare posse persuasus est. Et Combinatoriam quidem istam in Anagrammaticam dispefcit, Algebraicam, Elementarem, & aliam quæ edoceat, quoties artis, aut scientiæ cujuslibet principia, terminos, propositiones, Syllogismos combinare fas sit. Hinc quot inter se modis permutari cujuscunque numeri res possint ex multiplicandi ostendit lege; à rerum interim permutatione, combinationem earundem discernens, fructusque varios enumerans, quos in *Locis Dialecticis*, in modis figurisque Syllogisticis, in Corporum primis qualitatibus constituendis Aristoteli; in extruendis vocabulorum anagrammâsi, Poëtis: Kirchero in *Musarithmica*, in *Polygraphia Universalis*, in *Arca Mathematica*, in artificio mirifico lingvarum, in *Physiognomico*, *Medico*, *Chymico*, aliisque arcanis inveniendis, præstitisset hæc ipsa *Combinatoria*.

Analogicam deinde exemplis illustrat, universali maximè, à tribus petito mundis, nexu continuo copulatis. *Majoris* enim cognitioni intentum contemplari *minorem* jubet, & vice commutatâ: *medii* verò, id est, Politici orbis notitiam anhelantem, alterutrum, aut utrumque percurrere, & in cunctis singula per analogiam applicare singulis: Ita fore, ut omnia in omnibus, & in singulis singula reperiantur proportionaliter. Jam quantum hoc genus artis Scientiis commodet, cum addiscendis tum inveniendis, quibusve de causis

id præ-

id præstet, edisserit: nec non quomodo unius Scientiæ principia ad aliam trahi possint & applicari; Medica v. g. ad Politicam, Metaphysica ad Physicam, proprietates puncti ad DEUM, qualitates Solis ad cuncta divinæ humanæque Sipientiæ semina.

Quarta parte Universalem Sciendi artem persequitur Hebræorum, ex alphabeto; & Pythagoricorum, è numeris Scientiarum omnium secreta indagantium. Ubi de vanitate hujus artis, de Cabala Hebræorum falsa, ut & genuinâ; de abusu divinorum nominum apud Hebræos; de Cabala Pythagoricorum, de Prædicamentis Pythagoræ, eorumque origine & obscuritate, plura afferuntur.

Quintâ sistit Aristotelicam, è Logicis Philosophi Libris sic deductam, ut quantum doctrina unaquæque Organo comprehensa in universalis hujus artis usum conferre possit, nervosè ostendatur. Lullianam examinat parte *Sextâ*, ejusdemque non Synopsin modò tradit & praxin, sed defectus quoque varios, inutilem eam efficientes: *Septimâ*, Lulliano-Kircherianam cum fundamentis suis & principiis, universalibus subjectis, usu, & addiscendi eam ratione.

Octavâ, delineat Autor tironi propriam. Analytico - Syntheticam dixit, seu Resolutorio - Compositoriam, quòd Analysis & Synthesis, hoc est, resolutio quæsitæ in aliqua principia, & probatio ejusdem ex principiis, nec non deductio ejus ad impossibile aliquod, utramque paginam hic faciant, sive in probanda thesi versetur, sive in oppugnanda. Deducere autem dicto jam modo consequentias ex re oblatâ cum difficile tironi videatur, perlustrare eundem propositi prædicatum jubet & subjectum, nec definire modò utrumque, sed etiam dividere: qua occasione adminicula ad utrumque præstandum varia, nec contemnenda, eidem subicit, nullumve causæ genus ostendit esse, cujus ope rem explicare, nec ullum dari prædicamentum, cujus beneficio rem dividere, non liceat.

Præcepta artis hunc in modum tradita, *Nona* parte magno illustrantur, ne de universali praxi quis dubitet, exemplorum cumulo, depromptorum è Scriptura Sacrà, Theologiâ Scholastica, Polemica, & Morali; ex Jure Canonico, & Civili; ex arte Medica, & Chymica; ex Metaphysica, Physica & Logica; ex Ethica, Oeconomica, & Politica, nec non Mathematici; ex Rhetorica, ac Poëtica; ex Agricultura deniq; & arte molitoria.

Extremum Regiæ hujus viæ praxés exhibet non parum curiosas, viginti septem numero, expeditè diffuseque discurrendi, disputandi,

qvæ-

qværendi, respondendi, scribendi, argumentandi &c. de quocunqve themate, juxta artium hucusqve propositarum, Analogicæ cumprimis, ductum institutas. Quas inter loco non postremo habendus est partus illè artis analogicæ satis ingenii habens & festivitatis plurimum, qui modum non unum nobis præbet de quocunqve themate concionandi perorandiqve ex tempore, & pro eodem ex omni prorsus verbo, etiam minimò, non inveniendi tantùm argumenta, sed memoriæ quoque imprimendi. Septem quippe argumenta dicendi de *Humilitate* v.g. quàm sit accepta DEO derivat, nec invita adeo Minervâ, ex Virgiliani versus vocibus: *Ille ego, qui quondam gracili modulatus avena*, pag. 376. seqq. Rursus diversa de *Immaculatâ Conceptione* differendi argumenta ex illo Grammaticorum, *Quæ maribus solùm tribuntur, mascula sunt*, & quidem è singulis ordine verbis, arripit p. 392. Sic de *laude Principis* acturo, materiam vocolæ sex, in Orationis Dominicæ præfatione contentæ suggerunt: de *Charitate*, octo argumenta illud Psalmi, *Dixit Dominus Domino meo: sede à dexteris meis*, suppeditat. Postremo *Viri Sapientis laudes* ex analogia, h. e. similitudine & dissimilitudine, quæ illi cum re prorsus disparatâ, v. g. cum fornacæ est, non absurdè deducit, quo scil. probatum det, nullum sibi thema proponi posse, de quo aptam dicendi materiam capere non queat ex verbulo quolibet, & ex re quacunqve, utut diversissima.

Quæ sub finem adjecta huic Viæ legitur Mantissa, theses aliquot Philosophicas cum curiosis incidentibus continet, in Disputatione quadam pro suprema Philosophiæ laurea à perillustri Juvene, Præsidente Autore, propugnatas & defensas.

Samuelis Pufendorff Einleitung zu der Historia
der vornehmsten Reiche und Staaten/ so iesziger Zeit
in Europa sich finden.

SAMUELIS PUFENDORFII INTRODUCTIO
in Historiam precipuorum Imperiorum ac Rerumpublicarum,
quæ in Europa hoc tempore existunt.

Francofurti ad Moenum, apud J. F. Knochium. Anno 1682. in 8.

In scho-

IN Scholis quidem hæctenus opinio invaluit, studiosæ Juventuti veteris historiæ Scriptores potissimum proponendos esse, ut, quæ olim post Chaldæos & Persas, à Græcis & Romanis gesta leguntur, cognoscant, neglecto ferè recentis historiæ studio. Sed errorem hunc confutavit nuper *Vir præclaris ingenii monumentis celeberrimus, Dn. Samuel Pufendorfus, S.R. Majestatis Svecicæ Conjugis Serenissimæ Secretarius & Historiographus Regius*, qui in gratiam privatorum discipulorum, quos in Academiis olim habuerat illustres, hanc *Introductionem in historiam recentem* composuit, quam, cum alii Scriptoris nobilissimi famâ allecti, passim describerent, & eam inconsulto Autore typis exscribere publicis molirentur, ipse prius eandem jam in Svecicam linguam translatam revidens, eo idiomate, quò conceperat primum, hoc est, Germanicò, in patria sua publicari voluit. Quò ut præclare de historiæ & prudentiæ civilis studio meritus est; ita ipsi gratiam haut minorem debent historiæ Ecclesiasticæ ac S. Theologiæ cultores. Nam *ultimo* capite, quod est *duodecesimum*, Pontificis R. ac Monarchiæ Ecclesiasticæ statum in compendio solertissimè delineat; totam scilicet ejus ætatem percensens, ut cœperit, utquæ adoleverit, ut quasi ad quandam robustam maturitatem pervenerit, & ut postea ævo superiori velut consenuerit, ac D. Luthero divinum reformationis opus aggresso, iterum decreverit. Status rationem ac interesse quod vocant, Cleri Pontificii accuratè similiter annotavit, dum arcanas doctrinæ Pontificiæ rationes indagavit atque exposuit. Utilissimam hanc libri partem ante paucos annos non-nemo inscio autore, Lipsiæ & Hamburgi, sub *Basilii Hyperetæ* nomine inprimi curaverat, quam nunc Autor doctissimus operi suo, unde quasi reselecta fuerat, mutatis quibusdam locis, asseruit. *Status civiles Europæ*, eo ordine, quò à quibusdam Geographis sistuntur, describit; præmissâ in *I. Cap.* dissertatione erudita de originibus regnorum ac fatiis diversis Monarchiarum quatuor, imprimis Romanæ. Inde digressus *Cap. II.* Regnum Hispaniæ, *C. III.* Portugalliæ, *C. IV.* Angliæ, *C. V.* Galliæ, *C. VI.* Statum fœderati Belgii *VII.* Remp. Helvetiorum, *VIII.* Imperium Germanicum, *IX.* Daniæ, *X.* Poloniæ, *XI.* Moscoviæ & *XII.* Statum R. Papæ recenset. Quod dum optima autorum fide nixus, procul habito partium studio præstat, cuiusque simul nationis indolem ac characteres, formam regiminis, vires & interesse, quod vocant, politicum, juxta communis prudentiæ re-

gulas observat atque declarat. Majus posthac opus, quod *historiam belli & pacis Germanicæ* complectitur, ab ipso orbis eruditus expectat, quod ut absolvat feliciter, optamus.

EXCERPTUM EX EPISTOLA DN. SIGISMUNDI KONIG M. D. & Inclytæ Reipublicæ Bernensis in Helvetia Physici ad Dn. Robertum Hooek, Regiæ Societati Anglicæ à Secretis, 2. Cal. Oct. a. 1681 datâ, monstrosi cujusdam morbi, admirandorumque Symptomatum Historiam à τοῦ Σία Collegii Medici Bernensis, aliorumque, nec non auctoritate & directione Magistratus certissimam complexâ.

Ex Collectionibus Philosophicis Anglicanis no. 2.
anni 168 $\frac{1}{2}$. p. 68. seqq.

Margareta Lauvera, secus *Βυρανή*, Filia circiter ætatis annorum viginti quinque, honestis parentibus legitimo toro nata, Orthodoxia in sinu Ecclesiæ hujus enutrita, nostra concivis modestè vivens, anno periodis suæ vigesimo primo, qui seculi fuit septuagesimus octavus, tempore verno menstruis deficientibus incidit in varios cruciatu acerbissimosque dolores, hinc inde jam supernas, jam infernas, jam dextras, jam sinistras Corporis partes infestantes, variis subito sæpius ad palmæ latitudinem erumpentibus vesicis, limpida plenis, ardentissimeque flagrantibus, ut ignem sacrum subesse putares; & citò nisi dissearentur, evasit dolor intolerabilis, mentemque deturbans; moxque sedatis ex una, fit eruptio ex altera parte. In his mitigandis & curandis cum detenti in Nosocomio Clementissimi Magistratûs (Insulâ dicto) omnem operam cuncti navaremus, causam tanti mali ad acrimoniam lymphatici humoris singularem, & vim illi in glandulis subcutaneis stypticam impressam, ideoque coagulatum refluere non potentem referentes, quæcunque ars & methodus docent in demulcendo, dissolvendo, avertendo & vacuando isto humore adhibebamus, pleraque frustra; dum tandem ratione & analogiâ ducti ad ptyalismum mercurialem confugimus, cujus effectus respondit: sicque post octimestrem curam mense *Martio* anno septuagesimo nono è Nosocomio viribus restitutis dimissa ad usum seri lactis caprilli chalybeati relegabatur.

Abhinc

Abhinc integrè valuit ad tertiam *Januarii* anni octuagesimi, omnibus functionibus suis incumbens, quâ ipsa vesicarum eruptione iterum vexari, auxiliatricesque ac beneficas manus summi Magistratus in Nosocomio expetere cœpit, quâ ejusdem quintâ porrecta, omnis cardo in eo versabatur, ut præcedenti methodo de ptyalismo inniteremur; sed omnibus ante opus esse voluit ad ejusmodi majorum & arduorum remediorum usum corpus disponere, in quod intentis non tamen mota catharsi, fit momentanea à circumferentia in centrum, ab exterioribus in ima penetralia decimâ quintâ dicti mensis humorum reductio, subito omnes evanescunt vesicæ, adeò arcte cuti se infigit cuticula, ne vestigia præcedentium permanserint, ex quâ veloci revulsione cum nihil boni ominatus, etsi ægrota Deo hymnum cantaret pro divina subitanea è summis cruciatibus liberatione, sed decubitum acrium humorum in viscus aliquod nobile veritus, licet quinque dies *Ἐσπερία* summam ægra percipiebat, nusquam tamen destitit discutientia & diaphoretica temperata propinare recidivæ vel majoris mali metu.

Evenit vigesimâ hujus lerna malorum & omnis judicii illusio, querebatur dolorem lumborum, vesicæ, perinæi & inguinum, cum virium prostratione, inappetentia, nausea, notabili inflammatione, & sanguinis *ἔμπροσθεν*, retentione urinæ, pulsu celeri & intercepto, unde nephritidem concludere erat necesse: quapropter sectâ venâ præparatur ex nephriticis & frigidis feminibus blanda emulsio, injicitur clisma ex emollientibus frigidis paregoricis, mox injectum, omnium stupore, horæ intra quadrantem rejicitur per os; repetitur idem & supernè rejicitur idem cum quantitate instar topi lapillorum ad unciam semis, nullis unquam excrementis permixtis. Fiunt infessus, semicupia, applicantur vesicatoria artibus ad humoris noxii revulsionem, anodyna & r. solventia lumbis & pubi; repetitur ob æstuantia viscera venæsectio, sanguis apparet rubicundus, insipidus, cum pauco sero subflavo, citò concretus; remittit febris; propinantur ex pulpis decocta solutiva, quæ tamen cuncta cum jusculis, aut aliis assumptis vomendo quantitatem lapidum, mox duriorum instar silicis, & frustra corticum marmoris albo simillima durissima rejecit. Iterum transitur ad clismata pari ut dictum successu per superiora, nisi quod quantitas lapidum excretorum augetur, & ut priores exigui pisorum instar, hi

avellanas minores nuces, quas tamen mox excedebant, magnitudine æqvabant. Vesica summo dolore mejendiqve desiderio premebatur, applicato cathetere ne gutta fluxit, inhærebat ipse velut glutini infixus, ut vi retrahi debuerit, nobisqve tangentibus vesicam muco repletam declaravit: Susplicabamur non immeritò in renibus & vesica glandisqve mesenterii generari calculos, prout in ventriculo & intestinis *αὐτοματῶς* docuit: Venter in aliquam, non tamen nimiam, molem, cum oppressione præcordiorum & spirandi difficultate intumuerat, acutissimum dolorem pungentem & lancinantem in regione dextri renis & sinistri hypochondrii ferens, fragor invicem allidentium lapidum vel admotâ manu vel citato vomitu audiebatur, in hunc usqve diem durans, ac in enixu sæpius observatum, lapillos confractos ab aliis intus restantibus, avulsos esse; sed quod maximum est, toto durante morbo, ægra *ἁγία*, bene colorata, facie florida mansit. Nitebamur itaq; omni nervo humorum concretionem impedire, & concretos dissolvere, varia menstrua quærentes in volatilibus martiatis & urinosi, sed extra spiritum nitri in usum vocatum nullum dissolutione efficax esse potuit; & his juxta alia auxilia adhibitis, ut injectione in vesicam ex variis decoctis tam de mineralibus, quàm expressis plantarum succis, persicariæ, &c. ad mucosæ illius substantiæ in vesica dissolutionem, nil tamen obtinere; sed mox anodynis ob exquisitissimum sensum, mirum in isto muco, concurrere necesse habuimus. Tandem secundâ & duodecimâ *Februarii* extrahebantur Cathetere circiter urinæ viridis & crassæ unciam quatuor; cibus abhinc paucus, nullaqve sitis urgebat. Interim cum unum alterumve cochlear juris carniū vel hordeati, aut alterius forbilis medicamenti caperet, repentè revomit de die bis, ter, lapillorum circiter unciam semis ad drachmas sex, plus minus, ad decimam quartam usqve. A qua ad sextam decimam *Junii* elapsos quatuor menses, nec edit nec bibit, sed quamprimum solum cochlear brodii propinaretur, statim vomitu cruento expuit lapillorum majorem quàm antea copiam, ut cruciatus contra ipsius voluntatem irritando omni offerendo cibo potuqve abstinere hoc tempore debuerimus. Mansit itaqve ægra totum quadrimestre abstemia, non edens, non bibens, non sumens remedii quicquam, quàm quinto sextove die cochlear exiguum olei amygdalarum dulcium spiritu nitri imprægnatum, quod optimum solvens in hoc affectu reperiunt, ægræqve supra alia, remedii genus acceptum erat, ut uncias no-

vem ad decem hoc integro tempore adsumferit. Alvus hæcenus constricta manens, quum varie clismatibus tentaretur, semper singula sursum rejiciebantur, lapillis varii generis, albicantibus, rufis, griseis, asperis, lævioribus, mollioribus, durioribusve magna mole comitantibus, mox homogeneis uniusque substantiæ, tophis, silicibus, crustis marmoreis, mox heterogeneis, compositis ex cemento cum silicibus; horum alii cruore, alii muco chyloso obducti, alii omni aliena admiffione immunes excernebantur; dysuria premebat, sed non nisi de decima ad duodecimam mane, licet tertia quavis die cathetere injecto, ad uncias duas vel tres pro vice ad summum & mucosæ viridis urinæ elici possit, cum alius liquor, quam qui per clismata, suppeditatus non fuerit. Attamen his intermediis nullo immutato neque in victu, cum nullam sumpfisset, neque in remedio, cum aliud tolerare non posset, & urina sexto *Aprilis* solveretur, unciam tres fluxerunt cæruleæ translucidæ & tenues; saturatè coloratæ, nec verò ultrà durarunt; siquidem 17. urina iterum subviridis & media parte dissoluto sabulo griseo impleta matula apparuit, unde dissolutio tartari argumentum mox evanescebat, cum symptomata doloresque adeò ingravescerent, ut mentem sedemoverent, hinc deliria, mox stupor, risus & cantilenæ, febris absque sensu, mox atrocissimus lumborum dolor, ut de punctione conquerenti si cultellus agræ admissus fuisset, ipsa intrudisset. Tandem his symptomatibus perversis capti, rati sumus quocunque modo illud corpus movere, quapropter gr. 2. Mercurii vitæ in aqua frigida fontana soluti 29. *Aprilis*, ut & gr. 3. 2. *Maji* propinavi, non alio successu, quàm quod drachmas septem lapillorum duobus motibus evomerit. Inde octava *Mercurii* vivi in tanta alvi constipatione uncias quatuor, & ad solutionem tartareæ materiæ, & excitandum ptyalismum, ut & 10. ejusdem, uncias sex propinavi, sed præterlapsus *Mercurius* anumque excidens, partim in lecto, partim in hypocausto recolligebatur, cujus quantitatem per intestina circulati mecum reservo. Quid ultra? Sic vita agebatur abstemia ad sextam decimam *Junii*, qua intestina aquâ frigidâ eluere magna quantitate, in qua sal polycresstum solutum, statui, duas horas lecto me applicui, de quadrante in quadrantem uncias sex propinando, sic ut libras tres fontanæ biberit, os ipsi comprimens, vomitumque cohibens effeci, ut sub vesperam subsequuta sit crassissimorum juxta & durissimorum alvi excrementorum

rum dejectio, ad metum ruptionis tantopere anum distendentium, sic quod integris 4. mensibus varie & incassum remediis tentatum, una Aqua omnia fontana solvit: hic deliria remiserunt & appetitus resuscitatus: Ergo ad aquæ simplicis acidularumque usum balneaque transgressum, tertia die omnino reluctante iterum natura abstinuimus. Interim in *Novembrem* alvi dejectio quinta sextaque die pauca sed libera erat, intercidente vomitu, adeo ut calculi jam supernè & infernè dejecterentur, tantæ magnitudinis sæpius unus alterque drachmas duas non modo ponderabat, sed excedebat, quorum copia penes me; & facile conjicere est non absque cruore, asperos illos & acuminatos lapillos, summoque dolore dejici potuisse. Hoc intermedio tempore, *Septembris* quippe mense, cum ab eo quo rursus cibum licet paucum caperet, remediis aperitivis, diureticis, emmenagogis, ac diaphoreticis non destitissim, menses, ardentisque vesicæ quales prius, erupere: Unde spes λύσεως & μετασάσεως affulsit, ni cito omnia evanissent, hæcenus irreconciliabilia. Cumque abhinc ad quintam *Novembris* natura in sua μεταμορφώσει nihil immutasset, alvus iterum constipari, cordis vires opprimi, omniaque inversa viderentur; & ipsa prius in intestinis recondita excrementa sursum rejicerentur, spes omnis convalescentiæ cessit, sed divinâ gratiâ motus hic non nisi quinta, nona & quinta decima *Novembris* contigit, dum decocto solutivo ex pulpis natura immutasset; reducta in priorem statum alvo, urina semper suppressa, cum summa necessitas urgeret, quarta *Februarii* anni currentis injectus catheter nihil eduxit, sed mox expetitâ matulâ ægra urinæ subviridis & fæculentæ nixu parturientis omnium admiratione capta lib. 8. absque ullo tamen calculo eminxit; à quo vesica plane reclusa, loco descensus altero tertiove die urinæ graveolentis quantitatem unciarum iiij. vel iiij. ad 16. *Maji*, ore dejecit. A qua cum balneis fontanæque largo potu nitri spiritu permixto hac æstate uteretur, res eo devenit, ut facie florida incedere queat, modicè comedat, urinam singulis claram subflavam cum tenui hypostasi, aliquando mucosam & cruentam ad *drachm. iiij.* vel *drachm. v.* alvum verò quarta die sed paucam duramque deponat, subinde vomat, sed minorem longe quàm antea lapidum quantitatem. Interim quod onus natura œsophago excreverat, nunc quoque vesica sæpius acutissimum lapillum excernendo reddit; Abdomen aliquantum, duritie in sinistro hypochondrio, dextraque lumborum regio-

regione dolente, remanente, tumens, contrectatum, obtusum strepitum allidentium lapidum edit.

Et ut calamitas nulla sola, sic fors contigit miseræ, ut gradus descendendo aliquot ceciderit, non humerum modò sed & cubitum dextrum cum carpo quartâ hujus dislocarit. Ast convalescens, singulare divinæ potentiæ argumentum, vivit superstes, subjectum humanæ trægœdiæ & campus amplissimus exercendi ingenii.

Quam enim mirum est hominem benevolentem in tartarum subito commutari?

Tartarum non unius, sed diversi generis in imis penetralibus enasci?

Tanto pondere è corpore durum ejici, ut quinque libras lapilli si omnes coacervassem nullique hinc inde distracti fuissent, ipseque communicassem, excessissent?

Tam diversæ à tophis podagricorum substantiæ? Cum hi è mucosa aëri exposita materia incrassentur, nostri verò resolvantur, quod de primis nolens observavi, cum scatulam è ventriculo excretorum aëri relinquendo expositam, in pollinem redacti sint: è contra in spiritum vini aliumve liqvozem extra subtilem acidum immissi indurentur.

Quæ vesicarum protinus emergentium sub epidermide flagrantium & redeuntium causa?

Quæ ratio inversi peristaltici motus valvulæque intestinalis?

Quæ via ab ano ad œsophagum clismatibus excernendis data sit? cum durissimis & crassissimis excrementis Colon cum Recto infarctum fuerit ut enixus demonstrabat.

Quis iste mucus in vesica?

Quæ causæ colorum viridis & cærulei urinarum perspicui?

Quis locus retentæ urinæ dandus, cum antea cathetere nihil, dein naturæ impetu summa & excedens quantitas fluxerit, mox cohibita?

Quæ via urinosi laticis per fauces regurgitandi?

Tandem quæ abstinentiæ causa, & unde corpus sine cibo & potu enutriatur?

Sed quum mysteria inter sua viscera natura sagax plurima recondat, Anatomæ si faxit Deus nobis non pauca cum tempore patefaciet.

Obser-

OBSERVATIONES QUÆDAM DE CALCULO in Equo quodam reperto habitæ & Regali Societati exhibitæ, ab H. P. M. D. & R. S. S.

Ex collectionibus Philosophicis Anglicanis no. 7.

a. 1682. p. 191. sqq.

CUM non ita pridem honoratissimæ huic Societati, rerum rariorum studiosissimæ, immensæ molis calculum in villâ *Lambethanâ*, ex Equi visceribus exemptum obtuleram, in mandatis tunc habui, ejus & Equi pleniorẽ historiam indagare, & exponere. Sunt qui magno conamine, & fastu rationes expediunt, quare res sit, cum tamen ea, si strictiori examine probetur, minimè sit. Omnia quæ tunc fuerunt acutiora torsit ingenia pueri Dens aureus, cum non esset nisi deauratus. E contra etiam Cl. Salmasius, vir in re literariâ primi nominis, sedulo causas quærit, quibus *Aristotelici Problematis* fidem firmet, Nullum Animalium calculosum esse præter hominem. Quippe in cæteris animalibus majoribus præsertim vesicæ meatus laxiores sunt, per quos terrenus, & crassior humor facilius & liberius exiret, & inde ait Mulieribus & Puellis Calculos rarius nasci, quam in Viris & Pueris. Atque inde insuper pueros frequentius Calculo laborare quàm Senes. Calculo autem Renum quadrupedes non esse obnoxios argumento probat, ab ipso eorum statu, & positurâ ducto, quâ semper in terram prona sunt, unde humor ille corporis saccatus, qui per Renes eorum transitum habet, non ibi moratur, nec desidet, sed quasi suspensus vix ibidem potest inhærescere. Tam versatile autem ingenium est hominis, ut alii cum jam constet Calculos etiam in quadrupedibus gigni, non solum has rationes nihil hic valere probent, sed etiam ex altera parte stare, & in eam sententiam, quam firmare videntur, è diametro prorsus pugnare. Patientiores enim qui sunt in majoribus Animalibus quàm in homine meatus, crassius admittunt sabulum, & acinis confertim confluentibus liberio rem aditum faciunt, quæ sese in itinere arripiunt &prehendunt, & in eam tandem in vesica accrescunt molem, utpote cui per meatus urinarios minimè pateat exitus. Quod alteram partem spectat, humor iste in corpore lixivialis in animalibus, quæ prono incessu pergunt, aptior

aptior est concrefcere, quia morâ & otio torpescit, & inde viscosus evadit: in homine autem erecto serum sanguinis citatori itinere quasi ex alto in renes defluit, nec inde in arenas coalescit. Sed hæc obiter, redeo ad id, quod in me suscepi. Erat Calculus pondere quatuor librarum, & totidem unciarum, magnitudine quasi capitis humani, & figurâ non multum absimili, oblonga quidem, non tamen tam rotunda quam lima. Ea quæ quotidie & constanti lege fiunt, negligimus prorsus; in quibus aut errat, aut ludit Natura hæremus, & planè cœcutimus. Ut autem huic rei, in tenebris licet peractæ, aliqualis saltem lux affulgeat, rogo de calculi situ, de Equi conditione, ætate, & an aliquo indicio constaret de sanguinis mictione, de urinæ difficultate, stillicidio, aut omnimodâ suppressione. Vulgus autem hominum semper ferè in his rebus incuriosum est; jumenta si in eo opere, quod severè exigunt, fideliter persistant, nihil ultra quærunt, nec aliud quicquam pensi habent. Ille qui Calculum exemerat, partium opinor earumque situs ignarus, asserit illum inventum esse inter vesicam & intestinum. Et tamen fortasse non totus à scopo & rei veritate aberravit. Calculus quippe ex una parte planus erat & lævigatus, utpote per quam urina continuo cursu non sine lucta & nixu, propter angustum illi relictum locum colata pertransierat; ex alterâ parte, quæ vesicæ incumberet & adhæreret, asper & rugosus, lapidem bibulum referens, qui cum mole & pondere quotidie cresceret, instar lapidis molaris totam tandem corruperat teneram vesicæ tunicam, ut ejus nullum prorsus maneret vestigium. Et fortè, si quis attente adverteret, ipsum finum propter pondus intestino recto incumbens in aliam, quam quâ solet, figuram compressam etiam cum difficultate excerni notaret. De Equo Dominus, sub quo per duodecim annos fido obsequio & labore meruerat, hæc retulit. Erat staturâ quindecim palmarum, destinatus pannis vehendis & revehendis, nunc sinceris, nunc coloribus infectis. In iis, quorum nulla certa constat ratio, omnia suspecta habentur. In pannis tingendis plurima petuntur ex mineralium familiâ, calcanthum, alumen, variique sales, & alia etiam cognatæ sortis ex Animalium & Vegetabilium classe, quorum etiam hic frequens usus est.

Panni his rebus infecti, & calentes ex puteis extracti in Equum coacervantur, qui sub hoc onere gemit & fatiscit. Hic fortasse non

ineptè quæri potest, annon ex his tam arctè pressis & cohærentibus subtiliora exeant effluvia, quæ furtivâ inspiratione attracta, aliquid saltem faciant ad calculi concretionem, & particulas salinas glutine quodam congregent, & uniant? Non parum momenti habet in fide huic conjecturæ faciendâ, quòd liquor iste, quo tinctorum sæpiùs utuntur, Spiritu vitriolico fœtus concretionem maximè promovet. Quod videre est in pluribus Angliæ locis, ubi Spiritus iste obtinet, qui quicquid illi obviam sit arripit, ligna, testas, palcas, crusta lapidea involvit. Magna sæpe fiunt ex minimis, diuturnâ præsertim consuetudine repetitis. Nisi hodie exolesceret prorsus opinio, quæ diu apud antiquos immota stetit, Renum scilicet calorem easdem in Calculo faciendo partes habere, quas ignis habet in lateribus coqvendis, hic imprimis valeret, cum Equus sub monte quidem pannoso, etiam dorsi regioni imposito, quotidie laboraret, & anhelaret.

Tam religiosè olim cavebant Veteres, ne intensus calor renes adureret, ut lumborum regionem laxo solummodo linteo defenderent, ita ut dorsum, non pectus fenestratum gererent. Affirmat Salmasius, se plerosque vidisse, qui Calculum in Renibus solummodo contraxerant, quòd mensæ adsiderent obverso ad ignem tergo. Alio quidem respectu renibus imprimis nocet fervidior æstus, qui tamen Calculo, nisi materiam inveniat, quæ apta sit concrefcere, suum haud confert symbolum. Ab itineribus per aliquot annos Equus desveverat, ita ut nec Ephemum nec Sessorem sine summâ luctâ & proterviâ admitteret, quasi rectius & leviùs sederet solitum & quotidianum onus, novum autem maximè irritaret: aut provido sensu præfagiit, si ad iter se accingeret, onus, quod jam quasi in pulvinar, dum pedetentim pergat, quietum reclinabat, citatoris cursus exagitatione graviores cruciatus, & molestias daturum. Id quod sæpe videre est in hominibus Calculum filamentis quibusdam in æquilibrium suspensum diu sine magno incommodo gestari, illis autem vehementi aliquâ luctâ & contentione ruptis in collum vesicæ prolapsum, unde acerrimus in tam tenerâ & sensibili parte dolor, quem misera mors excipit. Erat insuper Equo pro pabulo quotidiano fœnum aridum; herbosis & liberioribus pascuis per aliquot annos rarò aut nunquam gaudebat, in quibus aut commune remedium inveniret, aut fortasse singulare aliquod seligeret, cujus vim & virtutem sensus & experientia comprobassent. Quidni enim

eandem

eandem cum aliis Animalibus demus solertiam? Canis cibus distentus & gravatus sedulo discurret, & inter mille alia peculiare suum quaerit & eligit gramen, quo vomitu provocato ventriculum onere suo liberet & relevet. Cervus sagittâ fauciatus ad suum statim festinat probatissimum in hoc casu dictamnum. Felis, sive malè, sive bene se habeat, nepetâ suâ se relevat & recreat, quæ ideo de suo nomine Cattaria, & mentha felina nuncupatur. Equus etiam hic bis quotannis, verno scilicet & autumnali tempore, macrescere, & in partibus posterioribus præcipuè ita hebes & languidus fieri solebat, ut ægrè & vix pedes expediret, & post se traheret. Gravi scilicet onere oppressi fatiscunt spiritus. Ita sæpe videre est membrum aliquod graviore ictu contusum, & spiritibus destitutum atrophîâ tabescere, & inutile fieri pondus. Octo autem aut decem ante mortem dies urinam minimè reddidit, Calculo scilicet ita omnem capacitatem opplente, ut nullus daretur urinæ transitus. In solum jam se projecit, se verberat, volvit revolvitque, terram pedibus proscindit, & omni, quâ potest vehementiâ, acutissimi doloris exprimit sensum. Sed quod magis adhuc mirum est, per totum illud tempus, quo urina non profluxit, etiam oblatam aquam pertinaciter averfatus est. Quasi ex ipso Naturæ instinctu sentiret, aquas, si non transeant, altiores assurgere, & longè graviora creare tormina. Cùm miram hanc Calculi historiam pro unicâ propemodum haberem, omnibus ferè numeris occurrit eadem in libro cui titulus, *Le Journal de Scavans, Gallico idiomate scripto*. Hæc si raritatem minuatur, talem tamen Calculum dari posse firmat fidem.

DEL CHIACCIO, è DELLA COAGULATIONE Trattati, del P. Daniello Bartoli, della Compagnia di Giesu. Roma. 1681. in 4.

h. e.

Danielis Bartoli, Soc. Jes. Tractatus de Glacie & Coagulatione. Romæ 1681. in 4.

Inclaruit jam Autoris Præsentis notitia Physica, edito non solum Venetiis in 12. anno 1678. eleganti Dialogo, in quo Tensio & Pressio differunt inter se, cujus potentiâ argentum vivum in phialis vacuis

XX 2

sustinea-

sustineatur, sed & anno 1680 Bononiæ in quarto, integro volumine de *sono & tremoribus harmonicis, & de auditu.* Sequitur jam præsens Scriptum binos in tractatus distributum, quorum prior circa modum glaciationis, circa modos coagulationis posterior occupatus est. Setatur eqvidem Autor in suis principiis ubiqve *Peripatistum*; simul tamen haud obscure colligi potest, modernorum scriptorum, præsertim qui experimentalis Philosophiæ laude cluent, diligentem admodum & lectorem & examinatore laboriosum illum ipsum existere.

Præmissâ ergo prolixâ Introductione, in qua Deum operibus Naturæ etiam minimis, ingeniorum nostrorum arrogantiam deprimere ostendit; Cap. 7. nervum totius Tractatus Primi tangit, duas quæstiones, quasi cardinales, in eodem principaliter tractandas, præmonendo: 1. *An congelatio aquæ fiat per condensationem secundum Aristotelem, an verò per rarefactionem?* 2. *An sola potentia frigidi & sicci glaciem efficiat, an verò præterea tertium quoddam, sive vapores, sive spiritus, sive atomi, à quibus quasi coaguletur aqua in glaciem, requiratur?* Pro harum itaque decisione probabiliori, mox sub libri frontispicio duo insignia quasi impedimenta, binas scilicet opiniones doctas & ingeniosas, de modo congelationis, removet, *Francisci* nempe *Vallesii*, Med. & Philos. & *Rob. Boylei*, Nob. Angli, quorum uterque, ex oppositis licet penitus principiis, tandem concludat, glaciem ex aqua à seipsa oriri, sive per naturalem quandam consequentiam, h. e. necessarium causarum subordinatarum fluxum. *Vallesii* quod attinet sententiam in *Philos. Sacra*, aquam ceu summum in Natura frigidum, naturâ congelationem appetere, seu ad eam inclinare, cum frigus congelans summo isto seu primo frigido intensius esse nequeat, eandem cap. 1. propositam, 3. refutat, postquam c. 2. malè ac non sufficienter argumentis *Cartesii* impugnari illam, docuisset. *Boylei* verò hypothesin, aquam ex parvis particulis corpus non tam continuum quàm contiguum constituere, ita ut particulæ istæ in continuo sint motu & agitatione, qua undecunque cessante, glacies per quietem immediatè generetur, quoad tria hæc præsupposita & examinat & pariter c. 4. 5. 6. 7. rejicit.

His ita excussis ad ipsa Congelationis Phænomena propius accedit, recensendo 22. Experimentias sive Observationes principales, totidem capitibus comprehensas, circa glaciei proprietates & congelandi modos, ab aliis, ut plurimum modernis, iisque fide dignis & experimenterum

mentorū fulcro innixis scriptoribus, annotatas partim, partim & communicatas, quas accuratè semper ventilat & examinât: quo eò melius inoffenso pede ad quæstiones istas decidendas pergere queat.

Capite ergo 31. pro prima ista Cardinali quæstione, ex Peripato concludit, *Condensari aquam sub sui congelatione, non verò rareferi.* Cum enim rarefactio sit, dum eadem materia, citra alterius materiæ super-ventum, dilatatur, & in majorem quantitatem distrahitur, sub aquæ verò glaciatione, copiosè admodum aër eam subintret, & glaciem repleat, qui in specie sit levior aquâ, conciliabitur ab hoc ipso aquæ major dilatatio & levitas, ast non rarefactio: nec obstare, quod glacies & aqua, ex qua coalescit, vel in quam resolvitur, sint ejusdem ponderis; siquidem ex diversitate mediæ aërei & aquei, in quo fit ponderis examen, hoc dependeat.

Cap. verò 34. ad alteram quæstionem Cardinalem accedit, postquam *c. 32.* varias opiniones de modo glaciationis recensuisset, & *c. 33.* quædam præsupposita, velut, nec solum frigidum, nec solum siccum esse glaciæ causam, elementa quævis mista & confusa esse quamplurimis aliis particulis & corporibus, & aquam speciatim spiritibus salino-nitrosi diversis esse imprægnatam, exactius trutinasset, concluditque tandem, *Glaciem fieri à frigido & sicco, seu causis adequatis,* nec aliâ opus esse qualitate aut substantiâ, quæ aquam tanquam coagulum lac constringat; spiritus verò salino-nitrosos in aqua promovere quidem utcunque congelationem, sed hoc saltem, quatenus & ipsi frigidi & sicci sint. Subjungit his denique *c. 35.* ac ultimo Phænomena ac accidentia varia, sub aquæ congelatione notabilia, quæ ex sua hypothese explicare nititur.

Tractatus II. saltem appendix videtur, priori isti adjecta, idque ex occasione oppositorum, cum congelatio sit accidentaria, violenta & naturæ injuriosa; coagulatio verò adeò essentialis eidem, ut sine illâ paucissima componantur & producantur: unde & speciales tantum modi quidam coagulationum regni animalis & vegetabilis ab Autore considerantur. Præmissis ergo *c. 1.* aliquot observationibus coagulationum fluidorum levi quodam & simplici artificio, *c. 2.* circa animalia observat, humores quosdam corporis illorum non esse coagulabiles, salivam, lacrymas, sudorem, urinas: quosdam verò esse coagulabiles, serum sanguinis, lympham quamlibet, etiam pericardii & pan-

creatis. Sangvinem, quousque intra venas fluctuat, fluidum esse, qui simul ac extravasatus sit, de seipso coaguletur. Causam hujus Phænomeni, quoad prius membrum, negat c. 3. esse motum circulatorium illius, negat pariter, quoad posterius membrum, c. 4. ope fibrarum sanguinis illud fieri, cum potius fibræ istæ sint novum productum, in sanguine exhausto & refrigerato genitum ex partibus terrestrioribus, quæ in coagulum crassius subsideant, & caseosæ lactis portioni respondeant: quin potius in *Thome Cornelii Consentini* castra transit, dum affirmat, *presentiam halitus tenuissimi vitalis sanguineas atomos incitare continuò, ut solute fluant, & nunquam inter se cohaerescant, cujus expiratione sanguis concresecat.* Attingit denique c. 5. coagulationem ossium, quam ex prædisposita nonnihil materia per vim seminalem oriri asserit: miratur simul potentiam canum in resolvendis iisdem in subtilissimum pulverem, quam ex *Helmontii* aliquot locis potissimum illustrat.

Quoad Vegetabilia, horum ex semine generationem, ex nutrimento coagulationem perpendit, & c. 7. ac 8. rectè declarat, quamvis arborem ac plantam non tantum virtute sive potentia, sed potius mole minima in suo semine delitescere, nec esse hoc solam plantæ inchoationem, nec cadaveris modo se habere, sed potius embryonis instar anima propria jam informatum esse: quod semen c. 9. generetur ex subtiliori, spirituosiori & vivaciori totius plantæ substantia, cum humido oleoso permixta, & in eodem concentrata, quæ omnia ex medulla, ceu parte plantæ vivaciori deriventur: exinde enim esse, quod citrus aurantio insita pomum perfectum citrium, semine tamen aurantii proferat. Aggreditur postmodum specialius coagulationem plantæ, sub sui ex semine formatione, considerare, ita quidem, ut c. 10. in semine hoc, terræ ceu matrici suæ commisso, spiritus antea sopitos, calore vernali excitari asserat, à quibus blanda cum cæteris particulis fermentatione aperiantur pori, pro humidi nutritivi meliori susceptione; idque cum sit aqua, prout scilicet existit, eaque ad quasvis plantas indifferenter se habeat, vi plantæ propria ac seminali transmutari in succum appropriatum, ut coagulata in augmentum totius abeat. Excitatos verò ita spiritus magis magisque per humidi penetrationem, fere instar particularum ignearum in Calce viva, blandam fermentationem cum sale dulci vegetabili, ceu principio vegetationis, & acido sulphu-

fulphuris innati, ceu principio coagulationis concitare, ita ut ex aqua ceu principio communi, ac fale & sulphure plantæ propriis, liquor nutriendo cuius parvæ plantulæ membro aptus emergat. Jam verò in plantula ex semine propullulante, cor quasi esse juncturam istam inter binas plantulæ medietates, in quam semina se explicant (utut anima plantæ sit tota in toto, & tota in qualibet ejus parte) & ex qua partim descensus radicis in terram, partim ascensus supra terram in truncum fiat, in quo corde prima humorum contingat alteratio & coagulatio, quorum quod sit præstantius, in medullam abeat, ex qua melior portio in semen denuo colligatur. Pergit denique c. 12. specialiter texturam plantarum mirabilem, juxta vasa & nervos exponere, partim secundum experimenta *Malpighii* in *Anat. Plant.* partim secundum proprias, in quibusdam vegetabilibus, in specie, *Scolymo* sive *Cinara* observationes, unà cum reflexione, c. 13. in modum, quo succus nutritius per totam plantam diffundatur, num attractione, an pressione fiat: in quo negotio secundum *Cæsalpini* allegatam explicationem, priori sententiæ adhæret.

DE MOTU ANIMALIUM JOHANNIS

Alphonfi Borelli, Neapolitani, Matheseos Professoris, Opus posthumum. Pars prima.

Romæ, A. 1680. in 4.

SI ex ungue leonem dignoscimus, ex Scripti præsentis posthumi Auctore statim quoque de præstantia illius, quantumque hoc ab aliorum hujus seculi scriptitantium partibus distet, augurari licebit; utpote quæ alia jamdum edita præclara opera, scilicet *Tractatus de febrium malignarum causis*, *Euclides restitutus*, *Commentarius in Apollonii Pergæi Conicorum libros 5, 6, & 7. Theoricæ Mediceorum planetarum*, de vi percussionis, de incendio montis *Ætnæ* a. 1669, ac de motionibus naturalibus à gravitate pendentibus, posteritati seræ non minùs, ac Eruditis nostri temporis, commendabunt. Post tot itaque Borelli nostri doctissima scripta consummatum tandem præsens hoc de motu animalium opus, post Autoris fata, auspiciis CHRISTINÆ SVECICÆ REGINÆ, curante verò *Carolo Jo. à Jesu, Clericorum Regularium pauperum Matris Dei Scholarum piarum Præposito generali* publicam in lucem prodiit, cui simile, in hoc quidem argumenti genere, visum hæctenus non est.

Quam-

Quamvis enim plurimi ex Antiquis æquè ac Recentioribus Scriptoribus quàm perspicacissimi de motibus animalium egerint, nemo tamen eorum hac ratione rem aggressus est, prout Borellus felici satis successu fecit, totam animale[m] oeconomiam sub tractatione hac complexus, ac propositis innumeris problematibus, egregiis scituq[ue] jucundis, iisdemq[ue] per mechanicas demonstrationes declaratis, quæ tetigit hactenus nemo, aut tractare certè ea ratione nemo seu curavit, seu potuit; ita ut in posterum hæc etiam Physices pars Mathematicis demonstrationibus ornata, non minùs quàm Astronomia, inter Physico-Mathematicas Disciplinas recenseri queat.

Divisit Auctor opus in partes duas, quarum prima anno 1680 edita, de conspicuis Animalium motionibus, i. e. de externarum partium & artuum flexionibus, ac extensionibus, ac tandem de totius corporis molis ab uno ad alium locum translatione triplici, scilicet gressu, volatu, & natatu agit: altera demum anno 1681 lucem publicam vidit, & causas motus musculorum, ac motionum internarum, nempe humorum per vasa & viscera, rationes explicat.

Quoad primum ergo volumen, in hoc ante omnia Musculorum fabricam & figuram declarat, horum species recenset, actionemq[ue] explicat, ac simul *Stenonis* de illorum structurâ & operandi ratione dogma examinat atq[ue] redarguit. Quo factò musculos duplicem vim præstare supponit, unam quæ ab ipsa fibrarum illorum structura dependeat, & quàm contra suos antagonistas exerant, fibris propriam dicendam: alteram, quæ à causa extrinsecus impellente, seu ab imperio voluntatis emanet, & in contractione validissima ac voluntaria consistat, vitalem ideò appellandam.

Quamvis autem prioris virtutis motivæ quædam reliquias paulo post mortem quoq[ue] animalis restitare, evidens sit, exiguum tamen satis illarum gradum esse, inde colligit, quod à pondere paucarum librarum illa vis superari valeat. Econtrà ratione posterioris seu vitalis virtutis, quàm vulgò quidem cum priore confundunt, gradus, veteres errasse censet Noster, dum ope machinæ muscularis, debili vi motiva totum animalis corpus notabiliter grave sustineri ac impelli, imò ingentia pondera sublevari, docuerant: Contrarium potius asserens, magnâ nimirum virtute parva pondera elevari ac sustineri, ita ut multoties virtus motiva centies & millies pondus ossium & articulorum

movendorum superet, nunquam verò illo minor existat, quod per potissimum primæ hujus partis tractum variis theorematibus ac Lemma-
tibus mathematicis prolixè confirmat.

Atque hoc dum præstat, inter alia phænomeni illius Anatomici, cur tendines musculorum non in capitibus aut extremitatibus ossium articulandorum, sed in eorum productionibus, prope articulum, & quidem directione ad ejusdem ossis longitudinem obliqua, alligentur? Hinc, in specie, potentiæ motivæ musculorum nonnullorum, v. g. cubitum ac tibiam flectentium, femur extendentium, deltoïdis, ac maxillam flectentium atque manseriorum structuram ac vires mirandas determinat, & posteriorum quidem potentiam motivam in homine ferè librarum 534 vim, in brutis autem, v. g. canibus, leonibus &c. propter rostrum horum oblongius, potentiam librarum 1350 superare (stupendum sanè) evincit. Pariter vim motivam musculorum intercostalium, postquam thoracis & maxillarum conformitatem atque difformitatè exposuerat, indagare contendit, & fibrarum omnium musculorum intercostalium multitudinem duplo fibras musculorum temporalium & masseterum superare, illarumque inclinationem anguli semirecti, qui vires in proportione sesquialtera auget, attendens, vim musculorum intercostalium humanorum resistentiam ponderis 1068 librarum superare infert: in parenthesis quasi allegans experimentum in Anglia superioribus annis factum, quo pondere librarum 100 super vesicam suillam aère semiplenam imposito, nihilominus hanc ab aère, è thorace hominis gracilis insufflato, distentam, simulque grande illud pondus elevatum fuisse observarunt. Imò postmodum sese corrigit, & vim motivam absolutam musculorum temporalium ac manseriorum in homine non minorem esse vi ponderis librarum 16020, intercostalium verò potentiam proximè accedere asserit ad potentiam ponderis 32040 librarum. Atque his peractis progreditur Autor ad operationes ipsas partium & totius animalis, sc. motus artuum varios atque hinc resultantes corporis agitationes, præprimis verò gressum, volatum & natatum, horumque modos & rationes exponit iis præmittendo doctrinam de statione, cum gressus quoque animalium stando peragatur. Qua occasione diversa, ab aliis intacta, aut certè minùs adæquatè resoluta proponit atque exponit problemata, inter quæ observantur: Cur stando alternis pedibus

minùs defatigemur, quàm quando ab ambobus simul fulcimur? Quare aves uno pede innixæ commodiùs stent, quàm homines? Quare aves stando, ramis arborum comprehensis, absq; ruina quiescant ac dormiant? Cur sexipedes & multipedes majore labore, quàm quadrupedes, stent?

De gressu animalium dum differit, rationes reddit, cur incessus per locum acclivem laboriosus & molestus magis, quàm per planum horizontale, & descensus per declivia paulò laboriosior, quàm per idem planum, pariterqve modum explicat, quomodo incessus hominum calopodis ferratis instructorum per glaciem fiat? Porrò, vim motivam, in homine saltum producentem, ter millies ferè ejus pondus superare, demonstrat: & qua ratione muscæ, formicæ, similiave insecta pronis superficiebus vitreis lævigatis adhæreant & per eas absqve delapsu procedant? inquirat.

Volatilium motus ubi tractat, docet, quomodo aër impulsui alarum illorum resistat? Potentiam musculorum alas flectentium plusquam deciesmillies pondere avis volantis majorem existere: & impossibile esse, hominem propriis viribus artificiosè volare posse.

Natatum explicans inter alia disquirat, quomodo pisces in medio profunditatis aquarum æquilibrati quiescere queant? Eosdem non vi pinnarum, sed caudæ saltem, natate, pinnis verò, præprimis duplicatis illis, quæ in duobus locis infimi eorum ventris extant, immobiles inniti & stare. Item, quare aves & animalia quadrupedia naturæ instinctu natent, homines verò naturali instinctu natate nequeant? Tandem verò machinam novam, cujus ope homines aquæ diu immersi respirare & vivere, imò ad sui libitum sub hac ad instar piscium moveri & quiescere possint: nec non navis urinatoriæ fabricam novam & usum delineat.

*R. P. CLAUDII FRASSENII PERONENSIS
Doctõris Theologi Parisiensis & Professoris emeriti,
atqve Conventûs & Collegii Generalis FF. Minorum Parisien-
sum Guardiani DISQUISITIONES BIBLICÆ QUA-
TUOR LIBRIS COMPREHENSÆ.*

Lutetiæ Parisiorum Anno 1682. in 4.

Cum

Cum præter Celsum, Porphirium, Simplicium, Julianum apostatam, aliosque plurimos olim Christiani nominis juratos hostes, non desint etiamnum maleferiati ac nimis infelices homines, qui Cacodæmonis votis operam & studium navantes in Divinos Scripturæ libros bellum redintegrant, atque eorum sinceritatem impugnantes illos è medio exturbare nituntur (qualis fuit non ita multis abhinc annis larvati *Præ-Adamitarum Parentis* infestus conatus, qualis *Hobbessii, Spinosa*, aliorumque hujus ætatis Criticorum in simili argumento non condonanda vesania) his omnibus occurrendum esse duxit P. FRASSENIUS (ex editis antehac Philosophicis & Theologicis aliquot operibus non ignotus Autor) *Disquisitionibus istis Biblicis*. Quamvis autem innumeri propemodum Tractatus ad Sacrorum Codicum sinceritatem asserendam, demonstrandam divinam auctoritatem, & latentia sub rudioribus literæ involucris mysteria manifestanda, summo studio concinnati prostent, & jam actum agere videatur, quisquis nova hac de re Opuscula edere tentaverit; ipse tamen FRASSENIUS ad tabernaculi spiritualis pulchritudinem consummandam, suum quoque *Ἰνιστάλλον μέγ* afferre, nec talentum à Deo concreditum defodere voluit. Sed, quæ ipsum vehementius ad hoc opus auspiciandum urisit ratio, ea fuit, ut juniores Theologos præsertim Franciscanos ad Sacrorum Bibliorum lectionem & studium, remotis jam offendiculis & via complanata provocaret. Allexit etiam spes alterius non levioris utilitatis; fortassis inde futurum, ut inter Catholicos, Doctrinarum Studiosi ad manum habentes arte concinnata in Sacros Codices Præludia, & graviorum in iis occurrentium controversiarum & difficultatum luculentas explanationes, non minorem in divinis Libris evolvendis operam impenderent, quàm Scholasticis, Historicis, aliisque id genus studiis hæctenus navaverant, ne in posterum οἱ ἐξ ἐναντίας haberent, unde Romano-Catholici neglectum ad eò Bibliorum studium objicerent, seque solos in divinis Scripturis versatissimos gloriarentur. Ut igitur (quos huic perutili negotio totos præ cæteris allaborasse scribit) Patribus Viennensibus & Tridentinis, ut aliis, hoc studium suis seminariis excolendum imprimis commendantibus, Ecclesiæ Præsulibus qualescunque suppetias ferret, in hoc Disquisitionum suarum Biblicarum priori Volumine quatuor Libris comprehenso, necessaria veluti præludia ad S. Bibliorum

intelligentiam necessaria Autor subministrare voluit, alias hujusce divini Libri coelestes divitias & opes atque divina mysteria in sequuto Volumine altero nondum edito referaturus. Elenchus Capitulorum in Libris prioris Voluminis hic est. Liber *Primus* exponit Varia nomina Cap. I. Originem & antiquitatem Scripturae, Cap. II. Quoniam tempore Moses floruerit, Cap. III. à quibus Literas & scribendi artem Sapientes Ethnici hauserint, Cap. IV. quod Sapiientiae Graecae pars maxima à Mosis & Prophetarum Libris profluxerit, Cap. V. quod Moses revera Pentatevchum scripserit, Cap. VI. Quoniam sermone quave lingua ille S. Scripturam auspicatus, quoniam caractere, qua arte, quove scribendi modo usus fuerit Cap. VII. IIX. & IX. Utrum Moses sicut Scripturae Hebraicae, sic & Vocalium punctorum autor sit, Cap. X. *Secundus* in variis Scripturae S. Editionibus & Versionibus occupatus de Editione Hebraica hodierna Cap. I. de Commentariis & Interpretationibus Hebraicae Editionis, maximè verò Legis Mosaicae, Cap. II. de Versione Graeca LXX. Interpretum, Cap. III. de reliquis Editionibus Graecis, Cap. IV. de cæteris Orientalibus Scripturae Versionibus, Cap. V. de Editione Vulgata Cap. VI. de præcipuis vulgatae Latinae Editionis Textibus, qui ab Hebraeis dissentire videntur Cap. VII. de aliis posterioribus editionibus Latinis ex Hebraico Textu Cap. IIX, de Vernaculis Bibliorum Editionibus, & inter hos Germanica Lutheri Cap. IX. agit. *Tertius* de V. & N. Testamenti Librorum Canonibus cum antiquistum recentioribus: Eorundem Librorum distributione, Integritate, Obscuritate, & Variis Sensibus Cap. I. II. III. IV. Et de cujusque Inscriptio- ne, Autore, Scopo, Divisione, & Controversiis, Cap. V. & VI. sub octo & quinquaginta Titulis tractat. Tandem in Libro *Quarto* præcipui Textus Biblici specietenus pugnantes conciliantur, nullamque in Libris Sacris dissonantiam esse probatur.

*LES INSTITUTES DU DROIT CONSUL-
laire, ou la Jurisprudence des Marchands, par
JEAN TOUBEAU.*

*Institutiones Juris Consularis, sive Jurisprudentia
Mercatorum, Auctore Johanne Toubæo.*

Paris. A. 1682. in 4.

Auctor

Auctor est Typographus & Bibliopola Avarici Biturigum, in qua civitate aliquoties functus est annuo Mercatorum Præfecti & Consulibus officio. Consulibus enim nomine in Gallia Judices Mercatorum appellantur, quos primum induxit publicè proposito edicto Rex Carolus IX. anno superioris seculi sexagesimo quarto. Tubæus Typographus & Bibliopola doctus, laudem Manutiorum, Stephanorum, Morellorum, Frobeniorum, Turneborum & similium suæ professionis hominum æmulatus, non solum in alienis scriptis excudendis & divulgandis occupari voluit, sed etiam ipse literis aliquid mandare dignum, quod typis exciberetur, ac in publicum prodiret. Scilicet cum in functione suâ Consulari animadverteret, quàm difficile, ac periculosum foret eam sine aliqua Juris, quo commercia reguntur, scientiâ obire, neque tamen systema illius Juris, unde ejus notitia hauriri posset, saltem apud Gallos prostackaret, consilium suscepit, Jus, quod ad Jurisdictionem Consulare pertinet, in artem redigere, ut Mercatores in patriâ suâ, cum adepti essent à Jacobo Savario artem negotiandi traditam in libro, quem sub Titulo Præfecti Mercatoris edidit, item ab aliis Collectiones Edictorum, Declarationum, & Rerum Judicatarum de rebus & negotiis suis, haberent etiam à se præcepta Juris, quo utuntur, eaque non adeo magno volumine composita. Non enim, ut in Præfatione ait, Digesta scribere intendit, sed tantummodo Instituta seu Institutiones Juris Consularis, quibus non integra Edicta, Declarationes, Res Judicatas referret, verum summam eorum, nec non ea, quæ ex diversis Juris Auctoribus tum gentis suæ, tum exteris excerpfit, breviter, hoc est, elementa Juris, diligenter tamen & eleganti ordine complecteretur. Totum autem opus in duos libros partitus est. Priori nihil aliud prope modum agit, quàm ut justo commentario illustret Edictum supra memoratum Caroli Regis, ita ut insinuet, quicquid de ipso officio Consulibus sive de ipsâ consulari Jurisdictione dici debuit, nempe de origine Consulibus, & cur placuerit Mercatorum litibus dirimendis singulares Magistratus dare; de Consulibus Electione, Munere, Juramento, Duratione, Titulis, Honoribus, Prærogativâ, Privilegiis & Immunitatibus; de requisitis, ut aliquis ad Consulatum aspirare possit; quibus moribus, quave scientiâ eum instructum esse oporteat; quomodo se gerere debeat in administrandâ justitiâ & in reddendo jure; de numero Consulibus judicantium; quousque jurisdictio eorum se

extendat, num etiam ad loca extra civitates suas sita porrigatur; de modo procedendi in hoc iudicio, tum quem ipsi Iudices, tum quem litigantes servare debent; maximè ut litigantes in primo statim termino compareant, & nullo adhibito advocato vel procuratore ipsi agant, & se defendant. Id quod ut optimum inventum abbreviandæ litis laudatur, etsi prius, ut in primo statim termino se sistant, usu pariter, & novo Rescripto mitigatum sit. Porro Personas, quibus; & Res, de quibus Consules jus dicunt, fusè tradit, item an, & quando, & quatenus Appellatio concedatur à Consulibus sententiis, nempe non aliter, quàm si reus in majorem 500 libris summam condemnatus fuerit, sed tamen ut nec tum quidem executio sententiæ suspendatur, præstitâ ab adversario cautione. Pergit de executione sententiarum, de iudicii personis accessoriis, non minus tamen necessariis, veluti de Actuario, & Apparitoribus, denique de locis & ædificiis, ubi Mercatores & Consules convenire solent, differere. Posteriori libro res illas Auctor persequitur, super quibus in exercendâ Mercaturâ litigatur, id est, objectum, circa quod Jurisdictio Consulibus occupata est. Quo pertinent pacta & Epistolæ Mercatorum, Probationes quæ ab iis exiguntur, Jus prioritatis in venditis mercibus, Cautiones Mercatorum, Correi, Fidejussores, Cessiones, Exceptio non numeratæ pecuniæ, Libri Mercatorum, Societates, Mandata, Factores, Proxenetæ, Cambia & Recambia, Literæ Cambiales, nec non schedulæ istæ, quibus mercatores cavent, pecuniam, quàm ex mutuo vel alio quàm cambii contractu debent, se soluturos esse, neque tamen causam debiti exprimunt, cæterum nomen literarum cambialium induunt; à quibus schedulas illas maximè differre docet usitatas etiam inter non-Mercatores, sed tunc ad Consularem Jurisdictionem non pertinentes. Addit deinde commercia maritima, (quorum cognitio tamen novissimâ Regis constitutione Consulibus adempta est, & Præfectis rei navalis seu classicæ demandata); Communionem bonorum inter vivum Mercatorem & ejus foeminam, vi cujus uxor nullam prærogativam ante creditores mariti habet, nisi separationem bonorum impetraverit, quæ tamen ex certis tantummodo causis, certoque modo permittitur. Sequuntur induciæ moratoriæ, Cessiones bonorum; & denique tractatu de Fallitis & Decoctoribus librum finit, ubi optimum institutum Regum suorum refert, quod fraudulentos Decoctores, eorumque Receptatores & Adjuutores severissimis poenis persequantur.

PETRI FRANCI POËMATA ad Celsissimum Principem FERDINANDUM Paderbornensem ac Monasteriensem Episcopum.

Amstelodami Anno M DC LXXXII. in 12.

Postquam superiori anno mortalium rebus exemptus esset, elegantiorum literarum summo cum detrimento, omni doctrinæ genere clarissimus & carminum gloriâ nulli secundus NICOLAUS HEINSIUS, istius funere extincta simul videbatur poëticæ facundiæ in Belgio vis, & deleta omnis, quæ à Scaligero, Grotio, Baudio ac patre Daniele in Nicolaum filium derivata fuerat carminis venustas & dignitas, oppressaque poëtici spiritûs majestas, quæ tot auctoribus omni eruditionis ac studiorum genere excultæ isti genti olim constabat. Neque enim in Criticis saltem studiis, omnium rectè æstimantium iudicio principatum apud Belgas tenuerat exactissimi iudicii Vir, cujus præelara in hoc literarum genere extant monumenta, quæ cum usu publico communicavit, nec minora censenda ea, quæ intra Vestæ penetralia liberali asservabat custodiâ: sed ab ipso etiam condita Poëmata captu seculi nostri superiora sunt & ad eruditissimæ antiquitatis gloriam adspirant, quodque argumentum est absolutissimæ scriptiois, Reverendissimo & Celsissimo Paderbornensium ac Monasteriensium Episcopo FERDINANDO L. B. DE FURSTENBERG Principi studiorum ac omnis eruditionis sine controversiâ, præ omnibus aliis recentium Poëtarum scriptis se probarunt. Cumque nihil omnino mortalium per orbem literatum famæ commendatorum aut præstantis eruditionis ac cum primis poëticæ facundiæ laude florentium inveniatur usquam, quod ad hujus summi Principis, ceu veri Apollinis ac tutelaris studiorum Numinis, favorem non decurrat: ac in Galliâ paucos intra annos præstantissimi ex ordine Societatis Jesu Poëtæ Joannes Commirius, Carolus Ruæus, Albertus Daugieres aliique qui ex Heliconis undâ caput extulerunt, in Mæcenatis hujus sinum confugerint: eidem communi Musarum Patrono suas quoque sistere, & carmina consecrare voluit cultissimus inter Batavos hodie Poëta PETRUS FRANCIUS. Nam qui antea scripto ad Heroem hunc in literis maximum Panegyrico, facilem eum ac munificum esset expertus (quod is suos alumnos non Caballino solùm fonte velut Apollo proluit, sed è perenni beneficentiæ scaturigine

inun-

inundat. quoties aureo imbre inftar Jovis ad hos descendit;) principali munere ab Eo donatus egregium etiam Eucharisticum carmen condidisset, idque summo favore exceptum intellexisset; id sumsit consilium, ut in fascem collecta præstantissima sua Poëmata Maximo Principi inscriberet & consecraret: quo egregio libello eximium documentum superstitis poëticæ in Batavis facundiæ dedit. Complexus enim est isto Carmina, quæ diversis temporibus vario genere in laudes obitusque clarorum Virorum confecerat, quæ item de argumentis aliis ad præstantes Viros scripserat, eo sermonis nitore cultuque dictionis condita, ut ad dignitatem Majorum suorum, eruditissimorum cum aliis omnibus tum eo præsertim eruditionis genere quæ sermonem in numeros aptè disponit, proximè eum accedere quivis hujus artis peritus agnoscat. In *Heroico* carmine *δευότῆτα* ac majestatem servat argumento convenientem: nam in Panegyrico & Eucharistico Principem omni laude majorem eruditionisque gloriâ omnibus aliis superiorem decantat; In *Epicedio* Belgarum Archithalassum Ruiterum fortiter in Siculo mari adversus Gallos pugnantem inque ipsâ victoriâ occumbentem describit, verè *σπῆδαίαν πρῶτον* propositam sibi habens & *ἠρωικῆς τύχης περὶ-σασιν*, quam graviter & ad Veteres poëtarum leges numerosque (quos in pronuntiatione etiam, quoties poëma in conventibus doctorum Virorum recitat, eum exactè & decenter servare ajunt) exactam absolvit. In *Elegiis* facilitatem venustatemque mireris, tam iis quas in sacris rebus de nativitate, passione, morte, & resurrectione Servatoris, ac Spiritûs Sancti missione occupari voluit, quam istis quas de aliis argumentis ad eruditissimos Viros Nic. Heinsium, Jo. Georg Graevium, Jac. Gronovium, Jac. Wallium, Renatum Rapinum, Jan. Broeckhysium scripsit; quæ è Castalio promanare videntur fonte, nec fuco aut lenociniis, sed in affectato cultu & naturali pulchritudine assurgunt. *Eclogarum* venusta simplicitas, & *Epigrammatum* non longè quæsitæ sed ex ipsâ re petitæ, elegantes argutiæ & innocentes lusus Lectoris mentem demulcent: cum primis autem ista, quæ è veteribus Græcis epigrammatibus, collectis in Volumen, Nectareum illud Apollinis, Musarum, Venerum, Gratiarumque mellificium, sub *Anthologia* nomine proditum, latinis versibus expressit, horum studiorum amatorem ad se rapiunt: rotunditatem enim venustatemque Atticam Romano lepore feliciter æmulatus est, exemplo Erasmi, Scaligeri, Casauboni, Grotii, Hein-

Heinsii, Vulcanii, Majorum suorum, quos adeò æquis passibus secutus est, ut Jo. Georgio Graevio, in Græcis, ut aliis omnibus, eruditissimo Viro & studiorum horum exactissimo censori, suum isthoc studium valdè approbaverit. Cujus doctissimi Viri judicium, si nil aliud esset, vel solum summam Auctori laudem conciliaret: Nos sanè movet, ut quod Richardus Thomsonus olim de Paulo Stephano, cum ex Epigrammatum Græcorum volumine, omnis Græcanicæ pariter sapientiæ & festivitatis thesauro, quædam in latinum sermonem vertisset, prædicavit, ad Francium transferamus:

Cum tua compono Græcis epigrammata, Petre,
 Disperèam ni te surripuisse putem
 Et genium ingeniumqve illis, laudemqve rotundi
 Oris, & hanc penitus, quæ placuit, Venerem.
 Scilicet hoc quod Roma sibi nec Bilbilis illi
 Docta dedit, tu das: Græcia victa jacet.

Christian Weisens Reiffe Gedancken / das ist / allerhand Ehren- Lust- Trauer- und Lehr- Gedichte / zur Verbesserung der überflüssigen Gedancken heraus gegeben.

Leipzig 1682 in 8.

CHRISTIANI VVEISII *Meditationes pœticae maturiores*, id est, varia gratulatoria, festiva, funebria & moralia Carmina germanica, ad diluendas *superfluas Meditationes*, sub quo titulo antehac jocosa Poëmata prodierant, editæ.

Lipsiæ 1682. in 8.

Elegantiarum quas aliæ Lingvæ proprias habere vulgò creduntur, Germanicam minimè expertem esse, sed ab horrore prisco ad cultum, quo hodie gaudet, evectam, Græcam rotunditatem, Romanam majestatem, Hispanicam gravitatem, Gallicam venustatem, Hetruscas veneres, Anglicam volubilitatem, & Belgicam dignitatem referre, multis insignibus argumentis hoc seculo comprobantur quicunqve peculiare

de lingvæ hujus præstantiâ & nobilitate commentarios scripserunt; & documenta haud contemnenda dederunt, qui vel in solutâ numeris vel iisdem alligatâ oratione scripta posteritati reliquerunt, quæ cæterarum gentium Scriptoribus Germanos suâ lingvâ utentes nullo in genere inferiores esse ostendunt. Inter hos verum ac nativum Germanicæ lingvæ decus & usum in utroque scribendi genere

vorsis seu prosis solveret ora modis

præstantissimis etiam documentis asseruit *Christianus Weisius*; cujus dictio pura, tersa, nec affectata, ut anxie quæsitæ longè accersita est, sed verbis propriis, ac eorum structuris perspicuis, sententiis item apertis & per universam Germaniam receptis composita, cuius lingvæ hujus vel modicè perito facilem ac obvium sensum præbet. Non disjectæ sunt, non novæ adhibitæ, non inusitatæ & ex præposterâ æmulatione aliarum lingvarum durâ compositione contortæ voces, non ex peregrinis lingvis transsumptæ phrasæ, non obscuræ sententiæ longè accersitis allegoriis involutæ fabulisve implicitæ, sed æquor illud castigatum leniterque decurrens per numeros limpidi ac sponte nati obviique sermonis, facilitatem ac perspicuitatem, elegantiam ac rotunditatem lingvæ hujus aliis nil concedere ostendit: adeò ut Germanicæ lingvæ ignarus faciliore longè negotio & leviori operâ ejus usum ex auctoris hujus monumentis sibi comparare queat, quàm ex aliorum libris, qui eam in artem redegerunt. Cumque is plures hæcenus ediderit libros, in quibus exquisitis potius exemplis quàm sollicitè & ambitiosè conquisitis præceptis, lingvæ hujus oratione solutâ non magis quàm ligatâ decurrentis verum & genuinum usum, in civili potissimum doctrinâ & communi vitâ quem obtineat, tradidit; quemadmodum *Oratorem politicum* germanicum, & utiles *Meditationes Juventuti necessarias* hoc fine antea emisit in publicum: jam sub elogio *Meditationum maturiorum* eos exhibuit à felici ingenio (quod natura ad poësim & elegantiores artes finxisse videtur) natos, & longâ exercitatione adultos foetus, quos maturior ætas exclusit; cum priores, quos publico dederat, felicissimi cultissimi que ingenii fructus, juvenilem magis ætatem decere censeat. Omne autem studium eò confert, ut juvenum sermones formet, ac inventionum fontes demonstret, eloquendi que artem doceat, propositis exemplis clarissimis ad quosvis humanæ vitæ actus conducentibus. Votiva enim carmina, & sermones gratulatorios variis

occasionibus convenientes, epicedia & epithalamia in diversæ sortis homines, varios ad casus deducta, epitaphia quoque nonnulla, moralia autem plurima poemata exhibet, orationesque hujus generis soluto sermone scriptas complures admiscet, eâ verborum elegantiam ac facilitate, stili venustate, argumenti varietate, & doctrinæ non affectatæ copiâ adhibitâ, ut exempla præclara quibusvis in quosvis vitæ humanæ casûs suppeditare possint, ac ostendere, quâ ratione eos sermone commodo prosequi & orationem in varios habitus fingere apteque componere deceat. Cujus artis uberiolem & absolutam tractationem, viginti annorum studio collectam, & crebris confirmatam experimentis, se aliquando editurum esse, pag. 539. pollicetur.

Sub finem libri appendicis loco festivum *Drama satyricum* adjecit, ejusdem fermè argumenti, cum alio ludo scenico, quem hoc ipso anno sub titulo *Absurdorum Comicarum* dedit; isti similem, qui Gryphii Poematibus innexus Petri Squentii nomine insignis canticorum, quos vocant, magistros eorumque; inconditam poësim perstringit, ac Daniele Swenterum autorem habere fertur. Nam ut in isto ineptam & absurdam condendorum Dramatum scenicorum rationem facietis eludit jocos: sic in hoc turbam infelicium poetarum, Germanicæ lingvæ restauratorum, quos se jactant, exagitat: qui ineptas novas literarum mutationes, ac monstrosas vocum, phrasium & constructionum in Germanicâ lingvâ rationes commenti, in cœtum coeuntes magnifica se de lingvâ Teutonum Heroicâ conferre consilia, laborantiqve Germaniæ subvenire stultâ persuasione credunt, si extritis è quibusdam vocabulis longo usu receptis literis alias inferant, novaque nec audita antea afferant vocabula, & in syllabis literas, syllabas in vocibus corrumpant, ac exturbatis omnibus vocibus, quæ alienigenæ sunt & externæ, aut accersitarum ex aliâ lingvâ speciem saltem præ se ferunt, licet longo usu firmam acquisiverint possessionem, hac tamen eas ejiciant, & horridas incompositasque substituant, orbiqve obtrudere gestiant: nullâ interim dignitatis ac venustatis in carmine, cujus gloriam solâ laureâ ostentant, habitâ ratione, quod miserè & invitis ac nolentibus Musis consuunt. Hanc scabiem facietis jocos defricat, & vesaniæ horum fungorum lepide illudit in hoc dramate festivus Autor: qui in gravioribus argumentis artem condendorum ludorum scenicorum, quâ non minus ac in aliis præstat, hæctenus exercuit. De Jacobi enim Patriarchæ biga-

miâ, Abrahami fide, quæ in mactandum obsequiosè filium unicum valuit, Jephthæ voto & ex eo secutâ filie immolatione, Marchionis Ancræi ruinâ, & insigni isto Neapolitano rebelli Pseudo Regulo Masaniello, ac rusticano Macchiavello, aliaque, quæ vel in theatrum produxit, vel typis exscripta in publicam lucem emisit dramata, eâ affectuum vi, morumque convenientium aptâ dispositione, partium connexione, rerum varietate, ac dictionis venustate condita sunt, & ad leges dramaticas exacta, ut Germani ad veterum Græcorum & Romanorum, hodiernorumque Gallorum, Italorum & Anglorum gloriam & perfectionem hac quoque in arte accedere intelligantur.

INVENTA NOVA, EXHIBITA PARISIIS

Societati Regiæ Scientiarum

à D. T.

OMnibus jam notum est, reflexionem radiorum Solis in corpore concavo punctum efficere; quod *focus* appellatur, quia in eo ipso radii uniuntur & comburuntur. In hunc autem usque diem solum hoc punctum unicè ab omnibus consideratum fuit; hic Autor verò longius multò progreditur his suis speculationibus. Monstrat enim, quæ ratione non solum hoc ipsum punctum foci considerandum sit; sed etiam quæ ratione integra aliqua Curva debeat concipi, qualis scilicet formatur per intersectiones radiorum reflexorum.

Ut conceptus ejus magis exprimat, per radios MW, NW, OW, PW, &c. representat radios Solis incidentes in corpus aliquod concavum. (Vid. Fig. I.) NB, OC, PD, QE, RF &c. exhibent radios reflexos; qui efficiunt infinitas intersectiones in punctis A, B, C, D, E, F &c. adè ut hinc formetur Polygonum constans ex lineolis AB, BC, CD, DE &c.

Verùm si distantia illæ MN, NO, OP, PQ &c. concipiantur infinite exigua, polygonum A, B, C, D, E, F &c. exhibebit lineam curvam, cujus Tangentes erunt radii reflexi; & punctum A erit focus in quo radii reflexi in corpore concavo comburuntur.

Interim quia non sufficit, si quis observaverit saltem hinc lineas curvas sic formari, nisi & scientificè determinetur, cujus sint naturæ: Methodum exhibet Generalem, ope cujus curvæ tales formatæ ex intersectionibus radiorum reflexorum Geometricè possint determinari.

TAB. XIX.

Fig. I.

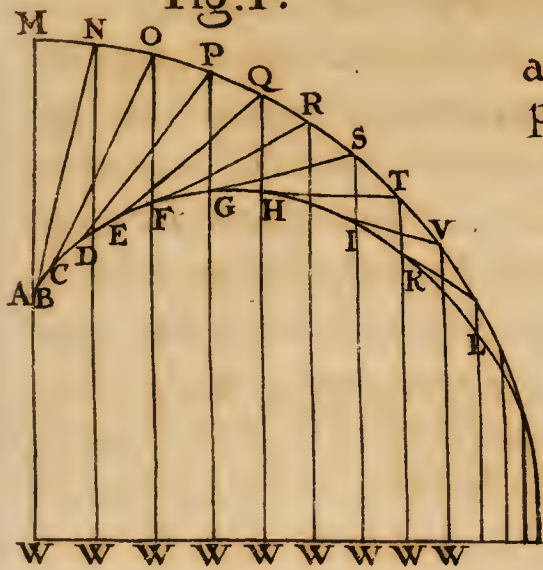

Fig. II.

ada. 1682
pag. 364.

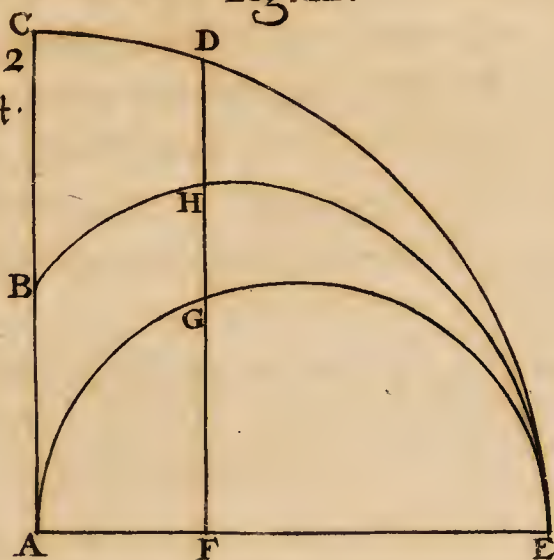
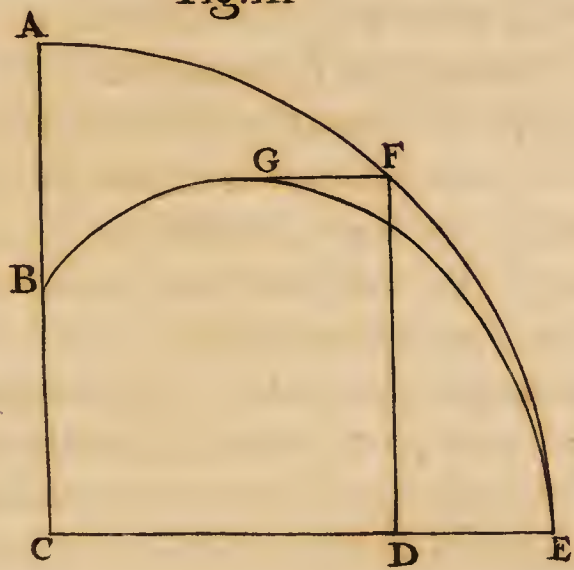
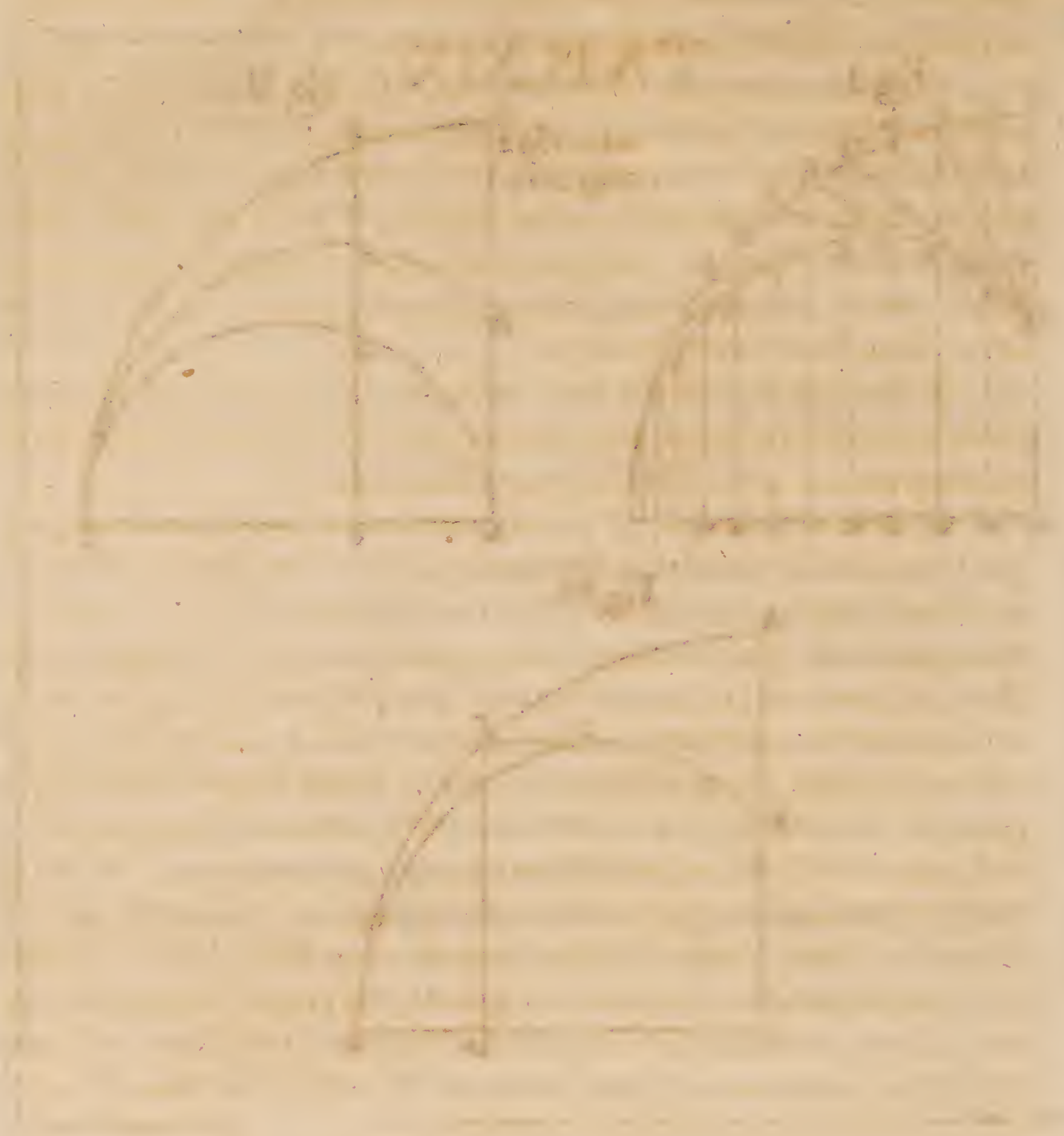

Fig. III.

minari; & ut exemplum exhibeat Methodi hujus Generalis, in specie ostendit descriptionem Curvæ illius, quæ formatur à radiis solaribus in speculo ordinario sphærico, hac ratione:

Sit data quarta pars Quadrantis CDE (Fig. 2:) describatur Semicirculus AGE; hoc factò, ducatur linea quæcunqve, veluti FD, parallela ad AC: tunc pars DG, intercepta intra quadrantem CDE & semicirculum AGE, secetur bifariam in puncto H; & sic prætendit Autor quòd punctum hoc H sit aliquod ex infinitis, quæ constituunt curvam BHE à radiis reflexis formatam; ex quo sequitur quòd focus B debeat esse in loco medio radii AC.

Hicce adjungit aliud quid non minùs curiosum: Methodum nimirum mensurandi infinitas numero curvas; reducendo eas ad rectas ipsis æquales; id quòd efficit sequenti Theoremate:

Si radius DF & similes quicunqve incidant in curvam quæcunqve (Fig. 3.) AFE (sive sit Geometrica, prout eas Dn: Des Cartes sic vocat; sive sit Mechanica, veluti est Cyclois, Quadratrix &c. sive quoque liberâ manu sit formata: *modò semper convexa ad easdem partes existat;*) & ea ratione ut radii reflexi per intersectiones suas, prout supra explicatum, hinc forment curvam aliquam BGE; dicit Autor, quòd radius incidens DF & reflexus GF simul sumti semper sint æquales portioni curvæ GE, quæ intercipitur intra punctum Tangentis GF in G & punctum E, ubi fit contactus duarum curvarum AFE & BGE; hinc quoque sequitur quòd CA & AB, ubi radius incidens & reflexus coincidunt, debeant esse æquales integræ curvæ BGE. Præterea Regulam quoque exhibet, ope cujus Tangentes, curvarum non solum Geometricarum, sed etiam infinitarum ex Mechanicis determinantur, verùm tantâ facilitate ac generalitate, ut existimet, hæctenus similem non exhibitam quæ ad eandem accedat.

Tandem monstrat Methodum universalem, auferendi omnes terminos intermedios ex datâ æquatione, id quòd hæctenus adhuc desideratum fuit in arte Analyticâ.

CONJUNCTIO MAGNA JOVIS ET SATURNI,

turni, d 14. Octobr. st. vet. Anno 1682,

Lipsiæ observata.

Quantis, cum inter se, tum à cœlo disidiis, Cōjunctiones Magnas Tabulæ signent Astronomicæ, illustri exemplo ea quæ superiori mense

Octob. contigit, testatum fecit. Hanc enim *Argoli Ephemerides & Tabula Riccioli* Octobris die 20; *Bullialdicae* 21; *Winghii* 22; *Rudolfinæ* 24; & *Lansbergianæ* 29 futuram voluerunt: 14to verò contigisse, Observationibus tum temporis institutis palam fuit. Juncti autem sunt ambo Planetæ propè stellam Leonis, in *Uranometriâ Bayeri* Lit. ψ notatam, cui *Rudolfinæ* 19 gr, 4. min. Leonis Longitudinem, cum Latitudine 16. min. Boreâ assignant: ita ut Horâ tertiâ matutinâ, Jupiter rectam à Saturno ad Fixam ψ productam pauxillo supergressus videretur, Saturnusqve 14 min. Jove borealior existeret. Constituebat tum Jupiter cum Satellitibus rectam, ad quam perpendicularis è centro Jovis educta orientalem Saturni marginem tangebatur. Quod si ergò Saturni, Jovis & Fixæ ψ conjunctio simul incidisse statuatur, suppositâ ex *Rudolfinis* Fixæ Longitudine & Latitudine superscriptâ, *Rudolfinæ Riccioliqve* Tabulæ ad observationem, juxta appositam Tabellam, ita se habent:

	Observata	Rudolfin.	Differ.	Riccioli,	Differ.
	0. 1	0 1	1	0 1	1
B	Long. 19. 4. Ω .	19. 30. Ω .	26. \oplus	19. 23. Ω	19 \oplus
	Lar. 0. 51. B.	0. 52. B.	1. \oplus	1. 0. B.	9. \oplus
Z	Long. 19. 4. Ω .	18. 56. Ω	8. —	19. 3. Ω .	1. —
	Lat. 0. 37. B.	0. 42. B.	5. \oplus	0. 43. B.	6. \oplus

CONRADI SINCERI, *Civis Germani, de Germanicarum Legum Veterum, ac Romani Juris in Republicâ nostrâ origine, auctoritateqve præsentî Dissertatio Epistolica.*

Prostat apud Mauric. Georg. Weidmannum. A. 1682. in 12.

TRes sunt sententiæ de hoc argumento; *Vulgaris* & *Scholasticorum* Juris Civilis interpretum, Legistarumve, uti vocantur, est: Jus solum civile sive Romanum in foro Germanico esse receptum, sive jam tum à Lotharii Imp. temporibus, sive jussu saltem Maximiliani I. Altera sententia est huic è diametro contraria, quam Sincerus propugnat: Jus Romanum nec solum, nec principaliter esse receptum, sed veteres leges Germanicas adhuc in vigore esse, & fundatam allegantibus dare intentionem, Jus verò Civile secundariò duntaxat & velut instrumentum adhiberi, nec suppeditare intentionem fundatam allegantibus, nisi probent, peculiari constitutione, consuetudine, ac re judicatâ hac in parte receptum id esse. Tertia & media sententia deniqve est: præter Jus

patrium & veteres Leges Germanicas Francorum, Saxonum, Aleman-
 norum, receptum superioribus seculis fuisse etiam Jus Romanum, non
 peculiari constitutione, sed usu & consuetudine fori, ita ut fundatam
 intentionem habeat allegans legem Romanam Juris Justiniani, nec o-
 porteat observantiam ejus probare, sed reo incumbat probare, illam
 propter contrarium Jus Germanicum non potuisse recipi. Hanc senten-
 tiam imprimis defendit celeberrimus Academiae Jenensis Antecessor Jo.
 Schilterus in *Commentariis ad Pandectas in Praxi Juris Rom. in foro Ger-
 manico*, per totum, praesertim verò in *epistola dedicatoria ad Illustrem
 Seckendorffium, & Exerc. I. §. 11. sq. atque in responso Exerc. XXX, §. 138.*
 Prior sententia cum ex abusu Doctorum Italicorum, Juris Germanici im-
 peritorum, fuerit orta, suo merito exploditur à Sincero, & contra eam
 Juris Germanici vigor eruditè solidèque demonstratur, atque ad con-
 trarias rationes respondetur. Quod ad mediam illam attinet, quam à
 pag. 101. sqq. sibi impugnandam suscepit Sincerus, doctissimus Auctor,
 cum quo illi est negotium, hæc nobis communicavit:

Secernenda est in hac tractatione ante omnia Llatoria prudentia ejus-
 que ratio, quæ disputatur aut suadetur, ut esse quid debeat aut possit, à
 prudentia Judiciaria, ejusque docendi ratione, quæ traditur, id quod est, &
 ex certâ hypothesi aliter pro re natâ esse vix possit. Sinceri scopus prior est &
 posterior ejus, contra quem disputat: unde hic inconsultum meritò arbitra-
 tus, ulcus illud tangere, quod ad Llatoriam potestatem pertinebat, cujusque
 hinc tractatio totam rem invidiosam odiosamque pragmaticis hominibus
 fecisset, auctoremque omni spe optimæ intentionis suæ penitus fraudasset.
 Prudenter enim atque per gradus Augiæ istud stabulum purgandum est
 nobis, impetu non admittimur. Porro quum usus fori Germanici semel
 receperit hoc principium: Jure Civili fundatam intentionem haberi;
 certè privatâ auctoritate fieri non potest, ut hoc ex animis pragmatico-
 rum eximatur, & ex foro eliminetur. Ut veriora tamen principia
 illis ipsis eò facilius insinuentur, cautiùs agi videtur, si, prout res est, jun-
 gantur compatiblea, quatenus talia sunt, ac doceatur: Utroque & Ro-
 mano & Germanico jure fundari intentionem in foro posse, quatenus
 hoc illi non contrariatur. De Romano jure res certè dubio caret, quia
 usus fori hic magister est, arguens intentionem Llatoria potestatis hæc ad-
 mittentis, nec fori tantum, hoc est, judicum & causidicorum vulga-
 rium, sed & summorum tribunalium & Scabinatum Collegiorumque Ju-
 ridi-

ridicorum consensus, q̄vi utiq̄be hæcenus jus facit. Longè alia itaq̄be est ratio allegandi leges civiles in foro, q̄vàm loca Poëtarum & Oratorum, aut Juris Attici vel alterius in foro nostro nunq̄vàm recepti, q̄vorum allegatio vim obligandi non habet; Juris Civilis habet, ex usu & fori observantiâ, de q̄vâ disputare Legislatorie, non Judicariæ prudentiæ est. Quare etsi nullâ expressâ constitutione vis obligandi Juri Romano concessa sit, consuetudine tamen atq̄be observantiâ tacitoq̄be populi consensu eam obtinuisse, in aperto est omnibus q̄vi in foro versati. Prudens verò interpretes & hîc attemperat peregrini juris introductionem, ut segreganda ea doceat, q̄væ principiis juris patrii, moribus populi, & statui publico, aut expressis sanctionibus adversantur. Neq̄be certos designare interpretes opus hîc fuit, omnibus enim hæc provincia ipso jure demandata est, at pleriq̄be omnes de Jure Romano in eo consentiunt, q̄vòd fundatam præbeat intentionem; igitur hæc prudentum interpretatio à summâ potestate Llatoriâ, q̄væ provinciam interpretandi concedit, confirmata censetur, ipsaq̄be Llatoria potestas voluisse intelligitur, ut Jus Romanum non tantum lex fiat, sed etiam ut sit in foro Germanico. Et fallitur omnino, q̄visq̄vis putat, solâ expressâ promulgatione jus fieri, & non etiam tacitâ receptione longoq̄be usu, foriq̄be observantiâ: q̄væ cum in legibus Græcanicis in leges XII. Tabularum non relatis, haud appareat, frustra illa huc trahuntur. Planè illud incommodi utiq̄be habet hæc res, q̄vòd duplici jure communi in foro utimur, ut, q̄væ lex Romana non sit recepta, aut q̄væ principiis juris patrii repugnet, non satis conveniat interpretibus, adeoq̄be vagum jus aliquo modo habere nos in foro nostro, inficias ire vix q̄veamus. Unde & factum, q̄vòd superiori seculo plurimi Status jura Provincialia atq̄be Ordinationes certas sibi fieri fecerint; idq̄be præcipuè ad normam Juris Romani. Ex actis Comitiorum Moguntinorum Anni 1441. hoc rectè arguitur: Si Ordines voluerunt, ut totum jus Justinianeum abrogaretur per Imperium, exceptis legibus jam tum usu expressè receptis; igitur præter hæc totum, si non usu aut actu secundo, saltè intentione & actu primo fuisse receptum intelligitur, aliàs non opus fuisset, ut abrogatio desideraretur. Tale quid autem, ut jam ante ea dictum, neq̄be de jure Attico, neq̄be alio dici potest, q̄vòd usus fori non ut Jus Romanum agnovit. Ex his itaq̄be satis apparet, Jus Romanum usu fori nostri receptum esse, idq̄be magis adhuc speciatim constat in iis Juris partibus, de q̄vibus Jus patrium vetus nihil sancivit; veluti res testamentaria est, q̄vâ semel receptâ in forum nostrum, non potest esse dubium, q̄vin q̄vi allegat textum istius juris, fundatam habeat intentionem, etsi observantiâ non habeat probare. Similiter certa actionum genera à Prudentibus Romanorum adinventâ & inter sese discretâ, q̄vin in foro nostro admissa sint, dubitare non potest, nisi q̄vi usum & stylum ejus ignorat. Ceterum cum multa sint & in Romano & in Patrio jure, ut nihil de Canonico dicam, q̄væ usus fori respuit, optandum esset utiq̄be cum Sincero, ut Juris Germanici prudentiâ à summâ Llatoriâ potestate rectiùs constitueretur. Interea q̄vò minus vagum jus doceam, utriusq̄ juris principia ac fundamenta penitiùs sunt eruenda & solidiùs ponenda, mores utriusq̄ populi & status diversæ Reipublicæ ritè discernendi, & q̄væ secundum has normas receptibilia sint, accuratiùs judicandum; cujus rei glaciem in Commentariis ad II fregisse sufficit, gloria perficiendi felicioribus ingeniis merito relinquitur.

ACTA
ERUDITORUM

ANNO MDC LXXXII.

publicata,

ac

SERENISSIMO FRATRUM PARI,

DN. JOHANNI

GEORGIO IV.

Electoꝛatus Saxonici Hæredi,

&

DN. FRIDERICO

AUGUSTO,

Ducibus Saxonix &c. &c. &c.

PRINCIPIBUS JUVENTUTIS

dicata.

*Cum S. Cæsareæ Majestatis & Potentissimi Ele-
ctoꝛis Saxonia Privilegiis.*

LIPSIÆ.

Prostant apud J. GROSSIUM & J. F. GLETITSCHIUM.

Typis CHRISTOPHORI GÜNTHERI.

Anno MDC LXXXII.

ACTA

EPIDEMIOLOGIA

ANNO MDCCLXXII

IN URBE

DR. JOHANNI

LEONARDI

DR. FRIEDERICO

LEONARDI

PHYSICIS

IN URBE

IN URBE

1772

IN URBE

*POTENTISSIMI AC SERENISSIMI
PRINCIPIS ET DOMINI,*

**DN. JOHANNIS
GEORGII III**

Ducis Saxoniae, Juliae, Cliviae & Montium, S. R. Imperii Arch Marschalli & Electoris, Landgravii Thuringiae, Marchionis Misniae, Superioris item ac inferioris Lusatiae, Burggravii Magdeburgici, Comitis Principalis Hennebergici, Comitis Marcae, Ravensbergi, & Barbiae, Dynastae in Ravensstein &c.

DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI
Pignoribus sacratissimis,

SERENISSIMIS PRINCIPIBUS
AC DOMINIS

DN. JOHANNI

GEORGIO IV,

Electoatus Saxonici Hæredi,

&

DN. FRIDERICO

AUGUSTO,

Ducibus Saxonæ, Juliæ, Cliviæ & Montium, Landgraviis Thuringiæ, Marchionibus Misniæ, Superioris item ac inferioris Lusatix, Comitibus Principalibus Hennebergicis, Comitibus Marca, Ravensbergii, & Barbiæ, Dynastis in Ravenstein &c.

DOMINIS NOSTRIS CLEMENTISSIMIS.

Quæ per mensium hæcenus intervalla,
æque non nisi particulatim oblata, gra-
tiosissimè excepistis, DOMINI CLE-
MENTISSIMI, Eruditorum Acta, ea
uno nunc, post absolutum primum annum, volumine
comprehensa, Serenissimo Vestro conspectui animo ob-
sequentissimo sistimus. Sanctissimis enim Vestris,
Literata juventutis PRINCIPES, Nominibus sacra
hæc esse Acta volumus, quod concinnandis iis non alio
instituto, quam Vobis ut serviremus pro virili, ma-
num admovimus. Etenim sic reputabamus animo,
cum literarum studiis incumbendum strenue, nec alia-
re ulla magis, quam disciplina hæc ætatem vestram
excolendam esse statuatis, non ingratum esse nos aut
inutile quid præstituros Vobis, si quæ toto hodie orbe
ornandis literis perficiendisq; pulcherrimarum rerum
scientiis geruntur, in tabella velut Celsissimis oculis
vestris sisteremus, Et quam late quod Eruditionem
vocamus pateat, quamque varium sit, vel unius al-
teriusve anni, qui tot præclara diversissimorum mo-
numenta ingeniorum atque studiorum nobis peperit,
specimine ostenderemus. Itaque licebit vobis jam,
FRATRES SERENISSIMI, velut Literati Or-
bis Academiam ingredi, omnisque Facultatis viros,
Theologos, Jctos, Medicos, Physicos, Mathematicos,
Criticos, Historicos, Politicos, nec otiosos eos, sed di-
versis quidem, honestissimis tamen omnes studiis oc-

cupatos contueri, simulq; attendere animo, quanam
ex tanta literarum optimarum copia, genio vestro
arrideant maxime, quibusq; excolendis deinceps im-
pendatis operam. Nam licet in omni illo humanioris
doctrinae genere nihil sit, cuius pudere Principem de-
beat, aut quod illo fastigio atq; cuius in, in quod Celsi-
tudo generis Vos collocavit, parum videri dignum
queat: Vobis insuper, PRINCIPES SERENISSI-
MI, ingenium obtigerit Divinum plane, quodq; com-
plecti ambitum: Num omnem politioris doctrinae va-
leat: persuasum tamen habemus, non requiri a Vo-
bis, ut totum hoc literarum aequor, quod vastum sa-
tis vel hac Acta produnt, peraretis, sed seligenda ex
tanto rerum esse cumulo, quae aut usum Vobis in gu-
bernanda aliquando Republica certum solidumque
prebeant, aut in qua naturali quadam propensione
feramini, Et nunc pastura suavissime ingenii vim,
Et olim inter gravissimas imperandi curas, oblecta-
tioni Vobis atque recreationi futura. Istum modo,
SERENISSIMI PRINCIPES, servate Mu-
sis animum, quo complexi earundem Sacra ab in-
eunte aetate estis, Et quam incredibili illo vestro in
litteras amore jam dudum omnibus ingenuarum ar-
tium studia profesis spem ostendistis, illustri admo-
dum nec laudando in omnem posteritatem satis e-
xemplo tuemini. Nam tantum abest, ut non con-
stare amplius honorem suum literis quaeramus, aut

non

non constitutum aliquando metuamus, ut jam se-
culum in his saltem regionibus cogitatione preci-
piamus Eruditum, quo profligata, quæ subinde mo-
vere lacertos suos ac spiritum recipere videtur, bar-
barie, caput extollent bonæ artes, ac literarum stu-
dia ad invidiam usque efflorescent. Enimvero
quid non magnificum polliceamur Musis, quæ tan-
tis sumptibus, tamque provida cura POTENTIS-
SIMI PARENTIS VESTRI, non minus quam
in imis telluris recessibus aurum, gemmae & pre-
tiosa quæque benigno influxu Solis, animantur, eri-
guntur, nutriuntur: quas principes in Aula, seu
toga seu sago, Viri toto complectuntur animo: quas,
quod erat præcipuum, Vos, SERENISSIMI
FRATRES, honestissima emulatione, ac studio
prorsus inusitato, heroicaque indole vestra dignis-
simo, sub moderamine Generosissimi ac incomparabi-
lis Knochii vestri colitis. Utique, si recte facere cives
suos Princeps optimus faciendo docet, ut de Augusto
Vellejus loquitur: Si quæ est (quod Lipsio facile
largimur) impossibile, ut Sui dissimilem for-
met Princeps Rempublicam, dubitandum non est,
quin illustre hoc exemplum vestrum Generosa Ju-
ventutis florem universum ad excolenda diligen-
tius literarum studia, egregie excitaturum sit; mo-
do secum ille reputet, ad gratiam Tantorum Prin-
cipum adspirare posse neminem, aut locum aliquan-
do.

do in Aula Eorundem, in Senatu, in Exercitu habiturum, nisi qui virtutem æmulatus vestram literarum ante studiis ingenium probe expoliverit: quamque alienum a decoro sit futurum, si exquisita eruditionis Principes circumstant ministri literarum omnium expertes, & ad miscenda erudita colloquia, quibus hoc jam tempore nihil Virtuti vestre accidit jucundius, & quorum vicissitudine graviores olim curas solabimini, apti cum ineptissimis. Nec est, cur quisquam metuat, ne ab armorum studio avocentur Equestris ordinis ingenia studiis operata strenue, animique blandissimarum literarum consuetudine mollescant aut imbelles reddantur: ex quo non apud exteros tantum, Gallos cum primis, supremos cordatissimosque belli duces arte non minus quam Marte excellere, sed a POTENTISSIMO quoque GENITORE VESTRO, DOMINO NOSTRO CLEMENTISSIMO, exercitus florentissimam curam Viris solide doctis ac literatorum amantibus commissam vidimus. Deus vos servet, Principes Serenissimi, & studiis ita vestris actionibusq; cunctis moderetur, ut Amor ac Delicia generis humani æternum audire mereamini. Dab. Lipsia Calendis Decembr. A. MDCLXXXII.

VESTRARUM SERENITATUM

Subjectissimi

Actorum Collectores.

ACTA ERUDITORUM

*publicata Lipsiæ
Calendis Decembris, Anno MDC LXXXII.*

EPISTOLARUM INNOCENTII III Romani Pontificis Libri XI, collecti à Stephano Baluzio.

Parisiis apud Franciscum Muguet, An. 1682. fol.

Innocentius III. Pontifex Romanus pro more antecessorum suorum, Epistolas tum suas tum ad se scriptas, ac præterea graviora negotia quæ suâ auctoritate passim gerebantur, colligendo in Regesta retulit. Quæ si integra & imperturbata ad nos pervenissent, longè plura gesti per XLIX annos Pontificatus monumenta haberemus: Enimverò qui illos libros collegerunt Scribæ diversi nullum ferè ordinem in eo opere digerendo servaverunt, plerasque majoris momenti epistolas omiserunt, unam eandemque bis in eodem libro reposuerunt, sæpe neglexerunt annotare diem & locum datarum epistolarum; de quibus defectibus doctissimus Baluzius Præfationis initio conqueritur. Nec exemplaria regestorum vetera uno eodemque omnia extant loco. Priores novem libri asservantur Romæ in armariis Pontificum; tres sequentes habuit Franciscus Bosquetus Episcopus Monspeliensis; quatuor qui deinceps sequuntur, diu conservavit bibliotheca Collegii Fuxensis; tres ultimi aut perierunt, aut adhuc latent in angulis Bibliothecarum. Prima Epistolarum Innocentii editio, duos tantum priores libros complexa, prodiit Romæ anno 1543. operâ Gulielmi Sirleti tum Bibliothecarii Vaticani, postea Cardinalis. Secundam editionem emisit Martinus Cholinus typographus Coloniensis anno 1575. Tertiam triennio post Societas typographorum Venetorum. Bosquetus cum libros quatuor antea ineditos reperisset Tolosæ in Bibliothecâ Collegii Fuxensis, eosdem edidit anno 1635. Baluzius animadvertens quantam personam sustineret hic Innocentius in libris Decretalium, quàmque jucun-

dum foret epistolas ejus dari integras, quæ in Decretalium libris tantum habentur per partes, statuit secum novam editione donare sex libros à Sirleto & Bosqveto publicatos, tum cæteros quoque conquirere. Sæpius ergo Romam scripsit, ut tertium & cæteros hinc habere posset. Sed id totum frustra fuit. Partem tamen libri quinti, qui hactenus desiderabatur, habuit beneficio Jacobi Augusti Chevaneï Advocati Divionensis. Tertii defectum supplevit ope vetustæ collectionis, quam ex tribus primis Epistolarum Innocentii libris confecit Rainerius Diaconus & Monachus Pomposianus, reperit autem Baluzius in Bibliothecâ monasterii Sancti Theodorici Remensis. Præter libros igitur dictos, edidit etiam decimum, undecimum, & duodecimum nunquam antea editos, quos ipsi ministravit ante laudatus Franciscus Bosqvetus. Addidit etiam regestum de negotio imperii acceptum è Codice Bibliothecæ Vaticanæ, eo ipso quo usi sunt Scriptores annalium ecclesiasticorum, Abrahamus Bzovius & Odoricus Raynaldus. Quod tamen non habuit ex Codice Vaticano, sed ex Bibliothecâ Reverendissimi & Celsissimi Principis, Ferdinandi Fürstenbergii Episcopi Paderbornensis & Monasteriensis, qui cum ex literis Hermannii Conringii intellexisset, incumbere Baluzium novæ editioni epistolarum Innocentii III, ac valde optare eos libros, qui extabant in Bibliothecâ Vaticanâ, regestum illud, quod Romæ degens in usum suum describi fecerat, ad eum misit. Ne quid verò novæ editioni deesset, adjecit Baluzius Gesta Innocentii III. scripta ab auctore illorum temporum, eadem quæ Bosqvetus olim ediderat ex Codice MSS. Collegii Fuxensis, sed ex collatis antiquis exemplaribus multò emendatiora. Præterea in gratiam studiosorum Juris Canonici adnotavit in margine epistolas, quæ sunt in Corpore Juris, & ut facilius inveniri quæque possit, earum elenchum alphabeticum posuit post Præfationem. Constituerat olim Notas edere ad loca quædam epistolarum illustriora aut difficiliora, sed penuriâ otii mutavit consilium. In fine præfationis Editor veniam tarditatis deprecatur, quòd opus ante quindecim annos inceptum tam serò exierit in lucem. Multa sæpè revocasse impedimenta à labore hoc, præcipuè diutinam expectationem exemplaria librorum Bibliothecæ Vaticanæ nanciscendi.

In ipso Epistolarum Opere quamplurima occurrunt & quæ lucem afferunt historiæ illorum temporum, & quæ Jus Canonicum non
parum

parum illustrant, integrant & perficiunt. Pauca indicasse hîc sufficit. Constantinopolitanū Imperatorem Alexium exhortatur, ut studeat & efficiat Græcorum Ecclesiam reducere ad Sedis Apostolicæ unitatem tanquam filiam ad matrem *lib. I. ep. 353*. Romanam Ecclesiam esse matrem omnium Ecclesiarum, à quâ Græci nullo jure discedere possint, *ep. 354*. Patriarchæ Constantinopolitano persuadere nititur. Conf. *lib. XV. ep. 156*. Eidem primatum & prærogativam illam impugnanti *lib. II. ep. 208*. prolixâ epistolâ sequente respondet. Confitenti autem & se submittenti Catholico Armeniorum *ibid. ep. 217*. & *lib. V. ep. 44*. literas duas statim subnexas amoris favorisqve plenissimas reddit. Homo bonum vitâ & miraculis clarum prædicat & catalogo Sanctorum adscribit *lib. I. ep. 530*. Episcopis ad aliam Ecclesiam transire in scio Papâ non licere, quòd spirituale inter Episcopum & Ecclesiam conjugium nemo nisi DEUS & Vicarius Jesu Christi solvere possit *l. I. ep. 326*. adeoque, tam eos qui Episcopos in aliam Ecclesiam traastulerant, quam qui se transferri passi fuerant, ab officio suspendit & cedere nolentes anathemate ejicit, *lib. I. ep. 50. 51. 117. 335. 447. 490. 574. lib. II. ep. 54. 201. 204. 278. & c.* Prussis ac Livonis nuper conversis de Pastoribus prospicit *l. XIII. ep. 128. l. XVI. ep. 120. 124. 126. 127*. Clerici majorum ordinum uxores dimittere commissumqve peccatum debite expiare jubentur, nisi velint redditibus ecclesiasticis spoliari, *lib. I. ep. 469*. Conf. *lib. X. ep. 147*. Eisdem aliquos vagos, scortatores, adulteros, dilapidatores bonorum ecclesiasticorum, in torneamentis frequentes, aliisque flagitiis infames coercet *l. I. ep. 202. 209. 255. l. V. pag. 666. lib. XII. ep. 63. lib. XI. ep. 291. l. X. ep. 89. l. XIV. pag. 591. lib. XVI. ep. 6. & c.* Quare necesse ducebat monere Laicos, iniquitate Sacerdotis virtutem Sacramenti non evacuari, sicut infirmitas medici vim medicinæ non impedit, *lib. X. ep. 54*. Plenâ tam in temporalibus quam in spiritualibus potestate Ecclesiæ Romanæ matri Ecclesiarum omnium & magistræ, opus esse, ut tantò fortiùs subiectos suæ temporali Jurisdictioni populos ab ecclesiarum & ecclesiasticorum injuriis cohibere possit, *l. I. ep. 27*. Se divinâ providentiâ inter Principes, imò supra Principes sedere, & de Principibus judicare, dicit *lib. II. ep. 197*. Sacerdotium majus esse regno, pluribus argumentis adstruit in *Registro de negotio Imperii, Epist. 18*. & in *primâ Collectione Decretalium Rainerii Tit. 2*. Clericos à Jurisdictione Magistratûs civili passim eximit *l. I. ep. 150. l. II. ep. 162. & 178*. Per potentiam Laicalem con-

stitutos à dignitatibus ecclesiasticis removet *l. I. ep. 16. 18. 31.* Sanctium
 Regem regnumque Portugallense censuale Romanæ Ecclesiæ, in Petri
 & suam protectionem recipit *l. I. ep. 441.* cui se commendant Rex Dal-
 matia & Magnus Jupanus Servia *l. II. ep. 176. seq.* Sicilia Regnum ut feu-
 dum Romanæ Ecclesiæ concedit Constantiæ Imperatrici & Filio ejus
 minorenni Friderico, censumque annuum imperat in *l. I. ep. 410.* defunctâ
 Constantiâ se tutorem Friderici gerit *l. I. ep. 136.* Exarchatum Ravennæ,
 Marchiam & Tusciam, Ducatum Spoletanum patrimonio Petri ven-
 dicat *l. I. ep. 27. 356. l. II. ep. 4.* Quibus in damnum Imperio Germanorum
 factis se opponentem Marcovardum Marchionem Anconensem, Du-
 cem Ravennensem, Procuratorem Regni Sicilia, Imperialis aulae Sene-
 scalcum iterum iterumque excommunicat, subditos à sacramento ipsi
 dato absolvit, perhibens fidelitatem, quam aliqui Christiano Principi
 juraverunt, non servandam, DEO ejusque Sanctis adversanti & eorum
 præcepta calcanti; insuper adversus eundem Comites, Barones, No-
 biles, Civitates Italiae, Siciliaeque excitat pecuniâ datâ & remissione
 peccatorum largissime oblatâ *l. I. ep. 557. & sequentibus;* imò & Sarace-
 nos ab ejus partibus, ipsorum fidem erga dominos suos laudando, avo-
 cat, *l. II. ep. 226.* Registrum super negotio imperii CXCIV epistolas com-
 plectitur partim ab Innocentio, partim ab aliis ad ipsum scriptas, cum
 alii Proceres Philippum Svevum, alii Ottonem Saxonem sibi Regem
 Romanorum elegissent & coronassent. Pontifex compositionem
 schismatis ad se pertinere dictitans, Philippum utpote excommunica-
 tum rejicit, Ottonem confirmat. Proceres quidem Philippo faven-
 tes tum Ecclesiastici tum seculares turbationem istam liberrimi Juris
 eligendi, quod haberent, esse conqverendo, exprobrant Papæ & Cardi-
 nalibus *ep. 61.* sed nihilominus Innocentius Ottonem tuetur, ab eo
 alienos ad obsequium & subjectionem censurâ ecclesiasticâ compellit,
 eundem modis omnibus juvat & ornat, juramento, quod *ep. 77.* extat,
 sibi & Romanæ Ecclesiæ devincit. Enimverò cum postea Otto Mathildis
 principatum Imperii bonum repeteret, Imperator excommunicatus &
 maledictus *l. XIII. ep. 139.* reprobus, ingratus, promissionum suarum ob-
 litus *ep. 210.* Deo hominibusque exosus *l. V. ep. 189.* tyrannus *l. XIV. ep. 20.*
 & *126.* non jam nominandus Imperator, sed impius persecutor *l. XV. ep.*
31. pronunciatur. Johannem Regem Angliæ bona monachis & liber-
 tatem permittere, vasallum Papæ se fateri, annumque censum mille
 marcas

marcas promittere cogit *l.X.ep.219.l.XI.ep.87.211.l.XV.ep.234.236.*
seq.lib.XVI.ep.76.sequentibus,ep.130.& deinceps.Divortiū Regis Franciæ
 Philippi, qvi Ingeburge Reginâ, maleficium obtendens propter qvò de-
 bitum conjugale sibi mutuò præstare non possent, repudiatâ Agnetem
 filiam Ducis Meraniæ superinduxerat, *pluribus epistolis* improbat ad-
 modum, adhibitoqve rigore ecclesiastico, Regem, ad recipiendum di-
 missam conjugem urget; obtinet etiam, ut defunctâ Agnete prior con-
 jux rursus admitteretur, susceptos nihilominus ex superinductâ libe-
 ros legitimos facit. Ad bellum sacrum pro recuperatione Terræ San-
 ctæ tam Clericos quàm Laicos cruce signatos milites excitat, promit-
 tendo plenam remissionem peccatorum, recipiendo in protectionem
 B. Petri bona in Terrâ sanctâ militaturorum, eademqve ab exactiōibus
 usurariorum liberando, pecunias etiam grandes tam ex suis quàm
 monachorum redditibus collectas ad alendum exercitum transmit-
 tendo. Concilium generale indicit ad deliberandum de Terræ sanctæ
 recuperatione & reformatione universalis Ecclesiæ *l.XVI.ep.30.& se-*
quentibus. Manichæos & Valdenses, quos communi *hereticorum* no-
 mine comprehendit, pari pœna damnat, ad nullas dignitates civiles
 admittendos, bonis omnibus privandos, necandos. Eosdem igitur
 dogmatibus longè diversos, habitationibus tamen cum primis in Co-
 mitatu Tolosano permixtos, per milites cruce signatos provinciales con-
 vocato magno numero trucidat, cæteros expellit, *l.I.ep.81.94.165.298.*
l.II.ep.1.l.X.ep.54.l.XII.ep.86.seqq.ep.108.& pluribus eodem libro aliis.
 Judæos in protectionem suam exemplo prædecessorum recipit *l.II.ep.*
302. Meretricem è lupanari extrahere & in uxorem ducere, pium & me-
 ritorium statuit *l.I.ep.112.* Cælestinum antecessorem suum sententiam
 aliquam veritate cognitâ revocasse scribit *l.I.ep.50.* ejus indulgentiam
 in præjudicium alterius Ecclesiæ concessam irritam declarat *ep.61.*
 Literas Apostolicas subreptitiè impetratas quamplures cognoscit &
 nullas pronunciat *l.I.ep.219.224.245.l.II.ep.23.40.* Processisse se in de-
 cretis sicut divinitus sibi fuit revelatum, scribit *lib.I.ep.435.&c.*

*LYCEUM PATAVINUM: sive ICONES
& Vitæ Professorum Patavii Anno MDC LXXXII,
publicè docentium. Pars prior Theologos, Philosophos & Me-
dicos complectens, per CAROLUM PATINUM, Equitem Divi
Marci, Doctorem medicum Parisiensem, & Primarium Chi-
rurgia Professore Patavinum.*

Patavii 1682. in 4.

Pervetustus mos est imaginum, quas majores olim bene meritis ac sapientibus hominibus tam publicè in theatris & porticibus, quam in atriis domi & privatim, ut simulacra essent virtutis & monumenta gloriæ ad omnem posteritatem, posuerunt. Quæ ambitio, Plinio humanissima dicta, eò valuit, ut dispositis per armaria his imaginibus memoria clarorum Virorum prorogetur, quam sicut alia omnia vetustas obrueret, atque ab oblivione vindicati ii colantur perpetuò, quasi in vivis essent, quorum vultus expressi posteriorum oculis animisque subjiciuntur, qui avitæ gloriæ ac virtutum æmuli in has vitas & imagines tanquam in speculum possint inspicere atque ex iis sumere exemplum sibi. Studium hoc propagandæ clarorum Virorum per imagines memoriæ multò autem magis suscipiendum ob eos, qui dum mortalem hanc vitam incolunt, quum scientiâ atque doctrinâ cæteros præstent, sive inertiam tamen quòd scribendi laborem effugiunt, sive animi demissione ac modestiâ, quòd sui apud posteritatem curam non magnam habent, nihil omnino scribunt; vel si maximè ad consignanda literis præclara ingenii monumenta se contulerunt, ea relicta post ipsorum mortem pulvere situque marcescunt & blattis ac muribus cibum præbent. Bene igitur atque præclare apud posteros merentur, qui & egregia hominum ingenia, quæ suâ ætate floruerunt, descriptione eorum, omnium seculorum posteritati commendant; & corporum ab egregiis animis habitatorum simulacra velut spirantia oculis posteriorum intuenda relinquunt. Quâ in re suæ genti præ aliis consulere studuerunt Itali: inter quos jampridem *Paulus Jovius* elogiis scriptis & iconibus adjectis effecit, ut, dicente Bonaventurâ Vulcanio, Doctorum æternum vultusque animusque supersint: postea *Jo. Imperialis* in Museo Historico, Anno 1640. Venetiis evulgato,

&

& hunc secutus doctissimus Æmonienſis Epiſcopus *Jac. Phil. Tomaſinus* duobus libris Anno 1630 & 1644 editis clarorum Italiae Virorum imagines, ut alios jam taceamus, aptè diſpoſuerunt & elogia Vitasq̄ve deſcripſerunt. Jamq̄ve omnium elegantiarum promiſcundus *Carolus Patinus*, ſcriptorum præſtantiſſimorum gloriâ inclytus, è Galliâ ad Euganeos delatus, idem urget propoſitum, eorum q̄vi hodie literis clari in Academiâ Patavinâ, eruditionis cultu longè celeberrimâ, vivunt Profeſſorum Vitas, Elogia, & edita ab ipſis præclara ingenii monumenta exponens; ubi ea affert, quæ à probatis viris teſtibusq̄ve fide dignis ſuppeditata, vel ab ipſis, quos repræſentat, communicata accepit; icones etiam præcipuâ curâ ad veritatem vultûs compoſitas adjicit. *Primam* jam dedit *Partem*, in quâ eos ſiſtit, q̄vi *Artiſtarum* nomine veniunt, *Legiſtis* in alteram *Partem* ſepoſitis; Profeſſores nimirum oculis exponens, q̄vi Theologica ſtudia jam in Patavinâ Academiâ tractant, & Philoſophiam docent, cum primis autem q̄vi Medicam artem faciunt, & ad eam quæ pertinent ſtudia exercent: eo ſervato ordine, quem tempus designat, quo quisq̄ve à Sereniſſimâ Venetorum Republicâ in numerum Profeſſorum cooptatus eſt. Is autem hac ferie eos collocat:

	Natus.	Profeſſor.
Hieronymus Frigimelica, <i>Medicus.</i>	1611	1633
Octavius Ferrarius, <i>Polyhiſtor. Eloquentiæ & Politicæ, Græcæq̄ve Lingvæ Profeſſor;</i> vivis exceſſit hoc ipſo, quo <i>Lyceum</i> hoc <i>Patavinum</i> prodiit, M DC LXXXII. anno Nonis Mart. ingenti cum jacturâ bonarum literarum elegantiorumq̄ ſtudioſum.	1607	1634
Angelus Montagnana, <i>Medicus.</i>	1606	1635
Sebaſtiânuſ Scârabiciuſ, <i>Medicus.</i>	1609	1644
Jo. Pompiliuſ Scotuſ, <i>Medicuſ.</i>	1620	1644
Georgiuſ à Tuſſe, <i>Medicuſ.</i>	1607	1649
Hadrianuſ à S. Juliana, <i>Ord. Præd. Philoſophuſ.</i>	1626	1650
Hilariuſ Spinelluſ, <i>Medicuſ.</i>	1626	1654
Alexander Borromeuſ, <i>Medicuſ.</i>	1625	1656
Hermenegilduſ Pera, <i>Medicuſ.</i>	1608	1657
Dominicuſ de Marchetiſ, <i>Medicuſ.</i>	1626	1662
Stephanuſ de Angelis, <i>Mathematicuſ.</i>	1623	1662
		Albaniuſ

	Natus .	Professor.
Albanus Albanus, <i>Philosophus.</i>	1640	1664
Felix Rotundus à Monte Leone, <i>Ord. Minor.</i> <i>Theologus.</i>	1630	1665
Carolus Renaldinus, <i>Philosophus.</i>	1615	1665
Joannes Cigala, <i>Philosophus.</i>	1623	1666
Antonius de Marchetis, <i>Medicus.</i>	1640	1670
Antonius Maria de Blanchis, <i>Ord. Minor. Philo-</i> <i>sophus.</i>	1630	1672
Jordanus Jordani, <i>Ord. Minor. Philosophus.</i>	1644	1674
Jacobus Pighius, <i>Medicus.</i>	1647	1675
Carolus Patinus, <i>Polyhistor. Medicus.</i>	1633	1676
Jo. Hieronymus Textorius, <i>Ord. Bened. Theolog.</i>	1629	1677
Nicolaus Calliachius, <i>Philosophus.</i>	1645	1677
Geminianus Montanarius, <i>Mathematicus.</i>	1633	1678
Octavius Saviolus, <i>Medicus.</i>	1653	1678
Vitalis Terra Rubea, <i>Ord. Bened. Philosophus.</i>	1623	1678
Nicolaus Arnus, <i>Ord. Præd. Philosophus.</i>	1629	1679
Georgius Calafatti, <i>Medicus.</i>	1652	1679
Seraphinus Piccinardus, <i>Ord. Præd. Theologus.</i>	1634	1681
Josephus Carlottus, <i>Philosophus.</i>	1634	1681
Michael Angelus Molinettus, <i>Medicus.</i>	1652	1681
Ludovicus de Saxonia, <i>Medicus.</i>	1657	1682
Augustinus Pivati, <i>Medicus.</i>	1644	1682

*LYSIAE ORATIONES XXXIV. antehac
à Jodoco Vanderheidio græcè & latinè simul editæ,
nunc recusa.*

Marpurgi Cattorum Anno 1682, in 8.

ET si Orationes forenses in Græciâ & Romæ olim usitatæ, nostrî
fori usu jamdudum exulent; earum tamen usus longè maximus
est, ad Antiquitates non solùm veteris fori cognoscendas, sed ad co-
piam apparatusquæ dicendi instruendum, causarum ambigua ho-
dientium occurrentia fata dirimenda, inque civili vitâ actiones insti-
tuendas. Quapropter de studiis non solùm humanioribus sed & civili-
bus

bus præclarè merentur, qui veterum Græciæ Oratorum eloquentiæ quæ supersunt monumenta ab interitu conservare & commodo studio-
sæ Juventutis in publicum edere student. Ac Demosthenis, Isocratis,
Æschinis, Libanii, Dionis Chrysostomi, Themistii & quorundam alio-
rum Orationes peculiaribus Voluminibus à Dion. Lambino, Joach.
Perionio, Hieronymo Wolfio, Gulielmo & Federico Morellis, ac
Dion. Retavio extant editæ, in latinum etiam sermonem eorundem
doctorum virorum studio conversæ: ut verò reliquorum, quæ super-
erant, Græciæ Oratorum reliquiæ servarentur ac latinè legerentur, post
Henricum Stephanum, qui anno 1575 *Oratorum veterum Orationes græ-
cas* cum nonnullarum interpretatione latinâ typis suis excudit, cum-
primis *Andreas Schottus* st. iuit: excitato *Alphonso Miniato*, qui se-
ptuagenario major Antiphontis, Andocidis, & Isæi Orationes ex græcis
latinas fecit Antverpiæ 1618: auctor etiam extitit, ut *Janus Gruterus*
Dinarchi, Lycurgi, Lesbonactis, Herodis & Demadis politicas oratio-
nes è græcis latinas anno sequenti daret: *Jodocum Vanderheidium*
quoque exstimulavit, ut Orationes XXXIV, de LYSIÆ amplius qua-
dringentis superstites, in Latinam linguam converteret; quod vadum
ante ipsum tentaverat nemo. Nam etsi illæ, quæ *pro cade Eratosthe-
nis*; item *in Eratosthenem tyrannum*; nec non *in Alcibiadem*; & *nego-
tiatores frumentarios*; funebris etiam quam *in laudem eorum, qui in acie
perierant dum Athenienses Corinthiis auxilium tulerunt*, scripserat
(paucas enim habuisse & recitasse Lysiam, plerasq; aliis recitandas reli-
quisse, autor est M. Tullius) conversæ in Latinum sermonem jam extitit-
sent: majori tamen diligentia & accuratiori studio has æquè ac o-
mnes reliquas Lysię Orationes Vanderheidio interprete latinâ civi-
tate donatas, è conjecturâ etiam aliquando in textu quædam inge-
niosè mutata esse, deprehendet qui ejus studium cum aliorum indu-
striâ, quam Oratori huic impendere contulerit. Eum igitur in ha-
bitum compositum Græcum Oratorem, quem Cicero Latini eloqvii
parens tanti habuit, ut venustissimum eum & politissimum egregie-
què subtilem Scriptorem ac elegantem prædicaret, imitandumque ejus
submissum, sed purum dicendi genus proponeret, quod se ipsum con-
sultò ad minutarum genera causarum limaverit; Fabio etiam optimo
dicendi magistro adeò laudatum, ut nihil eo perfectius quæri posse
censeat, ut amplissimum Dionysii Halicarnassensis & Plutarchi gravis-

simorum Autorum de eo iudicium taceamus : præ cæteris idoneum existimavit Lud. Bourgeatius Moguntinensis Academiae bibliopola, quem studiosæ Juventutis bono recuderet : rem admodum gratam græcæ eloquentiæ cultoribus se facturum sperans, si Orationes has à Vanderheidio latinâ interpretatione & politicis Notis adornatas in tabernis vix obtinendas ampliùs, publico usui redderet. Quod institutum in Præfatione à Jo. Burchardo Maji laudatum quivis literarum Græcarum studiosus sibi utile deprehendet; quum ex hoc auctore istius lingvæ usus omnium rectissimè & facillimè comparari possit, quem propterea Dionysius Halicarnasseus καθαρὸν τὴν ἑρμηνείαν πάνυ, καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστον κανὼνα pronunciat, & ob puritatem sermonis, τοῖς καθαρῶς γράφειν ἢ καὶ λέγειν βεβλομένοις, ἐκείνον τὸν ἄνδρα ποιῆσαι ὡς δάδειγμα ταύτης τῆς ἀρετῆς jubet.

THEOLOGIA POSITIVA, per definitiones, causas, affectiones & distinctiones, Locos Theologicos universos succinctè justoque ordine proponens: ceu Compendium Systematis Theologici. Operâ D. Abrahami Calovii, P. P. Primarii, Facult. Theol. & Consist. Ecclesiast. Senioris, Pastoris & Superintendent. Circul. Electoral. Doctorum Theol. intra & extra Rom. Imper. Presbyteri,

Wittebergæ, Anno M DC LXXXII. in 8.

PRÆTERQVAM; quod titulus hujus libri optimâ fide agit, sacrasqve, quas continet, doctrinas modumqve, quò pertractatæ sunt universæ, designat apertè ac perspicuè, Auctor etiam, Doctorum ille Nostratum ætate atqve meritis Maximus, tantæ est celebritatis, ut nos, quod absqve nausea Lectoris adjiciamus, habeamus prorsus nihil. Gratias potiùs ipsi agimus decentes, quòd, postquam tot exegeticis, tot didacticis & polemiciis scriptis Theologiam ad vivum expressit omnem, eandem ὡς ἐν τύπῳ hoc in libello exhibeat nobis, tam exquisitè ac plenè, ut, quod ipse haud frustra pollicetur in præfatione, *si quis hancce Theologiam Positivam, quâ thesini & dicta probantia, sibi familiarem reddiderit, solidum fundamentum jaeturus sit universæ Theologiae.*

DIS-

DISSERTATIO ECCLESIASTICA

Apologetica & Anticritica adversus F. Claudium Frassen.

Seu

*Dissertationis Alexandrinae de Vulgata Scriptura
Sacrae Versione Vindicia.*

Parisiis, Anno M DC LXXXII. in 8.

Quadriennium circiter elapsum est, cum *Natalis Alexander*, Theologus Parisiensis & in Majori Conventu & Collegio Ord. FF. Prædicatorum Regens, unâ cum aliis duabus dissertationibus ecclesiasticis, dissertationem de Vulgatâ S. Scripturæ Versione in lucem publicam emisit, cujus sexta & ultima quæstio circa *sphalmata* occupatur, quæ, ut verba ejus habent, *in Vulgatâ Versione Bibliorum jussu Clementis VIII emendatâ etiamnum supersunt, & Ecclesiæ autoritate corrigi possent.*

Hanc dissertationem pro inveteratâ Ordinis sui erga Dominicanos & Thomistas æmulatione haud ita pridem impugnavit *Claudius Frassenius* itidem Theologus Parisiensis & Conventus atque Collegii F.F. Minorum Gvardianus. Is enim in Disquisitionum suarum Biblicarum hoc ipso anno editarum & in Actis nostris Mense Novembri p. 354. recensitarum cap. 6. quod de Editione Vulgatâ Latinâ inscriptum est, Natalem Alexandrum tanquam hodiernum Historiæ Ecclesiasticæ compilatorem & Hæreticorum plagiarium suggillat, eaque Scripturæ loca, quæ prædictus Alexander post *Lucam Brugensem* & alios eruditos corrigenda monuit, nullis omnino mendis laborare maximopere contendit.

Exinde ergo nata est hæc disquisitio apologetica & anticritica, in qua *Natalis Alexander* dissertationis suæ de Vulgatâ Versione vindicias adornat. Ac primùm quidem Historiam suam Ecclesiasticam in Actis nostris Mens. Jul. p. 209. memoratam, in qua *Blondelli pro Hieronymi sententiâ Apologiam*, & pleraque *Johannis Dalley* opera primus confutaverit, & disceptatas ab aliis quæstiones novo ordine expendere, aut novis argumentis illustraverit, ex aliorum scriptis direptam & compilatam esse negat. Deinde haud minùs inficiatus, se dissertationem suam de Vulgatâ Versione ex *Grotio*, *Waltono* & aliis Hæreticis

exscripsisse, objectum plagii crimen in Frassenium retorquet, quippe qui disquisitiones suas biblicas ex *Waltono, Morino, Buxtorfo, Huetio* & aliis, æquè ac olim Ordinis sui Frater *Galatinus* Arcana sua ex *Raymundi* Dominicani pugione, corraserit & compilârit. Tum ad ipsam Vulgatam Versionem accedit, & se *Tridentinae Synodi* decretum sanctè revereri protestatur, quæ Vulgatam Versionem ut authenticam recipi decernat, non quòd eam Hebraicis & Græcis Fontibus, sed tantùm reliquis Versionibus Latinis anteferendam arbitretur, quam sententiam *Tridentinæ Synodi* decretis consentaneam esse *Alphonfi Salmeronis*, qui *Tridentino Concilio* interfuit, nec non *Andrea Vega* & aliorum Theologorum testimoniis confirmare nititur; eorum Zelum, qui post *Sixti V. & Clementis VIII.* emendationes Vulgatam Versionem alicujus mendii arguere nefas existimant, intempestivum asserens, cùm *Innocentio XI.* post *Clementem VIII.* idem liceat, quod post *Sixtum V. Clementis VIII.* licere sibi statuit. Addit etiam, quàm falsum & ridiculum sit *Frassenii* principium, Fontes Hebraicos & Græcos tam corruptos, & Versionem Vulgatam tam correctam pronunciantis, ut Fontes potius ex Versione quàm hanc ex Fontibus emendari debere censeat.

Porro his generalibus præmissis ad specialem singulorum locorum, quæ in dissertatione suâ mendosa & correctionis indiga animadvertat enumerationem progreditur, & observationes suas contra censuriam *Frassenii* virgulam tueri satagit. Postremò etiam doctissimi *Abbatis Petri Danielis Huetii*, passim in *Frassenianis* disquisitionibus traducti causam agit, & simul ad ea, quæ in fine disquisitionis de *Vulgata* Versione contra ejusdem Censores durius dicta sunt breviter respondet.

CARNIOLA ANTIQVA & NOVA,
sive inclyti Ducatus Carniolæ Annales Sacro-prophani, ab orbe
condito ad nostram usque ætatem, per annorum seriem Chrono-
nographicè digesti in duos tomos, Autore Joanne Ludovico
Schoenleben, Carniolo Labacensi ss. Theolog. Doctore,
Protonotario Apostolico.

Labaci Anno MDC LXXXI. in fol.

DE patria sua bene mereri, qui illius famam temporum injuriâ obscuratam illustrare satagunt, suo exemplo nuper docere voluit

Dn. D. Joannes Ludovicus Schænleben. Etenim videns ipse nullam ferè in cultiori Europà regionem inveniri, quæ non suum nacta scriptorem, nominis aliquam celebritatem consecuta sit, animum appulit ad CARNIOLÆ, patriæ suæ historiam hæcenus orbi fere ignotam, è tenebris eruendam; itaque evolutis & collatis IX. MSC. Chronicis & plus centum scriptoribus aliis in margine operis allegatis, passimque notatis Megiseri, Aventini & aliorum erroribus, qui partem historiæ hujus attigerant, eandem componere aggressus est. Præmissis Carniolæ antiqvæ, sive partis Norici & Carniæ, Japudiæ & Histriæ antiqvæ tabulis Chorographicis, totum *opus in tres partes* divisit. In PRIMA Carniolæ antiqvæ statum delineat, inqvirens in varia ejus nomina, incolas, limites, situm, urbes, oppida, vicos, colonias, montes, fluvios & lacus. Inter urbes antiqvitate eminet *Æmona*, quæ hodie Labacum dicitur & Carniolæ metropolis. Dum montes *Cap. IV.* attingit, Alpium varia nomina & divisiones exponit, notans *Cluverium* qui Carusadium & Carvancam, imò & Ocrum, unum eundemque Alpium tractum esse statuerat, errasse. Inde pergens, singulare naturæ miraculum describit, *Lacum Circknicensem* puta, veteribus *Lugea palus* dictum, in quo quotannis, & quidem eodem in loco, agricola fœnum & messem expectat, venator lepores indagat & capit, piscator pisces extrahit varios, in primis lucios sæpè duos & ultra cubitos longos, librarum quindecim, viginti & amplius; non vano argumento lacus subterranei, extremo autumnii tempore & subinde etiam veris initio erumpentis ac vallem hanc inundantis. Non procul ab lacu *Lugea specus* observatur, quam inter montis cavernas existentem, si quis subierit, murmur illico fluvii ingentis audit, & quod magis mirè, ultra milliare Germanicum eam protendi, juxtaque fluvium, qui navigabilis esse dicitur, latam satis viam patere scribit, quæ cum stupore tandem emensa, ad saxa prærupta perveniatur, quæ gradum sistere, longius progredi volentem jubeant. *Autor* historiæ hujus, tellurem terræ motu concussam, montesque duos fluvium ambientes concidisse, ac admirandam hanc effecisse specum existimat. In *V. Cap.* antiqva nomina locorum Carniolæ vicinorum recenset, quæ veteris Geographiæ partem illustrant. Hinc *Cap. VI.* de antiqvæ Carniolæ populis, inquilinis & eorum migratione agit: ut sunt Aborigines, Japides, Hyperborei, Celtæ, Pannoni, Taurisci, Norici, Romani, Vandali, Gothi, Longobardi, Slavi, Avari,

Hunni & denique Franci. *Cap. VII.* antiquas Inscriptiones Latinas, tam quæ Labaci, quàm quæ extra urbem in locis vicinis leguntur, annotat. *Lazius* quidem antè jam aliquot earum descripserat: verum *Autor* hic non solum quædam in illis perperam descriptis notavit; sed & novas ipsi communicatas adjecit.

PARS II. continet rerum inde ab orbe condito usque ad nativitatem Christi gestarum compendium, in morem Chronici vulgaris digestum, adscriptis in margine autoribus, quorum testimoniis uti voluit.

PARS III. annexa, quæ à nato mundi Salvatore, per mille annos ad Ottonis III. Imperatoris ætatem acciderunt, in compendio memorat, adpersis quæ ad Carniolæ & vicinarum gentium historiam faciunt.

MEMOIRES DU CHEVALIER DE TERLON

*pour rendre conte au Roy de ses Negotiations, depuis
l'année 1656. jusq' en 1661.*

A Paris. A. M DC LXXXI. in 12.

Equitis Terlonii Commentarii, quibus rationem Regi negotiationum suarum ab anno 1656 ad annum usque 1661 reddit. Parisiis, 1681.

Quantam id generis Commentarii, quibus legationis à se administratæ narrationem complecti Oratores consueverunt, utilitatem & illis afferant, qui ad Civilem prudentiam aspirantes, negotiorum publicorum rationem ac momenta, ipsarumque Rerumpublicarum statum præsentem, nôsse intimiùs desiderant: & iis etiam, qui justos Annales componere, ac rerum gestarum Historiam non ex vulgi sermonibus, sed authenticis fideque dignissimis monumentis posteritati tradere moliuntur, ignorat nemo. Nec quisquam inficiabitur, in ejusmodi Legatorum de rebus à se in curando munere gestis Relationibus, quæ apud plerasque gentes publico usui subductæ in scriniis inter secretissima recondi solent, publici juris faciendis, Gallos imprimis faciles esse: ut, quemadmodum consulta sua ac destinationes clausas tenent summoque studio occultant, ita rerum jam peractarum exactam notitiam invidere nemini velle videantur. Uti que non Acta tantum

tantum publica sua in volumina diligenti studio collecta, ut usui esse justam Historiam condituro possint, (*Recueils de diverses pieces pour servir à l'Histoire*) sed & Oratorum Regis Galliae Commentarii Historiam peractae legationis continentes magno in Gallia numero profant; ut tot subsidiis publicè jam paratis, quæ alibi ex archivis magno labore conquirenda sunt, & ægrè admodum è latebris extrahuntur, nullius gentis Historiam, quàm Gallicæ, sincerius, exactius, & faciliori negotio componi posse palam sit. Aliorum itaque exemplum secutus *Eqves Terlonius*, cum Nuntii primùm Extraordinarii, post Legati Ordinarii ad Daniæ, Sveciæ, Poloniæ Reges munere, ab a. 1656 ad a. 1661, eo nempe tempore, quo Septentrio atrocissimis bellis flagravat, functus esset, ac non hostilium tantum actionum spectator ac observator industrius fuisset, sed & in pace inter belligerantes componendâ præcipuas partes egisset, Commentarios hosce edendi consilium cepit, eadem operâ & Regi Christianissimo rationem redditurus gesti muneris, & Historiarum civilisquæ prudentiæ cupidus consulturus.

Auspicatur opus hoc ab itinere in Poloniam a. 1656 à se suscepto, ut ad Carolum Gustavum Sveciæ Regem Polonico tunc bello occupatum munera à Rege suo deferret; cumquæ illa tempestate Sveci ac Transylvani socias adversus Polonos vires junxerint, foederis illius ortum ac momenta, exercitûs utriusque robur, Caroli Gustavi Sveciæ Regis & Ragozii Transylvaniæ Principis congressum, eorundemque post armorum conjunctionem gesta, Sveciæ denique Regis felicem eventum in Germaniam, ut novo hosti Dano maturè occurreret, Ragozii infelicissimum in Transylvaniam regressum, uberius recenset. Inde quæ in Electoris Brandenburgici Aulâ sibi obtigerint, quibusquæ causis impulsus Elector pacem cum Polonis, desertis Svecorum partibus, admiserit, enarrat; quæquæ ipse, postquam defuncto Lubecæ *Comiti d'Avaugour* in ordinarii ad Septentrionis Reges legati munere susceptus, ac paci inter partes bellantes componendæ incumbere jussus esset, in pacis promovendæ negotio dixerit, scripserit, egerit, sic commemorat, ut utriusque belli Sveco-Danici Historiam passim intertextat; adeoque auspiciatissimam Sveciæ Regis in Danicas provincias irruptionem, pacem Danis tantum non imperatam, bellum à Carolo Gustavo Sveciæ Rege adversus Danos redintegratum, Hafniam obsessam, suppetias afflictis Danorum rebus

rebus à Cæsare, Brandenburgico Electore, Batavisque latis, verbo, belli totius cursum ac fata describat. Redit inde ad pacis multo tandem labore stabilitæ Historiam, ac quæ eam ratione in Poloniam profectus inter Svecos primùm ac Polonos eorumque Fœderatos promoverit, insertis literis quamplurimis eam ob causam ultrò citroque datis; quomodo item redux in Daniam factus Tractatus pacis inter Danos ac Svecos unà cum Anglicis ac Belgicis Legatis instauraverit, ac ad felicem tandem exitum, etsi post Caroli Gustavi demum fata perduxerit, commemorat. Denique cum & Regni Svecici comitiis post excessum Caroli Gustavi celebratis *Terlonius* amplissimo, ut antè, Legati Gallici munere insignis interfuerit, quæ istis in comitiis tum de regimine, donec Rex minorennis adolesceret, constituendo, tum de Regina Christina, quæ in Regnum nuper redierat, actitata fuerint, explicat, subjecto defuncti Regis Caroli Gustavi Elogio ac caractere: indeque Friderici quoque III Danicæ Regis, Regiæque Domus adornatâ delineatione, mutatam Regni formam, quod ex electio hæreditarium factum est, recenset, finemque libro Historiâ reditus sui ex Dania in Galliam, ubi à Christianissimo Rege gratiosè exceptus est, imponit.

DISSERTATIO EPISTOLARIS, DE OBSERVATIONIBUS CIRCA CURATIONEM VARIOLARUM CONFLUENTIUM, nec non de Affectione Hystericâ.

Per Thom. Sydenham M.D. Londini, 1682. in 8.

Egerat jam pluribus *Autor in Observat. circa Morb. acut. Hist. & Curat.* de Variolis, quas *Confluentes* vocant, eaque in quantum & essentiam & periculo à *Discretis* differant, *c. I. s. 3. c. 2. p. 166. & s. 4. c. 6. p. 282.* docuerat: quæ tamen novis quibusdam observationibus illustrare, quin & de Passione Hystericâ quædam adjicere, à *Gvil. Cole*, M. D. per Epistolam invitatus, præsentî in dissertatione satagit.

De Variolis Confluentibus duo principaliter monet. 1. Regimen calidum ægrorum, eorumque ante sextum morbi diem, & ante quam variolarum examen omne in conspectum se dederit, decubitum, (nisi interdum symptomata vehementiora ad id cogant) omnino rejicit. 2. Syrupi de meconio, seu diacodii & crebriorem & copiosiorum usum sub variolarum suppuratione persuadet. Quoad prius punctum

Etum, supponit materiæ Variolosæ (ab ipso sic dictæ) cum sanguine assimilationem, adeoque hujus infectionem, illius multiplicationem omni ope prohibendam esse. Assimilationem verò hanc nullà rem magis promoveri, quam si æger intempestivè, ante sextum diem lecto se addicat: Siquidem hoc modo, non secus ac ab ægri naturâ spirituosiore, vel à medicamentis cardiacis & spirituosis, fermentum plus debito exaltetur, sanguis verò ad excipiendas profundius morbi impressiones disponatur. Adeoque curationis fundamentum à primorum dierum regimine dependere; si verò calidorum, & præsertim leetuli usu spirituosæ particulæ acuantur, necesse esse, assimilandi earum facultatem hoc ipso roborari, variolas copiosiores hinc efflorescere, & ægrum in majori vitæ periculo versari. Quoad posterius punctum notat, post sextum morbi diem pustulas augeti, corpus, præsertim caput, ab iisdem calefieri, & maturando suppurari, & ita febrem secundariam tali occasione incendi, ex quâ subinde ingens ægro periculum circa xi præsertim morbi diem immineat. Cum verò quo sedatior sanguis & spiritus, eò melius procedere omnia soleant, ob id remedia anodyna, & hæc inter syrupum de meconio ad ℥j usque ad ℥x sæpius reiteratum esse omnium optimum, idque in primis ultimis & periculosis morbi diebus. Quæ omnia rationibus & observationibus, ut & objectionum resolutionibus confirmare nititur.

Pergit postmodum ad *affectus Hystericos*, chronicorum omnium ipsi frequentissimos, & quos eosdem cum affectionibus hypochondriacis marium esse asserit: in quâ sententiâ, cum *Fr. de le Boe Sylvio* celebri Medico, amicè conspirat, ut passim ex libris hujus Practicis constat, & qui ob id *suffocationem hypochondriacam*, quàm *Hystericam*, istud malum complicatum appellare maluit. Præmittit affectuum dictorum Historiam, secundum insignem symptomatum varietatem notabilem, quæ omnia, tanquam à causa proximâ, à spirituum animalium ataxiâ seu vitiosâ dispositione, cujus ratione ex impetu illorum inordinato in hanc vel illam partem spasmi & dolores excitentur, & organi tam illius, in quod se ingerunt, quam istius, à quo abscedunt functiones pervertantur, pendere statuit, id quod speciali symptomatum fiendi modo, pluribus declarat. Propius accedit hîc *Willisio*, qui pariter in *Pathol. Cerebri, & Nervos. generis Specim. c. X.* pathemata hystericæ ad affectus convulsivos, & in quibus cerebrum & nervosum ge-

nus inprimis afficiantur refert, causam verò proximam non tam spiritibus ipsis, quam potius copulæ explosivæ heterogenæ à sanguine suffusæ, cum spiritibus per processus nerveos derivatæ, attribuit. Præmissa istâ theoria, Curam Practicam ponit in sanguinis corroboratione, ut spiritus ex illo geniti, invigorati, correctâ eorum ataxiâ, tenorem totius corporis, & singularum partium œconomix competentem, denuo acquirant. In quem finem martialia, præsertim martem crudum, & syrupum de Marte, ceu expertissima, non neglectis cæteris hystericis & foetidis. commendat: utut agris quibusdam, aliis irritis, curam lacteam, aliis diuturnorem equitationem proficuum observavit. Generali huic, specialem paroxysmorum atrocium, & symptomatum graviorum per opiata præsertim instituendam curam subjungit, ut & quomodo tractandæ sint puerperæ, passionibus hystericis correptæ, ut quod ipsis imminet, vitæ periculum effugiant.

*G. G. L. MEDITATIO DE SEPARATIONE
ne Salis & aquæ dulcis, novoque Separationum
Chymicarum genere.*

Separatio aquæ dulcis, salisque in ea contenti duplicem scopum habere potest, vel enim quærimus aquam dulcem, neglecto sale, ut navigantibus succurramus, vel contra quærimus salem neglecta aqua dulci, ut sumtus minuamus, qui in ignem sunt impendendi, cujus vi aqua evaporat, quod non exiguum in illis regionibus usum haberet, quibus Sol hoc ministerium non satis præstat.

Quod primum attinet, aquam dulcem potui satis aptam ex marina obtineri posse distillatione, non Linschotani tantum, sed & aliorum multorum relatione constat. Et putem eum in usum furnos inveniri posse admodum compendiosos, & exiguæ materiæ combustilis indigos, quales nondum adhibentur. Præcipitari salem posse scio Zinco, lapide calaminari & similibus, quin etiam Saturnus hic aliquid præstat. Sed simplicissimam obtinendæ aquæ dulcis rationem esse puto percolationem. Experimentis enim constat, etiam vino & urinæ aliisque liqvoribus repetita per simplex sabulum transmissione adimi non tantum colorem, sed & saporem. Et cum in Galliis essem, vidi genus lapidis, qui prima statim vice, liqvores insipidos transmittat; credoque adhuc vivere, qui locum indicare possit. Et ut aqua
falsa

falsa facilius per majorem sabuli copiam percolaretur, & proinde statim prima vel ad summum altera vice purificaretur, posset adhiberi machina comprimens vel sugens. Quod si cui placeret loco simplicis sabuli adhibere Lithargyrium, vel aliam Saturni calcem, res forte adhuc melius succederet. Cæterum ex his occasio mihi nata est cogitandi *de novo quodam Separationis Chymicæ genere*. Ponamus liqvo-rem per sabulum vel commune vel peculiare, aliudve corpus sæpe transmitti, donec vim amiserit: dubium nullum est, quin sabulum aliquo sale, si ita dicere licet, essentiali, ipsius liqvoris futurum sit imprægnatum. Eliciat Sal iste rursus ex sabulo, superfusa aqua communi, & aquæ defusæ parte deinde evaporante, congeletur in crystallos, aliave ratione ad siccitatem revocetur. Ne verò putet aliquis frustra aquam salis, ex sabulo eliciendo, reddi, quam percolatione prius ab eo separavimus; sciendum est, hac ratione magnam salis copiam antea in multo liqvo- re dispersam, nunc concentrari in tam exiguum, quantum ad eum solvendum sufficit; deinde multum interesse inter aquam priorem ipsi vino vel alii liqvo-ri ingentam, quæ salem hunc sibi cognatum non ita facile dimisisset, & inter aquam communem, nunc affusam, quæ salem hunc essentialem ut nunc primum attraxit, ita mox libenter derelinquit. Si quis etiam omissa elixatione experiri volet, quid distillando salem ex sabulo, aut sabulum vitrificando esset proditurum, multa haud dubiè nova deprehenderet, quasdam etiam forte peculiare- terras produceret. Ita ope hujus subtilis percolationis, novam multorum corporum analysin habebimus, ingentemque materiam utilium experimentorum.

Supere- st ut de secundo capite dicam, separatione scilicet salis ex aqua, ipsa aqua neglecta. Hæc separatio pluribus modis reddi potest facili- or, quorum partem jam attulimus, nam illi ipsi furni compendiosi minore sumtu aquam in vaporem vertent; deinde si percolatione sal in sabulo relictus habeatur, elixatione concentrabitur in aquam multo priore ditio- rem, adeoque facilius incoqvendam. Sed ut nunc mittam Solis aërisque auxilium non satis adhibitum, suffecerit dici, quomodo aqua sequestrari possit simplici motu, sine ullo igne. Fundamentum hujus meditationis mihi præbuere illæ salinæ, quas vocant, LECK-WERCKE, ubi magna aquæ sylvestris sive heterogeneæ pars, Sulciæ sive Solæ quam vocant mixta, motu lapsuque dissipatur.

Sed perfici operationem posse cogitavi, cum confiderarem folles illos notos, qui à vento ex aqua per lapsum generato, flatum habent. Inde enim manifestè sequitur, si aqua falsa semel delapsa & per machinam iterum elevata, denuo decideret, denique omni aqua in vaporem versa, solum saltem in fundo remansurum. Has meditationes, quas alii forte secretas haberent, ex multis aliis excerptas, publico impertiri volui, ne forte casu aliquo interciderent.

EXCERPTA EX EPISTOLA DN. JOANNIS

HEVELII, Gedano Lipsiam missâ

d. 17. Nov. st. n. a. 1682.

I. De Variatione Acûs Magneticæ.

Confer Acta Anglicana M. Oct. Anno 1670. &

Actorum horum mens. Aug. p. 258.

GRatias autem omnium primò Tibi habeo, quod inter alia etiam illam Epistolam invitatoriam ad observationes Magneticæ Variationis instituendas mihi transmittere volueris. Lator ex animo, quod & alii mecum statuant, plurimum conducere & Rei Literariæ & Nauticæ, ut hocce negotium conjunctis viribus funditus peruestigetur. Ego quidem antequam hanc Epistolam accepissem, sponte tamen meâ, die sc. 20 Junii st. n. circa ipsum Solstitium æstivum, cum intra aliquot annos debitè declinationem magneticam haud investigassem, observationem istam summâ diligentiam institui, non solum illâ acu magneticâ, quam ante quadraginta jam annos istis observationibus adhibui, sed plurimis diversissimis. Inveni autem declinationem hoc anno esse 8 gr. 45 vel 50 min. occasum versus, quæ anno 1670 d. 22 Junii deprehensa est 7 gr. 20 min. hinc Gedani: uti ex Epistolâ ad Cl. Oldenburgium Ill. Reg. Societatis Secretarium, quæ in Actis Anglicis Anno 1670 m. Oct. invenitur, liquet. Cum autem inter alia ibi professus sim: Unde mihi subolet, motum hunc annum hoc tempore quasi decrefcere: præsertim cum ex meis observationibus annorum 42, & Anno 1670 habitis, liquidum sit, hunc motum tantummodo nunc esse 9 min. 6 sec: In hac opinione nunc magis magisque confirmor, ex hujus anni 1682 observatione, motum sc. hunc annum plus plusque

Plusque decrefcere. Nam 12 annorum fpatio 1 gr. 25 min. declinatio hęc Gedani tantum diminuta nunc eft. Quousque autem decrefcet, an fuo tempore futura fit circa limites planè ftationaria: an verò continuo motu, & ubique planè uniformi fit progreflura, fubfequentium annorum obfervationes docebunt. Quare & meo nomine omnes harum rerum obftrufarum cultores obnixè rogatos volo, ut quilibet fuo loco ad ea omnia accuratè attendat, inprimis ut limites hujus progreflionis rectè ubique detegi poffint. Nam motum hunc Magnetis fuo tempore rurfus orientem verfus progreflurum, nullum apud me eft dubium.

II. De Cometâ Anno 1682 mense Augufto & Septembri vifo.

Nuperus Cometa etiam à me pro viribus, quoties temperies tantum aëris indulfit, hęc Gedani ex novâ meâ Speculâ, Novisque meis Organis obfervatus eft; plurimas etiam tam diftantias à plurimis Fixis, quàm Cometæ Altitudines Meridianas notavi; quas autem omnes hęc recensere, nimis longum foret, nec vacat eas rigidiori calculo fubjicere; tota hiftoria rejicienda erit eousque, donec *Annum Climactericum*, atque *appendicem Obfervationum mearum* poft *Part. II. Mach. meæ cœleftis* impetratarum fum editurus. Sufficiat hęc vice dixiffe, Cometam hunc Gedani die 25 Auguft. ft. n. primùm detectum, atque à die 26 Aug. ad 17 Septembr. quoties tantum ferenitas permiffit, debitè fummâque curâ à me obfervatum efle, tam manè quàm vefperi, imò etiam per aliquot continuas noctes, cum exifteret pernox: quâ viâ autem, quâ velocitate, fub quo angulo Orbitæ ac Eclipticæ progreflus fuerit, ex adjectâ Tabellâ patet; quam tamen non ex accurato calculo, fed ex Globo tantummodo laxiori modo concinnavi, cum fublimiora ftudia in edendo novos Globos cœleftes meos, cum Catalogo Fixarum, & quæ eò pertinent, id minimè permittant.

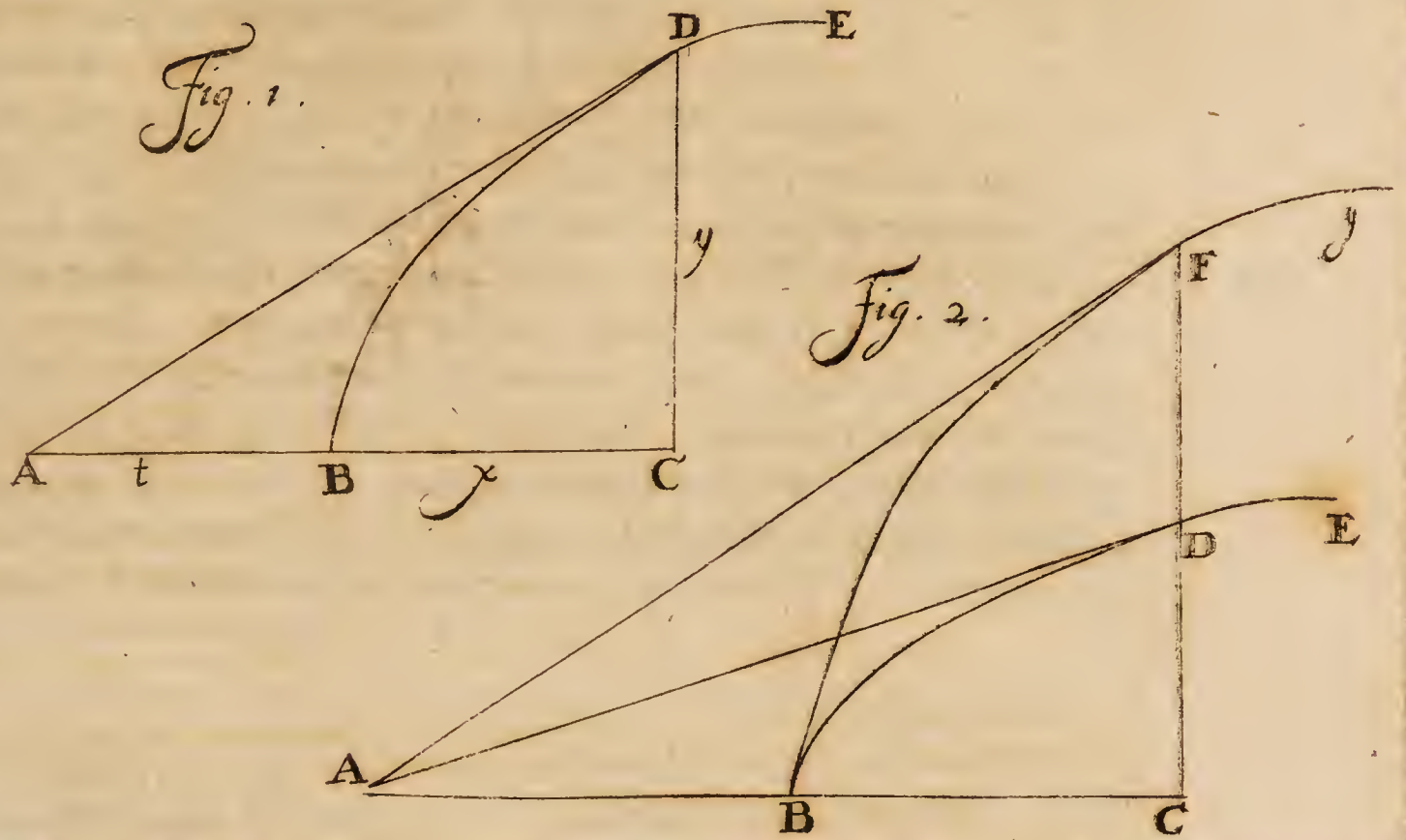
Anno 1682.		Longitud. Cometæ. S. o. /	Latitud. Cometæ. o. /	Motus in prop. Or. o. /	Notanda.
Mens. D.	Hor. /.				
Aug.	26.	3. 23. 30.	21. 0. B.	10. 0. fer.	Nodus Boreus in 24 gr. Tauri, & Nodus Austrinus in 24 gr. Scorpii; Limites verò in 24 gr. Leonis & Aquarii extiterunt. Angulus Orbitæ & Eclipticæ fuit 26 gr. ferè. Utrum autem toto durationis tempore omnino constans cum Nodis extiterit, an verò & quousque variaverit, ut sapius fieri solet, ex calculo patebit.
	27.	4. 5. 0.	23. 30.	13. 20.	
	30.	4. 18. 0.	25. 20.	3. 30.	
	30.	4. 22. 0.	25. 40.	2. 20.	
	31.	4. 24. 30.	26. 0.	5. 45.	
Sept.	1.	5. 1. 0.	26. 0. fer.	4. 45.	
	2.	5. 6. 0. f.	25. 40.	11. 30.	
	3.	5. 20. 0. f.	24. 30.	15. 0.	
	6.	6. 5. 0.	20. 30.	8. 0. fer.	
	8.	6. 12. 0.	18. 15.	3. 30.	
	9.	6. 15. 30.	17. 15.	3. 0. fer.	
	10.	6. 18. 30.	15. 45.	5. 0.	
	12.	6. 23. 0.	14. 0.	2. 0.	
	13.	6. 25. 0.	13. 30.		

En motum diurnum aliquanto accuratorem ad aliquot dies:

Mens. dies Vesp.	Mot. Com. diurnus. o. /.	Mens. dies Vesp.	Mot. Com. Diurnus. o. /.
Aug. 26.	5. 28.	Sept. 5.	5. 24.
27.	5. 35.	6.	5. 0.
28.	5. 41.	7.	4. 30.
29.	5. 46.	8.	4. 0.
30.	5. 50.	9.	3. 30.
31.	5. 46.	10.	3. 0.
Sept. 1.	5. 43.	11.	2. 40.
2.	5. 40.	12.	2. 20.
3.	5. 34.	13.	2. 0.

Sic ut motu suo proprio in orbitâ suâ confecerit à die 26 Aug. ad 13 Sept. vesp. 83 gr. 27 min; & in Ecliptica 91 gr. 30 min. Latitudo verò Borealis creverit ad 6 gr; rursus decreverit 12 gr. 30 min.

TAB. XXI. ad A. 1682. pag 329.

TAB. XX ad A. 1682. pag 391.

TAB. XXI. *De* ...

TAB. XXII. *De* ...

50

De Capite & Caudâ hæc referenda habeo : quod nimirum caput toto durationis tempore lucidius , quàm iste Anno 1681 , ac aliquanto etiam majus , è contrario multò brevioris caudam exhibuerit. In ipso capite, beneficio longioris Telescopii , non nisi unicum nucleum figuræ ovalis , & à superiori parte gibbosæ constanter notavimus ; nisi quod die præsertim 8 Sept. ex dicto nucleo clarissimus simul radius ex parte etiam incurvatus in caudam exiret ; quod ut notari meretur (cum ejus generis faciem in nullo adhuc Cometâ , quantum memini, observaverim) sic lubens hîc faciem Capitis & Caudæ delineatam dare volui. Præterea sciendum , quod nonnunquam, ut d. 30. Aug. mane factum, caudam satis præcisè in oppositum Solis direxerit ; sed sæpiùs etiam notabilem deviationem (prout in plurimis Cometis fieri solet) exhibuerit. Longitudinem quoque Comæ non semper eandem conservavit : initiò Cauda 12 ferè grad. videbatur , deinde nonnunquam brevior, etiam interdum longior ad 15 & 16 gr. extitit ; circa finem verò quotidie diminuta est.

TAB. XX.

III. De Phænomeno quodam circa Auroram deprehenso.

Die Mercurii, 28 Oct. Horâ 9 vespertinâ , Aurora Borea Notozephyrum versus hîc Gedani apparuit , diversissimos, longissimos, fulgentissimosque radios sursum projiciens , ac si caudæ essent trium vel quatuor diversorum eximiorum Cometarum. An phænomenum hocce & simul alibi , uti nonnunquam fieri solet , visum fuerit , haud abs re esset cognoscere. Nam interdum plurimis in locis simul ejusmodi phænomenum conspicitur : prout anno 1621, d. 12 Sept. obtigit. Quod non solùm *Clariss. Petrus Gassendus Peynerii* in Provinciâ, circa Aqvas-Sextias, deprehendit ; sed in totâ ferè Galliâ, tam ad Austrum, quàm Aquilonem, Orientem & Occidentem eo ipso tempore fuit observatum ; ut legere est in *Philosophiâ Epicur.* p. 1137, 1138.

NOVA METHODUS TANGENTES CUR-

varum expeditè determinandi, per D. T.

Quantus sit Tangentium usus, iis constat, quibus perspectum, quod dum Tangentes curvarum determinantur, eo ipso etiam quadraturæ spatiorum curvilinearum exhibeantur : quapropter **Methodi**

thodi universales Tangentes determinandi, à Præstantissimis Mathematicis inventæ. Sed quia ut plurimum prolixum admodum requirunt calculum, optimè Geometriam promovent, qui in se tanti usus singularem facilitatem suppeditant, quod in primis *Dn. Slusius* Generali ac admodum simplici regulâ effectum dedit.

Unde cum in Regulam, quæ multo adhuc universalius ac simplicius, ac ulla hæctenus exhibita, Tangentes determinat, inciderim, rerum harum peritis eam non denegandam esse credidi.

TAB. XXI.

Sit *In Schemate I.* curva quæcunqve Geometrica BDE, prout eas *Cartesius* vocat; BC abscissa, æqualis x ; ordinatim applicata CD, æqualis y ; linea determinans Tangentem AB sit æqualis t : detur porro hujus curvæ natura quæ sit ex. gr. talis, ut $y^3 + x^3 + xxy$ sit æqualis $xxy - a^3 + aay - aax + axx - ayy$. His ita positis ordinentur termini hujus æquationis hæc ratione, ut maxima potestas ordinatim applicatæ CD, seu y sit ab alterâ parte æquationis: hinc jam erit $y^3 = -x^3 - xxy + xxy - a^3 + aay - aax + axx - ayy$. Transpositâ verò y , cum signo — omnes termini ponantur æquales nihilo, seu 0.

II. Fiat fractio, ejusqve Numerator hæc ratione. Termini, quibus cognita quantitas adhæret, omnes assumantur cum suis signis, & si eadem sit unius dimensionis, præfigatur illi termino unitas; si duarum, binarius; si trium, ternarius, & sic porro: eritqve in præsentis exemplo Numerator $-3a^3 + 2aay - 2aax + axx - ayy$.

III. Denominator constituatur hæc methodo: Assumptis iis Terminis, in quibus abscissa x occurrit, retentisque signis, si quantitas x sit unius dimensionis, præfigatur, ut supra, unitas; si duarum, binarius; & erit $-3x^3 - 2xxy + xxy - aax + 2axx$: his verò singulis unicâ x diminutis denominator erit $-3xx - 2xy + yy - aa + 2ax$.

Dico: hanc Fractionem æqualem esse quantitati AB, atqve adeò in præsentis exemplo $t = \frac{-3a^3 + 2aay - 2aax + axx - ayy}{-3xx - 2xy + yy - aa + 2ax}$. Atqve sic facili & universali viâ omnium curvarum geometricarum Tangentes exhibentur.

Fig. 2.

Ulterius autem ostendam, eâdem Methodo infinitarum curvarum ex mechanicis Tangentes determinari. Sit enim, *in Schem. II.*, quæcunqve curva BDE, ac ponatur portio ejus BD æqualis x ; DF verò sit æqua-

fit æqualis y ; formeturque quæcunque curva BF , ex gr. juxta priorem æquationem $y^3 + x^3 + xxy = xyy - a^3 + aay - aax + axx - ayy$: ad determinandam ergo Tangentem AF , curvæ BFG sic progredior. Assumatur Fractio juxta antecedentia, eiqve addatur quantitas x ; eritque productum hoc æquale AD portioni Tangentis curvæ BDE , ac proinde

In præsentī casu, si ducatur AD curvam BDE tangens in D , ac assumatur æqualis $\frac{-3a^3 + 2aay - 2aax + axx - ayy}{-3xx - 2xy + yy - aa + 2ax} + x$, ducta recta AF

tanget curvam BFG in puncto F . Eâdem Methodo cycloidis ac infinitarum curvarum mechanicarum Tangentes admodum expeditè determinantur, viaqve adeò universali, ut ubi hæctenus, per quæcunque Methodū analyticam, saltem unius curvæ exhibetur Tangens, hîc semper unâ eademque operâ infinitarum curvarum Tangentes determinentur: infinitæ enim curvæ loco curvæ BDE possunt supponi, ut tn. Tan-

gens semper determinetur per $AD = \frac{-3a^3 + 2aay - 2aax + axx - ayy}{-3xx - 2xy + yy - aa + 2ax} + x$

positâ naturâ curvæ BFG tali, ut sit $y^3 + x^3 + xxy = xyy - a^3 + aay - aax + axx - ayy$; & curva $BD = x$; recta $DF = y$.

Demonstrationem horum omnium suo loco exhibebo, quam tamen unusquisque vel leviter in Analyticis versatus ex hæctenus exhibitis Methodis *Cartesii*, *Fermatii*, *Slusii* &c. facilè poterit elicere.

CHYMIA EXPERIMENTALIS CURIOSA ex Principiis Mathematicis demonstrata, Auctore
Joh. Helfrico Juncken.

Francofurti apud Herm. à Sande, 1681. in 8.

CHymiam, præstantissimam ferè Medicinæ partem, Auctor hic hæctenus sub densa nube delituisse observans, nulloque autore publicè existente, (prout in Præfatione ad Lectorem edisserit) qui ipsius desiderio satisfaceret, & quasi nucleum nobilissimorum remediorum in compendio traderet, eo se adductum sensit, ut proprias ingenii vires excuteret, manum ipse operi admoveret, hincque Chymiam Experimentalem adornaret. Ne autem hæc, instar gemmarum aut metallorum

Ddd

intra

intra viscera magnæ matris reconditorum, privatis saltem usibus servata, inutilis nulliusque commodi existeret, Experimenta sibi congesta sub nomine *Chymia Experimentalis curiosa*, in salutem Reipublicæ Chymicæ promovendam, Posteritati nuncupare voluit.

Totum scriptum *Sectionibus septem* complectitur, quarum *Prior* Artis hujus Fundamenta, i. e. principia, instrumenta & operationes, subjectum & exin parabilia, describit ac recenset: *Alteram* animalium horumque partium, *Tertia* vegetabilium, *Quarta* mineralium examen atque analysin & ex his producta exponit, ita quidem ut hujus caput ultimum de Auro, panacæarum nonnullarum præparationem subnectat. In *Sexta* Medicamentorum singulariorum, sc. Digestivorum, Purgantium, Diureticorum, Cephalicorum, Odontalgicorum, Pectoralium &c. formulas varias recenset Noster: *Septime* remedia generosiora morborum externorum, & inter hæc Chirurgicas quasdam Operationes, v. g. Repositionem herniarum, Labii leporini sectionem, concedens, simulque modum balsamandi cadavera cum Cosmeticis variisque miscellaneis, Medicinam æque ac Mechanicas artes spectantibus, it. de usu Acidularum, & observationibus Astrologico-Medicis ex Abd. Trevv, loco Appendicis adjiciens.

NEVV EXPERIMENTS AND OBSERVATIONS, made upon the icy Noctiluca, to which is annexed a Chymical Paradox, by the Honour,

Rob. Boyle.

h. e.

ROBERTI BOYLEI OBSERVATIONES & Experimenta nova, circa Noctilucam Glacialelem, quibus annectitur Paradoxon quoddam Chymicum.

Londini 1682. in 8.

PRæmissâ appendicæ observationum nonnullarum ad Noctilucam Aeream, de qua Cal. Febr. pag. Act. 53. egimus, pertinentium, pergit Nobilissimus Autor ad Noctilucam solidam, (cujus præparatio, ut in
aërea

aërea, non æqvè addita est) quam *glacialem* vocat, idque ex eo, quòd subinde frustulorum ejus quædam perspicua & sine colore, adeoque instar tenuium glaciei fragmentorum appareant. Hujus primùm considerat *proprietates*, primariò quidem, quòd in aëre libero lucendo, insignem fumorum copiam spargat, qui cum luce evanescant, simul ac aquæ submergatur. Ne itaque continua illius fieret jactura, sub aqua illam conservavit. Aqua hæc, ut ut vix sensibiliter à contenta Noctiluca alteretur, evaporando tamen residuum gelatinosum suggerit, quod intensiori igni admotum, crepitando insigniter, explosiones crebras cum fulgurationibus igneis & lucidis emittit. Tentavit postmodum Noctilucae hujus *solutiones*, observando, quòd nec aqua simplex, nec spiritus urinosi, nec spiritus minerales acidi eam dissolvant, bene autem olea quædam, calore cinerum adjuta, illud præstent, ut oleum therebinthinæ, sed sine lucis participatione, oleum cinamomi, cariophyllorum, cum lucis susceptione, oleum verò macis & anisi illam haud attingant. Nec spiritus vini solvere eam valet, nisi tandem admodum & calore adjutus: imprægnatur tamen insensibiliter particulis luciferis, adeò ut si ejusdem guttæ quædam aquæ vel frigida vel calidæ instillentur, mox sub contactu mutuo, coruscationes lucidæ, perquam vividæ, ast brevi evanescentes, appareant, ut ita subitò in aqua communi lux produci queat, ab alio quamvis non lucido liqore. Cujus Phænomeni occasione Autor *subtilitatem* particularum Noctilucae scrutari conatur, dum ex S. V. ita imprægnati cum aqua simplici copiosiore mistura, & totius compositi clarâ effulgente luce, concludit gr. I. Noctilucae aptum natum esse ita se diffundere, ut imprægnare valeat liqorem 100000 imò 400000 granorum, eumque lucidum reddere. Considerat hinc Noctilucae *inflammabilitatem*, quatenus non solum chartæ inspersa, hujus sub incensione simul incenditur, cum fulguratione & strepitu instar nitri: sed etiam spiritui Vini commista, post hujus consumptionem & ipsa deflagrat. Agitatione in mortario vitreo sponte flammam concipit, ut & forti tritu ac agitatione cum aliis subjectis facilè inflammabilibus, charta, sulphure, pulv. pyrio &c. adeò ut literæ chartæ inscriptæ, & lucentes & ardentes simul aliquando appareant. Phiolæ parvæ hermeticè sigillatæ inclusa, igni admota, intensam lucem & actuaalem flammam concipit. Quoad Naturam denique hujus Noctilucae annotat, ad *acidorum* crasin & proprietates eam ac-

cedere, siquidem per deliquium soluta, præter saporis testimonium, & coralia cum impetu arrodant, & cum Sale Tartari effervescent.

Paradoxon Chymicum istis annexum, jam cum Edit. 2dâ Chym. Sceptic. anno 1680, cum alio tractatu, *de Producibilitate Principiorum Chymicorum* edi debuit: sed quia versio latina tunc temporis impedita fuit, Anglicè conscriptum annectere hîc placuit. Estque nil aliud, quam experimentalis confirmatio eorum, quæ in Chymista sceptico fusius excutiuntur, ignem non esse genuinum analytam concretorum, nec Chymicorum principia esse talia, sed ex aliis concreta & ex iisdem alias substantias diversas posse produci, quæ in præsentiparadoxo per oleorum essentialium, primario anisi, hinc therebinthinæ, cornu cervi & succini, cohobationes illustrat, præter piceam remanentiam copiosum & phlegma & spiritum acidum ex iisdem elicendo.

*EXCERPTUM EX LITERIS AVENIONE
ne d. 12. Oct. ad Autorem Ephemeridum Gallicarum
scriptis, à Dn. Gallet, Præposito Ecclesiæ S. Simphoriani
Avenione, continens Ejus Theoriam Co-
metarum.*

Translatum ex Ephemeride XXVII. d. 16 Nov. 1682.

MEam, quam Tibi mitto, Cometarum Theoriam, duæ tresve, sive Cometæ, sive Maculæ Solaris, apparitiones comprobârunt. Contendo enim me ostensurum, ab unâ eademque Stellâ duo differentia ista Phænomena produci, & ipsam perpetuò eandem esse, quæ ab omnium quas habemus, observationum, præteritorumque etiam seculorum, tempore ut Cometa apparuit. Concepi hanc ideam, quinque aut sex abhinc annis, rationemque ejus Academiæ Regiæ reddidi, post observatam Maculam Solarem, quæ M. Aprili anno 1677. visa, aliquot dierum lapsu Cometa fulsit. In hac sententiâ postremi annorum 1680 & 1681 Cometæ me confirmarunt, nec ego de rei hujus veritate porro ambigo.

Si per Te maturè adhuc, de observando sub initium proximi mensis Sole admoneantur Astronomi, notabilem visuri sunt Maculam.

Ea-

Eadem hæc illa Stella est, quæ Cometæ efficit, quæ solem eclipsabit. Constitui posthæc aliquando Ephemerides super hæc meâ Theoriâ condere: interim Tabulas dabo motuum mediorum, cum omnibus ad calculum Æquationum necessariis proportionibus, ad legem Planetarum, qui, perinde atque Stella ista, super quadam Ellipsi circa Solem moventur.

Videbitur hæc novitas mira, omniumque maximè Scientissimo Astronomo *Dr. Kavina*, qui in *Opere super Cometam anni 1680 & 1681* impossibilia pronunciavit isthæc mea promissa; quorum non exigua esset utilitas, etiamsi non nisi ad liberandum à terroribus publicum serviret, quos talia Phænomena ciere mundo consueverunt.

OTTONIS PHILIPPI ZAUNSCHLIFFE-
ri J. U. L. & Advocati Hanovici Ordinarii.

*Judex supplens s. Discussio de Officio Judicis
suppletorio.*

Marpurgi 1682. in 4.

Sicuti latissimum jus dicentis officium est: ita spatiosissimum quoque Scribendi campum nunquam non præbuit magnis quibusdam ingeniis, in quo feliciter emetiendo, tanquam in stadio virtute ac eruditione suâ digno, certatim desudarent. Ut enim alios nunc omittam, qui in hac necessariâ perquam & longè utilissimâ re operam atque industriam posuerunt, vel solius excellentissimi & cum quôvis veterum comparandi Jcti, *Casparis Ziegleri*, propitiâ Themidè elaborata *Dicastice*, in quâ tota Judicis conscientia excutitur, illustri ejus potest esse documento. Horum igitur vestigia laudabili conatu pressurus Auctor, per trimestre hibernum vix præstantiori studio insumere lucernæ oleum potuisset, quàm colligendis iis, quæ in Communi, Camerali, Feudali, Saxonico & Canonico, Juribus, aliisque variorum locorum Statutis ac selectissimis Auctoribus circa officium Judicis *Suppletorium* sparsim tradita sunt; ita ut hic ipse liber jure meritoque eruditi Commentarii vicem in *L. unic. C. Ut, quæ desunt Advocat. partium judex suppleat*, subire possit. Scinditur autem hic Tractatus in duas, *Generalem & Specialem*, partes. IN GENERALI Auctor, præmissis quibusdam *conclus. 1. 2. & 3.* de necessitate Judiciorum, horum personis principali-

bus pariter & accessoriis, earundemque officio, *concl. 4.* principem Thesin, cujus accuratori evolutioni totus deinde liber consecratus est, proponit, *Judicem nempe omissa partium litigantium, earumque Advocati vel Procuratoris supplere debere ac posse.* Ubi, remotis primò *Conclus. 5.* iis, quæ cum hac thesi adversâ videntur fronte præliari, in sequentibus docet, quòd ea sint vel *Juris* vel *Facti.* Ratione *Juris* dicit, teneri Judicem supplere omissorum ea, quæ (1) sint *Juris Publici*, *concl. 6.* quæque (2.) ad substantiandum, ceu vocant, *judicium*, *justamque procedendi viam* pertineant, *concl. 7.* (3.) ea, quæ sint *Juris tam Communis*, ejusque vel *Romani*, vel *Canonici*, vel *Feudalis*, vel *Recessuum Imperialium*; quàm *Statutarii ac, Municipalis* *concl. 8.* itemque; (4.) *Juris non scripti*, consuetudinis nempe cum notoriæ, tum *Judici bene cognitæ.* *concl. 9.* Ad *Facta* officio *Judicis* supplenda refert exceptiones à *Partibus* non quidem propositas, ex actione tamen instituta, productis instrumentis, confessione alterutrius litigantis, vel aliàs ex *Actis* apparentes, de quarum veritate *Judici*, ut tali, constat. *concl. 10.* quæ omnia locum habeant, sive præjudicium *Partibus* inde fiat, sive non, *concl. 11.* Tandem *concl. 12.* affirmat, esse quædam, quæ quidem *Judex* supplere possit, non tamen præcisè teneatur, itemque alia, quæ *Partes* agere nequeant, hincque à *Judice* sint supplenda, quorum exempla in *subjectis §§.* non parcâ manu spargit. In *SPECIALI* parte examinatur, quid *Judex* supplendo possit in singulis partibus *Processus*, & quidem (1.) circa supplicationem pro impetrando *Processu*, *concl. 1.* (2.) in *citatione*, *conclus. 2.* (3.) in *Advocatis*, ac (4.) *Procuratoribus* ut & *Curatoribus* cum dandis, tum repellendis, ac puniendis, *concl. 3. & 4.* (5.) in *transactione* inter *Partes* tentanda, *concl. 5.* (6.) in *formando Processu* *concl. 6.* (7.) *libellis actionum*, *concl. 7.* (8.) *satisfactionibus* *concl. 8.* (9.) *Reconventionem* contra *Actorem* à *Reo* instituenda *concl. 9.* (10.) *Contestatione litis & positionibus*, juramento respondendorum dandorumque dandis, *concl. 10.* (11.) *Exceptionibus* dilatoriis æque ac peremptoriis, *concl. 11.* (12.) *Probationibus*, *concl. 12.* (13.) in *Conclusione causæ & Actorum transmissione*, *concl. 13.* (14.) *Sententia*, *concl. 14.* ac denique (15.) in *hujus executione*, *concl. 15.* Postremo *Conclus. 16.* officium *Judicis* Suppletorium circa varia in quavis *Judicii* parte emergentia considerat, adductisque iis, quæ in actibus voluntariæ *Jurisdictionis* hisque similibus isti quoque subjacent, ultimam manum cum

coronide duplicis Conclusionum & materiaram indicis opusculo imponit.

VINCENTII PLACCII JUL. ET PROFESSORIS
Hamburgensis Justiniani Imperatoris In-
stitutiones reconcinnae.

Frankofurti 1682. in 8.

DE methodo & ordine Juris Romani, quod quidem Justiniani jussu compositum in quatuor volumina succrevit, diversa diversorum circumferuntur judicia. Sunt, qui Cujacium secuti, omnia arte mirabili in eo coherere, nec tam ingenio Triboniani, quam Juliani & Hermogeniani aliorumque veterum Juris Sacerdotum, quorum vestigia ille secutus sit, digestum contendunt. Sunt è contrario alii, *Ausodiava* librorum Juris, titulorumque inter se connexionem non satis accuratam aperte accusantes, inter quos præ cæteris est non infimi subfelli Jctus, *Antonius Matthæi*, qui sæpius concinnatori Elementorum Jurisprudentiæ Romanæ *ἀναξίας* nævos exprobrat, quos tamen abstergere conatur CL. Argentoratensium Jctus *Joh. Otto Tabor in Partitionibus Jurisprudentiæ Methodicæ elementariis*, satius esse dicens (*vid. cit. libelli dedicatio prior & conclusio*) ad levigandas difficultates, tectis & excusatis, si qui vel maximè subessent, erroribus, reverentiam potius ac amorem erga Justiniani methodum, quam tædium ac veterum cupidæ legum juventuti instillari. In hac ergo posteriorum classe suum quoque videtur profiteri nomen Auctor præsentis libri, qui se, non modò ob compaginem partium confusam, sed etiam obscuritatem rerum, defectumque bonarum definitionum, multarum deinde ac præcipuarum Juris materiaram quarum nec nomina quidem hæc Justiniani Elementa nota faciant, præteritionem, ac denique abrogata, quæ ibi contineantur, quamplurima, ad reconcinandas has Constitutiones Imperiales, novamque iis faciem adaptandam, compulsus asserit. Sex v. potissimum recenset, quæ in hoc enchiridio præstiterit. (I) Paucas se ac perbreves sensuum declarationes passim textibus interseruisse. (II) Sola illa, quæ ad Compendii Juris necessariam Institutionem requirantur, à superfluis, aut repetitis potius, secrevisse. (III) Definitiones rerum planè omittas supplevisse, vel etiam in textu occurrentes in-

terpo-

terpolatione levisimâ accurrationes effecisse. (IV) retinuisse quidem partium seriem & connexionem, Imperatoris auctoritate comprobata, nec omnino pessimam, quandoque tamen titulum alteri aut ejus parti præmittendum, qui postpositus erat, notâsse, vel ubi ejus paragra-phus aut ejus membrum intempestivius anticipatum esset, monuisse. (V) ea, quæ certò aut legibus recentioribus aut usu indubitato Imperii abrogata constet, typorum varietate ab adhuc vigentibus distinxisse; ac (VI) denique varia supplementa ad perfectum Juris privati com-pendium adjecisse, omisis tamen iis, quæ ex Philosophiâ Practicâ cui-vis antè, quàm Jurisprudentiæ limina salutet, addiscenda sint, aliisque spinosis quæstionibus & distinctionibus subtilioribus, non tam à Legibus, quàm Interpretibus sæpenumero excogitatis; & quidem hæc omnia eò studiò, ut non putet, hujus breviarii aliud breviarium denuo requiri, nisi apud eos, qui ætatis aut præcognoscendæ Philoso-phiciæ maturitate destituti, præpostera festinatione ad altiora hæc stu-dia impares adhuc nimis animos attollant.

*MISCELLANEA HISTORICA REGNI
Bohemia. Decadis I. Liber IV. Hagiographicus, seu
BOHEMIA SANCTA, continens Sanctos & Beatos Bohemæ,
Moraviæ, Silesiæ, Lusatia &c. Autore Bobuslao
Balbino, è S. J.*

Pragæ, 1682. in fol.

QVorum memoriæ hunc librum destinavit Autor, quatuor illi po-tissimum, imò coronidem operis si addas, quinque clasibus de-prehenduntur distincti. In *prima* etenim collocavit, quos è Bohemis in Divorum suorum numerum Romana Sedes retulit: quin & alios, pro Sanctis & Beatis inter suos quidem cultos, sed nudâ fortè Sedis illius permissione. *Alteræ* eos commemorat, qui tametsi nullâ Sedis auctori-tate in Sanctorum unquam censum venerint, pro Sanctis tamen Bea-tisque habeantur ab immemorabili tempore, ornatique istis titulis apud alios Scriptores inveniuntur. *Tertia* eorum vitas complectitur, qui, licet nec Sancti sint à Pontifice declarati, nec uspiam Sanctorum vice culti, religionis Romanæ tamen causâ fuerint interempti. Quò Ed-mun-

mundum etiam Campianum, Natione quidem & loco mortis Anglum, vitæ tamen institutione & doctrinâ Bohemum, refert. A cujus institutione postea se, doctrinamque suam rectâ quasi lineâ descendere inde probat, quod Edmundus hic Rhetorices Professor Pragæ, Jacobum Pontanum: Pontanus, Mattheum Raderum in Bavaria: Raderus, ibidem Jacobum Bidermannum: Bidermannus Johannem Lupium, & hic, Balbinum inter alios Pragæ Brunæque suæ habuerit alumnum disciplinæ. *Quartam* classem, ex secunda libri parte, faciunt, qui in Bohemia, Moravia, Silesia, & Lusatia cum publicâ sanctimoniam vixerunt famâ, vitæque innocentiam in antiquitate claruerunt; aut à Scriptoribus idoneis virtutum & sanctimoniam merito, in isto religionis genere commendantur. Quorum Catalogo & res gestæ Caroli IV, ac Ferdinandi II. Imperatorum Augustorum, Bohemiamque Regum inferuntur. *Postremam* classem, & totius Libri coronidem illis Societatis suæ Patribus tribuit atque Fratribus, qui integri fere abhinc seculi decursu, cum ultro Peste conflictantium obsequiis sese devovissent, eodem illo contagiosæ luis torrente sunt abrepti.

*CASTELLUS RENOVATUS, hoc est, LEXICON
MEDICUM curâ & studio Jacobi Pancratii Brunonis Ph. & Med. D. & P. P.*

Norimbergæ 1682. in 4.

Diturnum sanè est exilium, quod Medicina vel ab incunabulis suis, per plures incerto admodum gressu oberrans gentes, perpessa est. In Ægypto enim post Cataclysmum renata, Græciam petiit, & Asclepiorum familiæ (ex qua & *Hippocrates*) imprimis adhæsit: deinde ab Arabibus, Mauris & Saracenis, per 500 fere annos, undique quasi captiva circumducta, tandem ab Europæ cultioribus populis, svaviori amplexu suscepta fuit. Sub his migrationibus, non potuit non, propter gentium lingvarumque diversitatem, vocabulorum multiplicium & terminorum technicorum, origine nunc græcorum, nunc Arabicorum, nunc planè barbarorum, varietas insignis succrescere; ut taceam ista, quæ Chymicorum turba, ad *Paracelsi* potissimum imitationem, adjecit pariter & inferuit. Ast horum denegata cognitio

Ecc

Tyroni,

Tyroni Medicò maximas difficultates, ne dicam impedimenta, sub ipsis artis addiscendæ auspiciis necessariò adfert: quibus ut occurratur maturè, plures jam olim eruditi Dogmatici æque ac Spagyrici defudarunt Medici, Lexica, Dictionaria, Onomastica Medico-Chymica conscribendo. Inter Dogmaticos quidem, *Anutius Fæsius*, & *Gvil. Gorneus*, Paris. *Bartolomæus Castellus Messanens.* cujus Lexicon Medicum Græco-Latinum jam anno 1657 *Adrianus Ravensteinius* auctius edidit; *Stephan. Blanckardus*, Med. D. edito anno 1679 Lexico Medico Græco-Latino, insigni vocabulorum penu referto, eminent. Ex Spagyricis vero *Leon. Thurneiserus*, *Gerb. Dorneus*, *Job. Garlandius*, *Mart. Rulandus*, *Mich. Toxites*, *Gvil. Johnsonus*, hoc in negotio præ aliis occupati fuerunt. Sed cum horum conatus, utut laudandi, imperfecti nonnihil essent, nec una ex causâ subinde defectuosi, necessarium hunc laborem in se suscepit Autor, ut omnia vocabula, quæcunque in arte Medicâ occurrunt, cujuscunque idiotismi fuerint, sive Dogmatica s. Hermetica in schola nata, in unum perfectum Lexicon Medicum, sub nomine *Castelli Renovati*, (quia ab hoc inchoatum) congereret, clarè & perspicuè eadem explicaret, Scriptorum probatorum allegationibus illustraret, & quod à pluribus tentatum, Tyronum in gratiam ita magis perficeret. Quo in conatu Autorem, & antecessoribus suis palmam præripuisse, & de Re Medicâ optimè meritum esse, omnino fatendum est.

INDEX AUCTORUM AC RERUM.

I. Theologica & ad Ecclesiasticam Historiam spectantia.

A ndreas Acoluthus de aquis amaris Num. V. v. II.	p. 104
Valentini Alberti Interesse Religionum Christianarum	47
Natalis Alexandri Selecta Historiæ Ecclesiasticæ capita	209
Dissertationis Alexandrinæ de vulgatâ Script. S. versione vindiciæ	379

Petri

INDEX AUCTORUM AC RERUM.

<i>Petri Allingæ Fax dissidii extincta</i>	160
<i> Vis veritati illata repulsa</i>	313
<i>Anonymi Prodromus Corporis Theologiæ</i>	312
<i>Anonymi Media certa pro conversione hæreticorum</i>	310
<i>Balt. Bebelii Anti-Wagnereccius</i>	249
<i>Bedæ Presbyteri Historia Ecclesiastica gentis Anglorum</i>	329
<i>Jac. Boileau Disquisitio de sanguine Corporis Christi post resurrectionem</i>	33
<i>Thomæ Burneti Telluris Theoria sacra</i>	70
<i>Abrah. Calovii Theologia Positiva</i>	378
<i>Christoph. Cellarii Excerpta V. & N. Testam. Syriaca</i>	206
<i>Job. Bapt. Cotelerii Ecclesiæ Græcæ Monumenta</i>	135
<i>Epiphani Opera Græco - Latina</i>	93
<i>Claudii Frassenii Disquisitiones Biblicæ</i>	354
<i>Fulgentii Fossei (rectiùs fortassè Henr. de Noris) Somnia quinquaginta</i>	
<i> Fr. Macedo</i>	86
<i>Sam. Gardineri Responso valedictoria ad adam Sandii Epistolam</i>	280
<i>Wolfgangi Gundlingii Delineatio Ecclesiæ Orientalis Græcæ</i>	6
<i>Caroli Libertini Gennadius de Prædestinatione Gr. Lat.</i>	184
<i>Petri de Marca Opuscula à Steph. Baluzio edita</i>	327
<i>Job. Olearii Annotationes ad Scripturam S.</i>	47
<i>Job. Ad. Osiandri Theologia Casualis</i>	282
<i>Job. Christoph. Rumetsch de Conjecturis ultimi temporis</i>	168
<i>Eman. à Schelstraten sacrum Antiochenum Concilium</i>	4
<i>Job. Ad. Scherzeri Anti-Bellarminus</i>	19
<i>Richardi Simonis Historia Critica Vet. Testamenti</i>	94
<i>Frid. Spanhemii Stricturne ad libellum Episcopi Condomiensis</i>	119
<i>Balth. Stolbergius de Solæcismis & Barbarismis Novo Test. falsò tributis</i>	69
<i>Job. Casp. Sviceri Thesaurus Ecclesiasticus</i>	171
<i>Francisci Turretini Institutiones Theologiæ Elenctica</i>	207
<i>Job. Christoph. Wagenfeilii Tela ignea Satana</i>	61
<i>Herm. Witsii Exercit. sacræ in Symbolum Apostol.</i>	199
<i>Christoph. Wittichii Exercitationes Theologiæ</i>	247
<i>Job. Wulferi Theriaca Judaica ad Examen revocata</i>	205
<i>Matthias Zimmermann de Presbyteris Veteris Ecclesiæ</i>	176

INDEX

II. Juridica.

<i>Job. Brunnemannus de Jure Ecclesiastico</i>	254
<i>Job. Deckeri Relationes, Vota, & Decisiones Judicii Cameralis</i>	300
<i>Christoph. Langii Ifagoge ad Processum Juris Civilis & Saxonici</i>	253
<i>Fr. de Launay de jure venandi</i>	9
<i>Vinc. Placcii Institutiones Justiniani reconcinnatae</i>	399
<i>Sam. Rachelii Institutiones jurisprudentiae</i>	123
<i>Franc. de Roye Canonici juris institutiones</i>	156
<i>Sebast. Schelckens Elementa jurisprudentiae</i>	50
<i>Job. Schilteri Institutiones Juris Canonici</i>	158
<i>Justi Sin. Schützens Colleg. publicum de Statu Rei Romanae cum notis</i> <i>Car. Scharfchmidii</i>	299
<i>Conr. Sincerus de Juris Romani in Republ. Germ. origine</i>	366
<i>Georg. Adam. Struvius de Invocatione Nominis Divini</i>	299
<i>Gabr. Svederi Jus Publicum Imperii Rom. Germ.</i>	255
<i>Job. Toubæi Institutiones juris consularis</i>	356
<i>O. P. Zaunschliffer de officio judicis suppletorio</i>	397
<i>Cassp. Zieglerus de Juribus Majestatis</i>	49

III. Medica & Physica.

<i>Anonymi observationes de calculo in Eqvo quodam reperto</i>	344
<i>Observatio Medica in cadavere Epileptici</i>	287
<i>De nutritione infantum sine ministerio nutricis</i>	197
<i>Lud. Mariae Barberii Spiritus nitro-aërei operationes in microcosmo</i>	304
<i>Dan. Bartolus de glacie & coagulatione</i>	347
<i>Gerb. Blasii Anatome animalium</i>	II
<i>Nic. de Blegny Zodiacus Medico-Gallicus</i>	220
<i>Job. Bohnii Observationes Anatomicae de motu bilis</i>	20
<i>Observ. circa proportionem partis purpureae ac substantiae</i> <i>seroso-gelatinosae sanguinis</i>	126
<i>Th. Boneti Mercurius compitalitius, seu Index Medico-Practicus</i>	217
<i>Job. Alph. Borellus de motu animalium</i>	351
<i>Olaus Borrichius de somno & somniferis</i>	153
<i>Roberti Boyle Noctiluca aërea</i>	53
<i>glacialis</i>	394
<i>Novum genus lampadis</i>	192
<i>Jac.</i>	

*Incenty Placcy ad
Instit. Justin. 399*

AUCTORUM AC RERUM.

<i>Jac. Pancrati</i> Brunonis Castellus renovatus	401
<i>Dni.. de Catelan</i> Observationes de oculis insectorum	161
<i>Andreae Cleyeri</i> Specimen Medicinae Sinicae	301
<i>D. Crone</i> hypothesi de structura musculi	194
<i>Arn. Bachimii</i> Denstonii Pan-Sophia Enchiretisa	315
<i>Mich. Etmülleri</i> Observatio Medica de Crinonibus seu Comedonibus in-	
fantium	316
De Sironibus	317
<i>Petri Givrii</i> Arcanum Acidularum	303
<i>Job. Georg. Greifelius</i> de cura laëtis in arthritide	81
<i>Nehemia Grevv</i> Musæum Regalis Societatis	133
Anatome ventriculorum & intestinorum animalium	57
<i>Herm. Nic. Grim</i> compendium Medico-Chymicum	38
<i>Ebrenfried Hagedorn</i> s Cynosbatologia	81
<i>Job. Jac. Harderi & J.C. Peyer</i> i Exercitationes Anatomicae & Medicae	218
<i>Job. Helfr. Juncken</i> Chymia Experimentalis curiosa	393
<i>Sigismundi König</i> Historia monstrosi cujusdam morbi	338
<i>Guilh. Lamy</i> de principiis rerum	154
<i>G. G. Leibnutzii</i> meditatio de separatione salis & aquæ dulcis, novoque	
separationum Chymicarum genere	386
<i>Ant. Levvenhoek</i> Observ. Microsc. de particulis liquorum globosis, & ani-	
matibus in semine insectorum masculino	321
<i>Moutaffer Elen Muhammedel Hasseni</i> Pharmacopœa Persica	181
<i>Christiani Menzelii</i> Index nominum plantarum universalis	124
<i>Abrab. Muntingii</i> de herba Britannicâ	15
<i>Dion. Papini</i> novus Digestor pro emolliendis ossibus	105. 306
<i>Job. Contr. Peyer</i> i Parerga Anatomica & Medica	218
& <i>J. Harderi</i> Exercitationes Anatomicae & Medicae	218
<i>A. Q. Rivini</i> Dissert. de Lipstensi peste anni 1680.	260
<i>D. Schreyeri</i> Descriptio monstri vitulino-humani	261
<i>Wolf. Sengverdi</i> Philosophia naturalis	83
<i>Frid. Slare</i> Experimenta Phosphori liquidi ac solidi	282. 285
<i>Job. Christoph. Sturmii</i> Epistola invitatoria ad observationes Magneticæ	
variationis instituendas	258
<i>Thomas Sydenham</i> de morbis Epidemicis & Lue venerea	79
de curatione variatorum confluentium	384
Eee 3	Edvvar-

INDEX

<i>Edvardi Tyson Anatome Phocæna</i>	9
<i>Burckerus de Volder de rerum naturalium principiis</i>	147
<i>Georg. Hieron. Welschii Curationes propriae & Consilia Medica</i>	151

IV. *Mathematica.*

<i>Anonymi Duplatio Trianguli Isogoni</i>	23
<i>Dissertatio de Cometis calamitatis nullius prænunciis</i>	318
<i>Eclipsis Lunæ an. 1681. 25. Aug. st. n. observata Parisiis in Observatorio</i>	262
Regio	262
<i>Eclipsis Lunæ an. 1682 d. 21. & 22 Febr. st. n. observata Lipsiæ</i>	109
<i>Novus Cometa Lipsiæ d. 16. Aug. st. v. A. 1682. videri cæptus</i>	295
<i>Conjunctio magna Jovis & Saturni Lipsiæ d. 14 Oct. st. v. an. 1682 ob-</i>	
<i>servata</i>	365
<i>Jac. Bernoulli conamen novi systematis Cometarum</i>	178
<i>Dn. Cassini Observationes Cometæ a. 1680 & 1681</i>	288
<i>Dn. de Catelan Nova constructio Aequationum completarum</i>	86
<i>Petri Cavinæ in Cometam an. 1680 & 1681. Astronomici conatus</i>	163
<i>Job. Flamstedii Loca Cometæ a. 1680 & 81 deducta</i>	167
<i>Observatio Ecclipseos Lunaris 1681. 29. Aug. st. n.</i>	263
1682. 11 Febr.	277
<i>Dominicus Gulielminus de Cometarum naturâ & ortu</i>	292
<i>Job. Hevelii Eclipsis Lunæ a. 1681. d. 29. Aug. st. n. observata</i>	28
<i>Eclipsis Lunæ a. 1682. d. 21 & 22 Febr. observata</i>	108
<i>Occultatio Palilicii a. 1681 d. 1. Jan. observata</i>	191
<i>Observatio phaenomeni cujusdam aërei</i>	262
<i>De variatione acus Magneticæ</i>	388
<i>De Cometa a. 1682 mense Aug. & Sept. viso</i>	389
<i>Gottfr. Kirchii Occultatio Palilicii 1681. 1. Jan. st. n. observata</i>	192
<i>Adami Adamandi Kochanskii solutio Problematum pag. Actorum</i>	
28. propositorum	230
<i>Guilh. Launaji Cosmographia facilis</i>	56
<i>Godfr. Guilh. Leibnützii veri proportio circuli ad Quadratum</i>	41
<i>Unicum Optica, Catoptrica, & Dioptrica principium</i>	185
<i>Petri Megerlini Systema mundi Copernicanum</i>	257
<i>Dn. Gallet Theoria Cometarum</i>	396
	Dn.

AUCTORUM AC RERUM.

<i>Dn. Montrei Falsitas Systematis Cometarum Bernoulliani demonstrata</i>	238
<i>Jonæ Moore Novum Systema Mathematicum</i>	145
<i>Job. Christoph. Sturmii Cometarum natura, ortus & origo</i>	116
<i>D.T. Inventa nova exhibita Parisiis Societati Regiæ Scientiarum</i>	364
<i>Nova methodus Tangentes curvarum expedite determinandi</i>	391

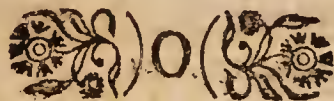
V. Historica & Geographica.

<i>Ambrosii Abbatis Camaldulensis Hodeporicon</i>	159
<i>Andreas Abbas Bambergensis, de vitâ S. Ottonis</i>	279
<i>Bobuslai Balbini Miscellanea Historica Regni Bohemie</i>	240. 265. 400.
<i>Mich. Ant. Baudrand Geographia</i>	223
<i>Jac. Benigni Bossuet Dissertationes super Historiâ universali</i>	214
<i>Petri Franc. Chifletii concordia Bedæ & Fredegarii ad Dagoberti definiendam Monarchiæ periodum.</i>	329
<i>Greloti Itinerarium Constantinopolitanum.</i>	17
<i>Jac. Gronovii Exercitationes in Fragmentum Stephani de Dodone</i>	224
<i>Huguetani Itinerarium Italiae</i>	85
<i>Jobi Ludolphi Historia Æthiopica</i>	64
<i>Ludov. Maji peregrinator prudens</i>	7
<i>Ammianus Marcellinus, cum Notis Henr. Valesii</i>	13
<i>Ludovici Moreri Magnum Dictionarium Historicum</i>	68
<i>Thomæ Munckeri Mythographi Latini</i>	52
<i>Ulr. Obrechtii Rerum Alsaticarum prodromus</i>	140
<i>Caroli Patini Lyceum Patavinum</i>	374
<i>Ben. Paulini Petrocorii de vita S. Martini carmina curante Chr. Dau- mio</i>	127
<i>Samuelis Pufendorffii Historia Rerumpublicarum Europaæ</i>	336
<i>Job. Ludov. Schönleben Carniola vetus & nova</i>	380
<i>Stephani Fragmentum de Dodone cum notis I. Gronovii</i>	224
<i>Terlonii Equitis Commentarii de Negotiationibus suis ab an. 1656. ad 1661.</i>	382
<i>I. Foy Vailantii Seleucidarum Imperium ad fidem Numismatum</i>	121
<i>Marci Velferi opéra, curante Christoph. Arnoldi</i>	169
<i>Job. Georg. Wilckii Nepos Saxonicus</i>	84

INDEX AUCTORUM AC RERUM.

VI. Philosophica & Philologica
Miscellanea.

<i>Olai Borrichii Analec̃ta de lingua latina</i>	256
<i>Andreae Dacerii Sextus Pompejus Festus & M. V. Flaccus de verborum significatione</i>	174
<i>Ioach. Felleri notæ in Eclogam Petri Lotichii Secundi</i>	55
<i>Petri Francii Poëmata ad Ferdinandum Episc. Paderb. & Mon.</i>	359
<i>Lud. Henr. Hilleri mysterium Artis Steganographicæ</i>	314
<i>Innocentii III. Epistola à Steph. Baluzio editæ</i>	369
<i>Rud. Godfr. Knichen Opus Politicum.</i>	252
<i>Cassari Knittel Via Regia ad omnes scientias.</i>	330 333
<i>Job. Lomeier de veterum gentilium lustrationibus</i>	253
<i>Lysia Orationes XXXIV.</i>	376
<i>Ægidii Menagii Poëmata</i>	159
<i>Menestrerius de Dramatibus Musicis veterum & hodiernis</i>	226
<i>Job. Pici Mirandulæ Epistola editæ à Christoph. Cellario</i>	184
<i>Job. Mabillonii de Re Diplomatica libri</i>	129
<i>CL. Molineti Isidis simulacrum Parisiis repertum</i>	308
<i>Dan. Georg. Morhof de Germanorum lingua & Poësi</i>	271
<i>Petri Petiti Observationes Miscellaneæ</i>	297
<i>Thoma Reinesii Syntagma Inscriptionum Romæ veteris</i>	89
<i>Car. Renaldini Philosophia Rationalis</i>	172
<i>G. A. de la Roque de origine nominum & cognominum</i>	85
<i>R. Schabtai ben Joseph liber inscriptus Labia dormientium</i>	201
<i>Iac. Thomasi Prefationes sub auspiciis Disputationum recitatae</i>	51
<i>Adalberti Tylkovsky Philosophia curiosa</i>	148
<i>Henr. Valesii notæ in Harpocracionem.</i>	250
<i>Ammianus Marcellinus</i>	13
<i>Christiani Weisii Meditationes Poëtica maturiores</i>	361
<i>Job. Rud. Wetstein de genuina Græca Lingvæ pronuntiatione</i>	139
<i>Bern. Zechii Evolutio Insignium Ducis Saxonie Friderici</i>	200

ACTA
ERUDITORUM

ANNO MDCLXXXIII

publicata,

ac

SERENISSIMO FRATRUM PARI,

DN. JOHANNI

GEORGIO IV,

Electoꝛatus Saxonici Hæredi,

&

DN. FRIDERICO

AUGUSTO,

Ducibus Saxonæ &c.&c.&c.

PRINCIPIBUS JUVENTUTIS

dicata.

*Cum S. Casarea Majestatis & Potentissimi Ele-
ctoꝛis Saxonia Privilegiis.*

LIPSIÆ.

Prostant apud J. GROSSIUM & J. P. GLETITSCHIUM.

Typis CHRISTOPHORI GÜNTHERL

Anno MDCLXXXIII.

ACTA
ERUDITIONUM

ANNO MDCCLXXII

DN. JOHANNI
GEORGIO IV.

DN. FRIDRICO
ALBERTO IV.
PRINCIPIBUS

LEIPZIG

Verlag des Buchhändlers
Johann Christian Neuberger
1772

POTENTISSIMI AC SERENISSIMI
PRINCIPIS ET DOMINI,

DN. JOHANNIS
GEORGII III

Ducis Saxoniae, Juliae, Cliviae & Montium, S. R. Imperii Archi-Marschalli & Electoris, Landgravii Thuringiae, Marchionis Misniae, Superioris item ac inferioris Lusatiae, Burggravii Magdeburgici, Comitis Principalis Hennebergici, Comitis Marcae, Ravensbergi, & Barbiae, Dynastae in Ravensstein &c.

DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI

Pignoribus Sacratissimis

*SERENISSIMIS PRINCIPIBUS
AC DOMINIS,*

**DN. JOHANNI
GEORGIO IV,**

Electoꝛatus Saxonici Hæredi,

&

**DN. FRIDERICO
AUGUSTO,**

Ducibus Saxonix, Julix, Clivix & Montium, Landgraviis Thuringix, Marchionibus Misnix, Superioris item ac inferioris Lusatix, Comitibus Principalibus Hennebergicis, Comitibus Marcæ, Ravensbergi, & Barbix, Dynastis in Ravenstein &c.

DOMINIS NOSTRIS CLEMENTISSIMIS.

Annus jam, PRINCIPES SERENISSI-
MI, lapsus est, ex quo primitias Acto-
rum Eruditi Orbis, quæ notitiæ propa-
ganda causa colligimus, CELSISSIMIS
NOMINIBUS VESTRIS studio subjectissimo in-
scripsimus; incredibilem cum primis illam Vestram,
Et illustri Juventutæ omni in exemplum, quod studio-
sissime æmuletur, positam in bonas litteras propensio-
nem, uti par erat, venerati. Neque nunc, ubi alte-
rum Actorum annum (primum enim triennium
CELSITUDINIBUS VESTRIS consecravimus in-
tegrum) pari animi submissione oblatum imus, ar-
gumentum qualiscunque alloquii petendum longe
est: omnium oculis animisque adhuc obversante illu-
stris victoriæ imagine, quam POTENTISSIMI VE-
STRI PATRIÆ QVE PATRIS auspiciis, sub urbis
Viennæ mœnibus, Septembri hujus anni mense de Tur-
cis partam, Vobis quoque, dulcissimis tanti HEROIS
Filiis, non possumus non gratulari. Et sane nunquam
majore vi Christiano orbi immanissimus hostis in-
cubuit, formidando toti Europæ exercitu, cui instru-
endo tot annos, ac universas vastissimi Imperii vi-
res impenderat, in Austriam effuso, ejusdemque me-
tropoli, a qua Germaniæ totius fortune suspensæ vi-
debantur, acerrime oppugnata. Nunquam majori
discrimini Christiana cum religione bonæ etiam lit-
teræ fuerunt objectæ; isto jam imminente hoste,

cujus in artes ac scientias non minus, quam in oppida
& pagos grassatur furor, nec ullum humanitatis
cultum, quacunq; fines imperii porrigit, superesse
patitur, quique torrentis haud dubie instar Ger-
maniam omnem inundasset, accedes, vastitatem,
barbariem quaqua versum circumtulisset, si claustro
illo ac propugnaculo, Vienna, potiri ex voto suo po-
tuisset. Quominus mirabitur quisquam, si, dum
Germania universa ob liberatam Viennam, & discus-
sum quod cervicibus nostris imminebat periculum,
ad huc exultat, & cum Heroum aliorum, tum VE-
STRI in primis GENITORIS, DOMINI NOSTRI
CLEMENTISSIMI, intrepidus ausus & fortia ac glo-
riosa facta pleno ore celebrat, nos quoque concepti
semel ex tam illustri, ac ad omnem posteritatem
memoranda victoria, Musisque nostris non minus
quam rei publicae fructuosa, gaudii sensum exuere
nondum possumus aut abjicere. Equidem bene statim
sperabamus, & ex prima trepidatione recipiebamus a-
nimos, cum fama nunciaret, POTENTISSIMUM
PARENTEM VESTRUM adversus barbarum
hostem expedire arma, suisque auspiciis decrevisse
rem gerere; nec ab hoc proposito ullis eorum preci-
bus, qui Serenissimum caput tanto objici periculo mi-
nus tutum arbitrabantur, dimoveri posse. Illum
enim Divini animi Heroicum impetum, non nisi Di-
vinitus accensum esse ac excitatum, certo persuasi
eramur

eramus, jamque victoriam animo precipiebamus,
antequam Danubium SAXO, Principesque alii pro
Christo bellaturi, cum copiis suis contigissent. Tan-
tum vero abest, ut spes ea nos fefellerit, ut felicissi-
mus expeditionis eventus superaverit prope vota
nostra; validissimo Turcarum exercitu tam brevi
tempore fuso, castris opulentissimis exuto, ac in tur-
pissimam coniecto fugam. Cujus victoria ut fru-
ctus ad omnes Christianum nomen professos perti-
net, ita gloria ejusdem maximam partem VESTRO,
SERENISSIMI FRATRES, PARENTI merito vin-
dicatur, qui Divini Numinis auxilio fretus, hostem
& primus aggredi, & ea parte voluit, ubi acerri-
ma dimicatio futura presumebatur, spretoque omni,
utut insuperabile non paucis videretur, discrimine,
primus propugnaculis hostem mascula virtute de-
jecit, primus etiam vexillo in castris Turcarum erecto
signum dedit victoriae, non oculis profecto designa-
tae e longinquo, sed armis fortique & ab ipso Deo
armata manu comparata. Eam ergo gloriam
& Saxonici Nominis novum decus, quidni &
& Vobis, DOMINI CLEMENTISSIMI, impense
gratulemur? Quibus PARENTEM OPTIMUM
ex difficillima expeditione salvum ac incolumem
rediisse, salutem vero rediisse honori utique
tanto majori fuit, quanto illustrius Heroicae forti-
tudinis exemplum, quod ævum omne imitetur,

*natum inde DOMVI VESTRÆ SERENISSIMÆ
fuit. Faxit modo Æterni Numinis benignitas, ut
illa VOBIS, ut illa nobis felicitas perpetua sit,
DEXTRÆ ILLA IMPERII MANUS,
quod cognomen non minori jure JOHANNI GE-
ORGIO III Genitori vestro, quam ex Celsissimis
Majoribus olim ALBERTO, debetur, vigeat per-
petuo, possitque, & Imperii decus, & pura ac ortho-
doxæ religionis cultum, infracta & inconcussa con-
stantia asserere: Vos vero, SERENISSIMI PRINCI-
PES, virtutum omnium ac doctrinæ ornamentis e-
gregie instructos, idem benignissimum Numen, in PO-
TENTISSIMI PARENTIS, ubi is non nisi post seros
(quod toto pectore vovemus) annos vitæ gloriæque sa-
tur ad superos emigraverit, Heroicum in Republica
& Ecclesia propugnanda vigorem aliquando succe-
dere jubeat. Ita valete, & conatibus nostris Pa-
terna munificentia haud parum excitatis, clemen-
tissime favere nunquam desinite. Dab. Lipsiæ Ca-
lendis Decembr. A. MDC LXXIII,*

VESTRARVM SERENITATVM

subjectissimi

Actorum Collectores.